

KERTOMUS

HELSINGIN KAUPUNGIN KUNNALLISHALLINNOSTA.

37.

1924.

HELSINGIN KAUPUNGIN TILASTOKONTTORIN

JULKAISEMA.

HELSINKI.

1927.

SISÄLLYSLUETTELO.

	Siv.
Alkulause	III
I. Kaupunginvaltuusto.	
A. Kaupungin kiinteää omaisuutta koskevat asiat	3
1. Kaupunginasemakaavaa koskevat kysymykset	3
2. Kiinteän omaisuuden hankintaa ja kaupungille kuuluvan tuollaisen omaisuuden luovutusta koskevat kysymykset	9
3. Kaupungin kiinteän omaisuuden vuokra- ja muuta nautintoa koskevat kysymykset	14
4. Kaupungille kuuluvain talojen ja rakennusten käyttämistä määrättyihin tarkoituksiin sekä sellaisten rakennusten teettämistä ja kunnossapitoa koskevat asiat	35
5. Muut kaupungin kiinteää omaisuutta koskevat asiat	50
B. Kaupungin irtainta omaisuutta ja rahatointa koskevat asiat	61
C. Muut asiat	131
II. Rahatoimikamari.	
A. Kaupungin kiinteää omaisuutta koskevat asiat	172
1. Kysymykset kiinteän omaisuuden hankinnasta ja kaupungille kuuluvan tuollaisen omaisuuden siirrosta ..	172
2. Kaupungin kiinteän omaisuuden vuokra- ja muuta nautintoa sekä tilapäistä käyttöoikeutta koskevat asiat ..	176
3. Muut kaupungin kiinteää omaisuutta koskevat asiat ..	214
B. Kaupungin irtainta omaisuutta ja rahatointa koskevat asiat ..	228
C. Muut asiat	265
III. Tilastokonttori	1*
IV. Satamahallitus	5*
V. Palotoimikunta	14*
VI. Köyhäinhuoltolautakunta	18*
VII. Lastensuojelulautakunta	41*
VIII. Kaupunginkirjasto	66*
IX. Rakennustarkastuskonttori	73*
X. Julkisivupiirustusten tarkastustoimikunta	75*
XI. Majoituslautakunta	77*
XII. Holhouslautakunta	78*
XIII. Oikeusaputoimisto	80*
XIV. Sosiaalilautakunta	83*
XV. Ammattioppilaslautakunta	92*
XVI. Työnvälitystoimisto	95*
XVII. Naisten työtuvat	103*
XVIII. Vuokrantarkkailulautakunta	106*
XIX. Verotusvalmistelukunta	107*
XX. Kaupunginmuseo	109*
XXI. Musiikkilautakunta	110*
XXII. Raittiuslautakunta	113*
XXIII. Urheilulautakunta	116*
XXIV. Maatalouslautakunta	118*
XXV. Kansanpuistot	125*
XXVI. Kaupungin yleisten töiden hallitus	128*
XXVII. Puhtaanapitolaitos	143*
Asialuettelo	146*

ALKULAUSE.

Esilläolera, kolmaskymmenesseitsemäs vuosikerta „Kertomusta Helsingin kaupungin kunnallishallinnosta“ on toimitettu pääasiallisesti saman suunnitelman mukaisesti kuin aikaisemmat saman julkaisusarjan vuosikerrat. Sisältö on kuitenkin lisääntynyt kahden, vuoden varrella toimineen, vastaperustetun kunnallisen elimen, julkisivupiirustusten tarkastustoimikunnan ja ammattioppilaslautakunnan, toiminnastaan antamalla selostuksella sekä myöskin lastensuojelulautakunnan vuosikertomuksella, joka vuosina 1916—23 julkaistiin sarjassa Helsingin kaupungin tilasto VI, Opetuslaitokset, mutta on nyt muutettu tähän julkaisuun, koska lautakunta oli köyhäinhoitolautakunnalta ottanut köyhäinhoidollisten lasten hoidon ja sen toiminta sen johdosta ainoastaan osittain kuuluu opetustoiminnan alaan.

Osastot I (kaupunginvaltuusto) ja II (rahatoimikamari) on laadittu tilastokonttorissa. Muita asianomaisten johto- ja lautakuntain kaupunginvaltuustolle lähettämiä vuosikertomuksia on tilastokonttorissa muodollisesti paranneltu, jolloin eräitä kertomuksia on lyhennetty jättämällä pois vähemmän tärkeitä yksityisyyseikkoja. Kaikki päivämäärät ja numerot on, mikäli mahdollista, tarkistettu.

Osastot III—XXVII, jotka olivat painovalmiit ennen osastoja I ja II, on painettu erityisin sivunumeroin niin pian kuin tämä kävi mahdolliseksi.

Asialuettelo on laadittu saman suunnitelman mukaan kuin aikaisemmin.

Helsingissä, tammikuun 27 p:nä 1927.

Otto Bruun.

OIKAISTAVIA.

Siv.	101,	riv.	19 ylh.,	on:	<i>peittämiseksi</i> ;	lue:	<i>peittämiseksi</i> .
"	120,	"	4 alh.,	"	<i>Terveydhoito</i> ;	lue:	<i>Terveydenhoito</i> .
"	121,	"	24 " "	"	<i>kansalisteatterin</i> ;	lue:	<i>kansallisteatterin</i> .
"	149,	"	20 ylh.,	"	<i>emännöitsijän</i> ;	lue:	<i>emännöitsijän</i> .
"	220,	"	19 alh.,	"	<i>Vetaraide</i> ;	lue:	<i>Vetoraide</i> .
"	7 ^a ,	"	4 " "	"	<i>päivään, jolloin</i> ;	lue:	<i>päivään</i> .
"	7 ^a ,	"	7 " "	"	<i>rautatievaunusta purka-</i> ;	lue:	<i>rautatievaunusta purettaessa purka-</i> .
"	26 ^a ,	"	16 " "	"	<i>Köyhäinhuoltohallituksen</i> ;	lue:	<i>Köyhäinhuoltolautakunnan</i> .
"	49 ^a ,	"	10 " "	"	<i>56</i> ;	lue:	<i>56^a</i> .

I. Kaupunginvaltuusto.

Kaupunginvaltuutettuina olivat:

Joulukuun 4 ja 5 p:nä 1921 valittuina vuosiksi 1922—24.

Diploomi-insinööri E. v. Frenckell.	Lakitieteenkandidaatti G. Norrmén.
Pankinjohtaja T. Grotenfelt.	Toimittaja M. Paasivuori.
Taloudenhoitaja A. Halme.	Filosofiantohtori K. A. Paloheimo.
Kirkkoherra K. V. Hurmerinta.	Rouva E. Peltola ²⁾ .
Toimittaja R. Itkonen.	Filosofiantohtori H. Ramsay.
Filosofiantohtori S. Ivalo.	Toimittaja R. A. Sillanpää.
Kansakoulunopettaja A. Jansson ¹⁾ .	Kirjanpitäjä B. Tabelle.
Pankinjohtaja J. A. Levonius.	Johtaja V. Tanner.
Viilaaja T. Hj. Långström.	Lääkintöneuvos A. Tollet.
Sementtityöntekijä P. Nevalainen.	Taloudenhoitaja E. A. Tuomi.

Joulukuun 4 ja 5 p:nä 1922 valittuina vuosiksi 1923—25.

Agronomi F. Behm.	Professori K. A. Moring.
Pankinjohtaja L. Ehrnrooth.	Kansakoulunjohtaja A. Noponen.
Professorinrouva H. Gebhard.	Sähkömonttööri O. W. Oksanen.
Kirjaltaja K. F. Hellgren.	Johtaja E. Paulig.
Kamreeri V. Hougberg.	Kirjelajittelija P. F. Rahikainen.
Kivityömies V. J. Huuskonen.	Leipuri V. Salomaa.
Toimitusjohtaja G. Idström.	Insinööri M. Sergelius.
Kirvesmies T. Karvonen.	Lämmittäjä J. J. Sillanpää.
Muurari A. E. Leino.	Professori A. Tulenheimo.
Pankinjohtaja J. Lundson.	Neiti F. A. Tuliniemi.

Joulukuun 4 ja 5 p:nä 1923 valittuina vuosiksi 1924—26.

Toimittaja A. Aalto.	Kirjaltaja V. Mikkola.
Kirvesmies K. J. Aalto.	Kansakoulunopettajatar O. Moberg.
Ylijunailija K. Th. Boström.	Asioitsija A. Patokoski.
Arkkitehti S. Frosterus.	Silittäjä F. Pietikäinen.
Vanh. oikeusneuvosmies F. Gylling.	Lääketieteenlisensiaatti H. Ryömä.
Johtaja Y. Harvia.	Filosofiantohtori G. Schauman.
Professori A. L. Hjelmman.	Tarkastajatar M. Sillanpää.
Yliarkkitehti H. Lindberg.	Lääketieteenlisensiaatti H. Sundelius.
Johtaja I. Lindfors.	Ylijunailija K. V. Waltamo.
Vanh. lehtori E. Meinander.	Professori B. Wuolle.

¹⁾ Ks. 1923 vuod. kert. siv. 1 alav. 3. — ²⁾ S:n siv. 2.

Valtuutettujen varamiehinä olivat:

Valittuina vuosiksi 1922—24.

Konttoriapulainen E. Fagerholm.	Esittelijäneuvos N. A. Mannio.
Kansakoulunopettaja J. E. Janatuinen.	Konemestari F. Hj. Pihl.
Varatuomari G. Leopold.	Toimitusjohtaja K. F. Puromies.
	Rakennusmestari I. W. Udd.

Valittuina vuosiksi 1923—25.

Insinööri G. G. Elmgren.	Insinööri J. Markelin-Svensson.
Opettajatar P. af Heurlin.	Talonmies O. J. Rantanen.
Varatuomari K. V. Holma.	Rouva O. Tainio.
Asioitsija A. K. Louhi.	Toimitusjohtaja W. K. Åström.

Valittuina vuosiksi 1924—26.

Filosofiantohtori J. af Forselles.	Kirvesmies H. Moisio.
Veturinkuljettaja F. B. Gröndahl.	Filosofianmaisteri L. Pohjola.
Opettajatar P. af Heurlin.	Sähköteknikko V. V. Salovaara.
Kirvesmies J. Järvinen.	Lähetystöneuvos vapaaherra E. F. Wrede.
Tehtailija P. J. Komulainen.	Viilaaaja F. A. Åkerman.
Varatuomari G. Leopold.	

Vt:n K. J. Aallon, Mobergin, Moringin ja J. Sillanpään ilmoitettua olevansa estettyjä ottamasta osaa kaupunginvaltuuston työhön heidät vapautettiin ¹⁾ valtuuston jäsenyydestä, ja heidän tilalleen tulivat varajäsenet Moisio, Komulainen, Elmgren ja Louhi. Vt Elmgren joka aikoi asettua ulkomaille asumaan, vapautettiin ²⁾ sittemmin anomuksestaan valtuutetun tehtävästä, ja hänen tilalleen tuli varajäsen Åström.

Kaupunginvaltuuston puheenjohtajana ³⁾ toimi vuoden varrella vt Ehrnrooth ja varapuheenjohtajana ⁴⁾ vt Tanner.

Kaupunginvaltuuston valmisteluvaliokuntaan kuuluivat ⁵⁾, paitsi valtuuston puheenjohtajaa ja varapuheenjohtajaa, vuoden sekä alku- että jälkipuoliskolla vtt Hjelmman, Ivalo, Leino, Levonius, Mikkola, Norrmén, Patokoski, Ramsay ja Tollet.

Kaupunginvaltuuston ensimmäisen sihteerin virkaa hoiti lakitieteenkandidaatti E. Cavonius, toisen sihteerin virkaa filosofianmaisteri K. Rein sekä valiokunta-asiaan sihteerin virkaa filosofianmaisteri H. Dalström. Kielenkääntäjänä oli toimittaja K. V. Puuska.

Kaupunginvaltuusto kokoontui vuoden varrella 19 kertaa.

Vuoden varrella saapui 647 asiaa. Näistä ja vuoden alussa edelliseltä vuodelta jäljellä olleista 177 asiasta ratkaistiin 650 ja poistettiin 36, joten vuoteen 1925 siirtyi 138 asiaa.

Kaupunginvaltuuston pöytäkirjain pykäläluku oli kertomusvuonna 526 ja valtuuston puolesta lähetettyjen kirjeiden luku 744.

Kaupunginvaltuuston vuonna 1924 käsittelemistä asioista mainitaan seuraavat:

¹⁾ Valt. pöytäk. 28 p. toukok. 2 §, 15 p. lokak. 7 §, 24 p. syysk. 10 § ja 17 p. jouluk. 17 §. — ²⁾ S:n 29 p. lokak. 27 §. — ³⁾ S:n 9 p. tammik. 2 §. — ⁴⁾ S:n 9 p. tammik. 3 §. — ⁵⁾ S:n 9 p. tammik. 4 § ja 11 p. kesäk. 7 §.

A. Kaupungin kiinteää omaisuutta koskevat asiat.

1. Kaupunginasemakaavaa koskevat kysymykset.

Vahvistettuja kaupunginasemakaavan muutoksia. Maistraatin ilmoituksen mukaan sisäasiainministeriö tammikuun 23 p:nä vahvisti ¹⁾ kaupunginvaltuuston aikaisemmin hyväksymän ²⁾ XIII kaupunginosan korttelin n:o 407 kaupunginasemakaavan muutoksen sekä maaliskuun 27 p:nä I kaupunginosan korttelin n:o 20 kaupunginasemakaavan muutoksen ³⁾.

Korttelin n:o 442 kaupunginasemakaavan muutos. Täyttäen kaupunginvaltuuston antaman tehtävän ⁴⁾ rahatoimikamari teki ehdotuksen XIII kaupunginosan korttelin n:o 442 kaupunginasemakaavan muutokseksi, jonka mukaan Apollonkadun tontit n:ot 14 ja 16 yhdistettäisiin ja siten yhdistettyyn tonttiin liitettäisiin osa Mincervankadun tontista n:o 4. Ehdotus käsitti lisäksi Apollonkadun tontin n:o 18 sisäisten rakennusrajain vähäisen järjestelyn, minkä ohessa edellämainitulle yhdistetylle tontille oli merkitty sisäinen rakennusraja, joka jätti naapuritontteja lähinnä olevan tonttialan vapaaksi, mutta samalla soi tontille rakennettavaksi aiotun kirkkorakennuksen suunnittelulle tarpeellisen vapauden. Kaupunginvaltuusto hyväksyi ⁵⁾ puolestaan ehdotuksen sekä päätti anoa sille valtioneuvoston vahvistusta.

II kaupunginosan korttelien n:ojen 37 ja 38 kaupunginasemakaavan muutos. Kaupunginvaltuuston antaman tehtävän ⁶⁾ mukaisesti rahatoimikamari lähetti valtuustolle ehdotuksen Kaisaniemenkadun suunnitellun uudestijärjestelyn edellyttämäksi II kaupunginosan kortteleja n:oja 37 ja 38 a koskevaksi kaupunginasemakaavan muutokseksi. Ehdotuksen mukaan kaupungin tuli luovuttaa eräs alue omistamastaan Kaisaniemenkadun tontista n:o 11 saman kadun tontin n:o 9 omistajille, joiden puolestaan tuli aiottua kadunjärjestelyä varten luovuttaa yhtä suuri alue viimeainitusta tontista. Tätä alueiden vaihtoa koskeva väliaikainen sopimus oli tehty ⁷⁾ jo vuonna 1923. Edelleen oli Kaisaniemenkadun pohjoisosa laajennettava 21,5 metrin levyiseksi siirtämällä katurajaa 3,5 metriä sisemmäksi kaupungin omistamain edellä mainitun kadun rakentamattomien tonttien 11, 13 ja 15 kohdalla. Viimeainittu toimenpide tekisi mahdolliseksi rakentaa tonteille teetettävät talot 23 metrin korkuiseksi ja olisi omiaan helpottamaan tällä kohdalla erittäin vilkasta katuliikennettä.

Kaupunginvaltuusto päätti ⁸⁾ puolestaan hyväksyä edellä mainitun ehdotuksen II kaupunginosan korttelien n:ojen 37 ja 38 a kaupunginasemakaavan muutokseksi sekä alistaa sen valtioneuvoston harkittavaksi ja vahvistettavaksi.

Sisäiset rakennusrajat. Maistraatilta saapuneen ilmoituksen ⁹⁾ mukaan oli sisäasiainministeriö joulukuun 23 p:nä 1923 vahvistanut kaupunginvaltuuston tekemän XIV kaupunginosan korttelissa n:o 478 sijaitsevien Runebergkadun tonttien n:ojen 54 ja 56, Ruusulankadun tontin n:o 12 ja Töölönkadun tontin n:o 39 sisäisten rakennusrajojen vahvistamista koskevan päätöksen ¹⁰⁾.

Rahatoimikamarin esityksestä kaupunginvaltuusto päätti ¹¹⁾ puolestaan hyväksyä kaupunginasemakaava-arkkitehdin laatiman ja kaupungin yleisten

¹⁾ Valt. pöytäk. 27 p. helmik. 4 §. — ²⁾ Ks. 1923 vuod. kert. siv. 3. — ³⁾ Valt. pöytäk. 7 p. toukok. 2 §; ks. 1923 vuod. kert. siv. 4. — ⁴⁾ Ks. tätä kert. siv. 12. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. toukok. 28 p. 6 §. — ⁶⁾ Ks. tätä kert. siv. 11. — ⁷⁾ Ks. 1923 vuod. kert. siv. 168. — ⁸⁾ Valt. pöytäk. 11 p. kesäk. 22 §. — ⁹⁾ S:n 23 p. tammik. 1 §. — ¹⁰⁾ Ks. 1923 vuod. kert. siv. 4. — ¹¹⁾ Valt. pöytäk. 12 p. marrask. 6 §.

töiden hallituksen ja terveydenhoitolaalakunnan puoltaman ehdotuksen XI kaupunginosan korttelien n:ojen 331, 340 ja 343 sekä XII kaupunginosan korttelien n:ojen 347, 350, 359 ja 362 sisäisiksi rakennusrajoiksi, joiden korttelien kaikki tontit kuuluivat kaupungille. Kaupunginvaltuuston päätös oli alistettava sisäasiainministeriön tutkittavaksi ja vahvistettavaksi.

Tonttien yhdistäminen. Kaupunginvaltuusto päätti seuraavissa tapauksissa anoa valtioneuvostolta tonttien yhdistämistä tarkoittavan kaupungin-
asemakaavan muutoksen vahvistamista:

XIII kaupunginosan korttelissa n:o 424 sijaitsevain Museokadun tonttien n:ojen 30 ja 32 edellyttäen, että tontin omistaja suoritti kustannukset kaupungin kiinnitysten järjestämisestä yhdistämällä syntyneeseen uuteen tonttiin; uusi tontti oli merkittävä Museokadun tontiksi n:o 30 a¹⁾);

IV kaupunginosan korttelissa n:o 76 sijaitsevain Antinkadun tonttien n:ojen 24 ja 25; uusi tontti oli merkittävä Abrahaminkadun tontiksi n:o 7²⁾);

XIV kaupunginosan korttelissa n:o 525 olevain Länt. Viertotien tonttien n:ojen 13 ja 21; uusi tontti oli merkittävä Länt. Viertotien tontiksi n:o 23³⁾);

X kaupunginosan korttelissa n:o 289 olevain tehdastonttien n:ojen 20 ja 22; uusi tontti oli merkittävä Kaikukadun tontiksi n:o 2⁴⁾).

Kaikissa tapauksissa pantiin ehdoksi, ettei yhdistämällä syntyvästä tontista saanut rakentaa suurempaa alaa kuin jos alkuperäiset tontit olisi rakennettu kumpikin erikseen.

Tonttien jakaminen. Kiinteistöosakeyhtiö Puistokatu 11 nimisen yhtiön anottua oikeutta saada jakaa omistamansa VII kaupunginosan korttelissa n:o 135 sijaitseva Puistokadun tontti n:o 6 (osoite n:o 11) kolmeksi eri tontiksi, olivat osakeyhtiöt Aktiebolaget Hotel Restaurant, Aktiebolaget Societets-
huset ja Restaurant Börs aktiebolag yhteisesti ilmoittaneet, että he puheenaolevan talon asukkaina joutuisivat kärsimään aiotusta tontinjaosta. Koska kuitenkin valittajat olivat ottaneet kiinnityksen vuokrasopimuksensa voimassa pysymisen vakuudeksi, jonka vuokrasopimuksen voimassaoloaika päättyi elokuun 31 p:nä 1926 ja heidän vuokraoikeutensa oli katsottava varmaksi mainittuun ajankohtaan asti ja jako muuten katsottiin voitavan suorittaa pantinomistajan tai muun henkilön oikeutta loukkaamatta ja koska siinä tapauksessa että jakamalla syntyneille uusille tonteille teetetäisiin uutisrakennus, asianomaisen viranomaisen oli katsottava, että voimassa olevan kaupungin rakennusjärjestyksen määräyksiä noudatettiin, myöntyi⁵⁾ kaupunginvaltuusto anomukseen ja hyväksyi puolestaan puheenaolevan tontin-
jaon aiheuttaman kaupunginasemakaavan muutoksen. Samalla valtuusto määräsi, että jakamalla syntyneet uudet tontit oli merkittävä Puistokadun tonteiksi 6 A ja 6 B sekä Neitsytpolun tontiksi n:o 1. Päätökset oli alistettava valtioneuvoston harkittavaksi ja vahvistettavaksi.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi⁶⁾ Kiinteistö-osakeyhtiö Pohjoisrannan anomuksen, että yhtiön omistama I kaupunginosan korttelissa n:o 9 oleva Kirkkokadun tontti n:o 10 hakemuksen oheisessa kartassa tarkemmin osoitetulla tavalla jaettaisiin kahdeksi eri tontiksi, minkä ohessa valtuusto määräsi⁶⁾, että jaossa syntyvät uudet tontit merkittäisiin Konstantininkadun n:oksi 5 ja Pohjoisrannan n:oksi 6. Päätös oli alistettava sisäasiainministeriön tutkittavaksi ja vahvistettavaksi.

¹⁾ Valt. pöytäk. 19 p. maalisk. 1 §. — ²⁾ S:n 29 p. lokak. 5 §. — ³⁾ S:n 17 p. jouluk. 2 §. — ⁴⁾ S:n 7 p. toukok. 6 §. — ⁵⁾ S:n 11 p. kesäk. 3 §. — ⁶⁾ S:n 29 p. lokak. 4 §.

Kaupunginvaltuusto epäsi ¹⁾ Osakeyhtiö Saarnen anomuksen saada jakaa VI kaupunginosan 112 korttelissa oleva Merimiehenkadun tontti n:o 4, koska jaosta syntyneiden tonttien rakentaminen tulisi olemaan ristiriidassa voimassa olevan rakennusjärjestyksen 36 ja 43 §§:n kanssa.

Yhtiö uudisti sittemmin anomuksensa, jonka kaupunginvaltuusto kuitenkin samoista syistä epäsi ²⁾.

Helsingin ratapihaan rajoittuvien kaupunkialueiden järjestely. Käsiteltäessä valtion tiedustelua ³⁾ korttelin n:o 198 luovuttamisesta sinne rakennettavaa postitaloa varten, heräsi kaupungin yleisten töiden hallituksessa kysymys Helsingin ratapihaan rajoittuvia alueita koskevan asemakaavakilpailun järjestämisestä. Asian tultua rahatoimikamariin kääntyi kamari, joka katsoi aloitteen ansaitsevan huomiota, rautatiehallituksen puoleen tiedustellen, missä määrin hallitus katsoi sellaisen kilpailun toimeenpanon koskevan sen harrastuksia ja oliko hallitus valmis ottamaan osaa siitä aiheutuviin kustannuksiin. Saatuaan suotuisan vastauksen kamari lähetti asian yleisten töiden hallitukselle edelleen valmisteltavaksi ja sai jonkun ajan kuluttua hallitukselta ilmoituksen, että Suomen kaupunginrakentajain liitto oli ottanut tehtäväkseen asian selvittelyn, johon sisältyi myös ehdotuksen laatiminen kilpailuohjelmaksi huomioonottamalla sekä valtionrautateitten että kaupungin edut. Liitto oli tarkoitusta varten asettanut valiokunnan, jossa kaupunginjohtaja senaattori A. Castrén ja ratatirehtööri A. Grunér olivat edustaneet edellinen rahatoimikamaria, jälkimmäinen rautatiehallitusta arkkitehtien B. Jungin ja H. Andersinin, insinööri G. Idströmin ja asemakaava-arkkitehti B. Brunilan ollessa valiokunnan muina jäseninä. Valiokunta laati sittemmin ehdotuksen kilpailuohjelmaksi ja lausui toivomuksenaan, että palkintolautakunnan jäseniksi kutsuttaisiin ensimmäinen kaupungininsinööri A. Lilienberg Gööteporista ja arkkitehti professori I. Tengbom Tukholmasta. Sittenkuin kaupungin yleisten töiden hallitus oli ehdottanut eräitä pienehköjä muutoksia kilpailuohjelmaan ja rautatiehallitus omasta puolestaan oli hyväksynyt ohjelman vähäisin selvennyksin sekä ilmoittanut, että kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriölle oli tehty esitys 150,000 markan osoittamisesta rautatiehallituksen osuutta varten kilpailukustannuksista, lähetti rahatoimikamari, jonka jäsenet olivat yksimielisiä siitä, että ratapihaan rajoittuvien alueiden onnistuneella järjestelyehdotuksella, jossa osittain keskenään ristiriitaiset edut liikenneteknillisiä, taloudellisia ja esteettisiä näkökohtia silmällä pitäen otettaisiin huomioon, tulisi olemaan suuri merkitys sekä kaupungille että valtionrautateille, asiasta syntyneet asiakirjat ⁴⁾ oheenliittäen oman lausuntonsa kaupunginvaltuustolle, joka pääasiassa rahatoimikamarin ehdotuksen mukaisesti päätti ⁵⁾

panna toimeen kilpailun Helsingin ratapihaan rajoittuvain alueiden järjestelystä;

vahvistaa yllämainitun kilpailun ohjelman;

asettaa palkintolautakunnan, johon rautatiehallitus valitsisi kaksi edustajaa ja johon valtuusto puolestaan valitsi Gööteporin ensimmäisen kaupungininsinöörin A. Lilienbergin ja arkkitehti I. Tengbomin Tukholmasta samoin kuin yliarkkitehti H. Lindbergin, filosofiantohtori K. A. Paloheimon ja johtaja T. Salmion, kaikki Helsingistä;

¹⁾ Valt. pöytäk. 7 p. toukok. 5 §. — ²⁾ S:n 17 p. jouluk. 3 §. — ³⁾ Ks. 1922 vuod. kert. siv. 11. — ⁴⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 3. — ⁵⁾ Ks. 1923 vuod. kert. siv. 5 sekä valt. pöytäk. 13 p. helmik. 6 §.

antaa Suomen arkkitehtiliitolle ja Suomen kaupunginrakentajain liitolle tehtäväksi valita kukin yhden jäsenen palkintolautakuntaan; sekä valtuuttaa rahatoimikamarin vahvistamaan kilpailun päättymisajan.

Kaupunginvaltuuston täten hyväksymä ehdotus Helsingin ratapihaan rajoittuvan kaupunginalueen järjestämiseksi sisälsi m. m. seuraavat määräykset:

1) Helsingin asemarakennus edellytetään pysytettäväksi nykyisellä paikallaan ja sille varataan laajentamismahdollisuuksia länteen ja pohjoiseen siinä laajuudessa kuin rautatiehallituksen ratapihalajennussuunnitelmasta ilmenee, siten huomioonottaen tilaa paikallisjuna-asemaa, keskuspostitaloa ja sähkölennätinasemaa varten joko asemarakennuksen yhteydessä tai sen välittömässä läheisyydessä, saattaen kuitenkin ratapihasuunnitelmaan nähden tulla kysymykseen sellaiset muutokset kuin alempana 5 kohdassa mainitaan.

2) Alueella, joka nyt käsittää korttelit n:ot 194 ja 215 (kasarmialueet) sekä 198, tai sen läheisyydessä, varataan tonttipaikkoja tulevaa kaupungintaloa, raatihuonetta, keskuspoliisitaloa ja elintarpeiden keskushallia varten — viimemainittu siihen kuuluvine jäähdytyshuoneineen y. m. lisälaitteineen satamaradan välittömässä yhteydessä — sekä kilpailijan oman harkinnan mukaan mahdollisesti muitakin yleisiä rakennuksia varten. Ohjeeksi mainitaan, että kaupungintalon on laskettu käsittävän noin 22,000 m² suuruisen lattiapinnan, raatihuoneen noin 12,000 m² sekä keskuspoliisitalon noin 15,000 m². Korttelit n:ot 403 a ja 403 b on suunniteltu käytettäväksi tulevaa valtiopäivätaloa varten.

3) Yhteydessä yhden tai useamman pääkulkuväylän kanssa, jotka lähtien Heikinkatujen päätekohtan seutuville — mahdollisesti myöskin rautatien torilta — yhdistäisivät kaupungin keskeiset osat kaupungin alueisiin ja esikaupunkeihin luoteessa, pohjoisessa ja koillisessa, laaditaan suunnitelma osittain kaupungin liikekeskuksen laajentamiselle, osittain asutusalueelle Fredriksbergin kohdalla. Tällöin edellytetään, että Töölönlahti voidaan täyttää, että kulkutautisairaala pysytetään paikallaan, mahdollisesti huomioonottaen tarpeellisia rajanmuutoksia, sekä että Keskuspuiston pinta-alan supistamista mikäli mahdollista vältetään. Jos kilpailija rakennustaiteellisen yhtenäisyyden aikaansaamiseksi uudelleenjärjestettyjen alueiden kanssa katsoo suotavaksi tehdä muutoksia nykyisen City-alueen järjestelyyn lähinnä Helsingin aseman etelä- ja lounaispuolella, etenkin mitä koskee rakennusten korkeutta, sallitaan hänen tässä suhteessa tehdä ehdotuksensa, jonka samalla tulee sisältää selvitys siitä aiheutuvista rakennusjärjestyksen muutoksista.

4) Suurta painoa kiinnitetään siihen, että asemakaava, käyttäen hyväksi maaperän tarjoamia etuja, muovaillaan tavalla, joka on kyllin arvokas suurkaupungin keskukselle, sekä että laitoksen silmiinpistävät osat muodostetaan rakennustaiteellisesti vaikuttaviksi sekä harkittuihin paikkoihin että rakennusmassoihin nähden. Samoin kiinnitetään suurta huomiota siihen seikkaan, että järjestelyn alainen alue elimellisesti liittyy ympäröivään katuverkkoon, että kadut, mikäli mahdollista, varustetaan puuistutuksilla sekä että liikenne niin alueen läpi kuin myöskin julkisille rakennuksille tulee havainnollisesti ja käytännöllisesti järjestetyksi. Erittäin on huomioonotettava tarve saada aikaan mukava liikeväylä Helsingin asemalta Ruoholahden satamaan päin sekä että asemarakennusta ja ehdotettuja posti- ja lennätinrakennuksia lähinnä olevat kadut vedetään siten, ettei läpikulkeva katuliikenne pääse häiritsemään mainittujen rakennuksien liikennettä, ollen nämä kadut saatettava sel-

laiselle korkeudelle, ettei asemarakennuksen laajentaminen tule vaikeammaksi. Toivottava olisi, että huomioon otettaisiin mahdollisuus tulevaisuudessa kaupunginpiirin sisäpuolelle rakentaa pikaratoja.

Lisäksi on huomattava, että satamaradan poikki Arkadiakadun suuntaan suunniteltu katusilta, joka on piirretty ohjelman oheisiin karttoihin, on aikomus teettää vuonna 1924, minkätähden kilpailijain on se sekä taso- että korkeusasemaan nähden jätettävä sillensä. Myöskään alkoon Arkadiakadun korkeusasemaa korttelin 192 tonttien n:o:jen 2, 4 ja 6 vierellä muutettako, minkä ohessa huomattaneen, että kivitaloja käsittäviä tontteja sivuuttavain katujen korkeusasmaa pysytetään nykyisellään.

5) Kilpailijan tulee alue-ehdotusta tehdessään pysyttäytyä rautatien-alueen liitteeseen n:o 1 merkittyjen rajaviivojen ulkopuolella. Kuitenkin voidaan luoteista rajaviivaa, rautatienasemalta nykyisen Hakasalmen huvilan seutuville, jonkunverran siirtää tai muuttaa sikäli kuin kilpailuehdotuksen rakennustaiteellinen tai liikenneteknillinen käsittely tekee sen välttämättömäksi. Suunnittelut on kuitenkin tehtävä siten, ettei rautatien nykyisiä tavaramakasiineja tarvitse heti ensimmäisenä rakennuskautena siirtää pois. Myöskin muita rautatien rajaviivoja Helsingin aseman ja Fredriksbergin välillä voidaan muuttaa, kunhan ehdotukseen sisältyy tarpeellinen rautatieteknillinen selvitys siitä, että rautatieliikenne pääteasemalle ja ratapihalle voidaan järjestää täysin tyydyttävästi samassa laajuudessa kuin rautatiehallituksen ehdotuksessa sekä että voidaan sopivilta paikoilta osoittaa riittävän tilavia kuormausalueita.

6) Tarpeellisia kulkuteitä johdetaan rautatien tuleville makasiineille ja kuormauspaikoille sekä Fredriksbergin lähitulevaisuudessa rakennettavaksi aiotun väliaikaisen asemarakennuksen ympärillä olevalle alueelle.

7) Rautatiealueen poikki kulkevat yli- tai alikulkutiet järjestetään ainoastaan Nordenskiöldkadulle, Helsinginkadulle ja Hesperiankadun jatkeelle, sekä Bölen kaupunginosan etelä- ja pohjoispuolelle.

8) Fredriksbergin vastainen asemarakennus on ajateltava sijoitetuksi joko oheenliitetyistä ratapiha-asemakaavasta (liite n:o 1) ilmenevällä tavalla tai myöskin Nordenskiöldkadun kohdalle. Aseman raidetaso on joka tapauksessa tuleva likipitään sille korkeusasteelle kuin mainittuun asemakaavaan on merkitty.»

Kilpailuohjelman mukaan tulisi jaettavaksi 4 palkintoa, nimittäin 80,000 markan suuruinen I palkinto, 60,000 markan suuruinen II palkinto, 35,000 markan suuruinen III palkinto ja 25,000 markan suuruinen IV palkinto, minkä lisäksi palkintolautakunta on oikeutettu ehdottamaan ansiokkaita kilpailupiirustuksia lunastettavaksi 10,000 markasta ehdotukselta. Lautakunnalle pidätettiin kuitenkin oikeus jakaa palkinnot muulla tavalla, jos se katsoi siihen olevan syytä, kuitenkin muuttamatta palkintojen lukumäärää. Palkitut ja lunastetut ehdotukset jäisivät Helsingin kaupungin täydeksi omaisuudeksi.

Hermannin I:n jaotuskaava. Vuonna 1919 kaupunginvaltuusto teki eräitä päätöksiä¹⁾ Hermannin vuokratonttien käyttöön nähden kehoittaen tällöin rahatoimikamaria osin jouduttamaan kyseessä olleen kaupungin ja valtion välisen Sörnäsin kuritushuoneen alueeseen kuuluvaa maata koskevan tilusvaihdon päättämisestä, osin antamaan ehdotuksen puheenaolevan alueen lopulliseksi jaotuskaavaksi. Täyttämällä sille annetun tehtävän rakennus-

1) Ks. 1919 vuod. kert. siv. 27.

konttori, vaikkakaan puheenaolevaa tilusvaihtoa koskeva kysymys ei ollut saanut lopullista ratkaisuaan, lähetti kaupunginvaltuustolle kaupungingeodeetin ja kaupunginasemakaava-arkkitehdin laatiman ehdotuksen Hermannin I:n jaoituskaavaksi, josta oli hankittu satamahallituksen lausunto. Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto rahatoimikamarin ehdotuksen mukaisesti päätti ¹⁾

hyväksyä edellä mainitun ehdotuksen Hermannin I:n lopulliseksi jaoituskaavaksi, joka käsitti asuinkorttelit n:ot 649—659 ja 664 sekä tehdaskorttelit n:ot 660—663;

että mainittuja asuinkortteleja rakennettaessa oli noudatettava oheenliitetyn rakennusjärjestysehdotuksen ²⁾ määräyksiä sekä tehdastontteihin nähden tehdas-, makasiini- ja varastotonteille voimassa olevaa kaupungin rakennusjärjestystä;

antaa rahatoimikamarille tehtäväksi hyvissä ajoin ennen tammikuun 1 päivää 1925 antaa valtuustolle ehdotuksen puheenalaisella alueella sijaitsevain tonttien ja korttelien ³⁾ luovutusehdoiksi; sekä

jättää kysymyksen tehdaskorttelien jaoituksesta tontteihin vastaisen kysynnän varaan sekä valtuuttaa rahatoimikamarin hyväksymään tämän jaoituksen.

Uusien Kumtähden ja Käpylän asuntoalueiden jaoituskaavat. Sen johdosta, että Toukolan ja Käpylän omakotitontit olivat saaneet osakseen suuren kysynnän ja rahatoimikamariin oli saapunut lukuisia tuollaisten tonttien vuokraoikeuden hakemuksia, antoi kamari kaupunginasemakaava-arkkitehdin toimeksi laatia ehdotuksen jonkin uuden omakotiasutukseen sopivan alueen jaoituskaavaksi. Tämän tehtävän mukaisesti kaupunginasemakaava-arkkitehti kaupungin yleisten töiden hallituksen välityksellä antoi yksissä neuvoin sosialilautakunnan tontinvuokrajaoston kanssa laaditun, vastaisen Kumtähden Viertotien länsipuolella olevan alueen jaoituskaavaehdotuksen. Mainitun suunnitelman mukaan luovutettaisiin Viertotien varrella sijaitsevat tontit kivitalojen, muut tontit taas erikokoisten huvilarakennusten, etupäässä kahdenperheentalojen rakentamista varten. Asia lähetettiin sen jälkeen sosialilautakuntaan ja sen kehoituksesta kaupunginasemakaava-arkkitehti laati uuden ehdotuksen, johon tontin- ja rakennusrajoja ei oltu merkitty. Lautakunta kannatti viimeainitun ehdotuksen hyväksymistä ja lausui samalla mielipiteensä alueen rakennusjärjestykseen, tonttien luovutusehtoihin y. m. nähden.

Rahatoimikamari, joka pääasiassa yhtyi sosialilautakunnan ehdotukseen terveydenhoitolautakunnan siihen ehdottamin muutoksin, teki sittemmin kaupunginvaltuustolle asiaa koskevan esityksen. Ehdotuksen toteuttaminen tulisi kirjelmän oheen liitetyn likimääräisen kustannusarvion mukaan aiheuttamaan kaupungille 3,000,000 markkaan nousevat kustannukset, kun taas teiden, viemärijohtojen y. m. kunnossapidosta johtuvien vuosikustannusten arvioitiin nousevan 200,000 markkaan.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti ⁴⁾ panna sen pöydälle, kunnes rahatoimikamarin tarkoitusta varten asettama komitea oli antanut selviytyksen yrityksen kannattavuudesta siinä tapauksessa, että aluetta voima-peräisemmin käytettäisiin.

Samoin pantiin pöydälle ⁵⁾ samanluontoinen asia, joka koski kaupungin-

¹⁾ Valt. pöytäk. 13 p. helmik. 20 §. — ²⁾ Kunn. asetuskok. vuodelta 1924, siv. 30 ja 31. — ³⁾ Ks. tätä kert. siv. 23. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 29 p. lokak. 15 §. — ⁵⁾ S:n 29 p. lokak. 16 §.

asemakaava-arkkitehdin yksissä neuvoin sosialilautakunnan tontinvuokra-
jaoston kanssa laatimaa ehdotusta uuden asutusalueen kuntoonpanemisesta
Käpylän Taivaskallion itärinteelle, jolta alueelta luovutettaisiin tontteja
isompia huoneistoja sisältäville omakotirakennuksille. Alueen kuntoonpano-
kustannukset oli arvioitu n. 2,500,000 markaksi ja vuotuiset kunnossapitoku-
stannukset n. 110,000 markaksi.

Rahatoimikamarin annettua halutun selvityksen kaupunginvaltuusto
budjetin järjestelyn yhteydessä päätti ¹⁾, että Yleisten töiden pääluokan koh-
dalle merkitystä arvaamattomien tarpeiden määrärahasta saataisiin valtuuston
määräyksen mukaan osoittaa 500,000 markan määrä ehdotetun omakotialueen
eräiden osain kuntoonpanemiseksi.

Käpylän kortteli n:o 823 koskeva päätös. Sittenkuin sosialilautakunta
kaupunginvaltuustolle osoittamassaan kirjelmässä oli selostanut suunnitelman,
jonka mukaan henkilöt, jotka aikoivat rakentaa itselleen omat kodit Käpylän
kortteliin n:o 823, liittyisivät osakkaiksi Asunto-osakeyhtiö Osmo nimiseen
n. s. rakennusyhdistykseen, päätti ²⁾ valtuusto rahatoimikamarin esityksestä
valtuuttaa kamarin vahvistamaan mainitun korttelin tontti- sekä sisäiset
rakennusrajat sekä tonttien vuokramäärät muilla omakotialueilla nouda-
tettujen perusteiden mukaisesti.

2. Kiinteän omaisuuden hankintaa ja kaupungille kuuluvan tuollaisen omaisuuden luovutusta koskevat kysymykset.

*Erään VI kaupunginosan korttelissa n:o 178 sijaitsevan alueen lunasta-
minen.* Kaupungin vuonna 1923 ostaessa Munkkisaaren heräsi kysymys
vuonna 1915 Osakeyhtiö Hietalahden laivatelakka ja konepaja nimiselle
yhtiölle 100 vuodeksi vuokratun ³⁾, VI kaupunginosan korttelissa n:o 178
sijaitsevan alueen lunastamisesta takaisin kaupungille. Rahatoimikamarin
kehoituksesta oli kaupungininsinööri sittemmin arvioinut alueen ja mer-
kinnyt tällöin laatimaansa arviokirjaan alueelle teetetyt rakennukset y. m.
yhteensä 3,746,000 markan arvoiseksi, mihin tuli lisäksi rakennuksiin kuulu-
van kaluston 521,000 markaksi arvioitu arvo. Erään Hernesaarenkadun tontin
n:o 17 70 m²:n laajuisen osan, joka katsottiin välttämättömäksi satamaradan
järjestelylle ja jonka sen vuoksi tuli sisältyä kauppaan, kaupungininsinööri
arvioi 14,000 markaksi. Sittemmin yhtiö oli tarjonnut kaupungille lunastetta-
vaksi mainitun alueen vuokraoikeuden sille teetettyine laitoksineen ja kalus-
toineen 4,300,000 markan hinnasta, mikä hinta neuvotteluilla rahatoimikama-
rin kanssa huojustettiin 2,600,000 markkaan.

Kaupunginvaltuustolle jättämässään kirjelmässä rahatoimikamari sen
jälkeen ehdotti, että kaupunki yhteensä 2,600,000 markasta lunastaisi Osake-
yhtiö Hietalahden laivatelakan ja konepajan vuokraoikeuden kaupungin
yhtiölle vuokraamaan VI kaupunginosan korttelissa n:o 178 sijaitsevaan
alueeseen sillä olevine rakennuksineen ja laitoksineen sekä ostaisi 70 m² yhtiön
omistamasta Hernesaarenkadun tontista n:o 17. Asian ensimmäisessä käsit-

¹⁾ Valt. pöytäk. 29 p. jouluk. 1 §. — ²⁾ S:n 11 p. kesäk. 49 §; vrt. tätä kert. siv. 102.
— ³⁾ Ks. 1915 vuod. kert. siv. 15.

telyssä kaupunginvaltuusto lähetti ¹⁾ sen talousarviovaliokuntaan, joka antamassaan lausunnossa ²⁾ kannatti sekä rahatoimikamarin että valmisteluvaliokunnan lausumaa mielipidettä, että kaupungille oli erittäin välttämätöntä voida käyttää puheenaolevia alueita kaupan, merenkulun ja teollisuuden tarpeisiin. Talousarviovaliokunnan ehdotuksesta, jonka mukaan lunastushinta oli suoritettava verotusvaroista, kaupunginvaltuusto päätti ³⁾ uutena ylimääräisenä eränä merkitä vuoden 1925 menosääntöön 2,600,000 markan suuruisen määrärahan yllämainittujen alueiden vuokraoikeuden lunastamiseen sekä antaa rahatoimikamarin tehtäväksi laatia ehdotuksen veistämöalueen käyttämisestä.

Mariankadun tontin n:o 14 osto. Vuonna 1892 kaupunginvaltuusto antoi ⁴⁾ rahatoimikamarille toimeksi tarjota M. Ch. Olanderin lahjoitusrahastolle kuuluvan Mariankadun tontin n:o 14 (osoite n:o 22) myytäväksi. Tehtävää ei kuitenkaan täytetty, m. m. syystä että tontin omistusoikeus kauan pysyi epäselvänä. Sittemmin rahatoimikamari, koska ei enää ollut olemassa mitään esteitä tontin myynnille, päätti, että se rakennuksineen myytäisiin neiti Olanderin testamentin määräysten mukaisesti huutokaupalla vähintään 599,770 markan hinnasta. Kaupunginvaltuusto vahvisti ⁵⁾ päätöksen.

Koska sittemmin toimitetussa huutokaupassa ei tehty yhtään tarjousta kiinteistöstä, anoi kamari viitaten siihen, että puheenaoleva tontti oli erittäin sopiva suomenkielisen apukoulun paikaksi, että kaupunginvaltuusto päättäisi 599,770 markan kauppahinnasta lunastaa mainitun tontin sille rakennettuine rakennuksineen; kauppahinnan maksamiseksi myöntää 119,954 markkaa etuantina suoritettavaksi kaupunginkassasta ja sittemmin merkittäväksi kaupungin vuoden 1925 menosääntöön; sekä antaa rahatoimikamarin tehtäväksi mainitun menosäännön käsittelyn yhteydessä ehdottaa, miten kauppahinnan jäljellä oleva osa oli maksettava.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi ⁶⁾ kamarin esityksen kaikilta osiltaan.

Kaisaniemenkadun järjestelyn edellyttämä tonttialueen osto. Vuorikadun tontin n:o 10 (osoite n:o 14) omistajain tiedusteltua rahatoimikamarilta, haluaisiko kaupunki saada Kaisaniemenkadun, joka Vuorikadun risteyksessä muodosti liikenteelle haitallisen mutkan, oikaistuksi, oli kaupunginasema-kaava-arkkitehti kaupunginjohtajan kehoituksesta laatintu ehdotuksen Kaisaniemenkadun uudestaan järjestämiseksi. Suunnitelman toteuttaminen edellytti, että kaupunki lunasti 83 m²:n laajuisen alueen edellämainitusta tontista ynnä 10 m²:n suuruisen kaistaleen viereisestä Kaisaniemenkadun tontista n:o 4 (osoite n:o 2), jonka omisti Aktiebolaget Mikaelsgatan n:o 19 niminen yhtiö. Esitys lähetettiin kaupungin yleisten töiden hallituksen puoltolauseen ohella rahatoimikamariin, joka sen johdosta ryhtyi jatkamaan neuvotteluja sekä Vuorikadun tontin n:o 10 omistajain että Aktiebolaget Mikaelsgatan n:o 19 yhtiön kanssa. Neuvotteluissa päästiinkin yksimielisyyteen luovutusehdoista, siten että ensinmainitun tontin omistajat ilmoittivat suostuvansa luovuttamaan kaupungille 83 m² Vuorikadun tontista n:o 10 yhteensä 120,300 markan hinnasta ja seuraavin ehdoin:

että katurakennus sai eri korvauksetta olla paikallaan tammikuun 1 päivään 1925;

että kaupunki sitoutui kohta kun tontinomistaja sitä halusi panemaan kuntoon tontin edustalla olevan kadun;

¹⁾ Valt. pöytäk. 17 p. jouluk. 15 §. — ²⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 21 siv. 21. — ³⁾ Valt. pöytäk. 29 p. jouluk. 1 §. — ⁴⁾ Ks. julkaisua Berättelse angående Helsingfors stads kommunalförvaltning 1892, siv. 37. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. 2 p. huhtik. 7 §. — ⁶⁾ Sm 28 p. toukok. 14 §.

että kaupunki hankki vahvistuksen edellä mainittua maanhankintaa varten tarpeelliselle kaupunginasemakaavan muutokselle ja kustansi sen; sekä että kaupunki sitoutui suunnittelemaan tämän kaupunginasemakaavan muutoksen niin, että kadun leveys kaikkialla tontin koko julkisivun edustalla oli vähintään 22 m., kun taas Aktiebolaget Mikaelsgatan n:o 19 yhtiö suostui luovuttamaan kaupungille 10 m² Kaisaniemenkadun tontista n:o 4 36,800 markan kauppahinnasta.

Sittenkuin rahatoimikamari oli tehnyt asiasta esityksen kaupunginvaltuustolle, päätti ¹⁾ valtuusto pääasiallisesti yhtyen kamarin ehdotukseen valtuuttaa rahatoimikamarin, jos mainittuihin tontteihin myönnettyjen kiinnitysten haltijat suostuivat tarpeelliseen kaupunginasemakaavan muutokseen ja alueet vapautettiin kaikesta kiinnityksestä, päättämään puheenaolevat kaupat edellä mainituin ehdoin huomioon ottaen, että Vuorikadun tontin n:o 10 omistajat velvoitettiin omalla kustannuksellaan poistamaan sikäläinen katurakennus ja että kauppasopimusten oikeusvaikutus tehtiin riippuvaksi siitä, että valtioneuvosto vahvisti mainitun kaupunginasemakaavan muutoksen. Samalla kaupunginvaltuusto kehoitti rahatoimikamaria lähettämään valtuustolle ehdotuksen puheenaolevaksi kaupunginasemakaavan muutokseksi.

Sauna- ja Vuorimiehenkatujen kulmauksessa olevan ajotien järjestely. Liikenteenjärjestelykomitean ²⁾ ehdotuksesta kaupunginvaltuusto päätti ³⁾ ottaa vuoden 1925 menosääntöön 43,200 markan suuruisen määrärahan Sauna- ja Vuorimiehenkatujen kulmauksen ajotien laajentamiseen sekä erään komitean esitykseen liitettyyn piirustukseen merkityn valtion omistaman Vuorimiehenkadun tontin n:o 1 osan lunastamiseen. Samalla valtuusto, rahatoimikamarin ilmoitettua ryhtyneensä toimenpiteisiin valtioneuvoston myöntymyksen hankkimiseksi puheenaolevan tonttialan lunastamiseen kaupungille, päätti ³⁾ hyväksyä kamarin menettelyn.

Kysymys kaikkien XIII kaupunginosan korttelin n:o 449 tonttien ostosta. Kaupunginvaltuuston tekemän päätöksen ⁴⁾ mukaisesti rahatoimikamari vuonna 1919 erinäisin ehdoin möi kaikki XIII kaupunginosan korttelissa n:o 449 sijaitsevat tontit Aktiebolaget Laurentius nimiselle yhtiölle. Vallitsevat taloudelliset olot tekivät kuitenkin yhtiölle mahdottomaksi ryhtyä toteuttamaan suunniteltua rakennusyritystä, minkä johdosta yhtiö tarjosi tontit kaupungille takaisin lunastettaviksi. Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto kuitenkin päätti ⁵⁾ hylätä tarjouksen.

Eräiden Hertonäsin tilasta erotettujen palstain osto. Sittenkuin kaupunginvaltuusto vuonna 1923 oli evännyt ⁶⁾ rahatoimikamarin tekemän esityksen eräiden Hertonäsin tilasta aikaisemmin erotettujen palstain ostamisesta, koska valtuusto oli katsonut tarjouskirjelmässä ilmoitetun hinnan liian korkeaksi, oli kamari, joka piti mainittujen alueiden hankkimista kaupungille erittäin tärkeänä, jatkanut neuvotteluja asianomaisten alueiden omistajain kanssa pyrkien tulokseen, joka tyydyttäisi molempien puolien kohtuulliset vaatimukset. Kaupungininsinööriin ja kaupungingeodeetin kamarin toimesta suorittamien alueiden arviointien mukaan niiden kokonaisarvo oli 5,073,200 markkaa, jos niiden sopivaisuutta asuntotarkoituksiin pidettiin silmällä, jolloin vesialueiden arvoksi oli laskettu vain 1 markka m²:ttä. Kun palstat n:ot 6, 29 a

¹⁾ Valt. pöytäk. 13 p. helmik. 8 §. — ²⁾ Ks. 1923 vuod. kert. siv. 165. — ³⁾ Valt. pöytäk. 12 p. marrask. 18 §. — ⁴⁾ Ks. 1919 vuod. kert. siv. 14. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. 2 p. huhtik. 6 §. — ⁶⁾ Ks. 1923 vuod. kert. siv. 11.

ja 29 b sittemmin arvioitiin uudelleen silmällä pitäen niiden arvoa teollisuustontteina, saatiin kaikkien palstain yhteiseksi arvoksi 5,530,500 markkaa, mikä summa kamarin mielestä oli tasoitettava 6,000,000 markaksi.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuustolle syntyi siitä vilkas keskustelu, jossa eräät vtt olivat sitä mieltä, ettei puheenaolevien alueiden hankinnalla ollut kiirettä sekä että rahatoimikamarin ehdottama hinta, 6,000,000 markkaa, oli liian korkea, jota vastoin kaupungin olisi tehtävä 5,000,000 markan ostarjous. Tähän kaupunginjohtaja huomautti, että kaupunki tosin ehdottomasti tarvitsi vain kaksi rantapalstaa, mutta että oli osoittautunut mahdolltomaksi saada näiden palstain omistajia myymään niitä erikseen, vaan että he olivat asettuneet pitämään yhtä muiden tontinomistajain kanssa. Jos ehdotus Hertonäsän palstain ostosta saisi raueta, voitaisiin kaupunki oikeudenkäynnillä velvoittaa suorittamaan ne täyte- ja satamatyöt, jotka mainittiin Hertonäs gods aktiebolag yhtiön ja puheenaolevain palstain omistajain välisissä kauppakirjoissa. Varovaisuuden pitäisi senvuoksi kehoittaa kaupunkia nyt vapautumaan näistä ehdollisista velvoituksista voidakseen ryhtyä teettämään satamalaitteita muuante. Äänestyksen jälkeen kaupunginvaltuusto päätti ¹⁾

valtuuttaa rahatoimikamarin, siinä tapauksessa että Hertonäsän tilasta aikaisemmin myydyt maa-alueet, yhteensä 431,200 m², olisivat saatavissa 5,000,000 markasta, ostamaan ne kaupungille mainitusta kauppahinnasta, joka olisi suoritettava viimeistään kymmenentenä päivänä vuoden 1923 kunnallisverojen kannannan alkamisesta, ei kuitenkaan myöhemmin kuin syyskuun 15 p:nä 1924; sekä samalla kuittaamaan omistajain puheenaolevista alueista vielä suorittamattoman kauppahinnan osuuden, 1,876,000 markkaa;

että kauppasumma siinä tapauksessa, että kauppasopimus saataisiin aikaan, maksettaisiin etukäteen kaupunginkassasta ja sittemmin merkittäisiin kaupungin vuoden 1925 menosääntöön;

antaa rahatoimikamarin tehtäväksi ryhtyä kaikkiin tämän kaupan aiheuttamiin toimenpiteisiin.

Tontin luovuttaminen kirkkorakennusta varten. Rikssvenska kyrkoföreningen i Helsingfors nimisen yhdistyksen johtokunnan anottua, että kaupunginvaltuusto maksuttomasti luovuttaisi Svenska Olaus Petri församlingen i Helsingfors nimiselle seurakunnalle sopivan tontin, esimerkiksi korttelissa n:o 426 Tempeliaukion varrella sijaitsevan Lutherkadun tontin n:o 3 ruotsalaisen kirkon rakentamista varten, päätti ²⁾ kaupunginvaltuusto pääasiassa yhtyen kaupungin yleisten töiden hallituksen asiasta antamaan lausuntoon

1) myydä Svenska Olaus Petri församlingen i Helsingfors nimiselle seurakunnalle evankelis-luterilaisen kirkkorakennuksen teettämistä varten XIII kaupunginosan korttelissa n:o 442 sijaitsevat Apollonkadun tontit n:ot 14 ja 16 yhteensä 385,000 markan kauppahinnasta seuraavin ehdoin:

a) että niin kauan kuin tontteja käytettiin edellämainittuun tarkoitukseen, kauppahinta tontteihin ja niille teetettyihin rakennuksiin myönnettyä ensimmäistä kiinnitystä vastaan sai olla korottomana suorittamatta; mutta

b) että ellei rakennustöitä oltu 5 vuoden kuluessa kauppakirjan laatimisesta lukien aloitettu tai jos tontteja ja niille teetettyjä rakennuksia käytettiin muuhun tarkoitukseen, kauppahinta oli heti kaupunginkassaan maksettava;

2) samalla, edellyttäen että tarpeellinen kaupunginasemakaavan muutos

¹⁾ Valt. pöytäk. 7 p. toukok. 13 §. — ²⁾ S:n 13 p. helmik. 4 §.

saatiin aikaan, myydä yllämainitulle seurakunnalle 66,880 markan kauppahinnasta 320 m²:n laajuisen alueen samassa korttelissa sijaitsevasta Minervan-kadun tontista n:o 4 yhdistettäväksi 1 kohdassa mainittuihin tontteihin, seuraavin ehdoin:

a) että kauppahinta suoritettiin käteisellä kauppakirjaa allekirjoitettaessa; ja

b) että, ellei rakennustöitä oltu 5 vuoden kuluttua kauppakirjan laatimisesta aloitettu, seurakunnan tuli suorittaa 13,376 markan suuruinen lisämaksu, joka vastasi 20 % kauppahinnasta; sekä

3) määrätä rahatoimikamarin tehtäväksi antaa kaupunginvaltuustolle ehdotuksen mainituksi kaupunginasemakaavan muutokseksi sekä ryhtyä muihin yllämainitusta päätöksestä aiheutuviin toimenpiteisiin.

Tonttipaikan luovuttaminen Kansan näyttämölle teatteritaloa varten. Vuonna 1919 rahatoimikamari teki esityksen ¹⁾ erään XI kaupunginosan korttelin n:o 301 b osan luovuttamisesta Kansan näyttämön kannatusosakeyhtiölle teatteritalon rakentamista varten. Kaupunginvaltuuston valmisteluvaliokunta palautti asian rahatoimikamariin, jonka tuli Kansan näyttämön johtokunnalta hankkia kirjallinen lausunto tonttipaikan sopivaisuudesta. Sittemmin antamassaan lausunnossa mainittu johtokunta ilmoitti, että laitokselle olisi suoranainen elinehto saada käytettäväkseen eräitä Kaisaniemenkadun varrella sijaitsevia tontteja, koska teatteritaloon olisi yhdistettävä liikehuoneistoja, joiden vuokratuloja voitaisiin käyttää rakennuksen korko- ja kuoletusmenojen peittämiseen.

Tähän ei kuitenkaan korttelissa n:o 301 b ollut mahdollisuutta. Johtokunta toivoi sentähden, että kamari puoltaisi Kaisaniemenkadun varrella sijaitsevien tonttien n:o:jen 7, 9 ja 11 luovuttamista Kansan näyttämön suunniteltua teatteritaloa varten. Jos kamari ei kuitenkaan voisi myöntyä tähän johtokunnan toivomukseen ja jos Kaisaniemenkadun kyseessä ollut järjestely vaatisi niin suuren osan mainituista tonteista, että ne kävisivät Kansan näyttämön tarkoitukseen soveltumattomiksi, olisi Kansan näyttämön kannatusosakeyhtiö valmis kiitollisuudella vastaanottamaan korttelissa n:o 301 b sijaitsevan tontin sellaiseksi muodostettuna, että siihen sopi teatterirakennus noin 900 hengelle, jos yhtiö oikeutettaisiin vaihtamaan tämä tontti johonkin toiseen sopivampaan, jos johtokunta voisi sellaisen hankkia yksityisellä kaupalla.

Uudestaan käsitellessään ²⁾ kysymystä rahatoimikamari kaikissa olenaisissa kohdissa pysyi jo vuonna 1919 lausumassaan käsityksessä, että kaupunki luovuttaessaan käsistään edellämainitut tärkeät Kaisaniemenkadun tontit n:ot 7, 9 ja 11 tekisi itsensä syypääksi huonoon tonttipolitiikkaan, osittain siksi, että nämä tontit kenties vastedes voitaisiin tarvita kaupungin omiin tarkoituksiin, osin siksi, että niiden myyntihinta jonkin ajan kuluttua todennäköisesti tulisi kohoamaan. Sen lisäksi kamari huomautti, että päättöstä kyseenalaisten tonttien käytöstä ei missään tapauksessa tulisi tehdä, ennenkuin kysymys valtion omistaman lähellä sijaitsevan korttelin n:o 42 käytöstä lopullisesti ratkaistaisiin.

Kansan näyttämön kannatusosakeyhtiön johtokunnan anomusta, että kaupunki oikeuttaisi yhtiön mahdollisesti vaihtamaan tarjotun tontin johonkin toiseen sopivampaan, ei kamari missään tapauksessa katsonut voivansa puoltaa. Kaupungilla oli kyllä täysi syy tukea yritystä antamalla sille edullisin

¹⁾ Valt. pain. asiakirj. vuodelta 1919, n:o 7. — ²⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 5.

ehdoin tontti, mutta tällaisen luovutuksen ei kamarin mielestä tullut tapahtua siinä muodossa, että tontista tulisi tavallaan kauppatavara ja että se voitaisiin rakentaa aivan eri tavalla kuin kaupunginvaltuusto luovutusta lehdesään oli tarkoittanut.

Rahatoimikamarin esittämien seikkojen nojalla ¹⁾ kaupunginvaltuusto päätti ²⁾,

että itäinen osa korttelista n:o 301 b, muodostettuna pääpiirteissään kuten rahatoimikamarin esitykseen liitetystä karttaluonnoksesta selvisi, oli varattava Kansan näyttämön aikoman teatterirakennuksen paikaksi ehdolla, että rakennustyöt suoritettiin 5 vuoden kuluessa luettuna syyskuun 1 päivästä 1924; että rakennuksen piirustukset jätettiin kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi; sekä että hakija, Kansan näyttämön kannatusosakeyhtiö, sittenkuin kauppa-kirja oli tehty ja ennen rakennustöitten aloittamista, jätti kaupungille kiinteistöön maksamattoman kauppahinnan etuoikeudella kiinnitetyn velkakirjan, jonka määrä vastasi 200 markan suuruisia hintaa m²:ltä ollen kuitenkin enintään 720,000 markkaa, mikä määrä sai olla korottomana lainana kaupungin kassassa niin kauan kuin taloa käytettiin teatteri- (ei elävien kuvain) tarkoitukseen, mutta muussa tapauksessa heti erääntyi maksettavaksi.

Tontin luovuttaminen Helsingin sokeainyhdistykselle. Kaupunginvaltuusto epäsi ³⁾ Helsingin sokeainyhdistyksen anomuksen, että yhdistykselle maksutta luovutettaisiin tontti ajanmukaisen, sokeain erikoistarpeisiin aiotun talon teettämiseksi.

Starensin tilasta erotettujen palstain myynti. Sittenkuin kaupunki ostessaan Starensin tilan oli saanut haltuunsa 33 mainitusta tilasta erotettua palstaa, jotka olivat erillään muista kaupungin omistamista maista, oli rahatoimikamari anonut ⁴⁾ oikeutta saada halukkaille ostajille myydä puheena-olevat palstat. Kamarin esityksestä antamassaan lausunnossa kaupungin yleisten töiden hallitus ehdotti sen evättäväksi sen perusteella, että kaupunki vastaisia kaupungin asemakaavan järjestelyjä varten tarvitsi suurehkon määrän palstoja, minkä ohessa hallitus huomautti, että palstain myynnistä kertyisi suhteellisen vähäinen summa. Asiaa lopullisesti esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti ⁵⁾ evätä kamarin esityksen.

3. Kaupungin kiinteän omaisuuden vuokra- ja muuta nautintaoikeutta koskevat kysymykset.

Tonttien varaaminen kansakouluille. Vuonna 1911 kaupunginvaltuusto päätti ⁶⁾ varata Siltavuorenpenkereen tontit n:ot 1, 2 ja 3 talon rakentamiseksi suomenkielisten kansakoulujen tarpeiksi. Kun sittemmin kuitenkin Kaisaniemen puistoon rakennettu uusi koulutalo oli annettu näiden koulujen käytettäväksi, teki ruotsinkielisten kansakoulujen johtokunta anomuksen, että kaupunginvaltuusto kumoten aikaisemman päätöksensä varaisi ruotsinkielisten kansakoulujen tarpeisiin mainitut Siltavuorenpenkereen varrella sijaitsevat tontit, jotka sijaiten Nikolainkadun ruotsinkielisen kansakoulun vieressä sängen käytännöllisesti voitaisiin käyttää tähän tarkoitukseen.

¹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 5. — ²⁾ Valt. pöytäk. 27 p. helmik. 10 §. — ³⁾ S:n 12 p. marrask. 24 §. — ⁴⁾ Ks. 1923 vuod. kert. siv. 18. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. 23 p. tammik. 12 §. — ⁶⁾ Ks. 1911 vuod. kert. siv. 71.

Esityksestä antamassaan lausunnossa suomenkielisten kansakoulujen johtokunta huomautti, että puheenaolevat tontit hyvin sopisivat suomenkieliselle apukoululle ja että ne voitaisiin luovuttaa ruotsinkielisille kansakouluille vain sillä ehdolla, että apukoululle osoiteltaisiin toinen sopiva, keskeisesti sijaitseva tontti, minkä ohessa johtokunta ilmoitti rahatoimikamarin tähän tarkoitukseen valitsemista tonteista voivansa hyväksyä ainoastaan osoitenumeroilla Mariankadun n:o 22 ja Hämeenkadun n:o 8 merkityt tontit.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti ¹⁾ varata Mariankadun tontin n:o 14 (osoite n:o 22) suomenkielisten ja Siltavuorenpenkereen tontit n:ot 1, 2 ja 3 ruotsinkielisten kansakoulujen tarpeisiin.

Paikan osoittaminen tuberkuloosisairaalalle. Vuonna 1923 kaupunginvaltuusto asetti ²⁾ komitean laatimaan yleistä ohjelmaa keskussairaala-alueen käyttämisestä. Tämä komitea esitti ³⁾ sittemmin, että valtuusto osittain kumoten toukokuun 12 p:nä 1914 tekemänsä päätöksen eräitten alueiden varaamisesta tulevaa keskuspuistoa varten osoittaisi keuhkotuberkuloosia sairastaville potilaille rakennettavaksi aiotun sairaalan paikaksi 11.5 ha:n laajuisen alueen Nordenskiöldkadun ja n. s. keskussairaala-alueen väliltä. Sanottu esitys lähetettiin rahatoimikamariin, joka antoi kaupungin yleisten töiden hallitukselle tehtäväksi valmistella kysymystä yksissä neuvoin kaupungin sairaalaylihallituksen ja terveydenhoitolautakunnan kanssa. Tämän johdosta asiaa olivat käsitelleet mainittujen viranomaisten edustajat, nimittäin johtaja A. Palmgren ja arkkitehti W. G. Palmqvist kaupungin yleisten töiden hallituksen, professori E. K. Sandelin ja sairaalatarkastaja G. Palander kaupungin sairaalaylihallituksen ja lääketieteentohtori vphra F. Langenskiöld ja ensimmäinen kaupunginlääkäri F. Hisinger terveydenhoitolautakunnan puolesta.

Kaupungin yleisten töiden hallitus oli jyrkästi sitä mieltä, että keskuspuiston pinta-ala, sittenkuin osa sen alueesta oli luovutettu aiottua keskussairaala varten, jo oli niin suuresti pienentynyt, ettei puistoaluetta enää tulisi supistaa varaamalla sieltä tilaa aiottuja keuhkotautipaviljonkeja varten. Tämän seikan huomioon ottaen olivat hallituksen edustajat kaupunginlääkintöviranomaisten kanssa käydyissä neuvotteluissa useita kertoja ehdottaneet, että tuberkuloosisairaalalle ja mieluummin koko keskussairaalalle valittaisiin jokin muu sopiva paikka kuin keskuspuiston alueelta ehdotettu. Tähän vastattiin huomauttaen, ettei mitään muuta tarkoitukseen soveltuvaa paikkaa ollut käytettävänä ja että sairaalakomitean ehdotuksesta luopuminen tulisi kohtalokkaasti vaikuttamaan koko sairaalakysymyksen ratkaisuun. Jotta kuitenkin mahdollisuuden mukaan vältettäisiin sitä, että keuhkotautipaviljongit tulisivat häiritsevästi vaikuttamaan keskuspuiston kokonaiskuvaan, ehdottivat lääkintöviranomaisten edustajat, että eri sairaala-alueitten rajat vedettäisiin siten, että kulkutautisairaalan alueesta luovutettaisiin kapea kaistale keskuspuistolle ja keuhkotautipaviljonkeja varten pyydetty alue pienenisi noin 11.5 ha:sta 9.2 ha:iin. Näin ollen tulisi puiston leveys kulkutauti- ja keskussairaalan välillä olemaan noin 220 metriä. Keskussairaala-alue voitaisiin myös järjestellä jonkin verran uudelleen siten, että eräs kaistale sen itäisimmästä osasta liitettäisiin puistoon, jolle taas korvaukseksi tästä ja keuhkotautipaviljonkeja varten aiotun pinta-alan vähennyksestä annettaisiin lisää alue puiston lounaisosan vierestä.

Kaupungin asemakaava-arkkitehti joka ei ollut voinut löytää ei keskussairaala eikä keuhkotautipaviljonkejakaan varten muita alueita, jotka sairas- ja

¹⁾ Valt. pöytäk. 28 p. toukok. 14 §. — ²⁾ Ks. 1923 vuod. kert. siv. 164. — ³⁾ Ks. 1914 vuod. kert. siv. 59.

terveydenhoitoammattimiehet ja näiden asiantuntijat olisivat voineet hyväksyä, oli puolestaan sitä mieltä, että edellä selostettu kaupungin lääkintöviranomaisten tekemä ehdotus olisi hyväksyttävä ja että menehtyneen puistoalan korvausta voitaisiin varata osaksi Greijuksesta keskuspuiston suoranaisena jatkona, osaksi Humal-, Taival- ja Lapinlahden rannoilta. Ehdotus korvauksen antamisesta Greijuksesta edellytti kuitenkin, ettei suunnitellulle maatalousyliopistolle tultais osottamaan mitään aluetta täältä.

Edellämainitut valtuutetut, lukuunottamatta arkkitehti Palmqvistia, yhtyivät puoltamaan komitean ehdotusta, kuitenkin ehdolla, että pyydetty alue Nordenskiöldkadun pohjoispuolelta supistettiin noin 9 ha:ksi ja että korvausta menetetyistä puistoalasta saataisiin.

Sittemmin kaupunginvaltuustolle antamassaan lausunnossa ¹⁾ rahatoimikamari huomautti, että kamari tosin täysin yhtyi yleisten töiden hallitukseen siinä, että keskussairaala-alueen suurentaminen oli puistonäkökohtia silmälläpitäen valitettavaa, mutta että se kuitenkin, koska toisaalta kaupungin sairaalalojen tyydyttävällä tavalla järjestämisen täytyi katsoa olevan mitä suurimmassa määrin tärkeitä kaupungille, ja kun sopivampaa ratkaisua kuin nyt kysymyksessä oleva ei ollut löydettävissä, ja koska oli mahdollista korvata sairaala-alueeseen liitettäväksi ehdotettu osa keskuspuistoa muilla puistoalueilla, katsoi voitansa puoltaa terveydenhoitolaatukunnan, sairaalaylihallituksen ja yleisten töiden hallituksen edustajain laatimaa välitysehdotusta. Tällöin kamari kuitenkin edellytti, että aidattaessa ja rakennettaessa pohjoispuolella Nordenskiöldkatua olevaa aluetta, ehdottomasti otettaisiin huomioon ja mahdollisimman suuressa määrin säilytettäisiin alueen puistolunne, sekä että vastike noin 9.2 ha laajuudesta lisäalueesta osoitettaisiin keskuspuiston suoranaisesta yhteydestä. Ehdotetun vastikealueen Greijuksessa ja kaistaleen kulkutautisairaalan alueesta, käsittäen yhteensä noin 35 à 37 ha, voitane katsoa hyvin korvaavan sen alan, joka alkuperäisestä keskuspuistosta niin ollen tultaisiin sairaalatarkoituksiin erottamaan. Kuitenkaan ei Greijuksesta otettavan alueen rajoja voitane lopullisesti määrätä ennen suunnitellun maatalousyliopiston sijoituskysymyksen ratkaisemista.

Kaupungin asemakaava-arkkitehdin ehdotus, että Taival- ja Humalalahden rannoille järjestettäisiin suurehko puistoalue, tuntui rahatoimikamarista ansaitsevan suurta huomiota. Mutta koska tämä ehdotus oli mitä lähisimmin riippuvainen kysymyksestä, joka koski Hietaniemen ja Taivallahden alueiden lopullista muodostelua, sekä kaupungin satamaalojen järjestelyä, oli kamari sitä mieltä, että olisi oikeinta olla yhdistämättä tätä ehdotusta keskuspuiston vastikekysymykseen. Kamarin mielestä olisi nimittäin päätös tässä asiassa tehtävä vasta kun Taivallahden satamasuunnitelma on lopullisesti ratkaistu.

Hyväksyen rahatoimikamarin asiasta tekemät ehdotukset kaupunginvaltuusto päätti ²⁾

osoittaa keuhkotautipotilaita varten aiottujen sairaalapaviljonkien paikaksi kartalle tarkemmin merkityn, Nordenskiöldkadun ja keskussairaala-alueen välillä olevan, noin 9.2 ha:n suuruisen maa-alueen;

että tätä aluetta aidattaessa ja rakennettaessa sen puistolunne oli mahdollisimman suuressa määrin säilytettävä;

että keskussairaala varten varattua aluetta oli, sillä tavoin kuin äsken mainittu kartta lähemmin osoitti, suurennettava noin 3.3 ha:lla; sekä

¹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 9. — ²⁾ Valt. pöytäk. 16 p. huhtik. 5 §.

että keskuspuistoon oli yhdistettävä eräät kartalle tarkemmin merkityt Greijuksessa ja kulkutautisairaalan alucella sijaitsevat maa-alueet, joiden suuruus ja rajat määrättäisiin lopullisesti vasta siten kun kysymys maatalouskorkeakoulun sijoituspaikasta on ratkaistu.

Tonttipaikan luovuttaminen yhdistykselle Suomen punainen risti sairaalaa varten. Sittenkuin yhdistys Suomen punainen risti kaupunginvaltuustolle osoitetussa kirjelmässä oli huomauttanut, että yhdistys toimintaansa varten tarvitsi oman sairaalan, sekä anonut, että kaupunki luovuttaisi tarkoitukseen sopivan tontin, ehdotuksen mukaan XIV kaupunginosan korttelin n:o 488, olivat sekä kaupungin sairaalaylihallitus että terveydenhoitolautakunta esityksestä antamassaan lausunnossa puoltaneet myöntymistä yhdistyksen hakemukseen, jota vastoin kaupungin yleisten töiden hallitus oli sitä mieltä, että mainittu kortteli oli varattava kaupungin omiin tarpeisiin ja puolestaan ehdotti, että yhdistykselle varattaisiin joku korttelissa n:o 479 sijaitseva paikka. Rahatoimikamari yhtyi hallituksen käsitykseen ja esitti, että kaupunginvaltuusto päättäisi,

että XIV kaupunginosassa sijaitseva kortteli n:o 479 järjestettäisiin kamarin kirjelmän oheisen ehdotuksen mukaisesti;

antaa kaupungin yleisten töiden hallituksen tehtäväksi laadituttaa piirustukset uudestaanjärjestelyn aiheuttamaksi kaupunginasemakaavan muutokseksi sekä hankkia tälle asianmukaisen vahvistuksen; samoinkuin

valtuuttaa rahatoimikamarin yhdistykselle Suomen punainen risti myymään uudestaanjärjestelyn kautta syntyvän korttelissa n:o 479 b sijaitsevan tontin n:o 4 920,000 markan hinnasta sekä ehdoin, että kauppahinta niin kauan kuin tonttia käytettiin sairaalatarkoituksiin sai tonttiin ja sille teetettyihin rakennuksiin vahvistettua ensimmäistä kiinnitystä vastaan olla maksamatta ja korottomana, mutta oli muussa tapauksessa heti suoritettava kaupunginkassaan.

Kaupunginvaltuuston valmisteluvaliokunta huomautti, että sellaisen tontin myyminen tai rakennettavaksi luovuttaminen, joka, kuten tässä kyseessä oleva, sijaitsi tasoitamattoman kadun varrella ja jota varten aiottu yleinen laskujohto ei ollut teetetty, oli ristiriidassa rakennusjärjestyksen määräysten kanssa. Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto valiokunnan ehdotuksen mukaisesti päätti ¹⁾

antaa kaupungin yleisten töiden hallituksen toimeksi laatia ehdotuksen korttelia n:o 479 koskevaksi kaupunginasemakaavan muutokseksi kaupunginasemakaava-arkkitehdin laatiman suunnitelman mukaisesti sekä hankkia muutokselle vahvistuksen; sekä

varata korttelissa n:o 479 b sijaitsevan tontin n:o 4 hakijan mainitsemaan tarkoitukseen, kunnes tontti voitiin myydä hakijalle, ollen hakijan asiana aikanaan tehdä uusi anomus puheenaolevassa tarkoituksessa.

Paikan luovuttaminen runoilija Z. Topeliuksen muistopatsasta varten. Runoilija Z. Topeliukselle pystytettäväksi aiotun muistopatsaan sijoittamista koskevaa kysymystä valmistelevaan asetettu ²⁾ komitea jätti valtuustolle toukokuun 31 p:nä päivätyn mietinnön ³⁾ ja esitti siinä pääasiassa seuraavaa:

Vastaiselle Topeliuksen muistopatsaalle sopivina paikkoina olivat osin Svenska litteratursällskapet i Finland nimisen seuran asettama komitea, osin kunnalliset viranomaiset ehdottaneet seuraavia: Kolmikulman puistikkoo;

¹⁾ Valt. pöytäk. 17 p. jouluk. 25 §. — ²⁾ Ks. 1923 vuod. kert. siv. 165. — ³⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 11.

Teatteriesplanadia; Korkeavuoren- ja Ratakatujen kulmauksessa sijaitsevaa n. s. Koulutoria; sekä Kaisaniemen-, Unionin- ja Puutarhakatujen välillä sijaitsevaa Kaisaniemen puistosta katkaistua osaa. Sanomalehdissä oli sitäpaitsi esiintynyt ehdotus muistomerkin pystyttämiseksi Vanhan kirkon puistikkuun, minkä lisäksi kaupunginvaltuuston komiteassa oli sopivina paikkoina mainittu Kaisaniemen puisto, Katajanokan puistikko sekä eräs Kaivopuistossa, viistoon vastapäätä Kaivohuonetta sijaitseva paikka. Se seikka, että esillä olevassa asiassa oli esiintynyt niin monta eri mieltä, osoitti puolestaan, ettei millään paikalla kaupungissa ollut sellaisia kaikinpuolisia etuja, että se olisi aivan luonnollinen tarkoitukseen. Eräitä paikkoja voi muistopatsaan aatetta silmällä pitäen katsoa sopiviksi, ne kun enemmän tai vähemmän liittyivät johonkin runoilijan toiminnan tai henkilöllisyyden puoleen, toisilla taas oli luonnon muodostama tai rakennustaiteellinen tausta tai ympäristö, joka sallisi muistopatsaan taiteellisesti suuremmassa määrässä päästä oikeuksiinsa.

Sittenkuin eri ehdotuksista oli keskusteltu, päätti komitea empimättä hylätä ne, jotka koskivat muistopatsaan pystyttämistä Kolmikulman puistikkuun sekä Kaisaniemen-, Unionin- ja Puutarhakatujen välillä sijaitsevaan Kaisaniemen puistosta katkaistuun osaan. Katajanokan puistikolla sekä Kaivopuistosta ehdotetulla paikalla katsottiin molemmilla taiteelliselta kannalta olevan huomattavia edellytyksiä esiintymään veistokuvateoksen kehyksenä, mutta katsottiin niiden sijaitsevan liiaksi syrjässä. Vanhan kirkon puistikko oli hautausmaa ja sellaisena huonosti sopiva esillä olevaan tarkoitukseen, ja Koulutoria, jolla aikaisemmin oli komiteassa useita jyrkkiä puoltajia m. m. sen nojalla, että se sijaitsi useiden suurten koulujen läheisyydessä, ei sittemmin hyväksytty, koska kaupunginvaltuusto oli päättänyt raitiotien vedettäväksi läheltä muistopatsaalle aiottua paikkaa. Komitealla oli lopulta valittavanaan joko Teatteriesplanadi tai Kaisaniemen puisto. Ennen valinnan suorittamista näiden välillä päätti komitea antaa kaupunginasemakaava-arkkitehti Brunilan toimeksi koettaa Kaisaniemestä etsiä paikkoja, jotka voitaisiin pitää sopivina veistokuvateosten pystyttämiseen ja laatia komitealle suunnitelman puiston järjestämiseksi huomioon ottamalla mahdollisuudet tässä kohden. Tämän johdosta laati kaupunginasemakaava-arkkitehti luonnoksen ¹⁾, johon hän oli merkinnyt kolme paikkaa isommille tahi pienemmille muistomerkeille sopivina. Näistä paikoista sijaitsi läntisin kappaleen matkaa pohjoispuolella sitä paikkaa, missä Kaisaniemenkadulta puistoon johtava tie sivuutti n. s. joutsenlammikon, joka luonnoksessa oli ajateltu hiukan uudestijärjestellyksi; molemmat muut sijaitsivat idempänä, niinkään saman tien pohjoispuolella. Muistopatsaan ei näillä jälkimmäisillä paikoilla tarvinnut aiheuttaa huomattavaa uudestijärjestelyä, kun sitä vastoin ensinmainitulla paikalla verraten laajaperäiset järjestelytyöt kävisivät tarpeellisiksi, jolloin m. m. sikäläinen Paciuksen rintakuva olisi muutettava toiseen paikkaan puistossa.

Tämän jälkeen toimitetussa lopullisessa äänestyksessä havaittiin, että komitean enemmistö antoi etusijan jollekin Kaisaniemen paikalle, jota vastoin sen vähemmistö, jonka muodostivat professori G. Castrén ja kuvanveistäjä V. Jansson, puolsi jotakin Teatteriesplanadin paikkaa.

Teatteriesplanadin puolesta puhui vähemmistön käsityksen mukaan ensinnäkin, että se oli osa sitä vanhaa Helsinkiä, joka luonnollisesti tuli mieleen Topeliusta ajatellessa, ja että oli erittäin sopivaa, että hänen muistopatsaansa pystytettiin teatterirakennuksen läheisyyteen, hän kun on maamme harvoja näytelmäkirjoittajia ja muutoinkin on osoittanut erikoista teatteri-

¹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 11 liite X.

harrastusta. Teatteriesplanadissa olisi mahdollisen järjestelyn ja supistamisen jälkeenkin täysin sopiva ja riittävä paikka muistopatsaalle, joka vaikeudetta voitaisiin sijoittaa niin, ettei minkäänlaista kilpailua Runebergin patsaan kanssa syntyisi. Lähin rakennustaiteellinen ympäristö oli myös oivallinen, eikä mainittavia muutoksia esplanadiin tarvinnut muistopatsaan vuoksi tehdä. Kaisanientä vastaan vähemmistö mainitsi, ettei nykyisellä puistolla ollut mitään muuta yhteistä Topeliuksen aikaisen Kaisaniemen kanssa kuin nimi. Kun muistopatsaan pystyttämisen johdosta lähinnä kysymyksessä olevaan paikkaan Kaisaniemessä kävisi välttämättömäksi siirtää Paciuksen rintakuva, tietäisi tämä samalla kunnioituksen puutetta hänen muistoaan ja ylipäättään historiallisia perinnäistapoja kohtaan. Lopuksi täytyi taiteilijalle olla paljon vaikeampaa luoda muistopatsas toistaiseksi olematonta ympäristöä varten, joka vasta jonkin tai joidenkin vuosikymmenien kuluttua saisi lopullisen luonteensa, kuin ympäristöä varten, joka jo on kaikissa pääkohdisaan valmis, niinkuin oli Teatteriesplanadin laita.

Komitean enemmistö taas piti Teatteriesplanadia liian levottomana soveltuakseen Topeliuksen muistopatsaan paikaksi. Rauhallisuutta ei häirinnyt täällä ainoastaan ympäröiväin katujen meluava ajoliikenne, joka epäilemättä, erittäin mikäli Länsisatamasta tulevaa kuorma-autoliikennettä koski, oli vuosi vuodelta lisääntyvä, vaan myös se, että esplanadista oli yhä enemmän tullut eritoten iltaisin sangen yleinen kävelypaikka, jolle verraten epähienostuneet seurustelutavat antoivat leiman. Paikka oli myös niin lähellä Runebergin patsasta, että molempain muistopatsaiden välisiä vertailuja tahtomattakin tehtäisiin ja helposti heräisi ajatus, että Topelius oli sijoitettu Runebergin taakse; ylipäättään näytti huonosti sopivalta kuvanveistoteoksista niin köyhässä kaupungissa kuin Helsingissä sijoittaa kolme sellaista Ruotsalaisen teatterin ja Kauppatorin väliselle lyhyelle matkalle. Tähän tuli lisäksi, että Teatteriesplanadi pinta-alansa suunnitellun supistuksen jälkeen tulisi näyttämään paljon vähemmän lehtevältä kuin nykyään, olipa pelättävissä, että se oli kokonaan menettävä tähän asti osittain säilyttämänsä idyllisen luonteen, sinne sijoitetun Topeliuksen muistopatsaan korvaamattomaksi vahingoksi. Katuelämältä rauhoitettuja ja Topeliuksen lempeän luonteen kanssa hyvin sopusoinnussa olevia, mutta kuitenkin suuren yleisön suosimia paikkoja oli sitä vastoin monin paikoin Kaisaniemessä. Sekä kesäisin että talvisin oli puisto sitä paitsi kaikenikäisten lasten mieluinen leikki- ja urheilupaikka, ja sen etelärajalla oli kolme suurta koulua. Runoilijan henkilöllisyyden ja eritoten lasten ystävän Topeliuksen kanssa oli puistolla siten mitä ilmeisimmät, aatteellista laatua olevat kosketuskohdat. Kaisaniemellä oli sen ohella kyllin keskeinen asema, mikä oli vieläkin paremmin esiintyvä, kun puiston halki Eläintarhaan suunniteltu liikenneväylä oli ehtinyt toteutua.

Kun vastaiselle muistomerkillä voi olla ainoastaan eduksi, että kuvanveistäjät vapaasti saivat tehdä valintansa puistossa tarjoutuvien useain eri paikkain kesken, ei kuitenkaan näyttänyt sopivalta edeltäpäin määrätä muistopatsaan paikkaa siellä.

Näistä enemmistön esittämistä syistä komitea oli sitä mieltä, että Topeliuksen muistopatsas oli sijoitettava johonkin kaupungin asemakaava-arkkitehdin laatimaan luonnokseen A-, B- ja C-kirjaimilla merkittyyn paikkaan. Komitea arveli tällöin samalla, että Paciuksen rintakuva, joka, nyt käsillä olevan asian ratkaisusta riippumatta joka tapauksessa oli muutettava nykyisestä paikastaan, olisi sijoitettava jompaankumpaan niistä paikoista, joita ei käytetty Topeliuksen muistopatsasta varten.

Edellytyksenä asian ratkaisulle komitean ehdottamaan suuntaan oli, että kaupunginvaltuusto lähivuosina asetti riittävät varat käytettäväksi Kaisaniemen järjestelytöiden joutuisaa jatkamista varten. Sen ohessa oli tietenkin välttämätöntä, että näissä töissä otettiin huomioon mahdollisuus, että muistopatsas voitiin sijoittaa johonkin puheenalaisista kolmesta paikasta.

Mitä lopuksi tuli Ruotsalaisen kirjallisuuden seuran anomukseen, että kaupunki kustantaisi Topeliuksen muistopatsasta varten tarpeelliset perustust- ja tasoitustyöt, esitti komitea, että kaupunginvaltuusto myöntyisi anomukseen.

Asiaa lopullisesti esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti ¹⁾ hylätä anomuksen paikan luovuttamisesta runoilija Z. Topeliuksen muistopatsaalle Teatteriesplanadista, mutta lausui samalla kaupungin suostuvan, siinä tapauksessa että muistopatsas valtuuston osoituksen mukaan vastedes pystytettiin kaupunkiin, kustantamaan tätä varten tarpeelliset perustus- ja tasoitustyöt.

Proomujen y. m. valtion omaisuuden poistaminen Katajanokalla. Satamahallitus ilmoitti, että Katajanokan sotasatama-alueen ja upseerikasinon välisellä alueella sodan ajoista asti oli ollut vartiokojuja, puhelinpylväitä ja vedessä rannan edustalla pohjaan vajonneita proomuja, jotka kaikki kuuluivat valtiolle, sekä että satamaviranomaiset useita kertoja olivat kääntyneet merenkulkuhallituksen puoleen anoen proomujen poistamista, ilman että tästä kuitentakaan oli ollut tarkoitettua tulosta, viime mainittu hallitus kun oli ainoastaan ilmoittanut, että proomut aikanaan luovutettaisiin Venäjän hallitukselle. Koska kuitenkin edellä luetellut esineet, joiden pitämiseen tällä paikalla ei ollut asianmukaista lupaa, osin estivät satamahallitusta käyttämästä aluetta kaupungin tarpeisiin, osin rumensivat sitä, esitti satamahallitus, että kaupunginvaltuusto valtioneuvostolta tai asianomaiselta viranomaiselta anois puheenaolevain esineiden poistamista ensi tilassa. Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti ²⁾ antaa rahatoimikamarin tehtäväksi ryhtyä asian vaatimiin toimenpiteisiin.

Satamatyöläisten asuntolaivan sijoittaminen kaupungin satamaan. Sittenkuin merikapteeni V. Sundman oli rahatoimikamarilta anonut lupaa saada sijoittaa kaupungin satamaan n. 100 miehelle sekä heidän esimiehilleen tarkoitettuna n. s. asuntolaivan, johon tarkoitukseen anomuksen tekijä oli ostanut Lauri-nimisen moottorialuksen, mutta rahatoimikamari oli evännyt anomuksen ja ainoastaan oikeuttanut herra Sundmanin aluksessa avaamaan kokki- ja stuerttikoulun, oli herra Sundman anonut kaupunginvaltuustolta, että valtuusto kumoten kamarin edellämainitun päätöksen oikeuttaisi hänet ylläpitämään mainitun laatuista satama-asuntolaia ja sen yhteydessä ylläpitettävää koulua. Koska rahatoimikamarilla oli päätösvalta puheenaolevassa asiassa, jätti ³⁾ kaupunginvaltuusto anomuksen huomioon ottamatta.

Siirtolapuutarhan perustaminen Kumtähteen. Sittenkuin rahatoimikamari oli tehnyt esityksen siirtolapuutarhan perustamisesta Kumtähteen ja kaupunginvaltuusto vuoden 1924 menosääntöön oli merkinnyt ⁴⁾ 400,000 markan suuruisen määrärahan tähän tarkoitukseen, otti valtuusto kysymyksen yksityiskohtaisesti harkittavakseen. Käsittelyn pohjana oli kamarin asiasta antama mietintö ⁵⁾ sekä valmisteluvaliokunnan siitä antama lausunto, jossa valio-

¹⁾ Valt. pöytäk. 11 p. kesäk. 10 § ja 10 p. syysk. 4 §. — ²⁾ S:n 17 p. jouluk. 19 §.
³⁾ S:n 17 p. jouluk. 28 §. — ⁴⁾ Ks. 1923 vuod. kert. siv. 34. — ⁵⁾ S:n siv. 33 sekä valt. pain. asiakirj. n:o 27 vuodelta 1923.

kunta kamarin mielipiteestä siinä kohden poiketen esitti kantanaan, ettei vuokraajaa olisi vuokrasopimuksessa oikeutettava vapaasti luovuttamaan vuokraoikeutta toiselle henkilölle; että kysymystä vuokraoikeuden järjestelystä määrääjän kuluttua sekä vuokraajalle suoritetuista parannuksista annettavasta korvauksesta olisi tarkemmin harkittava; että siirtolapuutarhan hallinto olisi uskottava sosialilautakunnan alaiselle jaostolle; että oikeusriitain käsittely olisi lykättävä pysyväiseen sovintolautakuntaan; sekä että Kumtähden ja Greijuksen puutarhapalstoja varten olisi asetettava yhteinen neuvoja. Kaupunginvaltuusto päätti ¹⁾ ennen asian lopullista ratkaisua palauttaa sen rahatoimikamariin, jonka tuli huomioon ottaen valmisteluvaliokunnan esittämät näkökohdat laatia uusi ehdotus.

Saamansa tehtävän mukaisesti kamari hankittuaan asiasta sosialilautakunnan lausunnon lähetti uuden ehdotuksen Kumtähden siirtolapuutarhapalstain vuokrasopimuksiksi.

Asiaa lopullisesti esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti ²⁾

vahvistaa edellämainitun Kumtähden siirtolapuutarhapalstain vuokrasopimuskaavake-ehdotuksen erinäisin valmisteluvaliokunnan tekemin muutoksin ja lisäyksin ³⁾;

jättää Kumtähden siirtolapuutarhan lähimmän valvonnan ja hallinnon sosialilautakunnan johtosäännön mukaisesti asetetulle jaostolle, jolle myöskin oli uskottava kaupungin muiden siirtolapuutarhain ylivalvonta;

kehoittaa sosialilautakuntaa antamaan ehdotuksen mainitun jaoston johtosäännöksi; samoin kuin

merkitä vuoden 1925 menosääntöön 9,000 markalla korotetun määrärahan sosialilautakunnan neuvontatoimintaa varten.

Eräiden Vallilan ja Pakaan tonttien vuokraaminen. Vallilan ja Pakaan kortteleissa n:oissa 530, 531, 533, 555—559, 582—585 ja 589 sijaitseville puutaloja varten tarkoitetuille tonteille oli kaupunginvaltuusto erinäisillä päätöksillä vahvistanut luovutus- ja rakennusehdot ja rakennustavan, jota vastoin samojen alueiden kivitaloille varattuihin kortteleihin ja tontteihin nähden ei ollut olemassa vastaavia määräyksiä. Tämän johdosta rahatoimikamari kehoitti kaupungin yleisten töiden hallitusta yksissä neuvoin sosialilautakunnan kanssa laatimaan ehdotuksen näiden tonttien vuokraehdoiksi tai, jos hallitus katsoi, että tontit niille ehdotettuun kalliimpaan rakennustapaan katsoen mieluummin oli myytävä, tästä mahdollisesti aiheutuviksi toimenpiteiksi.

Edellämainittujen tonttien luovutusehtoihin nähden oli esiintynyt sängen erilaisia mielipiteitä. Kaupungin yleisten töiden hallitus oli näet ollut sitä mieltä, että tontit oli myytävä ja alueen kaupunginasemakaava ensi tilassa vahvistettava, kun taas sosialilautakunta oli kannattanut vuokrallantoa tonttien sopivimpana luovutusmuotona. Rahatoimikamarissa lausuttiin tosin se käsitys, että rakennustoiminta todennäköisesti muodostuisi vilkkaammaksi, jos tontit voitaisiin luovuttaa täysin omistusoikeuksin tai hallituksen ehdottamalla tavalla antaa vuokralle oikeuttamalla vuokraaja kohta kun alue oli otettu vahvistettuun kaupunginasemakaavaan, silloin toimitettavasta arviosta lunastamaan tonttinsa, mutta kamari piti kuitenkin sopivampana, että ne annettaisiin vuokralle, koska tämä luovutusmuoto teki kaupungille mahdolliseksi käyttää hyväkseen vastedes tapahtuvaa tontinarvon nousua eikä mikään estänyt kaupunginvaltuustoa myöntämästä vuokraajalle lunastus-

¹⁾ Valt. pöytäk. 13 p. helmik. 21 §.—²⁾ S:n 10 p. syysk. 32 §.—³⁾ Ks. kunn. asetuskok. siv. 77.

oikeutta. Vuokrakauden tuli kamarin mielestä olla niin pitkä, että rakennuksiin sidottu pääoma ennen sen päättymistä sopivasti ehdittiin kuolettaa. Kaupungin yleisten töiden hallitus oli ehdottanut 60 vuotta ja sosialilautakunta 100 vuotta, kun taas kamari oli sitä mieltä, että kohtuullinen ja verraten edullinenkin kuoletus pitäisi ehtiä toimittaa, jos lähiaikoina luovutettavien tonttien vuokrakausi menisi umpeen vuoden 1999 päättyessä. Mutta koska olisi tärkeätä, että mahdollisimman lukuisain tonttien vuokrakausi päättyisi samanaikaisesti ja jos yllämainittu ajankohta kerta kaikkiaan määrättäisiin, myöhemmin vuokratut tontit mahdollisesti saisivat liian lyhyen vuokrakauden, kamari katsoi mahdolliseksi, että se voitaisiin oikeuttaa poikkeustapauksissa ulottamaan vuokrakausi vuoden 2009 loppuun.

Mitä vuokramaksujen suuruuteen tuli, oli kamari sitä mieltä, että se huomioon ottaen rahan arvon vaihtelut, eri tonttien aseman ja perustusolojen erilaisuudet sekä tonttien erilaiset käyttömahdollisuudet oli määrättävä joka kerta erikseen, jolloin laskelmain pohjaksi oli pantava luovutusaikana käytännössä olevalla tavalla laskettu tonttiarvo. Sosialilautakunta oli ehdottanut, että vuokramaksua joka tapauksessa suoritettaisiin koko vuokrakausi kohoavan asteikon mukaan, mutta tätä tapaa rahatoimikamari ei voinut kannattaa, koska voitiin ajatella syntyvän tapauksia, joissa yhtäläinen maksu joka vuodelta kenties olisi suositeltavampi. Useimmissa tapauksissa olisi kuitenkin sopivinta vahvistaa vuokramaksu määräsommaksi, joka kohoaisi jokaisen vuokrakaudesta kuluneen kymmenvuotijakson päätyttyä. Sen lisäksi kamari katsoi tarpeelliseksi panna vuokrasopimuksiin määräyksiä Suomen rahan arvon mahdollisten tuntuvien muutosten varalta. Mitä tuli vuokramaksujen suuruutta koskevaan kysymykseen, anoi kamari, että se oikeutettaisiin sosialilautakunnan kanssa neuvoteltuaan jokaisessa eri tapauksessa vahvistamaan lukumäärät, jolloin kamari mainittavien erimielisyyksien syntyessä olisi velvollinen jättämään asian kaupunginvaltuuston ratkaistavaksi.

Socialilautakunnan lausumaan mielipiteeseen, että kaupunginvaltuuston tuli pidättää itselleen oikeus vahvistaa puheenaoleville tonteille teetettävien rakennusten julkisivukaaviot ja siis myös niiden kerrosluku, rahatoimikamari ei voinut yhtyä, vaan katsoi, että tämä määräysvalta oli uskottava julkisivupiirustusten tarkastustoimikunnalle, johon jäseninä kuuluivat kaupunginasemakaava-arkkitehti, kaupunginarkkitehti ja rakennustarkastaja sekä kaksi kaupunginvaltuuston valitsemaa jäsentä, joten oli täydet takeet siitä, että toimikunta turvaavalla tavalla ottaisi huomioon myös sosialilautakunnan mainitsemat asuntopoliittiset y. m. seikat.

Kaupunginasemakaava-arkkitehdin esittämää ja kaupungin yleisten töiden hallituksen kannattamaa ehdotusta, että yllämainituissa Vallilan ja Käpylän kortteleissa sovellettaisiin n. s. sisäisten rakennusrajain järjestelmää, rahatoimikamari puolsi katsoen tämän järjestelmän tuottavan suuria etuja terveydellisessä suhteessa.

Täysin yhtyen rahatoimikamarin asiasta antamaan ehdotukseen kaupunginvaltuusto päätti ¹⁾

että kortteleissa n:oissa 530, 533, 535, 539—554, 557 ja 582 Käpylän Pakaankadun varrella sijaitsevat kivitaloille varatut tontit oli luovutettava vuokralle, jolloin vuokrakausi rahatoimikamarin harkinnan mukaan oli päättyvä joko joulukuun 31 p:nä 1999 tai joulukuun 31 p:nä 2009;

¹⁾ Valt. pöytäk. 11 p. kesäk. 46 §; ks. myös kunnall. asetuskok. siv. 73.

että jokaisen tontin vuokramaksu oli erikseen määrättävä;
oikeuttaa rahatoimikamarin sosialilautakuntaa kuultuaan määräämään tämän maksun;

että, jos mainittavia erimielisyyksiä syntyi maksun suuruudesta, asia oli alistettava valtuuston ratkaistavaksi;

että vuokrasopimukseen Suomen rahan arvossa mahdollisesti tapahtuvien tuntuvien muutosten varalta oli otettava seuraava määräys: »Jos Suomen rahan arvossa, laskettuna siten, että 1 paperimarkka, jossa rahalajissa vuokramaksut on tarkoitettu suoritettaviksi, vastaa $\frac{1}{8}$ markkaa kullassa, sattuu muutoksia, jotka lisäävät tai vähentävät paperimarkan arvoa verrattuna kultamarkkaan vähintään 20 %, on sekä kaupungilla että vuokraajalla oikeus vaatia vuokramaksujen tarkistamista. Ellei asianosaisten kesken voida sopia rahan arvosta, määrää sen Suomen pankki;» sekä

että kaupunginvaltuuston vuonna 1921 vahvistamia ¹⁾ Käpylän tonttien vuokraehtoja soveltuvilta osilta oli noudatettava edellämäinittuja tontteja vuokralle annettaessa.

Hermannin I:n asuntotonttien luovutusehdot. Hyväksyessään ²⁾ ehdotuksen Hermannin I:n asuntokorttelien n:o:jen 649—659 ja 664 sekä tehdaskorttelien n:o:jen 660—663 jaotuskaavaksi kaupunginvaltuusto samalla antoi ²⁾ rahatoimikamarin toimeksi hyvissä ajoin ennen tammikuun 1 p:ä 1925 jättää valtuustolle ehdotuksen mainitulla alueella sijaitsevien tonttien ja korttelien luovutusehdoiksi. Kun kamari sittemmin otti kysymyksen käsiteltäväkseen, oli sillä käytettävänä kaksi asiasta annettua lausuntoa, joista toisen oli laatinut sosialilautakunta ja toisen kaupunginasemakaava-arkkitehti ja kaupungingeodeetti yhteisesti; kaupungin yleisten töiden hallitus oli ilmoittanut kaikin puolin yhtyvänsä viimeainittuun lausuntoon.

Siihen nähden, miten puheenaoleva järjestely olisi suoritettava, molemmat ehdotukset poikkesivat suuresti toisistaan. Hallituksen ehdotuksessa ehdotettiin 25 vuoden ylimenoaikaa, ennenkuin uuden jaotuskaavan edellyttämä yksinomainen kivitatorakennustapa määrättäisiin pakolliseksi ja jonka kuluessa saisi rakentaa uusiakin puutaloja, minkä ohessa tontinhaltijoille mainitun ehdotuksen mukaisesti oli varattava oikeus heidän vuokra-alueitaan vastaavien uusien tonttien lunastamiseen, mikäli ne oli otettu vahvistettuun jaotuskaavaan ja muussa tapauksessa vuokrakauden pitennykseen. Sosialilautakunta taas piti pitkää vuokra-aikaa riittävänä edellytyksenä vastaiselle kivitatoruotannolle eikä niin ollen kannattanut lunastusoikeuden myöntämistä tontinhaltijoille. Nämä periaatteelliset kannan eroavaisuudet olivat myös aiheuttaneet ne sangen erilaiset vuokramäärät, joita molemmat lausunnon antajat lausuntoihinsa liitetyissä monipuolisesti perustelluissa vuokramaksujen järjestelyehdotuksissa kannattivat. Rahatoimikamari yhtyi pääasiassa sosialilautakunnan kirjelmässä esitettyihin mielipiteisiin, joista tässä lyhyesti tehtäköön selkoa.

Lautakunta huomautti, että uusi jaotuskaava tultuaan vahvistetuksi oli toteutettava mahdollisimman läheisessä tulevaisuudessa. Hermannin I oli vanha, järjestämätön esikaupunkialue, jonka monet rakennukset sekä ulkomuodoltaan että terveydellisessä suhteessa olivat ala-arvoiset. Läheisen Vallilan kaikki tontit tulisivat ilmeisesti muutaman vuoden kuluttua olemaan rakennetut ja Hermannin alueen itäpuolelle suunnitellut varasto- ja teollisuustontit joutuisivat vähitellen käytäntöön, minkä johdosta kävisi vält-

¹⁾ Ks. 1921 vuod. kert. siv. 33. — ²⁾ Ks. tätä kert. siv. 7.

tämättömäksi voimaperäisemmin käyttää puheenaolevaa aluetta ja siis luovuttaa se kivitatorakennuksia varten, kuten edellämainitussa uudessa jaotuskaavassa edellytettiin. Missään tapauksessa ei vuokraajaa olisi oikeutettava, kuten kaupungin yleisten töiden hallitus oli ehdottanut, rakentamaan uusia puutaloja tai lisärakennuksia vuokratonteilleen. Vuokraajain etuja silmällä pitäen ja koska olisi vaikeata pakottaa heidät heti voimassa olevassa sopimuksessa vahvistetun vuokrakauden päätyttyä siirtämään pois rakennuksensa tai ryhtymään usein mainitun jaotuskaavan edellyttämään uutisrakennustoimintaan, olisi asianomaiset oikeutettava määrätyn väliajan kuluessa joko pitämään vanhat rakennuksensa tontilla tai myös säädettyssä järjestyksessä rakennuttamaan sille kivitaloja.

Tarkastaessa uutta asemakaavaa huomasii, että tonttijaoitus mikäli mahdollista oli toimeenpantu siten, että vuokra-alueilla sijaitsevat päärakennukset saivat jäädä paikoilleen. Näissä tapauksissa sosialilautakunta katsoi, että asianomaisille vuokraajille oli joko myönnettävä vuokrakauden pitennystä uudestijärjestelystä mahdollisesti johtuvin vuokraehtojen muutoksin tai olisi heidän kanssaan tehtävä uudet sopimukset ja että itsekukin vuokraaja saisi valita näiden vaihtoehtojen välillä, sittenkuin niiden molempien vuokraehdot oli vahvistettu.

Vanhoja vuokrasopimuksia uudistettaessa olisi otettava huomioon, ettei kaikkien tonttien vuokrakautta voitu määrätä samanpituisiksi. Mitä huomomassa kunnossa rakennukset olivat, sitä lyhyempi vuokranpitennys voitiin tontille myöntää. Toinen vaikuttava tekijä oli vuokraoikeuteen ja rakennuksiin kiinnitettyjen lainain määrä. Tosin olisi ollut tontinomistajain asia järjestää taloutensa niin, etteivät taloja vuokrakauden päättyessä enää rasittaneet mitkään kiinnityslainat, minkä vuoksi kaupunki ei ollut suorastaan velvollinen ottamaan huomioon vuokraajan ja lainanantajan etuja tässä kohden, mutta lautakunta oli kuitenkin sitä mieltä, että vallitsevien vaikeiden rahaolojen vuoksi olisi paikallaan koettaa järjestää niiden vuokraajain vuokra-kausii, jotka olivat laiminlyöneet raha-asiansa hoidon, siten, että maksamatta jääneet lainat ehdittiin kuolettaa. Vuokrakauden pituutta määrättäessä oli otettava huomioon myöskin tontin asema. Edullisesti sijaitsevalla, erikoisen hyvin uutisrakennustoimintaan soveltuvalla tontilla ei liian pitkäaikaisella vuokrasopimuksella olisi estettävä tällaisen toiminnan syntymistä. Myönnettävän vuokranpitennyksen äärimmäiseksi rajaksi lautakunta ehdotti vuotta 1941, jolloin viimeinen nyt voimassa oleva Hermannin I:n tontin vuokrasopimus päättyi.

Tontinvuokriin nähden sinä aikana, joksi pitennetty vuokraoikeus oli myönnetty, lautakunta piti tarkoituksenmukaisimpana ottaa laskuperusteeksi tonteilla olevien huoneiden lukumäärän ja ehdotti, että It. Viertotien varrella sijaitsevien tonttien vuokramaksu olisi määrättävä 250 markaksi ja muiden 200 markaksi huonetta ja vuotta kohden, minkä lisäksi tonteille, joiden rakennuksiin oli sijoitettu myymälähuoneistoja, olisi määrättävä 300 markan lisävuokra myymälää kohden vuodessa. Nämä vuokramaksut kasvaisivat jokaisen 5-vuoliskauden päätyttyä 25 %:lla. Ehdotetut määrät olivat jonkin verran korkeammat kuin miksi vuokrat uusia tontteja luovutettaessa yleensä vahvistettiin, ja oli lautakunnalla tällöin ollut päämääränään tehdä pitennetyt vuokrasopimukset vuokraajille jonkin verran epäedullisemmiksi kuin uudet sopimukset, edellyttäen että viimeainitut laadittiin suunnilleen Vallilan kivitallontontteihin nähden voimassa olevien ehtojen mukaisesti, mistä taas olisi seurauksena, että vuokraajat olisivat haluk-

kaammat ryhtymään uutisrakennustoimintaan uusien vuokrasopimusten perusteella. Myöskin tonttien suhteellinen laajuus teki suuremman vuokramaksun välttämättömäksi.

Tontinhaltija olisi oikeutettu milloin tahansa pitennetyn vuokrakauden kestäessä tekemään uuden vuokrasopimuksen niiden luovutusehtojen mukaisesti, jotka oli aikomus vahvistaa kaikille niille Hermanni I:n tonteille, joille uuden jaoituskaavan mukaan rakennettaisiin kivitaloja. Koska oli vaikeata edeltäkäsikin yksityiskohtaisesti määrätä tontinvuokran määrää uuden vuokrasopimuksen mukaan ja vuokraajalle toisaalta oli tärkeätä tietää, millä ehdoilla hänellä oli tilaisuus tehdä uusi tonttiaan koskeva vuokrasopimus, katsoi lautakunta, että tämä maksu oli periaatteellisesti määrättävä tontille rakennettavan huoneluvun mukaan ja sovelluttaen samaa laskemistapaa kuin Vallilan kivitalotonttien tontinvuokria määriteltäessä.

Rahatoimikamari piti sopivimpana, että vuokramaksujen lopullinen vahvistaminen jäisi kamarin asiaksi, kun taas kaupunginvaltuusto vahvistaisi sosialilautakunnan ehdottamat laskuperusteet. Edelleen rahatoimikamari halusi ehdottaa, että Osakeyhtiö Kansankodille luovutettaisiin vuokravapaasti korttelissa n:o 652 sijaitsevat uudet tontit n:ot 22 ja 85 vuoden 1941 loppuun, mihin saakka yhtiöllä tätä nykyä oli vuokravapaasti hallussaan entinen korttelin n:o 8 tontti n:o 87 ehdoin, että yhtiö käytti tontteja, kuten tähänkin saakka, yleishyödylliseen tarkoitukseen ja että uusi tontti n:o 87, jolla ei ollut mitään rakennuksia, luovutettiin kaupungille takaisin.

Vihdoin ei rahatoimikamari voinut puoltaa sosialilautakunnan tekemää ja kaupungin yleisten töiden hallituksen kannattamaa ehdotusta, että tontit n:o 32 korttelissa n:o 653, n:o 13 korttelissa n:o 654 sekä n:ot 6, 4 ja 9 korttelissa n:o 658 vuokrattaisiin yhteisesti määrääjäksi ja vapaalla siirto-oikeudella. Tällainen yhteinen vuokraoikeus voisi olla esteenä yhden osavuokraajan mahdollisesti suunnittelevalle uutisrakennukselle sekä myöskin aiheuttaa sekaannusta tonteilla löytyvien rakennusten omistusoikeudessa. Nämä haitat olivat tuskin poistettavissa muulla tavoin kuin että kysymyksessä olevat tontti luovutettiin esimerkiksi vain 6 kuukauden irtisanomisajalla ilman siirto-oikeutta, mutta muuten samoin ehdoin kuin muutkin Hermannin tontit oli ehdotettu luovutettaviksi. Täten tosin asianomaisten tonttien nykyiset haltijat joutuisivat epäedullisempaan asemaan kuin missä Hermannin muitten tonttien vuokraajat tulisivat olemaan, mutta tämä voitaisiin ainakin osittain korvata siten, ettei heidän vuokriansa tultaisi korottamaan kuten muitten aina 5 vuoden päästä.

Tehdaskorttelien n:ojen 660—663 luovutusehtoja koskevaa kysymystä ei tällä kertaa oltu otettu käsiteltäväksi.

Valmisteluvaliokunta, joka oli harkinnut kaikkia edellämainittuja lausuntoja, oli puolestaan tullut siihen käsitykseen, että rahatoimikamarin ehdottama vuokraajan oikeuttaminen milloin tahansa vuokrakauden kestäessä tai sen päättymässä siirtymään uuteen vuokrajärjestelmään käytännössä voisi aiheuttaa kaupungille vaikeuksia. Jotkut vuokraajat tulisivat tietenkin käyttämään hyväkseen tätä oikeutta, toiset taas eivät, ja seurauksena olisi, että tontteja samanaikaisesti tultaisiin käyttämään osin puurakennuksia, osin kivitaloja varten. Useimmissa tapauksissa ei tätä vastaan ollut mitään muistuttamista, mutta jaoituskaavan tarkastus osoitti kuitenkin, että mainittuun ehtoon liittyvien kaupungin velvoitusten täyttämisen useihin tontteihin nähden voisi tuottaa kaupungille vaikeuksia, miukä johdosta näiden tonttien vuokraajille ei olisi myönnettävä oikeutta milloin tahansa tehdä uusi

vuokrasopimus. Tontteja, joista tässä oli kysymys, saattoi erottaa kolme ryhmää, nimittäin tontit, joille rakennettavat kivilalot vahvistettujen rakennusrajain mukaan oli sijoitettava nykyään katuna olevalle paikalle; tontit, joiden käyttäminen uuden jaotuskaavan mukaisesti teki välttämättömäksi kadun aukaisemisen semmoisen alueen halki, jota kaupunki toistaiseksi ei voinut käyttää; sekä eräät niistä tonteista, jotka vuokrattaisiin useille henkilöille yhteisesti. Edelleen valiokunta katsoi, että kaupunginvaltuuston tulisi tehdä päätös eräisiin uuden jaotuskaavan soveltamiseen liittyviin yksityisseikkoihin, kuten vuokraajan velvoittamiseen poistamaan siihenastiset rakennuksensa, katualueen aitaamiseen, riita-asiaain ratkaisemiseen y. m. nähdén.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti ¹⁾ täydellisesti yhtyen valmisteluvaliokunnan ehdotukseen,

että asuntokorttelien n:o:jen 649—659 ja 664 tontit, sellaisina kuin ne olivat kaupunginvaltuuston vahvistamassa Hermannin I:n jaotuskaavassa ²⁾, annettaisiin vuokralle noudattamalla allamainittuja määräyksiä:

1) niiden vuokratonttien nykyisille haltijoille, joiden päärakennukset sijaitsevat edellä mainittuun jaotuskaavaan merkityillä tonteilla, on myönnettävä pitennetty hallintaoikeus viimeksi mainittuihin tontteihin sosialilautakunnan laatiman luettelon mukaan ja siinä mainitulla tavalla lasketuista vuokramaksuista, jotka kunkin viisivuotiskauden päättyessä lisääntyvät 25 %:lla rakennuksen vuokrasta, ja on vuokrasopimuksia pitennettäessä vaarinoitettava seuraavia määräyksiä:

a) vuokraajalta evätään oikeus pitennetyin vuokratuoden kuluessa tontille teettää lisää huoneita;

b) jos vuokraajan entiseen vuokratonttiin kuuluvat rakennukset ja laitokset tai niiden osat joutuvat olemaan maalla, joka uudessa jaotuskaavassa on osoitettu kaduksi, tai alempana 2) kohdassa mainitulla tontilla, on ne vuokraajan toimesta ja hänen kustannuksellaan poistettava 6 kuukauden kuluessa kaupungin antamasta määräyksestä;

c) pitennetyin vuokrasopimuksin annetun tontin haltija oikeutetaan milloin tahansa vuokratuoden kestäessä tai sen päättyessä tekemään tässä alempana 2) kohdassa edellytetty vuokrasopimus, joka oikeus kuitenkin ainoastaan eri hakemuksesta ja rahatoimikamarin erityisen päätöksen mukaan myönnetään korttelin n:o 652 tonttien n:o:jen 4, 89 ja 91, korttelin n:o 653 tontin n:o 32, korttelin n:o 654 tontin n:o 13, korttelin n:o 657 tontin n:o 28 sekä korttelin n:o 658 tonttien n:o:jen 1 ja 5 haltijoille ja johon oikeuteen joka tapauksessa liittyy tontinhaltijan velvollisuus rahatoimikamarin kehoituksesta purkaa aikaisemmat rakennuksensa sekä edelleen olla alempana k) kohdassa mainitun määräyksen ja, soveltuvissa tapauksissa, myöskin e) kohdan määräyksen alainen;

d) korttelin n:o 652 tonttien n:o:jen 4, 24 ja 91 sekä korttelin n:o 658 tonttien n:o:jen 1, 3 ja 5 haltijoilta on vaadittava suostumus, että nykyisen Violankadun tai Oihonnankadun alueelle saa rakentaa kivilaloja vahvistetun jaotuskaavan mukaan, ollen he kuitenkin oikeutetut, jos niin tapahtuu, ennen sopimuksen päättymisaikaa rikkomaan sen;

e) korttelin n:o 652 tonttien n:o:jen 4, 24, 89 ja 91, korttelin n:o 658 tonttien n:o:jen 1, 3 ja 5 sekä samassa korttelissa olevain tonttien n:o:jen 6, 4 ja 9 muodostaman ryhmän haltijoita kielletään kaupungin luvatta aitaamasta tai

¹⁾ Valt. pöytäk. 12 p. marrask. 8 §. — ²⁾ Ks. tätä kert. siv. 7.

ottamasta haltuunsa sellaista heidän vuokratontteihinsa luettua maata, joka nykyään on katuna;

f) Osakeyhtiö Kansankodille luovutetaan yleishyödylliseen tarkoitukseen vuokratta 1941 vuoden loppuun korttelin n:o 652 tontit n:ot 22 ja 85 sillä ehdolla, että yhtiö luopuu vuokraoikeudestaan mainitun korttelin tonttiin n:o 87;

g) korttelin n:o 653 tontti n:o 32 luovutetaan korttelin n:o 11 c vanhojen tonttien n:ojen 16 ja 18 haltijoille yhteisellä vuokrasopimuksella toistaiseksi 6 kuukauden irtisanomisajoin sekä oikeudetta tontinhaltijalle kaupunkia kuulematta luovuttaa vuokraoikeutta toiselle, ollen tontin n:o 16 haltijan suoritettava $\frac{1}{3}$ ja tontin n:o 18 haltijan $\frac{2}{3}$ vuokramäärästä;

h) korttelin n:o 654 tontti n:o 13 luovutetaan samoin korttelin n:o 3 b vanhojen tonttien n:ojen 8 ja 13 haltijoille, joista ensinmainittu vastaa $\frac{1}{3}$:a ja jälkimmäinen $\frac{2}{3}$:a vuokramäärästä;

i) korttelin n:o 658 tontit n:ot 6, 4 ja 9 luovutetaan niinkään korttelin n:o 7 a vanhojen tonttien n:ojen 9, 4 ja 6 a haltijoille, joista ensinmainittu vastaa $\frac{1}{5}$:a, toinen $\frac{2}{5}$:a ja kolmas $\frac{2}{5}$:a vuokramäärästä;

j) korttelin n:o 652 tontin n:o 91 ja korttelin n:o 657 tontin n:o 28 haltijoilta evätään oikeus, niin kauan kuin korttelin n:o 11 b vanhaa tonttia n:o 93 koskeva nykyinen vuokrasopimus on voimassa eikä asianomaisten kesken ole toisin sovittu, aidata tai ottaa haltuunsa niitä vuokratonttiensa osia, jotka joutuvat vanhan tontin n:o 93 alueelle;

k) tontinhaltijain on sitouduttava alistamaan tontinjärjestelystä ehkä syntyvät keskinäiset riitansa rahatoimikamarin tutkittaviksi ja ratkaistaviksi, ollen kamarin tontinhaltijoilta vaadittava heitä tässä kohden velvoittavia sitoumuksia; sekä

2) tontit, jotka ovat vailia päärakennuksia, on, sikäli kuin ne nyt ovat käytettäviä tai vastedes tulevat käytettäviksi ja mahdollisuutta on niihin johtaa liikenneväylä, annettava vuokralle soveltamalla kaupunginvaltuuston Vallilan kivitalotontteja varten vahvistamia vuokraehtoja ¹⁾.

Tyytymättöminä kaupunginvaltuuston päätökseen eräät Hermannin I:n vuokraajat anoivat, että heidän asuntoalueilleen määrätty vuokramaksut vähennettäisiin kaupunginvaltuuston vahvistamia määriä puolta pienemmiksi; että määräys tontinvuokran korottamisesta kunkin viisivuotiskauden kuluttua peruutettaisiin; sekä että kaikki Hermannin I:n alueita koskevat vuokrasopimukset vahvistettaisiin olemaan voimassa vuoteen 1940 tai mieluummin vuoteen 1949 ilman että vuokraaja olisi velvollinen purkamaan tai poistamaan puheenaolevalle alueelle teetettyjä rakennuksia. Sosialilautakunta ja rahatoimikamari ehdottivat esityksen evättäväksi, minkä ohessa kamari huomautti, että se ainoastaan ehdottomasti välttämättömissä tapauksissa oli vaatinut järjestelyn alaisilla alueilla sijaitsevia asuttavia rakennuksia purettavaksi ja poistettavaksi, sekä että samaa menettelyä mikäli mahdollista vastedeskin tultiin noudattamaan. Kaupunginvaltuusto epäsi ²⁾ vuokraajain anomuksen.

Kolmannen linjan tontin n:o 8 vuokraaminen. Lasten työkoti nimisen yhdistyksen anottua kaupunginvaltuustolta XI kaupunginosan korttelissa n:o 306 sijaitsevan Kolmannen linjan tontin n:o 8 pilennettyä maksutonta käyttöoikeutta, päätti ³⁾ kaupunginvaltuusto mainitulle yhdistykselle 20 vuoden ajaksi tammikuun 1 p:stä 1923 lukien vuokratta luovuttaa mainitun tontin käytettäväksi samaan tarkoitukseen kuin aikaisemmin, seuraavin ehdoin:

¹⁾ Ks. tätä kert. siv. 22 ja kunn. asetuskok. siv. 73. — ²⁾ Valt. pöytäk. 17 p. jouluk. 30 §. — ³⁾ S:n 24 p. syysk. 9 §.

että kaupungilla oli oikeus siinä tapauksessa, että tontin sivuitse kulkevan Hämeenkadun itäisen rajaviivan uudestijärjestely kävi tarpeelliseksi, saada yhdistykseltä maksutta siihen tarvittava maa; sekä

ettei tonttia eikä mitään sen osaa saanut käyttää muuhun kuin kaupunginvaltuuston toukokuun 31 p:nä 1892 tekemässä tontin luovutusta koskevassa päätöksessä ¹⁾ mainittuun tarkoitukseen.

Pakaankadun tonttien vuokraaminen. Asunto-osuuskunta Voitto r.l. nimisen osuuskunnan anottua saada vuokrata Pakaankadun tontit n:ot 17 ja 19 asuinrakennuksen teettämiseksi sinne, päätti ²⁾ kaupunginvaltuusto hankittuaan asiasta sosialilautakunnan ja kaupungin yleisten töiden hallituksen lausunnot oikeuttaa rahatoimikamarin vuokraamaan edellä mainitulle osuuskunnalle puheenaolevat tontit, minkä ohessa valtuusto määräsi ²⁾, että vuokrauksen tuli kestää heinäkuun 1 p:stä 1924 joulukuun 31 p:än 1999; että rahatoimikamarin tuli vahvistaa vuokramaksun määrä huomioon ottaen että Suomen valuutan arvon mahdollisten tuntuvien muutosten varalta ryhdyttiin samoihin toimenpiteisiin kuin valtuusto aikaisemmin oli määrännyt ³⁾ eräihin Vallilan ja Pakaan tontteihin nähden sekä että kaupunginvaltuuston antamia viimeainittujen tonttien vuokra- ja rakennusehtoja koskevia määräyksiä soveltuvilta osilta noudatettiin myöskin nyt puheena oleviin Pakaankadun tontteihin nähden.

Vallilan tonttien vuokraaminen. Rahatoimikamari valtuutettiin ⁴⁾ kaupunginvaltuuston aikaisemmin vahvistamin ehdoin ⁵⁾ vuokraamaan Asunto-osakeyhtiö Hauholle eräitä korttelien 542 ja 545 osia sekä Helsingin kaupungin rakennusosakeyhtiö n:o 1 — Helsingfors stads byggnadsaktiebolag n:o 1 nimiselle yhtiölle korttelin n:o 543 tontit n:ot 21—23 ja korttelin n:o 544 tontit n:ot 25—27.

Käpylän tonttien vuokraaminen. Rahatoimikamari valtuutettiin ⁴⁾ Virkamiesasunto-osakeyhtiö Sampantie 50 — Tjänstemannabostadsaktiebolaget nimiselle yhtiölle vuokraamaan Käpylän korttelissa n:o 801 sijaitsevat Sampantien tontit n:ot 50 ja 52 sekä vahvistamaan mainittujen tonttien vuokraehdot ja vuokramaksu.

Erään Oulunkylän alueen vuokraaminen. Rahatoimikamari valtuutettiin ⁶⁾ vuokraamaan karttaan tarkemmin merkitty, noin 900 m²:n laajuinen, Oulunkylässä sijaitseva alue myllylaitoksen rakentamista varten herra H. Sirénille 25 vuoden ajaksi laskettuna kesäkuun 1 p:stä ehdoin, että vuokraaja oli velvollinen siinä tapauksessa että kaupunki 15 ensimmäisen vuokravuoden kuluttua tarvitsisi koko alueen tai osan siitä, luovuttamaan kaupungille sen tarvitseman maan, jolloin pienempiä osia luovutettaessa vuokramaksua suhteellisesti alennettaisiin. Vuokramaksu määrättiin 2,500 markaksi vuodessa 5 %:n korotuksin kunkin 5-vuotisjakson päätyttyä.

Erään Katajanokan alueen vuokraaminen. Rahatoimikamari valtuutettiin ⁷⁾ vuokraamaan toiminimelle Aktiebolaget Victor Ek osakeyhtiö kahdenkymmenen viiden vuoden ajaksi makasiinitarkoituksiin karttaan tarkemmin merkitty Katajanokan pohjoisrannan korttelin n:o 138 tonttien n:o:jen 3 ja 4 sekä Venäläisen kirkon tontin välinen maa-alue ja samalla vahvistamaan vuotuinen vuokramaksu, joka oli laskettava alueelle rakennettavaksi aiotun makasiinin ylimmän kerroksen pinta-alan mukaan ja oleva 12 markkaa m²:ltä kesäkuun 1 p:n

¹⁾ Ks. julkaisua Berättelse angående Helsingfors stads kommunalförvaltning 1892, siv. 8. — ²⁾ Valt. pöytäk. 11 p. kesäk. 48 §. — ³⁾ Ks. tätä kert. siv. 23. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 11 p. kesäk. 49 §; vrt. tätä kert. siv. 102. — ⁵⁾ Ks. tätä kert. siv. 22. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. 7 p. toukok. 27 §. — ⁷⁾ S:n 11 p. kesäk. 19 §.

1924 ja toukokuun 31 p:n 1934 välisellä ajalla sekä 18 markkaa m²:llä kesäkuun 1 p:n 1934 ja toukokuun 31 p:n 1949 välisellä ajalla sekä velvoittamaan vuokraaja huolehtimaan siitä, että saatiin aikaan tarpeellinen veden lasku korttelin n:o 138 ja kirkkotontin välisestä onkalosta ja työtä suoritettaessa tarkoin noudattamaan rakennuskonttorin antamia määräyksiä.

Oikeus bentsiininjakeluasemain järjestämiseen. Suomen osuuskauppojen keskuskunnan anottua rahatoimikamarilta saada moottoripolttoaineen jakelupaikan järjestämistä varten vuokrata eräs kaupunginvaltuuston vuonna 1921 tähän tarkoitukseen osoittama ¹⁾, mutta jatkuvasti käyttämättä oleva Rautatien torin paikka, kamari, joka ottaen huomioon nykyiset liikenneolot ei katsonut puheenaolevan paikan enää soveltuvan aiottuun tarkoitukseen, anoi oikeutta saada vuokrata hakijalle kaupungin yleisten töiden hallituksen puoltaman, esitykseen liitetyle kartalle tarkemmin merkityn Puutarhakadun varrella sijaitsevan paikan samalla esittäen, että aikaisemmin osoitettu Rautatien torilla sijaitseva paikka jätettäisiin käyttämättä. Valtuusto hyväksyi ²⁾ esityksen.

Rahatoimikamari valtuutettiin ³⁾ samoin ehdoin, jotka oli vahvistettu muille samantapaisille kaupungin paikoille ⁴⁾, luovuttamaan karttaan tarkemmin merkitty Simonkadun istutusten viereinen paikka, minkä ohessa kamarille annettiin tehtäväksi tarkastaa laitoksen hoitoa varten tarpeellisen vartiosuojan piirustukset.

Autoliikenteen kasyaessa ja bentsiinin tarpeen sen johdosta lisääntyessä oli rahatoimikamarille tehty lukuisia anomuksia saada vuokrata bentsiinin anniskelupaikkoja, minkä johdosta kamari ollen sitä mieltä, että näitä paikkoja oli annettava vuokralle siinä määrin kuin tarve vaati, anoi valtuutta saada kaupungin yleisten töiden hallitusta ja palotoimikuntaa kuultuaan määrätä tuollaisten paikkain luvun ja aseman, jotka paikat annettaisiin vuokralle kaupunginvaltuuston aikaisemmin vahvistamin ehdoin ¹⁾. Kaupunginvaltuusto hyväksyi ⁴⁾ kamarin esityksen.

Vuokraoikeuden pitennys. Kaupunginvaltuusto valtuutti rahatoimikamarin seuraavissa tapauksissa pitenlämään vuokraoikeuden:

Aktiebolaget Maritim osakeyhtiölle Pohjois Blekholman palstoihin n:o:ihin 1 ja 2 tammikuun 1 p:stä 1926 heinäkuun 1 p:än 1931 15,000 markan vuotuisesta vuokramaksusta sekä oikeuttamalla vuokraajan, ellei kaupunki vuokrakauden päätyessä tarvinnut palstoja muuhun tarkoitukseen, saamaan vuokrakauden pitennystä edelleen 5 vuodeksi ⁵⁾;

herra E. Suortille Pohjois Blekholman palstaan n:o 3 6,000 markan vuosi-vuokrasta ja muuten edellämainituin ehdoin ⁵⁾;

Uudenmaan pursoriklubille Blekholmankariin 1,000 markan vuotuisesta vuokramaksusta ja muuten edellä esitetyin ehdoin ⁵⁾;

Yhdistykselle Helsingfors segelsällskap tilukseen n:o 109, Liuskasaareen, 5 vuodeksi tammikuun 1 p:stä 1926 lukien 1,200 markan vuotuisesta vuokramaksusta velvoittamalla vuokraajan kolmen kuukauden kulussa irtisanomisesta ja vuosivuokran alետessa 1,000 markkaan luopumaan asiakirjoihin liitettyyn karttaan tarkemmin merkitystä tiluksen osasta sekä oikeuttamalla hänet vuokrakauden pitennykseen samoin edellytyksin kuin edelliset ⁶⁾.

Suomalaiselle pursorisauralle Nihtisaaren luoteisosaan, joka oli karttaan merkitty litt. A:ksi ja käsitti 10.056 ha:n laajuisen alueen, 20 vuodeksi eli

¹⁾ Ks. 1921 vuod. kert. siv. 33. — ²⁾ Valt. pöytäk. 23 p. tammik. 13 §. — ³⁾ S:n 2 p. huhtik. 10 §. — ⁴⁾ S:n 7 p. toukok. 26 §. — ⁵⁾ S:n 13 p. helmik. 9 §. — ⁶⁾ S:n 27 p. helmik. 12 §.

vuoden 1946 loppuun 2,000 markan vuotuismaksusta ja muuten sillä ehdolla, että vuokraajan vuoden kuluttua irtisanomisesta tuli luovuttaa alue kaupungin vapaasti käytettäväksi, jos kaupunki tarvitsi sitä satamarakennus- tai muihin tarkoituksiin ¹⁾; sekä

puutarhuri C. T. Wardille kahteen Bölen talo nimiseen Pikku-Huopalahden kylässä sijaitsevaan viljelyspalstaan toukokuun 1 p:n 1924 ja huhtikuun 30 p:n 1939 väliseksi ajaksi vuokramaksusta, joka toukokuun 1 p:än 1929 oli oleva 3,400 markkaa, mainitusta ajankohdasta toukokuun 1 p:än 1934 3,740 markkaa ja vuokrakauden jäljellä olevalta osalta 4,080 markkaa vuodessa. Kuitenkin oli vuokraajan oikeuksia siten rajoitettava, että vuokra-alueesta uuden vuokrasopimuksen voimaan astuessa erotettaisiin entinen talotontti ja sen viereinen mäenrinne, minkä johdosta alueen pinta-ala vähenisi n. 2.34 ha:sta n. 1.73 ha:in sekä että vuokraajalle entisessä vuokrasopimuksessa myönnetty oikeus vuokrakauden päätyttyä ehdollisesti saada vuokraoikeus pitennetyksi, poistettaisiin ²⁾.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi ³⁾ rahatoimikamarin toimenpiteen myöntää rouva E. Klotschkoffin perillisille pitennetty vuokraoikeus tehdaspalstaan Hesperia n:o 61 a lukien tammikuun 1 p:stä toistaiseksi kolmen kuukauden molemminpuolisen irtisanomisajoin sekä 8,000 markan vuotuisesta vuokramaksusta ja muuten ehdoin, että vuokraaja aikaisemman vuokrakauden jäljellä olevana aikana poisti kaikki rappautuneet rakennukset ja auttavasti korjautti muut.

Rajasaaren vuokraoikeuden uudestijärjestely. Kaupunginvaltuusto päätti ⁴⁾, että tiluksen n:o 133, Rajasaaren, huvilapalsta n:o 2 oli jaettava kahdeksi palstaksi, jotka merkittäisiin 2 a:ksi ja 2 b:ksi. Samalla kaupunginvaltuusto valtuutti rahatoimikamarin vuokraamaan palstan n:o 2 b kamreeri H. Hellnerille 20 vuodeksi vuoden 1924 alusta lukien 750 markan vuosivuokrasta ja vahvisti Nuorten naisten kristillisen yhdistyksen hallussa olevan palstan n:o 2 a vuokramaksun 250 markaksi vuodessa tammikuun 1 p:n 1924 ja joulukuun 31 p:n 1933 väliseltä ajalta ja 300 markaksi vuodessa tammikuun 1 p:n 1934 ja joulukuun 31 p:n 1943 väliseltä ajalta.

Erään Kumtähden alueen vuokrasopimuksen muuttaminen. Muuttaen toukokuun 5 p:nä 1920 tekemäänsä päätöstä ⁵⁾ erään Kumtähden alueen vuokraamisesta Suomen raviurheilun ystäville ja Suomen kenttäratsastusklubille yhteisesti 30 vuodeksi päätöksentekopäivästä lukien kaupunginvaltuusto päätti ⁶⁾, että mainitun alueen vuokrakausi oli luettava alkavaksi tammikuun 1 p:nä 1924 ja jatkuvaksi joulukuun 31 p:än 1953, jolloin samalla kaikki muut alueen vuokrasopimuksessa olevat aikamääräykset oli siirrettävä vastaavasti myöhäisemmiksi.

Sörnäsins osakeyhtiön kanssa tehdyn vuokrasopimuksen uudestaan järjestäminen. Sörnäsins osakeyhtiö, jolla erityisten lokakuun 13 p:nä 1914 ja huhtikuun 27 p:nä 1916 tehtyjen vuokrasopimusten ⁷⁾ nojalla oli hallussaan eräitä Sörnäsins ja Vallilan tehdasalueita, joiden vuokrakausi päättyi osin tammikuun 1 p:nä 1928, osin toukokuun 1 p:nä 1939, sekä eräitä lähellä sijaitsevia pienehköjä alueita, joiden vuokrasopimukset olivat voimassa 1 tai 6 kuukauden irtisanomisajoin, teki rahatoimikamarille esityksen mainittujen vuokrasopimusten uudestaan järjestämisestä siten, että aikaisemmin voimassa olleet mainittuja

¹⁾ Valt. pöytäk. 11 p. kesäk. 27 §. — ²⁾ S:n 10 p. syysk. 13 §. — ³⁾ S:n 12 p. marrask. 9 §. — ⁴⁾ S:n 27 p. helmik. 24 §. — ⁵⁾ Ks. 1920 vuod. kert. siv. 21. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. 27 p. helmik. 27 §. — ⁷⁾ Ks. 1913 vuod. kert. siv. 27 ja 1916 vuod. kert. siv. 29.

alueita koskevat vuokrasopimukset julistettaisiin mitättömiksi ja yhtiö oikeutettaisiin vuoden 1959 loppuun vuokraamaan Vallilan alue n:o 6, jolla sijaitsi eräs yhtiön omistama laatikkotehdas; eräs läheinen alue konttorirakennuksen rakentamiseksi sinne; X kaupunginosan tehdaskorttelissa n:o 272 sijaitseva tontti n:o 20, missä yhtiöllä oli lautatarha; Ison ja Pikku Verkkosaaren tehdasalueet; hakemusasiakirjoihin liitettiin karttaan merkitty, suurimmaksi osaksi vedessä Ison Verkkosaaren edustalla sijaitseva alue; samoin kuin toistaiseksi kuuden kuukauden irtisanomisajoin samoin Ison Verkkosaaren viereinen ja karttaan tarkemmin merkitty alue. Yhtiö perusteli anomustaan sillä, että sen yritysten kehitys oli vaatinut yhä suurempaa pääoman sijoitusta ja että maapohjan hallintaoikeus olisi taattava yhtiölle niin pitkäksi ajaksi, että tarpeellinen pääoman kuoletus ehdittäisiin suorittaa, minkä ohessa yhtiö anoi, että sen hakemusta tutkittaessa ja vuokramaksuja määrättäessä otettaisiin huomioon yhtiön kaupungin sataman kautta harjoittaman vientiliikkeen kaupungille tuottama välillinen hyöty sekä se seikka, että yhtiö tarjosi toimeentulomahdollisuudet useaan sataan nousevalle työläisjoukolle.

Rahatoimikamarin kehoituksesta kaupungin yleisten töiden hallitus antoi lausunnon edellämainitusta anomuksesta ja viittasi tällöin kaupunginasemakaava-arkkitehdin ja kaupungingeodeetin antamaan yhteiseen lausuntoon, johon hallitus yhtyi lukuunottamatta vuosivuokraa koskevaa kohtaa. Hallitus oli näet sitä mieltä, että vuokramaksua koko vuokrakauden aika oli suoritettava ehdotettu alkumäärä, yhteensä 248,550 markkaa ilman korotuksia määrätyn ajan kuluttua. Lausunnon oheen liitettyssä promemoriassa kaupungininsinööri esitti eroavan mielipiteensä vuokraehdoista, joita hän piti yhtiölle epäedullisina katsoen siihen suureen hyötyyn, joka kaupungilla oli sen toiminnasta.

Koska puheenalainen vuokranjärjestely käsitti varsin suuria alueita ja vuokrakauden pitennys tulisi olemaan sangen tuntuva sekä kun vuokramaksuja joka tapauksessa melkoisesti korotettaisiin, ryhtyi rahatoimikamari keskusteluihin yhtiön kanssa saadakseen tämän luopumaan eräistä nykyisistä vuokra-alueistaan, joten kaupunki saisi tilaisuuden käyttää niitä toisiin tarkoituksiin. Keskustelut jäivät kuitenkin tuloksettomiksi.

Kaikki asiasta syntyneet asiakirjat sekä rahatoimikamarin laatima perusteltu vuokrasopimusehdotus lähetettiin sittemmin kaupunginvaltuustolle, joka tehden vähäisen muutoksen kamarin ehdotukseen päätti¹⁾

1) että lokakuun 13 p:nä 1914 ja huhtikuun 27 p:nä 1916 Sörnäsän osakeyhtiön kanssa tehdyt vuokravälikirjat julistettaisiin mitättömiksi tammi-kuun 1 p:stä 1925;

2) että mainitulle yhtiölle sanotusta päivästä joulukuun 31 p:än 1960 asti annettaisiin vuokralle seuraavat alueet alempana mainituista vuotuisista vuokramaksuista ja huomioon ottaen, paitsi kaupungin vuokra-alueista voimassa olevia yleisiä määräyksiä, seuraavat erityiset ehdot:

A) suunnitellussa tehdaskorttelissa n:o 532 sijaitseva Vallila n:o 6 nimen, kaikkiaan 31,990 m² laaja alue 37,500 markasta ehdoin:

a) että 12 m:n levyinen kaistale korttelin pohjoisrajalta jätettiin rakentamatta, jonka kaistaleen yhtiö, jos sitä vuokrakauden kuluessa tarvittiin Päijänteentien levitystä tai istutusta varten, oli velvollinen vuokran huojistumatta 6 kuukauden kuluttua irtisanomisesta luovuttamaan kaupungille;

b) että hakemusasiakirjojen oheen liitettiin karttaan, liit. B, merkitty

¹⁾ Valt. pöytäk. 24 p. syysk. 8 §.

alue jätettiin rakentamatta, jotta kävi mahdolliseksi teettää likaviemäri alueen halki Pakaankadulta Teollisuuskadulle; sekä

c) että, jos aluetta rajoittavat kadut vuokrakauden kuluessa teetettiin lopulliseen korkeusasemaansa, joka mahdollisesti tuntuvasti erosi nykyisestä maantasosta, kaupunki ei ollut velvollinen suorittamaan korvausta yhtiölle, vaikkakin tämä työ aiheuttaisi rakennusmuutoksen tai tuottaisi muuta haittaa vuokramaan käytölle;

B) tehdaskorttelin n:o 272 tontti n:o 20, joka käsitti 36,760 m², oheensiilotettiin karttaan litt. C merkitty, pinta-alaltaan 21,000 m² laaja, Isossa Verkkosaarella ja sen vierellä sijaitseva alue sekä 2,450 m²:n laajuinen Pikku Verkkosaari kukin 54,000, 50,000 ja 3,500 markan eli yhteensä 107,500 markan vuosivuokrasta sillä ehdolla, että yhtiö alistui pienuun rajan tarkisteluihin, jotka mahdollisesti kävivät tarpeellisiksi n. s. Torulfan satamasuunnitelmaa toteutettaessa;

3) että yhtiö oikeutettaisiin vuoden 1960 loppuun pysyttämään se normaaliairaitainen rautatie, joka Isosta Verkkosaaresta kulki tehdaskorttelin n:o 272 tontille n:o 20 sekä tältä tontilta Sörnäsin ratapihaan, huhtikuun 27 p:nä 1916 laaditussa vuokravälikirjassa mainituin ehdoin;

4) että, jos Suomen valuutan arvossa, siten laskettuna, että 1 paperimarkka, jossa rahayksikössä vuokramaksut oli tarkoitettu suoritettaviksi, vastasi $\frac{1}{8}$ kultamarkkaa, sattui muutoksia, jotka lisäsivät tai vähensivät paperimarkan arvoa kultamarkkaan verraten vähintään 20 %, sekä kaupungilla että vuokraajalla oli oikeus vaatia A ja B kohdassa mainittujen vuokramaksujen tarkistamista; elleivät asianosaiset voineet aikaansaada sopimusta valuutan arvosta, määräisi sen Suomen pankki;

5) että yhtiö tukkilauttojen sijoittamista varten oikeutettaisiin vuokrakauden kuluessa käyttämään Verkkosaarten ja Sörnäsin niemekkeen välistä vesialuetta kaupungin satamaviranomaisten kanssa sovittein ehdoin ja rahatoimikamarin määrättävästä vuokrasta, ynnä

6) että yhtiölle toistaiseksi ja 6 kuukauden irtisanomisajoin annettaisiin vuokralle yllämainittuun karttaan litt. C merkitty Ison Verkkosaaren edustalla sijaitseva, pinta-alaltaan 2,550 m²:n laajuinen alue 2,550 markan vuosivuokrasta.

Kone- ja siltarakennusosakeyhtiölle vuokratun Vallilan korttelin n:o 555 vuokrasopimuksen muuttaminen. Toukokuun 10 p:nä 1917 tehdyllä välikirjalla rahatoimikamari vuokrasi ¹⁾ Kone- ja siltarakennusosakeyhtiölle Vallilan korttelin n:o 555 5 vuoden ajaksi, lukien s. v. kesäkuun 1 p:stä, m. m. sillä ehdolla, että kortteli rakennettaisiin täydellisesti vuokrakauden kuluessa. Vallitsevat olot tekivät kuitenkin yhtiölle mahdottomaksi täyttää mainittua vuokravälikirjan määräystä, minkä vuoksi yhtiö anoi kaupunginvaltuustolta, että tonteille vahvistettua rakennusaikaa pitennettäisiin ja tehtäisiin uusi sopimus osittain muutetuin vuokraehdoin.

Anomuksesta antamassaan lausunnossa kaupungin yleisten töiden hallitus puolsi myöntymistä siihen, edellyttäen että vuosivuokra vahvistettiin 70,000 markaksi, ja oli sitä mieltä, että yhtiölle voitaisiin myöntää oikeus lunastaa koko kortteli tai se osa siitä, jonka oston tapahtuessa katsottiin vastaavan paikalla olevia rakennuksia. Korttelin tulisi olla täysin rakennettu 10 vuoden kuluessa. Sosialilautakunta, jolle niinkään oli annettu tilaisuus lausua asiasta mielipiteensä, katsoi, että vuokra-aikaa voitaisiin pitentää

¹⁾ Ks. 1916 vuod. kert. siv. 11.

7 vuodella ja että yhtiö olisi velvoitettava lähimpien 4 vuoden kuluessa rakennuttamaan karttaan tarkemmin määrätty osa aiotusta rakennusryhmästä sekä suorittamaan rakennusyritys loppuun kolmena seuraavana vuonna. Vuokramaksu olisi määrättävä siten, että yhtiölle tulisi edulliseksi toteuttaa rakennussuunnitelmansa. Lautakunnan lausuntoon liittyi yksityiskohtainen vuokrasopimusehdotus.

Saatuana tiedokseen nämä ehdotukset yhtiö jätti rahatoimikamarille uuden kirjelmän, jossa huomautettiin, että niiden pohjana oli se ajatus, että uusia vuokraehtoja vahvistettaessa toisaalta olisi otettava huomioon nykyjään käypä rahan arvo, kun taas toisaalta yhtiö pakotettiin kunnan kannalta suotavaan rakennustoimintaan siten, että ehdot pantiin erilaiset, siitä riippuen, toimitettiin korttelin rakentaminen määräajan kuluessa vai ei. Vaikka yhtiö sanoi hyvin käsittävänsä, että tuollaisia näkökohtia nyt ilmeni, tulisi yhtiön mielestä niiden ankara soveltaminen olemaan sekä suuressa määrin epäoikeudenmukainen vuokraajalle että myös nykyjään vallitsevissa taloudellisissa oloissa pikemmin ehkäisemään kuin edistämään tarkoituksen toteuttamista. Rakentamattoman tonttialan liian korkea vuokramaksu tekisi nimittäin yhtiölle mahdolliseksi parempia taloudellisia aikoja odotellessa edelleen vuokrata tätä korttelin osaa ja olisi siten katkaiseva edelleen rakentamisen mahdollisuuden, kun taas sellainen sosialilautakunnan sopimusehdotukseen sisältyvä määräys, että jollei määrättyä rakennusohjelmaa määrätyn, verraten lyhyen ajan kuluessa toteutettaisi, vuokraoikeus ynnä tontille teetetyn rakennukset ilman muuta joutuisivat kaupungille, sen tietämän ilmeisen vääryyden johdosta enemmän kuin mikään muu oli omansa kaikiksi ajoiksi riistämään yhtiöltä halun uhrata lisäsummia asunnonpuutteen poistamiseksi.

Yhtiön kirjelmä päättyi esitykseen, että rahatoimikamari puolestaan hyväksyisi kirjelmän oheisen muutetun sopimusehdotuksen.

Koska kaikki rahatoimikamariin jätetyt vuokravälikirjaehdotukset suuressa määrin poikkesivat toisistaan, ryhtyi kamari neuvotteluihin yhtiön kanssa, minkä jälkeen asia lähetettiin edelleen valmisteltavaksi valiokuntaan, joka sittemmin antoi sekä lunastusoikeutta että vuokraehtoja koskevan ehdotuksen kaupungin ja kone- ja siltarakennusosakeyhtiön väliseksi, Vallilan korttelia n:o 555 koskevaksi sopimukseksi. Tämä ehdotus, jota kamari oli puoltanut, alistettiin kaupunginvaltuuston harkittavaksi ja hyväksyttäväksi.

Kaupunginvaltuusto päätti¹⁾ panna asian pöydälle myöhempään, valmisteluvaliokunnan määrättävään kokoukseen.

Toimiluvan myöntäminen kahdelle uudelle raitiotielinjalle. Kaupunginvaltuustolle osoitetussa kirjelmässä huomautti raitiotie- ja omnibusosakeyhtiön johtokunta, että pitkin Länt. Viertotietä kulkeva liikenne oli lisääntynyt siinä määrin, ettei sitä enää voinut tyydyttää yksi ainoa linja, vaikkakin tilapäisiä ylimääräisiä vaunuja tarpeen mukaan pantiin liikkeeseen, minkä johdosta olisi ryhdyttävä sen suuntaisiin toimenpiteisiin, että Töölön kaupunginosan tiheimmin asuttuihin osiin, nimittäin sen eteläosaan, rakennettaisiin erityinen raitiotielinja, jota liikennöitäisiin Länt. Viertotien linjasta riippumatta. Edelleen johtokunta huomautti, että olisi hyvin sopivaa, että uuden Töölön linjan vaunut Ylioppilastalontorin poikki jatkaisivat kulkuaan Kolmikulmalle ja sieltä edelleen Korkeavuorenkadulle Johanneksenkirjon seuduille siten tyydyttääkseen III kaupunginosan keskiosien liikennetarpeita. Edellä esitetystä syistä johtokunta anoi yhtiön toimiluvan ulottamista yllämainittuihin, johto-

¹⁾ Valt. pöytäk. 28 p. toukok. 5 §.

kunnan kirjelmässä tarkemmin määriteltyihin raitiotielinjoihin. Katu- ja liikenteenjärjestelykomitea, jolta pyydettiin lausuntoa edellämainitusta esityksestä, ilmoitti, ettei sillä ollut mitään muistuttamista uutta Töölön linjaa vastaan, mutta että komitea puolestaan halusi puoltaa linjan johdettavaksi Kolmikulmalta pitkin Yrjön-, Korkeavuoren-, Tarkka-ampujan-, Kasarmin- ja Punanotkonkatuja silmukassa korttelin n:o 104 ympäri, mistä suunnasta olisi se etu, että pitkin Pikku Robertinkatua suunniteltu linja ja tästä johtuva raitiotielinjain suuri kasaantuminen vahvasti liikennöityyn viimemainitun kadun ja Ison Robertinkadun kulmaukseen jäisi pois, minkä ohessa raitiotiiden puute tässä osassa kaupunkia paremmin tulisi täytetyksi. Lisäksi komitea katsoi tarpeelliseksi, että myöskin III ja VII kaupunginosissa oleva linjan osa rakennettaisiin siten, että se voitaisiin laajentaa kaksoisraiteiseksi ilman että aikaisemmin laskettuja raiteita tarvitsisi muuttaa. Rahatoimikamari yhtyi liikennekomitean mielipiteeseen ja huomautti lisäksi, että ehdotettujen linjain rakentaminen likimain vastasi yhtiön rakennusvelvollisuutta ajanjaksona 1924—1928, minkä johdosta voitaisiin väittää, että muiden ehkä yhtä tarpeellisten linjain rakentaminen lykkääntyisi seuraavaan viisivuotiskauteen, mutta että tähän seikkaan ei tarvinnut panna mainittavaa huomiota, koska yhtiön taloudellinen tila teki mahdolliseksi määrättyä suuremman rakennustoiminnan ja kaupungille sitäpaitsi oli toimilupakirjassa varattu oikeus rakentaa omia raitiotielinjoja liittyviksi yhtiön verkkoon. Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti ¹⁾ myöntää Raitiotie- ja omnibusosakeyhtiölle kahden raitiotielinjan toimiluvan, nimittäin

1) linjan, joka lähtee Lant. Heikinkadun raitiotieverkosta vastapäätä Salomoninkatua ja kulkee kaksiraiteisena pitkin Arkadiankatua Nervanderkadulle sekä sieltä yksiraiteisena silmukkana Nervander-, Cygnaeus-, Museo-, Runeberg- ja Arkadiankatuja takaisin silmukan lähtökohtaan;

2) linjan, joka erkanee raitiotieverkosta Ison ja Pikku Robertinkadun kulmauksessa ja kulkee kaksiraiteisena Yrjönkatua Korkeavuoren- ja Punanotkonkatujen kulmaukseen ja yksiraiteisena silmukkana pitkin Korkeavuoren-, Tarkka-ampujan-, Kasarmin- ja Punanotkonkatuja, siten ympäröiden korttelin n:o 104.

Edelleen kaupunginvaltuusto päätti ¹⁾

että näihin linjoihin oli sovellettava yhtiön nykyjään voimassa olevassa toimiluvassa aikaisempiin laitteisiin nähden säädetyt määräykset siten lisättyinä, ettei tämän toimiluvan myöntäminen oikeuttanut yhtiötä vaatimaan satamaradan poikki Arkadiankadun suuntaan suunnitellun katusillan valmistamista, ennenkuin kaupunginviranomaiset tämän havaitsivat sopivaksi; sekä

että raide edellämainittujen linjain yksiraiteisilla osilla oli sijoitettava niin paljon oikealle ehdotettuun kulkusuuntaan, että linjat vastedes voitiin rakentaa kaksiraiteisiksi ilman että jo laskettuja raiteita tarvitsi muuttaa.

Sitten rahatoimikamari ilmoitti, että kamari, sittenkuin kaupungin-insinööri ja rakennuskonttorin katu- ja viemäriosaston päällikkö olivat suorittaneet uuden raitiotielinjan katselmuksen sekä antamassaan katselmuskirjassa puoltaneet linjan hyväksymistä, oli oikeuttanut raitiotie- ja omnibusosakeyhtiön liikenneomiaan puheenaolevaa linjaa. Ilmoitus merkittiin ²⁾ tiedoksi.

¹⁾ Valt. pöytäk. 2 p. huhtik. 15 §. — ²⁾ S:n 29 p. lokak. 12 §.

4. Kaupungille kuuluvain talojen ja rakennusten käyttämistä määrättyihin tarkoituksiin sekä sellaisen rakennusten teettämistä ja kunnossapitoa koskevat asiat.

Komitean asettaminen valmistelemaan kysymystä uuden huoneiston hankkimisesta lihantarkastusasemalle. Hyväksyen terveydenhoitolautakunnan esityksen kaupunginvaltuusto päätti ¹⁾ asettaa komitean laatimaan ehdotusta uuden huoneiston hankkimisesta lihantarkastusasemalle ja määrätä, että rahatoimikamarin, kaupungin yleisten löiden hallituksen ja terveydenhoitolautakunnan kunkin tuli valita yksi jäsen mainittuun komiteaan.

Työväenopiston huoneisto. Sittenkuin sekä kouluhallitus että työväenopiston suomenkielisen osaston johtokunta kaupunginvaltuustolle osoittamissaan kirjelmässä olivat huomauttaneet, että opiston opintopiirien käytettävänä olevat huoneistot, erittäinkin Hämeenkadun kansakoulutalossa sijaitsevat, olivat puutteelliset ja monessa suhteessa sopimattomat ja anoneet toimenpiteihin ryhtymistä mainitun epäkohdan poistamiseksi, oli rahatoimikamari asiasta antamassaan lausunnossa esittänyt, että suomenkielisten kansakoulujen johtokunnan kamarin mielestä pitäisi voida järjestää asia niin, että työväenopisto saisi opintopiiriensä käytettäväksi joko Kallion tai Kaisaniemen kansakoulutalon. Samalla kamari ilmoitti antaneensa työväenopiston johtokunnalle tehtäväksi ryhtyä yhteistoimin kaupungin yleisten töiden hallituksen kanssa valmistaviin toimenpiteisiin oman talon aikaansaamiseksi mainitulle opistolle. Rahatoimikamarin asiasta tekemän ehdotuksen mukaisesti kaupunginvaltuusto päätti ²⁾ kehoittaa suomenkielisten kansakoulujen johtokuntaa työväenopiston johtokunnan kanssa neuvoteltuaan luovuttamaan mainitulle opistolle sopivat huoneistot syyslukukauden 1924 alusta joko Kallion tai Kaisaniemen kansakoulutalosta.

Huoneiston hankkiminen kunnalliselle hammaspoliklinikalle sekä korva-, kurkku- ja nenäpoliklinikalle. Sittenkuin kaupunginvaltuusto oli ottanut ³⁾ vuoden 1924 menosääntöön määrärahan kunnallisen hammaspoliklinikan perustamista varten, mutta huoneiston hankkiminen mainitulle poliklinikalle oli osoittautunut vaikeaksi, anoi rahatoimikamari valtuutta saada merkitä asunto-osakeyhtiö Kaisaniemenkatu 3:ssa 3 osaketta, joiden nimellisarvo oli 294,000 markkaa ja jotka oikeuttivat huoneistoon yhtiön Vuorikadun tontilla n:o 6, Kaisaniemenkadun 3:ssa rakenteilla olevassa talossa. Huoneistoon sijoitettaisiin sekä mainittu hammaspoliklinikka että myös Eiran sairaalassa työskentelevä korva-, nenä- ja kurkkutautien poliklinikka, joka oli irtisanottu muuttamaan sairaalasta tammikuun 1 p:nä 1925. Kaikin puolin hyväksyen kamarin ehdotuksen kaupunginvaltuusto myönsi ⁴⁾ anotun valtuuden sekä osoitti osakkeiden ostoa ja huoneiston sisustamista varten yhteensä 320,000 markkaa, mikä määrä oli etukäteen suoritettava kaupunginkassasta ja sittemmin merkittävä kaupungin vuoden 1925 menosääntöön.

Kunnallinen asuntoluotanto. Rahatoimikamarin kehoituksesta sosialilautakunta esitti suunnitelman kunnallisen asuntotoiminnan jatkamiseksi. Siihen liittyvässä selvityksessä asuntojen tarpeesta lautakunta lausui, että pienten yhden huoneen ja keittiön huoneistojen puutteen poistamiseksi vuosittein olisi rakennettava 1,300 huonetta ja että kaupungin olisi rakennettava

¹⁾ Valt. pöytäk. 2 p. huhtik. 12 §. — ²⁾ S:n 11 p. kesäk. 15 §. — ³⁾ Ks. 1923 vuod. kert. siv. 122. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 28 p. toukok. 7 §.

vähintään 100 työväen asuinhuonetta vuodessa. Lautakunta esitti, että vuonna 1924 rakennettaisiin Vallilan kortteliin n:o 553 5 kaksikerroksista puutaloa, jotka käsittäisivät 90 huoneistoa eli 120 huonetta ja arvioitiin kustannusten nousevan 600,000 markkaan, minkä ohessa lautakunta ilmoitti edelleenkin pysyvän vuonna 1923 lausumassaan ¹⁾ mielipiteessä, että Vallilaan olisi rakennettava pieniä asuinhuoneistoja käsittävä kivitalo, jota varten olisi laadittava suunnitelma niin hyvissä ajoin ennen vuoden 1925 menosäännön käsittelyä, että mainittuun menosääntöön voitaisiin merkitä määräraha sitä varten.

Sittenkuin kaupungin yleisten töiden hallitukselle sekä rahatoimikamarin ja sosialilautakunnan yhteisesti asettamalle valiokunnalle ¹⁾ oli varattu tilaisuus lausua mielipiteensä edellä mainitusta rakennusohjelmasta, kamari teki kaupunginvaltuustolle asiaa koskevan esityksen, jossa huomautettiin, että kivi- ja puurakennusten rakennuskustannusten välinen erotus nykyään oli verraten pieni, minkä johdosta kamari ei enää voinut puoltaa pula-aikana käytäntöön otettua rakennustapaa, joka teki asuinrakennukset tulenvaarallisiksi ja niiden ylläpidon kalliiksi ja lisäsi syöpäläisten pesiytymisvaaraa. Tämän johdosta sekä koska ehdotettujen viiden puutalon rakennustöiden aloittaminen edellytti suurehkon työvoiman hankkimista kaupunkiin, mikä voisi vaikuttaa epäedullisesti yksityisiin rakennusyrityksiin, kamari katsoi olevansa pakotettu ehdottamaan sosialilautakunnan esityksen evättäväksi, mikäli se koski mainittujen puutalojen rakentamista. Sensijaan kamari oli täydellisesti yhtä mieltä lautakunnan kanssa kivitalon rakentamisen välttämättömyydestä ja esitti kaupunginvaltuuston päätettäväksi, että sitä koskeva kysymys selvitetäisiin kesän kuluessa ja yksityiskohtainen ehdotus piirustuksineen ja kustannusarvioineen jätettäisiin valtuustolle ennen määrärahan myöntämistä tarkoitukseen.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti ²⁾, että Vallilan kortteliin n:o 553 oli rakennettava 3 puusta tehtävää asuintaloa, pääasiallisesti samaa tyyppiä kuin kortteleihin 584 ja 585 aikaisemmin rakennetut ³⁾ kunnan asuintalot, sekä myöntää tarkoitukseen 1,800,000 markan määrärahan, joka oli maksettava etukäteen kaupunginkassasta ja sittemmin merkittävä vuoden 1925 menosääntöön.

Samalla kehoitettiin rahatoimikamaria kesän kuluessa laadituttamaan ja valtuuston syyskuussa pidettävään kokoukseen käsiteltäväksi lähettämään täydellinen selvitys kivistä tehtävään kunnallisten asuintalojen rakentamista koskevasta kysymyksestä.

Tämän johdosta rahatoimikamari antoi kaupungin yleisten töiden hallitukselle tehtäväksi laatia Pakaankadun varrelle kivistä tehtävän työväenasuinrakennuksen luonnospiirustukset kustannusarvioineen. Sittemmin laaditun ehdotuksen mukaan rakennus sijoitettaisiin kortteliin n:o 584 ja käsittäisi 30 1 huoneen, keittiön y. m. käsittävää asuinhuoneistoa, myymälähuoneiston varastohuoneineen ynnä kaksi pesutupaa sekä ruoka- ja puukellarit. Rakennuksen kustannusarvio päättyi 2,283,000 markkaan. Rakennusyritys teki välttämättömäksi jatkaa Pakaankatuun rakennettua likaviemärijohtoa, jota työtä varten tarvittaisiin erityinen määräraha.

Sosiaalilautakunnalla, jolle oli varattu tilaisuus tarkastaa piirustukset, ei ollut mitään niitä vastaan muistutettavaa, ja se esitti puolestaan että puheena oleva rakennusyritys pantaisiin alulle mahdollisimman pian;

¹⁾ Ks. 1923 vuod. kert. siv. 45. — ²⁾ Valt. pöytäk. 11 p. kesäk. 45 §. — ³⁾ Ks. 1922 vuod. kert. siv. 20 ja 1923 vuod. kert. siv. 45.

että rakennustyötä ja viemärijohtoa varten tarpeelliset määrärahat merkittäisiin vuoden 1925 menoarvioon;

että vastaisen rakennuksen hallinto uskottaisiin sosialilautakunnan kunnallisten työväenasuntojen hallintojaostolle;

että kunnallisen työväenasuntotuotannon varsinainen ohjelma vuosiksi 1926—28 vahvistettaisiin siten, että vuonna 1926 teetettäisiin edellämäinitun, kortteliin n:o 584 tulevan asuinrakennuksen jäljellä oleva osa sekä vuonna 1927 toinen ja vuonna 1928 toinen puoli kortteliin n:o 585 aiotusta kivistä tehtävästä asuinrakennuksesta; sekä

että rakennuskonttori saisi toimekseen hyvissä ajoin ennen itsekunkin mainitun vuoden budjetin järjestelyä laatia asianomaisena vuonna teetettävien rakennusten piirustukset ja kustannusarvion.

Käsiteltyään edellä mainittua ehdotusta rahatoimikamari kaupunginvaltuustolle lähettämässään kirjelmässä lausui vakaumuksensa olevan, että kunnallinen rakennustoiminta tästälähin olisi kohdistettava kivitalotuotantoon. Kaupungin yleisten töiden hallituksen lähettämään rakennusohjelmaan nähden kamari oli sitä mieltä, että rakennuskustannukset olivat varsin korkeiksi lasketut, mutta ei kuitenkaan silmälläpitäen elinkustannusten kohoaamista tahtonut muuttaa kustannusarviota. Kamarin mielestä rakennusyritys oli pantava alulle vasta kun työmarkkinoilla vallitsevat olot havaittiin siihen sopiviksi. Lähimmän kolmivuotiskauden kunnallisen rakennustuotannon ohjelman vahvistamista ennakolta kamari ei pitänyt sopivana, vaan katsoi, että ohjelma oli harkittava vuodeksi kerrallaan asianomaisen vuoden budjetin järjestelyssä muita kunnallisia rakennusyrityksiä koskevan kysymyksen yhteydessä. Puoltaen sosialilautakunnan ehdotusta yllämainituin muutoksin kamari samalla huomautti, että Pakaankadun likaviemärijohto alunperin olisi järjestettävä siten, että sitä voisivat käyttää muutkin korttelien 584 ja 585 vastaiset rakennusryhmät. Johdon aiheuttamat kustannukset nousisivat tosin tämän johdosta, mutta johtoa voisivat tällöin käyttää sekä Pakaankadun varrella olevat tontit että Elimäenkadun teollisuusalue.

Kamarin asiasta tekemän ehdotuksen mukaisesti kaupunginvaltuusto päätti ¹⁾

periaatteessa hyväksyä Pakaankadun varrelle kortteliin n:o 584 kivistä teetettävää työväenasuntotaloa varten laaditut luonnospiirustukset niihin kuuluvine, 2,283,000 markkaan päättyvine kustannusarvioineen;

antaa kaupungin yleisten töiden hallitukselle toimeksi pikimmiten laatia rakennusyrityksen pääpiirustukset ja tehdä rahatoimikamarille ehdotuksen työn aloittamisesta;

oikeuttaa rahatoimikamarin vuoden 1925 menosääntöehdotukseen merkitsemään 2,283,000 markkaa rakennusyritystä ja 273,000 markkaa likaviemärilaitosta varten sekä jo kuluvana vuonna etuantina käyttämään työn aloittamiseen ehkä tarpeelliset varat;

antaa vastaisen rakennuksen hoidon toimeksi sosialilautakunnan kunnallisten työväenasuntojen hallintojaostolle; sekä

määrätä rahatoimikamarin tehtäväksi kunakin seuraavana vuonna, jolloin kamari pitää tarpeellisena jatkaa kunnallista asuntotuotantoa, hyvissä ajoin ennen talousarvion järjestelyä antaa kaupunginvaltuustolle esityksen asiasta.

Kaupunginvaltuustolle osoittamassaan kirjelmässä anoi Helsingin ammatillinen keskusneuvosto r. y. niminen järjestö, viitaten vallitsevaan asuntopulaan ja niihin vaikeuksiin, joita huoneiston hankkiminen vuokrasäännösten lakattua aiheutti, että kaupungin vuoden 1925 menosääntöön merkittäi-

¹⁾ Valt. pöytäk. 29 p. lokak. 14 §.

siin tarvittavat varat asuntojen rakentamiseksi ainakin 1,000 perheelle. Tämän johdosta sekä kaupungin yleisten töiden hallitus että rahatoimikamari ja sosialilautakunta antoivat lausuntonsa, jolloin viimeainittu viranomainen teki selvää niistä asuntojen tuotannon edistämiseksi myönnettyistä määrärahoista, jotka oli merkitty vuoden 1925 menosääntöehdotukseen ja joiden lautakunta katsoi vastaavan niitä vaatimuksia, jotka tässä kohden voitiin kaupungille asettaa. Lautakunnan tekemän esityksen mukaisesti kaupunginvaltuusto päätti ¹⁾, ettei mainitun järjestön tekemä esitys antanut valtuustolle aihetta toimenpiteeseen.

Lisämäärärahoja Vallilan työväenasuntojen rakentamiseen. Rahatoimikamari ilmoitti, että kamari kaupunginvaltuuston asiasta tekemän päätöksen ²⁾ mukaisesti oli anonut sosialihallitukselta kahta avustusalainaa, yhteensä 1,296,000 markkaa, ja kahta kuoletuslainaa, yhteensä 777,600 markkaa, eräitä Vallilaa rakennettavia työväenasuntoja varten, joiden rakentamisesta kaupunginvaltuusto vuonna 1922 oli tehnyt päätöksen ²⁾, sekä että kamarin anomukseen oli myönnytty ainoastaan mikäli se koski mainittuja avustusalainoja. Rakennusyrityksistä aiheutuvien kustannusten peittämiseksi tarvittiin tämän johdosta 777,600 markan lisämääräraha, ja kamari ehdotti mainitun määrän myönnettäväksi vuoden tilierotuksesta. Kamarin esitykseen myöntyen kaupunginvaltuusto päätti ³⁾ myöntää vuoden 1925 menosääntöön kortteliin n:o 585 rakennettavia työväenasuntoja varten merkittyn määrärahaan 518,400 markan ja samaan menosääntöön Vallilan työväenasuntoja varten otettuun määrärahaan 259,200 markan lisäyksen, jotka molemmat määrät oli osoitettava mainitun vuoden tilierotuksesta. Samalla kamari valtuutettiin ³⁾ uudistamaan sosialiministeriölle tekemänsä anomus 1,200,000 markan kuoletuslainan myöntämisestä niitä uutisrakennuksia varten, joiden rakentamista koskevan päätöksen kaupunginvaltuusto oli tehnyt ⁴⁾ vuonna 1923, koska anomus aikaisemmin oli evätty sen johdosta, että sen saapuessa tällaisiin tarkoituksiin varat yleiset varat jo oli käytetty, mutta valtion vuoden 1924 menosääntöön oli merkitty uusia määrärahoja valtion asuntopoliittista toimintaa varten.

Kunnan työväenasuntojen pihamaan tasoitus. Vallilan korttelissa n:o 556 olevain kunnan työväenasuntojen pihamaan tasoittamista varten kaupunginvaltuusto osoitti ⁵⁾ käyttövaroistaan Yleiset työt nimisen pääluokan kohdalla 243,000 markkaa.

Tuberkuloosien asuintalon rakentaminen. Kaupunginvaltuusto päätti ⁶⁾ hyväksyä rakennuskonttorissa laaditut aikaisemmin rakennettavaksi päätetyn ⁷⁾ tuberkuloosia potevien henkilöiden asuintalon pääpiirustukset.

Rahatoimikamarin ilmoitettua edellämäinittyn rakennusyrityksen kustannusten tulevan nousemaan 1,120,000 markkaan ja tarkoitusta varten vuoden 1923 menosääntöön olevan merkittynä 710,000 markkaa ja vuoden 1924 menosääntöön 260,000 markkaa, minkä johdosta 150,000 markan suuruinen määrärahan lisäys oli tarpeen, päätti ⁸⁾ kaupunginvaltuusto merkitä viimeainittun määrän vuoden 1925 menosääntöön.

Tuberkuloosisairaalan rakentaminen. Kaupunginvaltuuston päätöksen ⁹⁾ johdosta, joka koski maa-alueen luovuttamista suunnitellun keuhkotuberkuloosia sairastaville henkilöille aiotun sairaalan paikaksi, oli komitea, jonka

¹⁾ Valt. pöytäk. 12 p. marrask. 23 §. — ²⁾ Ks. 1922 vuod. kert. siv. 20. — ³⁾ Valt. pöytäk. 23 p. tammik. 8 §. — ⁴⁾ Ks. 1923 vuod. kert. siv. 46. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. 27 p. helmik. 16 §. — ⁶⁾ S:n 19 p. maalisk. 7 §. — ⁷⁾ Ks. 1922 vuod. kert. siv. 18. — ⁸⁾ Valt. pöytäk. 10 p. syysk. 7 §. — ⁹⁾ Ks. tätä kert. siv. 15.

valtuusto aikaisemmin oli asettanut ¹⁾ laatimaan keskussairaala-alueen käyttöohjelmaa, tehnyt tarkemman ehdotuksen puheenaolevan sairaalan rakentamiseksi. Komitea oli näet sitä mieltä, että kiireelliset toimenpiteet olivat tarpeen keuhkotuberkuloosia potevien henkilöiden sairaalasijoin puutteen poistamiseksi. Tällöin saattoi ajatella seuraavaa kahta vaihtoehtoa: joko että kaupunki rakentaisi sairaalan tarkoitukseen osoitetulle keskuspuistossa sijaitsevalle alueelle tai että sairaanhoitolaitos rakennettaisiin Tuusulan pitäjässä olevaan Vävarsin taloon, jonka kaupunki oli tätä tarkoitusta varten saanut valtiolta käytettäväkseen. Molemmat nämä sairaanhoitolaitokset oli komitean mielestä aikanaan rakennettava, koska molemmat olivat tarpeen vaatimat, jälkimmäinen etupäässä parantola-, edellinen taas vastaanotto- ja turvakoti-tapauksia sekä niitä potilaita varten, jotka eivät voineet tai halunneet muuttaa kaupungista. Parantolan rakentaminen voitiin kuitenkin lykätä toistaiseksi siitäkään syystä, että useita yksityisiä keuhkotautiparantoloja paraikaa oli tekeillä maassamme. Lisäksi tuli se seikka, että kaupunkiin rakennettava sairaala voitiin rakentaa melkoista nopeammin ja tulisi huokeammaksi kuin Tuusulaan rakennettava parantola sekä että potilaita voitiin helpommin ja huokeammalla siirtää muista sairaaloista ensinmainittuun kuin jälkimmäiseen laitokseen. Komitea katsoi senvuoksi, että alustaviin toimiin viipymättä oli ryhdyttävä tuberkuloosisairaalan rakentamiseksi kaupunginvaltuuston osoittamalle alueelle. Asian luonnosta kuitenkin johtui, että eri rakennukset oli teetettävä vähitellen. Komitea oli ajatellut, että eri rakennuskausina teetettäisiin neljä (ehdollisesti ainoastaan kolme) keuhkotautipotilaille tarkoitettua sairaalapaviljonkia sekä kaksi niihin kuuluvaa rakennusta asuntoja, poliklinikkaa y. m. varten. Kaikki nämä rakennukset olisi, niinkuin laadittu asemaluonnos tarkemmin osoitti, sijoitettava alueen pohjoisosaan, jota vastoin sen eteläpuoleinen, Nordenskiöldkadun puoleinen osa kokonaan käytettäisiin sairaalapuistiksi. Sellainen järjestely, jota muuten maasto-olotkin vaativat, olisi edullinen osaksi sikäli, että sairaalaryhmän rakennukset sijaitsisivat lähellä vastaista keskussairaala, jonka kanssa tuberkuloosisairaala vastedes oli saava yhteisen hallinnon y. m., osin sikäli, että m. m. raitioteiden liikennöimän Nordenskiöldkadun ja lähimmän sairaalapaviljongin välimatka tulisi olemaan niin tuntuva, ettei liikenne mitenkään häiritsisi sairaalaa.

Edellä mainituista rakennuksista olisi komitean mielestä kaksi paviljonkia, joissa olisi yhteensä 300 sairassijaa, sekä toinen asuinrakennus mahdollisimman pian teetettävä. Asuinrakennuksessa tulisi, paitsi sairaalan lääkärien sekä sairaanhoito- ja muun henkilökunnan asuntoja, olla myös isonlainen huoneisto tuberkuloosipoliklinikalle, jonka viime aikoina suuresti laajentunut huoltolaito toiminta vaati melkoista lisätilaa. Kysymyksen ratkaisemisen jouduttamiseksi oli komitea viimeksi mainittua rakennusta varten teettänyt sellaiset aateluonnokset, joita edellytettiin kaupunginvaltuuston vuonna 1920 kaupungin rakennusyritysten suunnittelusta ja järjestysmuodosta vahvistamissa säännöissä ²⁾. Luonnokset oli laatinut arkkitehti E. Forsman, ja käsiteltyään niitä useissa kokouksissa, joihin m. m. kaupungin tuberkuloosilääkäri I. Rosqvist oli kutsuttuna asiantuntijana ottanut osaa, oli komitea hyväksynyt ne siinä muodossa, jossa ne sittemmin esitettiin kaupunginvaltuustolle. Kaupungin sairaalaylihallitus puolsi piirustusten hyväksymistä.

Mitä tuli kysymykseen siitä, mikä viranomainen siinä tapauksessa, että kaupunginvaltuusto hyväksyisi aateluonnokset, olisi velvoitettava laatimaan

¹⁾ Ks. 1923 vuod. kert. siv. 164. — ²⁾ S:n 1920 vuod. kert. siv. 145.

puheenaolevain rakennusten luonnos- ja pääpiirustukset sekä kustannusarvio, oli komitea kaupunginarkkitehdilta tiedustellut, voisiko rakennuskonttorin talorakennusosasto ottaa tämän tehtävän suorittaakseen, mutta hän oli tähän vastannut, että puheenaoleva runsas työ ensinnäkin olisi aivan mahdoton teettää rakennuskonttorin käytettävänä olevilla työvoimilla ja että sitäpaitsi olisi sopivaa uskoa se samalle arkkitehdille, joka oli laatinut aateluonnokset. Komitea katsoi näin ollen sopivimmaksi, että tehtävä uskottaisiin komitealle, jonka arkkitehti jo oli perinpohjin tutkinut asiaa ja jonka jäsenillä oli sen arvostelemiseksi tarpeelliset sekä lääketieteelliset että teknilliset tiedot. Samalle kannalle oli myöskin kaupungin sairaalaylihallitus asettunut. Jos kaupunginvaltuusto voi tähän yhtyä, olisi komitean tehtävää mainitussa kohden laajennettava sekä sen käytettäväksi annettava tarkoitukseen tarpeellinen määräraha sekä yhdelle komitean lääketieteelliselle jäsenelle ja arkkitehti Forsmanille myönnettävä apuraha sairaalarakennusten tutkimista varten ulkomailla.

Hyväksyen komitean ehdotuksen, jota myöskin rahatoimikamari oli puoltanut, kaupunginvaltuusto päätti ¹⁾

että tuberkuloosisairaalle osoitetulle alueelle rakennettaisiin kaksi sairaalapaviljonkia sekä yksi asuin- ja poliklinikkarakennus pääasiallisesti edellämäinittujen aateluonnosten mukaisesti;

että komitea saisi tehtäväkseen laatia ja antaa kaupunginvaltuustolle edellämäinittujen rakennusten luonnos- ja pääpiirustukset sekä kustannusarvion;

myöntää mainittuihin tarkoituksiin 98,000 markan määrärahan sekä sen lisäksi antaa komitean käytettäväksi 40,000 markkaa annettavaksi matkapurahoina yhdelle komitean lääketieteellisesti sivistyneelle jäsenelle sekä komitean arkkitehdille ulkomaiden tuberkuloosi- ja muiden sairaalarakennusten tutkimista varten kuukauden aikana, mitkä varat oli suoritettava etu-antina kaupunginkassasta ja sittemmin merkittävä kaupungin vuoden 1925 menosääntöön; sekä

antaa rakennuskonttorille tehtäväksi antaa komitealle tarpeellisia tietoja ja tarpeen vaatiessa olla yhteistoiminnassa sen arkkitehdin kanssa.

Saamansa tehtävän mukaisesti keskussairaala-alueen käyttöohjelmaa valmistelemaan asetettu komitea sittemmin jätti valtuustolle pyydetty luonnospiirustukset ilmoittaen, että pääpiirustukset laadittasiin vasta komitean jäsenen, sairaalatarkastaja G. Palanderin, ja sen sihteerin, arkkitehti E. Forsmanin, palattua niiltä ulkomaille tekemiltään opintomatkoilta, joita varten kaupunginvaltuusto jo oli myöntänyt ¹⁾ määrärahat. Komitea, joka piti tärkeänä, että puheenaoleviin rakennustöihin voitaisiin ryhtyä niin pian kuin mahdollista, esitti, että kaupunginvaltuusto tutustuttuaan luonnospiirustuksiin merkitsisi vuoden 1925 menosääntöön 12,000,000 markan suuruisen määrärahan niitä töitä varten, jotka voitiin suorittaa mainittuna vuonna. Tuberkuloosisairaala rakennettaisiin valmiiksi vuonna 1926, ja sen kokonaiskustannukset komitea arvioi 20,269,740 markaksi.

Kaupungin sairaalaylihallitus piti piirustuksia erittäin onnistuneina ja teki muistutuksia ainoastaan eräiden pienehköjen yksityiskohtain johdosta, ja terveydenhoitolautakunta puolsi vastalauseitta komitean ehdotuksen hyväksymistä. Kaupungin yleisten töiden hallitus, jolta niinkään oli pyydetty lausuntoa, piti puolestaan kustannuksia liian korkeina ja ehdotti, että ohjel-

¹⁾ Valt. pöytäk. 28 p. toukok. 11 §.

maa eräiltä kohdin supistettaisiin ja yksinkertaistutettaisiin, minkä ohessa hallitus huomautti, ettei komitean kustannusarvio käsittänyt keskuslämmitystä varten tarvittavan eri rakennuksen kustannuksia, jotka tulisivat lisäämään kokonaiskustannuksia n. 2,000,000 markalla. Viemärien ja vesijohdon rakentamiseen tarvittaisiin tämän lisäksi 726,000 markan suuruinen määräraha.

Myöhemmin jättämässään kirjelmässä komitea ilmoitti saaneensa Voima- ja polttoainetaloudelliselta yhdistykseltä pyytämänsä keskussairaalan ynnä tuberkuloosisairaalan lämmitys- ja voimalaitoksen alustavan suunnitelman, joka käsitti neljä vaihtoehtoa. Komitea ei tahtonut määrätä kantaansa eri ehdotuksiin nähden, ennenkuin koko sairaalarakennuksen lopulliset pääpiirustukset olivat laaditut, mutta tahtoi kuitenkin saattaa ehdotukset kaupunginvaltuuston tietoon, koska niissä esitettyjen seikkain johdosta todennäköisesti kävi välttämättömäksi korottaa kustannusarviota kaupungin yleisten töiden hallituksen laskemaa määrää suuremmaksi.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto rahatoimikamarin asiasta tekemän ehdotuksen mukaisesti päätti ¹⁾ että vuoden 1925 menosääntöön merkittäisiin 12,000,000 markan suuruinen siirtomääräraha kahden tuberkuloosisairaala-paviljongin ynnä niihin kuuluvan asunto- ja poliklinikkarakennuksen teettämiseksi, sekä että mainitusta määrästä 726,000 markkaa käytettäisiin tarpeellisten viemäri- ja vesijohtojen teettämiseen; sekä ettei määrärahaa saisi käyttää, ennenkuin kaupunginvaltuusto oli hyväksynyt rakennusten pääpiirustukset kustannusarvioineen. Edelleen kaupunginvaltuusto valmisteluvaliokunnan ehdotuksesta päätti palauttaa asian keskussairaala-alueen yleistä käyttöohjelmaa valmistelemaan asetettuun komiteaan, jonka tuli, ennenkuin se lähetti puheenaolevain rakennusten lopulliset pääpiirustukset kaupunginvaltuustolle, antaa valtuustolle olojen vaatimat näiden rakennusten tarkastetut luonnopiirustukset, jotka oli laadittava silmällä pitäen, että rakennettaessa voitisiin noudattaa mahdollisimman suurta säästäväisyyttä.

Kaisaniemen kansakoulurakennus. Valtuutettuaan yleisten töiden hallituksen etukäteen käyttämään 1924 vuoden menosääntöön merkittävistä määrärahoista 300,000 markkaa erinäisiä välttämättömiä Kaisaniemen uudella kansakoulurakennuksella suoritettavia töitä varten, rahatoimikamari anoi kaupunginvaltuustolta tämän toimenpiteen hyväksymistä. Valtuusto myöntyi ²⁾ esitykseen.

Kaisaniemen kansakoulurakennuksen sekä kaupungin tässä yhteydessä meteorologiselle keskuslaitokselle teettämän rakennuksen töiden loppuun suorittamista varten kaupunginvaltuusto myönsi ³⁾ vuoden tilierotuksesta tarkoitukseen tarpeellisen 92,000 markan lisämäärärahan.

Uuden paviljongin rakentaminen Nikkilän mielisairaalaan. Kaupungin sairaalaylihallitus oli rahatoimikamarille osoitetussa kirjelmässä ilmoittanut, että Lapinlahden keskuslaitos laitoksen johtajan antaman ilmoituksen mukaan ei voinut ottaa vastaan useampia Helsingistä kotoisin olevia potilaita sekä että Kivelän sairaalan mielisairaiden osastolle ja Nikkilän mielisairaalaan oli otettu enemmän sairaita kuin mitä näihin sairaaloihin oli tarkoitus sijoittaa, minkä vuoksi oli tarjona vaara, että kaupunki ennen pitkää olisi kykenemätön täyttämään lain määräämiä velvollisuuksiaan antaa tarpeellista hoitoa mielisairaille henkilöille, joilla oli täällä kotipaikka- oikeus. Edellä mainittujen seikkain nojalla ylihallitus anoi ryhtymistä sen suuntaisiin toimenpiteisiin, että ylihalli-

¹⁾ Valt. pöytäk. 26 p. marrask. 13 §. — ²⁾ S:n 23 p. tammik. 9 §. — ³⁾ S:n 12 p. marrask. 12 §.

tuksen aikasemmin ehdottamat Nikkilän mielisairaalan alueelle teetettävät uutisrakennukset ensi tilassa rakennettaisiin. Tämän johdosta kaupungin yleisten töiden hallitus laati suurehkon, 4-kerroksisen, noin 140 naispotilaille aiotun paviljongin luonnospiirustukset, jotka ylihallitus puolestaan hyväksyi lausuen toivomuksenaan, että puheenaoleva rakennus teetettäisiin jo kuluvana vuonna. Myöskin rahatoimikamari puolsi kaupungin yleisten töiden hallituksen esittämää ohjelmaa, mutta huomautti rakennustyön sopivimpaan suorittamisaikaan nähden, että nykyään käynnissä olevat työt vaativat niin huomattavia työvoimia ja niin suuria tarveaineiden hankintoja, ettei ehdotetun paviljongin rakentamiseen heti olisi ryhdyttävä. Kamari oli sitä mieltä, että työ olisi pantava käyntiin syksyllä 1924, jolloin voitaisiin suorittaa perustus ja sokkelityöt, valmistaa kulvertit, vetää vesi- ja viemärijohtoverkot rakennukseen saakka sekä hankkia ja kuljettaa tarveaineet rakennuspaikalle. Niin pian kuin säät sallivat, olisi muuraustyöt aloitettava keväällä 1925 ja suoritettava niin tarmokkaasti, että rakennus juhannukseksi olisi vesikatossa. Muita töitä olisi sitten yhtämittaa jatkettava ja rakennus luovutettava tarkoitukseensa syksyllä 1925. Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti ¹⁾ periaatteellisesti hyväksyä kaupungin yleisten töiden hallituksen lähettämät 140 levotonta naispotilasta varten Nikkilän mielisairaalaan rakennettavan uuden paviljongin luonnospiirustukset sekä antaa kaupungin yleisten töiden hallituksen tehtäväksi laadittua mainitun rakennuksen lopulliset piirustukset yksityiskohtaisine kustannusarvioineen niin hyvissä ajoin, että rakennustyöt voitiin aloittaa syksyllä 1924.

Suorittaen sille annetun tehtävän kaupungin yleisten töiden hallitus sitemmin lähetti valtuustolle rakennuskonttorin huonerakennusosastolla laaditut rakennettavaksi päätetyn sairaalapaviljongin pääpiirustukset kustannusarvioineen, joka viimemainittu päättyi 4,200,000 markkaan, siihen luetuna myöskin lämmitys- ja vesijohtolaitteiden tarpeelliseksi havaitun osittaisen uudestirakentamisen aiheuttamat kustannukset. Piirustusten oheen liitettyssä kirjelmässä kaupunginarkkitehti ilmoitti, että olemassa olevaa vedenottoa paikkaa täytyi laajentaa, jotta se kykenisi tyydyttämään uuden paviljongin aiheuttaman lisääntyneen vedentarpeen, ja että tämä laajennustyö kaupungin lämpötekniikon tekemien laskelmain mukaan tulisi aiheuttamaan 90,000 markan lisäkustannuksen. Edellämainitusta ehdotuksesta antamassaan lausunnossa kaupungin sairaalaylihallitus ilmoitti, ettei sillä ollut mitään muistuttamista piirustuksia eikä kustannusarviota vastaan, mutta että kaksi hallituksen jäsentä oli pitänyt pesu- ja mukavuuslaitoksille varattua tilaa niukanlaisena. Myöskin rahatoimikamari puolsi ehdotusta, ja kaupunginvaltuusto päätti ²⁾ asiaa lopullisesti esiteltäessä kamarin tekemän esityksen mukaisesti

hyväksyä kaupungin yleisten töiden hallituksen lähettämät Nikkilän mielisairaalan uuden paviljongin pääpiirustukset sillä ehdolla, että pesu- ja mukavuuslaitoksia varten aiottua tilaa paviljonkia rakennettaessa mahdollisuuden mukaan lisättäisiin;

myöntää mainitun paviljongin rakennuttamiseen laaditun kustannusarvion mukaisesti 4,200,000 markan sekä mielisairaalan vedenottoa paikan laajentamiseen 90,000 markan määrärahan eli kaikkiaan 4,290,000 markkaa merkittäväksi kaupungin vuoden 1925 menosääntöön; sekä valtuuttaa rahatoimikamarin jo kuluvana vuonna aloituttamaan rakennus-

¹⁾ Valt. pöytäk. 7 p. toukok. 12 §. — ²⁾ S:n 12 p. marrask. 11 §.

työt ja tähän tarkoitukseen käyttämään enintään 800,000 markkaa, jotka etuantina maksettaisiin kaupunginkassasta.

Lisämääräraha paviljongin rakentamiseksi kunnalliskodin alueelle. Lähettäen kaupunginvaltuustolle kunnalliskodin sairaanhoitotarkoituksiin käytettäväksi aiotun paviljongin pääpiirustukset kaupungin yleisten töiden hallitus ilmoitti, että näihin piirustuksiin oli lisätty eräitä huoneita, joita ei ollut alkuperäisissä piirustuksissa, minkä tähden ja koska työpalkat ja rakennusaineiden hinnat olivat kohonneet, kustannukset puheenaolevan paviljongin rakentamisesta oheenliitettyjen piirustusten mukaisesti tulisivat nousemaan 5,100,000 markkaan aikaisemmin arvioitujen 4,000,000 markan kustannusten sijaan ¹⁾). Asiasta antamassaan lausunnossa rahatoimikamari oli sitä mieltä, että kaupungin yleisten töiden hallitus oli arvioinut rakennuskustannukset liian korkeiksi eli 322: 90 markaksi kuutiometriltä kamarin laskelmain mukaisten 300 markan sijaan. Kamarin laatimien kustannuslaskelmien perusteella kaupunginvaltuusto päätti ²⁾ myöntää kunnalliskodin alueelle rakennettavaa sairaspaviljonkia varten 740,000 markan suuruisen lisämäärärahan, joka oli maksettava etuantina kaupunginkassasta ja sittemmin merkittävä kaupungin vuoden 1925 menosääntöön.

Samalla kaupunginvaltuusto hyväksyi ²⁾ edellämainitut kunnalliskodin uuden paviljongin pääpiirustukset.

Koulu- ja asuinrakennuksen teettäminen Ryttylän kasvatuslaitokseen. Rahatoimikamarille antamassaan esityksessä lastensuojelulautakunta huomautti, että Vanjoen kasvatuslaitos lakkautettaisiin kesäkuun 1 p:stä lukien ja sen hoidokit, joita oli n. 50, tällöin siirrettäisiin Ryttylän laitokseen, mihin sen johdosta olisi järjestettävä heille koulu- ja asuinhuoneet sekä asunnot kahdelle opettajalle ja kahdelle hoitajattarelle, minkä lisäksi vielä tarvittaisiin lisää vaatteiden, opetusvälineiden y. m. säilytys huoneita. Lautakunta ehdotti puolestaan, että tähän tarkoitukseen otettaisiin käytettäväksi eräs Ryttylässä oleva jyvääntä sekä että sinne rakennettaisiin ajanmukaisilla keittokojeilla varustettu keskuskeittiö, sekä ilmoitti, että rakennuskustannusten peittämiseen oli toiveita saada valtionapua. Ehdotuksesta antamassaan lausunnossa kaupungin yleisten töiden hallitus piti kyseessäolevaa aittarakennusta aiottuun tarkoitukseen sopimattomana, minkä johdosta rahatoimikamari antoi hallituksen toimeksi laadituttaa ehdotuksen koulu- ja asuinhuoneita käsittäväksi uutisrakennukseksi. Katsoen niihin tuntuviin kustannuksiin, joita lastensuojelulautakunnan ehdottamat molemmat uutisrakennusyritykset tulisivat vaatimaan, kamari oli sitä mieltä, että ehdotetun keskuskeittiön rakentaminen olisi lykättävä seuraavaan vuoteen, mutta ehdotti muuten, että kaupunginvaltuusto päättäisi

rakennuttaa Ryttylän kasvatuslaitokseen koulu- ja asuinrakennuksen pääasiassa kaupungin yleisten töiden hallituksen laatimien luonnospirustusten mukaisesti;

antaa mainitun hallituksen toimeksi laadituttaa puheenaolevan rakennuksen pääpiirustukset kustannusarvioineen, jotka piirustukset oli alistettava asianomaisten valtionviranomaisten hyväksyttäväksi; sekä

merkitä vuoden 1925 menosääntöön 1,947,000 markan suuruisen määrärahan edellämainittua rakennusyritystä varten.

Asia palautettiin ³⁾ talousarviovaliokuntaan, ja tämän valiokunnan sittemmin antaman puoltolauseen nojalla kaupunginvaltuusto vahvistaessaan kaupungin yleisten töiden vuoden 1925 menosäännön merkitsi ⁴⁾ siihen anotun

¹⁾ Vrt. 1923 vuod. kert. siv. 42. — ²⁾ Valt. pöytäk. 16 p. huhtik. 9 §. — ³⁾ S:n 10 p. jouluk. 7 §. — ⁴⁾ S:n 29 p. jouluk. 1 §.

määrärahan koulu- ja asuinrakennuksen teettämistä varten Ryttylän kasvatuslaitokseen.

Työpajarakennuksen teettäminen valmistavalle poikain ammattikoululle. Rahatoimikamarille lähettämässään kirjelmässä ilmoitti ammattiopetuslaitosten keskusjohtokunta, että poikain ammattikoulun käytettävänä olevat työpajat olivat niin ahtaat, että työteho, vieläpä oppilaiden terveys ja turvallisuus, saattoivat kärsiä ahtaudesta. Keskusjohtokunta ehdotti senvuoksi toimenpiteisiin ryhtymistä tämän epäkohdan poistamiseksi ja liitti esitykseensä uuden, Neitsytpolun tontille n:o 5 rakennettavan työpajarakennuksen alustavat luonnospiirustukset. Rahatoimikamarin kehoituksesta kaupungin yleisten töiden hallitus tarkasti ehdotuksen ja havaitsi sen eräissä suhteissa epätarkoituksenmukaiseksi, jota vastoin kamari kaikilta osiltaan puolsi toisia, kaupunginarkkitehdin laatimia ehdotetun rakennuksen luonnospiirustuksia oheen liitettyine 940,000 markkaan päättyvine kustannusarvioineen. Myöskin ammattiopetuslaitosten keskusjohtokunta hyväksyi uudet piirustukset. Kaupunginvaltuustolle edellämäinitusta ehdotuksesta antamassaan lausunnossa rahatoimikamari mainitsi, että kamarikin oli havainnut puheenaolevat työpajat liian ahtaiksi sekä että kaupunki toteuttamalla ehdotuksen saisi poikain ammattikoululle tyydyttävän rakennuksen, minkä johdosta kamari kannatti keskusjohtokunnan esitystä, varsinkin koska rakennuksen teettäminen kaupunginarkkitehdin laatiman suunnitelman mukaisesti ei estäisi tontin vastaista tehokasta rakennuttamista. Varsinaisten rakennuskustannusten lisäksi tarvittaisiin työpajarakennuksen teettämisen yhteydessä n. 100,000 markan suuruinen määräraha vanhojen koneiden muuttoa ja uusien hankintaa varten, mutta kamari oli sitä mieltä, että tämä määrä voitaisiin jakaa kolmelle vuodelle siten, että kahtena ensimmäisenä vuonna myönnettäisiin 40,000 markkaa ja kolmantena vuonna 20,000 markkaa. Edellä esitetyn perusteella rahatoimikamari esitti, että kaupunginvaltuusto päättäisi

periaatteessa hyväksyä kaupunginarkkitehdin laatimat valmistavan poikain ammattikoulun uuden VII kaupunginosan kortteliin n:o 135, Pietarinkadun tontille n:o 5 teetettävän työpajarakennuksen luonnospiirustukset;

antaa kaupungin yleisten töiden hallituksen toimeksi laadittua mainitun rakennuksen lopulliset pääpiirustukset yksityiskohtaisine kustannusarvioineen; sekä

merkitä vuoden 1925 menosääntöön 940,000 markan suuruisen siirtomäärärahan edellämäinittua rakennusyritystä varten ja 40,000 markkaa koneiden hankkimiseksi puheenaolevan koulun tarpeisiin.

Asian ensimmäisessä käsittelyssä kaupunginvaltuusto päätti ¹⁾ lähettää sen budjettivaliokuntaan ja merkitsi ²⁾ sittemmin talousarvion käsittelyssä mainitun valiokunnan ehdotuksesta vuoden 1925 menosääntöön Yleiset työt nimisen pääluokan kohdalle 940,000 markkaa työpajarakennuksen teettämistä varten VII kaupunginosan korttelissa n:o 135 olevalle Neitsytpolun tontille n:o 5 sekä valmistavan poikain ammattikoulun menosääntöön 40,000 markkaa koneiden hankkimiseksi.

Tyttöjen ammattikoulun huoneisto. Sen johdosta että tyttöjen ammattikoulun johtokunta kaupunginvaltuustolle osoittamassaan kirjelmässä oli lausunut huolestumisensa siitä, ettei kysymys rakennuksen teettämisestä koulun tarpeisiin ollut edistynyt, oli rahatoimikamari ilmoittanut, että koulun hallussa olevaa It. Heikinkadun talossa n:o 13 sijaitsevaa huoneistoa koskeva vuokra-

¹⁾ Valt. pöytäk. 10 p. jouluk. 6 §. — ²⁾ S:n 29 p. jouluk. 1 §.

sopimus oli uudistettu kolmeksi vuodeksi, lukien kesäkuun 1 p:stä 1925 sekä että kamari aikoi tehdä ehdotuksen mahdollisen uutisrakennuksen teettämisestä koulun tarpeisiin heti ehdittyään hankkia täydellisen selvityksen Kasarminkadun tontille n:o 7 suunnitellusta uutisrakennuksesta. Ilmoitus ei aiheutanut ¹⁾ toimenpidettä kaupunginvaltuuston puolelta.

Kasvatusopillisen talouskoulun huoneisto. Helsingin kasvatusopillisen talouskoulun johtokunta anoi, että kaupunginvaltuusto ryhtyisi sen suuntaisiin toimenpiteisiin, että koululle varattaisiin huoneisto jossakin kaupungin lähitulevaisuudessa rakennettavassa koulu- tai muussa sopivassa rakennuksessa. Suomen- ja ruotsinkielisten kansakoulujen johtokunnat, joilta oli pyydetty lausuntoa edellä mainitusta anomuksesta, huomauttivat, että jos johonkin vastedes teetettävään koulutaloon tehtäisiin talouskoulua varten kaksi lisäkerrosta, niin rakennuksesta tulisi liian korkea, että kahden niin eriluontoisen koulun kuin talous- ja kansakoulun sijoittaminen samaan rakennukseen ei olisi sopivaa sekä että kansakoulurakennukselle, johon sovitettaisiin talouskoulu, ei voitaisi edellyttää saatavan valtionapua, ainakaan siltä osalta, johon viimeksi mainittu koulu sijoitettaisiin. Rahatoimikamarikin suhtautui kielteisesti johtokunnan anomukseen, osin edellä esitetyistä syistä, osin siihen vedoten, että muutamat kaupungin omista opetuslaitoksista kaipasivat omaa huoneistoa, minkä vuoksi kamari ei katsonut sopivaksi varata huoneistoa laitokselle, joka ei ollut kaupungin hallinnon alainen.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti ²⁾ evätä edellä mainitun, Helsingin kasvatusopillisen talouskoulun johtokunnan tekemän anomuksen.

Kasarminkadun tontin n:o 7 rakennuttaminen. Vuonna 1922 kaupunginvaltuusto päätti ³⁾ panna pöydälle rahatoimikamarin esityksen, että korttelissa n:o 48 sijaitsevalle Kasarminkadun tontille n:o 7, (talo n:o 21) teetettäisiin rakennus, johon sijoitettaisiin eräitä kaupungin virastoja; kysymys oli otettava uudelleen käsiteltäväksi vasta sittenkuin kamari oli valtuustolle esittänyt kaupungin rakennustoiminnan rahoittamissuunnitelman. Sittemmin kaupungin yleisten töiden hallitus ilmoitti, että rakennuskonttori kipeästi kaipasi laajempia huoneistoja, minkä ohessa hallitus huomautti, että ehdotettuun rakennukseen voitaisiin sijoittaa useita yksityisiin huoneistoihin sijoitettuja kunnan laitoksia, joiden huoneistoista kaupunki maksoi melkoisia vuokria. Kamarin toimenannosta rakennuskonttori laati uudet luonnospirustukset sekä likimääräisen kustannusarvion, joiden mukaan koko rakennus tulisi käsittämään n. 28,000 m³ ja aiheuttamaan n. 8,680,000 markan kustannukset sekä heti rakennettavaksi ehdotettu osa käsittämään n. 8,000 m³ ja maksamaan n. 2,475,000 markkaa. Rahatoimikamari, joka yhtyi kaupungin yleisten töiden hallituksen käsitykseen, ettei kaupungintalon rakentamiskysymys todennäköisesti pitkiin aikoihin lopullisesti tulisi ratkaistuksi, oli puolestaan hyväksynyt hallituksen ehdotuksen ja vuoden 1925 menosääntöehdotukseensa merkinnyt 2,500,000 markkaa Kasarminkadun tontille n:o 7 suunniteltua uutisrakennusta varten, ja katsoi kamari, että voitaisiin ottaa tutkittavaksi kysymys, eikö näitä varoja vaihtoehtoisesti voitaisi varata siipirakennuksen tai lisärakennuksen teettämiseen kaupungintaloon. Ilmoittaen, että kaupunginvaltuuston pyytämä rahoitussuunnitelma oli kamarissa tekeillä, kamari esitti, että kaupunginvaltuusto päättäisi

¹⁾ Valt. pöytäk. 19 p. maalisk. 8 §. — ²⁾ S:n 11 p. kesäk. 42 §. — ³⁾ Ks. 1922 vuod. kert. siv. 17.

lisätilan hankkimiseksi eräille kunnan virastoille ja laitoksille vuoden 1925 menosääntöön merkitä 2,500,000 markan siirtomäärärahan;

periaatteessa hyväksyä edellämainitut rakennuskonttorissa laaditut korttelissa n:o 48 olevalle Kasarminkadun tontille n:o 7 teetettävän rakennuksen luonnospiirustukset;

siinä tapauksessa että valtuusto hyväksyi edellämainitun ehdotuksen antaa kaupungin yleisten töiden hallituksen toimeksi laatia puheenaolevan rakennusyrityksen lopulliset pääpiirustukset niihin kuuluvine eriteltyine kustannusarvioineen niin laadittuina, että eri rakennuskausia teetettäväksi ehdotettujen rakennuksen osain kustannukset käyvät kustannusarviosta selvästi ilmi.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti ¹⁾ antaa talousarviovaliokunnan tehtäväksi selvittää, voitiinko vuoden 1925 talousarvioon merkitä 2,500,000 markan suuruinen määräraha lisähuoneistotilan hankkimiseksi kaupungin virastoille rakentamalla tarkoitukseen tarvittava rakennus valtuuston vastedes vahvistettavan ohjelman mukaisesti; sekä

muilta kohdin lähettää asian kaupungintalokysymystä valmistelemaan asetettuun komiteaan. Budjetin järjestelyssä evättiin ²⁾ sittemmin ehdotus määrärahan myöntämisestä puheena olevaa virastotaloa varten.

Pesutuvan rakentaminen kaupunginpuutarhaan. Koska kaupunginpuutarhassa oleva pesutupa, joka sijaitsi eräässä hirsistä rakennetussa suurehkoissa rakennuksessa, oli päätetty sisustaa kahdeksi asuinhuoneeksi kaupunginpuutarhurin apulaiselle ja uuden pesutuvan rakentaminen sen johdosta kävi välttämättömäksi, päätti ³⁾ kaupunginvaltuusto myöntää viimemainitun rakennuksen teettämistä varten 25,000 markkaa maksettavaksi valtuuston käyttövaroista Sekalaiset menot nimisen pääluokan kohdalta.

Virkistysluoneiden järjestäminen satamatyöläisille. Esiteltäessä Suomen saha-, kuljetus- ja sekatyöläisten liiton osasto n:o 35 nimisen ammattiyhdistyksen esitystä, että kaupunginviranomaiset ryhtyisivät toimenpiteisiin virkistysluoneiden aikaansaamiseksi kaupungin satamissa työskenteleviä työläisiä varten, kaupunginvaltuusto tutustuttuaan satamahallituksen, yleisten töiden hallituksen ja rahatoimikamarin asiasta antamiin lausuntoihin päätti ⁴⁾ antaa rakennuskonttorin tehtäväksi seuraavan purjehduskauden alkuun mennessä panna kuntoon kolme siirrettävää satamatyöläisten virkistysluoneiksi aiottua lautavajaa, jotka oli sijoitettava Katajanokalle, Länsirantaan ja Länsisatamaan satamahallituksen ja rakennuskonttorin yksissä neuvoin määrättäville paikoille; myöntää 25,000 markan suuruisen määrärahan käyttövaroistaan Yleiset työt nimisen pääluokan kohdalta; sekä antaa satamahallituksen tehtäväksi huolehtia vajain puhtaanapidosta, lämmityksestä ja hoidosta, laatia järjestys säännöt niiden käyttämisestä ja valvoa näiden sääntöjen noudattamista sekä tehdä esityksiä puheenaolevain virkistysluoneistojen kehittämiseksi edelleen sekä satamarakennussuunnitelmia vastedes laadittaessa varata tilaa pysyville tällaisille laitoksille.

Määräraha vartijatuvan teettämiseksi Jätkäsaarelle. Satamahallituksen esityksestä kaupunginvaltuusto päätti ⁵⁾ rakennuttaa Jätkäsaarelle vartijatuvan satamapalvelijastoa varten ja osoitti tarkoitukseen 22,900 markkaa merkittäväksi vuoden 1925 menosääntöön.

Halkokonttorin omistaman tallin lunastaminen. Halkokonttorin ilmoitettua, ettei sen ollut onnistunut kohtuushintaan myydä halkokonttorin omis-

¹⁾ Valt. pöytäk. 17 p. jouluk. 12 §. — ²⁾ S:n 29 p. jouluk. 1 §. — ³⁾ S:n 11 p. kesäk. 25 §. — ⁴⁾ S:n 27 p. helmik. 26 §; vrt. 1920 vuod. kert. siv. 33. — ⁵⁾ S:n 24 p. syysk. 20 §.

tamaa Hietaniemenkadun tontilla n:o 31 sijaitsevaa tallia ja halkokonttorin toiminnan vuoden 1923 päätyessä lopetettua toimintansa kaupunginvaltuusto rahatoimikamarin esityksestä päätti¹⁾ että halkokonttoria hyvitettäisiin tallista 140,000 markalla, mikä määrä oli osoitettava vuoden tilierotuksesta.

Lisämäärärahoja yleisiä töitä varten. Koska eräät vuoden 1923 menosääntöön rakennusten ja talojen korjauksia varten otetut määrärahat olivat osoittautuneet riittämättömiksi tarkoituksiinsa, myönsi²⁾ kaupunginvaltuusto mainitun vuoden tilierotuksesta yhteensä 85,000 markan suuruisen lisämäärärahan, josta 3,500 markkaa kansakoulujen, 5,000 markkaa poliisiaseain, 3,500 markkaa satamarakennusten, 17,000 markkaa kauppahallien, 21,000 markkaa lastenkotien ja 35,000 markkaa lämpöjohtojen korjauksiin ja kunnossapitoon.

Vedenpuhdistuslaitoksen aikaansaamiseksi Nikkilän mielisairaalaan kaupunginvaltuusto vuonna 1921 myönsi³⁾ 200,000 markkaa, mistä määrärahasta kuitenkin suurin osa kului koneiden hankkimiseen ja laitoksen yhdistämiseen vesijohtoon, minkä johdosta rahatoimikamari kaupungin yleisten töiden hallituksen esityksestä anoi tarkoitukseen 25,000 markan lisämäärärahaa. Kaupunginvaltuusto osoitti²⁾ anotun määrän 1923 vuoden tilierotuksesta.

Ent. seurahuoneen perustuksen lujittaminen. Rahatoimikamarin antaman tehtävän mukaisesti oli rakennuskonttorin asettama erikoisvaliokunta tutkinut ent. seurahuoneen (kaupungintalon) perustusta. Mainittu valiokunta oli sittemmin kamarille antamassaan lausunnossa huomauttanut, että lujitustöihin viipymättä oli ryhdyttävä ja ehdottanut, että työ suoritettaisiin jaksoittain ja pääasiallisesti seuraavan suunnitelman mukaisesti:

Koko siinä — oheelliseen pohjapiirroksen punaisella rajaviivalla osoitetussa — osassa taloa, jossa muureihin oli syntynyt halkeamia, oli perustus lujitettava;

lujittamiseen oli käytettävä 20 × 20 cm:n läpimittaisia rautabetonipaaluja, jotka oli hydraulisesti pakotettava maahan 60 tonnin paineella, mutta niin että ne todellisuudessa eivät tulleet saamaan 16 tonnia suurempaa kuormitusta;

paaluryhmät oli sijoitettava sellaisen välimatkan päähän toisistaan, että niiden välinen muuri muodosti kantavan holvin — johon ehdollisesti pantaisiin lisäksi kantava rautabetonirakenne — ja yhdistettävä keskenään rautabetoniankkurisidoksella koko lujitetun seinän pituudelta.

Edellämainittujen töiden suorituksesta aiheutuvien kustannusten arvioitiin nousevan 800,000 markkaan.

Tutustuttuaan valiokunnan esittämään selvitykseen kamari antoi kaupungin yleisten töiden hallituksen toimeksi asian kiireelliseen laatuun katsoen heti ryhtyä valmistaviin toimiin, kuten urakkatarjousten hankkimiseen y. m., minkä ohessa kamari teki kaupunginvaltuustolle asiaa koskevan esityksen.

Pääasiassa rahatoimikamarin esitykseen yhtyen kaupunginvaltuusto sittemmin päätti⁴⁾ hyväksyä rahatoimikamarin toimenpiteen; myöntää ent. seurahuoneen perustuksen lujittamiseen 800,000 markkaa, mikä määrä oli merkittävä vuoden 1925 menosääntöön; sekä oikeuttaa kaupungin yleisten töiden hallituksen kuluvana vuonna etuantina käyttämään mainitusta määrä-

1) Valt. pöytäk. 27 p. helmik. 22 §. — 2) S:n 23 p. tammik. 9 §. — 3) Ks. 1921 vuod. kert. siv. 138 §. — 4) Valt. pöytäk. 10 p. syysk. 12 §.

rahasta 200,000 markkaa. Samalla rahatoimikamari valtuutettiin hyväksymään puheenaolevan työn ohjelma.

Uuden höyrykattilan hankkiminen ent. seurahuoneelle. Rahatoimikamarin ilmoitettua, että ent. seurahuoneella oleva höyrykattila oli sellaisessa kunnossa, että vakavia käyttöhäiriöitä milloin tahansa saattoi sattua ja etteivät kattilan rakenne eikä kattilahuoneessa oleva tila kaupungin lämpötekniikon ja kaupungin yleisten töiden hallituksen lausuntojen mukaan sallineet kattilan järkipäristä uudestaan rakentamista, kaupunginvaltuusto päätti¹⁾, että ent. seurahuoneelle viipymättä oli hankittava uusi höyrykattila, jonka hankintakustannukset, 260,000 markkaa, oli suoritettava edeltäpäin kaupunginkassasta ja sittemmin merkittävä kaupungin vuoden 1925 menosääntöön.

Raatihuoneen arkiston huoneiston laajentaminen. Maistraatin huomautettua, että raatihuoneen arkiston huoneiston laajentaminen oli käynyt ehdottomasti tarpeelliseksi, oli rakennuskonttori rahatoimikamarin kehoituksesta laatinut asiaa koskevan ehdotuksen, jonka mukaan sosialilautakunnan käytettävänä oleva huone yhdistettäisiin arkistoon ja lautakunnan hallussa oleva suurehko sali jaettaisiin kahdeksi pienemmäksi huoneeksi. Yllämainittujen töiden suorittamiseen tarvittavan määrärahan, 12,900 markkaa, kaupunginvaltuusto osoitti²⁾ käyttövaroistaan Yleiset työt nimisen pääluokan kohdalta.

Pääpaloaseman pihamaan korjaustyöt. Ludviginkadun tonttien n:o:jen 4, 6 ja 8 omistajat olivat valittaneet, että mainituilla tonteilla sijaitseviin rakennuksiin tunkeutui vettä. Sittenkuin maistraatin toimittamassa katselmuksessa oli todettu valitukset aiheutetuiksi ja että vesi todennäköisesti tunkeutui perustuksen kautta läheiseltä palolaitoksen tontilta, päätti³⁾ kaupunginvaltuusto mainitun epäkohdan poistamiseksi osoittaa 10,000 markkaa suoritettavaksi valtuuston käyttövaroista Yleiset työt nimisen pääluokan kohdalta.

Lisämääräraha poliisilaitoksen käytettävänä olevien huoneistojen korjaustöitä varten. Koska menosääntöön merkitty määräraha poliisilaitoksen käytettävänä olevien huoneistojen korjauksia varten ei riittänyt erinäisiin tarpeellisiksi katsottuihin Pengerkadun varrella sijaitsevan sivey SOSaston käytettävänä olevan huoneiston korjaustöihin myönsi⁴⁾ kaupunginvaltuusto käyttövaroista Sekalaiset menot nimisen pääluokan kohdalta tarkoitukseen 10,200 markan lisämäärärahan.

Lisämääräraha erään Kivelän sairaalan kuuluvan rakennuksen kuntoon panemiseksi. Tarpeellisten vaatevaraston säilytys huoneiden sisustamista varten Kivelän sairaalan sairaalarakennukseen n:o 14 ja korkkimaton hankkimista varten samassa rakennuksessa olevaan hoitajattaren huoneeseen kaupunginvaltuusto myönsi⁵⁾ 9,250 markan määrärahan osoitettavaksi valtuuston käyttövaroista Sairaanhoidon nimisen pääluokan kohdalta.

Lisämääräraha sairaalan korjauksia varten. Koska vuoden varrella oli osoittautunut tarpeelliseksi korjata Marian sairaalan, kulkutautisairaalan sekä Nikkilän mielisairaalan lämmityslaitoksia eikä näitä korjauksia varten ollut menosääntöön merkittynä määrärahoja, päätti⁶⁾ kaupunginvaltuusto vuoden tilierotuksesta osoittaa 83,000 markkaa mainittujen korjausten aiheuttamien lisäkustannusten peittämiseksi.

Uuden lämmityskattilan hankkiminen Kivelän sairaalaan. Sittenkuin Kivelän sairaalan valurautainen alhaispaine lämmityskattila oli kuiviltaan keittämisen johdosta turmeltunut ja rahatoimikamari tämän johdosta oli

¹⁾ Valt. pöytäk. 7 p. toukok. 14 §. — ²⁾ S:n helmik. 27 p. 19 §. — ³⁾ S:n 27 p. helmik. 21 §. — ⁴⁾ S:n 11 p. kesäk. 20 §. — ⁵⁾ S:n 29 p. lokak. 9 §. — ⁶⁾ S:n 29 p. lokak. 13 §.

ryhtynyt toimenpiteisiin, jotta tällaiset tapaturmat mikäli mahdollista vastedes vältettäisiin, myönsi ¹⁾ kaupunginvaltuusto vuoden 1923 tilierotuksesta 40,172 markkaa uuden kattilan ynnä n. s. lämminvesilaitteen hankkimiseksi.

Toivolan turvakodin lisärakennustyöt. Lastensuojelulautakunnan huomautettua, että Toivolan turvakodissa vallitsi suuri tilan ahtaus ja sen johdosta anottua, että äskettäin ostetun Weckin huvilan ullakolle järjestettäisiin kaksi tyttöjen makuusalia ja tarpeellinen määrä vaatesäiliöitä, joista töistä kaupungin yleisten töiden hallituksen tekemien laskelmien mukaan olisi kustannuksia 48,000 markkaa, oli rahatoimikamari, joka piti ehdotusta epätarkoituksenmukaisena, antanut mainitun hallituksen tehtäväksi tutkia, eikö lautakunnan tarkoitusta paremmin saavutettaisi rakentamalla kaksi tavallista huonetta lisää. Saamansa tehtävän täyttäen hallitus sittemmin antoi pyydettyt luonnospiirustukset, joiden mukaan puheena olevan rakennuksen päähän rakennettaisiin kaksi tavallista asuinhuonetta, ullakkoporras muutettaisiin, katto peitettäisiin galvanoidulla levyllä ja edellä mainitut vaatesäiliöt sisustettaisiin. Ehdotus ynnä rahatoimikamarin siitä antama puoltava lausunto lähetettiin kaupunginvaltuustolle, joka osoitti ²⁾ työn suorittamiseen 64,000 markkaa maksettavaksi valtuuston käyttövaroista Lastensuojelutoiminta nimisen pääluokan kohdalta.

Kylpyhuoneen laittaminen Kullan torpan lastenkotiin. Kylpyhuoneen aikaansaamiseksi Kullan torpan lastenkotiin kaupunginvaltuusto osoitti ³⁾ käyttövaroistaan Lastensuojelutoiminta nimisen pääluokan kohdalta 10,000 markkaa.

Lisämääräraha Ryttylän kasvatuslaitoksen korjaus- y. m. töitä varten. Yleisten töiden hallitus oli rahatoimikamarille antamassaan kirjelmässä ilmoittanut, että eräät vuoden 1923 menosääntöön Ryttylän kasvatuslaitoksella suoritettavia korjaus- y. m. töitä varten merkityt määrärahat olivat osoittautuneet tarkoitukseensa riittämättömiksi, osittain koska rakennusurakoitsija ei ollut määrääjän kuluessa suorittanut työtä loppuun ja rakennuskonttorin sen johdosta oli ollut pakko palkata rakennuspaikalle tarkastaja pitemmäksi ajaksi kuin oli arvioitu, osin koska oli ollut välttämätöntä teettää eräitä töitä, joita ei ollut merkitty kustannuslaskelmaan, sekä osin koska eräiden töiden aiheuttamat menot olivat ylittäneet arvioidut kustannukset. Lähettäessään kirjelmän kaupunginvaltuustolle rahatoimikamari samalla lausui, että lastensuojelulautakunnan valvonnan alaisissa laitoksissa suoritettujen töiden aiheuttamat kustannukset jo useita kertoja olivat nousseet arvioituja korkeammiksi, minkä johdosta kamari oli katsonut tarpeelliseksi antaa erinäisiä määräyksiä ⁴⁾ mainitun laatuisten töiden suunnitteluun ja valvontaan nähden. Samalla kamari anoi, että kaupunginvaltuusto nyt puheena olevia lisäkustannuksia varten myöntäisi 90,000 markan suuruisen määrärahan suoritettavaksi valtuuston käyttövaroista Sekalaisten menojen pääluokan kohdalta. Kaupunginvaltuusto myöntyi ⁵⁾ esitykseen.

Suvilahden kasarmin hätäasuntojen kuntoonpano. Rahatoimikamari teki esityksen 81,000 markan suuruisen määrärahan myöntämisestä Suvilahden kasarmin toisen kerroksen sisustamiseen. Hyväksyen kamarin esityksen sekä koska huoneistojen puute verraten huomattavasta kunnallisesta uutisrakennustoiminnasta huolimatta ei suinkaan osoittanut vähenemisen, vaan pikemminkin lisääntymisen oireita, päätti ⁶⁾ kaupunginvaltuusto osoittaa käyttö-

¹⁾ Valt. pöytäk. 13 p. helmik. 7 §. — ²⁾ S:n 11 p. kesäk. 26 §. — ³⁾ S:n 16 p. huhtik. 16 §. — ⁴⁾ Ks. 1923 vuod. kert. siv. 209. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. 7 p. toukok. 15 §. — ⁶⁾ S:n 11 p. kesäk. 24 §.

varoistaan Sekalaiset menot nimisen pääluokan kohdalta 162,000 markkaa Suvilahden kasarmin toisen ja kolmannen kerroksen sisustamiseen asuinhuoneiksi.

Sittemmin lähettivät kaupunkilähetyksen ja Diakonissalaitoksen johtajat sekä Ebeneserkodin johtajatar kaupunginvaltuustolle yhteisen kirjelmän, jossa mainitut henkilöt huomauttaen Suvilahden kasarmissa vallitsevista räikeistä epäkohdista anoivat ryhtymistä pikaisiin toimenpiteisiin muutamien tarkoituksenmukaisten, yksinkertaisten työväenasuntojen aikaansaamiseksi entisten lisäksi, joihin asuntoihin voitaisiin siirtää ainakin osa kasarmin vuokralaisista, etusijassa ne perheet, jotka eivät viettäneet pahennusta herättävää elämää.

Esityksestä antamassaan lausunnossa rahatoimikamari huomautti, että kaupunginviranomaiset jo olivat ryhtyneet toimenpiteisiin ¹⁾ sekä mainitussa kasarmissa vallitsevien olojen olennaiseksi parantamiseksi että myös uusien työväenasuntojen rakentamiseksi, mutta katsoi anomuksentekijäin kirjelmässä esitetyn valituksen, että kasarmissa asuvien äitien oli vaikeata siellä hoitaa pieniä lapsiaan, ansaitsevan huomiota ja ehdotti sen johdosta hankittuun asiasta taloudenhoitajan ja kaupungin yleisten töiden hallituksen lausunnot, että myönnettäisiin määräraha kylpyosaston laittamiseksi Suvilahden kasarmiin pienten lasten hoitoa varten. Samalla kamari ilmoitti, että mainitun kasarmin kolmannen kerroksen kuntoon panettamiseksi tarvittiin 41,500 markan suuruinen lisämääräraha.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti ²⁾ käyttövaroistaan Sekalaiset menot nimisen pääluokan kohdalta osoittaa yhteensä 57,100 markkaa lisäykseksi aikaisemmin myönnettyyn määrärahaan Suvilahden kasarmin kolmannen kerroksen sisustamiseksi sekä kylpyosaston sisustamiseksi mainittuun kasarmiin.

5. Muut kaupungin kiinteää omaisuutta koskevat asiat.

Suunnitellun Helsingin—Risteen rautatiehankkeen edistäminen. Kaupunginvaltuustolle osoitetussa kirjelmässä oli Vihdin kunnanvaltuuston asettama komitea, jonka tehtävänä oli Helsingistä Risteen asemalle kulkevan rautatien aikaansaamista koskevan kysymyksen valmistelu, huomauttanut, että eduskunta viime aikoina oli asettanut uusien rautateiden rakentamisen ehdoksi että kunnat, joiden aluetta asianomaiset rautatiet tulivat koskettamaan, myöskin vastasivat tarpeellisten maa-alueiden lunastusmaksuista, minkä ohessa komitea ehdotti, että ne kunnat, joiden alueiden kautta edellämainittu rautatie tulisi kulkemaan, lahjakirjoilla luovuttaisivat rautatien rakentamiseen tarvittavan maan, luopuisivat kaikista korvausvaatimuksista rautatierakennuksen aiheuttamista vahingoista, sitoutuisivat vastaamaan niistä määristä, jotka pakkolunastuksessa voitiin määrätä valtion suoritettaviksi kunnan alueella sijaitsevien muiden kiinteistöjen omistajille ja haltijoille, hankkisivat ja maksutta luovuttaisivat valtiolle kaikki maanhankintaa varten tarvittavat asiakirjat y. m., kaikki edellyttäen, että radan rakentaminen aloitettaisiin 7 vuoden kuluessa lahjakirjan allekirjoittamispäivästä; että jokainen kunta ottaisi osaa rautatiekysymyksen valmistelusta aiheutuviin kustannuksiin summalla, joka vastaisi noin 50 penniä asukasta kohden sekä valitsisi 2 henkilöä ja näille 2 varamiestä edustajikseen niihin kokouksiin, jotka vuoden kuluessa pidettäisiin asian edistämiseksi.

¹⁾ Ks. edellä ja tätä kert. siv. 35. — ²⁾ Valt. pöytäk. 10 p. syysk. 29 §.

Asiasta antamassaan lausunnossa kaupungin kulkulaitosten parantamista koskevaa kysymystä valmistelemaan asetettu ¹⁾ komitea huomautti, että Pitäjänmäki todennäköisesti tulisi olemaan radan lähtökohta, mikä olisikin kaupungille edullista, koska rautatie tällöin ei tulisi koskettamaan kaupungille kuuluvia maita. Jos taas rata tulisi lähtemään Fredrikseristä, kuten myös oli ehdotettu, olisi korvaukseton maan luovutus aivan vähäpätöinen uhraus verrattuna niihin etuihin, joita radan rakentaminen tulisi kaupungille tuottamaan. Kaikista vireillä olevista, Helsinkiä välittömästi koskevista ratasuunnitelmista komitea katsoi Helsingin—Risteen suunnitelman olevan kaupungin kannalta asetettava etusijalle, koska sitä myöten voitaisiin tuoda kaupunkiin m. m. clintarpeita sellaisilta seuduilta, joilta aikaisemmin on puuttunut kulkuneuvoja, minkä lisäksi rata voisi palvella Helsinkiin keskittynyttä maahan-tuontia. Kaupungin olisi sen vuoksi allekirjoitettava lahjakirja. Vihdin kunnanvaltuuston rautatiekomitean ehdottamaa laskuperustetta osanoton järjestämiseksi kysymyksen valmistelusta aiheutuviin kustannuksiin kaupunginvaltuuston kulkulaitoskomitea ei voinut hyväksyä, koska kaupunki sen mukaisesti tulisi suorittamaan suhteettoman suuren avustuksen eli noin 100,000 markkaa, jota vastoin komitea piti 50,000 markkaa kohtuullisena ja riittävänä. Kun tämänkin määrä oli muiden kuntain osuuksia suurempi, piti valiokunta oikeudenmukaisena, että Helsingin kaupunki tulisi jonkin verran voimakkaammin edustetuksi asian pohtimiseksi pidettävissä kokouksissa, saaden esim. 3 varsinaista ja 2 varajäsentä.

Sittenkuin myöskin kaupungininsinööri ja rahatoimikamari olivat puoltaneet myöntymistä Vihdin kunnanvaltuutettujen rautatiekomitean esitykseen, päätti ²⁾ kaupunginvaltuusto valtuuttaa kamarin kaupungin puolesta allekirjoittamaan edellämäin mainitun komitean laatiman kaavakkeen lahjakirjaksi Helsingin—Risteen rautatietä varten tarvittavaan maahan; myöntää mainitun rautatiekysymyksen edelleen valmistelusta aiheutuvien kustannusten suorittamiseen käyttövaroistaan Sekalaiset menot nimisen pääluokan kohdalta 50,000 markkaa; sekä valita kolme edustajaa ja näille kaksi varamiestä ottamaan osaa niihin kokouksiin, jotka vuoden kuluessa pidettäisiin kysymyksen pohtimiseksi.

Kiinteän majakan rakentaminen Åransgrundin karille. Satamahallituksen kirjelmässä huomautettua kaupunginvaltuustolle niitä haittoja, jotka aiheutuivat siitä, että Helsingin tuloväylän varrella ei ollut majakkaa, päätti ³⁾ valtuusto tehdä valtioneuvostolle pääasiassa seuraavansisältöisen anomuksen:

Vaikkakin kaupungin satamaviranomaiset olivat tehneet melkoisia parannuksia Helsinkiin suuntautuvan merenkulun helpottamiseksi, haittäsi sitä yhä edelleen suuri puute, joka aiheutui siitä, että tärkein väylä talvisaikaan oli vailla johtoloistoa. Ensimmäisen jään muodostuttua poistettiin nimittäin Åransgrundin ja Nygrundin karien ulkopuolelle sijoitettu loistolaiiva huolimatta siitä, että laivakulku tämänkin jälkeen usein jatkui kuukausimääriä. Samaten alkoi laivaliike keväisin paljon ennen kuin loistolaiiva sijoitettiin asemapaikalleen. Tämä asiantila oli aiheuttanut lukuisia valituksia sekä koti- että ulkomaisten laivain päällikköjen taholta. Tähän oli tosin huomautettu, että valtion jäänmurtajat talvisaikaan johtivat saapuvia laivoja satamaan, mutta kokemus oli osoittanut, ettei se ainoa jäänmurtaja, joka tavallisesti asetettiin pääkaupungin talvilaivaliikennettä palvelemaan, ehtinyt aikanaan

¹⁾ Ks. 1920 vuod. kert. siv. 207. — ²⁾ Valt. pöytäk. 28 p. toukok. 24 §. — ³⁾ S:n 7 p. toukok. 29 §.

paikalle ohjaamaan kaikkia saapuvia laivoja satamaan. Huomioon ottaen Helsingin merkityksen maan suurimpana tuontisatamana sekä koska viennillekin olisi erittäin tärkeitä, että kaupungin satama pidettäisiin avoinna talvisaikaan, olisi valtion kaikin tavoin turvattava ja avustettava pääkaupungin talvilavaliikennettä. Tärkein tätä tarkoittava toimenpide olisi varustaa väylät turvallisuuslaitteisiin nähden siten, että merenkulku olisi mahdollinen kaikissa sääsuhteissa, ja olisi sen johdosta ensi sijassa ryhdyttävä toimenpiteisiin Dnjepr-karin räjäyttämiseksi sekä kiinteän, merenkulun turvaamista tarkoittavilla ajanmukaisilla laitteilla varustetun majakan rakentamiseksi Årangsgrundin tai Ljubimoffin karille, jolle majakalle myöskin olisi sijoitettava tarpeellinen määrä luotseja tarpeellisine kulkuvälineineen sekä kesä- että talvi- luotsausta varten.

Valtuuston esitys päättyi anomukseen, että merenkulkulaitoksen viisivuotismenosaantoon merkittäisiin määräraha mainittuihin tarkoituksiin käytettäväksi vuosina 1925 ja 1926.

Kahden linjaloiston rakentaminen Länsisataman tuloväylän valaisemiseksi. Huomauttaen, että oli kuulunut valituksia siitä, että alusten pimeän aikana oli vaikeata tulla Länsisatamaan, satamahallitus anoi 50,000 markan määrärahan myöntämistä kahden n. s. Aga-loiston asettamiseksi Saukonkarille ja Lautasaaren koillisniemekkeelle. Esityksen johdosta pyydettyssä lausunnossa kaupungin yleisten töiden hallitus oli sitä mieltä, ettei kaupungin olisi ryhdyttävä valtion asiana oleviin toimiin, jota vastoin rahatoimikamari puolsi satamahallituksen ehdotusta, koska valtiolla tätä nykyä ei ollut varoja tähän tarkoitukseen käytettävänä, minkä johdosta tämä erittäin välttämätön toimenpide kaupungin suhtautuessa asiaan kielteisesti viivästyisi ainakin kaksi vuotta. Hyväksyen kamarin esittämät näkökohdat kaupunginvaltuusto päätti ¹⁾ osoittaa käyttövaroistaan Yleiset työt nimisen pääluokan kohdalta 50,000 markkaa kahden linjaloiston asettamiseksi Länsisataman tuloväylää valaisemaan sekä antaa rahatoimikamarille tehtäväksi, sittenkuin loistot on asetettu ja niiden kustannukset on voitu tarkasti selvittää, tehdä valtioneuvostolle anomus mainittujen kustannusten korvaamisesta sekä aikanaan antaa kaupunginvaltuustolle tieto siitä, mitä valtioneuvosto on asiasta päättänyt.

Lisämääräraha Taivallahteen rakennettavaa uutta purkauskaituria varten. Kaupungin yleisten töiden hallituksen ilmoitettua rahatoimikamarille, että menosaantoon merkitty määräraha uuden purkauskaiturin teettämistä varten vanhan teurastamon vierelle oli havaittu riittämättömäksi sen johdosta, että paalutuskustannukset oli laskettu liian alhaisiksi, että epäsuotuisat jääsuhteet olivat vaikeuttaneet kiviarkkujen upottamista sekä että ajoittain ei oltu voitu saada kaupungista kiviä arkkujen täyttämiseen, kamari teki kaupunginvaltuustolle anomuksen 45,000 markan myöntämisestä ylityksen peittämiseksi. Myöntyen kamarin esitykseen valtuusto osoitti ²⁾ anotun määrän käyttövaroistaan Sekalaiset menot nimisen pääluokan kohdalta.

Lisämääräraha väliaikaisia purkaus- ja venelaitureita varten. Koska menosaantoon väliaikaisia purkaus- ja venelaitureita varten otettu määräraha oli osoittautunut riittämättömäksi tarkoitukseensa, osoitti ³⁾ kaupunginvaltuusto yleisiä töitä varten olevista käyttövaroistaan tarkoitukseen 70,000 markan lisäyksen. Sittenkin kaupunginvaltuusto osoitti ⁴⁾ vuoden tilierotuksesta 20,000

¹⁾ Valt. pöytäk. 16 p. huhtik. 12 §. — ²⁾ S:n 10 p. syysk. 9 §. — ³⁾ S:n 10 p. syysk. 10 §. — ⁴⁾ S:n 26 p. marrask. 7 §.

markan lisäyksen myrskyn vahingoittamien Merisataman ja Sörnäsän rantatien laituriin korjauskustannusten peittämiseksi.

Länsisataman työt. Samalla kaupungin yleisten töiden hallitus-oikeutettiin ¹⁾ etuantina käyttämään 700,000 markkaa Länsisataman töitä varten vuoden 1925 menosääntöön merkittävästä määrärahasta, minkä ohessa hallitusta kehoitettiin järjestämään satamatöiden ohjelma siten, ettei myönnettyjä määrärahoja ylitetty eikä etuantivaroja tarvinnut osoittaa seuraavan vuoden määrärahoista.

Vesijohdon laskeminen Pakaankatuun. Kaupunginvaltuuston päätettyä ²⁾, että Pakaankadun varrelle kortteliin n:o 584 rakennettaisiin työväenasuinrakennus sekä että mainittuun katuun laskettaisiin viemärijohto korttelien n:ojen 584 ja 585 rakennusryhmän tarpeiksi, oli kaupungin teknillisten laitosten hallitus huomauttanut rahatoimikamarille, että likaviemärijohdon laskemisen yhteydessä Pakaankatuun myöskin olisi laskettava vesijohto, minkä työn kustannukset hallitus arvioi 80,000 markaksi. Kamari oli samoin kuin hallituskin havainnut ehdotetun vesijohtotyön edellämäinitun asuintalon rakentamispäätöksen välttämättömäksi seuraukseksi ja senvuoksi valtuuttanut hallituksen viipymättä ryhtymään työhön. Kamarin toimenpiteen hyväksyen kaupunginvaltuusto päätti ³⁾ merkitä vuoden 1925 menosääntöön 80,000 markkaa mainittua vesijohtotyötä varten sekä oikeuttaa kaupungin teknillisten laitosten hallituksen kuluvana vuonna tarvittavassa mitassa käyttämään mainittua määrärahaa.

Vesijohdon ulottaminen erälle Meilahden huvila-alueille. Eräät Meilahden huvilanomistajat anoivat huomauttaen mainitulla huvila-alueella vallitsevasta hyvän juomaveden puutteesta, että kaupunginvaltuusto ryhtyisi toimenpiteisiin kaupungin vesijohtoverkon ulottamiseksi Meilahteen. Kaupungin teknillisten laitosten hallitus sekä rahatoimikamari ehdottivat anomuksen evättäväksi, koska laadittu ehdotus puheenaolevan huvila-alueen uudeksi jaoituskaavaksi ei vielä ollut valmiina lopullisessa muodossaan, minkä ohessa kamari huomautti, että alueen asutus oli niin harvaa, ettei siellä ollut odotettavissa perustamispääoman korkoa vastaavaa vedenkulutusta. Kaupunginvaltuusto epäsi ⁴⁾ anomuksen.

Päätös suojalaitteiden teettämisestä kaupungin putkijohdoille Eläintarhan rautatiepenkereen alle. Kaupunginvaltuustolle lähettämässään kirjelmässä rahatoimikamari huomautti, että rautatieviranomaiset olivat panneet käyntiin työt kahden uuden rautatieraitteen laskemiseksi Helsingin—Fredrikserin rataosalle. Siten laajennettu ratavalli tuli kahdessa kohdassa, Alppilan ja I linjan kohdalla, leikkaamaan useita kaupungin putkiverkkoon kuuluvia johtoja, m. m. n. 800 mm:n vahvuisen vesilinnasta tulevan päävesijohdon. Helsinginkadun uuden alimenopaikan ⁵⁾ valmistuttua tuli I linjan alimenopaikka suljettavaksi, ja sikäläiset johdot oli silloin sijoitettava ratavallin poikki tehtävään isohkoon rumpuun eli kulverttiin, joka antaisi johdoille tarpeellista suojaa vilkkaalta rautatieliikenteeltä ja varaisi asianomaisille laitoksille mahdollisuuden niiden hoitamiseen, tarkastamiseen ja korjaamiseen. Vesilinnasta tulevat putkijohdot olisi johdettava rautatiepenkereen alitse tarkoitusta varten rakennetun tunnelin kautta, jonka mitat olisi määrättävä niin, että sinä olisi tilaisuus päävesijohdon korjaamiseen ja mahdollisuus tunnelin kautta johdettujen vesijohtoputkien laajentamiseen. Kaupungin yleisten töiden

¹⁾ Valt. pöytäk. 26 p. marrask. 7 §. — ²⁾ Ks. tätä kert. siv. 37. — ³⁾ Valt. pöytäk. 17 p. jouluk. 13 §. — ⁴⁾ S:n 17 p. jouluk. 29 §. — ⁵⁾ Ks. 1921 vuod. kert. siv. 53.

hallitus oli arvioinut edellisestä työstä aiheutuvat kustannukset 126,000 markaksi ja jälkimmäisestä aiheutuvat 170,000 markaksi, mutta kamari katsoi, että ehdotettua kulverttia varten myönnettävä määräraha oli korotettava 150,000 markkaan ja tunnelimääräraha 200,000 markkaan, koska rautatiehallitus oli asettanut ehdoksi myöntymiselleen mainittujen laitteiden teettämiseen, että kaupunki töiden kestäessä olisi velvollinen sekä kustantamaan vartioinnin että suorittamaan kohtuullisen korvauksen rautatiehallituksen palveluksessa olevalle insinöörille, joka sanotun hallituksen puolesta tulisi valvomaan puheena olevia töitä.

Sittenkuin valmisteluvaliokunta oli katsonut tarpeelliseksi hankkia selvityksen kaupungin oikeudesta pitää puheena olevat johdot paikoillaan ja rahatoimikamari tämän johdosta oli viitannut rautatiehallituksen huhtikuun 18 p:nä 1907 päivätyyn kirjelmään, jossa hallitus myöntyi rahatoimikamarin anomukseen saada laskea uusi vesijohto Alppilan tasoylikäytävän kohdalle, samoin kuin Uudenmaan läänin lääninhallituksen joulukuun 6 p:nä 1911 tekemään päätökseen kaupungille kuuluvan maan pakkoluovutuksesta valtionrautateiden tarpeiksi, josta päätöksestä kävi selville, että asianosaisten tuli keskenään sopia johtojen asettamisesta pakkoluovutetulle alueelle ja kamari edelleen oli ilmoittanut, että kaikki nyt kyseessä olevat johdot olivat rakennetut ilman erityisiä valtion- ja kaupunginviranomaisten välisiä sopimuksia jo ennenkuin rautatiehallituksen edellämäinittu päätös julistettiin, päätti¹⁾ kaupunginvaltuusto kamarin asiasta tekemän ehdotuksen mukaisesti

valtuuttaa kamarin kaupungin puolesta allekirjoittamaan kaksi rautatiehallituksen hyväksymää ja maaliskuun 28 p:nä 1924 allekirjoittamaa ylempänä mainittuja laitteita koskevaa sopimusta;

myöntää kulvertin rakentamiseksi I linjan kohdalle rautatiepenkereen alle vesi-, kaasu-, viemäri- ja sähköjohtoja varten 150,000 markan suuruisen määrärahan osoitettavaksi valtuuston käyttövaroista seuraavalla tavalla jaettuna: 42,000 markkaa vesijohtolaitosta varten olevista varoista, 42,000 markkaa kaasulaitosta, 36,000 markkaa sähkölaitosta ja 30,000 markkaa yleisiä töitä varten olevista varoista; sekä

osoittaa vesijohtotunnelin rakentamiseksi Alppilan kohdalle rautatiepenkereen alitse 200,000 markkaa, mikä määrä maksettaisiin etuantina kaupunginkassasta ja sittemmin merkittäisiin vesijohtolaitoksen vuoden 1925 talousarvioon.

Rahatoimikamarin sittemmin allekirjoittama sopimus kulvertin rakentamisesta rautatiepenkereen alle I linjan kohdalle oli seuraava:

»Rautatiehallitus oikeuttaa täten Helsingin kaupungin rahatoimikamarin toistaiseksi ilman eri korvausta asettamaan omalla kustannuksellaan rakennettavan betonitunnelin radan alitse Alppilan poistettavan tasoylikäytävän ja siitä pohjoiseen olevan alikulkuaukon välille sille kohdalle, missä nykyinen kaupungin vesijohtoputki, läpimitaltaan 813 mm. kulkee, tämän sekä toisen rinnakkaisen, samalla paikalla kulkevan vesijohtoputken siirtämistä varten tunneliin, kaikki seuraavilla ehdoilla:

että työ suoritetaan rautatien asianomaisen rata- tai työinsinöörin valvonnalla ja ohjeiden mukaan, tullen rahatoimikamarin suorittaa hänelle tästä kohtuullinen korvaus;

että rautatieviranomaisten liikenneturvallisuuden y. m. s. seikkain vuoksi tarpeelliseksi katsomat varovaisuustoimenpiteet ja vartioiminen rakennus-

¹⁾ Valt. pöytäk. 11 p. kesäk. 18 §.

ajaksi tulee rahatoimikamarin järjestää näiden viranomaisten ohjeiden mukaan sekä kustantaa;

että, jos tälle paikalle vastaisuudessa rakennetaan useampia raiteita, tulee rahatoimikamarin huolehtia tunnelin siirtämisestä tai pitentämisestä vastavasti omalla kustannuksellaan;

ettei rautatie vastaa niistä vahingoista, mitä rautatieliikenteestä tai muusta senkaltaisesta syystä voi tunnelille johtua, mutta on rahatoimikamari velvollinen korvaamaan kaikki ratapenkereelle, radalle tai yleensä rautatieliikenteelle tunnelin särkymisen ja vedenvuodon vuoksi sekä muusta syystä aiheutuvan vahingon kustannukset; sekä

että, jos tunneli havaitaan haitalliseksi rautatielle, on se rahatoimikamarin kustannuksella ja toimesta poistettava kuuden kuukauden kuluessa siitä tiedon saatua, ollen ratapenger ja rata saatettava entiseen kuntoonsa.

Tätä sopimusta on laadittu kaksi yhtäpitävää kappaletta, joista yksi on kummallakin asianosaisella.»

Edellä mainittu, tunnelin rakentamista koskeva sopimus, oli seuraava:

»Rautatiehallitus oikeuttaa täten Helsingin rahatoimikamarin toistaiseksi ilman eri korvausta omalla kustannuksellaan rakentamaan ja radan alitse asettamaan graniittiholviemäriä nykyisen Eläintarhantien kohdalle Helsinginkadun silta-aukon eteläpuolella seuraavilla ehdoilla:

että työ suoritetaan rautatien asianomaisen rata- tai työinsinöörin valvonnalla ja ohjeiden mukaan tullen rahatoimikamarin suorittaa hänelle tästä kohtuullinen korvaus;

että viemäriin perustus lasketaan kalliopohjaan eli tukevaan pohjaan asti;

että rautatieviranomaisten liikenneturvallisuuden y. m. s. seikkain vuoksi tarpeelliseksi katsomat varovaisuustoimenpiteet ja vartioiminen rakennusajaksi tulee rahatoimikamarin järjestää näiden viranomaisten ohjeiden mukaan sekä kustantaa ne;

että, jos tälle paikalle vastaisuudessa rakennetaan useampia raiteita, tulee rahatoimikamarin huolehtia viemäriin siirtämisestä tai pitentämisestä vastavasti omalla kustannuksellaan;

ettei rautatie vastaa niistä vahingoista, mitä rautatieliikenteestä tai muusta senkaltaisesta syystä voi viemäriin johtua, mutta on rahatoimikamari velvollinen korvaamaan kaikki ratapenkereelle, radalle tai yleensä rautatieliikenteelle viemäriin särkymisen ja johdoissa sattuneen vuodon vuoksi sekä muusta vastaavanlaisesta syystä aiheutuvat vahingon kustannukset; sekä

että, jos viemäri havaitaan haitalliseksi rautatielle, on se rahatoimikamarin kustannuksella ja toimesta poistettava kuuden kuukauden kuluessa siitä tiedon saatua, ollen ratapenger ja rata saatettava myös entiseen kuntoonsa.

Tätä sopimusta on laadittu kaksi yhtäpitävää kappaletta, joista yksi on kummallakin asianosaisella.»

Sittemmin osoittautui, että työn suorittamista varten myönnettyt määrärahat olivat liian niukat, minkä johdosta kaupunginvaltuusto käyttövaroitetaan Kaupungin teknilliset laitokset nimisen pääluokan kohdalla myönsi¹⁾ lisämäärärahoja yhteensä 15,000 markkaa vesijohtolaitokselle, 17,500 markkaa kaasulaitokselle, sekä 15,000 markkaa sähkölaitokselle sekä osoitti vuoden tilierotuksesta 30,000 markkaa kaupungin yleisten töiden hallituksen käytettäväksi samaan tarkoitukseen.

Annankadun kansakoulutalon vesijohtoputkien kuntoonpano. Sisustettaessa

¹⁾ Valt. pöytäk. 17 p. jouluk. 23 §.

Annankadun kansakoulutalon keittiöosastoa todettiin, että rakennuksen vesijohtoputket olivat niin ruostuneet, että ne oli heti uudistettava. Rahatoimikamari oli kehoittanut kaupungin yleisten töiden hallitusta ryhtymään tätä tarkoitaviin toimenpiteisiin ja merkitsemään tarkoitukseen tarvittavan, 13,500 markaksi arvioidun lisämäärärahan vuoden 1925 menosääntöehdotukseen. Lähettäen asiaa koskevan ilmoituksen kaupunginvaltuustolle rahatoimikamari anoi toimenpiteen hyväksymistä. Valtuusto myöntyi¹⁾ anomukseen.

Uusien koksinsammutus- ja koksinkuljetuslaitteiden hankkiminen kaasulaitokselle. Rahatoimikamarille lähettämässään kirjelmässä kaupungin teknillisten laitosten hallitus esitti, että kaasunkulutus ja siitä suoranaisesti johtuva koksintuotanto olivat tuntuvasti lisääntyneet ja edelleen lisääntyivät sekä että käytettävissä olevat sammutus- ja nostolaitteet olivat epätydyttävät ja kysyivät melkoisia kunnossapitokustannuksia. Oli senvuoksi tärkeää mahdollisimman pian teettää uudet, ajanmukaiset sammutus- ja kuljetuslaitteet siihen katsomatta, että puheenaolevat työt aikaisemmin laaditussa viisivuotismenosäännössä oli ehdotettu suoritettaviksi vasta vuonna 1926, sitäkin suuremmalla syyllä, koska koksivalmistus oli kaasulaitoksen taloudelle melkein yhtä tärkeä kuin itse kaasuntuotanto. Rahatoimikamari kannatti määrärahan myöntämistä tähän tarkoitukseen, ja kamarin ehdotukseen yhtyen kaupunginvaltuusto päätti²⁾

että vuoden 1925 menosääntöön oli merkittävä 850,000 markan suuruinen määräraha kaasulaitoksen uusien koksinsammutus- ja koksinkuljetuslaitteiden teettämiseksi;

että tätä varten tarpeelliset rakennustyöt sai heti panna alulle;

että enintään 200,000 markan suuruinen määrä oli etuantina maksettava tarkoitukseen kaupunginkassasta ja sittemmin suoritettava vuoden 1925 menosääntöön edellämainittuja laitteita varten merkittävästä määrärahasta.

Muuntaja-aseman rakentaminen Länsisatamaan. Kaupungin yleisten töiden hallitus ilmoitti, ettei Länsisataman väliaikainen muuntaja-asema riittänyt tyydyttämään sähkövirran tarvetta sen jälkeen kuin satamassa oli otettu käytäntöön eräitä uusia sähkövirralla toimivia nostureita. Hallitus anoi sen johdosta, että kaupunginvaltuusto myöntäisi 105,000 markan suuruisen määrärahan uuden, kysymykseen tulevia kuormitusoloja vastaavan muuntaja-aseman rakentamiseksi. Valtuusto myöntyi³⁾ esitykseen ja määräsi samalla, että puheena oleva rahamäärä oli maksettava etuantina kaupunginkassasta ja sittemmin merkittävä kaupungin vuoden 1925 menosääntöön.

Uuden ala-aseman perustaminen sähkölaitokselle. Koska kokemus oli osoittanut, että sähkölaitos kaupungin lounaisosassa tarvitsi ala-asemaa ja sekä kaupungin teknillisten laitosten ja yleisten töiden hallitukset että palolaitos olivat sitä mieltä, että tämä asema sopivasti voitiin sisustaa Kampintorilla olevaan paloasemarakennukseen, myönsi⁴⁾ kaupunginvaltuusto rahatoimikamarin esityksestä yleisiä töitä varten olevista käyttövaroistaan 155,000 markkaa edellä mainittuja sisustustöitä varten, joiden suorituksessa pääasiassa oli noudatettava kamarin kirjelmän ohteen liitettyjä piirustuksia.

Portaiden rakentaminen Ahlqvist- ja Temppekkadun välille. Kaupunginvaltuusto päätti⁵⁾, että Ahlqvistkadun eteläpäähän oli rakennettava portaat mainitun kadun ja Temppekkadun välisen liikenneyhteyden aikaan-

¹⁾ Valt. pöytäk. 10 p. syysk. 6 §. — ²⁾ S:n 12 p. marrask. 10 §. — ³⁾ S:n 11 p. kesäk. 34 §. — ⁴⁾ S:n 27 p. helmik. 25 §. — ⁵⁾ S:n 27 p. helmik. 20 §.

saamiseksi, minkä ohessa valtuusto työn suoritukseen nähden hyväksyi ¹⁾ rakennuskonttorissa laaditun vaihtoehdoksi II merkityn ehdotuksen. Kysymys tarkoitukseen tarvittavien määrärahan osoittamisesta oli otettava harjittavaksi vuoden 1925 menosääntöehdotusta ²⁾ laadittaessa.

Kadunjärjestelytöitä. Vuoden 1924 menosääntöä vahvistettaessa kaupunginvaltuusto myönsi Hakaniementorin kadunjärjestelytöitä varten 112,000 markkaa, erään Lant. Viertotien osan laajentamiseen 250,000 markkaa, ruotsalaisen teatterin ja Henrikiensplanadin välisen ajotien laajentamiseen y. m. 71,000 markkaa, Saunakadun järjestelytöihin 1,500 markkaa, Kaisaniemen puiston itäisen sisäänkäytävän kohdalla olevan avoimen paikan järjestelytöitä varten 12,000 markkaa, Laivurinkadun ajotien laajentamista varten Tehtaanpuiston kohdalla 5,300 markkaa sekä odotuskorokkeiden teettämistä varten 38,200 markkaa. Kaikki työt oli suoritettava valtuuston liikenteenjärjestelykomitean laatiman ehdotuksen ³⁾ mukaisesti lukuunottamatta mainittuja Hakaniementorilla suoritettavia töitä. Kysymys tämän paikan muodostelusta jätettiin näet ratkaisematta. Liikenteenjärjestelykomitea jätti sittemmin kaksi uutta järjestelyehdotusta, joista toinen oli rakennuskonttorin ja toinen Raitiotie- ja omnibusosakeyhtiön johtajan laatima. Kumpaisessakin ehdotuksessa oli Siltasaarenkadun vasemmanpuoleinen jalkakäytävä pysytetty täydessä leveydessään, minkä johdosta kävi välttämättömäksi muuttaa idemmäksi katuun laskettuja raitiotieraitteita sekä vaihteita ja risteyksiä. Sekä komitea että rahatoimikamari puolsivat rakennuskonttorin ehdotusta, ja kamari lausui samalla toivomuksen, että mainittuun suunnitelmaan sisältyvää kolmen korokkeen rajoittamaa liikenteen keskuksessa olevaa ympyränmuotoista pinta-alaa mikäli mahdollista pienennettäisiin tai litistettäisiin itä- ja länsirajoiltaan, minkä ohessa jalkakäytävän It. Viertotien ja Sörnäsinvantatien välisen korttelin länsikulmauksessa muodostamaa kärkeä kenties koitaisiin pyöristää, kaikki tämä Siltasaarenkadulta mainitulle viertotielle rävyn liikenteen suuntaviivan oikomiseksi.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti ⁴⁾, että Hakaniementorin liikennekeskuksen järjestely oli suoritettava pääasiallisesti rakennuskonttorin laatiman suunnitelman mukaisesti, jolloin mikäli mahdollista oli otettava huomioon rahatoimikamarin edellä esitetyt toivomukset.

Sillan rakentaminen satamaradan poikki Arkadiankadun kohdalle. Sittenkuin kaupunginvaltuusto oli vuoden menosääntöön merkinnyt 900,000 markkaa katusillan rakentamiseksi satamaradan poikki Arkadiankadun suuntaan, oli kaupungin yleisten töiden hallitus laadituttanut puheenaolevan sillan piirustukset ja kustannusarvion. Jotta Arkadiankatu, joka leikkasi rautatie-
linjaa viistoon, voitaisiin nykyisessä leveydessään johtaa sillan yli, oli sillan kumpaiseenkin päähän rakennettava kolmionmuotoiset betonilaatat yksinomaan jalankulkijoita varten. Sillan rakentaminen niin leveäksi, että mainitut ulokkeet kävisivät tarpeettomiksi, lisäisi hallituksen arviossa esitettyjä 921,000 markkaan nousevia kustannuksia 250,000 markkaa. Sekä rahatoimikamari että kaupungin yleisten töiden hallitus puolsivat huokeamman suunnitelman hyväksymistä, ja asiaa esiteltäessä myöskin kaupunginvaltuusto päätti ⁵⁾, että puheenaoleva satamaradan poikki johta vasilta rakennettaisiin ensin mainittujen piirustusten mukaisesti.

Liikenneväylän järjestäminen Fredriksperin uudelle asemalle. Koska

¹⁾ Valt. pöytäk. 27 p. helmik. 20 §. — ²⁾ Ks. tätä kert. siv. 124. — ³⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 17 vuodelta 1923; vrt. myös 1923 vuod. kert. siv. 52. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 11 p. kesäk. 23 §. — ⁵⁾ S:n 16 p. huhtik. 8 §.

rautatieviranomaiset olivat havainneet tarpeelliseksi siirtää Fredriksperin asematalon sen rautatienalueen länsipuolella olevalta paikalta mainitun alueen itäpuolelle, mutta asematalolle aiotti uusi paikka oli vailla liikenneyhteyttä sekä Pasilan esikaupungin että Kallion kanssa, päätti ¹⁾ valtuusto, sittenkuin komitea ²⁾, joka oli asetettu valmistelemaan kysymystä Alppilan viereisen rautatien ylimenokohdan poistamisesta, oli laatinut kaksi A:ksi ja B:ksi merkittyä vaihtopuolista ehdotusta uuden, puheenaolevalle asemalle johtavan liikenneväylän suunnaksi,

1) että liikenneväylä sijoitettaisiin Fredriksperin uuden asematalon itäpuolelle ja rakennettaisiin edellämainitun A:ksi merkityn vaihtoehdon mukaisesti, kuitenkin siten että kadun leveys tulisi olemaan 6 m.;

2) puolestaan hyväksyä seuraavan rautatiehallituksen kanssa tehtävän sopimuksen mainitun liikenneväylän rakentamisesta ja kunnossapidosta:

Helsingin kaupunki rakentaa tarpeelliset uudet kadut Fredriksperin uudelle asematalolle ja aina rautatien nykyisen alueen rajalle saakka, mitkä kadut on teetettävä vaihtoehdon A mukaan ja rakennettava aluksi ainoastaan 6 m. levyisiksi sekä varustettava ainakin vesijohdolla, minkä ohessa ne korkeussuhteisiin nähden on rakennettava niin, että Sörnäsän sivuradan yli johtavan katusillan ajotie voidaan tehdä vaakasuora ja 27.00 m:n korkeudelle yli normaalin nollapisteen, kaikki edellyttäen, että rautatiehallitus rakentaa ja ylläpitää mainitun katusillan. Sillan ajotien tulee olla 15 m. leveä, mutta voidaan se niin kauan kuin Fredriksperin asemalle johtava katu ei ole 10 m. leveämpi, rakentaa 9 m. levyiseksi ja aineesta, jonka rautatiehallitus katsoo sopivimmaksi. Sillan kantavuutta arvosteltaessa on otettava huomioon Helsingin kaupungin rakennuskonttorin kevyempi höyryjyvä, joka painaa 12 tonnia, sekä raitiotievaunut.

Sillan ajotien puhtaanapito kuuluu Helsingin kaupungille. Sekä Helsingin kaupunki että rautatiehallitus suorittavat niille kuuluvat työt niin nopeasti, että Fredriksperin uusi asema voidaan luovuttaa liikenteelle lokakuun 1 päivänä 1924;

3) myöntää kaupungille kuuluvaa katurakennustyötä ja vesijohdon teettämistä varten yhteensä 1,027,400 markkaa, jotka varat maksettaisiin etukäteen kaupunginkassasta ja merkittäisiin 1925 vuoden talousarvioon; sekä

4) antaa rahatoimikamarin tehtäväksi ryhtyä kaikkiin edellämainitusta päätöksestä aiheutuviin toimenpiteisiin.

Liikenneväylän järjestäminen kaupungin ja Salmisaaren välille. Kaupunginvaltuuston vuonna 1917 tekemän päätöksen ³⁾ johdosta oli rahatoimikamari syyskuun 25 p:nä 1918 allekirjoittanut kauppakirjan, joka takasi kaupungille eräiden Salmisaaren (Merholman) osain omistusoikeuden ja velvoitti kaupungin vastasuoritukseksi m. m. ennen vuoden 1925 loppua rakentamaan pääliikenneväylän mainitun saaren ja mannermaan välille. Edellä mainittujen sitoumusten täyttämiseksi oli sittemmin suoritettu alustavia tasoitus- ja täyttämistöitä, minkä ohessa rahatoimikamari oli neuvotellut myyjän, Tallberg-toiminimen, kanssa liikenneväylän suunnasta ja eräiden kauppasopimuksessa mainitulle toiminimelle luovutettujen tonttialueiden rajoista. Näistä neuvotteluista, joissa oli tehty eri ehdotuksia, oli ollut tuloksena alkuperäisen, kauppasopimuksessa edellytetyn suunnan hyväksyminen, ja tämän jälkeen oli rakennuskonttori laatinut ohjelman puheenaolevia töitä varten,

¹⁾ Valt. pöytäk. 19 p. maalisk. 5 §. — ²⁾ Ks. 1923 vuod. kert. siv. 259. — ³⁾ Ks. 1917 vuod. kert. siv. 25.

joiden suorittamisesta konttorin laskelmain mukaan tulisi olemaan kustannuksia yhteensä 3,940,000 markkaa. Kaupunginvaltuustolle lähettämässään kirjelmässä rahatoimikamari selostaen asian siihenastista valmistelua anoi määrärahan myöntämistä mainittua liikenneväylää varten. Samalla kamari ilmoitti, että aikaisemmin samaan tarkoitukseen myönnetystä määrärahasta vielä oli käytettävänä 250,000 markkaa.

Rahatoimikamarin ehdotuksen mukaisesti kaupunginvaltuusto päätti ¹⁾ että kaupungin ja kauppaneuvos J. Tallbergin välillä vuonna 1918 tehdyssä kauppasopimuksessa mainittu Lapinniemen ja Salmisaaren välinen liikenneväylä oli rakennettava rakennuskonttorin laatiman, n:o 8:ksi merkityn suunnitelman mukaan sekä työ suoritettava ennen vuoden 1925 loppua; sekä

että vuoden 1925 menosääntöön oli tähän tarkoitukseen merkittävä 3,690,000 markan suuruinen määräraha sekä että kaupungin yleisten töiden hallitus kuluvana vuonna sai etuantina käyttäen mainituista varoista 800,000 markkaa.

Lisämäärärahoja katujen ja yleisten paikkain sekä teiden ja viertoteiden kunnossapitoa varten. Kaupungin yleisten töiden hallituksen esityksestä kaupunginvaltuusto myönsi ²⁾ vuoden tilierotuksesta yhteensä 200,000 markan lisäyksen menosääntöön yleisiä töitä varten merkittyyn määrärahaan, siitä 50,000 markkaa katujen ja yleisten paikkain sekalaisiin korjauksiin, 50,000 markkaa viertoteiden ja 100,000 markkaa teiden korjauksiin.

Tässä yhteydessä rahatoimikamari ilmoitti, että maistraatti kamarin esityksestä oli ryhtynyt toimiin raskaan autoliikenteen järjestämiseksi kaupungin alueella, koska tämä liikenne turmeli katuja ja viertoteitä ja teki välttämättömiksi ne alituiset korjaukset, jotka olivat aiheuttaneet edellämainitut vakinaisten vuosimäärärahojen ylitykset.

Määräraha lauta-aidan siirtämiseksi. Kaupunginvaltuusto hyväksyi ³⁾ korttelissa n:o 473 sijaitsevan Kivelänkadun tontin n:o 1:n omistajan, Kiinteistöosakeyhtiö Arcin anomuksen, että vastaiselle Kivelänkadulle rakennettu kaupungille kuuluva lauta-aita, joka ehkäisi rakennustöiden alkamisen mainitulla tontilla, poistettaisiin, minkä ohessa valtuusto hyväksyi ³⁾ kaupungin yleisten töiden hallituksen laatiman suunnitelman sekä mainitun lauta-aidan että sen viereisen vajarakennuksen ja likakaivon siirtämiseksi muualle ja myönsi ³⁾ päätöksen aiheuttamien kustannusten peittämiseksi 36,700 markkaa yleisiä töitä varten olevista käyttövaroistaan.

Yllämainitun kiinteistöosakeyhtiön samalla tekemän anomuksen, että Kivelänkatu ainakin osittain tasoitettaisiin, kaupunginvaltuusto jätti huomioon ottamatta.

Lisämääräraha istutusten ja puutaimistojen kunnossapitoon. Koska vuoden menosääntöön otettu istutusten ja puutaimistojen kunnossapitomääräraha oli osoittautunut tarkoitukseensa riittämättömäksi, myönsi ⁴⁾ kaupunginvaltuusto vuoden tilierotuksesta mainittuun määrärahaan 30,000 markan lisäyksen.

Määräraha Temppeli- ja Nervanderkatujen välisen istutuksen järjestämiseen. Kaupungin yleisten töiden hallituksen ilmoitettua kaupunginvaltuustolle, että vuoden menosääntöön Temppeli- ja Nervanderkatujen välistä istutusta varten merkitty määräraha oli käytetty loppuun ja että siellä kuluvana vuonna

¹⁾ Valt. pöytäk. 15 p. lokak. 14 §. — ²⁾ S:n 26 p. marrask. 6 §. — ³⁾ S:n 27 p. helmik. 23 §. — ⁴⁾ S:n 10 p. jouluk. 9 §.

olisi suoritettava loppuun eräitä töitä, osin kustannusten säästämiseksi, osin jotta seuraavana keväänä voitaisiin ryhtyä istutustöihin ja leikkikenttää käyttämään kesällä 1925, sekä että näitä töitä varten tarvittaisiin enintään 50,000 markan suuruinen lisämääräraha, oli rahatoimikamari katsoen asian kiireellisyyteen oikeuttanut kaupungin yleisten töiden hallituksen käyttämään ilmoitettuun tarkoitukseen edellämainitun määrän. Kamarin esityksestä kaupunginvaltuusto hyväksyi ¹⁾ toimenpiteen ja päätti, että puheenaoleva määrä maksettaisiin eduantina kaupunginkassasta ja sittemmin merkittäisiin vuoden 1925 menosääntöön.

Alppilan hiihtomäen kuntoon paneminen. Kaupungin yleisten töiden hallitus oikeutettiin ²⁾ käyttämään 20,000 markkaa Alppilan hiihtomäen kuntoon panemiseen. Varat oli otettava määrarahasta, joka tätä tarkoitusta varten tuli merkittäväksi vuoden 1925 menosääntöön.

Kumtähden siirtolapuutarha-alueella suoritettavain töiden jatkaminen. Vuoden menosääntöön oli siirtolapuutarhan perustamista varten merkitty ³⁾ 400,000 markkaa, mistä määrästä 180,000 markkaa oli käytetty osin puheenaolevan puutarha-alueen, osin läheisten asutokorttelien tarpeiden tyydyttämiseksi, aiottujen viemärlaitteiden kustantamiseen. Kaupunginvaltuustolle osoittamassaan kirjelmässä rahatoimikamari lausui mielipiteenään, että mainituista kustannuksista ainoastaan 90,000 markkaa olisi pantava siirtolapuutarhan tilille, kun taas loput, samoin 90,000 markkaa, olisi maksettava vuoden 1925 menosääntöön merkittävästä viemärien rakennusmäärarahasta. Yllämainittujen 90,000 markan lisäksi tarvittaisiin 593,000 markan suuruinen määräraha siirtolapuutarha-alueen kuntoon panettamiseksi alkuaan laaditun suunnitelman mukaisesti, mistä määrästä 300,000 markkaa oli merkittävä vuoden 1925 ja loput seuraavan vuoden menosääntöön. Edellä esitettyyn viitaten kamari esitti, että kaupunginvaltuusto päättäisi

merkitä vuoden 1925 menosääntöön 340,000 markkaa likaviemärien teettämiseksi sille Kumtähden alueelle, missä siirtolapuutarhat sijaitsivat;

merkitä mainitun vuoden menosääntöön 300,000 markkaa mainittujen siirtolapuutarhain kuntoonpanotöiden jatkamiseksi; sekä

että siitä 180,000 markan suuruudesta rahamäärästä, joka vuoden kuluessa oli käytetty likaviemärien teettämiseen puheenaolevalle alueelle, 90,000 markkaa pantaisiin maksettavaksi siirtolapuutarhain tililtä ja 90,000 markkaa katsottaisiin käytetyksi etuantina ensimmäisessä ponnassa mainitusta määrarahasta.

Asian ensimmäisessä käsittelyssä kaupunginvaltuusto päätti ⁴⁾ lähettää sen talousarviovaliokuntaan, joka sittemmin antamassaan lausunnossa ⁵⁾ huomautti, että kokonaiskustannukset siirtolapuutarhain perustamisesta esitettyjen laskelmain mukaan tulisivat nousemaan tuntuvasti suuremmiksi kuin alkuaan oli laskettu, minkä johdosta valiokunta oli ottanut harkittavakseen, eikö työtä olisi supistettava siten, että laskettua jonkin verran pienempi palstamäärä pantaisiin kuntoon ja perustamiskustannukset pysytettäisiin jo myönnettyjen ja vuoden 1925 menosääntöehdotukseen merkittyjen määrärahain puitteissa. Jos suurempaa puutarhapalstain kysyntää vastedes ilmaantuisi ja tulot viljeltäviksi annetuista palstoista osoittautuisivat laskettuja määriä vastaaviksi, olisi kaupunginvaltuusto tietenkin esteetön vastedes myön-

¹⁾ Valt. pöytäk. 10 p. jouluk. 8 §. — ²⁾ S:n 12 p. marrask. 13 §. — ³⁾ Ks. 1923 vuod. kert. siv. 33. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 17 p. jouluk. 14 §. — ⁵⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 21 siv. 15.

tämään varoja alueen laajentamiseksi. Valiokunnan ehdotuksesta valtuusto talousarviota käsiteltäessä päätti ¹⁾ merkitä 340,000 markkaa viemärijohdon teettämiseksi Kuntähden siirtolapuutarha-alueelle sekä 300,000 markkaa siirtolapuutarhan perustamiskustannuksia varten, minkä ohessa valtuustomääräsi, että puheenaolevia määrärahoja ei saanut käyttää siten, että niillä teetetetyt työt aiottua siirtolapuutarha-aluetta ehkä supistettaessa kävivät hyödyttömiksi.

Kaupungin maatilain määrärahojen ylittäminen. Rahatoimikamarille osoittamassaan kirjelmässä maatalouslautakunta ilmoitti, että työvoiman tarve kaupungin maataloilla kesällä 1923 oli ollut erittäin suuri, minkä johdosta sitä varten mainitun vuoden menosääntöön otettua määrärahaa oli ylitetty 15,539:25 markalla, että sähköjohdon laittaminen Tuomarinkylään oli tullut maksamaan 25,053:50 markkaa enemmän kuin oli arvioitu sekä että menosäännön määräraha Korkoja kaupunginkassaan osoitti 5,922:08 markan vajeasta sen johdosta, ettei maatalouskonttori sadon myöhästymisen takia ollut voinut kyllin nopeasti tarjota maatilain tuotteita myytäväksi. Tämän johdosta rahatoimikamari oli oikeuttanut maatalouslautakunnan edellämaituilla määrillä ylittämään puheenaolevat määrärahat ja anoi toimenpiteelle kaupunginvaltuuston hyväksymistä. Valtuusto myöntyi ²⁾ esitykseen.

B. Kaupungin irtainta omaisuutta ja rahatointa koskevat asiat.

Kertomus kaupungin vuoden 1923 tileistä ja tilinpäätöksestä. Kaupungin vuoden 1923 tilinpäätöksen yhteenveto osoitti seuraavat tulot ja menot:

Tulot.

Säästö vuodelta 1922	Smk	33,484,411:24
Tuloja rahasäännön mukaan	»	271,942,714:59
Laskettujen tulojen ylijäämä	»	34,654,289:35
Määrärahoja säästynyt	»	21,320,296:03
	<hr/>	
Yhteensä	Smk	361,401,711:21

Menot.

Määrärahoja rahasäännön mukaan	Smk	289,242,714:59
Määrärahoja ylitetty	»	4,113,227:78
Vajausta lasketuissa tuloissa	»	1,534,449:57
	<hr/>	
Yhteensä	Smk	294,890,391:94
Tilierotus vuoteen 1924, säästö	»	66,511,319:27
	<hr/>	
Yhteensä	Smk	361,401,711:21

Kaupunginvaltuusto oli kutsuttu kesäkuun 11 p:nä kaupunkien kunnallishallinnosta annetun asetuksen määräysten mukaisesti tekemään päätöksensä edellämaitutun tilinpäätöksen hyväksymisestä, mutta kun sitä ei vielä ollut esitetty kaupungin tilintarkastajille lykättiin ³⁾ kokous, mikäli koski vuoden 1923 tilinpäätöksen hyväksymistä ja vastuunvapauden myöntämistä, ajankohtaan, joka valmisteluvaliokunnan tuli määrätä tarkastuskertomuksen saavuttua.

Kertomus kaupungin vuoden 1923 tilien ja hallinnon tarkastamisesta. Vuosilintarkastajain tarkastettua kaupungin vuoden 1923 tilit ja hallinto lähe-

¹⁾ Valt. pöytäk: 29 p. jouluk. 1 §. — ²⁾ S:n 2 p. huhtik. 14 §. — ³⁾ S:n 11 p. kesäk. 6 §.

tettiin tarkastuskertomus¹⁾ ynnä revisionikonttorin vuosikertomus¹⁾ kaupunginvaltuustolle, minkä jälkeen valtuuston valmisteluvaliokunta jätti sen talousarviovaliokunnalle, jonka tuli asianomaisia johto- ja lautakuntia kuultuaan antaa lausuntonsa tarkastuskertomuksessa esitetyistä muistutuksista ja ehdotuksista.

Sekä vuositilintarkastajat että revisionikonttori olivat huomauttaneet, että tilinpäätös, jonka kaupungin kassa- ja tililaitoksen johtosäännön määräysten mukaisesti tuli olla valmiina huhtikuun 1 p:nä, oli myöhästynyt toukokuun loppupuolelle, sekä että tämä epäkohta vastedes varmaan voitiin välttää, jos vain käytettiin riittävää apua eikä rahatoimikonttorin omia, sen varsinaisiin tehtäviin tarvittavia työvoimia käytetty muihin tarkoituksiin. Tähän rahatoimikonttori, jonka lausunto asiasta rahatoimikamarin välityksellä oli hankittu, vastasi, ettei konttorin vakinaista henkilökuntaa oltu lisätty samassa määrässä kuin työ määrä oli lisääntynyt. Lausunnossa ei sensijaan kosketeltu vuositilintarkastajain viittausta, että vakinaista työvoimaa oli käytetty muihin kuin varsinaisiin työtehtäviinsä, minkä johdosta talousarviovaliokunta ehdotti, että kaupunginvaltuusto kehoittaisi rahatoimikamaria tarkemmin tutkimaan rahatoimikonttorin kamreeriosaston työnjakoa sekä ryhtymään niihin toimiin, joita mahdollisesti oli tarpeen, jotta tilinpäätös vastedes voi valmistua säädetyn ajan kuluessa. — Koska kaupungin kiinteän omaisuuden katsastusmiehet eivät olleet vuoden kuluessa kokoontuneet, oli rahatoimikamari kääntynyt maistraatin puoleen kehoittaen tätä ryhtymään tästä aiheutuviin toimenpiteisiin, ja ehdotti valiokunta puolestaan, että katsastusmiehiksi valittaisiin henkilöitä, jotka asianmukaisesti täyttivät tehtävänsä. — Kaupunginvaltuuston päättämä, hyvin tarpeellinen kunnallisen asetuskokoelman lisäviikko ei ollut ilmestynyt sen johdosta, että henkilö, jolle lisävihon toimittaminen oli uskottu, sairauden takia oli vuoden varrella ehtinyt suorittaa ainoastaan joitakin valmistavia töitä. Tarkoitukseen merkitty määräraha säästy kokonaan ja merkittiin uudelleen vuoden 1924 menosääntöön. — Kaupungin maanviljelystoiminta oli tuottanut melkoisen tappion, mikä maatalouslautakunnan selityksen mukaan johtui siitä, että satotulos koko maassa oli ollut huono sekä että kaupungin tilain inventtauservoa oli alennettu. Talousarviovaliokunta kannatti puolestaan tilintarkastajien edellämäinmainitusta kysymyksestä lausumaa mielipidettä, että olisi pantava toimeen perinpohjainen tutkimus sen seikan selvittämiseksi, eikö kaupungin omassa viljelyksessä nykyään olevia tiloja olisi annettava vuokralle, jossa tapauksessa tilat kenties voitaisiin jakaa pienempiin osiin. Valiokunta ehdotti, että kaupunginvaltuusto antaisi rahatoimikamarin toimeksi maatalouslautakuntaa ja kaupungin yleisten töiden hallitusta kuultuaan antaa ehdotuksen kaupungin omassa viljelyksessä olevien maatilain käyttämiseksi nykyään voimassa olevan suunnitelman mahdollisesti tarpeellisiksi havaituiksi muutoksiksi. — Teknillisten laitosten tileissä vuositilintarkastajat olivat kiinnittäneet huomionsa siihen seikkaan, että sähkölaitoksen näyttely- ja myymäläliike huolimatta hyvin alhaisista vuokra- y. m. kustannuksista oli antanut vain hyvin pienen voiton ja tähän nähden sekä koska mikään todellinen tarve ei tehnyt yrityksen jatkamista välttämättömäksi, ehdottaneet, että puheenaoleva liike lakkautettaisiin esimerkiksi kesäkuun 1 p:stä 1924, josta ajankohdasta huoneisto käytettäisiin toisiin tarkoituksiin. Sähkölaitoksen johtaja oli tästä asiasta antamassaan lausunnossa huomauttanut, että laitoksen näyttelyn päätarkoitus oli sen yhtey-

¹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 15.

dessä harjoittaa neuvontatoimintaa ja siten ohjata sähkönkäyttöä järkiperaisten periaatteiden mukaan. Saatuaan tiedokseen nämä selvitykset valio-kunta esitti, että ehdotus liikkeen lakkauttamisesta hylättäisiin. — Kaupungin irtaimen omaisuuden inventaajat olivat valittaneet, että heidän työtänsä suu-
restä vaikeutti se seikka, etteivät eräät laitokset ajoissa laatineet irtaimisto-
luetteloitaan, ja rahatoimikamari oli tästä huomauttanut asianomaisille lai-
toksille. Samoin oli rahatoimikamari sen johdosta, että vuositilintarkastajat
olivat valittaneet kannantalaitoksen uudelleen järjestämistä koskevan kysy-
myksen valmistelun viivästyttä, ryhtyneet toimenpiteisiin, jotta asiaa kos-
keva esitys ensi tilassa voitaisiin antaa kaupunginvaltuustolle. Tehtyä ehdo-
tusta sihteerin palkkaamisesta vuositilintarkastajille valiokunta ei pitänyt
riittävästi perusteltuna ja ehdotti sen sen vuoksi evättäväksi.

Esiteltäessä talousarviovaliokunnan edellä selostettua mientöä¹⁾ tilin-
tarkastajain vuoden 1923 tileistä antamasta kertomuksesta päätti²⁾ kau-
punginvaltuusto hyväksyen valiokunnan kaikki ehdotukset myöntää raha-
toimikamarille samoin kuin muille hallinnollisille johto- ja lautakunnille vas-
tuunvapauden niiden vuoden 1923 aikaisesta toiminnasta ja tilityksestä.

*Vastuunvapaus Sedmigradskyn pientenlastenkoulun ja Marian turvakodin
johtokunnalle.* Sedmigradskyn pientenlastenkoulun ja Marian turvakodin johto-
kunnan lähetettyä valtuustolle kertomuksensa vuodelta 1923 sekä asian-
omaisten tilintarkastajain antaman kertomuksen koulujen mainitun vuoden
tilien tarkastuksesta, myönsi³⁾ valtuusto johtokunnalle vastuunvapauden sen
hallinnosta mainittuna vuonna.

Ulosottolaitoksen tarkastus. Kaupunginvaltuustolle antamassaan kirjel-
mässä maistraatti esitti, että se katsoi toisen kaupunginvoudin alaisen ulosotto-
laitoksen osan perinpohjaisen tarkastuksen ehdottomasti tarpeen vaatimaksi, ja
ilmoitti kaupungin revisionikonktorin selittäneen, ettei sillä ollut tilaisuutta mai-
tniun tarkastuksen toimittamiseen. Koska maistraatilla, jonka alainen virasto
ulosottolaitos lähinnä oli, ei ollut aikaa eikä työvoimia mainitun työn suoritta-
miseen, anoi maistraatti arviolta 10,000 markan myöntämistä päteväen henkilön
toimeksi uskottavaa toisen kaupunginvoudin alaisen ulosottolaitoksen osan tark-
kastusta varten ja esitti, että otettaisiin harkittavaksi, eikö koko ulosottolaitok-
sen jatkuvaa valvontaa ja tarkastusta olisi katsottava tarpeen vaatimaksi.

Rahatoimikamari, jonka lausunto asiasta hankittiin, yhtyi täydellisesti
maistraatin käsitykseen tarkastuksen välttämättömyydestä, mutta katsoi asian
välittömästi kiinnostavan kaupunkia vain mikäli se koski toisen kaupungin-
voudin alaista ulosottolaitoksen osaa. Kaikki osastot käsittävän tarkastuksen
aloite olisi kamarin mielestä tehtävä valtion taholta, jonka jälkeen kaupunki
ottaisi osaa tarkastuksen suorittamiseen. Kysymystä revisionilaitoksen jat-
kuvan tarkastuksen järjestämisestä valmisteltiin paraikaa kannantalaitoksen
uudstaanjärjestämistä valmistelemaan asetetussa komiteassa, minkä vuoksi
se olisi jätettävä lepäämään, kunnes mainittu komitea antaisi ehdotuksen.

Rahatoimikamarin asiasta tekemään ehdotukseen yhtyen kaupungin-
valtuusto päätti⁴⁾ osoittaa käyttövaroistaan Sekalaiset menot nimisen pääluokan
kohdalta 30,000 markkaa toisen kaupunginvoudin alaisen ulosottolaitoksen
osan tarkastusta varten, jota vastoin maistraatin esitys muilta osiltaan jätet-
tiin huomioon ottamatta.

Koska yllämainittu määräraha sittemmin osoittautui riittämättömäksi

1) Valt. pain. asiakirj. n:o 19. — 2) Valt. pöytäk. 17 p. jouluk. 7 §. — 3) S:n 11 p. kesäk.
8 §. — 4) S:n 11 p. kesäk. 2 §.

loisen kaupunginvoudin konttorin tarkastuksen loppuun suorittamiseen, osoitti ¹⁾ kaupunginvaltuusto edellä mainituista käyttövaroistaan tarkoitukseen 15,000 markan lisämäärärahan, joka jätettiin maistraatin käytettäväksi.

Kaupunginkassan tilaa valaiseva taulukko. Kaupungin kassa- ja tililaitoksen johtosäännön 35 §:n mukaisesti rahatoimikamari lähetti kaupunginvaltuustolle vuosineljännestitilitsheet, joista ilmenivät kaupungin kaikki tulot ja menot maaliskuun 31, kesäkuun 30 ja syyskuun 30 p:nä. Tilitsheet lähetettiin ²⁾ talousarviovaliokuntaan.

Obligatiolainan ottaminen. Sittenkuin eduskunta oli hyväksynyt hallituksen esityksen valtion takuun myöntämisestä kuntain muodostaman yhtymän ottamille obligatiolainoille, oli Suomen kaupunkiliiton hallitus rahatoimikamarilta tiedustellut, oliko kaupunki halukas liittymään mainittuun yhtymään. Tämän johdosta kaupunginvaltuustolle antamassaan lausunnossa kamari esitti, että uuden pitkäaikaisen lainan ottaminen oli välttämätön osin vuosien 1923 ja 1924 menoarvioissa jo myönnettyjen määrärahojen suorittamiseksi, osin lähivuosien lainantarpeen tyydyttämiseksi. Olisi syytä tällä kertaa määrätä lainasumma suhteellisen suureksi, arviolta 125,000,000 markaksi, koska lainaehdot luvatun valtiontakuun johdosta tulisivat olemaan edulliset. Vaikka lähivuosien lainantarve todennäköisesti tuli olemaan mainittua summaa suurempi, ei rahatoimikamari kuitenkaan tahtonut puoltaa suuremman lainan ottamista ennen lainamarkkinain vakiintumista. Suunniteltuun yhtymään nähden kamari ilmoitti, että kysymystä sen muodostamisesta oli pohdittu 21 kaupungin rahatoimikamarien edustajain kokouksessa ja että tällöin m. m. oli todettu, että yhteisellä lainahankkeella oli suuremmat menestymisen mahdollisuudet kuin jos kunnat esiintyisivät lainanottajina kukin erikseen. Varsinkin amerikkalaiset luotonantajat suosivat yhtymiä, joiden osakkaat olivat sitoutuneet keskinäiseen omavelkaiseen vastuuseen. Koska kuitenkin kokonaan rajoittamaton keskinäinen vastuu saattoi heikentää ainakin pienempien kuntain luottoa, oli pyritty rajoittamaan tätä vastuuta siten, että kukin yhtymän osakas olisi vastuussa paitsi omasta lainaosuudestaan, ainoastaan niin suuresta osasta yhteistä velkaa, joka vastasi 50 % sen mainitusta omasta lainamäärästä. Helsingin kaupunki joutuisi kuitenkin poikkeusasemaan sikäli, että sen olisi vastattava ainoastaan omasta osuudestaan, josta yhtymän muut osakkaat puolestaan eivät vastaisi. Tämä järjestely toteutettaisiin siten, että yhteinen obligatiolaina jaettaisiin kahteen sarjaan, ja Helsingin kaupunki yksin vastaisi toisesta, kun taas muut kunnat oltaisivat toisen yhteisvastuulla. Lainantarve oli valmistavasti arvioitu 233,000,000 markaksi, jolloin kuitenkin kunnille oli varattu oikeus jälkepäin tarkistaa haluamiaan lainamääriä. Valtion takuuta oli pyydetty aina 300,000,000 markkaan nousevalle lainamäärälle, ja eduskunnan hyväksymän hallituksen esityksen mukaan voitiin laina ottaa joko yhtenä tai useampana eränä. Mitä lainaehtoihin tuli, oli kaupunkiliiton hallituksessa se käsitys vallalla, ettei lainan efektiivinen korko missään tapauksessa saisi nousta yli 8 %:n. Kuoletusaika olisi n. 30 vuotta, eikä missään tapauksessa 25 vuotta lyhyempi, ja lainanottajilla olisi oikeus 15 vuoden kuluttua konvertoida laina. Laina oli otettava jossain ulkomaisessa rahalajissa, koska ei ollut mahdollista saada lainaa Suomen rahassa.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto rahatoimikamarin asiasta tekemän esityksen mukaisesti päätti ³⁾:

¹⁾ Valt. pöytäk. 24 p. syysk. 19 §. — ²⁾ S:n 10 p. syysk. 5 § ja 17 p. jouluk. 10 §. — ³⁾ S:n 28 p. toukok. 28, 29, 30, 31 ja 32 §§.

1) ottaa kahta vuotta piteneillä maksuajalla lainan ulkomaisessa rahalajissa, jonka lainan määrä, laskettuna lainaa otettaessa käyvän kurssin mukaan, nousisi enintään 125,000,000 markkaan ja josta enintään allamainitut määrät saisi käyttää alla lueteltuihin tarkoituksiin:

Sairaalarakennuksiin	Smk	20,000,000:—
Vesijohtolaitoksen uutistöihin	»	10,000,000:—
Kaasulaitoksen »	»	4,000,000:—
Sähkölaitoksen »	»	18,000,000:—
Satamauutistöihin	»	31,000,000:—
Asuntotuotannon edistämiseen	»	22,000,000:—
Talorakennuksiin, kiinteistöjen ostoihin ja lainoihin ..	»	20,000,000:—

2) liittyä muiden Suomen kuntain kanssa yhtymään yhteisen obligatiolainan ottamiseksi ulkomaisessa rahalajissa, joka laina, laskettuna lainaa otettaessa käyvän kurssin mukaan, saisi nousta enintään 300,000,000 markkaan ja josta Suomen valtio ryhtyisi takuuseen;

3) vahvistaa kaupungin osuuden sanotusta lainasta enintään 125,000,000 Suomen markkaa vastaavaksi määräksi ulkomaisessa rahalajissa, niinkään lainaa otettaessa käyvän kurssin mukaan laskettuna;

4) että Helsingin kaupunki yksin olisi vastuussa edellisessä kohdassa mainitusta lainamäärästä, mutta ei sensijaan vastaisi muiden lainayhtymään liittyneiden kuntain ottamien lainaosuuksien kuoletuksista eikä koroista;

5) valtuuttaa herrat lakilieteentötori L. Ehrnroothin, johtaja V. Tannerin, pankinjohtaja J. A. Levoniuksen ja kaupunginjohtaja A. Castrénin kaksi yhdessä tai näiden määräämän ryhtymään kaikkiin edellämainituista päätöksistä aiheutuviin toimenpiteisiin sekä täysin valtuuksin edustamaan kaupunkia neuvotteluissa sekä päättämään lainan otosta ja yhtymään liittymisestä samoin kuin kaupungin puolesta allekirjoittamaan kaikki laina- ja vastuositoumukset ynnä muut asiakirjat;

6) että edelläolevista päätöksistä aiheutuvat laina- ja takuositoumukset allekirjoitetaan kaupungin puolesta ainoastaan sillä ehdolla, että se määrä, joka kunnan oli suoritettava korkona todellisuudessa saadulle nettopääomalle, ei saanut nousta yli 8 %:n, että kuoletukset järjestettiin siten, ettei kuoletusaika ollut 25 vuotta lyhyempi ja että kunnille varattiin oikeus ainakin 15 vuoden kuluttua konvertoida laina;

7) alistaa kohdissa 1—4 mainitut päätökset valtioneuvoston tutkittaviksi ja vahvistettaviksi; sekä

8) julistaa kaikki edellämainitut päätökset heti tarkistetuiksi ja kiireellisinä täytäntöön pantaviksi.

Sittenmin rahatoimikamari ilmoitti ¹⁾, että sittenkuin valtioneuvosto oli vahvistanut valtuuston päätöksen, puheena oleva laina Suomen pankin välityksellä oli otettu New Yorkista. Lainan määrä oli 7,000,000 dollaria, ja se jakautui kahteen sarjaan, joista toisen, yhteensä 3,100,000 dollaria, otti Helsingin kaupunki ja toisen, yhteensä 3,900,000 dollaria, muut kunnat yhteisellä vastuulla. Lainasopimuksen mukaan oli korko oleva 6½ %; kuoletusaika oli 30 vuotta, ollen kunnilla oikeus 10 vuoden kuluttua konvertoida laina.

Nimellisestä lainamäärästä vähennettiin pääoma-alennuksena 14 % eli 434,000 dollaria ja provisioineihin, kulunkeihin y. m. meni 14,246 markkaa,

1) Valt. pöytäk. 15 p. lokak. 5 §.

minkä johdosta Suomen pankin kaupungille suorittama lopullinen määrä oli 2,651,754 dollaria, vastaten 105,407,221:50 markkaa.

Lainan ottaminen yleishyödyllisen rakennustoiminnan avustamiseksi. Myönnytyessään ¹⁾ eräihin anomuksiin, jotka koskivat kuoletuslainain myöntämistä rakennusyrityksille, kaupunginvaltuusto samalla päätti ¹⁾ anoa valtioneuvostolta lupaa saada ottaa 5,000,000 markan laina kahta vuotta pitemmin takaisinmaksuajoin käytettäväksi yleishyödyllisen rakennustoiminnan avustamiseksi. Rahatoimikamarin tehtäväksi määrättiin ²⁾ ryhtyä päätöksestä aiheutuviin toimenpiteihin.

Avustuslainan ottaminen tuberkulootisten asuinrakennusyritystä varten. Sosialiministeriön myönnettyä kaupungille 198,000 markan suuruisen avustuslainan tuberkuloosia potevien henkilöiden asuinrakennuksen aikaansaamiseksi, mutta valtiokonttorin kieltäytyttyä maksamasta rahatoimikamarille lainan ensimmäistä erää, ennenkuin kamari esittäisi kaupunginvaltuuston nimenomaisen päätöksen puheenaolevan lainan suuruudesta, päätti ³⁾ valtuusto valtuuttaa kamarin ottamaan yleisistä varoista 198,000 markan suuruisen avustuslainan vuonna 1922 rakennettavaksi päätetyn ⁴⁾ tuberkulootisten asuinrakennuksen aikaansaamiseksi.

Helsingin makasiiniosakeyhtiön osakkeiden merkitseminen. Rahatoimikamarille osoittamassaan kirjelmässä Helsingin makasiiniosakeyhtiö ilmoitti aikovansa jakaa Länsisatamassa sijaitsevan hiilisatamaksi tarkoitetun alueen eri varastopaikoiksi ja näiden varastopaikkain järkipärisen käytön mahdollistamiseksi hankkia ja panna paikalleen 2 täysikiertonosturia ja 1 siltanosturin, jotka on varustettu juoksevilla 5.2 tonnin kääntönostureilla. Koska kuitenkin yhtiöllä ei ollut käytettäväänään mainittujen nosturien hankkimiseen tarvittavaa pääomaa, oli yhtiön hallintoneuvosto päättänyt ehdottaa yhtiökokoukselle, että yhtiön osakepääoma korotettaisiin 3,000,000 markkaa, ja edellytti yhtiö, että kaupunki säilyttääkseen osake-enemmistönsä merkitsisi osakkeita n. 1,800,000 markan arvosta, kun taas ne hiilentuontiliikkeet, jotka tulivat saamaan edellämainittujen hiilisataman alueella sijaitsevien varastopaikkojen käyttöoikeuden, merkitsisivät loput osakkeista. Tämän johdosta rahatoimikamari teki kaupunginvaltuustolle asiaa koskevan esityksen pitäen siinä erittäin suotavana, että Länsisatamaan pikimmiten saataisiin tehokkailla konepurkauslaitteilla varustettu hiilisatama ja katsoen Helsingin makasiiniosakeyhtiön ehdottamaa menettelytapaa kaupungille edulliseksi. Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti ⁵⁾ merkitä vuoden 1925 menosääntöön 1,800,000 markkaa 3,600 uuden osakkeen merkitsemiseksi Helsingin makasiiniosakeyhtiössä, joka määrä tekisi yhtiölle mahdolliseksi koneellisten hiilenpurkauslaitteiden hankkimisen Länsisatamaan.

Etelä-Suomen voimaosakeyhtiön osakkeiden merkitseminen. Etelä-Suomen voimaosakeyhtiö oli lähettänyt rahatoimikamarille kirjelmän ⁶⁾, jossa yhtiö ehdotti, että kaupunki merkitsisi 2,000,000 markan arvosta osakkeita yhtiön suunnitellussa uudessa osakeannissa, jolla oli tarkoitus kerätä varoja vähintään 4,000,000 markkaa. Osakepääoman korottamisella olisi tarkoitus tehdä mahdolliseksi yhtiön voimansiirtolaitteitten laajentaminen siirtymällä korkeampaan siirtojännitykseen, ja tulisi tämän suunnitelman toteuttaminen mak samaan 7,500,000 markkaa. Korkeamman jännityksen avulla voitaisiin Hel-

¹⁾ Ks. tätä kert. siv. 101. — ²⁾ Valt. pöytäk. 11 p. kesäk. 49 §. — ³⁾ S:n 27 p. helmik. 14 §. — ⁴⁾ Ks. 1922 vuod. kert. siv. 18. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. 10 p. syysk. 11 §. — ⁶⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 6 liite I.

sinkiin siirrettyä voimamäärää tuntuvasti lisätä samalla kuin siirtöbäviöt tulisivat supistumaan murto-osaan aikaisemmin esiintyneistä, minkä vuoksi tämä toimenpide olisi omiaan parantamaan yhtiön kannattavuutta sekä tuottaisi pääkuluttajalle, Helsingin kaupungin sähkölaitokselle, huomattavaa taloudellista etua. Laajennussuunnitelmaa valaisivat kirjelmää seuranneet asiakirjat, nimittäin selostus ¹⁾, kustannusarvio ²⁾ sekä aikaisemman ja aiotun siirtöjärjestelmän kannattavuuslaskelmat ³⁾. Yhtiö oli laskenut, että Helsinkiin siirretty vuotuinen voimamäärä mahdollisesti nousisi korkeimmasta määrästä, noin 15 miljoonasta kilowattitunnista, 29 miljoonaan kilowattituntiin, sekä että yhtiön voitonjako voisi nousta 6:sta 8 %:iin.

Edellä mainitusta esityksestä antamassaan lausunnossa ⁴⁾ kaupungin teknillisten laitosten hallitus huomautti, että se taloudellinen voitto, joka kysymyksessä olevasta toimenpiteestä koituisi sähkölaitokselle, tulisi, edellyttäen, että virranhankinta voitaisiin alkaa jo vuoden 1924 lopussa ja että vuotuinen lisäys tekisi 10 à 15 miljoonaa kilowattituntia, nousemaan vuosina 1925—1927 yhteensä suunnilleen siihen määrään, minkä kaupunki osakkeitten merkinnän kautta sitoisi. Tähän tulisi lisäksi saatavissa olevan vesivoiman käytäntöön ottamisesta aiheutuva kansantaloudellinen hyöty. Kaupungin olisi sen vuoksi tuettava yritystä. Koska kuitenkin oli olemassa mahdollisuus, vaikkakaan ei varsin todennäköinen, että jo vuoden 1928 alusta lähtien sähkövoimaa tarjottaisiin kaupungille edullisemmin ehdoin valtion Imatralla olevasta voimalaitoksesta, samalla kuin kaupunki sopimuksensa mukaan Etelä-Suomen voimaosakeyhtiön kanssa olisi vuoden 1931 loppuun saakka velvollinen vastaanottamaan kaiken sen voiman, minkä yhtiö voi toimittaa ja sähkölaitos pystyi jakelemaan, olisi osakemerkintä tehtävä pidättämällä sähkölaitokselle oikeus jo vuoden 1928 alusta rajoittaa se virtamäärä, jonka laitos oli velvollinen vastaanottamaan, 15 miljoonaan kilowattituntiin.

Etelä-Suomen voimaosakeyhtiö ilmoitti kuitenkin, ettei se missään tapauksessa voinut hyväksyä viimeksimainittua ehtoa, mutta tiedusteli samalla, olisiko kaupunki siinä tapauksessa että kysymys osakkeiden merkitsemisestä raukeaisi, halukas laajentamissuunnitelman toteuttamisen mahdollistuttamiseksi myöntämään 2,000,000 markan suuruisen lainan, jonka korko olisi enintään 8½ % ja joka olisi maksettava takaisin ennen vuoden 1929 loppua.

Voimaosakeyhtiön esittämää vaihtoehtoa ⁵⁾, joka käsitti korkeajännitysjohtojen rakentamisen Porvooseen asti, jota vastoin Porvoon ja Helsingin välinen johto jäisi pääasiassa ennalleen ja jonka toteuttaminen tulisi aiheuttamaan 5,000,000 markan kustannukset, kaupungin teknillisten laitosten hallitus ei puoltanut, koska se katsoi ensinmainitun ehdotuksen tarjoavan niin paljon paremmat mahdollisuudet vesivoimakysymyksen ratkaisulle, että voimanhankinta olisi koetettava saada aikaan sen mukaan. Hallitus ei myöskään katsonut oikeutta virranhankinnan rajoittamiseen vuoden 1927 päätyttyä niin tärkeäksi, että sitä koskeva kysymys saisi olla sopimuksen teon esteenä.

Hankittuaan vielä vallion koskivoimakomitean ja hydrografisen toimiston selvitykset ⁶⁾ Etelä-Suomen voimaosakeyhtiön kyvystä täyttää lupamansa suoritukset rahatoimikamari otti kysymyksen lopullisesti käsiteltäväkseen ja yhtyi tällöin kaupungin teknillisten laitosten hallituksen lausumaan käsitykseen myöskin sikäli, että laajemmalle vaihtoehdolle oli annettava etusija.

¹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 6 liite II. — ²⁾ S:n liite III. — ³⁾ S:n liitteet IV ja V. — ⁴⁾ S:n liitteet VI ja VII. — ⁵⁾ S:n liitteet VIII ja IX. — ⁶⁾ S:n liite X.

Kamarin johtivat tähän tulokseen samat seikat kuin hallituksenkin, nimittäin ensi sijassa se taloudellinen hyöty, minkä sähkölaitos tulisi laajennustyöstä saamaan, sillä niinä kolmena vuotena, joina lisätty hankinta taattiin, tulisi säästö laitoksen lämmitystilillä nousemaan varmasti 1,500,000 markkaan ja todennäköisesti yli 2,000,000 markan. Kun tähän tuli lisäksi se, että mahdollisuus jo vuoden 1928 alusta saada voimavirtaa Imatran voimakeskuksesta oli hyvin epävarma ja koska oli pidettävä sangen vähän luultavana, että tämä virta tulisi huomattavasti halvemmaksi kuin se, jota Etelä-Suomen voimaosakeyhtiö oli halukas toimittamaan, minkä vuoksi se voitto, joka ehkä voisi mennä hukkaan vuosina 1928—31, kaupungin ollessa velvollinen vastaanottamaan kaiken sen voiman, minkä Etelä-Suomen voimaosakeyhtiö voi toimittaa, todennäköisesti tulisi varsin pieneksi, niin olisi kamarin mielestä sangen huonosti harkittua luopua taatusta voitosta epätietoista tavoittelemalla. Huomiota ansaitsi sekin seikka, että kaupunki vastaisuudessa ei olisi riippuvainen yksinomaan valtion voimalaitoksesta, vaan sillä olisi tilaisuus saada suurehkoja voimamääriä toisaaltakin, mikä aiheuttaisi terveellisen kilpailun ja muodostaisi mahdollisesti esiintyvissä valtiollisissa selkkauksissa varokeinon. Vihdoin olisi otettava huomioon, että kaupunki Etelä-Suomen voimaosakeyhtiön suuosakkeenomistajana tulisi voittamaan yhtiön taloudellisen tilan parantumisesta.

Mitä tuli tapaan, jolla yrityksen rahoittamiseen olisi otettava osaa, kamari esitti, että se mieluummin olisi puoltanut lainamuodon käyttämistä, mutta koska Etelä-Suomen voimaosakeyhtiö oli ilmoittanut tahtovansa taata lisätyn hankinnan ainoastaan jos osakkeita merkittiin, oli kamari katsonut voivansa kannattaa myös viimeksimainittua yrityksen lukemismuotoa. Koska se summa, jonka kaupunki tällöin tulisi sijoittamaan, nousi suunnilleen samaan määrään kuin se voitto, joka sähkölaitoksen laskettiin kolmen vuoden aikana saavan lisätyn virranhankinnan kautta, näytti voitavan puoltaa sitä kaupungin teknillisten laitosten hallituksen tekemää ehdotusta, että määräraha otettaisiin vuosien 1925—27 menoarvioihin. Sen sijaan ei kamari voinut yhtyä hallituksen ehdotukseen, että osakkeet merkitsisi sähkölaitos, jonka omaisuudeksi ne jäisivät, vaan katsoi, että kaupungin olisi omistettava nämä samoin kuin aikaisemminkin merkityt osakkeet.

Rahatoimikamarin esitystä esiteltäessä kaupunginvaltuusto muuten yhtyi kamarin käsitykseen, mutta katsoi, että sähkölaitokselle olisi pidätettävä oikeus jo vuoden 1928 alusta rajoittaa laitoksen vastaanotettava virtamäärä 15 miljoonaan kilowattituntiin. Kaupunginvaltuusto päätti ¹⁾ siis valtuuttaa rahatoimikamarin Etelä-Suomen voimaosakeyhtiön uudessa osakeannissa merkitsemään kaupungin puolesta osakkeita 2 000,000 markan arvosta seuraavin ehdoin:

että osakemerkinnän tulos nousi vähintään 4,000,000 markkaan;
 että varat käytettiin voimansiirtolaitteen tehokkuuden kohottamiseksi;
 että Etelä-Suomen voimaosakeyhtiö sitoutui hankkimaan kaupungille vuosittain vähintään 25,000,000 kilowattituntin voimamäärän vuosina 1925—27; sekä

että kaupungin sähkölaitoksella oli oikeus jo vuoden 1928 alusta rajoittaa vastaanotettava vuotuinen virtamäärä 15,000,000 kilowattituntiin.

Edelleen valtuusto päätti ¹⁾ myöntää merkittyjen osakkeiden lunastamista varten 2,000,000 markkaa otettavaksi etukäteen kaupunginkassasta ja merkit-

¹⁾ Valt. pöytäk. 2 p. huhtik. 5 §.

täväksi, kolmannes kunakin vuonna, kaupungin vuosien 1925, 1926 ja 1927 menosääntöihin.

Vapautus velvollisuudesta suorittaa satamamaksuja. Sittenkuin Etelä-Amerikan linjan asioimisto-osakeyhtiö norjalaisen matkailjahöyrylaivan Meteorin asiamiehenä oli anonut, että puheenaoleva höyrylaiva saapuessaan piakkoin tapahtuvalle käynnilleen Helsingin satamaan vapautettaisiin velvollisuudesta suorittaa satamamaksuja ja rahatoimikamari asiasta antamassaan lausunnossa oli puoltanut 50 %:n alennuksen myöntämistä sanotuista maksuista perustellen kantaansa siten, että uuden, vielä vahvistamattoman satamatariffin mukaan matkailijalaivalta, joka ei poikennut laituriin, oli suoritettava puoli satamamaksua, oli höyrylaiva kuitenkin käynyt Helsingin satamassa käyttäen laituriapaikkaa ja ottaen täältä matkustajia, minkä johdosta siltä oli velottu lyhentämättömät satamamaksut. Kaupunginvaltuuston ratkaistavaksi jätettiin kysymys, oliko kannetut maksut palautettava vai ei, ja valtuusto päätti ¹⁾ satamahallituksen antaman lausunnon mukaisesti evätä anomuksen.

Tuulaakimaksut. Vastaukseksi maaherran maistraatin välityksellä teemmään tiedusteluun kaupunginvaltuusto, edellyttäen että tuulaakimaksu vuosina 1924 ja 1925 kannettaisiin voimassa olevain perusteiden mukaisesti eli määräprosenttein tavarain tullimäärästä, päätti ²⁾ ehdottaa, että tuulaakimaksu samoin kuin aikaisemmin vahvistettaisiin 2 %:ksi tullimäärästä. Samalla valtuusto ilmoitti, että kaupunki vuonna 1922 kantoi tuulaakia yhteensä 5,987,072:09 markkaa.

Saapuneen ilmoituksen ³⁾ mukaan oli satamahallitus antanut satamankannantakonttorin toimeksi odoteltaessa valtioneuvoston päätöstä asiassa toistaiseksi kantaa tuulaakimaksua samoilla perusteilla kuin aikaisemmin.

Maaliskuun 13 p:nä valtioneuvosto vahvisti ⁴⁾ tuulaakimaksun vuosilta 1924 ja 1925 kaupunginvaltuuston ehdotuksen mukaisesti 2 %:ksi tullimaksusta.

Koska oli herätetty kysymys kaupungeille tulevan tuulaakimaksun lakkauttamisesta, oli sisäasiainministeriö kehoittanut maan maaherroja hankkimaan selvityksen niistä menoista, joita kaupungeilla vuonna 1923 oli ollut määrättyistä hallinnonhaaroista, joiden aiheuttamien kulujen korvauksena mainittua maksua oli pidettävä, sekä siitä tulosta, jonka tuulaaki mainittuna vuonna oli tuottanut asianomaisille kaupungeille. Sen ohessa ministeriö halusi saada kaupunginviranomaisten lausunnon siitä, oliko niiden mielestä tuulaakia, edellyttäen että se säilytettiin vuoden 1925 jälkeenkin, edelleenkin kannettava määräprosentteissa tuulaakimaksun alaisten tavarain tullimaksusta ja miksi tämä prosenttimäärä siinä tapauksessa oli eri kaupungeille vahvistettava. Uudenmaan läänin maaherran kehoituksesta kaupunginvaltuusto antoi ⁴⁾ seuraavan laskelman, josta ilmenevät valtiolle kuuluvista hallintotehtävistä kaupungeille aiheutuneet kustannukset vuonna 1923.

Oikeudenhoidon kustannukset:

Raastuvanoikeus	Smk	2,095,279: 98	
Syyttäjäjistö	»	171,240: —	
Raatihuoneen arkisto	»	161,855: 06	Smk 2,428,375: 04
Ulosottolaitoksen kustannukset	»	1,647,600: 91	
Veronkannon aiheuttamat kustannukset, laskettuina			
50 %:ksi rahatoimikonttorin menoista	»	841,014: 25	

¹⁾ Valt. pöytäk. 29 p. lokak. 24 §. — ²⁾ S:n 9 p. tammik. 9 §. — ³⁾ S:n 13 p. helmik. 12 §. — ⁴⁾ S:n 16 p. huhtik. 1 §. — ⁵⁾ S:n 17 p. jouluk. 4 §.

Poliisilaitoksen menot, mikäli kaupunki on ne suorittanut	Smk	6,051,403: 78
Tulli- ja pakkahuoneen kunnossapitokustannukset:		
Palkkaukset, lämpö, valo, puhtaanapito	Smk	357,128: 50
Vuokrahuoneistojen vuokrat	»	20,333: —
Kaupungin omien huoneistojen vuokrat	»	991,650: 20
		» 1,369,111: 70
	Yhteensä Smk	12,337,505: 68

Kaupungin omien huoneistojen vuokrat olivat lasketut 72 markan mukaan neliömetriltä vuodessa konttori- ja niihin verrattavista huoneistoista, 48 markan mukaan makasiineista ja katetuista rantasuojista sekä 24 markan mukaan avonaisista rantasuojista, eteisistä, porrashuoneista y. m.

Tuulaakimaksuja oli kaupunki vuonna 1923 kantanut 8,261,160 markkaa, kun taas mainittujen maksujen vuosina 1924 ja 1925 oli laskettu tuottavan kaupungille 7,600,000 markkaa kumpaisenakin.

Mitä lopuksi tuli tuulaakimaksun laskuperusteeseen, oli kaupunginvaltuusto sitä mieltä, että se vuoden 1925 päätyttyä oli pysytettävä samana kuin aikaisemmin eli 2 %:na tullimaksusta.

Elinkeinomaksun poistaminen. Satamahallituksen ehdotettua, että elinkeinomaksu, jota vuonna 1881 vahvistetun taksan mukaisesti kannettiin ulkomaalaisilta, jotka maston juurelta kaupungin satamassa harjoittivat maahan tuomiensa ruokatalvarain kauppaa, korotettaisiin ja tämän maksun laskuperusteita muutettaisiin, oli valmisteluvaliokunta asiasta antamassaan lausunnossa huomauttanut, että edellämainittu maksu tuotti kaupungille varsin vähäpätöisen tulon sekä ettei Viron kansalaisille, jotka olivat puheena olevain elinkeinonharjoittajain enemmistönä, voimassa olevan Suomen ja Viron välisen kauppasopimuksen mukaan voinut panna maksettavaksi tuota maksua. Valiokunnan ehdotuksen mukaisesti kaupunginvaltuusto päätti ¹⁾ poistaa elinkeinomaksun.

Tullikonttori- ja liikennemaksujen kannanta Länsisatamassa. Kaupunginvaltuustolle osittamassaan kirjelmässä rahatoimikamari huomautti, että tullikamarin ja satamakannantakonttorin puute Länsisatamassa oli aiheuttanut suurta hankaluutta liikennöitsijöille sekä ettei Helsingin makasiiniosakeyhtiö ollut katsonut voivansa myöntää vapaita säilytyspäiviä yhtiön rantavajoihin jätetyille tavaroille. Näitä tarpeellisia konttoreita varten olisi järjestettävä huoneistot, mikä kuitenkin paitsi tuntuvia kustannuksia tulisi aiheuttamaan melkoisia vaikeuksia, koska kaupungilla ei ollut Länsisatamassa sopivaa tilaa käytettävänä. Kamari puolsi senvuoksi satamahallituksen tekemää ehdotusta Helsingin makasiiniosakeyhtiön kanssa tehtäväksi sopimukseksi, jonka mukaan mainittu yhtiö luovuttaisi tullilaitokselle tarpeellisen huoneiston, vapaisiin säilytyspäiviin nähden Länsisataman rantavajoissa noudattaisi samoja määräyksiä, jotka olivat voimassa kaupungin muissa satamissa ja ottaisi kantaakseen Länsisatamassa kertyvät satama-, liikenne- ja tuulaakimaksut sekä korvaukseksi tästä saisi 25 % kaupungille kantamistaan maksuista.

Asiaa ensi kertaa esiteltäessä kaupunginvaltuustossa lausuttiin epäilyksiä siitä, sallisiko laki puheenaolevan kannannan uskomista yksityiselle yhtiölle,

¹⁾ Valt. pöytäk. 7 p. toukok. 28 §.

ja asia palautettiin ¹⁾ valmisteluvaliokuntaan, jonka tuli hankkia selvitys mainitusta kysymyksestä.

Valiokunnan pyynnöstä rahatoimikamari antoi asiasta uuden lausunnon ja huomautti siinä, että satamahallituksen ehdottaman järjestelyn laillisuudesta tuskin saattoi syntyä epäilyksiä. Kamarille ei liioin ollut tunnettua, että mikään nimenomainen lainsäädännön määräys kieltäisi tällaisen menettelyn käytäntöön ottamisen. Ainoastaan kysymys siitä, voitiinko itse verotus uskoa yksityiselle yhtiölle, saattoi olla tulkinnan varassa, minkä johdosta kamari kaikkien ehdotetun toimenpiteen laillisuuteen kohdistuvien epäilysten välttämiseksi ehdotti, että verotuksen toimittaisi haaraosastossa IV palveleva kaupungin virkailija, jonka palkan yhtiö korvaisi kaupungille. Edelleen kamari ilmoitti, että satamakannantakonttorissa oli sopiva henkilö, joka voitiin siirtää uuteen haaraosastoon, joten uutta virkaa ei tarvitsisi perustaa tässä yhteydessä.

Asiaa lopullisesti esitellessä kaupunginvaltuusto päätti ²⁾ valtuuttaa rahatoimikamarin tekemään Helsingin makasiiniosakeyhtiön kanssa sopimuksen satama-, liikenne- ja tuulaakimaksujen järjestämisestä Länsisatamassa edellämainitun satamahallituksen laatiman ehdotuksen mukaisesti, kuitenkin 2 kohta siten muutettuna kuin rahatoimikamarin jälkimmäisessä kirjelmässä oli ehdotettu.

Kaupunginvaltuuston edellämainitun päätöksen nojalla tehtiin kesäkuun 20 p:nä rahatoimikamarin ja Helsingin makasiiniosakeyhtiön välillä sopimus, jonka sanamuoto oli seuraava:

1) Yhtiö on velvollinen omalla kustannuksellaan ja vastuullaan yhtiön uudessa betonimakasiinissa Länsisatamassa ylläpitämään kaupungin satamakannantakonttorin haaraosasto nimeltä satamakannantakonttorin haaraosasto IV, siellä toimittaakseen kaupungille Länsisataman tavaraliikenteestä tulevain maksujen veloituksen ja kannon voimassa olevain taksain ja asetusten mukaisesti.

2) Kirjanpidon ja tilityksen tulee tapahtua samoin kuin satamakannantakonttorin muillekin haaraosastoille on määrätty, ja on yhtiön alistuttava niihin säännöksiin ja määräyksiin joita satamakannantakonttori katsoo tarpeelliseksi antaa. Veloituskuikit on laadittava saman kaavan mukaisesti kuin satamakannantakonttorinkin. Veloituksen toimittaa haaraosastossa IV palveleva kaupungin virkailija, jonka palkan yhtiö korvaa kaupungille.

3) Kaupungin viranomaiset ovat oikeutetut tarkastamaan veloitusta, kirjanpitoa, kantoa ja muita haaraosastossa IV suoritettuja töitä.

4) Kannetut kaupunginvarat on joka viikko lähetettävä kaupungin rahatoimikonttoriin, joka tässä subteessa antaa lähempiä ohjeita, mutta jos kanto nousee 20,000 markkaan tai sen yli, ovat varat samana tai viimeistään seuraavana päivänä perille toimitettavat.

5) Yhtiö ei vastaa mahdollisista sattuneesta kassavajauksesta ja suorittamattomista maksuista.

6) Edellisen vuoden kannosta y. m. on yhtiön ennen seuraavan vuoden tammikuun 15 päivää annettava selostus satamakannantakonttorille ja rahatoimikonttorille.

7) Yhtiö asettaa korvauksetta riittävän suuren huoneiston valoineen,

¹⁾ Valt. pöytäk. 7 p. toukok. 17 §. — ²⁾ S:n 11 p. kesäk. 14 §.

lämpöineen ja siivouksineen kaupungin käytettäväksi tullilaitoksen tarpeisiin uudessa Laivalaiturilla olevassa betonimakasiinissa.

8) Yhtiö sitoutuu kaikissa Länsisatamassa olevissa rantasuojissaan noudattamaan samoja taksoja vapaine makuupäivineen kuin kaupungin muisakin rantasuojissa.

9) Hyvityksenä yllämainituista tehtävistä on yhtiö oikeutettu vähentämään 25 % kaikista sen kaulta kertyneistä kaupunginmaksuista, mikä vähennys on huomattava varoja tilitettäessä.

10) Tämä sopimus astuu voimaan sinä päivänä, kun tullihaaratoimisto avataan Länsisatamassa ja pysyy voimassa tammikuun 1 päivään 1926.

11) Irtisanomisen tulee tapahtua jommankumman sopimuksentekijän puolelta kolme (3) kuukautta ennen sopimusajan päättymistä. Ellei sellaista irtisanomista tapahdu, katsotaan sopimus kaikkine siinä mainittuine ehtoineen pitennetyksi yhden (1) vuoden ajaksi ja edelleen vuosi vuodelta siksi, kunnes irtisanominen on tapahtunut.

12) Jos sopimuksentekijäin kesken syntyisi erimielisyyttä tämän sopimuksen sisällöstä, on asianosaisten alistettava riita Helsingin välityslautakunnan tutkittavaksi ja ratkaistavaksi.

Sopimus kirjoitettiin ja allekirjoitettiin kaksin samoin kuuluvin kappalein, yksi kumpaistakin sopimuksen tekijää varten.

Verovelvollisen henkilön tuloista tehtävään poistojen määrän vahvistaminen. Maistraatin esityksestä ja verotusvalmistelukunnan tekemän ehdotuksen mukaisesti kaupunginvaltuusto päätti ¹⁾ vahvistaa ne määrät, jotka vuonna 1873 annetun kaupunkien kunnallishallintoasetuksen muuttamisesta annetun lain 55 §:n 3 ja 4 momentin mukaan on luettava pois verovelvollisen tuloista, vuosien 1923 ja 1924 kunnallisverotuksessa 4,000 markaksi henkilöltä, jonka tulot eivät ylittäneet 9,000 markkaa, sekä 1,200 markaksi kunkin lapsen osalta, jota verovelvollinen elatusvelvollisuutensa johdosta oli elättänyt ja joka verotusvuoden päättyessä ei ollut täyttänyt 15 vuotta.

Poikkeus voimassa olevan palkkaussäännön määräyksistä. Helsingin kaupungin virkamiesten yhdistyksen hallitus lähetti kaupunginvaltuustolle kirjelmän, jossa se huomautti, että kunnan virkamiehet vuonna 1922 toteutetun palkanjärjestelyn ²⁾ jälkeenkin nauttivat palkkoja, jotka tekivät heille mahdolltomaksi sen elintason säilyttämisen, jota he ennen mailmansotaa olivat voineet ylläpitää, minkä johdosta hallitus lausui toivomuksen, että kaikkien kaupungin viranpitäjäin palkkoja korotettaisiin muuten säilyttämällä nykyjään voimassa olevan palkkausjärjestelmän periaatteet. Tällöin olisi huomattava, että alkupalkat alemmissa palkkaluokissa siihen asti, jossa kuukausipalkka IV asteikon mukaan oli 2,500 markkaa, oli vahvistettava vuonna 1914 maksettuja palkkoja täysin vastaaviksi ja muissa palkkaluokissa vähintään 7.5 kertaa mainittuna vuonna maksettuja palkkoja suuremmiksi. Ennen asian lopullista ratkaisua olisi kuitenkin tärkeätä tietää, miten kesäkuun 1 p:nä tapahtuva vuokrasäännöstelyn lakkaaminen oli vaikuttava elinkustannuksiin. Yhdistyksen toineenpanema selvitys osoitti, että vuokrat tulisivat kohoamaan keskimäärin 50 %, mutta koska hankittu aineisto oli osin liian niukka, osin puutteellinen, voitiin mainittua tietoa tuskin ottaa huomioon asiaa ratkaistaessa, sitä vähemmän, koska kaupungin tilastokonttori paraikaa valmistii laajajhoa, vuokratasoa koskevaa tutkimusta, jonka tulokset

¹⁾ Valt. pöytäk. 23 p. tammik. 6 § ja 17 p. jouluk. 8 §. — ²⁾ Ks. 1922 vuod. kert. siv. 47.

eivät vielä olleet valmiina. Olisi senvuoksi syytä odottaa sopivampaa ajankohtaa virkamiesten palkkakysymyksen ratkaisemiselle sen koko laajuudessa. Sensijaan hallitus halusi nyt kiinnittää kaupunginvaltuuston huomion siihen seikkaan, että kunnalliset palkat, jotka huhti—kesäkuulta oli maksettu IV asteikon mukaan, seuraavalta, heinä—syyskuun käsittävältä vuosineljännekseltä voimassa olevaa palkkausjärjestelmää automaattisesti noudatettaessa tulisivat maksettaviksi alemman, III asteikon mukaisesti, kun toisaalta vuokrat kaupungissa samanaikaisesti tulisivat kohoamaan. Tämän johdosta hallitus esitti, että kunnallisten viranpitäjien palkkain korotusta odotettaessa palkat kolmannelta vuosineljännekseltä maksettaisiin IV asteikon mukaisesti siinäkin tapauksessa, että maalisi—toukokuun elinkustannusten indeksilukujen keskiarvo laskisi alle 1,050:n.

Kaupunginvaltuuston valmisteluvaliokunta lähetti edellä selostetun kirjelmän rahatoimikamariin, joka hankki asiasta lausunnon komitealta, joka aikaisemmin oli valmistellut kysymyksiä kunnan palkkain ja eläkkeiden järjestelystä. Komitea huomautti sittemmin antamassaan vastauksessa, että elinkustannusindeksin keskimäärä maalisi—toukokuulta ilmeisesti ei tulisi kohoamaan 1,050:en, mutta että sen sijaan Helsingin virkamiesten yhdistyksen arvioima 50 %:n vuokrakorotus ei tuntunut epätodennäköiseltä. Edelleen komitea huomautti, että kolmannen neljänneksen kuluessa ainakin yksi, mutta luultavasti kaksi kunnallisverojoen kannantaa tulisi rasittamaan palkanauttijoita, ilman että tämä seikka vaikutti indeksiin, joka laskettiin siihen katsomatta, milloin kannanta toimitettiin. Komitean lausuntoon liitetystä graafillisesta esityksestä kävi selville, että palkkakäyrä ainoastaan poikkeus-tapauksissa noudatti indeksikäyrää, mihin luonnollisesti oli syynä se, että palkanjärjestelyt tapahtuivat vuosineljänneksittäin ja perustuivat useita kuukausia aikaisemmin vallinneisiin oloihin. Komitean mielestä olisi tärkeitä, että voimassaoleva palkkausjärjestelmä sekä siihen liittyvä kunnan eläkkeiden maksujärjestelmä muutettaisiin siten, että palkat paremmin vastaisivat asianomaisella ajankohdalla vallitsevia elinkustannuksia. Komitea oli kuitenkin yhtä mieltä Helsingin kaupungin virkamiesten yhdistyksen hallituksen kanssa siitä, että ajankohta ei ollut sopiva palkkausjärjestelmän uudistamiselle, ja ehdotti puolestaan, että kolmannelta vuosineljännekseltä suoritettavat palkat ja eläkkeet voimassa olevista perusteista poiketen maksettaisiin kesäkuun elinkustannusindeksin mukaisesti.

Rahatoimikamarikin katsoi voimassa olevassa palkkausjärjestelmässä olevan heikkouksia ja antoi komitean toimeksi antaa selvityksen sen parantamismahdollisuuksista luopumatta johtavista periaatteista. Niinikään kamari yhtyi komitean lausumaan käsitykseen, että asiointila vaati toimenpiteitä, jotka olisivat omiaan estämään sen elinkustannusten ja palkkain välisen epäsuhteen syntymisen, joka epäilemättä oli odotettavissa. Kamari ei kuitenkaan tahtonut kannattaa ehdotusta, että kolmannen neljänneksen palkat määrättäisiin riippuvaisiksi kesäkuun indeksiluvusta, vaan esitti, että kaupunginvaltuusto hyväksyisi Helsingin virkamiesten yhdistyksen hallituksen esittämän ehdotuksen ja päättäisi, että myöskin kunnan eläkkeet kolmannelta vuosineljänneksellä maksettaisiin IV palkkausasteikon mukaan.

Asiaa lopullisesti esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti ¹⁾ siihen nähden, että vuokransäännöstely lakkasi kesäkuun 1 p:nä ja tästä johtuvan vuokranousun vaikutukset välittömästi olivat olleet havaittavissa, että kunnallisten

¹⁾ Valt. pöytäk. 11 p. kesäk. 32 §.

viranpitäjain palkat kuluvan vuoden kolmantena neljänneksenä oli maksettava IV palkka-asteikon mukaan sekä kaupungin työntekijäin palkat ja kunnalliset eläkkeet saman perusteen mukaan.

Samalla kaupunginvaltuusto päätti ¹⁾ kehoittaa rahatoimikamaria hyvissä ajoin ennen syyskuun loppua antamaan ehdotuksen voimassa olevaan sen palkanjärjestelyn järjestelmään tarpeellisiksi havaituiksi muutoksiksi, minkä palkkasäännön mukaan pitää tapahtua vuosineljänneksittäin.

Kaupungin viranpitäjain ja työntekijäin voimassa olevan palkkausjärjestelmän muuttaminen. Kaupunginvaltuuston kehoitettua ²⁾ rahatoimikamaria antamaan ehdotuksensa voimassa olevaan palkkausjärjestelmään sisältyvän siihen asti neljännesvuosittain tapahtuneen, elinkustannusten muutoksiin perustuvan palkkain järjestelyn tarpeelliseksi havaituksi muuttamiseksi, oli kamari jättänyt ehdotuksen laatimisen tehtäväksi komitealle, johon kuuluivat kanslianjohtaja J. W. Andersin, kaupunginjohtaja A. Castrén sekä johtajat G. Idström ja T. Salmio. Komitean sihteerin sairauden takia ei asiaa koskevaa ehdotusta voitu jättää ³⁾ kaupunginvaltuustolle määräaikana. Komitean mietintö ⁴⁾ oli päivätty lokakuun 27:ntenä ja rahatoimikamarin siitä antama lausunto ⁴⁾ seuraavan marraskuun 7:ntenä.

Komitea ilmoitti ottaneensa harkittavaksi kysymyksen, eikö jo olisi aika luopua elinkustannusindeksistä riippuvista palkoista ja jälleen siirtyä kiinteitten palkkojen järjestelmään, joka säännöllisten olojen vallitessa palkanauttijoille suomansa suuremman varmuuden vuoksi sekä yksinkertaisemman palkkaus- ja kirjanpitotekniikkansa puolesta kieltämättä oli edullisempi. Komitean täytyi kuitenkin omasta puolestaan vastata tähän kysymykseen kieltävästi, sillä yhä edelleenkin sangen huomattavat vaihtelut elinkustannuksissa, jotka mielintöä annettaessa olivat korkeammat kuin milloinkaan nykyisen palkkausjärjestelmän aikana, edellyttäisivät, jotta järjestelmän muutos palkanauttijain taholla voitaisiin ottaa vastaan tyydytyksellä, palkkojen vakiinnuttamista niin korkealle tasolle, että siitä johtuvat lisämenot kävisivät erittäin tuntuviksi.

Komitean selvitettäväksi joutui niinmuodoin kysymys, voitaisiinko voimassa olevaa järjestelmää kenties parantaa. Ilmeinen epäkohta oli se, että palkanjärjestelyt tapahtuivat liian harvoin, mistä aiheutui, että määrätyllä neljänneksellä maksettavat palkat riippuivat kauan sitten kuluneena aikana vallinneista elinkustannuksista. Esim. tammi—maaliskuun palkat, jotka takakäteen maksettuina kulutettiin helmi—huhtikuussa, perustuivat siis edellisen vuoden syys—marraskuun indeksilukuihin. Järjestelmän parannus voitiin saada aikaan taajemmalla palkanjärjestelyillä, jotka mahdollisimman tarkoin noudattivat elinkustannusten vaihteluja, ja komitean mielestä oli tarkoitus lähinnä saavutettavissa siten, että palkanjärjestely tapahtui kuukausittain edellisen kuukauden indeksiluvun perusteella. Tällöin käytettäisiin eri palkka-asteikkojen mukaan laskettuja taulukkoja, ja tarkoituksen saavuttamiseksi olisi lisättävä asteikkojen lukua, mikä merkitsi, että kunkin asteikon indeksin erotusta oli vähennettävä. Komitea on ajatellut tämän erotuksen, joka voimassa olevassa järjestelmässä oli 100, vähennettäväksi 60:en, joten asteikkojen luku, pysyttämällä nykyiset alimmat ja ylimmät palkka-asteikot, lisääntyisi 7:stä 11:en ja palkan erotus keskimmäisen ja lähinnä olevien asteikkojen välillä, joka aikaisemmin oli ollut $8\frac{1}{3}\%$, tekisi 5% keskimmäisen astei-

¹⁾ Valt. pöytäk. 11 p. kesäk. 32 §. — ²⁾ Ks. ylemp. — ³⁾ Valt. pöytäk. 15 p. lokak. 9 §. — ⁴⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 17.

kon palkasta. Niille kunnan viranpitäjille, jotka saivat palkan etukäteen, olisi sen kuukauden indeksiluku määräävä, joka yhden kuukauden väliajoin edelsi palkkakuukautta. Kaikki viranpitäjät tulisivat silloin määrätystä kuukaudenvaihteesta saamaan palkat saman asteikon mukaan, ja erotus olisi vain siinä, että kuukausitili koskisi etukäteen palkkansa saajille alkavaa, toisille kulu-
nutta kuukautta.

Edelleen komitea huomautti, että järjestelmän muutoksen tarkoitus saavutettaisiin vielä suuremmassa määrin, jos palkat maksettaisiin kunkin kuukauden 15 p:nä, sen sijaan että ne nyt maksettiin kuukauden lopussa.

Ehdotetun järjestelmän soveltaminen kunnan työntekijäin viikoittain tapahtuviin palkanmaksuihin ei tulisi tuottamaan mitään vaikeuksia, kun vain ajankohtaa, josta lähtien edellisen kuukauden indeksi tulisi määrääväksi, siirrettäisiin jonkin verran eteenpäin, komitean ehdotuksen mukaan kunkin kuukauden toisen viikkotilin päivään.

Koska komitealla oli pyydetty lausuntoa lukuisista sekä viranpitäjäin että työntekijäin tekemistä palkankorotusanomuksista, oli se tarkoin tulkinut kunnallisia palkkausoloja ja tässä tarkoituksessa m. m. laatinut vertailevia taulukoita, joista ilmenivät vuonna 1914 maksetut ja nykyiset III ja IV asteikon mukaiset palkat. Tällöin ei komitea ollut voinut olla toteamatta, että kunnalliset palkat, kaikkein alimpia palkkaluokkia lukuun ottamatta, olivat huomattavasti alemmalla tasolla kuin mailmansodan alkaessa. Tähän tuli lisäksi, että vuoden 1914 elinkustannukset, joihin viralliset indeksiluvut perustuivat, jo olivat sangen korkeat ja kunnalliset palkat mainittuna vuonna pikemminkin alhaiset, minkä vuoksi oli myönnettävä, että yleinen palkan-
korotus oli palkannauttijain suurelle enemmistölle sangen tarpeellinen. Tätä vastaan voitiin tosin väittää, että nykyinen pulakausi liike-elämässä ja teollisuuden alalla teki palkankorotuksen aivan aiheettomaksi, koska työnhakijoita oli tuntuvasti enemmän kuin vapaita virkoja. Tämä piti kuitenkin paikkansa ainoastaan alempiin virkoihin nähden, kun taas vaativampiin toimiin oli osoittautunut sangen vaikeaksi saada päteviä hakijoita vahvistettua palkkaa tuntuvasti korottamatta. Komitea oli myöskin sitä mieltä, ettei ollut kaupungin edun mukaista äärimmilleen käyttää hyväkseen mainittua palkka-
markkinoilla vallitsevaa tilannetta. Kaupungin aikaisemmin palkkakäsymyksissä noudattama politiikka, nimittäin koettaa suhteellisen hyvillä palkkoilla taata itselleen hyvät työvoimat ja tehdä viranpitäjilleen mahdolliseksi ylläpitää kohtuullinen elintaso, antaisi komitean mielestä edelleenkin parhaan tuloksen, ja sitä olisi sen vuoksi noudatettava sikäli kuin kaupungin varat sen sallivat.

Tässä yhteydessä komitea huomautti, että kokonaisindeksiä laskettaessa vuokramenot arvioitiin liian pieneksi osaksi kokonaiskustannuksista, mikä asianhaara sai aikaan, ettei kesäkuun 1 p:nä tapahtunut asuntovuokrain tuntuva nousu oikeassa suhteessa vaikuttanut kokonaisindeksin kohoamiseen. Esitettyään eräitä laskelmia edellä mainitun väitteen valaisemiseksi komitea huomautti, että elinkustannusten virallinen indeksiluku olisi korotettava 30 à 40:llä, jotta se vastaisi yksin kesäkuun 1 p:nä tapahtunutta vuokrain korotusta, tai että sen vaikutuksen poistamiseksi, joka mainitulla epäkohdalla oli kunnallisiin palkkausoloihin, olisi vastaavasti muutettava niitä indeksilukujen rajoja, jotka määräisivät, milloin mitäkin palkka-asteikkoa oli noudatettava. Jotta indeksi veroihin nähden saataisiin paremmin vastaamaan vallitsevia oloja, olisi rajaa vieläkin enemmän siirrettävä, ja komitea puolestaan puolsi indeksirajan alentamista yhteensä 60:llä.

Komitean mielestä olisi erittäin toivottavaa, että uusi järjestelmä voitaisiin ottaa käytäntöön jo marraskuun 1 p:stä lukien, koska voimakkaasti nouseva indeksiluku teki palkankorotukse nhyvin tarpeelliseksi. Sen varalta, että kaupunginvaltuusto päättäisi uudistuksen toteutettavaksi vuoden 1925 alusta, tahtoi komitea muistuttaa, että mainitun vuoden ensimmäiseltä neljännekseltä suoritettut palkat silloin voisivat olla alemmat kuin jos nykyistä järjestelmään oudatettaisiin. Koska olisi ilmeisesti kohtuutonta riistää viranpitäjiltä se palkanlisäys, jonka vallitseva järjestelmä heille takasi lähinnä edellisten kuukausien korkeain elinkustannusten vuoksi, olisi kaupunginvaltuuston nimenomaan päätettävä, etteivät uuden järjestelmän mukaisesti vuoden 1925 kolmelta ensimmäiseltä kuukaudelta maksettavat palkat saisi olla alemmat kuin ne, jotka olisi maksettu entisen järjestelmän mukaan.

Sitä perustetta yleiselle palkankorotukselle, joka edellä esitettiin kysymyksen ollessa viranpitäjistä, nimittäin ettei palkkoja ole korotettu samassa määrässä kuin rahan ostokyky on alentunut, voitiin tuskin esittää työläisten palkankorotusvaatimusten tueksi. Rakennuskonttorista, puhtaanapitolaitoksesta ja teknillisistä laitoksista saadut tiedot osoittivat, että kunnalliset palkat muutamien poikkeuksin täysin vastasivat elinkustannusten nousua, vaikka asetettiinkin vertailun pohjaksi viikkoansio, joka tilin ollessa täyden nykyjään maksettiin 47 työtunnista vastaten 52 ja teknillisissä laitoksissa 57 tuntia vuonna 1914. Yleensä voitiin sanoa, että työläisten elintaso oli kohonnut vuodesta 1914, mutta työläistaholta huomautettiin, että palkat vuonna 1914 olivat liian pienet ja elintaso liian alhainen. Edellä esitetty seikka, että vuokra-indeksi muodosti liian pienen osan kokonaisindeksistä, vaikutti kenties työläisten elintason kohottua jonkin verran työläistenkin palkkasuhteisiin. Edelleen komitea mainitsi, että kaupungin tilastokonttorin hankkima selvitys vuokra-noususta oli osoittanut, että tämä oli ollut suhteellisesti suurempi pienistä huoneistoista kuin suurista. Nämä seikat näyttivät puhuvan myös työläisille myönnettävän yleisen palkankorotuksen puolesta.

Edellä esitetystä selvisi, että se palkankorotus, jonka komitea oli ajatellut myönnettäväksi viranpitäjille indeksirajoja alentamalla, voisi tulla myös työläisten hyväksi. Ei olisi niin ollen tarpeen muuttaa sitä päätöstä, jolla työläisten palkat tehtiin riippuviksi elinkustannusindeksistä samalla tavoin kuin viranpitäjienkin palkat. Missä määrin sellainen liukuva palkkausjärjestelmä ajanpitkään oli sopiva työläisolosuhteisiin, oli kysymys, jota komitea ei katsonut tarpeelliseksi tässä yhteydessä selvittää. Komitean mielestä olisi toivottavaa saada kokemusta nyt ehdotetun muutetun järjestelmän vaikutuksesta, eikä sen vuoksi olisi luovuttava tähänastisista johtavista periaatteista niinä kahtena vuotena, jotka vielä olivat jäljellä vahvistetusta koeajasta. Ennen tämän ajan päättymistä pitäisi myöskin kysymys siitä, olisiko työläisten palkat edelleenkin maksettava samojen periaatteitten mukaan kuin virkamiesten, ottaa uudelleen harkittavaksi.

Jos komitean tässä lausuttu käsitys hyväksyttäisiin, tulisivat niinhyvin viranpitäjät kuin työläisetkin saamaan palkankorotuksen, joka keskimäärin vuotta kohden voitiin arvioida noin 7 %:ksi. Sitä ajankohtaa, jolloin uuden järjestelmän oli ehdotettu viranpitäjiin nähden astuvan voimaan, voitaisiin sovelluttaa myöskin työläisten palkkaukseen.

Rahatoimikamari lähetti mietinnön kaupunginvaltuustolle ilmoittaen kaikissa pääkohdissa yhtyvänsä komitean esittämiin lausuntoihin. Uuden järjestelmän voimaan astumisen ajankohtaan nähden kamari kuitenkin huomautti, että se olisi vahvistettava lokakuun 1 p:ksi ja lisäpalkkoja niin ollen

maksettava sekä palkan- että eläkkeennauttijoille, mistä aiheutuvat lisäkustannukset voitaisiin panna maksettavaksi vuoden lilierotuksesta. Lisäpalkkain merkittävää etua ei kuitenkaan olisi myönnettävä niille viranpitäjille tai työntekijöille, jotka lokakuun 1 p:n ja päätöksen välisenä aikana olivat eronneet kaupungin palveluksesta. Lopuksi rahatoimikamari huomautti, että palkkausjärjestelmän ehdotettu muutos teki välttämättömäksi tehdä eräitä pienehköjä muutoksia kaupungin sääntöpalkkaisten viranpitäjien palkkausohjesääntöön sekä viranpitäjien ja työläisten eläkesääntöihin sekä että eläkkeennauttijoille olisi varattava tilaisuus valita, minkä järjestelmän mukaan he halusivat heille myönnetyn eläkkeen maksettavaksi.

Sittenkuin valmisteluvaliokunta vielä annettuaan asian valmisteltavaksi jaostolle, johon kuuluivat vtt Leino, Levonius ja Ramsay, oli ilmoittanut, ettei se voinut yhtyä kamarin ehdotukseen, että uusi palkkausjärjestelmä sovellettaisiin taannehtivasti, mutta sensijaan puolsi viranpitäjien palkanmaksun ajankohdan siirtämistä kunkin kuukauden 15 p:än päätti¹⁾ kaupunginvaltuusto:

1) hyväksyä rahatoimikamarin asettaman komitean mietinnössä tehdyn ehdotuksen nykyisen palkkausjärjestelmän muuttamisesta siten, että neljännesvuosittain toimitettavain palkanjärjestelyjen sijaan otetaan käytäntöön kuukausittain tehtävät palkanjärjestelyt, jolloin viranpitäjien kuukausipalkat, 6 ponnassa mainituin poikkeuksin, ja työntekijäin palkat, laskettuna kuukauden toisen kokonaisen viikon alusta, riippuvat Helsingin kaupungin lähinnä edellisen kuukauden virallisesta indeksiluvusta;

2) hyväksyä komitean ehdotuksen useampien palkka-asteikkojen käytäntöön ottamisesta pienempine indeksien väleineen ja vahvistaa näitä asteikkoja varten liitteissä II ja III lasketut määrät²⁾;

3) vahvistaa komitean ehdotuksen uusiksi palkka-asteikkojen indeksirajoiksi²⁾;

4) että uusi järjestelmä olisi voimassa tammikuun 1 p:än 1927 asti, sekä sovellettaisiin taannehtivasti vuoden 1924 lokakuun 1 p:stä lukien, kuitenkin niin, että lisätilitykset eivät saisi tulla kysymykseen viranpitäjiin ja työntekijöihin nähden, jotka ennen tämän päätöksen ajankohtaa ovat eronneet kaupungin palveluksesta;

5) että myös kunnalliset eläkkeet sanottuna aikana järjestettäisiin palkkoihin nähden nyt vahvistetun järjestelmän mukaisesti;

6) että palkkojen maksuaikaan vuoden 1925 alusta tehtäisiin se muutos, että viranpitäjien palkat maksettaisiin kunkin kuukauden 15 p:nä tai, jos silloin oli pyhä, lähinnä edellisenä arkipäivänä, kuitenkin sillä poikkeuksella, ettei mitään muutosta olisi tehtävä niiden viranpitäjien palkanmaksuaikaan, jotka nyt nostivat palkkansa etukäteen kuukauden 1 p:nä ja jotka eivät suostuneet nostamaan palkkaansa kuukauden 15 p:nä, ollen heidän kuukautinen palkanjärjestelynsä oleva riippuvainen sen kuukauden indeksiluvusta, joka yhden kuukauden väliajoin edelsi palkkakuukautta;

7) antaa rahatoimikamarin tehtäväksi tiedustella kaikilta niiltä viranpitäjiltä, jotka nostivat palkkansa etukäteen, suostuivatko he vuoden 1925 alusta lukien nostamaan palkkansa kuukauden 15 p:nä;

8) antaa rahatoimikamarin tehtäväksi varata kaupungin eläkkeensajille tilaisuuden valita nykyisen ja ehdotetun eläkejärjestelmän välillä;

¹⁾ Valt. pöytäk. 17 p. jouluk. 16 §. —²⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 17 siv. 13, 19 ja 20; ks. myös kunnall. asetuskok. siv. 146, 147, 161 ja 162.

9) osoittaa kuluvan vuoden ylijäämästä 1,500,000 markkaa kaupungin viranpitäjille uuden järjestelmän mukaan suoritettavia palkkoja varten;

10) osoittaa kuluvan vuoden ylijäämästä 32,000 markkaa kunnallisten eläkkeiden suorittamista varten saman järjestelmän mukaan;

11) valtuuttaa rahatoimikamarin asianomaisten laitosten ja hallitusten esityksestä osoittamaan kuluvan vuoden ylijäämästä lisäyksiä sellaisiin työ-määrärahoihin, jotka työpalkkojen korotuksen vuoksi uuden järjestelmän mukaan tulivat ylitetyiksi, kuitenkin enintään 750,000 markkaa; sekä

12) tehdä edellämainitun päätöksen aiheuttamat muutokset kaupungin sääntöpalkkaisten viranpitäjien palkkausohjesäännön ¹⁾ 2 §:n, 2, 3 ja 4 momenttiin sekä 4 §:n 4 momenttiin, kaupungin viranpitäjien eläkesäännön ²⁾ 2 §:n 2 momenttiin ja 3 §:n 1 momenttiin sekä 11 §:än samoin kuin kaupungin työntekijöiden eläkesäännön ³⁾ 3, 4 ja 13 §§:än.

Rahatoimikamari sai tehtäväkseen ⁴⁾ laatia ja lähettää kaupunginvaltuustolle ehdotukset valtuuston yllä selostetuista päätöksistä aiheutuviksi muutoksiksi kaupungin viranpitäjien palvelusehtosääntöön.

Vahvistettujen palkka-asteikkojen soveltaminen. Rahatoimikamari ilmoitti ⁵⁾, että kaupungin viranpitäjien palkat edellisellä vuosineljänneksellä vallinneen hintatason perusteella loka—joulukuulta maksettaisiin IV asteikon mukaan.

Kunnan viranpitäjien uusi eläkesääntö. Tehdessään vuonna 1923 päätöksen ⁶⁾ lisäeläkkeen myöntämisestä kunnan eläkkeennauttijoille mainitulta vuodelta kaupunginvaltuusto pani pöydälle ⁶⁾ samalla kertaa käsiteltäväksi otetun kysymyksen uuden eläkesäännön vahvistamisesta kunnan viranpitäjille. Kysymys otettiin sittemmin asiallisesti käsiteltäväksi kahden rahatoimikamarin antaman mietinnön ⁷⁾ sekä niiden oheen liitetyn eläkesääntöehdotuksen ja valmisteluvaliokunnan asiasta antaman lausunnon pohjalla. Rahatoimikamarin ehdotukseen tehtiin erinäisiä osin asiallisia, osin muodollisia muutoksia sekä joitakin lisäyksiä; niinpä poistettiin ehdotuksesta kaikki määräykset eläkkeen myöntämisestä sivuvirkain haltijoille ja siihen lisättiin määräykset täyden eläkkeen myöntämisestä eräissä tapauksissa viranpitäjälle, joka virantoimituksessa kohdanneen tapaturman johdosta oli saanut ruumiinvamman tai taudin, sekä vuorotyössä toimivan teknillisten laitosten konehenkilökunnan asettamisesta samaan asemaan kuin palopäällystö oikeuteen nähden saada täysi eläke 58 ikä- ja 25 palvelusvuoden jälkeen. Täten muutettuna kaupunginvaltuusto hyväksyi ⁸⁾ ehdotuksen Helsingin kaupungin viranpitäjien eläkesäännöksi samalla päättäen

että eläkesääntö olisi voimassa takautuvasti vuoden 1924 alusta, lukuun ottamatta 5 §:än sisältyvää eroamispakkoa koskevaa määräystä, joka astuisi voimaan tammikuun 1 p:nä 1926; sekä

että nykyisille sellaisten virkain pitäjille, joihin on liittynyt eläkeoikeus kaupunginvaltuuston vuonna 1918 vahvistamain Helsingin kaupungin palveluksessa olevain viranpitäjien eläkeperusteiden mukaan, mutta joita nyt vahvistetun eläkesäännön mukaan ei voida lukea eläkkeeseen oikeuttaviksi viroiksi, edelleen pysytettäisiin heille taatut eläke-edut.

Rahatoimikamarin tehtäväksi määrättiin ennen ensitulevan huhtikuun 1 päivää asianomaisilta vakinaisilta kunnan viranpitäjiltä hankkia ilmoitus

¹⁾ Ks. kunnall. asetuskok. siv. 144 ja 145. — ²⁾ S:n siv. 163 ja 164. — ³⁾ S:n siv. 164 ja 165. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 17 p. jouluk. 16 §. — ⁵⁾ S:n 15 p. lokak. 9 §. — ⁶⁾ Ks. 1923 vuod. kert. siv. 76. — ⁷⁾ Valt. pain. asiakirj. n:ot 6 ja 26 v:lta 1923. — ⁸⁾ Valt. pöytäk. 27 p. helmik. 9 §; ks. myös kunnall. asetuskok. siv. 10.

siitä, alistuivatko he uuden eläkesäännön määräyksiin vai halusivatko osallaan nauttia eläkettä lokakuun 29 p:nä 1918 vahvistettujen eläkeperusteiden mukaisesti, sekä antaa valtuustolle ilmoitus asiasta. Tarkistettu ehdotus yksityisille eläkkeen saajille tuleviksi eläkemääräksi oli myöskin lähetettävä valtuuston vahvistettavaksi.

Edellä mainittuun määräykseen, että viranpitäjä, joka virantoimituksessa kohdanneen tapaturman johdosta oli saanut ruumiinvamman tai taudin ja jonka sentähden oli pakko erota, oli oikeutettu saamaan täyden eläkkeen, tehtiin ¹⁾ eräessä myöhemmässä kokouksessa joitakin muutoksia etupäässä yhtenäisyyden aikaansaamiseksi Helsingin kaupungin työntekijäin eläkesäännön vastaavan määräyksen kanssa. Muutos sisälsi sen määräyksen, että jos viranpitäjä kaupungin kustantaman tapaturmavakuutuksen perusteella oli saanut vahingonkorvausta, eläkettä oli maksettava ainoastaan se määrä, jolla se ylitti vahingonkorvauksen.

Rahatoimikamari ilmoitti ²⁾ sittemmin, että kaupungin eläkeoikeutta nauttivat viranpitäjät olivat ilmoittaneet alistuvansa kaupunginvaltuuston vahvistaman ³⁾ uuden eläkesäännön määräyksiin, lukuunottamatta muutamia sivuvirkain pitäjiä, jotka halusivat edelleenkin pysyä aikaisemman eläkesäännön alaisina.

Hypäksytytjät kunnallisten viranpitäjien palkankorotusanomuksia. Kaupunginvaltuusto päätti siirtää seuraavat sääntöpalkkaiset kunnalliset viranpitäjät ylempään palkkaluokkaan, nimittäin:

kaupunginvoudinkonttorissa: kassanhoitajan 3:nnestä 5 palkkaluokkaan, heinäkuun 1 p:stä lukien ⁴⁾;

terveydenhoitolautakunnassa: terveyspoliisin ylikaitsijan ja desinfiomis-päällismiehen 5:nnestä 7 palkkaluokkaan, tammikuun 1 p:stä lukien ⁵⁾, terveyspoliisin kaitsijat, desinfiointsijat, näytteenottajan, maidontarkastajan ja sairaanhoitajattaren 4:nnestä 6 palkkaluokkaan, tammikuun 1 p:stä lukien ⁶⁾, sekä vahtimestarin 2:sesta 3 palkkaluokkaan, huhtikuun 1 p:stä lukien ⁷⁾;

sairaaloissa: kulkutautisairaalan, Kivelän sairaalan ja Nikkilän mielisairaalan puusepät sekä Nikkilän mielisairaalan maalarin, suutarin, räätälin ja sepän 2:sesta 3 palkkaluokkaan, vuoden 1924 alusta lukien ⁸⁾;

suomenkielissä kansakouluissa: kanslian vahtimestarin 4:nnestä 5 palkkaluokkaan kesäkuun 1 p:stä lukien ⁹⁾;

ruotsinkielisissä kansakouluissa: kanslian vahtimestarin 4:nnestä 5 palkkaluokkaan ja neljä vahtimestaria 3:nnestä 4 palkkaluokkaan, tammikuun 1 p:stä 1925 lukien ¹⁰⁾; sekä

kaupunginkirjastossa: Kallion haarakirjaston vahtimestarinapulaisen 1:sestä 2 palkkaluokkaan, lukien tammikuun 1 p:stä 1925 ¹¹⁾.

Evättyjä kunnallisten viranpitäjien palkankorotusanomuksia. Kaupunginvaltuusto epäsi ne anomukset siirtämisestä ylempään palkkaluokkaan, jotka seuraavat kunnalliset viranpitäjät olivat tehneet, nimittäin:

maistraatissa: kaupunginpalvelijat, joilla ei ole sivutuloja ¹²⁾;

raastuvanoikeudessa: kaupunginpalvelijat ¹³⁾;

toisen kaupunginvoudin konttorissa: ylimääräinen ulosottoapulainen ¹⁴⁾;

rahatoimikonttorissa: nuoremmat kaupunginkirjanpitäjät ¹⁵⁾;

¹⁾ Valt. pöytäk. 19 p. maalisk. 11 §. — ²⁾ S:n 11 p. kesäk. 31 §. — ³⁾ Ks. kunnall. asetuskok. siv. 10. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 2 p. huhtik. 17 §. — ⁵⁾ S:n 23 p. tammik. 16 §. — ⁶⁾ S:n 23 p. tammik. 16 § ja 28 p. toukok. 21 §. — ⁷⁾ S:n 16 p. huhtik. 14 §. — ⁸⁾ S:n 27 p. helmik. 37 §. — ⁹⁾ S:n 10 p. syysk. 25 §. — ¹⁰⁾ S:n 15 p. lokak. 19 §. — ¹¹⁾ S:n 15 p. lokak. 30 §. — ¹²⁾ S:n 28 p. toukok. 21 §. — ¹³⁾ S:n 11 p. kesäk. 9 §. — ¹⁴⁾ S:n 2 p. huhtik. 17 §. — ¹⁵⁾ S:n 19 p. maalisk. 16 §; vrt. tätä kert. siv. 143.

satamakannantakonttorissa: satamakamreeri, kaksi vanhempaa kirjuria, kaksi nuorempaa kirjuria, vanhempi kassanhoitaja, satamakirjuri, kaksi nuorempaa kassanhoitajaa, vanhempi kirjanpitäjä, nuorempi kirjanpitäjä, kaksi vanhempaa konttorikirjuria, vaakamestari ja kaksi vaakamestarinapulaista ¹⁾;

terveydenhoitolautakunnassa: toimistonjohtaja ²⁾;

terveydellisten tutkimusten laboratoriossa: laboraattori, näyttөөnttaja ja vahtimestari ²⁾;

terveystoimistossa: naistarkastaja ja kaitsijat ²⁾;

lihantarkastusasemalla: kassanhoitaja, päiväkirjanpitäjä, triikiintutkijat, halliesimies ja laboratorin vahtimestari ²⁾;

tuberkulootisten tiedonantotoimistossa ja poliklinikassa: ylihoitajatar ja hoitajattaret ³⁾;

suomenkielisissä kansakouluissa: veistonopettajanapulaiset ⁴⁾;

kaupunginkirjastossa: 10 amanuenssia ⁵⁾;

vesijohtolaitoksessa: kirjanpitäjä, kassanhoitaja, kemisti, kemistin apulainen, johtotöiden tarkastaja ja työpajan insinööri ⁶⁾;

kaasulaitoksessa: kirjanpitäjä, kassanhoitaja, kemisti ja johtotyöinsinööri ⁶⁾; sekä

sähkölaitoksessa: kirjanpitäjä, kassanhoitaja ja laboratorin insinööri ⁶⁾.

Kaupungin kansakoulujen opettajat anoivat, viitaten siihen, että perheenelatusapumaksujen lakkauttaminen ⁷⁾ oli tuntuvasti vähentänyt heidän muutenkin niukkoja palkkojaan, että heidän virkansa siirrettäisiin kahta luokkaa ylemmäksi nykyään voimassa olevassa palkkausjärjestelmässä. Suomenkielisten kansakoulujen opettajattaret tekivät niinikään palkkaetujensa parantamista tarkoittavan anomuksen ja esittivät, että ylemmän kansakoulun opettajattarille myönnettäisiin sama palkka kuin saman koulun opettajille ja alemman koulun opettajattaret asetettaisiin vain yhtä luokkaa opettajia alemmaksi. Myöskin ruotsinkielisten kansakoulujen opettajattaret anoivat kaupunginvaltuustolle osoittamassaan kirjelmässä palkankorotusta samojen perusteiden mukaisesti kuin suomenkielisten kansakoulujen opettajattaret. Kansakoulujen johtokunnat antoivat anomuksista lausuntonsa, jolloin suomenkielisten kansakoulujen johtokunta esitti, että ylemmän koulun opettajat siirrettäisiin 10 palkkaluokkaan, jatkokoulun opettajat 11 palkkaluokkaan, ylemmän kansakoulun opettajattaret 9 ja alemman kansakoulun opettajattaret 7 palkkaluokkaan, kun taas ruotsinkielisten kansakoulujen johtokunta ehdotti, että tehdyt anomukset hylättäisiin, koska anottu palkankorotukset tuntuvasti vaikuttaisivat kaupungin talousarvioon sekä sitäpaitsi verraten lyhyt aika oli kulunut viime palkanjärjestelystä. Sitäpaitsi viimeainittu johtokunta katsoi, etteivät anomuksentekijät olleet esittäneet kyllin painavia syitä palkankorotuksen toimeenpanemiseen. Rahatoimikamari asettui pääasiassa samalle kannalle kuin ruotsinkielisten kansakoulujen johtokunta ja esitti, että anomukset evättäisiin.

Asiaa käsiteltäessä kaupunginvaltuuston kokouksessa ehdotettiin, että kansakoulunopettajistolle myönnettäisiin neljäs ikälisäys 15 vuoden palveluksesta, ja kaupunginvaltuusto päätti ⁸⁾ antaa valmisteluvaliokunnan toimiksi antaa lausuntonsa mainitusta ehdotuksesta.

¹⁾ Valt. pöytäk. 10 p. syysk. 22 §. — ²⁾ S:n 28 p. toukok. 21 §. — ³⁾ S:n 23 p. tammik. 16 § ja 10 p. syysk. 15 §. — ⁴⁾ S:n 11 p. kesäk. 37 §. — ⁵⁾ S:n 15 p. lokak. 30 §. — ⁶⁾ S:n 23 p. tammik. 15 § ja 13 p. helmik. 5 §. — ⁷⁾ Ks. 1922 vuod. kert. siv. 52. — ⁸⁾ Valt. pöytäk. 17 p. jouluk. 16 §.

Evätytjä henkilökohtaisia palkankorotusanomuksia. Rahatoimikamarin esityksen 1,750 markan kuukautisen henkilökohtaisen palkanlisäyksen myöntämisestä kanslianjohtaja J. W. Andersinille sekä kaupungin- ja rahatoimenjohtajain palkkain mahdollisesta korottamisesta kaupunginvaltuusto epäsi ¹⁾).

Terveystoimituslautakunnan esityksen 300 markan kuukautisen henkilökohtaisen palkanlisäyksen myöntämisestä lautakunnan vahtimestarille H. F. Tallqvistille kaupunginvaltuusto epäsi ²⁾).

Rahatoimikamari lähetti puoltolauseensa ohella kaupungin teknillisten laitosten hallituksen tekemän esityksen henkilökohtaisten palkanlisäysten myöntämisestä sähkö-, vesijohto- ja kaasulaitosten toimitusjohtajille A. Marsiolle, A. Skogille ja H. Sahlbergille, ensinmainitulle 1,250 ja molemmille viime- mainituille 1,000 markkaa kuukaudessa, mutta kaupunginvaltuusto päätti ³⁾ kaikilta osiltaan evätä mainitun anomuksen.

Rakennuskonttorin viranpitäjän palkkain järjestely. Eräiden rakennuskonttorin viranpitäjän anottua rahatoimikamarilta, että heidät siirrettäisiin ylempään palkkaluokkaan, oli kaupungin yleisten töiden hallitus antamassaan lausunnossa ehdottanut, että seuraaville viranpitäjille myönnettäisiin henkilökohtaista palkanlisäystä allamainitut määrät kuukaudessa: kaupungininsinööri G. Lindqvistille 1,250 markkaa, satama- ja rautatieosaston työpäällikölle S. Randelinille, katu- ja viemäriosaston työpäällikölle K. J. Willandtille sekä kaupunginasemakaava-arkkitehti B. Brunilalle kullekin 1,000 markkaa, kaupungingeodeetti W. O. Lillille 500 markkaa samoinkuin apulaistyöpäälliköille W. W. Hirnille ja B. Weckmanille sekä apulais-kaupunginasemakaava-arkkitehti B. Aminoffille ja kaupunginasemakaavainsinööri T. Öllerille kullekin 750 markkaa. Rahatoimikamari, joka puolsi esitystä ainoastaan mikäli se koski palkanlisäyksen myöntämistä kaupungininsinöörille, lähetti sen kaupunginvaltuustolle, joka kaikilta osiltaan epäsi ⁴⁾ esityksen.

Etukäteen nostetun palkan anteeksi antaminen. Kaupunginvaltuustolle osoitetussa kirjelmässä maistraatti ilmoitti, että kunnallisneuvosmies A. von Knorring, joka kuoli toukokuun 16 p:nä, oli nostanut hänelle maksettavaksi pannun koko toukokuun palkan, minkä ohessa maistraatti anoi, että kunnallisneuvosmies von Knorringin kuolinpesä vapautettaisiin velvollisuudesta suorittaa takaisin se osa palkkaa, jota hän ei ollut ansainnut. Kaupunginvaltuusto myöntyi ⁵⁾ anomukseen.

Satamavirkailijain vaatetusapu. Satamahallituksen esityksestä kaupunginvaltuusto päätti ⁶⁾ merkitä vuoden 1925 menosääntöön 20,000 markkaa jaettavaksi 1,000 markan suuruisina vaatetusapurahoina satamakatsastusmiehille ja satamakatsastusapelleille, joiden valtuuston päätöksen ⁷⁾ mukaisesti oli hankittava itselleen virkapuvut.

Nikkilän mielisairaalan ylläkäärin palkkaedut. Valitessaan ⁸⁾ Nikkilän mielisairaalan ylläkääriseksi lääketieteellisensiaatti E. J. Horellin valtuusto päätti ⁹⁾ taata hänelle viiden vuoden ajaksi 7,500 markan kuukausipalkan ynnä vapaan asunnon, lämmön ja valon, mutta oikeudetta ikäkorotuksiin ja eläkkeeseen.

Kansakoulujen jatkoluokkain opettajiston palkkaedut. Vuonna 1922 toimeenpannussa palkanjärjestelyssä suomenkielisten kansakoulujen jatkoluokkain n. s. lukuaineiden sekä opettajat että opettajattaret sijoitettiin 9 palkka-

¹⁾ Valt. pöytäk. 23 p. tammik. 15 § ja 13 p. helmik. 5 §. — ²⁾ S:n 16 p. huhtik. 14 §. — ³⁾ S:n 11 p. kesäk. 4 §. — ⁴⁾ S:n 10 p. syysk. 20 §. — ⁵⁾ Ks. tätä kert. siv. 137. — ⁶⁾ Ks. tätä kert. siv. 154. — ⁷⁾ Valt. pöytäk. 10 p. jouluk. 15 §.

luokkaan, jota vastoin ammattiopettajisto valtuuston nimenomaisesti päättöksettä palkattiin samojen perusteiden mukaisesti kuin ylempään kansakoulun opettajat ja opettajattaret. Ruotsinkielisissä kansakouluissa jatkoluokkain opetusta hoitivat vuosiviransijaiset, jolloin kuitenkin ammattiaineiden opettajat ja opettajattaret nauttivat tuntipalkkaa. Sittemmin ruotsinkielisten kansakoulujen johtokunta esitti kaupunginvaltuustolle, että jatkoluokkain opettajakunta luokiteltaisiin ja esitti mielipiteenään, että opettaja oli sijoitettava luokkaa ylempäksi kuin opettajatar, minkä johdosta siis, koska suomenkielisten kansakoulujen jatkoluokkain opettajatar kuului 9 palkkaluokkaan, vastaavain ruotsinkielisten luokkain opettajatar oli sijoitettava samaan ja opettaja 10 palkkaluokkaan.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti ¹⁾ lähettää sen valmisteluvaliokuntaan, jonka tuli antaa ehdotus siitä, miten niin suomen- kuin ruotsinkielisten jatkoluokkain opettajat ja opettajattaret oli luokiteltava.

Kansanlastentarhain johtajattarien palkkioiden korottaminen. Kansanlastentarhain johtokunnan ehdotuksesta kaupunginvaltuusto päätti ²⁾, että mainittujen lastentarhain johtajattarille tammikuun 1 p:stä 1925 lukien oli maksettava 75 %:lla korotetut palkkiot sekä lastentarhaosaston että muun osaston johtajattarentoimesta, kuitenkin sillä rajoituksella, että palkkioiden yhteenlaskettu määrä ei saanut nousta 500 markkaa suuremmaksi kuukaudelta sekä että mainittu korotus ei koskenut Ebeneserkodin ja Kotikallion lastentarhain johtajattaria, koska nämä eivät toimineet osaston johtajattarina.

Lämpötekniikan palkan korottaminen. Kaupungininsinöörin huomautettua, että kaupungin lämpötekniikan palkkaedut olivat liian pienet verrattuna hänelle määrättyyn työtaakkaan ja myöskin kaupungin yleisten töiden hallituksen ja rahatoimikamarin puoleltua lämpötekniikan palkan korottamista, päätti ³⁾ kaupunginvaltuusto, että mainitun viranpitäjän palkka oli korotettava 2,500 markkaan kuukaudessa, lukien tammikuun 1 p:stä 1925.

Oikeus nauttia palkkaetuja virkavapauden ajalta. Seuraavat viranpitäjät oikeutettiin sairauden vuoksi myönnetyn 2 kuukautta pitemmän virkavapauden aikana kantamaan täydet palkkaetunsa alempana mainittuina aikoina:

köyhäinhuoltolautakunnan kanslianjohtajan apulainen A. Grönvik toukokuun aikana ⁴⁾;

köyhäinhuoltolautakunnan kanslianjohtajan apulainen E. Mellberg vuoden 1923 joulukuun 15 ja 31 p:n välisenä aikana ⁵⁾;

suomenkielisten kansakoulujen opettajatar I. Hannikainen vuoden 1923 joulukuun 9 ja 20 p:n välisenä aikana ⁶⁾; sekä teknillisten laitosten rahastaja V. Lindström lokakuun 21 ja joulukuun 21 p:n välisenä aikana ⁷⁾.

Edelleen oikeutettiin seuraavat viranpitäjät, jotka jo olivat nauttineet täysiä palkkaetuja 2 kuukauden aikana, sairauden vuoksi myönnetyn pitenneen virkavapauden aikana kantamaan osa heille tulevasta palkasta, nimittäin:

Marian sairaalan osastonhoitajatar B. Lausas 900 markkaa kuukaudessa maaliskuun 15 ja syyskuun 15 p:n välisenä aikana ⁸⁾;

kulkutautisairaalan osastonhoitajatar O. E. Andersin puolet virkaansa kuuluvasta palkasta marraskuun 1 ja joulukuun 31 p:n välisenä aikana ⁹⁾;

¹⁾ Valt. pöytäk. 17 p. jouluk. 21 §.—²⁾ S:n 11 p. kesäk. 29 §.—³⁾ S:n 12 p. marrask. 19 §.—⁴⁾ S:n 7 p. toukok. 31 §.—⁵⁾ S:n 27 p. helmik. 31 §.—⁶⁾ S:n 13 p. helmik. 18 §.—⁷⁾ S:n 26 p. marrask. 3 §.—⁸⁾ S:n 16 p. huhtik. 15 §.—⁹⁾ S:n 10 p. jouluk. 20 §.

köyhäinhoitolautakunnan kanslianjohtajan apulainen A. Grönvik puolet virkaansa kuuluvasta palkasta 6 viikon aikana, kesäkuun 1 p:stä lukien ¹⁾);

Oulunkylän lastenkodin hoitajatar H. Virta 500 markkaa kuukaudessa maaliskuun 1 ja huhtikuun 30 p:n välisenä aikana ²⁾);

Laversin kasvatustaitoksen johtaja A. E. Hollmén vähentämätön ikäkorotus vuoden aikana, kesäkuun 1 p:stä lukien ³⁾);

suomenkielisten kansakoulujen opettajatar A. Koljonen vähentämätön ikäkorotus maaliskuun 1 ja toukokuun 31 p:n välisenä aikana ⁴⁾);

suomenkielisten kansakoulujen opettajatar H. Groundstroem vähentämätön ikäkorotus maaliskuun aikana ⁴⁾);

suomenkielisten kansakoulujen opettajatar O. Moberg puolet virkaansa kuuluvista palkkaeduista maaliskuun 15 ja 31 p:n välisenä aikana sekä syyskuun 4 p:stä syyslukukauden loppuun ⁵⁾);

suomenkielisten kansakoulujen opettajatar A. Hultin puolet virkaansa kuuluvista palkkaeduista marraskuun 19 ja joulukuun 20 p:n 1923 välisenä aikana sekä vähentämätön ikäkorotus kevätlukukautena 1924 ⁶⁾);

suomenkielisten kansakoulujen opettajatar A. Kotivuori puolet virkaansa kuuluvista palkkaeduista huhtikuun 11 ja 30 p:n välisenä aikana ⁷⁾);

suomenkielisten kansakoulujen opettajatar K. Rautio puolet virkaansa kuuluvista palkkaeduista toukokuun aikana ⁷⁾);

ruotsinkielisten kansakoulujen opettajatar H. Palmgren puolet virkaansa kuuluvasta pohjapalkasta ynnä vähentämätön ikäkorotus vuoden 1923 marraskuun 26 ja joulukuun 20 p:n välisenä aikana ⁸⁾);

ruotsinkielisten kansakoulujen opettajatar E. Granholm puolet virkaansa kuuluvasta pohjapalkasta ynnä vähentämätön ikäkorotus vuoden 1923 joulukuun 1 ja 20 p:n välisenä aikana ⁸⁾);

ruotsinkielisten kansakoulujen opettajatar M. Nordensvan puolet virkaansa liittyvistä palkkaeduista huhtikuun 1 p:stä toukokuun 31 p:än ynnä vähentämätön ikäkorotus syys- ja lokakuun aikana ⁹⁾);

ruotsinkielisten kansakoulujen opettajatar A. Malmberg puolet virkaansa liittyvistä palkkaeduista maaliskuun 14 p:stä toukokuun 31 p:än ⁷⁾);

ruotsinkielisten kansakoulujen opettajatar A. Frelander puolet virkaansa liittyvistä palkkaeduista huhtikuun 23 p:stä toukokuun 31 p:än ⁷⁾);

ruotsinkielisten kansakoulujen opettajatar J. Fredenberg puolet virkaansa liittyvistä palkkaeduista huhtikuun 1 ja toukokuun 31 p:n välisenä aikana ⁷⁾); sekä

ruotsinkielisten kansakoulujen opettajatar S. Mannström puolet virkaansa liittyvistä palkkaeduista marraskuun 1 ja joulukuun 20 p:n välisenä aikana ¹⁰⁾).

Seuraavat henkilöt, jotka nauttivat virkavapautta terveytensä hoitamista varten, oikeutettiin virkavapauden aikana kantamaan alempana mainitut palkkaedut:

Kullan torpan lastenkodin hoitajatar M. Oksanen 750 markkaa tammikuun 15 p:stä helmikuun 15 p:än ¹¹⁾);

suomenkielisten kansakoulujen opettajatar L. Vasara puolet virkaansa liittyvistä palkkaeduista tammikuun 14 p:stä helmikuun 29 p:än sekä huhtikuun 14 p:stä toukokuun 31 p:än ¹²⁾); sekä

¹⁾ Valt. pöytäk. 10 p. syysk. 14 §. — ²⁾ S:n 27 p. helmik. 33 §. — ³⁾ S:n 7 p. toukok. 32 §. — ⁴⁾ S:n 27 p. helmik. 38 §. — ⁵⁾ S:n 16 p. huhtik. 17 § ja 12 p. marrask. 25 §. — ⁶⁾ S:n 27 p. helmik. 38 § ja 16 huhtik. 17 §. — ⁷⁾ S:n 28 p. toukok. 25 §. — ⁸⁾ S:n 23 p. tammik. 31 §. — ⁹⁾ S:n 28 p. toukok. 25 § ja 15 p. lokak. 18 §. — ¹⁰⁾ S:n 10 p. jouluk. 19 §. — ¹¹⁾ S:n 27 p. helmik. 33 §. — ¹²⁾ S:n 27 p. helmik. 38 § ja 28 p. toukok. 25 §.

suomenkielisten kansakoulujen opettajatar A. Hannula puolet virkaansa liittyvistä palkkaeduista helmikuun 11 ja maaliskuun 1 p:n välisenä aikana ¹⁾.

Määräraha avoimen kunnallisneuvosmieheviran hoidattamiseksi. Maistraatti ilmoitti, että aktuaari F. Landgren oli määrätty toukokuun 19 p:stä hoitamaan kunnallisneuvosmies A. von Knorringin kuoltua avoimeksi joutunutta maistraatin kunnallisneuvosmiehen virkaa ja anoi määrärahan myöntämistä viran hoidattamiseksi sen ollessa täyttämättä. Kaupunginvaltuusto päätti ²⁾ käyttövaroistaan Sekalaisten menojen pääluokan kohdalta myöntää 1,343 markan suuruisen määrärahan kunnallisneuvosmiehen sijaisen palkkaamiseen toukokuun jälkipuoliskon ajaksi, samoista varoista osoittaa 416 markkaa kuukaudessa siltä ajalta, jona puheenaolevan viran vakanssisäästö lankeaisi siviiliviraston leski- ja orpokassalle sekä myöntää aktuaari F. Landgrenille siltä ajalta, jona hän hoiti puheenaolevaa virkaa, 215 markan lisäpalkkion kuukaudessa, joka määrä niinkään oli maksettava valtuuston edellämainituista käyttövaroista.

Lisämääräraha raastuvanoikeuden lomaviransijaisten palkkaamiseen. Yhteyden raastuvanoikeuden anottua yhteensä 13,300 markan suuruisen lisäyksen myöntämistä raastuvanoikeuden lomaviransijaisten palkkiomäärärahaan ja rahatoimikamarin anomuksesta antamassaan lausunnossa huomautettua, että menosääntöön merkityn määrärahan piti riittää tarkoitukseensa, mikäli virkailijat voimassa olevien säännösten mukaisesti mahdollisuuden mukaan toimivat toistensa sijaisina ilman eri korvausta, päätti ³⁾ kaupunginvaltuusto evätä anomuksen.

Tyytymättöminä edellämainittuun päätökseen anoivat raastuvanoikeuden rikosasiain notaarit G. Nybergh ja G. Hellén läänin maaherralta sen kumoamista. Kaupunginvaltuusto, jolta tämän johdosta pyydettiin lausuntoa, päätti maaherralle antamassaan vastauksessa esittää m. m. seuraavaa:

Helsingin kaupungin kunnallisten viranpitäjän oikeus kesäloman nauttimiseen säännöstellään mainittujen viranpitäjän palvelusehtoja koskevan säännön ⁴⁾ 15 ja 16 §§:ssä. 16 §:n alkuosan määräysten mukaan ei kunnallisen viraston viranpitäjällä, joka toisen saman viraston viranpitäjän nauttiessa asianomaisen määräyksen mukaista virkalomaa hoitaa tämän tehtäviä, ole oikeutta kantaa tästä erityistä korvausta. Tosin ei nimenomaan sanota, ettei tällaisessa tapauksessa tarvitse suorittaa eri maksua, mutta tämä käy selvästi ilmi siitä, että virkalomalla olevan viranpitäjän tehtävään hoitaminen säädetään siihen määrätyn viranpitäjän vakinaiseen virkaan liittyvänä velvollisuutena, josta siihen määrätty pykälässä mainituin edellytyksin — että sen täyttäminen ei haittaa työn tasaista kulkua — ei saa kieltäytyä. Kysymys siitä, milloin mainittu edellytys on olemassa tai toisin sanoin, mitä kaupungin virkoja jonkun viranpitäjän loman aikana on saman viraston muiden viranpitäjän hoidettava ja mitkä virat eri palkkiosta on jätettävä sivullisten henkilöiden hoidettavaksi, on luonnollisesti harkintakysymys, joka eri virastoihin ja virkoihin nähden on ratkaistu eri tavalla. Mitä puheena oleviin raastuvanoikeuden rikosasiainnotaarin virkoihin tulee, päätti kaupunginvaltuusto, koska niiden pitäjät vuoden 1923 kesäloman aikana olivat hoitaneet toistensa virkoja ja tästä saaneet kumpainkin 1,000 markan ylimääräisen palkkion menosääntöön otetusta raastuvanoikeuden lomaviransijaismäärärahasta, olla myöntämättä mitään määrärahaa heidän sijaistensa palkkaamiseksi vuonna 1924.

¹⁾ Valt. pöytäk. 2 p. huhtik. 18 §. — ²⁾ S:n 11 p. kesäk. 5 §. — ³⁾ S:n 7 p. toukok. 9 §.
⁴⁾ Ks. Kunnallinen käsikirja siv. 193.

Tämän päätöksen valtuusto teki siinä mielessä, että mainittujen viranpitäjien kesäloma myöskin vuonna 1924 järjestettäisiin käyttämällä hyväksi raastuvan-oikeuden vakinaisia työvoimia. Maaherralle jättämässään kirjelmässä valittajat eivät esittäneet mitään syitä, jotka olisivat viitanneet siihen, että kaupunginvaltuuston päätöksen aiheuttama rikosasiainnotaarien virkatehtävään järjestely olisi tuottanut haittaa heidän työnsä ja että sivullisen lomaviransijaisen hankkiminen eri korvauksesta siten olisi välttämätöntä. Asian näin ollen kaupunginvaltuusto ei katsonut olevan aihetta luopua siitä kannasta, jolle se aikaisemmin oli asettunut, vaan esitti ¹⁾, että maaherra hylkäisi valitukset.

Myönnetty viransijaisuuspalkkio. Ilmoittaen, että köyhäinhuoltolautakunnan kanslianjohtajan apulainen A. Grönvik oli ollut sairauden tähden virkavapaana kolme kuukautta täysin palkkaeduin sekä että hänelle sen lisäksi lääkärintodistuksen nojalla oli myönnetty 6 viikon virkavapaus, köyhäinhuoltohallitus anoi, että rouva Grönvik viimemainittunakin aikana saisi nauttia täydet palkkaedut. Kaupunginvaltuusto päätti ²⁾ oikeuttaa rouva Grönvikin pitennetyn virkavapauden ajalta nostamaan puolet palkastaan ja määräsi, että se osa viransijaisuuspalkkiosta, jota ei voitu suorittaa viran hoidattamiseksi olevasta määrärahasta, oli maksettava menosääntöön sairauden aikaisten viransijaisten palkkioita varten merkitystä määrärahasta.

Oikeus lukea hyväkseen virkavuosia. Ollen sitä mieltä, että kaupungin viranpitäjien palvelusehtosäännön 8 §:n 3 kohdan määräystä olisi sovellettava myös yhteismäärärahasta palkattuihin viranpitäjiin, rahatoimikamari esitti kaupunginvaltuuston päätettäväksi, että viimemainitut virkailijat oikeutettaisiin vakinaiseen toimeen siirtyessään, jos uuden viran alkupalkka alitti sen palkan, minkä hän, ikäkorotus mukaan luettuna, oli saanut entisessä virassaan, säilyttämään saavuttamansa palkkaedut, mutta saamaan ikäkorotuksia uudessa virassaan vasta sittenkuin nämä ynnä virkaan kuuluva alkupalkka ylittivät hänen aikaisemmin saavuttamansa palkkaedut. Kaupunginvaltuusto hyväksyi ³⁾ esityksen.

Rahatoimikamarin esityksestä kaupunginvaltuusto päätti ⁴⁾, ettei aikaa, jona viranpitäjä suoritti asevelvollisuuttaan, ollut luettava pois ikäkorotusta myönnettäessä.

Viranpitäjien oikeuttaminen ikäkorotuksen saamiseksi lukemaan hyväkseen virkavuosia. Filosofianmaisteri K. Gustavson, joka vuosina 1903—22 vakinaisena hoiti talonisännöitsijän virkaa ja vuonna 1923, rahatoimikamarin uudestijärjestelyn jälkeen, oli sen virkaa toimittavana haltijana sekä jonka kamari vuonna 1924 nimitti vakinaiseksi talonisännöitsijäksi, oikeutettiin ⁵⁾ 1924 vuoden alusta lukien nauttimaan kolme ikäkorotusta. Päätöksestä aiheutuva kustannus, enintään 8,800 markkaa, oli osoitettava menosäännön tililtä Uusien virkain palkat ja palkankorotukset.

Valitessaan satamakannantakonttorin kamreeriksi v. t. kamreerin I. Liljerosin kaupunginvaltuusto oikeutti ⁶⁾ hänet ikälisäysten saamiseksi lukemaan hyväkseen sen ajan, jonka hän virkaatekevänä oli hoitanut samaa tointa.

Valitessaan kansakoulunopettaja S. Ojanteen lastenhuoltotarkastajaksi valtuusto oikeutti ⁸⁾ hänet lukemaan palveltuina virkavuosina hyväkseen ajan toukokuun 1 päivästä 1922 lukien, josta alkaen hän väliaikaisesti oli hoitanut lastenhuoltotarkastajan virkaa.

¹⁾ Valt. pöytäk. 10 p. syysk. 28 §. — ²⁾ S:n 10 p. syysk. 14 §. — ³⁾ S:n 2 p. huhtik. 20 §. — ⁴⁾ S:n 15 p. lokak. 11 §. — ⁵⁾ S:n 19 p. maalisk. 17 §. — ⁶⁾ S:n 10 p. jouluk. 16 §. — ⁷⁾ S:n 7 p. toukok. 34 §.

Suomenkielisten kansakoulujen veistonopettajanapulainen G. E. Åkerman, joka aikaisemmin oli toiminut kansakoulun vahtimestarina, mutta tammikuun 1 p:stä 1922, hänen hoitamansa toimen tultua lakkautetuksi, yksinomaan veistonopettajanapulaisena, oikeutettiin ¹⁾ virkavuosina lukemaan hyväkseen koko virka-aikansa kaupungin kansakoulujen palveluksessa, koska hänen myöhempi virkansa kuului alempaan palkkaluokkaan kuin hänen aikaisemmin hoitamansa virka.

Tuberkuloosisten tiedonantotoimiston ja poliklinikan ylihoitajatar E. Åberg oikeutettiin ²⁾ ikäkorotuksen saamiseksi lukemaan hyväkseen heinäkuun 1 p:n 1922 ja tammikuun 1 p:n 1924 välinen aika, jonka hän yhteismäärärahasta palkattuna oli hoitanut mainitun laitoksen ylihoitajattaren virkaa.

Lämmittäjä K. Knuutila oli mainiten, että hän oli ollut sähkölaitoksen palveluksessa tammikuun 21 p:stä 1910 lukien ja että hänen työskentelynsä siellä oli ollut keskeytyneenä vain toukokuun 15 p:stä 1918, jolloin hänet kapinan aikaista toimintaansa koskeneen tutkimuksen jälkeen erotettiin, seuraavan lokakuun 18 p:än, jolloin hänet uudelleen otettiin toimeen, anonut, että hän ikäkorotuksiin y. m. etuihin nähden saisi lukea hyväkseen koko yllämainitun virka-aikansa. Ehdotuksesta antoivat sekä kaupungin teknillisten laitosten hallitus että rahatoimikamari epäivät lausunnot, jota vastoin valmisteluvaliokunta puolsi myöntymistä ehdotukseen viitaten siihen, että osanotosta kapinaan kurinpidollisesti erotetuille valtion virka- ja palvelusmiehille, jotka sittemmin hakemuksesta olivat jälleen saaneet valtion toimen, oli myönnetty oikeus palkkionkorotuksiin ja valtion eläkkeeseen nähden lukea hyväkseen aikaisempi palvelusaikansa ja ollen sitä mieltä, ettei kaupungilla ollut syytä palveluksessaan oleviin nähden noudattaa ankarampaa menettelyä. Asiaa lopullisesti esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti ³⁾ oikeuttaa lämmittäjä K. Knuutilan ikäkorotuksiin ja eläkkeeseen nähden lukemaan hyväkseen koko sen ajan, jonka hän oli ollut kaupungin palveluksessa sellaisessa toimessa, joka voimassa olevan ohjesäännön mukaan oikeutti puheenaolevain etujen nauttimiseen.

Eräiden kansakoulunopettajain oikeus ikäkorotusten nauttimiseen. Suomenkielisten kansakoulujen johtokunta ilmoitti, että opettajattaret H. Ruuth ja S. Masalin, jotka aikaisemmin olivat toimineet opettajina toisen kunnan kansakoulussa, mutta jotka sittemmin oli otettu Helsingin suomenkielisten kansakoulujen opettajattariksi, kansakoululaitoksen kustannuksista huhtikuun 15 p:nä 1921 annetun lain mukaisesti olivat oikeutetut saamaan ikäkorotusta 15 vuoden palveluksesta, minkä ohessa johtokunta tiedusteli, miltä tililtä nämä ikäkorotukset oli maksettava. Sittenkuin kuitenkin sekä rahatoimikamari että valmisteluvaliokunta viitaten kaupunginvaltuuston aikaisemmin tekemään päätökseen ⁴⁾ viranpitäjän oikeudesta nauttia palkkaa yleisen lain tai asetuksen määräysten mukaan olivat lausuneet mielipiteenään, ettei suomenkielisten kansakoulujen johtokunta ollut oikeutettu suorittamaan edellämainittuja ikälisäyksiä, päätti ⁵⁾ kaupunginvaltuusto, ettei johtokunnan tekemä tiedustelu aiheuttanut valtuuston toimenpidettä.

Evättyjä anomuksia saada ikälisäyksen saamiseksi lukea hyväkseen virkavuosia. Kaupunginvaltuusto jätti huomioon ottamatta ⁶⁾ rahatoimikonttorin

¹⁾ Valt. pöytäk. 28 p. toukok. 18 §. — ²⁾ S:n 26 p. marrask. 9 §. — ³⁾ S:n 2 p. huhtik. 22 § ja 7 p. toukok. 37 §. — ⁴⁾ Ks. 1922 vuod. kert. siv. 59 sekä 1923 vuod. kert. siv. 77. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. 11 p. kesäk. 38 §. — ⁶⁾ S:n 2 p. huhtik. 20 §.

vahtimestarin H. B. Ahlholmin anomuksen saada palvelusvuosina lukea hyväkseen sen ajan, minkä hän yhteismäärärahasta palkattuna ylimääräisenä vahtimestarina oli palvellut mainitussa konttorissa, koska valtuusto jo oli päättänyt ¹⁾, että kaupungin viranpitäjän palvelusehtopimuksen 8 §:n 3 kohdan säännöstä oli sovellettava myös vakinaiseen palvelukseen siirtyvään yhteismäärärahasta palkattuun viranpitäjään.

Evättyjä ikäkorotusanomuksia. Kaupunginvaltuusto epäsi ²⁾ kaupungin sairaalaylihallituksen tekemän uudistetun ³⁾ anomuksen ikäkorotuksen myöntämisestä sairaalataarkastaja G. Palanderille, koska herra Palanderin palkka oli sopimuksen mukaan kerta kaikkiaan määrätty ⁴⁾.

Kaupunginvaltuusto epäsi ⁵⁾ suomenkielisten kansakoulujen veistonopettajanapulaisen P. Paldaniuksen anomuksen saada ikälisäyksen saamiseksi lukea hyväkseen sen ajan, jonka hän oli hoitanut virkaansa, ennenkuin se otettiin vakinaiseen palkkasääntöön.

Kaupunginvaltuusto päätti ⁶⁾ evätä vesijohtolaitoksen tarkastusinsinöörin J. H. Stockuksen anomuksen saada ikäkorotuksen saamiseksi lukea hyväkseen sen ajan, huhtikuun 15 p:stä 1919 maaliskuun 1 p:än 1923, jonka hän oli palvellut insinöörinä rakennuskonttorin katuosastolla. Rahatoimikamari oli anomukseen liittämässään lausunnossa ehdottanut mainitun anomuksen evättäväksi, koska insinööri Stockus puheenaolevana aikana toimi rakennuskonttorissa ylimääräisenä ja yhteismäärärahasta palkattuna virkamiehenä, jota vastoin hänellä vesijohtolaitoksessa oleva virka oli sääntöpalkkainen.

Kunnallisen hammaspoliklinikan meno- ja tulosääntö. Päättäessään ⁷⁾ perustaa kunnallisen hammaspoliklinikan kaupunginvaltuusto samalla vahvisti ⁸⁾ klinikalle seuraavan meno- ja tulosäännön vuodeks 1925; menosäännössä esiintyvät palkkamäärät ovat lasketut edellyttäen, että palkat maksetaan IV asteikon mukaisesti:

Menot:

Johtaja (14:s vakin. palkkaluokka)	Smk	50,400:—
Ens. assistentti (12:s vakin. palkkaluokka)	»	40,800:—
Toinen assistentti (11:s vakin. palkkaluokka)	»	37,200:—
Kirjanpitäjätär (4:s vakin. palkkaluokka)	»	17,400:—
Siivoojatar, samalla klinikka-apulainen (yhteismäärärahasta palkattujen viranpitäjien 10:s palkkaluokka, huomioon ottaen 1,800 markan vähennyksen luontoiseduista)	»	12,600:—
Ylimääräinen siivoaminen laskun mukaan	»	10,000:—
Konekalut ja käytettävät aineet	»	6,000:—
Kaasu ja sähkö	»	4,500:—
Tarverahat	»	3,500:—
Terveystaloutakunnan käytettäväksi vuonna 1925 koko huoneiston, korvaklinikka mukaan luettuna, lämmitykseen, uutishankintoihin, sisustus- ja täydennystöihin	»	40,000:—
Yhteensä	Smk	222,400:—

¹⁾ Ks. tätä kert. siv. 85. — ²⁾ Valt. pöytäk. 28 p. toukok. 18 §. — ³⁾ Ks. 1923 vuod. kert. siv. 86. — ⁴⁾ Ks. 1922 vuod. kert. siv. 170. — ⁵⁾ S:n 17 p. jouluk. 27 §. — ⁶⁾ S:n 23 p. tammik. 28 §. — ⁷⁾ Ks. tätä kert. siv. 144. — ⁸⁾ Valt. pöytäk. 29 p. lokak. 19 §.

Tulot:

Kansakoulut	Smk	180,000:—
Kansanlastentarhat	»	17,500:—
Lääketieteellisensiaatti Th. Weberin korva-, nenä- ja kurkkutautien poliklinikka, korvausta vedestä, lämmöstä ja valosta	»	2,400:—
Lääketieteellisensiaatti M. Vannaksen silmäpoliklinikka, korvausta vedestä, lämmöstä ja valosta	»	1,600:—
	Yhteensä Smk	201,500:—

Kaupunginvaltuutettujen palkkiot. Kaupunginvaltuusto vahvisti ¹⁾ kaupunginvaltuutetun tehtävästä vuonna 1924 tulevan korvauksen 40 markaksi kokoukselta sekä puheenjohtajan palkkion 80 markaksi kokoukselta.

Majoituslautakunnan virkailijain palkkiot. Kaupunginvaltuusto päätti ²⁾ anoa maaherralta majoituslautakunnan virkailijain palkkioiden vahvistamista vuodelta 1923 niiksi määräksi, jotka heille vuoden 1923 menosäännön mukaisesti oli suoritettu, eli yhteensä 8,370 markaksi.

Esitys palkkion myöntämisestä terveydenhoitolautakunnan itseoikeutetuille jäsenille. Huomauttaen, että kaupunginvaltuuston valitsemille terveydenhoitolautakunnan jäsenille maksettiin palkkiota 40 markkaa kokoukselta, lautakunta esitti, että myöskin poliisimestarille, kaupungininsinööreille ja kaupunginarkkitehdille, jotka ilman palkkiota virka-asemansa johdosta ottivat osaa lautakunnan kokouksiin, myönnettäisiin sama palkkio kuin valituille virkamiehille, mutta kaupunginvaltuusto hylkäsi ³⁾ esityksen.

Köyhäinhoitolautakunnan apulaisjohtajan lisäpalkkio. Köyhäinhoitolautakunnan esityksestä kaupunginvaltuusto päätti ⁴⁾ myöntää köyhäinhoitolautakunnan apulaisjohtajalle J. Jakobssonille, joka oli saanut toimekseen lastensuojelulautakunnan hoitoonsa ottamain lasten hoidosta ja ylläpidosta kaupungille tulevan korvauksen perimisen, tästä työstä 250 markan suuruisen lisäpalkkion kuukaudessa, lukien marraskuun 1 p:stä 1923. Päätöksestä aiheutuvat kustannukset oli maksettava valtuuston käyttövaroista Köyhäinhoito nimisen pääluokan kohdalta.

Uudet liikenne- ja satamamaksutariffit. Sen johdosta että maamme talouselämässä oli tapahtunut suuria muutoksia, jotka olivat melkoisesti vaikuttaneet niihin satama- ja liikennemaksuihin, joita kaupungit olivat oikeutetut kantamaan, oli kysymystä voimassa olevain tariffien muuttamisesta pohdittu osin satamaviranomaisten tammikuun 22 ja 23 p:nä 1923 Helsingissä pitämässä kongressissa ⁵⁾, osin sittemmin perustetun satamaliiton hallituksessa. Ehdotuksen yhtenäisiksi liikenne- ja satamamaksutariffeiksi maamme kaupungeille laati tarkoitusta varten asetettu, tärkeimpien satamakaupunkien edustajain muodostama komitea. Satamaliiton hallituksen tarkastettua ehdotuksen se lähetettiin eri kaupunkien valtuustoille, joita pyydettiin hyväksymään ehdotetut tariffit noudatettaviksi asianomaisissa kaupungeissa sekä anomaan niille valtioneuvoston vahvistusta.

Puheenaolevasta ehdotuksesta oli satamahallitus antanut lausunnon, johon rahatoimikamari oli yhtynyt, ja kaupunginvaltuusto päätti ⁶⁾ edellä

¹⁾ Valt. pöytäk. 23 p. tammik. 20 §. — ²⁾ S:n 23 p. tammik. 21 §. — ³⁾ S:n 27 p. helmik. 30 §. — ⁴⁾ S:n 13 p. helmik. 10 §. — ⁵⁾ Ks. 1923 vuod. kert. siv. 241 ja 17*. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. 16 p. huhtik. 11 §.

mainitun lausunnon mukaisesti puolestaan hyväksyä satamaliiton hallituksen lähettämät ehdotukset liikenne- ja satamamaksutarifeiksi sekä anoa valtioneuvostolta niiden vahvistamista, kuitenkin seuraavin satamamaksutariffiin tehtävin muutoksin:

että 1 §:än lisättiin seuraava 2 kohta: Joulukuun 1 ja huhtikuun 30 päivän väliseltä ajalta suoritetaan kuitenkin yllä mainitut satamamaksut korotettuina 50 pennillä kultakin aluksen kantavuuden netto-rekisteritonnilta;

että 6 §:n toisessa kappaleessa muutettiin sana »purjehduskauden» sanaksi »kalenterivuoden»;

että 6 §:n 1 muistutuksen ruotsinkielinen sanamuoto muutettiin seuraavaksi: »Ersättes fartyg, som går enligt kungjord turlista, med annat, åtnjuter sistnämnda fartyg jämväl ovan omförmälda nedsättning i avgiften»;

että 6 §:n 2 muistutus muutettiin seuraavaksi: »Hakemus maksujen palautuksesta on tehtävä viimeistään seuraavan vuoden tammikuun kuluessa», sekä

että 8 § n d) kohdassa ruotsinkielisen tekstin sanat »laglig jaktklubbs» muutettiin sanoiksi »legaliserad segelförenings».

Elokuun 8 p:nä sisäasiainministeriö hyväksyi tariffin, jonka mukaan liikennemaksuja kannetaan Helsingin kaupungissa ¹⁾, sekä tariffin, jonka mukaan aluksista kannetaan satamamaksua Helsingin kaupungissa ²⁾, minkä jälkeen satamahallitus lähetti kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi vahvistetun tariffin puitteissa laaditun ehdotuksen uudeksi satamamaksutaksaksi, johon maksut oli merkitty jonkin verran alennettuina edellämainsussa tariffissa mainituista maksimimääristä. Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto eväten satamahallituksen esityksen päätti ³⁾, että sisäasiainministeriön vahvistamaa Helsingin kaupungin satamamaksutariffia oli sovellettava paitsi mitä tuli 1 §:n määräykseen korotetun satamamaksun suorittamisesta joulukuun 1 ja huhtikuun 30 p:n välisenä aikana. Kysymys viime-mainitun määräyksen mahdollisesta soveltamisesta lähetettiin lausunnon saamiseksi satamahallitukseen.

Laadittaessa ehdotusta kaupunkien satamamaksujen yhtenäisiksi tarifeiksi oli tarkoituksena alkuaan, että kaupungit, jotka avustivat liikennettä omalla jäänsärkijäläivällä, saisivat korvaukseksi tästä kantaa erityisen jäänsärkijämaksun. Valtioneuvoston vahvistamat periaatteet oikeuttivat kuitenkin ainoastaan kantamaan yleisen maksun satamaan poikkeavilta laivoilta, joten siis jäänsärkijämaksun täytyi sisältyä satamamaksuun. Puheenaolevaa lisämaksua ei siis ollut pidettävä satamamaksuna, vaan korvauksena jäänsärkijän avusta. Sittemmin oli satamahallituksen tietoon tullut, että merenkulkuhallitus aikoi satamamaksujen kannannassa Hangossa noudattaa alhaisempaa tariffia kuin muissa merikaupungeissa sovellettiin, mikä olisi omiansa vähentämään Helsingin talvilaivaliikennettä. Samalla hallitus ilmoitti, että satamaliiton hallitus oli ottanut käsiteltäväksi kysymyksen alennuksen myöntämisestä säännöllisesti liikenneöiville kuorma-aluksille. Yhtyen satamahallituksen asiasta tekemään ehdotukseen kaupunginvaltuusto päätti ⁴⁾, ettei satamatariffin 1 §:ssä määrättyä lisämaksua joulukuun 1 p:n ja huhtikuun 30 p:n väliseltä ajalta kannettaisi purjehduskautena 1924—25; sekä antaa satamahallituksen toimeksi aikansa ehdottaa, miten mainittua lisämaksua koskevaa määräystä oli vastedes sovellettava.

¹⁾ Kunnall. asetuskok. siv. 79. — ²⁾ S:n siv. 115. — ³⁾ Valt. pöytäk. 15 p. lokak. 15 §. — ⁴⁾ S:n 26 p. marrask. 11 §.

Muilta paikkakunnilla kotoisin olevain kansakoulunoppilaiden koulumaksut. Kaupunginvaltuusto myöntyi ¹⁾ suomenkielisten kansakoulujen johtokunnan tekemään ja ruotsinkielisten kansakoulujen johtokunnan kannattamaan esitykseen, että muilta paikkakunnilta kotoisin olevien kaupungin kansakoulujen oppilaiden koulumaksut lukuvuoden 1924—25 alusta lukien korotettaisiin 850 markasta 1,030 markkaan lukuvuodelta, joka viimeainittu määrä vastasi kaupungin todellisia kustannuksia kansakoulunoppilasta kohden vuonna 1923.

Lihantarkastusaseman tarkastus- y. m. maksujen taksa. Sittenkuin terveydenhoitolautakunta oli lähettänyt valtuustolle ehdotuksen lihantarkastusaseman tarkastus- y. m. maksujen uudeksi taksaksi, jossa ehdotuksessa voimassa olevia maksuja oli korotettu 50 %, päätti ²⁾ kaupunginvaltuusto puolestaan hyväksyä ehdotuksen siten muutettuna, että poronruhon tarkastusmaksu sekä maksu höyrykeitännästä ja suolauksesta pysytettiin ennallaan. Maaherra vahvisti ³⁾ taksan huhtikuun 28 p:nä.

Sähkövoiman hinta. Vuoden 1924 talousarvioehdotusta laadittaessa oli sähkölaitoksen tuloja laskettaessa otettu huomioon sähkövoimavirran hinnan suunniteltu alennus. Tuloarvio vahvistettiin sittemmin yllämainitun ehdotuksen mukaisesti ilman että kaupunginvaltuusto kuitenkaan teki nimenomaista päätöstä hinnan huojistamisesta, minkä johdosta kaupungin teknillisten laitosten hallitus katsoi kysymyksen olevan ratkaisematta ja toistaiseksi noudatti vanhaa taksaa. Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti ⁴⁾ alentaa sähkövoimavirran hinnan 1:70 markasta 1:50 markkaan kilowattitunnilta seuraavan maksukauden alusta lukien.

Eräiden Emäntäliiton emäntäpäivien osanottajain esitettyä, että kodin tarpeisiin käytetyn sähkön hintaa huojistettaisiin ja vtt:n Sergeliuksen tehtyä esityksen ⁵⁾ valaistus- ja voimavirran maksujen huojistamisesta oli kaupungin teknillisten laitosten hallitus antanut lausunnon kumpaisestakin esityksestä ja tällöin m. m. huomauttanut, että sähkölaitoksen uutistytöt lähivuosina aiheuttaisivat tuntuvia kustannuksia, minkä vuoksi nykyisin voimassa olevien tariffien tuottama säästö olisi käytettävä laajennustöihin. Tilapäinen hinnan huojistus johtaisi vastedes sitä tuntuvampan maksun korotukseen. Hallitus ehdotti senvuoksi, että vtt:n Sergeliuksen esitys jätettäisiin huomioon ottamatta samoin kuin myös emäntäpäivien osanottajain esitys, mikäli se koski valaistusvirrasta suoritetun maksun alentamista. Mitä taas tuli taloustarpeisiin käytetyn sähkövoiman hintaan, ilmoitti hallitus, viitaten sähkölaitoksen toimitusjohtajan laatimaan selontekoon, että hintaa tosin voitaisiin alentaa, mutta ainoastaan yöllisestä, klo 11 i. p. ja klo 6,30 a. p. välisenä aikana tapahtuvasta kulutuksesta. Virrankulutus jakautui nimittäin hyvin epätasaisesti vuorokauden tuntien kesken, siten että pimeänä vuorokauden määrätunteina päivästä saavutettiin huippukuormitus, jota vastoin kuormitus yöaikaan vuoden umpeensa oli aivan mitätön verrattuna päiväkuormitukseen eli noin kymmenes osa siitä. Tämä seikka oli sangen epäedullinen sähkölaitokselle, jonka laitteiden tuli olla varustetut mainittua huippukuormitusta silmälläpitäen. Käyttämällä erityisiä lämpöä säilyttäviä kojeita voitaisiin kuitenkin käyttää yövirtaa päivällä tapahtuvaan keittämiseen, lämmittämiseen y. m. ja siten saada kuormitus tasaisemmaksi. Kaupungissa jaellun sähkövirran omaan kustannusten hinta oli sähkölaitoksen toimitus-

¹⁾ Valt. pöytäk. 17 p. jouluk. 20 §. — ²⁾ S:n 19 p. maalisk. 6 §. — ³⁾ Kunnall. asetuskok. siv. 54. — ⁴⁾ S:n 19 p. maalisk. 9 §. — ⁵⁾ S:n 9 p. tammik. 10 §.

johtajan tekemien laskelmain mukaan 58 penniä kilowattitunnilta, mutta mahdollisen tappion välttämiseksi olisi virran hinta määrättävä 65 penniksi kilowattitunnilta. Tämäkin hinta edellytti kuitenkin jatkuvaa käyttöä eikä sitä käynyt soveltaminen aivan tilapäiseen kulutukseen. Koska erikoiset yövirran mittarit olisivat tarpeelliset, olisi virran toimittamisen ehdoksi pantava määrätty minimikulutus, josta maksu joka tapauksessa perittäisiin.

Kaikkia edellä mainittuja esityksiä esiteltäessä kaupunginvaltuusto kaupungin teknillisten laitosten hallituksen ehdotuksen hyväksyen päätti ¹⁾, että n. s. yövirran jakelu lämmitystarkoituksiin järjestettäisiin siten,

että matalajännitysvirran hinta klo 11 illalla ja klo 6.30 aamulla välisenä aikana olisi 65 penniä kilowattitunnilta, edellyttäen että pienin otettu yövirran määrä oli 500 wattia ja kuukausittainen kulutus 80 kilowattituntia, jota vähintä kulutusta ei kuitenkaan vaadittaisi kesä—elokuun aikana;

että virran toimituksessa sovellettaisiin joko kaksoistariffia tai myös sulkuaikoja;

että tarpeellisista mittarikojeista kannettaisiin kuukausivuokrana noin 2 % kojeiden hankinta-arvosta, jota vuokraa ei kuitenkaan kannettaisi kesä—elokuulta.

Sähkölaitos valtuutettiin harkinnan mukaan, sikäli kuin sitä pidettiin tarpeellisena, tekemään vähäisiä muutoksia ja poikkeuksia edellä olevista määräyksistä.

Edelleen valtuusto päätti ¹⁾ kehoittaa kaupungin teknillisten laitosten hallitusta vuoden 1925 budjetinjärjestelyn yhteydessä ottamaan harkittavakseen, eikö kodeissa kulutettua sähkövirtaa voitaisi toimittaa alempaan hintaan kuin muuta sähkölaitoksen jakelemaa virtaa. Tämän johdosta sähkölaitoksen johtaja asiasta antamassan selonteossa huomautti, että taloustariffiehdotusta laadittaessa olisi otettava huomioon, ettei taloustarkoituksiin jaeltu virta saisi lisätä sähkölaitoksen huippukuormitusta; että virran jakelu talouden tarpeisiin olisi järjestettävä niin että se jakautuisi mahdollisimman pitkälle osalle vuorokautta; sekä että tariffin ei tulisi aiheuttaa ylen suuria lisämenoja virran mittauksesta ja kirjanpidosta eikä kuluttajalle sisäjohtojen muutoksista. Tehtyään sen jälkeen selkoa mahdollisista eri tariffimuodoista johtaja puolestaan puolsi yhdistettyä tariffia kiintein tehomaksuin ja juoksevin kilowattituntimaksuin. Tämä tariffi oli edullinen sähkölaitokselle, koska kuluttajat tulisivat käyttämään hyväkseen kaiken tilaamansa tehon, ja se virrankulutuksen tuhlaus, jonka tämä saattoi aiheuttaa, oli helppo ehkäistä siten että tilattiin pienempi tehomäärä. Paitsi virranrajoittajaa tämä järjestelmä vielä edellytti kilowattituntimittaria. Jos kuluttaja halusi, voi hän myöskin saada kojeen, joka itsetoimivasti erotti hellin siksi ajaksi kuin valaistusta käytettiin. Saatavana oli myöskin mittareja, jotka käsittivät tavallisen kilowattituntimittarin, erottamiskojeen ja järjestelmän, joka osoitti, paljonko virtaa oli käytetty tilatun tehoraajan yli. Nämä mittarit tekivät kuluttajille mahdolliseksi käyttää virtaa enemmän kuin he olivat tilanneet, jossa tapauksessa kuitenkin ylimenevästä osasta veloittettaisiin erittäin korkean tariffin mukaan. Selonteossa esitettiin vielä esimerkkejä siitä, miten suuret kustannukset käytännössä tulisivat olemaan ehdotettua tariffia sovellettaessa, minkä jälkeen sähkölaitoksen johtaja kaupungin teknillisten laitosten hallituksen kannattamana ehdotti, että vuotuinen tehomaksu tilatuilta 100 watilta

¹⁾ Valt. pöytäk. 16 p. huhtik. 20 §.

vahvistettaisiin 140 markaksi ja käyttömaksu 50 penniksi kilowattitunnilta. Kaupunginvaltuusto myöntyi ¹⁾ esitykseen.

Kaasumittareista suoritettava vuokra. Kaupungin teknillisten laitosten hallitus huomautti, ettei kaupungin kaasulaitoksen antaman kaasun kulutusta koskevassa ohjesäännössä vahvistettu mittarinvuokra enää vastannut mittarin hankinta-arvon korkoa ja kuoletusta sekä että useat entiset kuluttajat, jotka eivät enää käyttäneet kaasua, pidättivät itselleen mittarin tilapäistä kulutusta varten, mikä seikka lisäsi laitoksen kustannuksia mittarivaraston täydentämisestä ilman että kulutetusta kaasusta saatiin vastaavaa tuloa. Hallituksen esittämistä syistä kaupunginvaltuusto päätti ²⁾ vahvistaa syyskuun 18 p:nä 1900 annetun Helsingin kaupungin kaasulaitoksen antaman kaasun kulutusta koskevan ohjesäännön ³⁾ 4 §:lle muutetun sanamuodon.

Määräraha korttiluettelon laatimiseksi rikostuomioiden toimeenpanijan konttoriin. Samalla kuin kaupunginvaltuusto teki päätöksen rikostuomioiden toimeenpanijan konttorin uudestaanjärjestämisestä ⁴⁾ se päätti ⁵⁾ käyttövaroitetaan Sekalaisten menojen pääluokan kohdalta osoittaa 25,000 markkaa uuden korttiluettelon laatimiseksi mainittuun konttoriin.

Lisämääräraha rahatoimikonttorille. Rahatoimikonttorille myönnettiin ⁶⁾ 50,000 markan lisäys vuoden menosääntöön ylimääräisiä apulaisia varten merkittyyn määrärahaan. Lisäys oli maksettava vuoden tilierotuksesta.

Lisämääräraha satamahallitukselle. Satamahallituksen ilmoitettua, että satamakannatakonttorin ylimääräisten apulaisten määrärahaa oli ylitetty 31,194:20 markkaa, kaupunginvaltuusto päätti ⁶⁾, että vajuus saatiin suorittaa vuoden tilierotuksesta.

Moottoriveneen ja moottoripyörän osto raittiuslautakunnalle. Raittiuslautakunnan esityksestä kaupunginvaltuusto myönsi ⁷⁾ 40,000 markkaa moottoriveneen ja moottoripyörän ostamiseksi lautakunnan käytettäväksi. Määräraha oli merkittävä vuoden 1925 menosääntöön.

Lisämääräraha palolaitokselle. Kaupunginvaltuusto päätti ⁸⁾ vuoden tilierotuksesta myöntää 15,000 markkaa lisäykeksi vuoden menosääntöön otettuun palolaitoksen bentsiini- ja paloöljymäärärahaan.

Ratsuhevosten osto poliisilaitokselle. Uudenmaan läänin maaherran maistraatin välityksellä pyydettyä kaupunginvaltuuston lausuntoa poliisimestarin tekemästä anomuksesta, että uusien hevosten ostoon poliisilaitokselle myönnettäisiin 60,000 markkaa, kaupunginvaltuusto rahatoimikamarin ehdotuksen mukaisesti päätti ⁹⁾ puoltaa poliisimestarin anomusta ja ilmoittaa, että kaupunki siinä tapauksessa että määräraha myönnettiin oli suostuvainen ^{2/7}:llä ottamaan osaa mainitun menon peittämiseen.

Sittemmin saapuneen ilmoituksen ¹⁰⁾ mukaan oli valtioneuvosto maaliskuun 28 p:nä myöntänyt anotun määrärahan 9 ratsuhevosen ostoon.

Lisämäärärahoja poliisilaitokselle. Poliisimestarin anottua sisäasiainministeriöltä 14,000 markan lisäystä vuoden menosääntöön poliisilaitoksen puhelinten voimassapitoa varten merkittyyn määrärahaan sekä oikeutta saada käyttää lääkkeistä ja sidetarvikkeista aiheutuvien menojen peittämiseksi 1,000 markkaa määrarahasta poliisinvirkaan valmistumisen kustantamiseksi sekä sittenkuin asiasta oli pyydetty kaupunginvaltuuston lausuntoa päätti ¹¹⁾

¹⁾ Valt. pöytäk. 26 p. marrask. 5 § ja 29 p. jouluk. 1 §. — ²⁾ S:n 16 p. huhtik. 19 §. — ³⁾ Kunnall. asetuskok. siv. 52. — ⁴⁾ Ks. tätä kert. siv. 139. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. 7 p. toukok. 7 §. — ⁶⁾ S:n 17 p. jouluk. 22 §. ⁷⁾ S:n 24 p. syysk. 17 §. — ⁸⁾ S:n 29 p. lokak. 11 §. — ⁹⁾ S:n 23 p. tammik. 2 §. — ¹⁰⁾ S:n 7 p. toukok. 1 §. — ¹¹⁾ S:n 29 p. lokak. 26 §.

valtuusto puoltaa esitystä ja ilmoittaa kaupungin suostuvan säädetyssä suhteessa ottamaan osaa edellämainitun lisämenon suorittamiseen.

Samoin kaupunginvaltuusto puolsi¹⁾ poliisimestarin tekemää anomusta toisen henkilöauton ostamisesta poliisilaitokselle. Tarkoitusta varten oli käytettävänä 50,000 markan määräraha, mutta kun puheenaolevaan tarkoitukseen soveltuvan auton hinta oli 130,000 markkaa, tarvittiin 80,000 markan lisämääräraha. Kaupunginvaltuusto päätti, että kaupunki suorittaisi $\frac{2}{7}$ mainitusta määrästä.

Sittenkuin poliisimestari oli ilmoittanut maaherralle, että poliisilaitoksen autojen, moottoriveneiden, pelastusveneiden y. m. kunnossapitoon tarvittiin 45,000 markan lisämääräraha ja tämän ilmoituksen johdosta oli pyydetty kaupunginvaltuuston lausuntoa, päätti²⁾ valtuusto ilmoittaa kaupungin suostuvan säädetyssä suhteessa ottamaan osaa puheenaolevan lisämenon suorittamiseen.

Lisämäärärahoja terveydenhoitoa varten. Terveydenhoitolautakunnan ilmoitettua, että eräät vuoden 1925 menosääntöön otetut terveydenhoitomäärärahat olivat riittämättömät sekä anottua tarpeellisia lisämäärärahoja, päätti³⁾ kaupunginvaltuusto anomukseen myöntyen osoittaa vuoden tilierotuksesta yhteensä 83,600 markkaa allamainittuihin tarkoituksiin: kulkutautien vastustamiseksi 12,000 markkaa, desinfiomismajalalle 2,000 markkaa, maidontarkastusta varten 1,600 markkaa, lihantarkastusasemalle 8,000 markkaa, tuberkulootisten tiedonantotoimistolle ja poliklinikalle 56,000 markkaa sekä venesirisiä tauteja sairastavien miesten poliklinikalle 4,000 markkaa.

Määräraha tuberkulootisten tiedonantotoimistolle ja poliklinikalle. Terveydenhoitolautakunnan ilmoitettua, että tuberkulootisten tiedonantotoimiston ja poliklinikan työ oli tuntuvasti lisääntynyt osin potilaiden luvun lisääntymisen ja usein toimitettavain tuberkulootisten henkilöiden omaisten lääkärintutkimusten johdosta, osin myös senvuoksi, että oli alettu toimittaa n. s. joukkotarkastuksia, päätti⁴⁾ kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan Terveydenhoito nimisen pääluokan kohdalta myöntää 5,500 markkaa kanslia-apulaisen palkkaamiseksi toimistoon helmikuun alusta vuoden loppuun.

Parantolapaikkain kustantaminen tuberkulootisille lapsille. Kaupungin tuberkuloosilääkäarin lääketieteentohtori I. Rosqvistin terveydenhoitolautakunnalle jättämässään kirjelmässä huomautettua, että kaupungilla ei ollut sopivaa parantolaa luu-, rauhas-, nivel- ja ihotuberkuloosia poteville lapsille sekä että Risatautisten lasten parantolayhdistys oli suostuvainen luovuttamaan Högsandin parantolasta mainituille lapsille viisi sairassijaa, niistä kaksi toukokuun 1 p:stä ja muut kesäkuun 1 p:stä vuoden loppuun 35 markan maksusta hoitopäivältä sekä 12 sairassijaa $3\frac{1}{2}$ kesäkuukauden ajaksi 30 markan maksusta hoitopäivältä, päätti⁵⁾ kaupunginvaltuusto lautakunnan ehdotuksesta myöntää mainittuun tarkoitukseen tuberkulootisten tiedonantotoimistolle ja poliklinikalle 80,000 markan suuruisen määrärahan kaupunginvaltuuston käyttövaroista Terveydenhoito nimisen pääluokan kohdalta.

Varattomille annetusta kättilönavusta suoritettavan korvauksen korottaminen. Terveydenhoitolautakunnan esityksestä kaupunginvaltuusto päätti⁶⁾ korottaa varattomille annetusta kättilönavusta suoritettavan palkkion 200 markaksi syntytykseltä marraskuun 1 p:stä 1924 lukien.

1) Valt. pöytäk. 12 p. marrask. 2 §. — 2) S:n 29 p. lokak. 3 §. — 3) S:n 17 p. jouluk. 18 §. — 4) S:n 19 p. maalisk. 13 §. — 5) S:n 7 p. toukok. 30 §. — 6) S:n 12 p. marrask. 16 §.

Lisämäärärahoja sairaaloille. Kaupungin sairaalaylihallituksen ilmoitettua, että vuoden menosääntöön merkityt sairaalainmäärärahat eri syistä eivät riittäneet tarkoituksiinsa, myönsi ¹⁾ kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan Sairaanhoidon nimisen pääluokan kohdalta lisämäärärahoja yhteensä 230,125 markkaa, siitä 1,125 markkaa sairaalain tilivirastolle, 35,000 markkaa Marian sairaalalle, 18,000 markkaa kulkutautisairaalalle, 75,000 markkaa Kivelän sairaalalle ja 101,000 markkaa Nikkilän mielisairaalalle.

Päättyessään ²⁾ ottaa Marian sairaalan kirurgisen osaston palvelukseen kiertävän sairaanhoitajattaren valtuusto myönsi ³⁾ käyttövaroistaan Sairaanhoidon nimisen pääluokan kohdalta 10,000 markkaa mainitun sairaanhoitajattaren toiminnassa tarvittavien sidetarpeiden, lääkkeiden y. m. kustantamiseksi.

Määräraha uusien sairassijain varustamiseksi Nikkilän mielisairaalaan. Kaupungin sairaalaylihallituksen esityksestä kaupunginvaltuusto päätti ⁴⁾ myöntää käyttövaroistaan Sairaanhoidon nimisen pääluokan kohdalta 250,000 markkaa kaluston hankkimiseksi eräihin lisäksi rakennettuihin Nikkilän mielisairaalan sairaalarakennuksiin sekä pito- ja vuodevaatteiden ostamiseksi niihin vastaanotettaville potilaille.

Ryöstön kautta hävinnyt rahamäärä. Kaupunginvaltuusto myöntyi ⁵⁾ köyhäinhuoltolautakunnan kassanhoitajattaren tohtorinrouva G. Aspelinin anomukseen, että hänet vapautettaisiin velvollisuudesta korvata eräs köyhäinhuoltolautakunnan kuuluva 3,500 markan suuruinen rahamäärä, joka oli häneltä ryöstetty, sekä valtuutti ⁶⁾ köyhäinhuoltolautakunnan kassa- ja tiliviraston poistamaan tileistä puheenaolevan määrän.

Määräraha puhelinkeskuspöydän y. m. hankkimiseksi kunnalliskotiin. Sen johdosta että kunnalliskotiin oli rakennettu uusi paviljonki, oli sinne hankittava puhelinkeskuspöytä ja uusia puhelinjohtoja, ja rahatoimikamari, joka jo ajanhukan välttämiseksi oli oikeuttanut köyhäinhuoltohallituksen ostamaan mainitun keskuspöydän ja panettamaan johdot paikoilleen, anoi, että kaupunginvaltuusto hyväksyisi tämän toimenpiteen ja myöntäisi tarkoitukseen 21,700 markan suuruisen määrärahan. Valtuusto myöntyi ⁶⁾ anomukseen ja osoitti pyydetyn rahamäärän käyttövaroistaan Köyhäinhuolto nimisen pääluokan kohdalta.

Lisämääräraha kunnalliskodille. Köyhäinhuoltohallitus ilmoitti, että vuoden menosääntöön kunnalliskodissa tarvittavia lääkkeitä ja sidetarpeita varten merkittyä määrärahaa oli ylitetty 5,000 markkaa, minkä johdosta kaupunginvaltuusto päätti ⁷⁾ käyttövaroistaan Köyhäinhuolto nimisen pääluokan kohdalta osoittaa tarkoitukseen yllämainitun suuruisen lisämäärärahan.

Lisämääräraha lastensuojelulautakunnalle. Lastensuojelulautakunnan esityksestä kaupunginvaltuusto myönsi ⁸⁾ käyttövaroistaan Lastensuojelutoiminta nimisen pääluokan kohdalta 6,000 markan suuruisen lisäyksen lautakunnan matkakustannusmäärärahaan sekä 4,000 markan lisäyksen lautakunnan tarverahain määrärahaan.

Määrärahoja hampaidenhoitoa varten. Kaupunginvaltuusto päätti ⁹⁾ merkitä vuoden 1925 menosääntöön yhteensä 197,500 markkaa polikliinistä hampaidenhoitoa varten, siitä 135,000 markkaa suomenkielisten kansakoulujen,

¹⁾ Valt. pöytäk. 10 p. jouluk. 10 §. — ²⁾ Ks. tätä kert. siv. 151. — ³⁾ Valt. pöytäk. 2 p. huhtik. 13 §. — ⁴⁾ S:n 26 p. marrask. 4 §. — ⁵⁾ S:n 2 p. huhtik. 21 §. — ⁶⁾ S:n 10 p. jouluk. 12 §. — ⁷⁾ S:n 17 p. jouluk. 22 §. — ⁸⁾ S:n 26 p. marrask. 15 §. — ⁹⁾ S:n 29 p. lokak. 19 §.

45,000 markkaa ruotsinkielisten kansakoulujen ja 17,500 markkaa kansanlastenharhain menosääntöön.

Lisämäärärahoja kansakouluille. Vuoden menosääntöön suomenkielisten kansakoulujen johtokunnan puheenjohtajan ja jäsenten palkkioita varten merkittyyn määrärahaan tarvittiin 1,800 markan lisäys sen johdosta, että johtokunnalla oli ollut useampia kokouksia kuin talousarviota laadittaessa oli arvioitu, ja johtokunnan tarverahain määrärahaan 10,000 markan lisäys sen johdosta, että kaavakkeiden y. m. painatuskustannukset olivat vuoden varrella kohonneet. Kaupunginvaltuusto päätti ¹⁾ myöntää puheena olevat määrät käyttövaroistaan Opetus- ja sivistyslaitokset nimisen pääluokan kohdalta.

Samasta määrärahasta myönnettiin ²⁾ ruotsinkielisille kansakouluille 19,000 markkaa vuokrain kohoamisen kouluille aiheuttamain lisäkustannusten peittämiseksi ja 41,000 markkaa kaluston hankkimiseksi ja kaasu- ja sähköjohtojen laittamiseksi sisustettavana olevaan Annankadun 30:ssa sijaitsevaan kansakoulutaloon.

Lisämääräraha kansanlastentarhain kanslialle. Kaupunginvaltuusto myönsi ³⁾ käyttövaroistaan Opetus- ja sivistyslaitokset nimisen pääluokan kohdalta 4,000 markkaa lisäykseksi menosääntöön kansanlastentarhain kansliakustannuksia varten merkittyyn määrärahaan.

Määrärahoja kansanlastentarhain voimassapitloon. Kansanlastentarhain johtokunta ilmoitti, että Suomenlinnaan oli tarkoitus perustaa syyskuun 1 p:nä avattava suomenkielinen lastentarha siihen liittyvine kokopäiväosastoineen ja esitti, että uuden lastentarhan aiheuttamat kustannukset saataisiin suorittaa vuoden menosääntöön Fredriksperin ruotsinkielistä lastentarhaa varten merkityn määrärahan varoista, koska viimemainittua laitosta ei ollut voitu avata m. m. siitä syystä, että oli ollut mahdotonta saada sille huoneistoa. Johtokunnan anomukseen myöntyen kaupunginvaltuusto päätti ⁴⁾, että Suomenlinnaan syyskuun 1 p:stä perustettavalle suomenkieliselle kansanlastentarhalle myönnettäisiin avustusta kaupungin varoista samoin ehdoin, jotka olivat voimassa muihin kaupungin avustamiin kansanlastentarhoihin nähden sekä että sen aiheuttamiin menoihin kuluvana vuonna saisi käyttää Fredriksperin ruotsinkieliselle lastentarhalle varatun käyttämättömän määrärahan varoja.

Kansanlastentarhain johtokunnan anottua 11,800 markan suuruisen määrärahan myöntämistä Töölön Rauhalan lastentarhan yhteyteen perustettavaa n. s. päiväkotia varten, joka koti sijoitettaisiin vuokrantarkkailulautakunnan hallussa olevaan huoneistoon Länt. Viertotien 24:än, kaupunginvaltuusto päätti ⁵⁾ myöntyä esitykseen sikäli, että mainittuun tarkoitukseen myönnettäisiin 10,800 markkaa suoritettavaksi valtuuston käyttövaroista Opetus- ja sivistyslaitokset nimisen pääluokan kohdalta.

Kansanlastentarhain johtokunnan esityksestä kaupunginvaltuusto myönsi ⁶⁾ käyttövaroistaan Opetus- ja sivistyslaitokset nimisen pääluokan kohdalta 21,627:50 markkaa lisäykseksi menosääntöön kansanlastentarhain ylläpitoa varten merkittyyn määrärahaan, jota oli ylitetty sen johdosta, että eräiden lastentarhahuoneistojen vuokria vuoden varrella oli korotettu.

¹⁾ Valt. pöytäk. 12 p. marrask. 22 § ja 26 p. marrask. 16 §. — ²⁾ S:n 7 p. toukok. 16 § ja 15 p. lokak. 20 §. — ³⁾ S:n 15 p. lokak. 28 §. — ⁴⁾ S:n 11 p. kesäk. 30 §. — ⁵⁾ S:n 28 p. toukok. 15 §. — ⁶⁾ S:n 15 p. lokak. 23 §.

Edelleen kaupunginvaltuusto myönsi ¹⁾ käyttövaroistaan 4,000 markan suuruisen lisäyksen edellä mainittuun menosäännön määrärahaan Solhem nimisen lastentarhan lämmitysmenojen suorittamista varten, jotka olivat lisääntyneet sittenkuin lastentarhan hallussa olevaan huoneistoon oli järjestetty keskuslämmitys.

Määräraha taideteollisuuskeskuskoulun voimassapitoon. Rahatoimikamari ilmoitti, että kamari yksissä neuvoin kaupungin ammattiopetuslaitosten ja Suomen taideteollisuusyhdistyksen edustajain kanssa oli käsitellyt kysymystä kaupungin jatkuvan avustuksen myöntämisestä taideteollisuuskeskuskoululle. Tällöin oli oltu yksimielisiä siitä, että kaupungin vuoden 1925 alusta tuli ottaa osaa ainoastaan koulun iltakurssien voimassapitoon, joita varten myönnettävä avustus Taideteollisuusyhdistyksen laatiman ja rahatoimikamaria kannattaman mainitun vuoden menosääntöehdotuksen mukaan tulisi olemaan 176,925 markkaa, mistä määrästä 111,500 markkaa vastasi opettajain palkkaukseen tarvittavien menojen puolta määrää ja 65,425 markkaa muita kustannuksia, valtion osuus opetusvälinekustannuksista pois luettuna. Kamarin kirjelmää esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti ²⁾ merkitä kaupungin avustuksen taideteollisuuskeskuskoulun voimassapitoon vuoden 1925 menosääntöön 176,925 markan määräisenä sekä antaa rahatoimikamarin toimeksi Suomen taideteollisuusyhdistystä kuultuaan yksissä neuvoin ammattiopetuslaitosten keskusjohtokunnan kanssa tehdä ehdotuksen mainitun koulun vastaiseksi avustamiseksi.

Lisämäärärahoja kaupunginkirjastolle. Kaupunginkirjaston johtokunta ilmoitti, että eräät vuoden menosääntöön kaupunginkirjastoa varten merkityt määrärahat olivat osoittautuneet riittämättömiksi sen johdosta että pääkirjaston lainausosaston uudestijärjestämisen ja erityisen kirjastokonttorin sekä lasten lukusalin perustamisen takia ylimääräisten apulaisten palkkauskustannukset ja kulungit olivat nousseet arvioituja suuremmiksi. Johtokunnan anomukseen myöntyen kaupunginvaltuusto päätti ³⁾ myöntää käyttövaroistaan Opetus- ja sivistyslaitokset nimisen pääluokan kohdalta yhteensä 29,000 markan lisäyksen kaupunginkirjaston yllämainittujen lisäkustannusten peittämiseksi.

Kaupunginvaltuuston valmisteluvaliokunnan palautettua rahatoimikamariin kaupunginkirjaston johtokunnan tekemän anomuksen 1,100 markan lisäyksen myöntämisestä kirjaston menosääntöön merkittyyn puhtaanapito määrärahaan, oli kamari myöntänyt pyydetyn määrän käyttövaroistaan ja anoi kaupunginvaltuuston hyväksymistä tälle toimenpiteelleen. Kaupunginvaltuusto myöntyi ⁴⁾ esitykseen.

Teknillisten laitosten määrärahain ylityksiä sekä niille myönnettyjä lisämäärärahoja. Teknillisten laitosten hallituksen ilmoitettua, että eräät mainittujen laitosten vuoden 1923 menosääntöön merkityt määrärahat eri syistä olivat osoittautuneet riittämättömiksi, valtuusto päätti ⁵⁾ myöntää laitosten vuoden 1923 voittovaroista vesijohtolaitokselle 154,000 markan, kaasulaitokselle 1,564,000 markan ja sähkölaitokselle 520,300 markan suuruisen lisämäärärahan.

Sittemmin rahatoimikamari oli oikeuttanut vesijohtolaitoksen yhteensä 143,409:54 markalla ylittämään laitoksen vuoden 1923 menosääntöön merkityt määrärahoja, minkä toimenpiteen kaupunginvaltuusto hyväksyi ⁶⁾.

¹⁾ Valt. pöytäk. 15 p. lokak. 24 §. — ²⁾ S:n 15 p. lokak. 13 §. — ³⁾ S:n 15 p. lokak. 29 §. — ⁴⁾ S:n 10 p. jouluk. 13 §. — ⁵⁾ S:n 23 p. tammik. 19 §. — ⁶⁾ S:n 19 p. maalisk. 12 §.

Kaupungin teknillisten laitosten hallitus ilmoitti, että kaasunkulutus vuoden kuluessa oli kohonnut lähes 15 % suuremmaksi kuin budjettia laadittaessa oli arvioitu. Tämä tosiasia oli pääsyynä siihen, että eräät menosäännön määrärahat olivat osoittaneet liian niukoiksi ja että sen vuoksi tarvittiin lisämäärärahoja yhteensä 696,000 markkaa. Kaasunkuluttajain lukumäärän melkoinen lisääntyminen oli tehnyt välttämättömäksi hankkia 650 uutta mittaria arvioitujen 600:n lisäksi, mistä oli ollut seurauksena, että tähän tarkoitukseen aiottua määrärahaa oli ylitetty 300,000 markkaa. Edelleen tarvittiin 110,000 markan suuruinen lisämääräraha niiden lisäkustannusten peittämiseen, jotka olivat aiheutuneet hiilenmurskauskoneen ja hiilenkuljetuslaitteen asettamisesta. Samalla hallitus ilmoitti, että myöskin kaasulaitoksen tulot tulisivat nousemaan yli tuloarviossa arvioitujen. Anomusta esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti ¹⁾ myöntää kaasulaitokselle 696,000 markan lisämäärärahan sen käyttökulujen peittämiseen sekä 410,000 markkaa uutistöitä varten; molemmat määrät oli suoritettava laitoksen voittovaroista.

Rahatoimikamari ilmoitti oikeutaneensa sähkölaitoksen 35,544: 95 markalla ylittämään eräitä vuoden 1923 menosäännön määrärahoja sekä käyttämään asemarakennusten kunnossapitoo 34,281: 20 markkaa, mikä määrä sittemmin oli otettava vuoden 1925 talousarvioon, sekä anoi toimenpiteelle kaupunginvaltuuston hyväksymistä. Valtuusto myöntyi ²⁾ esitykseen.

Eiran puistikon valaistuksen parantaminen. Rahatoimikamari ilmoitti antaneensa sähkölaitoksen toimeksi laatia ehdotuksen Eiran puistikon erittäin huonon valaistuksen parantamiseksi ja sähkölaitoksen sittemmin jättämän suunnitelman kustannusarvion nousevan 20,000 markkaan. Samalla kamari anoi valtuutta saada jo kuluvana vuonna osoittaa tähän tarkoitukseen 10,000 markkaa, joka määrä otettaisiin tarkoitusta varten vuoden 1925 menosääntöön merkittävästä määrärahasta. Kaupunginvaltuusto hyväksyi ³⁾ esityksen.

Lisäyksiä eräihin rakennuskonttorin palkkausmäärärahoihin. Rahatoimikamari ilmoitti, että vuoden menosääntöön rakennuskonttorin insinööri- ja piirustusapulaisia sekä konttoriapulaisia varten merkityt määrärahat olivat olleet riittämättömät sen johdosta että eräiden mainituista määrärahoista palkkattujen viranpitäjien palkkoja oli korotettu ja että lisäksi vuoden varrella oli täytynyt asettaa eräitä uusia ylimääräisiä virkamiehiä. Tämän johdosta kaupunginvaltuusto päätti ⁴⁾ osoittaa vuoden tilierotuksesta yhteensä 30,550 markkaa rakennuskonttorin edellämainittujen lisäkustannusten peittämiseksi.

Lisäys kaupungin yleisten töiden hallituksen tarverahain määrärahaan. Kaupungin yleisten töiden hallitus ilmoitti, että hallituksen ja rakennuskonttorin tarverahamäärärahaa tultaisiin ylittämään 15,000 markkaa, minkä johdosta kaupunginvaltuusto päätti ⁵⁾ osoittaa mainitun vajauksen vuoden tilierotuksesta.

Munkkisaarella olevan tavarahissin osto. Sittemmin Aktiebolaget Munkholmen osakeyhtiö oli tarjonnut kaupungin lunastettavaksi osan kaupungin ostamassa ⁶⁾ tehdaskorttelissa n:o 177, Munkkisaarella, olevasta kalustosta, oli rakennuskonttori rahatoimikamarin toimenannosta tarkastanut mainitun kaluston ja toimituksesta antamassaan lausunnossa ilmoittanut, että kaupungille voisi olla edullista lunastaa osin tavarahissi, osin kaksi höyry-

¹⁾ Valt. pöytäk. 17 p. jouluk. 24 §. — ²⁾ S:n 19 p. maalisk. 12 §. — ³⁾ S:n 12 p. marrask. 14 §. — ⁴⁾ S:n 29 p. lokak. 10 §. — ⁵⁾ S:n 17 p. jouluk. 22 §. — ⁶⁾ Ks. 1923 vuod. kert. siv. 15.

kattilaa. Kaupungininsinööri huomautti samalla, että mainitut höyrykattilat oli merkitty siihen arviokirjaan, joka oli ollut kaupunginvaltuuston mainitusta tehdaskorttelista hyväksymän, kauppakirjaan otetun kauppahinnan arvioinnin pohjana. Sittemmin lapahluunessa rahatoimikamarin asiasta antaman kirjelmän esittelyssä kaupunginvaltuusto päätti ¹⁾ hylätä kamarin esityksen määrärahan myöntämisestä höyrykattilain ostoon, koska ne oikeuden mukaan kuuluivat kaupungille, ja osoittaa 25,000 markkaa mainitun tavarahissin ostamiseen. Tämä määrä oli etuantina maksettava kaupunginkassasta ja sittemmin merkittävä vuoden 1925 menosääntöön.

Lisämääräraha lumenkuljetusta varten. Kaupungin yleisten töiden hallituksen ilmoitettua, että vuoden menosääntöön otettua lumenkuljetusmäärärahaa harvinaisen lumisen talven johdosta tulitisiin ylittämään 30,000 markkaa, myönsi ²⁾ kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan Sekalaisten menojen pääluokan kohdalta puheenaolevaan määrärahaan yllämainitun lisäyksen.

Lisämäärärahoja rantaverhousta, tavaralavoja, halkomittoja y. m. varten. Rakennuskonttorin satamarakennusosaston työpäällikön ilmoitettua, että vuoden menosääntöön rantaverhousta sekä tavaralavoja, halkomittoja ja satamakonttorin veneitä varten merkityt määrärahat olivat riittämättömät, päätti ³⁾ kaupunginvaltuusto kaupungin yleisten töiden hallituksen esityksestä myöntää ensinmainittuun määrärahaan 25,000 markan ja viimeinmainittuun määrärahaan 12,000 markan lisäyksen, jotka molemmat lisäykset oli suoritettava vuoden tilierotuksesta.

Lisämääräraha hengenpelastusvälineitä ja -veneitä varten. Kaupungin yleisten töiden hallituksen ilmoitettua, että vuoden menosääntöön hengenpelastusvälineitä ja -veneitä varten merkitty määräraha ei tulisi riittämään tarkoitukseensa, m. m. sen johdosta että sillä oli kustannettu vuonna 1923 hankittujen uusien veneiden rautapeite ja maalaus, päätti ⁴⁾ kaupunginvaltuusto yleisiä töitä varten olevista käyttövaroistaan myöntää puheenaolevaan määrärahaan 12,000 markan suuruisen lisäyksen.

Lisämäärärahoja työntekijäin sairas- ja hautausapumaksuja varten. Rahatoimikamari lähetti puoltolauseensa ohella kaupunginvaltuustolle kaupungin yleisten töiden hallituksen esityksen yhteensä 35,500 markan suuruisen lisäyksen myöntämisestä eräihin vuoden menosääntöön Työntekijöille tulevat edut nimiseen lukuun merkittyihin määrärahoihin, siitä 25,000 markkaa sairasapumäärärahaan ja 10,500 markkaa hautausapumäärärahaan. Samalla kamari ilmoitti hautausapumäärärahan riittämättömyyden osittain johtuneen siitä, että hallitus oli korottanut hautausavun määrän 500 markasta 1,000 markkaan, minkä johdosta kamari oli huomauttanut hallitukselle, ettei tämä ollut oikeutettu ryhtymään toimenpiteeseen, joka tuntuvasti lisäsi talousarvion laadinnassa huomioon otettuja menoja. Esityksen hyväksyen kaupunginvaltuusto myönsi ⁵⁾ anotut määrärahat, jotka oli maksettava vuoden tilierotuksesta.

Ylitettyjä katuvalaistusmäärärahoja. Rahatoimikamari ilmoitti, että vuodeksi 1923 myönnettyjä katuvalaistusmäärärahoja oli ylitetty 59,725: 50 markkaa, minkä ylityksen kaupunginvaltuusto hyväksyi ⁶⁾.

Määräraha Käpylän ja Toukolan katuvalaistusta varten. Rahatoimikamari ilmoitti, että Käpylän puutarhaesikaupungin ja omakotialueen sekä

¹⁾ Valt. pöytäk. 15 p. lokak. 8 §. — ²⁾ S:n 16 p. huhtik. 7 §. — ³⁾ S:n 10 p. jouluk. 11 §. — ⁴⁾ S:n 15 p. lokak. 12 §. — ⁵⁾ S:n 12 p. marrask. 21 §. — ⁶⁾ S:n 2 p. huhtik. 9 §.

Toukolan omakotialueen lisääntyneen asutuksen johdosta oli käynyt välttämättömäksi sijoittaa sikäläisille kaduille eräitä uusia katulyhtyjä sekä ettei lästlä aiheutuneiden kustannusten peittämiseksi ollut määrärahaa käytettävänä. Kaupunginvaltuusto päätti¹⁾ osoittaa tarvittavan määrän, 9,800 markkaa, vuoden tilierotuksesta.

Lisämääräraha puhtaanapitotöitä varten. Puhtaanapitohallituksen ilmoitettua, että eräät menosääntöön merkityt määrärahat olivat osoittautuneet riittämättömiksi, pääasiallisesti talven runsaan lumentulon aiheuttamien menojen johdosta, päätti²⁾ kaupunginvaltuusto myöntää vuoden tilierotuksesta yhteensä 1,142,000 markkaa lisäykseksi puheenaoleviin määrärahoihin, siitä 692,000 markkaa katujen puhtaanapitoa, 430,000 markkaa makkien puhtaanapitoa ja 20,000 markkaa työkaluja varten.

Lisämääräraha kunnan työväenasunnoille. Koska vuoden varrella oli valmistunut uusia kunnan työväenasuntoja, olivat eräät menosääntöön mainittuja asuntoja varten otetut määrärahat käyneet riittämättömiksi, minkä johdosta kaupunginvaltuusto päätti³⁾ vuoden tilierotuksesta osoittaa 4,716: 40 markkaa lisäykseksi niiden vedenkulutusmäärärahaan ja 37,589: 44 palovakuutusmäärärahaan.

Lisämääräraha maatalouslautakunnalle. Vuoden 1923 huonon kaurasadon johdosta oli maatalouskonttorin ollut pakko ostaa kevätilviljan siementä, ja kaupunginvaltuusto päätti⁴⁾ maatalouslautakunnan esityksestä myöntää tästä johtuneiden kustannusten peittämiseksi 80,000 markan suuruisen lisäyksen menosääntöön maanviljelystä varten merkittyyn määrärahaan. Puheenaoleva määrä osoitettiin valtuuston käyttövaroista Kaupungin kiinteä omaisuus nimisen pääluokan kohdalta.

Lisämäärärahoja palovakuutusmaksuja y. m. varten. Kaupunginvaltuusto osoitti⁵⁾ vuoden tilierotuksesta seuraavat lisäykset vuoden menosääntöön allamainittuihin tarkoituksiin merkittyihin määrärahoihin: yleisiä palovakuutusmaksuja varten 50,000 markkaa, irtaimiston vakuuttamiseen 11,000 markkaa sekä uusia puhelimia ja puhelinmaksuja varten 45,000 markkaa.

Määräraha eduskuntavaaleja varten. Eduskuntavaalien toimittamista varten kaupunginvaltuusto osoitti⁶⁾ käyttövaroistaan Sekalaiset menot nimisen pääluokan kohdalta 180,000 markkaa.

Määräraha keskussairaalamitealle. Keskussairaalamitean esityksestä kaupunginvaltuusto päätti⁷⁾ myöntää komitealle 60,000 markan suuruisen määrärahan keskus- ja tuberkuloosisairaalan lämpö- ja voimalaitosten suunnitelman laatimista varten. Määräraha oli etuantina maksettava kaupunginkassasta ja sittemmin merkittävä vuoden 1925 menosääntöön.

Määräraha kiertävän kaupunginasemakaavamuseon sekä asemakaava-arkiston aikaansaamiseksi. Kaupunginvaltuusto myöntyi⁸⁾ Suomen kaupunginrakentajain liiton anomukseen, että kaupungin varoista myönnettäisiin 3,000 markan suuruisen avustus kiertävän kaupunginasemakaavamuseon aikaansaamiseksi, joka käsittäisi sekä historiallisia kaupunginasemakaavoja ja vanhojen rakennustuotteiden valokuvia että uudempia kaupunkien ja taajaväkisten yhdyskuntain asemakaavaehdotuksia ja lopullisia asemakaavoja ynnä tyyppipiirustuksia omakotialueiden rakentamista varten. Museoon yhdistettäisiin täydellinen kaupunginasemakaava-arkisto, joka sisältäisi

¹⁾ Valt. pöytäk. 29 p. lokak. 17 §. — ²⁾ S:n 15 p. lokak. 22 §. — ³⁾ S:n 17 p. jouluk. 22 §. — ⁴⁾ S:n 24 p. syysk. 18 §. — ⁵⁾ S:n 17 p. jouluk. 22 §. — ⁶⁾ S:n 27 p. helmik. 5 §. — ⁷⁾ S:n 29 p. lokak. 18 §. — ⁸⁾ S:n 28 p. toukok. 22 §.

maamme kaupunkien ja yhdyskuntain kaikkien kaupunginasemakaavain valokuvat suurennettuina.

Määräraha kulkulaitoskomitealle. Komitea, jonka kaupunginvaltuusto vuonna 1920 oli asettanut ¹⁾ selvittämään kaupungin kulkulaitosten parantamiskysymystä, oli anonut 20,000 markan suuruista määrärahaa sihteerin palkkaamiseen ja erinäisten juoksevain menojen suorittamiseen. Esitykseen myöntyen kaupunginvaltuusto päätti ²⁾ osoittaa anotun määrärahan käyttövaroistaan Sekalaisten menojen pääluokan kohdalta.

Puhtaanapitolaitoksen kirjanpito. Kaupunginvaltuustolle jättämässään kirjelmässä puhtaanapitohallitus ehdotti, että puhtaanapitolaitokseen perustettaisiin erityinen tilivirasto, joka saisi tehtäväkseen hoitaa sekä laitoksen sisäistä kirjanpitoa että aikaisemmin rakennuskonttorin tiliviraston toimensa ollutta kameraalista kirjanpitoa. Ehdotusta, johon liittyi rakennuskonttorin kamreerin puoltava lausunto, perusteltiin niillä haitoilla, jotka aiheutuivat kaksinaisesta kirjanpidosta. Kysymystä puhtaanapitolaitoksen kirjanpidon uudistamisesta oli käsitelty myöskin rahatoimikamarissa, joka vuonna 1923 asetti komitean sitä valmistelemaan. Komitean sittemmin antama ehdotus kohdistui pääasiallisesti siihen, että olisi otettava käyttöön yksityiskohtainen liikekirjanpito, jota vastoin komitea ei tarkemmin puuttunut uudistuksesta johtuvaan laitoksen henkilökunnan lisäämiseen. Sittenkuin revisionikonttorille oli annettu tilaisuus lausua mielipiteensä asiasta, otti rahatoimikamari sen uudelleen käsiteltäväkseen asettuen sille kannalle, että oman tiliviraston perustaminen puhtaanapitolaitokseen ei ollut tarpeen vaatima. Kuitenkin kamari oli sitä mieltä, ettei puhtaanapitohallituksella ollut käytettäväänään sellaisia työvoimia, joita laitoksen sisäisen kirjanpidon tarkoituksenmukainen hoito edellytti, minkä tähden olisi perustettava kirjanpitäjän virka. Koska tämän viran haltija, jolla ei tulisi olemaan mitään kirjanpitoalaan perehtynyttä esimiestä, tulisi työskentelemään verraten itsenäisesti, katsoi kamari, että virka olisi luettava 8 palkkaluokkaan. Samalla kamari valtuutti puhtaanapitohallituksen työmäärärahoistaan palkkaamaan tarpeellisen henkilökunnan, kunnes esillä oleva kysymys ratkaistaisiin.

Kaikkien edellämainittujen ehdotusten ollessa ensi kertaa käsiteltävinä kaupunginvaltuusto päätti ³⁾ lähettää asian talousarviovaliokuntaan, joka sittemmin antamassaan lausunnossa ilmoitti voivansa pääasiassa yhtyä rahatoimikamarin ehdotukseen, että puhtaanapitolaitoksen kameraalinen kirjanpito edelleenkin pysytettäisiin rakennuskonttorin tilivirastossa, mutta että puhtaanapitolaitokseen sen liikekirjanpidon tehokkuuden lisäämiseksi asetettaisiin kirjanpitäjä. Talousarviovaliokunnan ehdotuksen hyväksyen kaupunginvaltuusto asiaa lopullisesti käsiteltäessä päätti ⁴⁾ puhtaanapitolaitokseen heinäkuun 1 p:stä perustettavaksi vakinaisen, 11 palkkaluokkaan luettavan kamreerinviran, jonka haltijan oli hoidettava laitoksen liikekirjanpito, sekä että virka olisi puhtaanapitohallituksen täytettävä, minkä ohessa mainitulle hallitukselle annettiin tehtäväksi aikanaan laatia ja esittää kaupunginvaltuustolle uuden viranpitäjän johtosääntöehdotus. Samalla kaupunginvaltuusto päätti ⁴⁾, että edellämainituista päätöksestä aiheutuvat kuluvaan vuoteen kohdistuvat menot oli merkittävä talousarvion tiliin Uusien virkain palkat ja palkan korotukset.

Määrärahoja osanottoa varten kongresseihin. Kaupunginvaltuusto osoitti ⁵⁾

¹⁾ Ks. 1920 vuod. kert. siv. 207. — ²⁾ Valt. pöytäk. 7 p. toukok. 36 §. — ³⁾ S:n 27 p. helmik. 35 §. — ⁴⁾ S:n 7 p. toukok. 11 §. — ⁵⁾ S:n 28 p. toukok. 23 §.

edustajikseen Svenska stadsförbundet-liiton kongressiin Hälsingborgissa elokuun 27 ja 28 p:nä valitsemissa henkilöiden matka- y. m. kuluja varten käyttövaroistaan Sekalaisten menojen pääluokan kohdalta enintään 30,000 markkaa.

Apuraha pohjoismaiselle emäntäkokoukselle. Kaupunginvaltuusto myöntyi ¹⁾ Martta-yhdistyksen tekemään anomukseen, että kaupungin varoista myönnettäisiin 10,000 markan suuruinen apuraha Helsingissä toukokuun 28—30 p:nä toimeenpantavan kokouksen aiheuttamien kustannusten peittämiseksi, johon kokoukseen oli kutsuttu Ruotsin, Norjan ja Tanskan emäntäyhdistykset. Anottu määrä myönnettiin ¹⁾ valtuuston käyttövaroista Sekalaisten menojen pääluokan kohdalta.

Apuraha pohjoismaiselle naiskongressille. Eräiden naisjärjestöjen anottua että kaupunki 20,000 markalla ottaisi osaa Helsingissä 3—5 p:nä kesäkuuta pidettävän naiskongressin kustannusten peittämiseen, johon kongressiin oli kutsuttu Skandinaviassa toimivat naisyhdistykset, päätti ²⁾ valtuusto myöntää mainittuun tarkoitukseen 15,000 markan määrärahan maksettavaksi valtuuston käyttövaroista Sekalaisten menojen pääluokan kohdalta.

Määräraha matkakustannusten peittämiseksi. Kaupunginjohtaja A. Castrénin ja terveydenhoitolaikunnan puheenjohtajan professori O. von Hellensin käytyä kaupunginvaltuuston lähettämänä ³⁾ Skandinavian maissa tutustumassa niissä toimiviin teurastuslaitoksiin valtuusto päätti ⁴⁾ osoittaa 1923 vuoden tilierotuksesta 32,900 markkaa edellämaittujen herrain matkakustannusten peittämiseksi.

Yleishyödyllisen rakennustoiminnan avustaminen ⁵⁾. Tammikuun 17 p:nä 1924 tekemällään päätöksellä oli valtioneuvosto vahvistanut uudet määräykset kuoletuslainain myöntämisestä valtion varoista mainittuna vuonna pienasuntojen rakentamisen edistämiseksi ⁶⁾. Valtioneuvoston edellämaittujen päätöksen mukaan kunnilla oli oikeus vahvistaa lainaksi antamiensa varojen korko, joka kuitenkin ei saanut ylittää niiden itsensä suorittamaa korkoa, tai, jos lainaksi annetut määrät eivät olleet lainavaroja, 7 %.

Valtioneuvoston korkomäärää koskevan päätöksen johdosta kaupunginvaltuusto rahatoimikamarin esityksestä päätti ⁷⁾, että kunnan varoista uutisrakennustoiminnan avustamiseksi myönnettyjen kuoletuslainain korko katsoen siihen, että tarvittavat varat tulivat otettaviksi lainavaroista, oli määrättävä 7½ %:ksi ja kuoletus 1 %:ksi.

Kun sittemmin eräät rakennusosakeyhtiöt, -osuuskunnat ja yksityishenkilöt olivat anoneet kunnan avustusta suunnittelemissa rakennusyritysten toteuttamiseksi, päätti ⁸⁾ kaupunginvaltuusto valtioneuvoston sekä valtuuston edellämaittuihin päätöksiin sisältyvien ehtojen mukaisesti

myöntää kunnan varoista Asunto-osuuskunta Voitolle r. l. 378,000 markan suuruisen kuoletuslainan sekä anoa sosialiministeriöltä 630,000 markan suuruisen kuoletuslainan myöntämistä yleisistä varoista mainitulle osuuskunnalle;

myöntää kunnan varoista Asunto-osakeyhtiö Tyynille 75,000 markan suuruisen kuoletuslainan sekä anoa sosialiministeriöltä 125,000 markan suuruisen kuoletuslainan myöntämistä yleisistä varoista mainitulle yhtiölle;

¹⁾ Valt. pöytäk. 2 p. huhtik. 25 §. — ²⁾ S:n 2 p. huhtik. 24 §. — ³⁾ Ks. 1923 vuod. kert. siv. 239 ja 260. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 27 p. helmik. 18 §. — ⁵⁾ Ks. myös tätä kert. os. II. — ⁶⁾ Ks. kunnall. asetuskok. siv. 1. — ⁷⁾ Valt. pöytäk. 7 p. toukok. 18 §. — ⁸⁾ S:n 7 p. toukok. 18 § ja 11 p. kesäk. 49 §.

myöntää kunnan varoista Asunto-osakeyhtiö Osmon osakkaille 285,000 markan suuruisen kuoletuslainan, kuitenkin sillä ehdolla, että mainitut henkilöt saisivat valtion varoista 475,000 markan suuruisen kuoletuslainan, jota valtuusto päätti anoa sosialiministeriöltä;

myöntää kunnan varoista Asunto-osakeyhtiö Stenbäckkatu 18—20 nimiselle yhtiölle 72,000 markan suuruisen kuoletuslainan sillä ehdolla, että yhtiölle valtion varoista myönnettiin 120,000 markan suuruisen kuoletuslaina, jota valtuusto päätti anoa sosialiministeriöltä;

myöntää kunnan varoista Asunto-osakeyhtiö Hauholle 795,000 markan suuruisen kuoletuslainan sillä ehdolla, että yhtiölle valtion varoista myönnettiin 1,325,000 markan kuoletuslaina, jota päätettiin anoa sosialiministeriöltä;

myöntää kunnan varoista Helsingin kaupungin rakennusosakeyhtiö n:o 1 — Helsingfors stads byggnadsaktiebolag n:o 1 nimiselle yhtymälle 801,000 markan suuruisen kuoletuslainan sillä ehdolla, että yhtiö sai valtion varoista 1,335,000 markan suuruisen kuoletuslainan, jota valtuusto päätti anoa sosialiministeriöltä;

myöntää kunnan varoista Virkamiesasunto-osakeyhtiö Sampsantie 50 — Tjänstemannabostadsaktiebolaget Sampsavägen 50 nimiselle yhtiölle 351,000 markan suuruisen kuoletuslainan sillä ehdolla, että yhtiö valtion varoista sai 585,000 markan kuoletuslainan, jota päätettiin anoa sosialiministeriöltä.

Kaikki kunnan varoista myönnetyt lainat osoitettiin menosäännön tililtä Kuoletuslainoja yleishyödyllisille rakennusyriyksille. Rahatoimikamarin tehtäväksi annettiin sosialilautakuntaa kuultuaan ryhtyä päätöksistä aiheutuviin toimenpiteisiin.

Edellä luetelluista rakennusosakeyhtiöistä erosi kaksi järjestelyyn ja taroitukseen nähden osittain aikaisemmin avustetuista rakennusyriyksistä sikäli että Asunto-osakeyhtiö Osmon tarkoituksena oli avustaa yksityisiä oman kodinrakentajia tarjoamalla heille tilaisuus vuokrata tonttialueita Käpylän korttelista n:o 823 sekä käyttää hyväkseen tiedossa olevia lainoja sillä ehdolla, että he liittyivät yhtymän osakkaiksi ja antoivat suunnitellut asuinrakennukset tämän rakennettaviksi aikaisemmin laaditun suunnitelman mukaisesti, jota vastoin yhtiö omiin nimiinsä aikoi rakentaa ainoastaan pesutuvan ja vie-märiin kuuluvat hajoituskaivot sekä suorittaa vesijohdon yhdistämisen kaupungin vesijohtoverkkoon. Helsingin rakennusosakeyhtiö n:o 1 nimisen yhtiön tarkoituksena oli puolikunnallisen rakennustoiminnan edistäminen Vallilassa, ja yhtiön rakennettavaksi suunnitellun asuinrakennuksen asuinhuoneistot oli etusijassa aiottu vuokrattaviksi kaupungin toimessa oleville henkilöille, joiden tuli suorittaa 1,000 markan käsiraha huonetta kohden sekä muutettuaan huoneistoon juoksevan vuokran lisäksi 100 markkaa huonetta kohden kuukaudessa, jolla tavalla he tulisivat lunastamaan huoneistot omakseen 5 vuoden kuluessa. Koska oli tarjona vaara, että jokin perhe elättäjän kuollessa ei pystyisi suorittamaan osakemaksun jäljellä olevaa määrää, oli vuokralainen veloitettava ottamaan henkivakuutus sekä maksamaan henkivakuutusmaksunsa kuukausittain.

Asunto-osakeyhtiö L. Viertotie 21—23 niminen yhtiö, joka aikoi rakentaa asuintalon omistamilleen Länt. Viertotien 21—23:ssa sijaitseville tonteille, anoi 750,000 markan suuruisia lainaa kaupungin varoista. Asian johdosta pyydettiin lausuntoa sosialilautakunnalta, joka puolsi anomusta ja esitti, että anottu määräraha osoitettaisiin menosäännön tililtä Kuoletuslainoja yleishyödyllisille rakennusyhtymille. Mainittu määräraha oli tosin pääasiallisesti

aiottu sellaisia rakennusyrityksiä varten, jotka saivat kuoletuslainoja myöskin valtiolta, mutta koska valtion vuoden 1924 menosääntöön ei oltu tähän tarkoitukseen otettu määrärahaa, joka suuruudeltaan olisi vastannut kunnallista määrärahaa, halusi sosialilautakunta puoltaa sellaistenkin rakennusyritysten avustamista, jotka voitiin toteuttaa ilman valtion lainaa. Sittenkuin rahatoimikamarikin oli puoltanut anomuksen hyväksymistä ja puolestaan ehdottanut, että lainaehdot määrättäisiin samoiksi kuin lainoja myönnettäessä kaupungin yleishyödyllisen rakennustoiminnan edistämisrahastosta, päätti ¹⁾ kaupunginvaltuusto osoittaa menosäännön tililtä Kuoletuslainoja yleishyödyllisille rakennusyrityksille 750,000 markkaa annettavaksi Asunto-osakeyhtiö L. Viertotie 21—23 nimiselle yhtiölle kuoletuslainana, josta oli maksettava korkoa $1\frac{1}{4}$ % alle Suomen pankin kulloinkin voimassa olevan alimman diskonttokoron sekä kuoletusta $\frac{3}{4}$ % alkuperäisestä lainasummasta.

Asunto-osakeyhtiö Töölönkatu 19 ilmoitti aikovansa tarkoitukseen varatulle XIV kaupunginosan korttelissa n:o 462 olevalle Töölönkadun tontille n:o 19 rakennuttaa lähinnä Helsingin poliisilaitoksen virkailijoille ja palveluskunnalle aiotun asuinrakennuksen. Rakennusyrityksen toteuttamista varten oli yhtiöllä toiveita saada lainoja yhteensä 2,350,000 markkaa, osin valtiokonttorin hoitamista rahastoista, osin siitä määrarahasta, jonka eduskunta oli myöntänyt semmoisten yritysten kannattamiseksi, jotka tarkoittivat asuntojen rakentamista valtion virkailijoille ja valtion työpajain työntekijöille. Kun rakennuksen kustannusarvio nousi 5,840,000 markkaan ja osakepääoma oli ainoastaan 1,080,000 markkaa, tarvittiin kuitenkin lisäksi 1,800,000 markan suuruinen laina, ja yhtiö anoi, että kaupunginvaltuusto myöntäisi tämän määrän kuoletuslainana kunnan varoista. Anomuksesta antamassaan lausunnossa sosialilautakunta puolsi sen hyväksymistä sekä huomautti, että vuoden menosääntöön yleishyödyllisille rakennusyrityksille myönnettäviä kuoletuslainoja varten merkitystä määrarahasta oli käytettävää 1,493,000 markkaa. Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti ²⁾ täydellisesti yhtyen lautakunnan tekemään ehdotukseen

myöntää Asunto-osakeyhtiö Töölönkatu 19:lle 1,800,000 markan suuruisen kuoletuslainan ehdolla, että yhtiö sai nostaa lainan vasta sittenkuin sen yhtiöjärjestys, huomioon ottaen eräät sosialilautakunnan sen ehdotukseen tekemät muutokset, oli vahvistettu;

osoittaa mainitusta määrästä 1,493,000 markkaa talousarvion tililtä Kuoletuslainoja yleishyödyllisille rakennusyrityksille sekä loput, 307,000 markkaa, etuantina vuoden 1925 menosäännön vastaavalta tililtä;

että lainasta oli suoritettava korko, joka $1\frac{1}{4}$ %:lla alitti Suomen pankin kulloinkin voimassa olevan alimman diskonttokoron, sekä kuoletusmaksua $\frac{3}{4}$ % alkuperäisestä lainamäärästä; sekä

antaa rahatoimikamarin toimeksi hankkia lainan vakuudeksi kiinnityksen XIV kaupunginosan korttelissa n:o 462 olevaan Töölönkadun tonttiin n:o 19 sekä sillä oleviin rakennuksiin huomioon ottaen, että mainitulla kiinnityksellä oli etuoikeus lähinnä valtiovarainministeriön valtion varoista myöntämän lainan kiinnityksen jälkeen sekä ennen sosialiministeriön edellä mainitusta valtion menosäännän määrarahasta myöntämän lainan kiinnitystä.

Rakennuslainain täyteläkaus. Kaupunginvaltuusto päätti ³⁾ mennä kau-

¹⁾ Valt. pöytäk. 11 p. kesäk. 47 §. — ²⁾ S:n 26 p. marrask. 17 §. — ³⁾ S:n 7 p. toukok. 18 §; vrt. tätä kert. siv. 101.

puolesta täytetakaukseen niistä 975,000 markan ja 195,000 markan suuruisista lainoista, jotka Helsingin säästöpankki tällaisin edellytyksin aikoi myöntää Asunto-osuuskunta Voitolle r. l. ja Asunto-osakeyhtiö Tyynille. Rahatoimikamarin tehtäväksi määrättiin¹⁾ ryhtyä päätöksestä aiheutuviin toimenpiteisiin.

Helsingin kaupungin rakennusosakeyhtiö n:o 1:n osakkeiden merkintä. Sosialilautakunta ilmoitti, että arkkitehti A. Toivonen ja lautakunnan sihteeri arkkitehti A. Eriksson olivat tehneet aloitteen yleishyödyllisen rakennusyhtiön muodostamiseksi, jonka tarkoituksena olisi rakentaa kortteleihin 543 ja 544 kaksi huokeata ja terveydellisessä suhteessa tyydyttävää pienasuntoja sisältävää asuintaltoa. Yritys oli suunniteltu rahoitettavaksi seuraavalla tavalla: lainaa vakuutusosakeyhtiö Kalevalta 2,180,000 markkaa, yleisistä varoista 1,335,000 markkaa, kunnan varoista 801,000 markkaa, osakepääoma 1,068,000 markkaa sekä 178,000 markkaa, mikä määrä oli aiottu saatavaksi kokoon siten, että tulevat vuokralaiset rakennusajan kuluessa eräänlaisena sisäänkirjoitusmaksuna suorittaisivat 1,000 markkaa huonetta kohden. Yhtiön osakkeet merkitsisi aluksi kaupunki, mutta vuokralaiset lunastaisivat ne 5 vuoden kuluessa maksamalla kuukausittain lyhennyistä 100 markkaa huonetta kohden. Sosialilautakunnan tekemästä esityksestä, jota rahatoimikamari puolsi, kaupunginvaltuusto päätti²⁾ oikeuttaa edellämainitun rakennusyhtiön ottamaan nimekseen Helsingin kaupungin rakennusosakeyhtiö n:o 1 — Helsingfors stads byggnadsaktiebolag n:o 1 ja pitämään sitä niin kauan kuin osake-enemmistö oli kaupungin hallussa, sekä merkitä yhtiössä 175 6,000 markan suuruisia osaketta, vastaten yhteensä 1,050,000 markkaa, mistä määrästä 1,000,000 markkaa osoitettiin menosääntöön tililtä Osakkeiden merkittämistä varten pienasunto-osakeyhtiöissä ja 50,000 markkaa valtuuston käyttövaroista Sekalaisten menojen pääluokan kohdalta. Rahatoimikamari oikeutettiin ryhtymään päätöksestä aiheutuviin toimenpiteisiin.

Poliklinikkain avustaminen. Lääketieteenlisensiaatti M. Vannaksen ilmoitettua, että hänellä oli aikomuksena perustaa pääasiallisesti kaupungin kansakoulujen ja kansanlastentarhain oppilaille sekä lastensuojelulautakunnan huostaansa ottamille lapsille aiottu silmäpoliklinikka sekä anottua tarkoitukseen avustusta kaupungin varoista ja tervedenhoitolautakunnan ja rahatoimikamarin antamissaan lausunnoissa puollettua mainittua anomusta kaupunginvaltuusto päätti³⁾

merkitä vuoden 1925 menosääntöön 26,000 markan suuruisen määrärahan lääketieteenlisensiaatti M. Vannaksen aikoman silmäpoliklinikan kannattamiseksi; sekä

luovuttaa kolme huonetta kaupungin omistamasta Kaisaniemenkadun 3:ssa sijaitsevasta osakehuoneistosta vuoden 1925 alusta toistaiseksi maksuttomasti mainitun poliklinikan käytettäväksi terveydenhoitolautakunnan ohjeiden mukaan ja sillä ehdolla, että lääketieteenlisensiaatti Vannas korvasi kaupungille huoneissa kulutetun lämmön, valaistuksen ja veden 1,600 markalla vuodessa.

Tässä yhteydessä rahatoimikamari ilmoitti, että kamari vuoden menosääntöön Kalliossa olevaa silmäpoliklinikkaa varten merkitystä määrärahasta oli osoittanut 12,000 markkaa tutkimus- ja hoitovälineiden hankkimiseksi lääketieteenlisensiaatti Vantaan aikomaan poliklinikkaan, kuitenkin edellyt-

¹⁾ Valt. pöytäk. 7 p. toukok. 18 §; vrt. tätä kert. siv. 101. — ²⁾ Valt. pöytäk. 11 p. kesäk. 49 §; ks. myös tätä kert. siv. 102. — ³⁾ Valt. pöytäk. 29 p. lokak. 22 §.

täen, että kaupunginvaltuusto hyväksyi kamarin esityksen puheenaolevan klinikan kannattamisesta.

Terveystieteidenlaitoksen valtuustolle lääketieteellisensiaatti Th. Weberin kirjallisesti esitetyn tarjouksen pitää edelleen voimassa kaupungin avustamaa korva-, nenä- ja kurkkutautien poliklinikkaansa sekä pitää voimassa kaupungin kansakoulujen ja kansanlastentarhojen oppilaille aiottua poliklinikkaa mainitunlaatuisten tautien hoitoa varten, ehdolla että kaupunki luovuttaisi maksuttomasti tarkoitukseen huoneiston sekä myöntäisi määrätyn vuotuisen apurahan. Sekä lautakunta että rahatoimikamari katsoivat tehdyn tarjouksen hyväksymistä kaupungin edun mukaiseksi, minkä ohessa kamari ilmoitti, että lääketieteellisensiaatti Weber saattoi mainittuun tarkoitukseen käyttää samoja Kaisaniemenkadun talossa n:o 3 sijaitsevia huoneita, jotka aikaisemmin oli luovutettu ¹⁾ silmäpoliklinikalle. Kamarin asiasta tekemään esitykseen myöntyen kaupunginvaltuusto päätti ²⁾

merkitä vuoden 1925 menosääntöön 44,000 markan suuruisen määrärahan lääketieteellisensiaatti Th. Weberin korva-, nenä- ja kurkkupoliklinikan avustamiseksi; sekä

luovuttaa kolme huonetta kaupungin omistamasta Kaisaniemenkadun talossa n:o 3 sijaitsevasta osakehuoneistosta vuoden 1925 alusta mainitulle poliklinikalle maksuttomasti käytettäväksi terveydenhoitolautakunnan ohjeiden mukaan ja ehdolla, että lääketieteellisensiaatti Weber korvasi kaupungille veden, lämmön ja valaistuksen kulutuksesta aiheutuvat kustannukset vuosittain 2,400 markalla.

Lääketieteellisensiaatti E. Kuhlefeltin ilmoitettua, että hänen Eiran sairaalassa voimassapitämänsä silmäpoliklinikka oli irtisanottu muuttamaan tammikuun 1 p:nä 1925, minkä johdosta kysymys sen lakkauttamisesta tai siirtämisestä muuante oli ratkaistava, päätti ³⁾ kaupunginvaltuusto terveydenhoitolautakunnan esityksestä, jota rahatoimikamari oli kannattanut, maksutta luovuttaa Marian sairaalasta lääketieteellisensiaatti Kuhlefeltin voimassapitämälle silmäpoliklinikalle huoneiston sekä lämmön, valaistuksen, veden, linavaatteet, pesun, siivoamisen y. m. sekä myöntää lääketieteellisensiaatti Kuhlefeltille mainitun poliklinikan voimassapitöön 22,000 markan avustuksen sekä sen lisäksi poliklinikassa käyneiden potilaiden sairaalahoitoa sekä konekalujen muuttoa, paikoilleenpanoa, ostoa ja kunnossapittoa varten 8,000 markan määrärahan merkittäväksi vuoden 1925 menosääntöön.

Yleishyödyllisten yritysten ja laitosten avustaminen. Kaupunginvaltuuston menosääntöön merkittyjen yleishyödyllisten yritysten ja laitosten sekä hyväntekeväisyysseurojen avustamäärärahain jakamista varten asettama valiokunta ilmoitti ⁴⁾, että anottujen avustusten kokonaismäärä nousi 1,153,954: 80 markkaan, jota vastoin käytettävissä olevia määrärahoja oli kaikkiaan ainoastaan 700,000 markkaa. Valiokunnan oli sentähden täytynyt asettaa epäavalle tai ankarasti tinkivälle kannalle niihinkin anomuksiin nähden, joiden tarkoitus oli valiokunnasta näyttänyt kannatusta ansaitsevalta. Tässä oli valiokunta katsonut olevan noudattaminen puheenalaisten avustusten jakamisessa aikaisemmin sovellettua periaatetta, nimittäin, että määrärahoja oli etusijassa myönnettävä niille yrityksille ja laitoksille, jotka jo olivat toiminnassa ja joiden toiminnan jatkaminen edellytetyn apurahan saamatta jäämisen johdosta voi joutua uhanalaiseksi, ja näistä etusijassa niille,

¹⁾ Ks. ylempänä — ²⁾ Valt. pöytäk. 29 p. lokak. 23 §. — ³⁾ S:n 12 p. marrask. 15 §. —

⁴⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 1.

joita kunta oli aikaisemmin avustanut, jota vastoin suunniteltujen uusien yritysten ja laitosten ei yleensä ollut katsottu voivan tulla huomioon otetuiksi. Toimeenpannessaan anottujen määrärahan välttämätöntä supistamista, oli valiokunta niinkään koettanut mahdollisimman vähän tinkiä lastenhoito-tarkoituksiin sekä kesätyöskentelyn hankkimiseksi lapsille ja nuorisolle pyydettyistä avustuksista. Koska eräiden aikaisemmin avustettujen yritysten johtokunnat tällä kertaa eivät olleet anoneet avustusta, voi valiokunta kuitenkin entistä suuremmassa määrässä puoltaa sekä ennen myönnettyjen määrärahan korottamista että myöskin uusien määrärahan myöntämistä.

Valiokunnan ehdotuksesta kaupunginvaltuusto myönsi ¹⁾ seuraavat avustukset:

Helsingfors svenska folkhögskola nimisen opiston toimikunnalle koulun voimassapitoon	Smk	4,000: —
Helsingin kuuromykkäyhdistykselle kuuromykkäin keskuudessa suoritettavaa kansanvalistustyötä varten	»	1,000: —
Kamratförbundet Fylgialle sen oppikursseja varten	»	6,000: —
Arbetets vänner-yhdistykselle (emäyhdistykselle ja Sörnäsän haaraosastolle) lasten kesätyöskentelyä varten ..	»	3,000: —
Helsingin nuorten naisten kristilliselle yhdistykselle tyttöjen työtuvan voimassapitoon	»	10,000: —
Yhdistykselle Svenska kristliga föreningen av unga män i Helsingfors	»	12,000: —
Helsingin nuorten miesten kristilliselle yhdistykselle alaikäisten katumyyjäin puutarhatöitä, urheilua ja kerhotoimintaa sekä joutilaiden poikain työvälistystoimistoa varten	»	25,000: —
Helsingin opettajaliiton puutarhatoimikunnalle koulu-puutarhain ylläpitämiseksi	»	12,000: —
Finlands svenska skolungdomsförbund-liitolle sen Bromarvissa olevaa kesäsiirtolaa varten	»	5,000: —
Finlands allmänna svenska folkskolläro- och -lärrinneförening nimisen yhdistyksen Helsingin piirille lasten kesätyöskentelyä varten	»	9,000: —
Valkonauha-yhdistykselle sen tyttökodin voimassapitoon	»	20,000: —
Helsingin poikakoti-säätiölle sen poikakodin ylläpitämiseksi	»	12,000: —
Lasten työkotiyhdistykselle	»	100,000: —
Helsingin rouvasväenyhdistykselle sen lastenkodin voimassapitoon	»	8,000: —
Neiti T. Soldanille Grankullan lastenhoito-opiston voimassapitoon	»	15,000: —
Yhdistykselle Koteja kodittomille lapsille lasten vastaanottokodin ylläpitämiseksi	»	15,000: —
Risautautisten lasten parantola-yhdistykselle Högsandin parantolan voimassapitoon	»	20,000: —
Maitopisara-yhdistykselle maidon ostoon lapsille ja äideille	»	60,000: —
Suomen lastenhoidon edistämisyhdistykselle	»	50,000: —

¹⁾ Valt. pöytäk. 28. p. toukok. 12 §.

Kenraali Mannerheimin lastensuojeluliiton Helsingin kaupungin osastolle Suvilahden kasarmissa asuvien lasten kerhotoimintaa varten	Smk	10,000:—
Kenraali Mannerheimin lastensuojeluliitolle:		
kerhotyötä varten	»	10,000:—
kouluhoitajatarjoimintaa varten	»	10,000:—
kesäsiirtolalle heikkoja ja sairaalloisia kansakoulu- lapsia varten	»	10,000:—
huoltolaa ja huoltosisarjoimintaa varten	»	12,000:—
Valkonauha-yhdistykselle Espoossa olevan tyttöjen vastaanottokodin voimassapitoo	»	8,000:—
Martta-yhdistyksen Helsingin osastolle	»	2,000:—
Helsingin taloustyöntekijäin yhdistykselle sen talous- työntekijäkodin (palvelijatarjokodin) voimassapitoo	»	10,000:—
vapaapaikan voimassapitoo Lepopirtissä	»	5,000:—
Suomen vankeusyhdistykselle	»	3,000:—
Helsingin työväenyhdistykselle sen lainakirjaston täy- dentämiseksi	»	6,000:—
Lastentarhain kesäsiirtolayhdistykselle	»	35,000:—
Fredrikserin lastenseimen toimikunnalle lastenseimen voimassapitoo	»	12,000:—
Helsingin Mariayhdistykselle iäkkäiden palvelijattarien kodin voimassapitoo	»	15,000:—
Helsingin kaupunkilähetykselle	»	30,000:—
Pelastusarmeijalle sen sosialista toimintaa varten ..	»	50,000:—
Helsingin sokeainyhdistykselle työaineiden hankkimi- seen ja työnvälitystoimintaa varten	»	12,000:—
Brage-yhdistykselle sen leikkelekokoeelmaa varten ..	»	5,000:—
Suomen merimieslähetykseuralle sen toimintaa varten merimiesten hyväksi	»	15,000:—
Helsingin kasvatusopilliselle talouskoululle talousope- tuskurssien järjestämistä varten	»	25,000:—
Helsingin kansankonservatoriolle sen toimintaa varten ..	»	12,000:—
Helsingin raittiusseuralle	»	6,000:—
Alkoholistiparantola Turvalle Helsingin kaupungista kotoisin olevien varattomien alkoholistien hoitoa varten ..	»	10,000:—
	Yhteensä Smk	700,000:—

Edelleen kaupunginvaltuusto päätti:

että ne yhdistykset, seurat ja yksityiset henkilöt, joille apurahoja myönnettiin, varain asianmukaiseen käyttöön nähden oli alistettava semmoisen valvonnan alaisiksi, mikä säädettiin kaupunginvaltuuston marraskuun 25 p:nä 1913 vahvistamissa kaupungille tulevain juovutusjuomavoittovarain käytössä noudatettavaa menettelyä koskevissa säännöissä, siten, että

Helsingin kuuromykkäyhdistys, Helsingfors svenska folkhögskola nimisen opiston toimikunta, Kamratförbundet Fylgia, Brage-yhdistys ja Finlands svenska skolungdomsförbund ovat ruotsinkielisten kansakoulujen johtokunnan alaiset;

Arbetets vännar yhdistys, Helsingin nuorten miesten kristillinen yhdistys, Helsingin nuorten naisten kristillinen yhdistys, Svenska kristliga föreningen av unga män i Helsingfors, Helsingin opettajaliiton puutarhatoimikunta, Fin-

lands allmänna svenska folkskolläro- och lärarinneförening yhdistyksen Helsingin piiri, Valkonauha-yhdistys lastenkotinsa puolesta, Helsingin poikakotisäätiö, Lasten työkotiyhdistys, Rouvasväenyhdistys, neiti T. Soldan Grankullan lastenhoito-opistonsa puolesta, Koteja kodittomille lapsille yhdistys sekä Kenraali Mannerheimin lastensuojeluliiton Helsingin kaupungin osasto ovat lastensuojelulautakunnan alaiset;

Risatautisten lasten parantolayhdistys, Maitopisara-yhdistys, Lastenhoidon edistämisyhdistys, Kenraali Mannerheimin lastensuojeluliitto huoltolan ja huoltosisartoinnin puolesta sekä Alkoholistiparantola Turva ovat terveydenhoitolautakunnan alaiset;

Valkonauha-yhdistys suojelutoiminnan puolesta, Helsingin kasvatuspillinen talouskoulu, Martta-yhdistyksen Helsingin osasto, Helsingin taloustyöntekijäin yhdistys, Suomen vankeusyhdistys, Suomen merimieslähetysseura sekä Helsingin työväenyhdistys ovat sosialilautakunnan alaiset;

Lastentarhain kesäsiirtolayhdistys sekä Fredriksperin lastenseimen toimikunta ovat kansanlastentarhain johtokunnan alaiset;

Helsingin Mariayhdistys, Helsingin sokeainyhdistys, Pelastusarmeija ja Helsingin kaupunkilähetys ovat köyhäinhoitolautakunnan alaiset;

Helsingin kansankonservatorio on musiikkilautakunnan alainen; sekä Helsingin raittiusseura on raittiuslautakunnan alainen;

että lisäehtoina seuraavain avustusten nauttimiseen nähden säädetään asianomaisten avustuksensaajain noudatettavaksi:

Finlands svenska skolorngdomsförbund yhdistyksen: että liitto tulevana kesänä varaa 10 köyhälle, Helsingistä kotoisin olevalle alkeiskoulun oppilaalle tilaisuuden kuukauden kesäoleskeluun kesäsiirtolassaan Bromarvissa;

Risatautisten lasten parantolayhdistyksen: että yhdistyksen tulee ensi kesänä ainakin 3½ kuukauden ajaksi luovuttaa vähintään seitsemän maksutonta sijaa Högsandin parantolassa köyhäinhoitolautakunnan sinne ehdottamille lapsille;

Helsingin työväenyhdistyksen: että sen kirjaston täydentämiseksi myönnetty määräraha käytetään ammattikirjallisuuden ostoon; sekä

kaikkien hakijain, jotka vastaavaa korvausta saamatta myönsivät tarvitseville henkilöille apua, että niiden, samalla kuin niiden oli sopivissa tapauksissa tehtävä ero kaupungissa kotipaikkaoikeutta nauttivien ja muiden täällä oleskelevien henkilöjen välillä, tuli jokaisessa eri tapauksessa köyhäinhoitohallituksen rekisteritoimistosta hankkia tarkka tieto avunanojan oloista ja sitä mukaa kuin avustusta muodossa tai toisessa annettiin, ilmoittaa se toimistoon rekisteröitäväksi, samoin kuin avustusten myöntämiseen ja käytön valvontaan nähden alistua niihin määräyksiin, joita köyhäinhoitohallitus tai asianomainen lautakunta voi katsoa tarpeelliseksi antaa; sekä että asianomaisille johto- ja lautakunnille annettaisiin kaupunginvaltuuston edellä kerrotusta päätöksestä tieto niiden asiana oleviin toimenpiteisiin ryhtymistä varten.

Evätty anomus avustuksen myöntämisestä oppikoululle. Osakeyhtiö Helsingin yhteiskoulu ja reaalilukion tekemän anomuksen saada avustusta kunnan varoista yhtiön voimassapitämälle oppilaitokselle kaupunginvaltuusto epäsi ¹⁾.

Evätty anomus avustuksen myöntämisestä suunnitellulle ammattiopetuslaitokselle. Kaupunginvaltuusto epäsi ²⁾ valaja J. G. Karlsonin tekemän anomuksen kaupungin avustuksen myöntämisestä oman talon hankkimiseksi

¹⁾ Valt. pöytäk. 15 p. lokak. 31 §. — ²⁾ S:n 17 p. jouluk. 26 §.

laitokselle, joka hakijalla oli tarkoitus perustaa ja jossa anneltaisiin käytännöllistä opetusta metallitöissä. Samaten valtuusto epäsi ¹⁾ vaihtopuolisen anomuksen, että kaupunki luovuttaisi mainittuun tarkoitukseen tontin sekä menisi takaukseen 100,000 markan pankkiuotosta.

Kunnan työntekijäin eläkesääntö. Kaupunginvaltuusto otti käsiteltäväkseen rahatoimikamarin vuonna 1923 valtuustolle lähettämän, mutta silloin pöydälle pannun ²⁾ ehdotuksen kunnan työntekijäin eläkesäännöksi ³⁾. Ehdotukseen sisältyvät eri pykälät hyväksyttiin ⁴⁾ erinäisin valmisteluvaliokunnan tekemin pienehköin muutoksin ja lisäyksin, kuitenkin lukuun ottamatta kahta pykälää, jotka palautettiin ⁴⁾ mainittuun valiokuntaan, jonka niitä laatiessaan tuli kiinnittää huomiota valtuustossa tehtyyn ehdotukseen eläkkeen myöntämisestä eräissä määrättyissä tapauksissa anomuksesta ja harkinnan jälkeen työntekijälle, joka häntä kaupungin työssä kohdanneen tapaturman johdosta oli saanut ruumiinvamman tai taudin ja jonka sen johdosta oli pakko erota kaupungin palveluksesta, vaikka hänellä ohjesäännön mukaan ei ollut eläkeoikeutta. Valmisteluvaliokunnan suorittama tämän tehtävän kaupunginvaltuusto päätti ⁵⁾ lopullisesti hyväksyä Helsingin kaupungin työntekijäin eläkesääntöehdotuksen.

Jo myönnettujen kunnallisten eläkkeiden järjestely. Kaupunginvaltuuston kehoituksesta ⁶⁾ rahatoimikamari lähetti valtuustolle tarkistetun ehdotuksen yksityisten kunnallisten eläkkeennauttijain eläkemääriksi ja esitti tässä yhteydessä, että valtuusto järjestelisi uudestaan eräiden henkilöiden eläkemäärät, jotka olivat jääneet pois sittemmin hyväksytyyn uuden eläkeohjesääntöehdotuksen ⁷⁾ oheen liitetystä luettelosta. Kamarin esitykseen myöntyen kaupunginvaltuusto päätti ⁸⁾

että rahatoimikamarin esitykseen nykyjään maksettavien kunnallisten eläkkeiden järjestelystä ⁷⁾ liitetyissä tauluissa mainittujen eläkkeiden tuli vuoden 1924 alusta vuoden 1926 loppuun saakka tai kunnes valtuusto toisin päättäisi, samoin kuin kunnallisten palkkojenkin seurata Helsingin virallisten elinkustannusindeksilukujen vaihteluita, jolloin ne, kun IV palkka-asteikkoa sovellettiin, maksettaisiin taulukoissa tätä asteikkoa osoittavin summin (4:s numerosareke lopusta), huomioonottamalla edellä ehdotetut muutokset, ja muita palkka-asteikkoja sovellettaessa korotettaisiin tai alennettaisiin näistä määristä kulloinkin $8\frac{1}{3}$, $16\frac{2}{3}$ ja 25 %;

antaa rahatoimikamarille tehtäväksi kaupunginvaltuuston vahvistamien uusien eläkesääntöjen mukaisesti järjestää kaupunginpalvelija J. Hytöselle ⁹⁾ ja työmies T. Jokiselle ¹⁰⁾ myönnettyt eläkkeet, edelliselle vuoden 1924 alusta ja jälkimmäiselle helmikuun 1 p:stä 1923 lähtien, ollen Jokiselle vuoden 1923 helmikuun 1:sen ja joulukuun 31 p:n väliseltä ajalta maksettava lisäys osoitettava vuoden 1924 eläkemäärärahasta; sekä

korottaa työmiehenleski A. Karlssonille ja siivoojatar K. Karhuselle myönnettyt ylimääräiset eläkkeet siten että ne IV asteikkoa noudattaen olisivat edellisen vuoden 1924 alusta 275 markkaa ja jälkimmäisen lokakuun 1 p:stä 1923 lähtien 200 markkaa kuukaudessa, minkä ohessa nämä eläkkeet liukuisivat sillä tavoin kuin ylempänä on mainittu, ja oli Karhuselle vuoden 1923 loka-

¹⁾ Valt. pöytäk. 17 p. jouluk. 26 §.—²⁾ Ks. 1923 vuod. kert. siv. 103. — ³⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 21. vuodelta 1923, liite I. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 27 p. helmik. 9 §. — ⁵⁾ S:n 19 p. maalisk. 11 §; ks. myös kunnall. asetuskok. siv. 13. — ⁶⁾ Ks. tätä kert. siv. 79. — ⁷⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 26 vuodelta 1923. — ⁸⁾ Valt. pöytäk. 2 p. huhtik. 4 §. — ⁹⁾ Ks. 1923 vuod. kert. siv. 113. — ¹⁰⁾ Ks. tätä kert. os. II.

kuun 1:sen ja joulukuun 31 p:n väliseltä ajalta maksettava lisäys osoitettava vuoden 1924 eläkemäärärahasta.

Eväytyjä anomuksia eläkkeen korottamisesta. Ent. kaupunginpalvelijan A. W. Nybergin tekemän anomuksen hänen eläkkeensä korottamisesta kaupunginvaltuusto epäsi ¹⁾, koska hakijan eläke tulisi järjestettäväksi valtuuston vahvistaman uuden eläkeohjesäännön ²⁾ mukaisesti.

Samasta syystä ei myöskään ent. kansakoulunopettajan O. Dannholmin anomus hänen eläkkeensä korottamisesta aiheuttanut ³⁾ toimenpidettä valtuuston taholta.

Myönnettyjä elinkautiseläkkeitä. Tehtyjen anomusten johdosta kaupunginvaltuusto myönsi seuraaville henkilöille elinkautiseläkkeitä maksettavaksi liukuvan asteikon mukaan alla mainituin vuotuisin määrin IV palkkaasteikkaa noudatettaessa:

ulosottoapulaisen leskelle A. Helinille 2,400 markkaa, lokakuun 15 p:stä lukien ³⁾;

ent. rahatoimikamarin asiamiesosaston konttorikirjurille G. Kuhlefeldille 3,600 markkaa, huhtikuun 1 p:stä lukien ⁴⁾;

ent. kulkutautisairaalan yövahdille K. A. Rehnströmille 3,000 markkaa, lokakuun 15 p:stä lukien ⁵⁾;

ent. Humaliston sairaalan sairaanhoitajattarelle E. Rydmanille 6,888 markkaa, heinäkuun 1 p:stä lukien ⁶⁾;

ent. kansakoulunopettajalle V. Reimalle 13,200 markkaa, syyskuun 1 p:stä 1922 lukien ⁷⁾;

kansakoulun siivojattarelle K. Karhuselle 2,400 markkaa, lokakuun 1 p:stä 1923 lukien ⁸⁾;

ent. palvelijattarelle M. Kononoffille 2,400 markkaa, lokakuun 1 p:stä lukien ⁹⁾;

lampunsytyttäjänleskelle E. K. Lindholmille 3,600 markkaa, lukien kesäkuun 1 p:stä ¹⁰⁾;

ent. puhtaanapitolaitoksen ajomiehelle O. Karjalaiselle 5,136 markkaa helmikuun 1 p:stä lukien ¹¹⁾;

ent. puhtaanapitolaitoksen ajomiehelle G. R. Silénille 5,712 markkaa, joulukuun 1 p:stä 1923 lukien ¹²⁾;

ent. puhtaanapitolaitoksen työläiselle E. J. Packalénille 4,068 markkaa, tammikuun 1 p:stä lukien ¹³⁾

työläisenleskelle K. W. Maneliukselle 3,600 markkaa ¹⁴⁾; sekä

työläisenleskelle A. Vauhkoselle 2,400 markka, kesäkuun 1 p:stä lukien ¹⁵⁾.

Myönnettyjä lisäeläkkeitä. Rahatoimikamari oli myöntänyt ¹⁶⁾ rakennuskonttorin puisto-osaston ent. työläiselle K. A. Antmanille, jonka sairauden takia oli ollut pakko erota kaupungin palveluksesta, ennenkuin hän oli palvelut täyden eläkkeen saamiseksi vaadittavaa määrää palvelusvuosia, ohjesäännön mukaisen lyhennetyt eläkkeen. Kamarin esityksestä kaupunginvaltuusto katsoen Antmanin korkeaan ikään ja sairaalloisuuteen sekä pitkään palvelusaikaan kaupungin töissä päätti ¹⁷⁾ myöntää hänelle lyhennetyt eläkkeen lisäksi vakinaista elinkautista lisäeläkettä 240 markkaa vuodessa.

¹⁾ Valt. pöytäk. 2 p. huhtik. 23 §. — ²⁾ Ks. tätä kert. siv. 79. — ³⁾ Valt. pöytäk. 15 p. lokak. 33 §. — ⁴⁾ S:n 27 p. helmik. 15 §. — ⁵⁾ S:n 12 p. marrask. 26 §. — ⁶⁾ S:n 10 p. syysk. 30 §. — ⁷⁾ S:n 29 p. lokak. 25 §. — ⁸⁾ S:n 23 p. tammik. 17 § ja 2 p. huhtik. 4 §. — ⁹⁾ S:n 15 p. lokak. 27 §. — ¹⁰⁾ S:n 28 p. toukok. 20 §. — ¹¹⁾ S:n 7 p. toukok. 25 §. — ¹²⁾ S:n 7 p. toukok. 24 §. — ¹³⁾ S:n 7 p. toukok. 23 §. — ¹⁴⁾ S:n 16 p. huhtik. 18 §. — ¹⁵⁾ S:n 12 p. marrask. 27 §. — ¹⁶⁾ Ks. tätä kert. os. II. — ¹⁷⁾ Valt. pöytäk. 11 p. kesäk. 28 §.

Ent. kaupunginpalvelija J. Hytönen, joka nautti ¹⁾ kunnan eläkettä loka-kuun 1 p:stä 1923 lukien, oli rahatoimikamarilta anonut päästä osalliseksi siitä lisäeläkkeestä, jonka kaupunginvaltuusto oli myöntänyt ²⁾ kaupungin eläkkeennauttijoille vuodelta 1923 ja joka erehdyksestä oli jäänyt hänelle suorittamatta. Kamarin puoleltua anomusta kaupunginvaltuusto hyväksyi ³⁾ sen, osoittaen tarvittavan määrän, 756 markkaa, menosäännön tililtä Vuoden varrella lisäksi tulevat uudet eläkkeet ja apurahat.

Erehdyksestä maksetun liian suuren eläkemäärän anteeksi antaminen. Ent. sairaanhoitajatar I. Dahlström, jolle rahatoimikamarissa tehdyn laskuvirheen johdosta kesäkuusta 1920 syyskuuhun 1923 oli maksettu eläkettä 4,000 markkaa liikaa, vapautettiin ⁴⁾ velvollisuudesta suorittaa takaisin mainittu liikamäärä. Päätös tehtiin edellyttäen että rahatoimikamari oli ryhtyvä säädettyyn kurinpidolliseen menettelyyn sitä virkamiestä vastaan, joka oli syypää edellämäinnittuun virheelliseen maksun suoritukseen.

Myönnetty avustus. Rakennuskonttorin työläiselle T. Jokiselle myönnettiin ⁵⁾ ylimääräistä elinkautisavustusta 3,600 markkaa vuodessa, laskettuna syyskuun 1 p:stä 1923.

Evätty avustusanomus. Leski E. Koivumäen tekemän anomuksen avustuksen myöntämisestä sen johdosta että hänen miesvainajansa oli ollut puhtaanapitolaitoksen palveluksessa kaupunginvaltuusto epäsi ⁶⁾.

Opintomatkastipendejä varten myönnetyn määrärahan käyttö. Rahatoimikamari valtuutettiin ⁷⁾ jakamaan menosääntöön Sekalaisten menojen pääluokan kohdalle opintomatkastipendejä varten merkitty 150,000 markan suuruisen määräraha.

C. F. Ekholmin rahastosta myönnettyt matka-apurahat. Rahatoimikamarin julistettua neljä 2,150 markan suuruisia matka-apurahaa haettavaksi C. F. Ekholmin stipendirahastosta kaupunginvaltuusto päätti ⁸⁾ antaa puheena-olevat apurahat seuraaville henkilöille: veistonopettaja L. Keinäselle, ompelijatar H. Pohjolalle, teknikko L. Saarelle ja mekanikko T. Törröselle.

Kaupungille lahjoitetun veistoksen vastaanottaminen. Sittenkuin taidekauppias G. Stenman oli tarjonnut kaupungille lahjaksi kuvanveistäjä V. Aalosen valmistaman marmoriveistoksen »Kahlaava nainen», päätti ⁹⁾ kaupunginvaltuusto ottaa vastaan mainitun taideteoksen sekä julkilaisua lahjoittajalle kiitollisuutensa lahjoituksesta. Rahatoimikamari sai toimekseen ⁹⁾ antaa ehdotuksen veistokuvateoksen vastaisesta sijoituksesta.

G. W. Hyvösen rahaston käyttö. Sittenkuin aviopuolisot G. W. ja M. H. Hyvönen keskinäisellä testamentilla olivat lahjoittaneet ¹⁰⁾ kaupungille osan yhteisestä pesästään kodin perustamiseksi hätää kärsiville sekä suomen- että ruotsinkielisille lapsille ja kauppias Hyvönen sittemmin oli kuollut, oli rahatoimikamari laillisessa järjestyksessä valvonut testamentin, ja oli kaupungin osalle tämän jälkeen toimitetussa pesänjaossa ¹¹⁾ tullut omaisuutta yhteensä 1,680,793: 56 markan arvosta. Rahatoimikamari asetti tämän jälkeen komitean, jonka tuli antaa ehdotus edellämäinnittujen varain käyttämisestä aiotuun tarkoitukseen ja valitsi komiteaan ens. kaupunginlääkäriin F. Hisingerin, rouva M. Hyvösen, arkkitehti K. Hård af Segerstadin, köyhäinhuoltolautakunnan toimitusjohtajan H. Myhrbergin, lastensuojelulautakunnan

¹⁾ Ks. 1923 vuod. kert. siv. 113. — ²⁾ S:n siv. 76. — ³⁾ Valt. pöytäk. 27 p. helmik. 13 §. — ⁴⁾ S:n 23 p. tammik. 30 §. — ⁵⁾ S:n 23 p. tammik. 18 §. — ⁶⁾ S:n 10 p. syysk. 31 §. — ⁷⁾ S:n 19 p. maalisk. 18 §. — ⁸⁾ S:n 10 p. syysk. 8 §. — ⁹⁾ S:n 15 p. lokak. 10 §. — ¹⁰⁾ Ks. 1921 vuod. kert. siv. 128. — ¹¹⁾ Ks. 1923 vuod. kert. siv. 242.

puheenjohtajan professori M. Ruuthin ja työnvälitysneuvoja T. Uskin. Asian käsittelyn pohjana olivat komitealla ennen kaikkea testamentin määräykset, mutta kun ne eivät olleet kyllin selvät, hankki komitea lisäselvityksen testamentin todistajilta, jotka antamassaan todistuksessa ilmoittivat testamentintekijän tahdon olleen, että testamentissa tarkoitettu lastenkoti sijoitettaisiin Kotkankadun taloon n:o 14 ja että siihen otettavat lapset saisivat oleskella kodissa, kunnes olivat läpikäyneet täydellisen kansakoulun, sekä testamentintekijän toivomuksenaan lausuneen, ettei kaupungille tulevia kiinteistöosakkeita myytäisi, vaan että ne jäisivät kaupungin omaisuudeksi ja niiden tuottama voitto käytettäisiin puheenaolevan lastenkodin hyväksi. Seuraavassa esitettyä ehdotusta laatiessaan komitea oli ottanut huomioon testamentintekijän tahdon ja toivomuksen.

Komitean esityksestä ja rahatoimikamarin siihen määrämänä rakennuskonttori yksissä neuvoin lastensuojelulautakunnan lääkärin R. Granholmin kanssa laati ehdotuksen ¹⁾ 27 à 30 lapselle aiotun lastenkodin perustamiseksi puheenaolevalla tontilla sijaitsevaan kivitalloon, pääasiassa ens. kaupunginlääkärin laatiman luonnoksen mukaisesti. Sitäpaitsi komitea laati ehdotukset lastenkodin hallinnon järjestämiseksi ¹⁾ sekä kodin johtokunnan johtosäännöksi.

Ehdotuksesta antamassaan lausunnossa ²⁾ lastensuojelulautakunta valitti sitä, etteivät lahjoituskirjan määräykset tehneet mahdolliseksi kipeästi kaivatun pientenlastenkodin perustamista. Huoneisto oli sitäpaitsi aiottuun tarkoitukseen sopimaton. Kuitenkin lautakunta katsoi, että lahjoittajan toivomukset oli otettava huomioon ja puolsi pääasiassa komitean ehdotusta. Myöskin rahatoimikamari omaksui kaikissa pääkohdissa komitean esiintuomat näkökohdat. Kaikki asian johdosta syntyneet asiakirjat lähetettiin tämän jälkeen kaupunginvaltuustolle, joka täydellisesti yhtyen rahatoimikamarin tekemään ehdotukseen päätti ³⁾

perustaa kaupungille lahjoitettuun taloon n:o 14 Kotkankadun varrella komitean laatiman suunnitelman mukaisen aviopuolisoiden G. W. ja M. H. Hyvösen lahjoitusvaroilla ylläpidettävän lastenkodin, jonka hoidokit kasvatettaisiin kodissa pienokaisista kunnes olivat läpikäyneet täydellisen kansakoulun, sekä että tämä laitos alkaisi toimintansa heti sitä varten sisustettavan huoneiston valmistuttua;

määrätä rakennuskonttorin huoneiston järjestämiseksi sanotulle laitokselle toimittamaan laatimassaan kustannusarviossa ehdottamansa työt 222,000 markkaan arvioiduin kustannuksin;

käyttää näiden töiden kustannusten suorittamiseen aviopuolisoiden Hyvösen kaupungille lahjoittamain rahavarain ja kiinteistöosakkeiden tuoton kuluvalta vuodelta sekä ottaa puuttuvan määrän rahaston pääomasta.

Testamenttilahjoituksia. Rahatoimikamarin ilmoitettua, että kauppaneuvos J. Tallberg-vainajan oikeudenomistajat hänen vuonna 1921 tekemänsä testamentin mukaisesti olivat jättäneet kamarille 500,000 markkaa, joista 300,000 markkaa oli lisättävä testamentintekijän vuonna 1917 perustamaan rahastoon Bertha Maria Tallbergin säätiö sekä 200,000 markkaa hänen samaan aikaan perustamaansa rahastoon Pro Helsingfors, päätti ⁴⁾ kaupunginvaltuusto kirjelmässä julkilausua kauppaneuvos Tallbergin kuolinpesälle kaupungin kiittolisuuden lahjoituksesta.

¹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 20, liite I. — ²⁾ S:n s:n liite II. — ³⁾ Valt. pöytäk. 10 p. jouluk. 5 §; ks. myös tätä kert. siv. 146. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 28 p. toukok. 8 §.

Kaupungille lahjoitettujen varain käyttö. Huomauttaen, ettei hänellä, sairaalloinen ja vanha kun oli, ollut muita tuloja kuin hänen sisarensa kaupungille lahjoittamasta ¹⁾ aviopuolisoiden Bergmanin lahjoitusrahastosta suoritettu 125 markan suuruinen kuukausiavustus, oli mekanikko A. E. H. Rönnholm rahatoimikamarilta anonut, että mainittua avustusta korotettaisiin. Rahatoimikamarin asiasta tekemän ehdotuksen hyväksyen kaupunginvaltuusto päätti ²⁾, että puheenaolevan rahaston koko korko maksettaisiin mekanikko Rönnholmille hänen jäljelläolevana elinaikanaan vuoden 1924 alusta lukien.

Kaupunginvaltuusto päätti ³⁾, että Boguscheffsky-puolisojen marraskuun 3 p:nä 1877 laatimalla testamentilla Helsingin kaupungin kansakouluille lahjoittamista varoista muodostettaisiin rahasto, jonka korot vuosittain jaettaisiin tasan suomenkielisten ja ruotsinkielisten kansakoulujen kesken käytettäväksi kesävirkestyksen kustantamiseksi kansakoulujen varattomille oppilaille.

Lastensuojelulautakunta, joka nosti Adolf Holmgrenin lahjoitusrahaston korot ¹⁾ jakaakseen avustusta turvattomille äideille, anoi oikeutta saada jakaa enintään kymmenen kertaa suurempia apurahoja kuin siihen asti, äideille annettujen apurahain ollessa lahjakirjassa mainittujen määrien suuruiset eli 25 markkaa lapsen ensimmäisenä kuukautena, 20 markkaa toisena ja kolmantena sekä 15 markkaa neljäntenä ja 10 markkaa viidentenä ja kuudentena kuukautena. Huomauttaen, ettei lahjoittaja ollut vahvistanut edellä mainittuja määriä pakollisiksi, rahatoimikamari puolsi esitystä, jonka kaupunginvaltuusto sittemmin hyväksyi ⁴⁾.

Hyväksyen rahatoimikamarin asiasta tekemän esityksen kaupunginvaltuusto päätti ⁵⁾, että kaupungille jälkisaädöksellä määrättyä Petter Johan Sopasen rahastoa oli koroillaan kartutettava, kunnes pääoma oli 10,000 markan suuruinen, minkä jälkeen vuotuinen korkotulo, siitä vähennettynä yksi kymmenesosa, joka oli lisättävä pääomaan, oli toimitettava kaupunginkassaan käytettäväksi kaupungin köyhäinhoidon hyväksi.

Samoin kaupunginvaltuusto hyväksyi ⁶⁾ kamarin ehdotuksen, että ne varat, jotka ent. poliisimestari I. Gordie vuonna 1901 lahjoitti Helsingin kaupungille, Ivar Gordien rahaston nimellä olisivat kaupungin hoidossa ja että rahastoa kartutettaisiin 10,000 markan pääomamäärään, minkä jälkeen sen korkotulo, siitä vähennettynä yksi kymmenesosa, joka lisättäisiin pääomaan, käytettäisiin kelvollisten poliisimiesten ja heidän perheittensä avustamiseen; sekä että avustukset maksettaisiin Helsingin poliisimestarin toimesta.

Rahatoimikamarin ilmoitettua, että kamari kaupunginvaltuustolta saamansa tehtävän ⁷⁾ mukaisesti oli valvonut neiti A. Uhlén-vainajan testamentin sekä että pesän selvitysmies oli toimittanut kaupungille sille tulevan osuuden testamentin varoista, 535,042: 65 markkaa, päätti ⁸⁾ kaupunginvaltuusto valtuuttaa kamarin yhdistystä Hemmet för kvinnliga kontorister och handelsbiträden i Helsingfors r. f. kuultuaan edellämainitun testamentin määräysten mukaisesti antamaan avustuksia ja matka-apurahoja Alma Uhlénin avustusrahastosta.

Vuoden 1925 tulo- ja menosääntö. Sittenkuin rahatoimikamari oli laatinut ehdotuksen ⁹⁾ vuoden 1925 tulo- ja menosäännöksi ja talousarviovaliokunta oli siitä antanut lausuntonsa ¹⁰⁾, otti kaupunginvaltuusto ehdotukset

¹⁾ Ks. 1919 vuod. kert. siv. 124. — ²⁾ Valt. pöytäk. 7 p. toukok. 22 §. — ³⁾ S:n 23 p. tammik. 11 §; ks. myös 1920 vuod. kert. siv. 117. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 10 p. syysk. 24 §. — ⁵⁾ S:n 7 p. huhtik. 20 §. — ⁶⁾ S:n 7 p. toukok. 21 §. — ⁷⁾ Ks. 1920 vuod. kert. siv. 118. — ⁸⁾ Valt. pöytäk. 7 p. toukok. 19 §. — ⁹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 16. — ¹⁰⁾ S:n n:o 21.

käsiteltäväkseen sekä vahvasti¹⁾ kaupungin vuoden 1925 tulo- ja meno- säännön²⁾, joka osoitti seuraavat loppusummat:

<i>Menot.</i>			
1.	Kaupungin velat	Smk	38,043,125: 12
2.	Kaupungin virastot	»	5,090,730: —
3.	Kunnallishallinto	»	12,238,427: 50
4.	Palolaitos	»	4,889,590: —
5.	Poliisilaitos	»	6,285,806: —
6.	Yleiset rasitukset	»	391,750: —
7.	Terveydenhoito	»	5,161,731: 25
8.	Sairaanhoido	»	26,023,757: —
9.	Köyhäinhoito	»	19,096,539: —
10.	Lastensuojelutoiminta	»	10,857,600: —
11.	Opetus- ja sivistyslaitokset	»	31,341,455: 77
12.	Kaupungin teknilliset laitokset	»	67,420,096: —
13.	Yleiset työt	»	62,653,665: —
14.	Katu- ja laituri- valaistus	»	2,655,840: —
15.	Puhtaanapito	»	11,022,137: —
16.	Kauppahallit, kauppatorit ja keskuskeittola ..	»	8,524,320: —
17.	Kaupungin kiinteä omaisuus	»	12,799,573: 01
18.	Eläkkeet ja apurahat	»	1,714,960: —
19.	Sekalaiset menot	»	38,968,666: 65
Yhteensä		Smk	365,179,769: 30

<i>Tulot.</i>			
Säästöä vuodelta 1924		Smk	23,000,000: —
1.	Lainat ja korot	»	53,672,700: —
2.	Tuloa tuottavat oikeudet	»	19,525,090: —
3.	Terveyden- ja sairaanhoido	»	12,701,389: —
4.	Köyhäinhoito ja lastensuojelutoiminta	»	9,619,710: —
5.	Opetus- ja sivistyslaitokset	»	9,423,246: —
6.	Kaupungin teknilliset laitokset	»	83,341,870: —
7.	Yleiset työt	»	316,148: —
8.	Puhtaanapitolaitos	»	4,080,000: —
9.	Kauppahallit, kauppatorit ja keskuskeittola ..	»	10,301,500: —
10.	Kaupungin kiinteä omaisuus	»	14,951,720: —
11.	Sekalaiset tulot	»	1,866,100: —
12.	Verotus	»	122,380,296: 30
Yhteensä		Smk	365,179,769: 30

Budjetin järjestely. Vahvistaessaan vuoden 1924 talousarvion kaupungin- valtuusto antoi³⁾ rahatoimikamarin tehtäväksi valmistella kysymystä voi- massa olevien tulo- ja menoarvion laadintaa koskevain määräysten perin- pohjaisesta uudistuksesta sekä tehdä valtuustolle ehdotuksen tarpeellisina pitämikseen muutoksiksi. Eri syistä kamari kuitenkin ei ollut vuoden var-rella ehtinyt laatia siltä pyydettyä uudistusehdotusta, minkä vuoksi vuoden

¹⁾ Valt. pöytäk. 29 p. jouluk. 1 §. — ²⁾ Valt. pain. asiak. n:o 22. — ³⁾ Ks. 1923 vuod. kert. siv. 119.

1925 budjettiehdotus muotoon nähden ei osoittanutkaan mainittavia eroavaisuuksia vuoden 1924 budjettiin verrattuna. Menojen kokonaismäärä oli 365,179,769: 60 markkaa oltuaan vuoden 1923 budjetissa 325,183,515: 09 markkaa. Tuntuva lisäys johtui pääasiallisesti siitä seikasta, ettei kaupungin talouselämä vielä täydellisesti ollut voittanut aikaisemman pulakauden vaikutuksia. Ne kunnan viranomaiset, jotka tuntuvimmin olivat kärsineet pulakauden oloista, olivat talousarvioehdotuksissaan pyytäneet vielä paljon suurempia määrärahoja kuin rahatoimikamari katsoen kaupungin rajoitetuihin tuloihin ja välttääkseen liian ankaraa verotusta oli katsonut voivansa puoltaa. Myöskin tuloarvio osoitti pienehköä lisäystä. Lainavarain osoittamiseen nähden kaupunginvaltuusto hyväksyi rahatoimikamarin kannattaman menettelyn, jota aikaisemmin ei oltu sovellutettu kaupungin budjettia laadittaessa. Suurista määrärahoista, jotka sopivasti voitiin myöntää lainavaroista, erotettiin nimittäin pienehkö osa, joka peitettäisiin verotusvaroilla. Kamarin mielestä oli oikein, että suurten menoerien maksaminen, joka lainavaroja käyttämällä jakautui usean vuoden osalle, aloitettiin jo sinä vuonna, jona määräraha myönnettiin ja sitä alettiin käyttää. Tällainen menettely tulisi, jos se muodostuisi säännöksi, kamarin käsityksen mukaan johtamaan suurempaan säästäväisyyteen osoitettaessa määrärahoja lainavaroista.

Talousarviota käsiteltäessä kosketettiin kysymystä talousarvioehdotuksen laadinnan liiallisesta viivästyisestä ja lausuttiin suotavaksi, että kunnallisverot kertyisivät tähänastista aikaisemmin. Kaupunginvaltuusto päätti antaa rahatoimikamarin toimeksi suunnitellensa ehdotusta uusiksi talousarvion laatimista koskeviksi määräyksiksi ottaa harkittaviksi eri mahdollisuudet sekä kunnallisverojen suorittamiseen määräaikoina varainhoitovuodesta, esimerkiksi neljännesvuosittain, että myös talousarvion valmistumiseen niin, että se viimeistään marraskuun 1 p:nä voitiin antaa valtuustolle. Samoin valtuusto päätti vuoden 1925 alussa asettaa komitean selvittämään kaupungin mahdollisuuksia lähitulevaisuudessa perustaa kunnallinen kirjapaino ynnä kirjansitomo, joka asia oli valmistettava niin joutuisasti, että määräraha tarkoitukseen voitiin merkitä vuoden 1926 menosääntöön.

Seuraavassa tehdään tarkemmin selkoa niistä tärkeämmistä muutoksista, joita kaupunginvaltuuston hyväksymä budjetti osoitti vuoden 1924 budjettiin verrattuna.

Ensimmäisen pääluokan, Kaupungin velat, kohdalle merkittiin menoja yhteensä 38,043,125: 12 markkaa vuoden 1924 menosäännön 27,825,985: 54 markan sijasta. Lisäys, 10,217,139: 58 markkaa, aiheutui etupäässä vuoden varrella otetun ¹⁾ ja nyt ensi kertaa talousarviossa esiintyvän pitkäaikaisen lainan koroista ja kuoletuksesta.

Toisessa pääluokassa, Kaupungin virastot, erotettiin Maistraatti nimisessä luvussa palkkausmäärärahasta palkkio notaarille avioliittoasiain käsittelystä, joka merkittiin erikoisena 3,000 markan suuruisena eränä. Rahatoimikamarin ehdottama määräraha, 6,000 markkaa, maistraatin edustuskulujen suorittamista varten poistettiin, koska mainitut menot katsottiin voitavan suorittaa kamarin käyttövaroilla. Uusi oli 20,000 markan suuruinen määräraha maistraatin tilapäisiä apulaisia varten. Maistraatin menosääntöehdotuksessaan tekemä anomus 20,000 markan suuruisen määrärahan myöntämisestä rikostuomioiden toimeenpanijan konttorin tarkastuksen toimeenpanemista varten evättiin. Luvussa

¹⁾ Ks. tätä kert. siv. 64.

Raastuvanoikeus erotettiin palkkauserästä osastonpuheenjohtajain palkkiot, jotka merkittiin erikoisena 42,000 markan suuruisena eränä. Samaten merkittiin puhtaaksikirjoitusmenot, jotka aikaisemmin oli suoritettu tarverahoista, uutena 25,200 markan suuruisena eränä. Raastuvanoikeuden kirjaston täydentämistä varten myönnettiin 15,000 markkaa. — Ulosottolaitos nimisessä luvussa otettiin huomioon kaupunginvaltuuston aikaisemmin tekemä päätös¹⁾ toisen kaupunginvoudin konttorin osittaisesta uudestijärjestelystä sekä määrärahan myöntämisestä rikostuomioiden toimeenpanijan konttorin tilapäisten työvoimain lisäämiseksi. Koska raatihuoneenarkiston arkistonhoitaja ja hänen apulaisensa eivät työnsä lisääntymisen tähden voineet oman virkansa ohella toimia toinen toisensa lomaviransijaisina, merkittiin Raatihuoneen arkisto nimiseen lukuun uutena eränä 2,000 markkaa lomaviransijaisia varten.

Kolmannen pääluokan, Kunnallishallinto, kohdalle merkittiin Kaupunginvaltuusto nimiseen lukuun uutena määrärahana 10,000 markkaa valtuuston edustuskuluja varten käytettäväksi valmisteluvaliokunnan määräyksen mukaan. Luvussa Rahatoimilaitos korotettiin rahatoimikamarin jäsenten palkkiot 50 markasta 75 markkaan kokoukselta. Uusia olivat rahatoimikamarin käytettäväksi annettu erhelaskumääräraha, 5,000 markkaa, sekä 2,000 markan suuruisen määräraha lomaviransijaisia varten. Kamarin ylimääräisten apulaisten määräraha korotettiin 12,000 markasta 60,000 markkaan. Rahatoimikonttorin siivousmääräraha kohosi sen johdosta että konttorin siivoojattarien lomaviransijaisten palkkioita varten merkittiin yhteensä 1,050 markkaa. Satamahallinto nimisessä luvussa korotettiin satamahallituksen jäsenten palkkio 50 markkaan kokoukselta ja sihteerin lomaviransijaiselle myönnettiin palkkioksi 1,200 markkaa. Tähän lukuun siirrettiin aikaisemmin Sekalaisten menojen kohdalle merkitty Suomen satamaliiton jäsenmaksu. Satamaliikennekonttorin palkkauserärahaa vahvistettaessa otettiin huomioon kaupunginvaltuuston päätös²⁾ uuden satamakonsistaapelinviran perustamisesta. Moottoriveneen ostoon myönnettiin 175,000 markkaa ja vaatusavuksi satamakatsastusmiehille ja -palvelijoille³⁾ 20,000 markkaa. Satamakannantakonttorin palkkaukset osoittivat nousua 629,918:05 markasta 723,120 markkaan etupäässä henkilökunnan lisäämisen²⁾ johdosta. Tilapäisenä määrärahana merkittiin 36,000 markkaa tarpeellisen virka-avun kustantamiseksi satamakamreerille²⁾. Punnukset, vaa'at ja kärryt nimiseen kohtaan merkittiin kustannukset punnusten ja vaakojen kruunaamisesta ja kuljetuksesta, jotka aikaisemmin oli suoritettu tarverahoista. Lämpö- ja valomäärärahaa vahvistettaessa otettiin huomioon, että siitä oli kustannettava myöskin vastarakennettujen satamatyöläisten oleskeluvajain lämmitys ja valaistus. Rottain hävittämiskustannukset siirrettiin tarverahamäärärahasta puhtaanapitomäärärahaan. Uutena määrärahana merkittiin 500,000 markkaa korvaukseksi Helsingin makasiiniosakeyhtiölle maksuttomista tavarain säilytyspäivistä sekä satamakannannasta⁴⁾. Sosialilautakunta nimisessä luvussa korotettiin lautakunnan jäsenten palkkiot 40 markasta 50 markkaan kokoukselta. Kaupunginvaltuuston aikaisemmin tekemän päätöksen²⁾ mukaisesti merkittiin apulaissihteerin palkkaamiseksi 24,000 markkaa. Työnvälitystojen johtokunnan puheenjohtajan palkkio korotettiin 75 markkaan ja jäsenten palkkiot 50 markkaan kokoukselta. Koska toimiston liike oli suuresti lisääntynyt ja ylimääräisiä apulaisia sen johdosta täytyi käyttää entistä

¹⁾ Ks. tätä kert. siv. 139 ja 140. — ²⁾ S:n siv. 150. — ³⁾ S:n siv. 137. — ⁴⁾ S:n siv. 70.

suuremmassa määrässä, lisääntyi tarkoitukseen varattu määräraha 7,452 markkaa. Revisionilaitoksen menosääntö oli suurin piirtein muuttumaton. Luvussa Verotusvalmistelukunta laskettiin jäsenen palkkiot 50 markan mukaan kokoukselta. Palkkausmäärärahoja vahvistettaessa otettiin huomioon kaupunginvaltuuston päätös ¹⁾ 7 kanslistin siirtämisestä vakinaiseen palkka-sääntöön. Ylimääräisen sihteerin ja tilapäisten kanslia-apulaisten määrärahoja lisättiin 12,000 markalla taksoitusluetteloiden laatimista ja kirjoittamista ja aakkosellisten taksoitushakemistojen laatimista varten väliaikaisesti tarvittavien ylimääräisten apulaisten palkkaamiseksi, jota laajaa työtä edelleenkin oli kiirehdittävä, jotta kunnallisverojen kanto voitaisiin aloittaa aikaisemmin. Verotuslautakunnan puheenjohtajan palkkio korotettiin 75 markkaan ja jäsenen palkkiot 50 markkaan kokoukselta. Samaten myönnettiin tutkijalautakunnan jäsenille 50 markan palkkio kokoukselta. Kansliahuoneiston vuokra korotettiin 12,800 markkaa. — Rakennustarkastuksen menosääntöä vahvistettaessa korotettiin lomaviransijaismääräraha 4,400 markasta 12,000 markkaan, jotta voitaisiin käyttää pätevää työvoimaa. Uutena lukuna merkittiin menosääntöön vasta perustettu julkisivupiirustusten tarkastustoimikunta ²⁾, jonka menosääntö päättyi 8,800 markkaan. Oikeusapulautakunnan puheenjohtajalle myönnettiin 75 markan ja jäsenille 50 markan palkkio kokoukselta. Saman perusteen mukaisesti laskettuina merkittiin myöskin urheilulautakunnan ja raittiuslautakunnan puheenjohtajain ja jäsenen palkkiot. Moottoriveneen ja -pyörän ostamiseksi raittiuslautakunnalle merkittiin ³⁾ 40,000 markkaa. Uusi oli Ammattioppilaslautakunta niminen luku ⁴⁾, jonka menosääntö päättyi 16,500 markkaan. Sekalaisten menojen luvussa korotettiin kunnallisten y. m. vaalien kustannuksia varten myönnettyä määrärahaa 100,000 markkaa eli 300,000 markkaan, koska presidentinvaalin valitsijamiesten vaali tuli toimitettavaksi vuonna 1925. Tästä luvusta erotettiin, kuten mainittu, Suomen satamaliiton jäsenmaksu. Rahatoimikamarin käyttövarat merkittiin muuttumattomina, 500,000 markan määräisinä. Kolmannen pääluokan loppusumma osoitti menoja 12,238,427: 50 markkaa vuoden 1924 menosäännön 10,332,794: 55 markan sijasta.

Neljännessä pääluokassa, Palolaitos, merkittiin palotoimikunnan puheenjohtajan ja jäsenen palkkiot korotettuina, edellisen 75 markkaan ja jälkimmäisten 50 markkaan kokoukselta. Ruiskuauton ostoon myönnettiin 180,000 markkaa ja konetikapuilla varustetun auton ostoon 340,000 markkaa. Uuteen Uutisrakennukset nimiseen lukuun merkittiin 500,000 markkaa uutta palolennätintä varten. Tämän pääluokan määrärahat kohosivat 1,041,688 markkaa eli 4,889,590 markkaan.

Viidennen pääluokan, Poliisilaitos, kohdalle merkittiin useita kaupunginvaltuuston aikaisemmin myöntämiä määrärahoja. Tämän pääluokan Huoneistot nimiseen lukuun siirrettiin määrärahat henkilökuntaa, puhtaanapitoa, sisäkorjauksia ja sekalaisia menoja varten, jotka määrärahat edellisinä vuosina oli merkitty pääluokan Kaupungin kiinteä omaisuus kohdalle. Poliisilaitoksen kokonaismenot arvioitiin 6,285,806 markaksi edellisen vuoden 6,010,731 markan sijasta.

Kuudennen pääluokan, Yleiset rasitukset, määrärahat vähenivät 279,050 markkaa eli 391,750 markkaan, etupäässä koska yleisten majoituskustannusten menoerä katsottiin voitavan poistaa. Majoituslautakunnan puheenjohtajan

¹⁾ Ks. tätä kert. siv. 150. — ²⁾ Ks. 1923 vuod. kert. siv. 151. — ³⁾ Ks. tätä kert. siv. 92. — ⁴⁾ Ks. 1923 vuod. kert. siv. 145.

palkkio korotettiin 75 markkaan ja jäsenten palkkiot 50 markkaan kokoukselta.

Seitsemännen pääluokan, Terveystenhoito, menoja vahvistettaessa otettiin Terveystenhoitolautakunta nimisessä luvussa huomioon lautakunnan jäsenten palkkion korotus 40 markasta 50 markkaan kokoukselta. Rautateiden vuosikortin ostamiseksi Pasilan ja Käpylän aluelääkärille myönnettiin 506:25 markkaa. Terveyspoliisi nimiseen lukuun merkittiin 17,400 markkaa kaupunkiin tuodun lihan tarkastusta varten asetetun ylimääräisen kaitsijan palkkaamiseen. Maidonnäytteiden ostamiseen myönnettiin 2,000 markkaa sekä maidontarkastuksen jatkamista varten 100,515 markkaa. — Ammattientarkastuksen menosäännössä otettiin huomioon kaupunginvaltuuston aikaisemmin tekemä päätös¹⁾ eräiden tähän toiminnanhaaraan kuuluvain virkain uudestijärjestämisestä. Aikaisemmin yhteismäärärahaan sisältynyt määräraha tarkastajain toiminnan ylivalvontaa varten merkittiin ammattientarkastaja I. Grönbergille myönnettynä henkilökohtaisena palkanlisäyksenä. Terveystieteiden tutkimusten laboratorin vahtimestarille myönnettiin niinkään henkilökohtaista palkanlisäystä 3,000 markkaa vuodessa, vuoden 1925 alusta lukien. Lihantarkastusasema nimisessä luvussa korotettiin apuhenkilökuntaa y. m. varten olevaa määrärahaa 20,000 markkaa tarpeellisten²⁾ tilapäisten apulaisten palkkaamista varten. Poliklinikkain ja muun sairaanhoidon aiheuttamien menojen, jotka vuoden 1924 menosäännössä olivat olleet 455,804 markan suuruiset, arvioitiin kohoavan 834,890 markkaan. Tämän luvun eri määrärahoja vahvistettaessa otettiin huomioon kaupunginvaltuuston tästä aikaisemmin tekemät päätökset³⁾. Tuberkuloosien poliklinikka ja tiedonantotoimisto nimiseen lukuun merkittiin määräraha yhtä uutta hoitajatarta varten sekä 3,000 markan suuruinen määräraha lääkärin lomaviransijaisia varten. Kansliatöitä varten myönnettiin 8,400 markkaa. Tähän lukuun merkittiin 176,000 markan suuruinen määräraha myönnettäväksi Högsandin parantolalle edellyttäen ettei parantola vuonna 1925 saanut avustusta yleishyödyllisten yritysten avustamiseksi varatusta määrärahasta. Seitsemäs pääluokka päättyi 5,161,731:25 markkaan vuoden 1924 menosäännön 4,153,902:99 markan sijasta.

Kahdeksannen pääluokan, Sairaanhoito, kohdalla korotettiin Sairaala-ylihallitus nimisessä luvussa hallituksen jäsenten palkkiot 40 markasta 50 markkaan kokoukselta. Kaupungin sairaalain määrärahat nousivat yhteensä 24,543,338 markkaan osoittaen vuoden 1924 vastaaviin määrärahoihin verraten 2,138,044 markan lisäystä. Ruokintakustannukset kohosivat 152,971 markkaa, polttoainekustannukset 202,168 markkaa sekä erilaiset palkkausmäärärahat 883,081 markkaa. Viimemainittua määrärahaa vahvistettaessa otettiin huomioon kaupunginvaltuuston päätös⁴⁾ Nikkilän sairaalan henkilökunnan lisäämisestä. Uuden Röntgendiagnostiikkakojeen ostamiseen myönnettiin 120,000 markkaa sekä kalustoa varten 1,919,370 markkaa eli 450,509 markkaa enemmän kuin vuoden 1924 menosäännössä. Viimemainitulla määrärahalla oli kustannettava m. m. Hobartin keittokojeiden sekä pakettiauton hankinta kulkutautisairaalaan sekä mainittujen keittokojeiden ja astiainpesukojen, höyrypadan ja henkilöauton hankkiminen Nikkilän mielisairaalaan. Arvaamattomiin tarpeisiin kaupunginvaltuuston päätöksen mukaan käytettävä määräraha korotettiin 500,000 markkaa, eli 1,000,000 markkaan, mistä määrästä 350,000 markkaa arvioitiin tarvittavan kaluston uutishan-

¹⁾ Ks. tätä kert. siv. 144. — ²⁾ S:n siv. 151. — ³⁾ S:n siv. 104. — ⁴⁾ S:n siv. 153 ja 154.

kintoja varten Nikkilän mielisairaalan uudelle osastolle, 350,000 markkaa potilaiden lisättyä elätteelleantoa varten ja 300,000 markkaa arvaamattomiin menoihin. Tämän pääluokan kohdalle merkittiin määrärahoja yhteensä 26,023,757 markkaa vuoden 1924 menosäännön 23,365,944: 50 markan sijasta.

Yhdeksännän pääluokan, Köyhäinhoito, kohdalla otettiin Köyhäinhoitohallitus nimisessä luvussa huomioon kaupunginvaltuuston päätös lautakunnan jäsenten palkkion korottamisesta 40 markasta 50 markkaan kokoukselta. Ylimääräisten apulaisten määrärahaan siirrettiin tilapäisistä apulaisista ja ylityöstä aiheutuvat kustannukset, jotka aikaisemmin olivat sisältyneet tarverahamäärärahaan. — Vahvistettaessa köyhäinhuollon kassa- ja tiliviraston menosääntöä otettiin huomioon kaupunginvaltuuston aikaisemmin tekemä päätös¹⁾ ylimääräisen kirjurinapulaisen asettamisesta virastoon. Luvussa Kunnalliskoti ja sen yhteydessä olevat laitokset lisääntyivät menot 1,809,093 markalla, mistä 1,643,300 markkaa tuli kunnalliskodin uuden paviljongin osalle. Hoidokkien ruokakustannukset arvioitiin saman yksikköhinnan mukaan kuin vuonna 1924 eli 6: 50 markaksi kunnalliskodissa ja 7 markaksi työlaitoksessa hoidokkia ja päivää kohden, kun taas virkailijain ruoan arvioitiin tulevan maksamaan 10 markkaa ja palveluskunnan 9 markkaa päivässä edellisen vuoden 9 ja 8 markan sijasta. Laitoksista erillään olevien köyhien sairaanhoitokustannusten arvioitiin alenevan 350,000 markkaa, jota vastoin mielisairaiden hoitokustannuksia varten merkittiin 500,000 markalla korotettu määräraha. Yhdeksäs pääluokka päättyi 19,096,539 markkaan osoittaen vuoden 1924 talousarvion vastaaviin määrärahoihin verrattuna 2,372,633 markan lisäystä.

Kymmenennen pääluokan, Lastensuojelutoiminta, ensimmäisessä luvussa korotettiin lastensuojelulautakunnan jäsenten palkkiot 40 markasta 50 markkaan kokoukselta. Lastenkodit ja kasvatuslaitokset nimisessä luvussa otettiin palkkioita ja etuja varten myönnettyä määrärahaa vahvistettaessa huomioon kaupunginvaltuuston päätös¹⁾ tilapäisen opettajan palkkaamisesta Toivolan turvakotiin. Ruokakustannukset arvioitiin saman yksikköhinnan mukaan kuin edellisellä vuonna eli 6: 50 markaksi Oulunkylän ja Kullan torpan lastenkodeissa, Toivolan turvakodissa, vastaan- ja vaarinotto- sekä oppipoikakodissa, 6 markaksi Bengtsårin, Ryttylän, Toivoniemen ja Sjötorpin laitoksissa sekä 5 markaksi Tavolan ja Vanjoen laitoksissa, kaikki hoidokkia ja päivää kohden, kun taas henkilökunnan ravintokustannusten arvioitiin kohoavan 12 markkaan ja palveluskunnan 9 markkaan henkilöä ja päivää kohden. Luvussa Elätteelle annetut lapset, erinäiset apumaksut y. m. korotettiin yksityisen elätteelleannon ja jatko-opetuksen määrärahaa 300,000 markkaa, osin koska elätteelle annettujen lasten lukumäärä oli lisääntynyt, osin koska heidän elatusmaksunsa oltuaan keskimäärin 1,800 markkaa oli kohonnut keskimäärin 1,960 markkaan vuodessa. Droppenin lastenkodin apumaksua korotettiin 60,000 markkaa. Tilain menosääntö päättyi 986,100 markkaan, mistä määrästä tuli rakennus- ja korjaustöihin 94,000 markkaa. Viimemainitusta määrärahasta oli 67,000 markkaa tarkoitettu vesijohdon, 25,000 markkaa viljankuivausriiheen ja 2,000 markkaa moottorivajan teettämiseksi Bengtsåriin. Lastensuojelutoiminnasta aiheutuvain menojen loppusumma nousi 10,857,600 markkaan vuoden 1924 menosäännön 10,463,459: 95 markan sijasta.

Yhdennentoista pääluokan, Opetus- ja sivistyslaitokset, kohdalla suomenkielisten kansakoulujen menosääntö osoitti 445,999 markan vähennyistä,

¹⁾ Ks. tätä kert. siv. 152.

joka aiheutui oppilas- ja luokkaluvun pienentymisestä. Johtokunnan puheenjohtajalle myönnettiin 75 markkaan ja jäsenille 50 markkaan korotettu palkkio kokoukselta. Palkkausmäärärahaa vahvistettaessa otettiin huomioon kaupunginvaltuuston päätös¹⁾ uuden vakinaisen veistonopettajanapulaisen toimen perustamisesta. Uskonnonhistorian ja siveysopin opetukseen varattiin 2,800 markkaa, jotka sisällytettiin tuntiopettajia varten olevaan määrärahaan. Kaupunginvaltuuston päätöksen¹⁾ mukaan oli suomenkielisiin kansakouluihin toistaiseksi palkattava 4 kouluhoitajataria, jota tarkoitusta varten menosääntöön merkittiin 76,800 markkaa. Oppilaiden hammas-, silmä- ja korvahoitoa varten merkittiin uusi 135,000 markan suuruinen määräraha²⁾. Myöskin ruotsinkielisten kansakoulujen menosääntöön merkittiin puheenjohtajan ja jäsenten palkkiot 75 ja 50 markkaan kokoukselta korotetuin määrin. Kaupunginvaltuuston päätös³⁾ eräiden vahtimestarien palkankorotuksesta otettiin huomioon. Kouluhoitajattaren palkkaamiseen merkittiin 19,200 markkaa¹⁾ sekä oppilaiden hammas-, silmä- ja korvahoitoa varten 45,000 markkaa²⁾. Kansakoulujen kokonaismenojen arvioitiin alenevan 259,279 markkaa eli 18,892,473 markkaan. Ammattiopetuslaitosten keskusjohtokunta nimisessä luvussa vahvistettiin puheenjohtajan ja jäsenten palkkiot samain perusteiden mukaan kuin muihin hallituksiin ja lautakuntiin nähden eli 75 markaksi puheenjohtajalle ja 50 markaksi jäsenille kokoukselta. Yleiset ammattilaiskoulut nimisessä luvussa merkittiin Taideteollisuuskeskuskoulun määräraha kaupunginvaltuuston siitä aikaisemmin tekemän päätöksen⁴⁾ mukaisesti. Aleksanterinkadun 21:ssä olevan yleisen ammattikoulun johtajalle myönnettiin palkkion korotusta 4,000 markasta 6,000 markkaan vuodessa. Samoin korotettiin kunnallisen yhdenpäivänkoulun vakinaisen opettajan vuosipalkka 6,000 markkaa 30,000 markkaan. Valmistavan poikain ammattikoulun menosääntöön merkittiin uutena tilapäisenä määrärahana 40,000 markkaa koneiden hankkimiseen. Tyttöjen ammattikoulun määrärahoista mainittakoon, että vuokraerä korotettiin 78,750 markkaa sen johdosta että vuosivuokra kesäkuun 1 p:stä 1925 voimaan astuvan koulun huoneiston vuokrasopimuksen mukaan tuli olemaan 150,000 markkaa aikaisemman 15,000 markan vuokran sijasta. Molempien koulujen tarverahamäärärahoja korotettiin jossain määrin, jotta voimassa olevassa asetuksessa säädetty painettujen vuosikertomusten julkaiseminen kävisi mahdolliseksi. Työväenopisto nimisessä luvussa korotettiin johtokunnan puheenjohtajan ja jäsenten palkkiot 75 ja 50 markkaan kokoukselta. Sekalaisten menojen kohdalle merkittiin suomenkieliselle osastolle 1,300 markkaa ja ruotsinkieliselle osastolle 700 markkaa työväenopistojen liiton jäsenmaksuiksi. Kansanlastentarhain menosääntö kohosi 4,329,820 markasta 5,053,994:87 markkaan. Lisäys, 724,174:87 markkaa, aiheutui m. m. uusien osastojen perustamisesta entisiin lastentarhoihin sekä uuden lastentarhan perustamisesta Suomenlinnaan. Puheenjohtajalle ja jäsenille myönnettiin 75 ja 50 markan palkkio kokoukselta, ja kaupunginvaltuuston päätös⁵⁾ vakinaisen kanslia-apulaisen toimen perustamisesta otettiin huomioon. Samoin otettiin lastentarhain ylläpitomäärärahaa vahvistettaessa huomioon kaupunginvaltuuston päätös⁶⁾ palkankorotuksen myöntämisestä johtajattarille. Tähän lukuun siirrettiin aikaisemmin Terveystieteiden pääluokan kohdalle merkitty oppilaiden hammashoitomääräraha, 17,500 markkaa²⁾. Kauppaoppilaitokset ja teknillinen opetus

¹⁾ Ks. tätä kert. siv. 152. — ²⁾ S:n siv. 94. — ³⁾ S:n siv. 79. — ⁴⁾ S:n siv. 96. — ⁵⁾ S:n siv. 153. — ⁶⁾ S:n siv. 82.

nimisessä luvussa kauppaopistojen avustusmäärärahat arvioitiin 16,000 markan mukaan, kauppakoulujen 12,000 markan mukaan ja liikeapulaiskoulujen avustusmäärät 5,000 markan mukaan luokkaa kohden. Koska korkeakoulut ovat tarkoitettut koko maata varten ja siis paikallista tarvetta silmällä pitäen kokonaan toisessa asemassa, merkittiin niille myönnetyt avustukset arviomäärin. Myönnettyjen määrärahain kokonaismäärä oli 368,000 markkaa jakautuen seuraavasti: Kauppakorkeakoulu 75,000 markkaa, Högre svenska handelsläroverket aktiebolag niminen yhtiö 74,000 markkaa, Suomen liikemiesten kauppaopisto 50,000 markkaa, Helsingin kauppiaitten kauppakoulu 24,000 markkaa, Suomen liikemiesyhdistyksen liikeapulaisiltakurssit 25,000 markkaa, Helsingin kauppakoulu ynnä liikeapulaiskoulu 70,000 markkaa sekä Tekniska läroverket niminen opisto 50,000 markkaa. Myöskin kaupunginkirjaston menosääntöön merkittiin johtokunnan puheenjohtajan ja jäsenten palkkiot 75 ja 50 markaksi kokoukselta, ja kaupunginvaltuuston aikaisemmin myöntämä¹⁾ Kallion haarakirjaston vahtimestarin palkankorotus otettiin huomioon. Kaupungin museon johtokunnan ja musiikkilautakunnan puheenjohtajain palkkio korotettiin 75 markkaan ja jäsenten palkkio 50 markkaan kokoukselta. Kaupunginorkesterin voimassapitämiseen myönnettiin 2,249,000 markkaa, minkä ohessa kaupunginvaltuusto päätti syyskuun 1 p:stä 1925 elokuun 31 p:än 1926 pysyttää orkesterin 69-miehisenä. Samalla valtuusto päätti anoa valtioneuvostolta 500,000 markan valtionavustusta orkesterin voimassa pitämiseen vuonna 1926. Ulkoilmakonsertteja varten oleva määräraha korotettiin 4,800 markalla eli 14,400 markkaan. Apurahoja erinäisille sivistyslaitoksille myönnettiin yhteensä 335,000 markkaa, nimittäin 60,000 markkaa Suomen kansallisteatterille, 60,000 markkaa Svenska teatern'ille, 60,000 markkaa Kansan näyttämölle, 45,000 markkaa Koiton näyttämölle, 50,000 markkaa Konservatoriolle ja 60,000 markkaa Suomalainen ooppera osakeyhtiölle. Avustuksen saannin ehdoksi pantiin, että Suomen kansallisteatterin ja Svenska teaternin kumpaisenkin tuli antaa vähintään 25, Kansan näyttämön 10 ja Suomalaisen oopperan 8 kansannäytäntöä puolin tai huokeammin lippujen hinnoin. Yhdestoista pääluokka päättyi 31,341,455: 77 markkaan osoittaen edelliseen vuoteen verraten 725,994: 87 markan lisäystä.

Kahdennentoista pääluokan, Kaupungin teknilliset laitokset, kohdalla korotettiin hallituksen jäsenten palkkio 50 markkaan kokoukselta. Vesijohtolaitoksen kustannusten arvioitiin nousevan 9,438,330 markkaan vuoden 1924 menosäännön 5,563,385 markan sijasta. Hallintoa varten osoitettiin 461,240 markkaa, käyttöä varten 2,767,000 markkaa, johtoverkkoa ja vesisäiliöitä varten 300,500 markkaa, jakelua varten 381,000 markkaa, johtotyöosastoa, työpajaa ja varastoa varten 326,040 markkaa, sekalaisiin menoihin 399,550 markkaa, yleisiä vesiposteja ja satamain vesijohtoja varten 160,000 markkaa, uutistoihin 4,543,000 markkaa sekä arvaamattomiin tarpeisiin kaupunginvaltuuston määräyksen mukaan 100,000 markkaa. Uutistoihin myönnetyt määrärahat jakautuivat seuraavasti: työkalujen ja kaluston, m. m. pakettiauton, hankkimiseksi 65,000 markkaa, vesimittarien ostoon 100,000 markkaa, vesijohdon rakentamiseen Fredriksperin asemalle 336,000²⁾ markkaa, tunnelin rakentamiseen ratapenkereen alle Alppilan kohdalle 200,000 markkaa³⁾ ja sillan rakentamiseen Vantaanjoen yli sekä vesijohtoa varten sikäläiseltä Siltasaarelta 2,110,000 markkaa, varamoottorin hankkimiseen Vanhassakaupungissa olevaa pumppua varten 35,000 markkaa, vesijohtojen

¹⁾ Ks. tätä kert. siv. 79. — ²⁾ S:n siv. 58. — ³⁾ S:n siv. 54.

teettämiseen Suvannon- ja Vallilanteiden väliseen osaan Keuruuntietä 51,000 markkaa, Lutherkadun tonttien n:ojen 2 ja 14 väliseen osaan 78,000 markkaa, erinäisiin Käpylän katuihin 1,233,000 markkaa, Etel. Hesperiankatuun tonttien n:ojen 30 ja 32 kohdalle 78,000 markkaa, Hakaniemenkatuun 102,000 markkaa, Pakaan- ja Elimäenkatuihin¹⁾ 80,000 markkaa sekä Lautatarhankatuun 75,000 markkaa. Kaasulaitoksen menosääntö vahvistettiin 28,419,834 markaksi eli 5,515,737 markkaa suuremmaksi kuin vuoden 1924 menosäännössä. Lisäys aiheutui siitä, että kaasunkulutuksen laskettiin lisääntyvän 25 à 30 %. Tuntuvimmin tämä tulisi vaikuttamaan käyttökustannuksiin, joita varten olevia määrärahoja sen vuoksi korotettiin 3,272,958 markkaa. Hallintoa varten osoitettiin 425,320 markkaa, käyttöä varten 19,738,920 markkaa, johtoverkkoa ja jakelukelloa varten 203,600 markkaa, jakelua varten 1,075,000 markkaa, johtotyöosastoa, työpajaa ja varastoa varten 535,900 markkaa, sekalaisiin menoihin 698,394 markkaa, katuvalaistukseen 517,700 markkaa, uutistöitä varten 5,145,000 markkaa sekä arvaamattomiin tarpeisiin kaupunginvaltuuston määräyksen mukaan 80,000 markkaa. Seuraaviin uutistöihin myönnettiin määrärahoja: pääputkiverkon laajentamiseen 640,000 markkaa, Auerlyhtyjen muuttamiseen inverttilyhdyiksi sekä uusien lyhtyjen hankkimiseen 220,000 markkaa, kaukosyöttäjäin ostoon ja asettamiseen 145,000 markkaa, yksityisten jakelujohtojen asettamiseen 50,000 markkaa, kaasumittarien ostoon 440,000 markkaa, koksinsammutus- ja -nostolaitetta varten 850,000 markkaa²⁾, terväsäiliön rakentamiseen 200,000 markkaa, hiilisiltää varten 75,000 markkaa, vaunuvaakaa varten 120,000 markkaa, merivesipumpun hankkimiseen 35,000 markkaa, ruokailu-, vaatus- ja pesuhuoneen järjestämiseen ulkotyöläisille 150,000 markkaa, hiilenkuljetuslaitteiden hankkimiseen 220,000 markkaa sekä kahden kamariuunin rakentamiseen 2,000,000 markkaa. Sähkölaitoksen arvioidut menot kohosivat 399,961 markkaa 29,561,932 markkaan. Hallintotarkoituksiin merkittiin määrärahoja 1,092,680 markkaa, käyttöä varten 14,945,480 markkaa, jakeluosastoa varten 2,559,555 markkaa, katuvalaistusta varten 240,000 markkaa, sekalaisiin menoihin 594,517 markkaa, uutistöitä varten 9,979,700 markkaa sekä arvaamattomiin tarpeisiin kaupunginvaltuuston määräyksen mukaan 150,000 markkaa. Sekalaisten menojen ryhmään otettiin ensimmäisen kerran 29,400 markan suuruisen määräraha asuntojen vuokria varten. Uutisrakennusmäärärahat jakautuivat seuraaviin eriin: koneiston laajentamiseen 3,650,000 markkaa, johtoverkon laajentamiseen 3,256,700 markkaa, kaapeli- ja johtotöihin hallituksen määräyksen mukaan 200,000 markkaa, sekä talojohtotöihin 100,000 markkaa, muuntaja-aseman rakentamiseen Jätkäsaarelle 105,000 markkaa²⁾, mittarien ja tarkistuslaitteiden ostoon 668,000 markkaa sekä uutisrakennuksia varten 2,000,000 markkaa, siitä 1,500,000 markkaa varasto- ja työpajarakennuksen teettämiseen ja 500,000 markkaa Töölön konehallin laajentamiseen. Kahdenentoista pääluokan määrärahojen kokonaismäärä oli 67,420,096 markkaa vuoden 1924 menosäännön 57,692,453 markan sijasta.

Talousarvioehdotuksensa yhteydessä oli kaupungin teknillisten laitosten hallitus esittänyt, että sähkölaitoksen arvioidusta vuoden 1925 voitosta 8,000,000 markkaa saisi käyttää laitoksen kirjaanpannun pääoma-arvon ylimääräisiin poistoihin sekä että kaasu- ja vesijohtolaitoksen saman vuoden voitosta niinkään saisi poistaa kumpaisenkin laitoksen pääoma-arvosta vähintään 2,000,000 markkaa. Hallituksen ehdotusta tutkiessaan oli budjetti-

¹⁾ Ks. tätä kert. siv. 53. — ²⁾ S:n siv. 56.

valiokunta havainnut sen koskevan kysymystä teknillisten laitosten kuoletussuunnitelmain perusteista. Valiokunnan mielestä voitiin teknillisten laitosten kuoletusvelvollisuutta vastedes supistaa määräämällä, että uutishankinnat saivat vaikuttaa kuoletukseen ainoastaan mikäli kaupunki oli ne kustantanut lainavaroilla. Kun kuitenkin oli ehdotettu, että tähänastisia kuoletussuunnitelmia uusien talousarvion laatimista koskevain määräysten antamisen yhteydessä muutettaisiin ja hallituksen nyt esittämä ehdotus laitosten pääoma-arvojen alentamisesta sopivasti olisi silloin käsiteltävä, päätti kaupunginvaltuusto talousarviovaliokunnan ehdotuksesta evätä hallituksen esityksen.

Kolmastoista pääluokka, Yleiset työt, osoitti tuntuva menojen kohoamista. Lisäys edelliseen vuoteen verraten oli 17,530,824 markkaa ja määrärahan kokonais määrä 62,653,665 markkaa. Lisäyksestä kohdistui suurin osa eli 14,549,950 markkaa lukuun Rakennukset ja talot. Kaupungin yleisten töiden hallitus ja rakennuskonttori nimisessä luvussa merkittiin hallituksen jäsenten palkkiot arvioituina 50 markan mukaan kokoukselta ja lämpötekniikan palkka kaupunginvaltuuston aikaisemman päätöksen ¹⁾ mukaisesti. Helsingin kaupungin uuden kartan painattamiseen myönnettiin 15,000 markkaa ja geodeettiasastolla laadittujen seinäkarttain painattamiseen ja sidontaan 9,400 markkaa. Rakennukset ja talot nimisessä luvussa merkittiin korjauksiin ja kunnossapitoon 4,463,550 markkaa. Tämän otsikon kohdalla esiintyvistä suurehkoista menoeristä mainittakoon 844,050 markkaa kansakouluja ja 657,000 markkaa sairaaloita varten, 539,900 markkaa lastenkodeille ja kasvatustaloksille, 249,000 markkaa kunnallisille työväenasunnoille, sekä 285,000 markkaa lämpöjohtojen kunnossapitoon ja vesijohtojen korjauksiin. Uutistymäärärahat lisääntyivät 13,826,800 markkaa ja päättyivät 26,776,800 markkaan. Tästä määrästä myönnettiin kaupunginvaltuuston aikaisemmin vuoden varrella tekemien päätösten mukaisesti 221,300 markkaa poliisiaseman rakentamiseksi Käpylään, 260,000 markkaa ²⁾ uuden höyrykattilan hankkimiseen kaupungintaloon, 4,083,000 markkaa ³⁾ kunnallisten työväenasuntojen rakentamiseksi Vallilaan, 1,947,000 markkaa ⁴⁾ koulu- ja asumalaitosrakennuksen teettämiseksi Ryttylään, 13,500 markkaa ⁵⁾ Annankadun kansakoulutalon vesijohtoputkien uudistamiseen, 940,000 markkaa ⁶⁾ työpajarakennuksen teettämiseen valmistavalle poikain ammattikoululle, 800,000 markkaa ⁷⁾ kaupungintalon perustuksen vahvistamiseen, 90,000 markkaa ⁸⁾ Nikkilän mielisairaalan vedenotto paikan laajentamiseen, 740,000 markkaa ⁴⁾ lisäystä määrärahaan uuden paviljongin rakentamiseksi kunnalliskotiin, 150,000 markkaa ⁹⁾ lisäämäärä rahaa keuhkotautia potevien asuinrakennuksen teettämiseen, 22,900 markkaa ¹⁰⁾ vartijatuvan rakentamiseen Jätkäsaarelle, 4,200,000 markkaa ¹¹⁾ uuden paviljongin rakentamiseen Nikkilän mielisairaalaan sekä 12,000,000 markkaa ⁹⁾ tuberkuloosisairaalan rakentamiseen. Talousarviota vahvistettaessa myönnettiin edelleen 10,000 markkaa aidan rakentamiseksi Unioninkadun tontille n:o 11, 51,600 markkaa Humallahden uimahuoneen laajentamiseen, 19,500 markkaa pesutuvan sisustamiseen Annankadun kansakouluun, 1,000,000 markkaa talon rakentamiseksi työväenopistolle, 36,000 markkaa käymälän rakentamiseksi Toivolan turvakotiin, 78,700 markkaa juurikasvikellarin rakentamiseksi Nikkilän mielisairaalaan sekä

¹⁾ Ks. tätä kert. siv. 82. — ²⁾ S:n siv. 48. — ³⁾ S:n siv. 35—38. — ⁴⁾ S:n siv. 43. — ⁵⁾ S:n siv. 55. — ⁶⁾ S:n siv. 44. — ⁷⁾ S:n siv. 47. — ⁸⁾ S:n siv. 42. — ⁹⁾ S:n siv. 38. — ¹⁰⁾ S:n siv. 46. — ¹¹⁾ S:n siv. 41.

113,300 markkaa pukeutumishuoneiden y. m. järjestämiseksi kulkutautisairaalaan.

Paltoimikunta oli menoarvioehdotukseensa merkinnyt määrärahan pääpaloaseman laajentamiseen sekä paloaseman rakentamiseksi Töölöön. Rahatoimikamari oli poistanut mainitut erät ehdotuksestaan, mutta kaupunginvaltuusto päätti talousarviovaliokunnan ehdotuksesta antaa rahatoimikamarin tehtäväksi selvittää kysymyksen pääpaloaseman lisätilan tarpeesta ja paloaseman rakentamisesta Töölöön sekä ehdottaa valtuustolle tarpeelliseksi havaittuja toimenpiteitä.

Kadut ja yleiset paikat nimestä lukua käsiteltäessä myönnettiin korjauksiin ja kunnossapitoon 952,400 markkaa eli 455,000 vähemmän kuin vuoden 1924 menosäännössä, jota vastoin uutistymäärärahat lisääntyivät 2,026,700 markkaa 5,008,600 markkaan. Uutisrakennustöitä varten myönnetyistä määrärahoista mainittakoon 660,000 markkaa sillan rakentamiseen Vantaanjoen yli, 777,400 markkaa ¹⁾ Fredrikserin uuden asematalon itäpuolelle rakennettavan kadun tasoitukseen, 95,000 markkaa ²⁾ kiviportaiden rakentamiseen Ahlqvistkadun päästä Tempelikadulle, 725,000 markkaa Töölön katutöitä varten, 886,000 markkaa Pakaankadulla teetettäviä töitä varten, 726,500 markkaa Käpylän katujen ja teiden tasoitukseen, 400,000 markkaa Hakaniemenkadun tasoituksen loppuun saattamiseen, 415,500 markkaa erinäisiin muihin kadun tasoitustöihin, 50,000 markkaa uusia katuja varten tarpeellisen täytemaan varastoja varten sekä 43,200 markkaa ³⁾ Sauna- ja Vuorimiehenkatujen kulmauksen ajotien laajentamiseen sekä tähän tarvittavan maan lunastamiseen, 215,000 markkaa Somerontien kunnallisten työväenasuntojen pihamaan tasoitukseen sekä 15,000 markkaa jalkakäytävien teettämiseen katolisen kirkon edustalla olevalle aukiolle. Kanavat ja viemärit nimiseen lukuun merkittiin 728,000 markkaa korjauksiin ja kunnossapitoon sekä 1,690,300 markkaa uutistöihin. Viimemainituista määrärahoista oli Töölön katujen viemärijohtoja varten tarkoitettu 127,500 markkaa, Käpylän katujen viemärijohtoja varten 840,800 markkaa, Suvannon- ja Vallilanteiden välisen Keuruuntien osan viemärijohtoja varten 49,000 markkaa, Elimäen- ja Pakaankatujen viemärijohtoja varten ⁴⁾ 273,000 markkaa, viemärijohdon rakentamiseen Töölön pallokentän alle 15,000 markkaa, viemärijohdon teettämiseen Toukolan kortteliin n:o 916 45,000 markkaa sekä viemäriin rakentamiseksi Toukolan siirtolapuutarha-alueen halki 340,000 markkaa ⁵⁾. Viertoteitä ja teitä varten myönnettiin 1,866,000 markkaa, siitä 1,477,000 markkaa korjauksiin ja kunnossapitoon sekä 389,000 markkaa uutistöihin. Talousarviovaliokunnan ehdotus 500,000 markan myöntämisestä It. Viertotien laajentamiseen evättiin. Urheilu- ja leikkikentät nimiseen lukuun merkittiin määrärahoja 338,500 markkaa enemmän kuin vuonna 1924 eli 830,500 markkaa, siitä 191,000 korjauksiin ja kunnossapitoon sekä 639,500 markkaa uutistöihin. Tähän lukuun siirrettiin kelkkamäkien rakentamis- ja kunnossapito määräraha, 80,000 markkaa, joka aikaisemmin sisältyi Sekalaisten menojen pääluokkaan. Satamista ja rautateistä laskettiin olevan menoja 1,816,400 markkaa vähemmän kuin vuonna 1924 eli 12,791,000 markkaa, mistä 1,830,000 markkaa oli korjaus- ja kunnossapito- sekä 10,961,000 markkaa uutistalustannuksia. Viimemainitut määrarahat jakautuivat seuraaviin eriin: Salmisaaren uutta liikenneväylää varten 3,690,000 markkaa ⁶⁾, Länsisataman rakennustöiden jatkamiseen 3,600,000 markkaa, hiilivarastopaikkojen jär-

¹⁾ Ks. tätä kert. siv. 57. — ²⁾ S:n siv. 56. — ³⁾ S:n siv. 11. — ⁴⁾ S:n siv. 37. — ⁵⁾ S:n siv. 60. — ⁶⁾ S:n siv. 58.

jestämiseen ja hiililaiturin rakentamiseen Katajanokalle 3,500,000 markkaa, uuden höyrypursisillan rakentamiseen Kaivopuiston uimahuoneelle 46,000 markkaa, uusien venepaikkain järjestämiseksi Merisatamaan 50,000 markkaa, rannan suoristamiseen sekä venepaikkain järjestämiseen Sörnäsän rantatien varrelle 50,000 markkaa sekä oleskeluhuoneiden rakentamiseksi satamiin 25,000 markkaa ¹⁾). Käsitellessään istutusten menosääntöä kaupunginvaltuusto katsoen kaupunginpuutarhassa harjoitetun puutarhatuotteiden kaupan tuottamaan mitättömään voittoon päätti lopettaa mainitun kaupan määrätten samalla, että liiketoiminnan lopettamisen tuli tapahtua vähitellen lyhyehkön ajan kuluessa. Tämän luvun korjaus- ja kunnossapitomäärärahat kohosivat 1,498,600 markkaan. Puistovartijain palkkausmääräraha korotettiin, jotta voitaisiin palkata seitsemäs puistovartija. Kaupunginpuutarhurin tilapäisen ammattitaitoisen apulaisen palkkaamiseen myönnettiin 30,000 markkaa. Uutistymäärärahat kohosivat 134,000 markkaa yhteensä 728,000 markkaan. Tähän kuuluvista määrärahoista mainittakoon 300,000 markkaa siirtola-puutarhan perustamiseen, 100,000 markkaa Kaisaniemen puiston järjestelyä varten, yhteensä 145,000 markkaa Armfelt- ja Ehrenswardteiden, Temp-peli- ja Nervanderkatujen, Tähtitornin- ja Vuorimiehenkatujen välillä sekä Merikadulla olevien istutusten järjestämiseen. 25,000 markkaa myönnettiin puiden istuttamiseksi kaupungin alueelle rahatoimikamarin määräysten mukaan. Metsäin puhdistukseen myönnettiin 50,000 markkaa. Varaston kustannukset arvioitiin 688,000 markaksi eli 112,000 markkaa suuremmiksi kuin vuoden 1924 menosäännössä, kun taas Sekalaiset menot niminen luku osoitti 4,750 markan menojen vähennyistä. Luvun Työntekijöille tulevat edut määrärahan loppusumma kohosi 650,000 markkaan oltuaan vuoden 1924 menosäännössä 517,500 markkaa. Arvaamattomiin menoihin kaupunginvaltuuston määräysten mukaan varattiin 1,200,000 markkaa, siitä 500,000 markkaa ²⁾ omakotialueiden kuntoon panemiseen.

Koko kolmannentoista pääluokan menosääntö päättyi 62,653,665 markkaan vuoden 1924 menosäännön 45,122,841 markan sijasta.

Tässä yhteydessä kaupunginvaltuusto päätti valtuuttaa rahatoimikamarin määräämään siirtomäärärahoilla kustannettavien Yleisten töiden pääluokan kohdalle merkittyjen uutistöiden aloittamisen ajankohdan.

Neljännentoista pääluokan, Katu- ja laiturivalaistus, menot lisääntyivät 324,480 markkaa 2,655,840 markkaan. Lisäys aiheutui ensi sijassa katuvalaistuksen parantamisen välttämättömyydestä.

Viidennentoista pääluokan, Puhtaanapito, talousarvio oli järjestetty toisin kuin edellisinä vuosina ja käsitti nyt 9 lukua aikaisempien 6 luvun sijasta, joten katujen ja makkien puhtaanapidosta aiheutuvat kustannukset esiintyivät eri luvuissa. Mainittujen toiminnanhaarain yhteiset menot oli yhdistetty kolmeen lukuun: Malmin kaatopaikka, Hevostalli ja Autotalli, ja laitoksella pidetystä liikekirjanpidosta kävisi budjettivuoden lopussa ilmi, miten määrärahat olivat jakautuneet katujen ja makkien puhtaanapidon osalle. Puhtaanapitohallitus ja puhtaanapitolaitos nimiseen lukuun merkittiin hallituksen jäsenten palkkiot 50 markan mukaan kokoukselta. Katujen puhtaanapitoon myönnettiin 5,104,717 markkaa ja makkien puhtaanapitoon 3,002,690 markkaa, siitä 44,000 markkaa käymäläin korjausta ja kunnossapittoa varten, mikä määräraha aikaisemmin oli merkitty Yleisten töiden pääluokan kohdalle rakennusten ja talojen korjaus- ja kunnossapitomäärärahojen joukkoon.

¹⁾ Ks. tätä kert. siv. 46. — ²⁾ S:n siv. 9.

Malmin kaatopaikan arvioitiin vaativan kustannuksia 755,800 markkaa, hevostallin 532,985 markkaa ja autotallin 155,600 markkaa. Uutishankintoihin osoitettiin 692,500 markkaa, siitä 30,000 markkaa hevosten ostoon, 175,000 markkaa työkoneiden ostoon, 187,500 markkaa 6 uuden käymälän rakentamiseen sekä 300,000 markkaa maanalaisten käymäläin rakentamiseen. Lukuun Työntekijäin erinäiset edut merkittiin uutena määrärahana 30,000 markkaa tapaturmavakuutusmaksuja varten. Kaikkiaan tämän luvun määrärahat nousivat 289,600 markkaan ylittäen 34,000 markalla vuoden 1924 menosäännön vastaavat määrärahat. Kaikkiaan viidennentoista pääluokan määrärahat lisääntyivät 1,434,154 markkaa eli 9,587,983 markasta 11,022,137 markkaan.

Kuudestoista pääluokka, Kauppahallit, kauppatorit ja keskuskeittola, osoitti ainoastaan hyvin vähäisiä muutoksia edelliseen vuoteen verraten. Keskuskeittolan johtokunnan jäsenille myönnettiin 50 markkaan kokouksesta korotettu palkkio. Auton ostoon keittolalle myönnettiin 40,000 markkaa. Määrärahain loppusumma tämän pääluokan kohdalla oli 8,524,320 markkaa vuoden 1924 menosäännön 8,473,305 markan sijasta.

Seitsemännessätoista pääluokassa, Kaupungin kiinteä omaisuus, erotettiin kunnallisten työväenasuntojen määrärahat Kaupunkitalot nimisestä luvusta eri luvuksi ja poliisilaitoksen hallussa olevien talojen menot siirrettiin Poliisilaitos nimiseen pääluokkaan. Sensijaan tulivat lisäksi seuraavat uudet kiinteistöt: Mariankadun talo n:o 22¹⁾, keuhkotautisten asuintalo Loviisankadun 6—8:ssa, eräs Kumtähdessä oleva kellari sekä Hietaniemenkadun tontilla n:o 31 oleva tallirakennus²⁾. Isännöitsijäin palkkausmääräraha korotettiin 23,480 markkaa 57,620 markkaan, koska siitä oli maksettava myöskin hätäasuntojen hoidosta suoritettava lisäkorvaus, sekä virutushuoneiden hoitopalkkio. Talonisännöitsijän, kanslistin ja vahtimestarin lomaviransijaisten palkkaukseen myönnettiin 5,400 markkaa, sensijaan että ensinmainitun sijaisen palkkio aikaisemmin oli sisällynyt sekalaisiin menoihin, kun taas muut erät olivat uusia. Kaupungin talojen kokonaiskustannusten arvioitiin kohoavan 1,440,243 markkaan. Kunnallisille työväenasunnoille myönnettiin 735,139: 51 markkaa eli 191,644: 51 markkaa enemmän kuin vuoden 1924 menosäännössä. Lisäys johtui etupäässä siitä että asuntoja oli tullut lisää sekä siitä, että eräät vanhempien talojen asunnot olivat perusteellisten sisäkorjausten tarpeessa. Maatalouslautakunta ja sen hoitamat tilat nimisessä luvussa otettiin huomioon lautakunnan jäsenten palkkion korotus 50 markkaan kokouksesta. Irtaimiston täydentämiseen merkittiin 188,000 markkaa, mistä 153,000 markkaa oli tarkoitettu 3 traktorin hankkimiseksi ja loput pienempien koneiden ja kaluston ostoon. Veroja ja vakuutuksia varten myönnettyt määrärahat vähenivät 25,300 markalla, koska kruununverot oli poistettu. Uutisrakennuksia tuli vuoden varrella rakennettavaksi 94,000 markalla, nimittäin yksi 2 perheen asunto Tuomarinkylään 72,000 markalla sekä 2 latoa yhteensä 22,000 markan kustannuksin. Rakennusten korjauksista ja kunnossapidosta arvioitiin olevan kustannuksia 31,000 markkaa. Tämän luvun määrärahain kokonaisuusmäärä oli 3,198,246: 50 markkaa osoittaen edelliseen vuoteen verraten 17,343: 60 markan vähennyistä. Luonnonpuistojen arvioitut menot vähenivät niinkään, nimittäin 1,178,992 markasta 1,165,521 markkaan, huolimatta siitä, että uusi 25,000 markan suuruinen momentti, Palosaari, oli tullut lisäksi. Suurin vähennys, 47,218 markkaa, oli havaittavissa Korkeasaaren eläintarhan menosäännössä. Luvussa Sekalaiset kustannukset nousivat

¹⁾ Ks. tätä kert. siv. 10. — ²⁾ S:n siv. 46.

määrärahat yhteensä 6,160,423 markkaan, siitä kaupunginvaltuuston aikaisemman päätöksen¹⁾ mukaan 5,000,000 markkaa erinäisten Herttonäsin tilasta erotettujen palstain ostoon ja 635,423 markkaa²⁾ Mariankadun tontin n:o 14 (osoite n:o 22) sekä sillä olevien rakennusten ostoon. Kaupungin metsien arvioimiseksi ja niiden hoitosuunnitelman laatimiseksi merkittiin uusi 70,000 markan suuruinen määräraha ja erään Boxbackan tilaan kiinnitetyn lainan takaisinmaksamiseksi 40,000 markkaa, minkä ohessa yleisten palovakuutusmaksujen määräraha 350,000 markkaa, joka aikaisemmin oli sisältynyt Kaupunkitalot nimiseen lukuun, siirrettiin tähän. Seitsemännentoista pääluokan kohdalle merkittyjen määrärahojen loppusumma oli 12,799,573:01 markkaa ja osoitti vuoden 1924 menosäännön vastaavaan summaan verrattuna 296,020:91 markan lisäystä.

Kahdeksannentoista pääluokan, Eläkkeet ja apurahat, kohdalle merkittiin määrärahoja yhteensä 1,714,960 markkaa vuoden 1924 menosäännön 1,470,000 markan sijasta. Määrää arvioitaessa oli otettu huomioon kaupunginvaltuuston päätös³⁾ kunnallisten eläkkeiden järjestelystä.

Yhdeksännentoista pääluokan, Sekalaiset menot, kohdalla osoitti Kaupungin irtaimisto niminen luku määrärahojen lisäystä 116,000 markkaa, etupäässä sen johdosta, että puhelimien luku oli lisääntynyt ja uusia puhelimia oli hankittava m. m. autoasemille. Erinäiset huoneenvuokrat nimiseen lukuun merkittiin kaikki määrärahat korotetuina määrin; lisäys oli 120,526:65 markkaa. Työntekijäin tapaturmavakuutus nimisestä luvusta poistuivat Suomen teollisuudenharjoittajain keskinäiselle tapaturmavakuutusyhdistykselle suoritettavat maksut⁴⁾, minkä johdosta luvun määrärahojen kokonaismäärä aleni 200,000 markkaan. Yleishyödyllisten tarkoitusten määrärahaa korotettiin 20,000 markkaa 720,000 markkaan, koska aikaisemmin sekalaisiin määrärahoihin luettu kaupunkilähetykselle työskentelyn järjestämiseksi lapsille ja nuorisolle myönnetty määräraha katsottiin sopivaksi siirtää tähän lukuun. Lisäyksiä palkkamenoihin merkittiin 4,275,000 markkaa vuoden 1924 menosäännön 3,250,000 markan sijasta. Sekalaisten menojen nimikkeen kohdalle merkittiin yleisten vesipostien määräraha 125,000 markkaan korotetuina määrin. Uimakoulujen ja luistinratojen määrärahat merkittiin entisiin määrin. Määrärahaa koulujen hiihtourheilun edistämiseksi korotettiin 5,000 markkaa 15,000 markkaan. Samaan määrään korotettiin määräraha lasten leikin ja urheilun edistämiseksi. Kelkkamakien laittamiseksi myönnetty määräraha siirrettiin Yleisten töiden pääluokan kohdalle. Rakennustoiminnan edistämistarkoituksiin myönnettiin yhteensä 5,500,000 markkaa, mistä määrästä 3,000,000 markkaa oli tarkoitettu annettavaksi kuoletuslainoina yleishyödyllisille rakennusyhtymille, 1,500,000 markkaa pienasunto-osakeyhtiöiden osakkeiden merkittämistä varten ja 1,000,000 markkaa yleishyödyllisen rakennustoiminnan edistämislainarahaston lisäämiseen. Helsingin suojeluskunnalle myönnettiin sama apuraha kuin edellisenä vuonna eli 200,000 markkaa sekä sen lisäksi 300,000 markan suuruinen tilapäinen avustus. Kunnallisen asetuskokoelman julkaisemiseen myönnettiin kaupunginvaltuuston aikaisemmin tekemän päätöksen⁵⁾ mukaisesti 100,000 markkaa. Ottaessaan menosääntöön 150,000 markan suuruisen määrärahan komiteamenoja varten kaupunginvaltuusto päätti antaa rahatoimikamarin toimeksi esittää ehdotuksen kaupungin komiteain ja valiokuntain jäsenyydestä maksettavaa hyvitystä koskeviksi määräyksiksi. Aikaisemmin tehdyn päätöksen⁶⁾ mukaisesti merkittiin 1,872,000 markkaa

1) Ks. tätä kert. siv. 11. — 2) S:n siv. 10. — 3) S:n siv. 78. — 4) Ks. 1923 vuod. kert. siv. 104. — 5) Ks. tätä kert. siv. 144. — 6) S:n siv. 66

Helsingin makasiiniosakeyhtiön osakkeiden merkitsemistä varten. Opintomatkastipendejä varten merkittiin entinen määräraha, 150,000 markkaa. Viimemainittua määrärahaa vahvistaessaan kaupunginvaltuusto päätti, että siitä voitiin myöntää stipendejä myöskin henkilöille, joille kaupunki oli uskonut luottamustoimia. Henkilöauton ostoon rahatoimikamarin käytettäväksi merkittiin 90,000 markkaa ja auton käyttökuluihin 30,000 markkaa. Kaivon rakentamisesta Korpaksen-Ruskeasuon siirtolapuutarhan alueelle arvioitiin olevan kustannuksia 5,000 markkaa ja alueen halki johtavan päätien kuntoon panettamisesta 9,000 markkaa. Kaupunginvaltuuston aikaisemmin tekemän päätöksen ¹⁾ nojalla merkittiin korttelin n:o 177 tehdasrakennuksessa olevan tavarahissin lunastamiseen 25,000 markkaa ja korttelin n:o 178 osan vuokraoikeuden y. m. lunastamiseen 2,600,000 markkaa. Vesimaksujen takson korottamisen ²⁾ johdosta oli tähän lukuun merkittävä 200,000 markan suuruinen määräraha rahatoimikamarin käytettäväksi lisäyksiksi eri laitosten vedenkulutusmäärärahoihin. Naisten työtuvat niminen luku osoitti menoja 450,000 markkaa vuoden 1924 menosäännön 552,135 markan sijasta. Poistoihin ja kuoletuksiin merkittiin 20,000,000 markkaa eli 15,000,000 markkaa vähemmän kuin edellisenä vuonna. Yhdeksänentoista pääluokan määrärahan kokonaissumma oli 38,968,666: 65 markkaa eli 10,334,795: 91 markkaa pienempi kuin vuoden 1924 vastaava luku.

Tulosääntö. Tulosääntöön merkittiin säästönä vuodelta 1924 23,000,000 markan määrä.

Ensimmäisen osaston, Lainat ja korot, kohdalle merkittiin Lainat nimiseen lukuun vuoden 1922 obligatiolainasta 102,566: 11 markkaa sillan rakentamiseen Vantaanjoen yli ja vuoden 1924 obligatiolainasta yhteensä 49,497,133: 89 markkaa allamainittuihin tarkoituksiin:

Sillan rakentaminen Vantaanjoen yli ³⁾	Smk	1,500,000: —
Kaasulaitoksen pääputkiverkon laajentaminen ⁴⁾	»	575,000: —
2 uuden kamariuunin hankkiminen kaasulaitokselle ⁴⁾ ..	»	1,300,000: —
Sähkölaitoksen koneiston laajentaminen ⁴⁾	»	2,435,000: —
Sähkölaitoksen johtoverkon laajentaminen ⁴⁾	»	1,000,000: —
Työväenasuntojen rakentaminen Vallilank ortteliin n:o 553 ⁵⁾	»	1,256,700: —
Työväenasuntojen rakentaminen Vallilan kortteliin n:o 584 ⁵⁾	»	2,283,000: —
Kunnalliskodin uuden paviljongin rakentaminen ⁶⁾	»	740,000: —
Tuberkuloosipaviljonkien rakentaminen keskussai- raalaan ⁷⁾	»	12,000,000: —
Uuden paviljongin rakentaminen Nikkilän mielisairaalaan ⁷⁾	»	4,200,000: —
Salmisaaren uuden kulkuväylän rakentaminen ⁸⁾	»	3,320,000: —
Länsisataman satamarakennustöiden jatkaminen ⁹⁾ ..	»	3,240,000: —
Katajanokan hiilivarastopaikkain järjestäminen ⁹⁾	»	3,150,000: —
Hertonäsin palstain osto ¹⁰⁾	»	5,000,000: —
Mariankadun tontin n:o 14 ja sillä olevien rakennusten osto ¹¹⁾	»	300,000: —
Rakennusyriyten kuoletuslainat ¹²⁾	»	3,000,000: —

¹⁾ Ks. tätä kert siv. 97. — ²⁾ S:n siv. 121. — ³⁾ S:n siv. 129. — ⁴⁾ S:n siv. 122 — ⁵⁾ S:n siv. 35. — ⁶⁾ S:n siv. 43. — ⁷⁾ S:n siv. 41. — ⁸⁾ S:n siv. 58. — ⁹⁾ S:n siv. 124. — ¹⁰⁾ S:n siv. 11. — ¹¹⁾ S:n siv. 10. — ¹²⁾ S:n siv. 101.

Osakkeiden merkintä pienasunto-osakeyhtiöissä ¹⁾ .. Smk	1,500,000: —
Yleishyödyllisen rakennustoiminnan avustamislaina- rahaston lisääminen ¹⁾	» 1,000,000: —
Osakkeiden merkintä Helsingin makasiiniosakeyhti- össä ²⁾	» 1,800,000: —

Korot nimiseen lukuun merkittiin kaupungin arvioitut korko- ja osinkotulot yhteensä 4,073,000 markaksi. Koko osasto osoitti arvioituja tuloja yhteensä 53,672,700 markkaa vuoden 1924 menosäännön 30,938,150 markan sijasta.

Toisessa osastossa, Tuloa tuottavat oikeudet, korotettiin Erinäiset verot nimisen luvun loppusumma 40,000 markkaa 345,800 markkaan. Lisäyksen aiheutti nimike Koiravero. Tuulaaki- ja liikennemaksut nimisestä luvusta poistui Ulkomaalaisten elinkeinomaksut niminen erä³⁾, jota vastoin uutena eränä merkittiin Helsingin makasiiniosakeyhtiön suoritettava korvaus satamäkannantakonttorin IV haaraosaston kirjurin palkkauksesta, 24,000 markkaa³⁾. Tähän lukuun merkittyjen tulojen arvioitiin lisääntyvän 1,244,000 markkaa 17,869,500 markkaan ja Sekalaista nimisen luvun tulojen 300,000 markkaa 1,309,790 markkaan. Toisen osaston kokonaistulojen arvioitu määrä oli 19,525,090 markkaa.

Kolmannen osaston, Terveysten- ja sairaanhoito, tulosääntöä vahvistettaessa otettiin huomioon lihantarkastusmaksujen korotus, jonka arvioitiin lisäävän lihantarkastusaseman tuloja 193,000 markkaa. Uutena eränä merkittiin 201,500 markkaa tuloja kunnallisista poliklinikoista. Sairaanhoidon aiheuttamien tulojen arvioitiin lisääntyvän 560,815 markkaa 11,842,389 markkaan ja koko kolmannen osaston tulojen 933,315 markkaa 12,701,389 markkaan.

Neljännän osaston, Köyhäinhoito ja lastensuojelutoiminta, kohdalla aleniivat kunnalliskodin ja työlaitoksen arvioitut tulot 284,840 markkaa, koska useat aikaisemmin köyhäinhoidon tilille viedyt maksut kunnan hoitoonsa ottamista lapsista nyttemmin luettiin lastensuojelulautakunnan tuloihin. Kunnalliskodin uuden paviljongin arvioitiin lisäävän sekä pesulaitoksen että luontoisetujen tuottamia tuloja. Perunkirjoitusprosentit niminen erä merkittiin 100,000 markan suuruiseksi. Lastenkotien ja kasvatuslaitosten arvioitiin tuottavan tuloja 5,158,460 markkaa, siitä valtion avustusta 3,091,250 markkaa.

Viidennen osaston, Opetus- ja sivistyslaitokset, tulosääntöä korotettiin 1,155,161 markkaa 9,423,246 markkaan, siitä valtionapua seuraavat määrät:

Kansakoulu	Smk	4,700,000: —
Oppilaiden kesävirkestys	»	240,000: —
Yleiset ammattilaiskoulut	»	105,743: —
Ammattikoulu	»	864,596: —
Työväenopisto	»	214,607: —
Kansanlastentarhat	»	1,684,400: —
Kaupunginorkesteri ⁴⁾	»	500,000: —
Yhteensä Smk		8,309,346: —

Kuudennessa osastossa, Kaupungin teknilliset laitokset, vahvistettiin vesijohtolaitoksen tulosääntö, ottamalla huomioon vesimaksun korotus⁵⁾ 1: 20 mar-

¹⁾ Ks. tätä kert. siv. 127. — ²⁾ S:n siv. 66. — ³⁾ S:n siv. 70. — ⁴⁾ S:n siv. 121. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. 29 p. jouluk. 1 §.

kasta 1:50 markkaan m³:ltä, 10,572,340 markaksi. Kaasulaitoksen tulojen arvioitiin kohoavan 5,717,440 markkaa 29,197,690 markkaan, koska kaasukulutuksen edellytettiin lisääntyvän. Sähkölaitoksen tulosääntöön, joka päättyi 43,571,840 markkaan, merkittiin uutena eränä 350,000 markkaa, mikä vastasi kaasulaitoksen osuutta mittarinluvusta ja rahastuksesta, minkä ohessa useita eriä korotettiin sen johdosta että virrankulutuksen oletettiin lisääntyvän. Kuudennen osaston kokonaistulot merkittiin 83,341,870 markaksi.

Seitsemännen osaston, Yleiset työt, kohdalle merkityt tulot vähenivät 195,452 markkaa 316,148 markkaan sen johdosta että kaupunginpuutarhassa harjoitetun kauppaliikkeen arvioitiin tuottavan ainoastaan 200,000 markkaa ¹⁾. Uutena eränä merkittiin korvaus It. Viertotien kunnossapidosta, 4,548 markkaa.

Kahdeksannen osaston, Puhtaanapitolaitos, tulosääntöä korotettiin 233,049 markkaa 4,080,000 markkaan.

Yhdeksännen osaston, Kauppahallit, kauppatorit ja keskuskeittola, useimmat tuloerät osoittivat vähäistä lisäystä. Ainoastaan myymäläin ja myyntipöytäin vuokrat alennettiin puoleen määräänsä eli 36,500 markkaan, koska puheenaolevat myyntipaikat todennäköisesti lakkautettaisiin kesäkuun 1 p:stä 1925 lähtien.

Kymmenennessä osastossa, Kaupungin kiinteä omaisuus, arvioitiin tontinlunastuksen tuottavan 2,000,000 markkaa eli 800,000 markkaa enemmän kuin vuoden 1924 tulosäännön mukaan. Lahjoitustilain verot niminen luku poistettiin, koska siihen aikaisemmin merkittyjä veroja ei enää kannettaisi. Luku Kaupunkikiinteistöt osoitti 638,219 markan lisäystä, mistä 490,160 markkaa tuli kunnallisten työväenasuntojen vuokrain osalle. Kaupungintalon ja raatihuoneen tulot merkittiin nimikkeen Talonisännöitsijän hoitamien talojen vuokrat kohdalle. Rakennusten ja tilusten vuokrat merkittiin Kaupunkiin yhdistetty alue nimiseen lukuun 1,600,000 markaksi ja Kaupungin maatilain ja luonnonpuistojen tulot 3,506,987 markaksi. Viime-mainittuun lukuun merkittiin uutena eränä Palosaaren tulot, 7,500 markkaa. Kaikki Sekalaista nimiseen lukuun kuuluvat tuloerät korotettiin, minkä ohessa korttelin n:o 178 veistämöalueen vuokratulot merkittiin tähän lukuun uutena, 200,000 markan suuruisena eränä. Osaston loppusumma oli 14,951,720 markkaa vuoden 1924 tulosäännön 12,420,908 markan sijasta.

Yhdenteentoista osastoon merkittyjen sekalaisten tulojen arvioitiin nousevan 1,866,100 markkaan vuoden 1924 tulosäännön 1,908,201 markan sijasta. Vähennys kohdistui yksinomaan nimikkeeseen Valtion suoritettava majoituksen korvaus, joka merkittiin 299,050 markkaan alennettuna vastatakseen menosääntöön merkittyjä majoituskustannuksia ²⁾. Uusi oli Sekalaiset tulot niminen erä, joka merkittiin 34,000 markan suuruiseksi, siitä 2,800 markkaa palolaitoksella myydystä romusta ja 4,000 markkaa tilastokonttorin julkaisujen myynnistä sekä 26,000 markkaa auto- ja ajuriasemain puhelinten vuokria.

Kahdenteentoista osastoon, Verotus, merkittiin se määrä, joka tultaisiin verottamaan kunnan verovelvollisilta jäseniltä, 122,380,296: 30 markan määräisenä vuoden 1924 talousarvion 110,865,423: 62 markan sijasta, joten siis lisäys oli 11,514,872: 68 markkaa.

¹⁾ Vrt. tätä kert. siv. 125. — ²⁾ Ks. tätä kert. siv. 117.

C. Muut asiat.

Kaupunginvaltuuston diariin merkittyjen ratkaisemattomien asiain luettelo. Käsitellessään kaupunginvaltuuston diariin merkittyjen, kesäkuun 30 p:nä 1924 ratkaisematta olevain asiain luettelo¹⁾ kaupunginvaltuusto päätti²⁾ poistaa diarista seuraavat asiat: poikain valmistavan ammattikoulun johtokunnan esityksen n. s. yksinkertaisempaa tyyppiä olevan ammattikoulun perustamisesta; valmisteluvaliokunnan ehdotuksen valiokunnan asettamisesta tutkimaan m. m. palkkain ja virkain järjestelystä sekä kaupungin kassa- ja tililaitoksen uudistuksesta johtuvia johto- ja lautakuntain ohje- ja johtosääntöihin ehdotettuja muutoksia; Suomen valtamarentakaisen kauppaosakeyhtiön anomuksen saada etuoikeutettuna vuokrata erinäiset Hietasaaren tontit; maistraatin kirjelmän maatalouslautakunnan tileissä havaituista virheellisyyksistä, koska asia oli oikeudellista tietä ratkaistu; sekä Suomen eläinlääkäriyhdistyksen johtokunnan esityksen kaupungineläinlääkäriin johtosäännön vahvistamisesta.

Sen lisäksi peruutettiin työväenopistotalon tonttikysymystä käsittelemään asetetun valiokunnan tehtävä.

Rakennusjärjestyksen mahdollista muutosta koskeva ehdotus. Maistraatti lähetti kaupunginvaltuustolle sisäasiainministeriön tammikuun 20 p:nä 1920 päivätyyn kirjelmän, jossa mainittu ministeriö lausui olevansa halukas vallitsevan asuntopulan poistamiseksi osaltaan vaikuttamaan sellaisen muutoksen aikaansaamiseksi voimassa oleviin rakennusmääräyksiin, että kaupungeissa eräin ehdoin saisi sisustaa ullakkohuoneita tulenkestämättömästä aineesta tehtyihin yksikerroksisiin taloihin sekä rakentaa kaksikerroksisia taloja, joissa molemmat kerrokset eivät olisi tulenkestävästä aineesta. Tämän johdosta rahatoimikamari huomautti, että Helsingin kaupungilla oli mahdollisuus laajoilla, osin jo järjestellyillä ja rakennettavaksi luovutetuilla kaupunginasema-kaavan ulkopuolella sijaitsevilla alueilla sallia rakentaa edellämainitun tyyppin mukaisia asuintaloja ja että tätä rakennustapaa jo kauan oli käytettykin. Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti³⁾, ettei ministeriön kirjelmä aiheuttaisi toimenpidettä valtuuston taholta.

Eräiden Vallilan ja Pakaan tonttien rakennusjärjestys. Tehdessään Vallilan ja Pakaan kivitaloille varattujen tonttien luovutusehtoja koskevan päätöksen⁴⁾ kaupunginvaltuusto samalla vahvisti⁵⁾ näiden tonttien rakennusjärjestyksen.

Brändön huvilakaupungin terveydenhoito- ja rakennusjärjestysehdotusten johdosta annettu lausunto. Uudenmaan läänin maaherran pyydettyä kaupunginvaltuuston lausuntoa Brändön huvilakaupunkia varten laadituista terveydenhoito- ja rakennusjärjestysehdotuksista kaupunginvaltuusto päätti⁶⁾ vastaukseksi lähettää maaherralle terveydenhoitolautakunnan ensinmainitusta ehdotuksesta antaman lausunnon sekä kaupungin yleisten töiden hallituksen, rakennustarkastajan, terveydenhoitolautakunnan ja rahatoimikamarin rakennusjärjestysehdotuksen johdosta antamat lausunnot samalla ilmoittaen ensinmainittuun ehdotukseen nähden yhtyvän terveydenhoitolautakunnan lausuntoon ja viimeinmainittuun nähden puoltavansa seuraavaa rahatoimikamarin

¹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 13. — ²⁾ Valt. pöytäk. 24 p. syysk. 7 §. — ³⁾ S:n 10 p. syysk. 2 §. — ⁴⁾ Ks. tätä kert. siv. 21. — ⁵⁾ Ks. Kunnall. asetuskok. siv. 74. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. 19 p. maalisk. 4 §.

ehdottamaa 24 §:n 1 kohdan sanamuotoa: »Yleiset viemärijohdot rakennetaan kunnan toimesta rakennuslautakunnan tekemän yleissuunnitelman mukaan. Ennen tuollaisen suunnitelman vahvistamista on siitä hankittava Helsingin kaupungin lausunto. Sama olkoon myös laita, jos vahvistettuun lokaviemärisuunnitelmaan tehdään muutoksia», samoin kuin myös kaupungin yleisten töiden hallituksen 25 §:n 3 kohdalle ehdottamaa muutettua sanamuotoa: »Lokaviemärien laskusuut on yhdistysjohdoilla keskitettävä mahdollisimman harvalukuisiin paikkoihin ja viemärijohdon suu sijoitettava semmoiseen paikkaan ja niin järjestettävä, ettei siitä pois juokseva likavesi tai sen synnyttämät kaasut aikaansaa terveydellisiä epäkohtia tai muuta haittaa». Muihin kohtiin nähden valtuusto ei katsonut itsellään olevan syytä lausua mieltään puheenaolevista ehdotuksista.

Lupa saada käyttää erästä Hallituskadun talossa n:o 15 olevaa huoneistoa kokoushuoneena. Maistraatin kehoitettua kaupunginvaltuustoa antamaan lausuntonsa Helsingin kansallismielinen nuoriso nimisen yhdistyksen anomuksen johdosta saada yleisenä kokoushuoneena käyttää yhdistyksen hallussa olevaa Vuorikadun talossa n:o 15 sijaitsevaa huoneistoa, kaupunginvaltuusto hankittuaan asiasta palatoimikunnan lausunnon, päätti¹⁾ ehdottaa, että yhdistyksen anomus evättäisiin, koska puheenaoleva huoneisto sijaitisi korkeammalla maanpinnasta kuin kokoussalien käyttämistä koskevien järjestyssääntöjen 2 §:n mukaisesti oli sallittua.

* *Tonttien rakennusvelvollisuus.* Käsitellessään rahatoimikamarin tekemää esitystä rakennusvelvollisuuden täyttämistä niihin tontteihin nähden, jotka kaupunki oli myynyt ennen voimassa olevan rakennusjärjestyksen voimaantuloa, kaupunginvaltuusto vuonna 1921 päätti²⁾, että niille tontinomistajille, jotka kesäkuun 1 p:stä 1921 lukien suorittivat lisämaksua 20 % kauppahinnasta, myönnettäisiin rakennusajan pitennystä kesäkuun 1 p:än 1924, ollen rahatoimikamari oikeutettu myöntämään taloudellisten olojen vaatimaa huojoennusta, sekä että ne ennen kesäkuun 1 p:ä 1917 myytyjen tonttien omistajat, jotka eivät suostuneet suorittamaan mainittua lisämaksua, olisivat rakennusjärjestyksen 37 §:n 2 kohdan nojalla niiden yleisissä tai erikoisrakennusjärjestyksissä olevien määräysten alaiset, jotka tämän rakennusjärjestyksen voimaan tullessa olivat siinä kohden noudatettavina mainittuihin tontteihin nähden. Koska kuitenkin kaupunginvaltuusto oli jättänyt avoimeksi kysymyksen, miten niihin tontteihin nähden oli meneteltävä, joiden rakennusaika oli pitennetty kesäkuun 1 p:än 1924, tonttien omistajain joko suoritettua tai ilmoitettua suorittavansa edellä mainitun lisämaksun, mutta jotka määräajan päätyessä edelleen olivat rakentamatta, rahatoimikamari esitti kaupunginvaltuuston päätettäväksi,

että ennen kesäkuun 1 p:ä 1917 ostettujen ja kesäkuun 1 p:nä 1924 edelleen rakentamatta olevain tonttien omistajain oli suoritettava lisämaksua 20 % hallussaan olevien tonttien myyntihinnasta ja että, sittenkuin tämä lisämaksu oli suoritettu, omistajat vapautettaisiin kaikista velvollisuuksista tonttiensa rakentamisaikaan nähden;

että rahatoimikamari velvoitettaisiin niiden tontinomistajain kanssa, jotka olivat ilmoittaneet suostuvansa suorittamaan puheenaolevan lisämaksun, mutta eivät kyenneet sitä heti maksamaan, sopimaan maksuehdoista; sekä

¹⁾ Valt. pöytäk. 2 p. huhtik. 2 §. --- ²⁾ Ks. 1921 vuod. kert. siv. 151; valt. päätöksen sanamuoto on tässä oikaistu.

että niihin tontteihin nähden, joiden omistajat eivät suostuneet suorittamaan mainittua lisämaksua, oli meneteltävä rakennusjärjestyksen 37 §:n 2 kohdassa säädetyllä tavalla.

Kaupunginvaltuusto päätti ¹⁾ evätä rahatoimikamarin esityksen ja antaa kamarille tehtäväksi antaa asiasta uuden esityksen.

Asiaa valmisteltiin sittemmin edelleen rahatoimikamarin asettamassa valiokunnassa, joka m. m. hankki tarpeelliset tiedot kaupungin ennen kesäkuun 1 p:ä 1917 myymistä, keväällä 1924 vielä rakentamatta olevista tonteista, mutta katsoi kamari valiokunnan esittämän selvityksen nojalla ainoastaan voivansa uudistaa aikaisemmin asiasta tekemänsä ehdotuksen.

Rahatoimikamarin esityksen johdosta valmisteluvaliokunta huomautti, että kamarin ehdotuksessa tarkoitettujen tonttien omistajat voimassa olevan rakennusjärjestyksen mukaan, verrattuina kaupungin aikaisemmin voimassa olleen rakennusjärjestyksen 29 §:än, XIII, XIV ja XV kaupunginosain vanhemman rakennusjärjestyksen 2 §:än sekä korttelien n:o 373 y. m. aikaisemmin voimassa olleen rakennusjärjestyksen 3 §:än olivat, sen uhalla, että tontit muussa tapauksessa myytäisiin huutokaupalla tai palautuisivat kaupungille omistajan menettäessä puolet kauppahinnasta, velvolliset rakentamaan ne tätä varten määrätyn ajan, 5 tai 2 vuoden, kuluessa. Myöntämällä lykkäystä niiden tonttien rakentamiseen nähden, joiden omistajat suorittivat lisämaksua 20 % tontista sovitusta kauppahinnasta, oli kaupunginvaltuusto ilmoittanut luopuvansa oikeudesta ryhtyä mainittuihin pakkotoimenpiteisiin niihin tontteihin nähden, jotka olivat rakentamatta kesäkuun 1 p:nä 1924, mutta olisi kaupunginvaltuusto esteetön sallimaan edellämäinittujen rakennusjärjestyksen määräysten soveltamisen tontteihin nähden, jotka sanottuna ajankohtana olivat rakentamatta siinä tapauksessa, etteivät tontinomistajat suostuneet suorittamaan sitä lisämaksua rakennusvelvollisuuden edelleen lykkäämisen tai täydellisen poistamisen myöntämiseksi, jonka valtuusto tonttien arvon kohoamisen huomioon ottaen saattoi katsoa kohtuulliseksi määrätä. Tonttien omistajain mahdollisesti rahatoimikamarille antama ilmoitus, että he suostuivat suorittamaan lisämaksua kesäkuun 1 p:stä 1924, sillä ehdolla, ettei heidän maksettavakseen pantaisi enempää lisämaksuja eikä tontteja enää rasitettaisi määräämällä rakennusaikaa, ei missään tapauksessa olisi kaupunkia sitova, koska kaupunginvaltuusto ei hyväksynyt tätä sopimusta. Valmisteluvaliokunnan tekemän esityksen mukaisesti kaupunginvaltuusto päätti ²⁾

että kaupungin ennen kesäkuun 1 p:ä 1917 myymäin ja edelleen kesäkuun 1 p:nä 1926 rakentamatta olevain tonttien omistajain tuli suorittaa lisämaksua 60 % mainittujen tonttien myyntihinnasta;

että rahatoimikamari valtuutettaisiin niiden tontinomistajain kanssa, jotka suostuivat suorittamaan mainitun lisämaksun, mutta eivät kyenneet käteisellä sitä maksamaan, sopimaan maksuehdoista huomioon ottaen, että kamarille tällöin varattiin oikeus tontinomistajia kuulematta ja heidän kustannuksellaan saada kiinnitys tontteihin kaupungin vakuudeksi mainitun lisämaksun suorittamisesta; sekä

että niihin tontteihin nähden, joiden omistajat eivät suostuneet suorittamaan mainittua lisämaksua, oli meneteltävä voimassa olevan rakennusjärjestyksen 37 §:n 2 kohdassa säädetyllä tavalla.

Vilhonkadun tontin n:o 8 rakentamista koskevat määräykset. Luopuen aikaisemmin tekemästään päätöksestä ³⁾, joka sisälsi eräitä Vilhonkadun tontin

¹⁾ Valt. pöytäk. 23 p. tammik. 7 §. — ²⁾ S:n 28 p. toukok. 4 §. — ³⁾ Ks. julkaisua Berättelse angående Helsingfors stads kommunalförvaltning för år 1900 siv. 6.

n:o 8 rakentamista koskevia rajoituksia, kaupunginvaltuusto päätti¹⁾ oikeuttaa mainitun tontin omistajan, Suomalaisen teatteritalon osakeyhtiön, rakentamaan sen osan puheenaolevaa tonttia, jota rajoittivat tontille rakennettu teatteritalo, itäinen ja läntinen Teatterikuja sekä Kaisaniemen puisto, sillä ehdolla että rakennuksen julkisivukorkeus, laskettuna maanpinnasta kattolistan yläreunaan, oli korkeintaan 13 metriä, jos rakennus ulottui kujien nykyisiin rajalinjoihin saakka, tai, jos rakennus sijoitettiin sisemmäksi tontille, enintään yhtä suuri kuin siirron kautta saatu vapaa leveys (kujan ja sen rajan viereisen rakentamattoman tontin osan yhteenlaskettu leveys), siihen lisättyä 1.5 metriä; että rakennuksen katto ei saanut olla jyrkempi kuin 50° vaakasuoraa tasoa vastaan; sekä että voimassa olevaa rakennusjärjestystä muuten noudatettiin.

Edelleen valtuusto määräsi¹⁾, että edellämainitut päätökset²⁾ oli merkittävä kaupungin tonttikirjaan.

Tontinrajain korkeusmääräykset. Kaupunginvaltuusto päätti²⁾ oheenliittäen oman puoltosanansa lähettää maistraatin vahvistettavaksi rahatoimikamarin lähettämät ehdotukset XIII kaupunginosan korttelissa n:o 411 sijaitsevien tonttien n:o:jen 6, 8, 10, 12 ja 14 korkeusmääräyksiksi sekä saman kaupunginosan korttelien n:o:jen 425 ja 431 korkeusmääräysten muutokseksi.

Kaikkien korttelissa n:o 525 Länt. Viertotien varrella sijaitsevien tonttien omistajain anomuksen johdosta kaupunginvaltuusto päätti³⁾ tehdä maistraatille esityksen uusien, kaupungin yleisten töiden hallituksen laatiman ehdotuksen mukaisesti muutettujen XIV kaupunginosassa, korttelissa n:o 525 Länt. Viertotien varrella sijaitsevien tonttien n:o:jen 9, 21, 13, 15, 27 sekä korttelissa n:o 523 sijaitsevan Länt. Viertotien tontin n:o 29 korkeusmääräysten vahvistamisesta.

Eräitä It. Viertotien ja Sibyllankadun osia kivettäessä oli näiden katuosain korkeusasemaa käytännöllisistä syistä jossain määrin muutettu, minkä johdosta kaupungin yleisten töiden hallitus ehdotti, että niiden X kaupunginosassa, osin korttelissa n:o 340 It. Viertotien varrella, osin korttelissa n:o 284, Sibyllankadun 8:ssa ja 10:ssä sijaitsevien tonttien korkeusmääräykset, joita tontteja mainittu muutos koski, vastaavasti muutettaisiin. Sittenkuin rahatoimikamari, jonka valmisteltavaksi asia oli lähetetty, oli hankkinut asianomaisten tontinomistajain ja -haltijain hyväksymisen tehdyille ehdotukselle, päätti⁴⁾ kaupunginvaltuustokin puolestaan hyväksyä sen.

Pitennetty rakennusaika. Sittenkuin kaupunginvaltuusto oli hyväksynyt⁵⁾ Suomalaisen lääkäriseuran Duodecimien tekemän anomuksen saada vaihtaa X kaupunginosan korttelissa n:o 297 sijaitsevat Pitkänsillanrannan tontit n:o:ot 5, 7 ja 9 XIV kaupunginosan korttelissa n:o 464 sijaitseviin Pohj. Hesperiankadun tonttiin n:o 17 ja Runebergkadun tonttiin n:o 47, mainittu lääkäriseura anoi, että viimeainittujen tonttien rakennusaikaa, joka päättyi toukokuun 27 p:nä 1924, pitennettäisiin. Rahatoimikamari puolsi anomukseen myöntymistä huomauttaen, että rahamarkkinat olivat kireät ja että esilläolevassa tapauksessa olisi vältettävä liian korkeita rakennuskustannuksia, koska sairaalamaksut niiden johdosta tulisivat korkeiksi. Kamarin ehdotuksen hyväksyen kaupunginvaltuusto myönsi⁶⁾ lääkäriseura Duodecimille Pohj. Hesperiankadun tontin n:o 17 ja Runebergkadun tontin n:o 47 rakennusajan pitennystä kesäkuun 1 p:nä 1927.

¹⁾ Valt. pöytäk. 19 p. maalisk. 15 §. — ²⁾ S:n 16 p. huhtik. 10 §. — ³⁾ S:n 11 p. kesäk. 21 §. — ⁴⁾ S:n 12 p. marrask. 7 §. — ⁵⁾ Ks. 1923 vuod. kert. siv. 28. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. 7 p. toukok. 38 §.

Etelä-Suomen voimaosakeyhtiön oikeuttaminen jakelemaan sähkövirtaa Herttonäsiin. Koska kaupungin ja Etelä-Suomen voimaosakeyhtiön välillä vuonna 1920 tehdyn sopimuksen¹⁾ 5 §:n määräykset estivät yhtiötä ilman kaupungin suostumusta antamaan kaupunkiin yhdistetyllä alueella virtaa muille kuluttajille kuin kaupungin sähkölaitokselle, mutta eräät Herttonäsissä asuvat henkilöt kuitenkin olivat tiedustelleet yhtiöltä sähkövirran saantimahdollisuuksia, oli yhtiö anonut rahatoimikamarilta, että kamari mainitun sopimuksen voimassaoloajaksi myöntäisi yhtiölle oikeuden jakaa sähkövirtaa Herttonäsissä asuville kuluttajille joko suoraan tai jakelujärjestöjen tai yksityisten urakoitsijain välityksellä. Kaupungin teknillisten laitosten hallitus ja sähkölaitos puolsivat eräin ehdoin myöntymistä esitykseen. Myöskin rahatoimikamari katsoi suotavaksi, että Herttonäsin asukkaille varattaisiin tilaisuus saada sähkövirtaa kohtuulliseen hintaan sekä piti yhtiön ehdotusta sopivana ja kaupungille edullisena. Koska kuitenkin edellämainittuun kaupungin ja Etelä-Suomen voimaosakeyhtiön väliseen sopimukseen ei sisällynyt määräystä siitä, kenelle edellytetyn suostumuksen myöntäminen kuului, alisti kamari kysymyksen kaupunginvaltuuston ratkaistavaksi, ja valtuusto päätti²⁾ kamarin ehdotuksen mukaisesti kaupungin ja Etelä-Suomen voimaosakeyhtiön välisen virranhankintasopimuksen voimassaoloajaksi myöntää mainitulle yhtiölle oikeuden jakaa sähkövirtaa haluaville kuluttajille Herttonäsin tilan alueella joko suoraan tai mahdollisten jakelujärjestöjen tai yksityisten urakoitsijain välityksellä, ehdoin, että yhtiö antamastaan virrasta velkoi enintään 25 % korkeamman hinnan kuin kulloinkin voimassa oleva normaalin sisävalaistusvirran hinta kaupungissa oli sekä ettei kaupunki ollut estetty, milloin se katsoi etunsa sitä vaativan, itse ryhtymästä jakamaan sähkövirtaa mainitulle alueelle; sekä valtuuttaa rahatoimikamarin harkintansa mukaan vastedes myöntämään yhtiölle puheenaolevan sopimuksen 5 §:ssä edellytetyjä virranjakeluoikeuksia.

Kaupungin virastojen työajan järjestely. Vuonna 1923 kaupunginvaltuusto lähetti³⁾ rahatoimikamarin tekemän ehdotuksen kaupungin virastojen työajan järjestämisestä valmisteluvaliokunnalle, jonka tuli edelleen valmistella mainittua kysymystä virastoissa suoritetusta ylityöstä maksettavaa korvausta koskevan kysymyksen yhteydessä. Rahatoimikamari, joka palkkalautakuntana oli oikeutettu käsittelemään ja ratkaisemaan viimeainitun kysymyksen, oli sittemmin päättänyt⁴⁾, ettei tilapäisestä ja lyhytaikaisesta ylityöstä maksettaisi mitään korvausta; että pitempiaikaisesta ylityöstä maksettaisiin korvausta asianomaisen konttorin- tai virastonjohtajan määräyksen mukaan, kuitenkin siten, että palkkio enintään 50 %:lla sai ylittää asianomaisen viranpitäjän tuntipalkaksi muunnetun palkan, ikäkorotukset mukaan luettuina; sekä että ylityö mikäli mahdollista oli teetettävä urakkatyönä. Valmisteluvaliokunta ilmoitti tämän jälkeen kaupunginvaltuustolle olevansa viranpitäjain työajan järjestelyyn nähden edelleenkin aikaisemmin esittämällään kannalla. Valiokunnan ehdotuksen mukaisesti kaupunginvaltuusto päätti⁵⁾

että kaupungin virastoissa, maistraattia, raastuvanoikeutta ja kaupunginvaltuuston kansliaa lukuun ottamatta, niiden kaupungin viranpitäjain vakainainen tehokas työaika, jotka pääasiallisesti suorittavat kanslia-, toimisto-, kont-

¹⁾ Ks. 1920 vuod. kert. siv. 151. — ²⁾ Valt. pöytäk. 17 p. jouluk. 11 §. — ³⁾ Ks. 1923 vuod. kert. siv. 136. — ⁴⁾ Rkmrin pöytäk. 25 p. tammik. 112 §. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. 27 p. helmik. 17 §.

tori- tai muita sisätöitä, tuli olla vähintään 6 tuntia lukuunottamatta lauantaita sekä juhlain ja pyhäin aattoja, jolloin työajan tuli olla 5 tuntia (kesäkuun 1 p:stä elokuun 31 p:n ainoastaan 4 tuntia), ollen rahatoimikamarilla oikeus erikoistapauksissa myöntää virastoille täydellinen vapautus työstä pyhäpäivän välisinä arkipäivinä.

Lämpötekniikan työaika. Korottaessaan ¹⁾ kaupungin lämpötekniikan palikan kaupunginvaltuusto päätti ²⁾ velvoittaa mainitun viranpitäjän käyttämään koko työaikansa, lukuunottamatta sitä aikaa, minkä hän tarvitsi hissintarkastajan tehtäväänsä täyttämiseen, rakennuskonttorin töihin.

Toimenpiteitä uuden kielilain johdosta. Sen johdosta, että kesäkuun 1 p:nä 1922 annettu uusi kielilaki astui voimaan vuoden 1923 alusta, teki ³⁾ kaupunginvaltuusto erinäisiä lain täytäntöönpanoa koskevia päätöksiä ja antoi tällöin kaupungin hallituksille ja lautakunnille tehtäväksi antaa lausuntonsa siitä, olivatko niiden pöytäkirjat laadittavat yksi- vai kaksikielisinä. Edellänainittujen lausuntojen jouduttua valmisteluvaliokunnan käsiteltäviksi oli valiokunnan enemmistö ehdottanut, ettei kaupunginvaltuusto käyttäisi hyväkseen sille laissa myönnettyä oikeuttaan määrätä, että kunnallisten viranomaisten pöytäkirjat oli pidettävä rinnan maan molemmilla kielillä. Asia palautettiin valiokuntaan, joka kuultuaan eri johto- ja lautakuntain mielipiteet, esitti, että kaupunginvaltuusto lausuisi havaitsevansa maistraatin olevan esteettömän laatimaan pöytäkirjansa maan molemmilla kielillä sekä oikeuttaisi verotusvalmistelukunnan, holhouslautakunnan, ammattiovetuslaitosten yhteisen johtokunnan, työväenopistojen yhteisen johtokunnan ja museon johtokunnan toistaiseksi laatimaan pöytäkirjansa molemmilla kielillä.

Asiaa lopullisesti esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti ⁴⁾ lausua havaitsevansa maistraatin olevan esteettömän pitämään pöytäkirjansa suomeksi ja ruotsiksi sekä oikeuttaa holhouslautakunnan, työväenopistojen yhteisen johtokunnan ja museon johtokunnan toistaiseksi niinikään pitämään pöytäkirjansa suomeksi ja ruotsiksi, jota vastoin valtuusto verotusvalmistelukuntaan nähden päätti ⁵⁾ jättää kysymyksen viranomaisten pöytäkirjakeielestä kielilaisa olevain määräysten varaan.

Kaupungin kassa- ja tililaitoksen johtosäännön muuttaminen. Koska kaupungin vuosirahasääntöehdotus useana vuonna oli viivästynyt sen johdosta että rahatoimikamari liian myöhään sai käsiteltäväkseen eri laitosten, hallitusten ja lautakuntain erityisarviot niiden seuraavan vuoden menoista ja tuloista, teki kamari esityksen toimenpiteisiin ryhtymisestä mainitun epäkohdan korjaamiseksi. Kamarin käsityksen mukaan voitiin sitä määräaikaan, jonka kuluessa erityisarviot oli annettava, eräihin virastoihin nähden niille hankaluutta tuottamatta muuttaa siten, että ehdotukset oli annettava ennen syyskuun 1 p:ä eikä kuten aikaisemmin ennen syyskuun 30 p:ä, ja kun nämä samat virastot esiintyivät talousarvion ensimmäisissä pääluokissa, voitaisiin näiden käsittelyyn ryhtyä ennenkuin koko talousarvio oli valmiina käsiteltäväksi. Tilityserien merkitsemisellä erikseen talousarvion kamari ei katsonut olevan mainittavaa merkitystä, ja koska niiden poisjättäminen olisi omiaan jouduttamaan talousarvion käsittelyä, anoi kamari oikeutta saada olla vastedes niitä merkitsemättä budjettiehdotusta laadittaessa ⁶⁾. Samalla kamari ilmoitti päättäneensä vastedes olla talousarvioehdotuksessaan huomioon ottamatta yksityisten laitosten lokakuun päätyttyä tekemiä esityksiä samoin

¹⁾ Ks. tätä kert. siv. 82. — ²⁾ Valt. pöytäk. 12 p. marrask. 19 §. — ³⁾ Ks. 1923 vuod. kert. siv. 137. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 23 p. tammik. 10 §. — ⁵⁾ S:n 27 p. helmik. 34 §. — ⁶⁾ Vrt. 1922 vuod. kert. siv. 106.

kuin kaupunginvaltuuston saman ajankohdan jälkeen tekemiä päätöksiä, joiden merkitsemisen kaupungin tulo- ja menoarvioehdotukseen kamari katsoi budjettivaliokunnan asiaksi. Kamarin esityksen johdosta kaupunginvaltuusto päätti ¹⁾, että kaupungin kassa- ja tililaitoksen johtosäännön 1 §:n 1 kohta oli muutettava kuulumaan seuraavasti:

»Helsingin kaupungin vuosirahasääntö laaditaan kalenterivuodelta. Sitä varten tulee kaupungin asettamien johto- ja lautakuntien ennen syyskuun 1 päivää kunakin vuonna antaa rahatoimikamariin erityisarviot seuraavana vuotena olevista menoistaan ja tuloistaan ollen kuitenkin rahatoimikamarilla oikeus pidentää tätä määräaikaa syyskuun loppuun asti.»

Kysymys tilityseräin poistamisesta kaupungin vuosirahasäännöstä lähetettiin ¹⁾ budjettivaliokuntaan, joka sittemmin antoi pyydetyn lausunnon asiasta. Valiokunta huomautti siinä, että tilityseräin merkitsemisellä menoarvion oli ollut tarkoituksena aikaansaada selvempi yleiskatsaus kaupungin talouteen siten että menosäännössä erikseen ilmoitettiin, miten suuret eri hallinnonhaarain käteismenot ja tulot olivat sekä missä määrin virastot hyötyivät kunnan muista laitoksista. Tarkoitus jäi kuitenkin saavuttamatta sikäli, ettei ollut täydellistä selvitystä siitä, mitkä erät oli katsottava tilityseriksi, minkä johdosta uudistus pääasiallisesti rajoittui siihen, että ne meno- ja tuloerät, joilla vanhastaan oli sijansa talousarviossa, jaettiin käteis- ja tilityseriin, jota vastoin järjestelmän johdonmukainen toteuttaminen olisi tietänyt, että kaikki se hyöty, mikä yksityisellä virastolla oli kaupungin omaisuudesta, muista yrityksistä tai laitoksista, olisi arvioitu rahassa ja merkitty talousarvion tilityssarekkeeseen. Valiokunnan mielestä olisi kysymys tilityseräin poistamisesta tai säilyttämisestä lopullisesti ratkaistava vasta sen jälkeen kun rahatoimikamari oli antanut edellämainittua seikkaa koskevan täydellisen selvityksen, mutta olisi kamari budjetinjärjestelyn viivästyksen välttämiseksi vapautettava velvollisuudesta merkitä usein mainitut erät valmisteltavana olevaan vuoden 1925 talousarvioon.

Hyväksyen valiokunnan asiasta antaman ehdotuksen kaupunginvaltuusto päätti ²⁾, ettei tilityseriä merkittäisi vuoden 1925 talousarvioon sekä antoi rahatoimikamarin toimeksi hyvissä ajoin ennen vuoden 1926 talousarvioehdotuksen laadintaa esittää täydellisen selvityksen kysymyksestä, mitkä erät oli katsottava tilityseriksi ja kuinka laajalti niitä, siinä tapauksessa että valtuusto niin päätti, oli talousarvioon merkittävä.

Lisäys rahatoimikamarin johtosääntöön. Kaupunginvaltuuston päätettyä ³⁾ rahatoimikonttoriin perustettavaksi uuden avustavan vanhemman kaupunginkirjurin viran ehdotti rahatoimikamari, jolle valtuusto oli antanut tehtäväksi ³⁾ laatia ehdotuksen tästä aiheutuvaksi kamarin johtosäännön muutokseksi, että mainitun uuden viranpitäjän virkatehtävät yksityiskohtaisesti lueteltaisiin kamarille vahvistetun johtosäännön 15 §:än tehtävässä lisäyksessä. Valtuusto päätti ⁴⁾ hyväksyä kamarin ehdotuksen ja vahvistaa puheena olevan lisäyksen seuraavassa muodossa: »Avustavan vanhemman kaupunginkirjurin velvollisuutena on avustaa vanhempaa kaupunginkirjuria hänen virkatoimissaan sekä suorittaa ne tehtävät, joita kaupunginkamreeri, apulaiskamreeri ja vanhempi kaupunginkirjuri hänelle antavat.»

Satamavirkailijain virkapuvut. Satamahallituksen esityksestä kaupunginvaltuusto päätti ⁵⁾, että Helsingin satamavirkailijain tuli käyttää Suomen

¹⁾ Valt. pöytäk. 11 p. kesäk. 16 §. — ²⁾ S:n 29 p. lokak. 7 §. — ³⁾ Ks. tätä kert. siv. 143. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 11 p. kesäk. 17 §; ks. myös Kunnall. asetuskok. siv. 63. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. 11 p. kesäk. 50 §.

satamaliiton maan kaikkien satamakaupunkien satamavirkailijain käytettäväksi ehdottamain mallien ¹⁾) mukaisia virkapukuja.

Asuntotarkastuksen uusi johtosääntö. Huomauttaen, että eräät asuntotarkastuksen johtosäännön määräykset olivat mahdollottomat soveltaa käytäntöön, esitti asuntotarkastaja ehdotuksen uudeksi johtosäännöksi, johon oli otettu yksityiskohtaiset määräykset tarkastusapulaisten ja kanslistin tehtävistä sekä kanslistinviran täyttämistavasta, minkä ohessa tarkastusapulaista oli käytetty muutettua nimitystä apulaistarkastajat. Ehdotetun uuden johtosäännön tarkoituksena oli lisäksi olla sellaisena asuntotarkastuksen työjärjestyksenä, joka terveydenhoitolautakunnan voimassa olevan johtosäännön 9 §:n mukaisesti on annettava. Sittenkuin sekä terveydenhoitolautakunta että soialilautakunta olivat antaneet lausuntonsa ehdotuksesta, hyväksyi ²⁾) kaupunginvaltuusto sen eräin vähäisin muutoksin siinä muodossa, jossa se oli sen jälkeen kuin kaupunginvaltuuston valmisteluvaliokunta oli tarkastanut alkuperäisen ehdotuksen ja tehnyt siihen edellämainittujen viranomaisten ehdottamat muutokset ja lisäykset.

Julkisivupiirustusten tarkastustoimikunnan johtosääntö. Kaupunginvaltuusto hyväksyi ³⁾) ja vahvisti ³⁾) noudatettavaksi julkisivupiirustusten tarkastustoimikunnan laatiman ehdotuksen mainitun toimikunnan johtosäännöksi siinä muodossa, missä se esitettiin, sittenkuin valmisteluvaliokunta ottaen huomioon kaupungin yleisten töiden hallituksen ja rahatoimikamarin tekemät muistutukset, oli tehnyt siihen erinäisiä muutoksia ja lisäyksiä.

Kaupungin uusi poliisijärjestys. Kaupunginvaltuusto otti käsiteltäväkseen maistraatin lähettämän, tarkoitusta varten asetetun komitean laatiman ehdotuksen kaupungin uudeksi poliisijärjestykseksi ⁴⁾), josta ehdotuksesta rahatoimikamari, kaupungin yleisten töiden hallitus, puhtaanapitohallitus ja lastensuojelulautakunta olivat antaneet lausuntonsa. Kokouksessa useat valtuutetut esittivät muistutuksia mainittua ehdotusta vastaan, jolloin arvos-telu etusijassa kohdistui suomenkielisessä tekstissä ilmeneviin muodollisiin puutteisiin. Valtuusto päätti ⁵⁾) palauttaa asian valmisteluvaliokuntaan edelleen valmisteltäväksi.

Saamansa tehtävän täyttäen valiokunta, joka oli saanut myöskin terveydenhoitolautakunnan, palotoimikunnan ja satamahallituksen lausunnot ehdotuksesta, sittemmin lähetti valtuustolle uudestaan laaditun ehdotuksen poliisijärjestykseksi, jonka ehdotuksen suomenkielinen teksti oli yksityiskohtaisesti tarkastettu. Ruotsinkieliseenkin tekstiin valiokunta oli tehnyt eräitä muodollisia muutoksia. Sitäpaitsi oli ehdotukseen otettu eräitä satamahallituksen siihen ehdottamia lisäyksiä. Asiaa lopullisesti esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti ⁶⁾) puolestaan hyväksyä ehdotuksen Helsingin kaupungin poliisijärjestykseksi edellä mainitussa valmisteluvaliokunnan ehdottamassa muodossa.

Tyttöjen ammattikoulun oikeuttaminen poikkeamaan koulun voimassa olevasta ohjesäännöstä. Tyttöjen ammattikoulun johtokunnan huomautettua, että sanotun koulun ohjesääntöön sisältyvä määräys, että syyslukukauden koulutyön tuli alkaa elokuun 15 p:nä, oli tuottanut hankaluuksia ja sen johdosta anottua, että ohjesääntöä muutettaisiin siten, että työ saisi alkaa syyskuun 1 p:nä, kaupunginvaltuusto hankittuaan asiasta ammattiopetuslaitosten

¹⁾ Ks. Kunnall. asetuskok. siv. 73. — ²⁾ Valt. pöytäk. 7 p. toukok. 10 §; vrt. Kunnall. asetuskok. siv. 46. — ³⁾ Valt. pöytäk. 11 p. kesäk. 12 §; vrt. myös Kunnall. asetuskok. siv. 61. — ⁴⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 12. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. 29 p. lokak. 1 §. — ⁶⁾ S:n 26 p. marrask. 2 §; vrt. Kunnall. asetuskok. vuodelta 1925 siv. 113.

keskusjohtokunnan lausunnon päätti ¹⁾ oikeuttaa tyttöjen ammattikoulun voimassa olevasta ohjesäännöstään poiketen aloittamaan lukuvuoden 1924—1925 syyskuun 1 p:nä.

Kaupungin työväenasuntojen hallinnon johtosäännön muutos. Sen johdosta että sosialilautakunta oli kaupunginvaltuustolle osoittamassaan kirjelmässä huomauttanut, että kaupungin työväenasuntojen hallinnon johtosäännön määräys, että mainittujen asuntojen huoneistot oli vuokrattava vuosivälikirjalla, tuotti hankaluutta m. m. sikäli, että sopimattomat vuokralaiset, jotka häiritsivät asunnoissa vallitsevaa järjestystä, voitiin vuokravuoden kestäessä saada sanotuiksi irti vain oikeuden päätöksellä, päätti ²⁾ kaupunginvaltuusto, että kaupungin työväenasuntojen hallinnon johtosäännön 6 § oli muutettava näin kuuluvaksi:

»Huoneistot vuokrataan kuukausivälikirjalla. Ellei irtisanomista jom-maltakummalta puolelta ole tapahtunut ennen kuluvan kuukauden 15 p:ä, katsotaan välikirja pitennetyksi seuraavan kalenterikuukauden loppuun.»

Kaupungin kaduissa suoritettavia kaivuita koskeva ohjesääntö sekä kaupungin kaduissa tehtävään kaivuiden suoritus- ja valvontataksa. Kaupunginvaltuustolle saapuneen ilmoituksen ³⁾ mukaan oli Uudenmaan läänin maaherra tammikuun 31 p:nä 1924 vahvistanut valtuuston joulukuun 19 p:nä 1923 hyväksymät ⁴⁾ ehdotukset Helsingin kaupungin kaduissa suoritettavia kaivuita koskevaksi ohjesäännöksi ⁵⁾ sekä Helsingin kaupungin kaduissa tehtävään kaivuiden suoritus- ja valvontataksaksi ⁶⁾.

Puhtaaksikirjoituskanslian perustaminen raastuvanoikeuteen. Yhteisen raastuvanoikeuden tehtyä esityksen puhtaaksikirjoituskanslian perustamisesta sen tarpeiksi kaupunginvaltuusto hankittuaan asiasta rahatoimikamarin lausunnon edellämainittuun esitykseen pääasiassa myöntyen päätti ⁷⁾ oikeuttaa yhteisen raastuvanoikeuden heinäkuun 1 p:stä lukien koetteeksi perustamaan raastuvanoikeuteen puhtaaksikirjoituskanslian, jonka henkilökuntana olisi kaksi yhteismäärärahoista palkattujen viranpitäjän 10 palkkaluokkaan luettavaa puhtaaksikirjoittajataria, sekä hankkimaan kanslialle kaksi kirjoituskonetta. Samalla valtuutettiin yhteinen raastuvanoikeus edellämainitusta päätöksestä aiheutuvien menojen peittämiseen käyttämään tarverahoistaan kuluvana vuonna enintään 25,000 markkaa.

Rikostuomioiden toimeenpanijan konttorin virkain uudestijärjestäminen sekä uusien virkain perustaminen sinne. Viitaten siihen, että rikostuomioiden toimeenpanijan konttorin työ viime vuosina oli suuressa määrin lisääntynyt, maistraatti m. m. ehdotti, että avustavan rikostuomioiden toimeenpanijan virka, joka oli luettu sivutoimeksi, tehtäisiin vakinaiseksi kaupungin viraksi ja uskottaisiin lainopillisia tietoja omaavalle henkilölle, sekä että konttorin henkilökuntaa lisättäisiin tarpeellisella määrällä virkailijoita. Esiteltäessä edellämainittua ehdotusta, jota rahatoimikamari oli puoltanut, kaupunginvaltuusto päätti ⁸⁾

että avustavan rikostuomioiden toimeenpanijan toimi kesäkuun 1 p:stä luettaisiin kaupungin vakinaisten viranpitäjän 13 palkkaluokkaan;

että rikostuomioiden toimeenpanijan konttoriin mainitusta ajankohdasta lähtien perustettaisiin uusi kanslia-apulaisentoimi, joka luettaisiin yhteismäärärahoista palkattujen viranpitäjän 13 palkkaluokkaan, ja kaksi viimeainittujen viranpitäjän 16 palkkaluokkaan luettavaa ulosottoapulaisentoima; sekä

¹⁾ Valt. pöytäk. 28 p. toukok. 13 §. — ²⁾ S:n 2 p. huhtik. 16 §. — ³⁾ S:n 27 p. helmik. 2 §. — ⁴⁾ Ks. 1923 vuod. kert. siv. 53 — ⁵⁾ Ks. Kunnall. asetuskok. siv. 29. — ⁶⁾ S:n siv. 30. — ⁷⁾ Valt. pöytäk. 7 p. toukok. 8 §. — ⁸⁾ S:n 7 p. toukok. 7 §; vrt. tätä kert. siv. 149.

että päätöksestä aiheutuvat menot kuluvalta vuodelta osoitettaisiin menosäännön tililtä Uusien virkain palkat.

Kaupunginvoudinkonttorin osittainen uudestijärjestäminen. Toisen kaupunginvoudinkonttorin tarkastuksessa, jota varten kaupunginvaltuusto oli myöntänyt ¹⁾ määrärahan, kävi ilmi, että konttorin työvoimain lisäämistä ei voitu välttää sekä että konttorin toiminnan valvonta ehdottomasti oli järjestettävä tehokkaammaksi. Tämän johdosta maistraatti kehoitti kaupunginkamreeria ja toista kaupunginvoutia maistraatin määräämän tarkastajan, johtaja A. Grönbergin, avustamina laatimaan asiaa koskevan ehdotuksen.

Edellämainitut herrat ehdottivat sittemmin antamassaan lausunnossa ²⁾, että maistraatti ryhtyisi allamainittuihin toimenpiteisiin kosketeltujen epäkohtain väliaikaiseksi korjaamiseksi: Avustavan toisen kaupunginvoudin työ oli ollut vähänarvoista, minkä johdosta hänen virkansa olisi lakkautettava; samaten voitaisiin tulla toimeen ilman ylimääräistä ulosottomiestä ja hänen apulaistaan. Toisaalta oli paremman kirjanpidon aikaansaamiseksi sekä työn valvonnan ja tarkastuksen tehostamiseksi välttämätöntä tarpeellisessa määrässä lisätä konttorin työvoimia. Kaupunginvoudin konttorissa oli juurtunut käytäntöön se hylättävä järjestelmä, että ulosottoapulaiset ollessaan eri syistä itse esettyjä hoitamasta verorästien perimistä, käyttivät apunaan henkilöitä, jotka heidän puolestaan toimittivat yleisten maksujen kannon. Osaltaan vaikuttavana syynä siihen, että tämä kaikin puolin hylättävä järjestelmä oli voinut päästä valtaan, oli se, että ulosottoapulaisten lukumäärä oli liian pieni. Kannettavaksi jätettyjen verokuittien lukumäärä nousi vuosittain n. 150,000:een, ja kokemus oli osoittanut, ettei yhden apulaisen tehtäväksi juuri voitu säilyttää paljoo yli 3,000 verokuittin, joten siis kannon suorittaminen ajallaan edellytti n. 50 ulosottoapulaista. Mietinnössä ehdotettiin, että nykyisten 25 vakinaisen ja 15 ylimääräisen ulosottoapulaisen toimen lisäksi perustettaisiin vielä 5 ylimääräistä virkaa sekä asetettaisiin kaksi 7 vakinaiseen palkkaluokkaan luettavaa vanhempaa ulosottoapulaista, joiden toimenä olisi olla toisen kaupunginvoudin apuna palkkain ulosmittauksessa. Konttoriin olisi perustettava naispuolinen apulaisenvirka, toinen kanslia-apulaisenvirka olisi muutettava reistraattorinviraksi ja kassan hallintoa varten olisi asetettava kassanhoitaja sekä kassanhoidon tarkastaja. Kassanhoito oli tähän asti ollut sekä puutteellinen että alkeellinen, minkä johdosta oli ollut mahdotonta toimittaa varsinaista kassantarkastusta ilman pitkällisiä ja laajoja esitöitä. Toinen hyvin tärkeä epäkohta ilmeni kannettujen varain hallinnossa ja tilityksessä. Ulosottoapulaiset olivat omille yksityistileilleen pankkeihin ja muu-
anne tallettaneet kantamiaan yleisiä varoja sekaisin omien varainsa kanssa ja käyttäneet kertyneet korot omaksi hyödykseen. Tämä menettely oli viivytttänyt tilitystä sekä aiheuttanut korkotappioita kaupungille ja kiusallista häitää niille virastoille, joiden oli valvottava, että yleisten varain tilitys tapahtui aikanaan. Jotta toinen kaupunginvouti voisi ankarammin valvoa ulosottoapulaisten toimintaa, olisi tämän virkailijan saatava apulainen, joka samalla toimisi ylimääräisenä ulosottomiehenä. Samalla ehdotettiin perustettavaksi tarkastajanvirka, jonka haltijan velvollisuutena olisi tarkastaa tilitykset ja kirjanpito sekä valvoa, että hänen tarkastettavakseen joutuviin verolippuihin merkityt varattomuudentodistukset mikäli mahdollista olivat oikeat. Koska maistraatin oikeusneuvosmies muiden töidensä takia ei ehtinyt mainitun viraston puolesta valvoa kaupunginvoudinkonttorin toimintaa ulosotto-

¹⁾ Ks. tätä kert. siv. 63. — ²⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 18, liite II.

laissa määrättyllä tavalla, oli ehdotuksentekijäin mielestä suotavaa, että maistraatin käytettäväksi tätä tarkastusta varten vastedes myönnettäisiin tarpeellinen määräraha.

Maistraatti lähetti edellä selostetun kirjelmän kaupunginvaltuustolle ja ehdotti¹⁾ puolestaan siinä esitettyihin perusteluihin viitaten, että kaupunginvaltuusto päättäisi:

että avustavan toisen kaupunginvoudin ja ylimääräisen ulosottoapulaisen toimet sekä viimemainitun apulaisen toimi lakkautettaisiin, lukien tammikuun 1 p:stä 1925; että samasta ajankohdasta lähtien toisen kaupunginvoudin virka siirrettäisiin 15 palkkaluokkaan; että konttoriin asetettaisiin avustava toinen kaupunginvouti, joka samalla olisi ylimääräinen ulosottomies, sekä tarkastaja, jotka molemmat viranpitäjät luettaisiin 12 vakinaiseen palkkaluokkaan; että perustettaisiin yksi kassanhoitajan- ja yksi reistraattorintoimi, joista edellinen luettaisiin 7 ja jälkimmäinen 3 vakinaiseen palkkaluokkaan; että kassantarkastajan palkkaamiseen myönnettäisiin 14,400 markan suuruinen määräraha; että kaksi konttoriapulaisentointa, joista toinen nykyään sisältyi vuosirahasääntöön ja toinen palkattiin yhteismäärärahoista, pysytettäisiin, kumpikin vuosirahasäännössä, luettuina 3 vakinaiseen palkkaluokkaan; että perustettaisiin kaksi vanhemman ulosottoapulaisen tointa, jotka luettaisiin 7 palkkaluokkaan; että nykyisten 25 vakinaisen ja 15 ylimääräisen ulosottoapulaisen lisäksi otettaisiin vielä 5 ylimääräistä ulosottoapulaista; sekä että maistraatin käytettäväksi asetettaisiin tarpeellinen määräraha esim. 30,000 markkaa, koko kaupunginvoudinkonttorin tarkastusta varten.

Edellämainitusta esityksestä antamassaan lausunnossa²⁾ rahatoimikamari yhtyi kaupungin kannantalaitoksen uudestijärjestelyä koskevaa kysymystä valmistelevaan asetetun komitean kamarin toimenannosta antamaan lausuntoon, jossa komitea puolsi maistraatin ehdotusta, edellyttäen, ettei ehdotettuja uusia virkoja otettu vakinaiseen menosääntöön sekä ettei toisen kaupunginvoudin virkaa siirretty ylempään palkkaluokkaan, vaan että viran pitäjälle vuodeksi 1925 myönnettiin 9,600 markan suuruinen palkkio hänelle aikaisemmin vahvistetun palkan lisäksi.

Asiaa kaupunginvaltuustossa käsiteltäessä oli käsittelyn pohjana paitsi edellämainittuja ehdotuksia ja lausuntoja myöskin valmisteluvaliokunnan antama pitkäkö perusteltu lausunto, joka monissa kohdin erosi maistraatin ehdotuksesta. Valiokunta oli sitä mieltä, että toisen kaupunginvoudin konttoriin mahdollisimman pian oli asetettava tarkastaja eli valvoja, mutta katsoi, että tälle viranpitäjälle paitsi ehdotuksessa mainittuja työtehtäviä olisi uskottava myöskin ensimmäisen kaupunginvoudin ja avustavan rikostuomioiden toimeenpanijan konttorien toiminnan valvonta, jossa tapauksessa tultaisiin toimeen ilman erikoista määrärahaa koko kaupunginvoudinkonttorin valvontaa varten. Kysymys toisen kaupunginvoudin palkan korottamisesta, ehdotetun avustavan toisen kaupunginvoudin palkan vahvistamisesta sekä kahden vanhemman ulosottoapulaisen asettamisesta palkkain ulosmittauksia varten oli valiokunnan mielestä huonosti valmisteltu. Ehdotuksen mukaan oli näet ilmeisesti tarkoituksena, että toinen kaupunginvouti ja hänen apulaisensa vastedes kantaisivat palkanulosmittauksiin liittyvät virkasivutulot, sen sijaan että ne aikaisemmin olivat tulleet ulosottoapulaisten osaksi, kullekin piirissään, mutta ehdotuksessa ei ollut mitään selvitystä siitä, mitä muutos tulisi vaikuttamaan kaikkiin niihin viranpitäjiin, joita se koski. Mitä tuli ulosottoapulaisten

¹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 18, liite I. — ²⁾ S:n liite III.

luvun lisäämiseen, huomautti valiokunta, että verojen perimisen tehokkuuden puute oli enemmän johtunut toisen kaupunginvoudin konttorin toiminnan puutteellisesta järjestelystä ja valvonnasta kuin työvoimain riittämättömyydestä. Myöskin kysymykseen kassanhoitajan- ja kassantarkastajanvirkein perustamisesta valiokunta suhtautui epäilevästi, koska uuden väliasteen järjestäminen tässä puheena olevia kassatoimituksia varten ulosottoapulaisten ja rahatoimi- ja kirkkokonttorien välille, jotka tähän asti olivat ottaneet vastaan kannetut varat suoraan ulosottoapulaisilta, tuskin merkitsisi mitään parannusta. Myöskin ehdotuksen konttoriapulaisentoimen perustamisesta valiokunta ehdotti evättäväksi. Lopuksi valiokunta huomautti, että ulosottoviranomaiset, vaikka he voimassa olevain määräysten mukaan olivat velvolliset vähintään kahdesti viikossa toimittamaan rahatoimikonttoriin kantamansa kunnallisverot, järjestelmällisesti olivat viivyttäneet tilitystään ja useassa tapauksessa panneet varat pankkiin sekä käyttäneet siten kertyneet korot hyväkseen. Valiokunta katsoi senvuoksi, että ulosottoviranomaisia, sen johdosta etteivät he olleet noudattaneet voimassa olevia määräyksiä tilityksestä, täytyi pitää velvollisina, siinä määrin kuin voitiin saada selville, milloin he olivat kantaneet eri erät, korvaamaan kaupungille sen tämän johdosta kärsimät korkotappiot siihen katsomatta, miten he olivat käyttäneet varat.

Täysin yhtyen valmisteluvaliokunnan asiasta tekemään ehdotukseen kaupunginvaltuusto päätti ¹⁾:

maaliskuun 1 p:stä 1925 peruuttaa nykyisen avustavan toisen kaupunginvoudin palkkaamiseksi myönnetyn ja saman vuoden tammikuun 1 p:stä toisen kaupunginvoudin konttoriin asetetun ylimääräisen ulosottoapulaisen palkkaukseen myönnetyn määrärahan;

merkitä vuoden 1925 menosääntöön 50,000 markan määrärahan tarkastajan asettamiseksi helmikuun 1 p:stä 1925 lukien maistraattiin valvomaan maistraatin ohjeiden mukaan ulosottolaitoksen kirjanpitoa ja kassanhallintoa;

myöntyä ehdotukseen toisen kaupunginvoudin konttorissa palvelevan ylimääräisen ulosottoapulaisentoimen muuttamisesta avustavan toisen kaupunginvoudin toimeksi;

evätä maistraatin ehdotuksen määrärahan myöntämisestä koko kaupunginvoudinkonttorin valvonnan järjestämiseksi sekä kassanhoitajan, kassanvalvojan ja uuden konttoriapulaisen palkkaamiseksi toisen kaupunginvoudin konttoriin sekä jättää kysymyksen viiden uuden ylimääräisen ulosottoapulaisen ehdollisesta asettamisesta mainittuun konttoriin maistraatin uuden esityksen varaan;

palauttaa rahatoimikamariin ehdotukset toisen kaupunginvoudin palkan korottamisesta, ehdotetun avustavan toisen kaupunginvoudin palkan määräämisestä sekä kahden vanhemman ulosottoapulaisen asettamisesta toisen kaupunginvoudin konttoriin;

kehoittaa rahatoimikamaria, sikäli kuin selvitys voitiin esittää niistä korkotappioista, joita kaupungille on koitunut sen johdosta, etteivät ulosottoviranomaiset ole säädettyyn aikaan kaupunginkassaan toimittaneet kantamiaan kunnallisveroja y. m., vaatimaan laiminlyöjiltä korvausta tästä;

anoa maistraatilta, että uuden tarkastajan ohjesääntöön otettaisiin määräys, että tarkastajan tulee vuosittain maistraatille antaa kertomus toiminnastaan, mikä kertomus maistraatin oman lausuntonsa kera on lähetettävä valtuustolle.

¹⁾ Valt. pöytäk. 10 p. jouluk. 3 §.

Huoltokonttorin perustaminen. Sähkölaitoksen kamreeri G. Weckman oli jättänyt rahatoimikamarille ehdotuksen¹⁾ kunnallisen huoltokonttorin perustamisesta kaupungin viranpitäjiä ja työläisiä varten. Kamari antoi asian valmisteltavaksi tarkoitusta varten asetetulle komitealle, johon valittiin johtaja K. R. Heinonen, kansakoulunopettaja A. Kronström ja varatuomari Y. Pulkkinen. Sittemmin oli myöskin Helsingin kaupungin virkamiesten yhdistys tehnyt kaupunginvaltuustolle samaa asiaa tarkoittavan esityksen²⁾, joka lausunnon saamiseksi lähetettiin rahatoimikamariin. Rahatoimikamari jätti tämänkin esityksen edellä mainitun komitean valmisteltavaksi.

Täyttäen sille annetun tehtävän komitea jätti rahatoimikamarille helmi-kuun 5 p:nä 1923 päivätyyn mietinnön³⁾, jonka kamari lähetti kaupunginvaltuustolle samalla ilmoittaen yhtyvän komitean esittämiin epäilyksiin ehdotetun huoltokonttorin tarkoituksenmukaisuudesta. Kielteinen kanta perustui ensi sijassa siihen, että kaupungin palveluksessa oli niin moniin eri ryhmiin kuuluvia henkilöitä, ettei voinut otaksua konttorin voivan tyydyttävästi hoitaa kaikkien etuja. Yksi komitean jäsenistä oli lisäksi sitä mieltä, että kaupungin viranpitäjien ja työläisten omaan ammatillisten järjestöjen asia lähinnä olisi perustaa huoltokonttorit jäseniänsä varten, jos kerran tällaista toimenpidettä pidettiin tarkoituksenmukaisena, missä tapauksessa tällaisella konttorilla olisi suuremmat edellytykset voida tyydyttää samaan ryhmään kuuluvia käyttäjiään. Edelleen komitea huomautti, että kaupungin taloudessa esiintyi pyrkimys mahdollisimman suureen säästäväisyyteen, minkä johdosta koetettiin välttää kaikkien uusien virastojen ja laitosten perustamista, elleivät ne olleet suorastaan välttämättömiä. Komiteassa ilmeni senvuoksi epäilyksiä ehdotetun uuden laitoksen perustamista vastaan, etenkin kun ei ollut varmoja takeita siitä, että liittyminen huoltokonttoriin tulisi olemaan niin laaja, että sitä kannattaisi ylläpitää.

Huolimatta epäilevästä kannastaan oli komitea kuitenkin sen varalta, että kunnallisen huoltokonttorin perustaminen saavuttaisi kannatusta, laatinut myönteisen ehdotuksen, ottaen tällöin käsittelyn pohjaksi kunnallisyhdistysten keskusliiton laatiman ohjesääntöehdotuksen.

Sen lisäksi, mitä komitea oli asiasta esittänyt, rahatoimikamari huomautti, että Tukholmaan perustettu kunnallinen huoltokonttori oli toiminut huonoin tuloksin, koska liittyminen konttoriin oli ollut liian vähäinen ja sen toiminnan aiheuttamat kustannukset senvuoksi eivät olleet oikeassa suhteessa siihen hyötyyn, jonka se tuotti jäsenilleen.

Vaikkakaan siis rahatoimikamari ainakaan toistaiseksi ei voinut puoltaa kunnallisen huoltokonttorin perustamista, oli kamari kuitenkin sen varalta että kaupunginvaltuusto asettuisi toiselle kannalle, käsitellyt laadittuja eri ohjesääntöehdotuksia, ja tällöin katsonut voivansa lähinnä puoltaa komitean laatimaa ehdotusta⁴⁾, jonka mukaan huoltokonttorin toiminta tulisi olemaan rajoitetumpi kuin mitä aloitteen tekijät olivat ajatelleet.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti⁵⁾ hylätä esityksen kunnallisen huoltokonttorin perustamisesta kaupungin viranpitäjille ja työläisille.

Yhden nuoremman kaupunginkirjanpitäjänviran uudestijärjestäminen. Koska eräälle rahatoimikonttorin nuoremmista kaupunginkirjureista oli uskottuna paljon vaativampia ja vastuunalaisempia tehtäviä kuin muille,

¹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 8, liite I. — ²⁾ S:n liite IV. — ³⁾ S:n liite II. — ⁴⁾ S:n liite III. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. 16 p. huhtik. 6 §.

päätti¹⁾ valtuusto rahatoimikamarin ehdotuksesta hänen hoitamansa viran huhtikuun 1 p:stä lakkautettavaksi ja sen sijaan perustettavaksi yhden avustavan vanhemman kaupunginkirjurin viran, joka luettaisiin 11 palkkaluokkaan. Samalla valtuusto antoi rahatoimikamarille toimeksi laatia ehdotuksen päätöksen aiheuttamaksi kamarin johtosäännön muutokseksi.

Satamakannantakonttorin virkain uudestijärjestäminen. Satamahallituksen esityksestä kaupunginvaltuusto päätti²⁾ siirtää satamakannantakonttorin yhteismäärärahaista palkatut kaksi ylimääräistä kirjurintoita ja yhden nuoremman kassanhoitajantoimen vakinaiseen menosääntöön, molemmat kirjurintoimet 6 ja kassanhoitajantoimen 5 palkkaluokkaan, tammikuun 1 p:stä 1925 lukien.

Kunnallisasetuskoelman julkaiseminen. Vuonna 1919 kaupunginvaltuuston kanslian kielenkääntäjä K. V. Puuska sai toimekseen³⁾ julkaista kunnallisasetuskoelman lisävihon. Työ viivästyi kuitenkin useista syistä, ja vasta vuoden 1924 lopulla herra Puuska ilmoitti sen edistyneen sikäli, että painattamiseen voitiin ryhtyä seuraavan vuoden alusta. Samalla herra Puuska ilmoitti, että vuonna 1911 julkaistua kodifioitua kunnan asetuskoelmaa oli ainoastaan harvoja kappaleita jäljellä, minkä johdosta olisi syytä suunnitellun lisävihon sijaan julkaista uusi täydellinen asetuskoelma. Tarkoitukseen tarvittaisiin aikaisemmin myönnettyjen 65,000 markan lisäksi, jotka olisi siirrettävä vuoteen 1925, 45,000 markan lisämääräraha. Tässä yhteydessä herra Puuska edelleen anoi, että vihoittain julkaistavan asetuskoelman painosta lisättäisiin.

Edellämainittua esitystä esiteltäessä kaupunginvaltuustossa esitettiin se mielipide, että ehdotetun asetuskoelman julkaiseminen sopivimmin oli uskottava tilastokonttorille ja tämän mukaisesti valtuusto päätti⁴⁾

julkaista painosta täydellisen kunnallisen asetuskoelman;

antaa tilastokonttorille toimeksi suorittaa tämän työn, ollen konttorilla oikeus käyttää siihen tilapäisiä työvoimia; samoin kuin

merkitä vuoden 1925 menosääntöön tarkoitusta varten 100,000 markan määrärahan.

Ammattientarkastajanvirkain uudestijärjestäminen. Terveystieteiden lautakunta anoi, että vuonna 1920 väliaikaisesti perustetut⁵⁾ kolme ammattientarkastajanvirkaa otettaisiin vakinaiseen menosääntöön, koska saavutettu kokemus viittasi siihen, että tarkastajain työ vastedes tuskin tulisi vähene-mään niin että viranpitäjain luvun vähentäminen sen johdosta kävisi mahdolliseksi. Lautakunnan esitykseen myöntyen kaupunginvaltuusto päätti⁶⁾, että mainitut virat oli lakkautettava tammikuun 1 p:stä 1925 ja samasta ajankohdasta lukien perustettava kolme uutta 7 palkkaluokkaan kuuluvaa ammattientarkastajanvirkaa.

Kunnallisen hammaspoliklinikan perustaminen. Hammaslääkäri A. Aspelundin, joka aikaisemmin kaupungin avustamana oli pitänyt voimassa kansakoulujen oppilaille tarkoitettua hammaspoliklinikkaa, ilmoitettua, että hän tulisi lopettamaan tämän toiminnan ja kaupunginvaltuuston sen johdosta merkittä⁷⁾ kuluvan vuoden menosääntöön 200,000 markan suuruisen määrärahan kunnallisen hammaspoliklinikan perustamista varten sekä valtuutettua⁸⁾ rahatoimikamarin ryhtymään toimenpiteisiin tarkoitukseen sopivan huoneis-

¹⁾ Valt. pöytäk. 19 p. maalisk. 16 §; vrt. tätä kert. siv. 137. — ²⁾ Valt. pöytäk. 10 p. syysk. 22 §. — ³⁾ Ks. 1919 vuod. kert. siv. 192 ja 1922 vuod. kert. siv. 127. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 17 p. jouluk. 31 §. — ⁵⁾ Ks. 1920 vuod. kert. siv. 186. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. 10 p. syysk. 17 §. — ⁷⁾ Ks. 1923 vuod. kert. siv. 122. — ⁸⁾ Ks. tätä kert. siv. 35.

ton hankkimiseksi, lähetti terveydenhoitolautakunta puoltolauseensa ohella ensimmäisen kaupunginlääkäriin laatiman ehdotuksen mainitun hammaspoliklinikan toiminnan järjestämiseksi.

Klinikassa oli ehdotuksen mukaan etusijassa annettava hammashoitoa kansakoulujen ja lastentarhain oppilaille sekä lastenkoteihin otetuille lapsille sekä sitäpaitsi yleistä hammashoitoa, etusijassa lapsille. Laitoksen henkilökuntana tuli ensimmäisen kaupunginlääkäriin ehdotuksen mukaan olla johtaja, jonka velvollisuutena olisi vastata klinikan taloushoidosta, johtaa ja jakaa klinikan työt, kaiken aikaa, minkä klinikassa annettiin järkiperaistä hammashoitoa, olla siellä saapuvilla ja itse ottaa osaa työhön, valvoa, että muu henkilökunta tunnantarkasti ja tarpeellista tyyneyttä sekä potilaiden iän mukaan sovellettua tapaa noudattaen suoritti tehtävänsä sekä vuosittain helmikuun kuluessa antaa terveydenhoitolautakunnalle kertomus klinikan edellisen kalenterivuoden aikaisesta toiminnasta; ensimmäinen assistentti, joka olisi velvollinen johtajan ollessa estettynä hoitamaan hänen tehtävänsä, johtamaan yleispolikliinistä työtä sekä muuten suorittamaan hammaslääkäriin ammattiin kuuluvia tehtäviä; toinen assistentti, jonka tulisi ohjeen mukaan suorittaa kaikenlaatuisia odontologisia töitä; kirjanpitäjätär, joka olisi velvollinen lueteloimaan potilaat ja tekemään hoitoa koskevat merkinnät y. m., hoitamaan klinikan kirjanpidon ja mahdollisen kassan; siivojatar, joka samalla olisi klinikka-apulainen ja jonka velvollisuutena paitsi siivoamista olisi vastata konekaluista, olla apuna lasten hoidossa ja tarpeen mukaan hampaantäyteaineiston valmistamisessa; sekä ylimääräinen klinikka-apulainen, joka olisi velvollinen avustamaan lasten hoidossa ja tarpeen tullen hampaantäyteaineiston valmistamisessa. Kansakoululasten järjestelmällistä hammashoitoa varten klinikka pidettäisiin avoinna 4 tuntia päivässä tammikuun 15 p:stä kesäkuun 1 p:än sekä syyskuun 15 p:stä joulukuun 15 p:än, lastentarhojen ja lastenkotien lapsia olisi otettava vastaan samoina vuoden aikoina, mutta ainoastaan 1 tuntina päivässä ja yleistä polikliinistä hammashoitoa annettava vuosi umpeensa, mutta ainoastaan 4 päivänä viikossa ja 1—2 tuntia päivässä. Kunnallisen hammaspoliklinikan vuosikustannukset ensimmäisen kaupunginlääkäri arvioi 232,000 markaksi edellyttäen että palkat maksettiin voimassa olevan palkkausjärjestelmän IV palkkaluokan mukaan, sekä tulot 201,000 markaksi. Tässä yhteydessä huomautettiin, että kaupunki oli oikeutettu saamaan valtiolta avustusta kansakoulujen ja kansanlastentarhain menoihin, minkä vuoksi näiden laitosten menosääntöihin oli merkittävä määrärahat myöskin oppilaiden hammas-, korva- ja silmähoitoa varten.

Ensimmäisen kaupunginlääkäriin edellä selostettua ehdotusta esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti¹⁾

perustaa tammikuun 1 p:stä 1925 lukien etusijassa lapsille tarkoitetun kunnallisen hammaspoliklinikan ja asettaa klinikkaan johtajan, ensimmäisen ja toisen assistentin, kirjanpitäjättären ja tarpeellisen apuhenkilökunnan;

valtuuttaa terveydenhoitolautakunnan toistaiseksi järjestämään hammaspoliklinikan toiminnan pääasiallisesti tehdyn ehdotuksen mukaisesti;

että johtajanviran, joka luettaisiin 14 vakinaiseen palkkaluokkaan, täyttäisi kaupunginvaltuusto terveydenhoitolautakunnan ehdotuksesta, jonka sitä ennen oli hankittava kansakoulujen johtokuntain lausunnot;

että ensimmäisen ja toisen assistentin virat, jotka luettaisiin 12 ja 11 palkkaluokkaan, täyttäisi terveydenhoitolautakunta kolmeksi vuodeksi ker-

¹⁾ Valt. pöytäk. 29 p. lokak. 19 §.

rallaan johtajaa kuultuaan, ja kirjanpitäjättärenviran, joka luettaisiin 4 palkkaluokkaan, johtaja;

vähäisin muutoksia hyväksyä ensimmäisen kaupunginlääkäriin laatiman hammaspoliklinikan meno- ja tulosääntöehdotuksen¹⁾;

merkitä vuoden 1925 menosääntöön määrärahat kansakoulujen ja kansanlastentarhain oppilaiden polikliinistä hammas-, silmä- ja korvahoitoa varten²⁾;

antaa terveydenhoitolautakunnan toimeksi, kohta kun tarpeellinen kokemus on tällä alalla saavutettu, laatia ja antaa kaupunginvaltuustolle ehdotuksen hammaspoliklinikan ohjesäännöksi; sekä

kehoittaa terveydenhoitolautakuntaa julistamaan johtajanviran avonaiseksi haettavaksi ja aikanaan antamaan ehdotuksen sen täyttämiseksi sekä ryhtymään muihin edellä olevista päätöksistä aiheutuviin toimenpiteisiin.³⁾

Varattomien mielisairaiden hoito. Sittenkuin kaupungin sairaalaylihallitus oli pyytänyt köyhäinhuolautakuntaa ottamaan hoitoonsa eräitä Nikkilän mielisairaalaan otettuja varattomia potilaita, joita ei enää tarvinnut hoitaa suljetussa laitoksessa, mutta lautakunta oli ilmoittanut, että sen kunnalliskodissa vallitsevan tilanpuutteen johdosta oli mahdotonta noudattaa hallituksen toivomusta, jätettiin kysymys kaupunginvaltuuston ratkaistavaksi. Asiasta antamassaan lausunnossa rahatoimikamari huomautti, että kyseellisen ristiriidan oli aiheuttanut sekä mielisairaalassa että kunnalliskodissa vallitseva tilanpuute, joka kuitenkin lähitulevaisuudessa poistuisi, kun kunnalliskotiin paraikaa rakennettiin uutta paviljonkia ja myöskin Nikkilän mielisairaalaan oli aikomus laajentaa. Kysymyksen periaatteelliseen puoleen nähden kamari oli sitä mieltä, että kaupungin sairaalain ylläpidon olisi huolehdittava kyseessäolevista potilaista, kunnes lääkäri oli kirjoittanut heidät terveinä pois sairaalasta, minkä jälkeen köyhäinhuolautakunnan tuli ryhtyä huolehtimaan heidän hoidostaan. Niin kauan kuin kunnalliskodissa ei ollut erityistä mielisairaiden osastoa, ei sinne voitu ottaa vastaan tämän laatuaisia potilaita. Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti³⁾, ettei se toistaiseksi aiheuttaisi toimenpidettä valtuuston taholta.

Hyvösen aviopuolisoiden lastenkodin hallinto. Samalla kuin kaupunginvaltuusto päätti⁴⁾ perustaa lastenkodin aviopuolisoiden G. W. ja M. H. Hyvösen kaupungille lahjoittamaan Kotkankadun taloon n:o 14 valtuusto määräsi⁵⁾, että lastenkodin hallinto oli uskottava viisihenkiselle johtokunnalle, jonka lastensuojeluvaiokunta valitsisi kolmeksi vuodeksi kerrallaan, sekä vahvisti laaditun ehdotuksen lastenkodin johtokunnan johtosäännöksi⁶⁾.

Bengtsårin kasvatuslaitoksen virkain uudestijärjestäminen. Kaupunginvaltuustolle osoitetussa kirjelmässä lastensuojelulautakunta esitti suotavaksi, että Bengtsårin kasvatuslaitoksessa pantaisiin toimeen sellainen uudestijärjestely, että tähän asti noudatettu kasarmijärjestelmä hylättäisiin ja oppilaat silmällä pitäen ikää ja äidinkieltä jaettaisiin kolmeen ryhmään, joista kukin olisi naispuolisen hoitajan johdettavana, jolloin kansakouluikässä olevat suomenkieliset lapset muodostaisivat yhden, samanikäiset ruotsinkieliset lapset toisen ja laitoksen ammattikoulun oppilaat äidinkieleen katsomatta kolmannen ryhmän. Kun Bengtsåriin oli rakennettu uusi koulutalo, ei huoneistokysymys enää ollut esteenä mainitun uudistuksen toimeenpanemiselle, mutta sensijaan se edellytti eräiden uusien virkain perustamista. Samalla lautakunta ilmoitti,

¹⁾ Ks. tätä kert. siv. 87. — ²⁾ S:n siv. 120. — ³⁾ Valt. pöytäk. 12 p. marrask. 17 §. — ⁴⁾ Ks. tätä kert. siv. 112. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. 10 p. jouluk. 5 §. — ⁶⁾ Kunnall. asetuskok. siv. 120.

että eräitä muita mainitun laitoksen virkoja voitaisiin lakkauttaa, minkä johdosta ehdotettu uudistus kokonaisuudessaan ei tulisi aiheuttamaan kaupungille lisämenoja, vaan pikemminkin vähäisen säästön. Lautakunnan esitykseen myöntyen kaupunginvaltuusto päätti ¹⁾

lakkauttaa Bengtsärin kasvatuslaitoksessa yhden kansakoulunopettajan-toimen samoin kuin yhden kirvesmiehen- ja yhden kalastajatoimen sekä kaksi emännöitsijän apulaisen tointa, neljä viimeainittua marraskuun 1 p:stä 1924; sekä

valtuuttaa lastensuojelulautakunnan samasta ajankohdasta lähtien perustamaan mainittuun kasvatuslaitokseen kolme sääntöpalkkaisten viranpitäjäin 3 palkkaluokkaan kuuluva hoitajattarentointa sekä seuraavat yhteismäärärahaista palkkattavat toimet, joiden vuosipalkat toistaiseksi olisivat seuraavat: tallimies 9,600 markkaa, maatalousrenki 9,600 markkaa, keittäjätär 9,000 markkaa, leipojatar 8,700 markkaa sekä kaksi pesijätärtä, kumpikin 8,700 markkaa.

Kansakoulujen terveydenhoito. Terveysneuvoston esityksestä kaupunginvaltuusto päätti ²⁾ asettaa seitsenmiehisen komitean valmistelemaan kysymystä kansakoulujen terveydenhoidon uudestijärjestämisestä. Komiteaan oli valtuuston valittava kaksi jäsentä sekä rahatoimikamarin, terveydenhoitolautakunnan, suomen- ja ruotsinkielisten kansakoulujen johtokuntain ja lastensuojelulautakunnan itseskunkin yksi jäsen. Valtuuston edustajiksi komiteaan valittiin lääketieteenlisensiaatit H. Ryömä ja H. Sundelius.

Kansakoulujen raittiuseroitus. Raittiuseroituslautakunnan ehdotettua, että kansakouluihin perustettaisiin kaksi raittiuseroitusneuvojan virkaa ja sekä suomen- että ruotsinkielisten kansakoulujen johtokunnan ehdotettua, että esitys evättäisiin, koska raittiuseroitusta kansakouluissa annettiin muiden aineiden opetuksen yhteydessä ja sen arvo vain vähenisi, jos se irroitettaisiin luonnollisesta yhteydestään, kaupunginvaltuusto päätti ³⁾ evätä mainitun ehdotuksen.

Opetuksen kuunteleminen kansakouluissa. Kaupunginvaltuusto myöntyi ⁴⁾ valtion Helsingissä toimeenpanemain seminaarikurssien johtajan filosofiantohtori F. A. Hästeskon anomukseen, että mainittujen kurssien osanottajat lukuvuonna 1924—25 saisivat osin kuunnella, osin itse hoitaa opetusta jossain suomenkielisten kansakoulujen johtokunnan osoittamassa kansakoulussa, velvollisina opetuksessa tarkoin noudattamaan asianomaisen luokkaopettajan ohjeita sekä alistumaan hänen valvontaansa.

Taideteollisuuskeskuskoulun kurssien uudestijärjestäminen. Ammattiopetuslaitosten keskusjohtokunta esitti, että nämä laitokset välttämättä olisi järjestettävä uudestaan asianomaisten asetusten määräyksiä vastaaviksi, m. m. siitä syystä, että kaupungille muussa tapauksessa tulisi tuottamaan vaikeuksia saada niitä varten valtionapua. Keskusjohtokunta anoi senvuoksi, että kaupunginvaltuusto kysymyksen lopullisen ratkaisun helpottamiseksi ottaisi käsiteltäväkseen ammattiopetuslaitosten keskuslautakunnan vuonna 1922 antaman mietinnön taideteollisuuskeskuskoulun uudestijärjestämisestä ⁵⁾.

Suomen taideteollisuusyhdistys, joita asian johdosta pyydettiin lausuntoa, ilmoitti, että yhdistyksen hallintoneuvosto oli jättänyt valtioneuvostolle perustellun, seuraaviin ponsiin päättyvän anomuksen taideteollisuuskeskuskoulun uudesti järjestämisestä:

¹⁾ Valt. pöytäk. 10 p. syysk. 26 §. — ²⁾ S:n 27 p. helmik. 29 §. — ³⁾ S:n 7 p. toukok. 33 §. — ⁴⁾ S:n 28 p. toukok. 27 §. — ⁵⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 15 vuodelta 1922; ks. myös 1922 vuod. kert. siv. 150.

että Suomen taideteollisuusyhdistyksen huollon alaisena olevaa taideteollisuuskouluja Helsingissä oli ylläpidettävä valtion varoilla;

että valtioneuvoston tuli vahvistaa Taideteollisuusyhdistyksen mainitulle koululle laatima ohjelma jaksoittain toteutettavaksi vahvistetun vuosimeno-säännön puitteissa;

että Taideteollisuusyhdistys oli oikeutettava keskuskoulun yhteyteen järjestämään iltakoulun taideteollisuusammatteja varten lähinnä sen ohjelman mukaisesti, jota siihen asti oli noudatettu Helsingin yleisissä käsityöläiskouluissa;

että mainittu iltakoulu sai toistaiseksi vastata Helsingin kaupungin yleistä ammattikoulua taideteollisuusammatteja varten; sekä

että maaliskuun 2 p:nä 1920 annettuun yleisiä ammattikouluja koskevaan asetukseen tämän johdosta oli tehtävä lisäys, joka sisältäisi edellä mainitun ehdotuksen mukaiset keskuskoulun iltakoulua, sen opetusohjelmaa, hallintoa ja johtoa koskevat määräykset.

Edelleen oli Taideteollisuusyhdistys antanut lausuntonsa laaditusta, vuonna 1920 annettujen valmistavia ammattikouluja, yleisiä ammattikouluja, ammattioppilaskouluja sekä työnjohtajakouluja koskevien asetusten muutosehdotuksesta eikä tahtonut määrätä kantaansa ammattiopetuslaitosten keskuslautakunnan esittämään taideteollisuuskeskuskoulun uudestijärjestämistä koskevaan ehdotukseen nähden, ennenkuin valtioneuvosto oli tehnyt päätöksensä edellämainituista esityksistä.

Edellä esitetyn johdosta rahatoimikamari huomautti, ettei valtioneuvosto ammattiopetusasetuksia vuonna 1923 muutettaessa ollut ottanut huomioon Taideteollisuusyhdistyksen toivomuksia, minkä vuoksi tuskin oli toiveita siitä, että yhdistyksen esitys myöhemmin tulisi hyväksytyksi. Yhdistyksen ehdotusta kamari piti kaupungille sikäli epäedullisena, että kaupunki siinä tapauksessa että se toteutettaisiin tulisi kannattamaan kahta keskenään kilpailevaa saman aineen kurssia, kuten esim. kirjapainoammattissa, jota vastoin keskuslautakunnan esityksen mukaan kaupunki suorittaisi vain niiden kurssien kustannukset, jotka olivat asetusten mukaiset ja joille voitiin edellyttää saatavan valtionapua, minkä ohessa kaupunki viimeainitusissa tapauksessa olisi oikeutettu itse määräämään ammattiopetuksen alat.

Kun Taideteollisuusyhdistykselle vielä oli annettu tilaisuus vastata rahatoimikamarin kirjelmään, otti kaupunginvaltuusto kysymyksen lopullisesti käsiteltäväkseen ja päätti ¹⁾ yhtyen ammattiopetuslaitosten keskuslautakunnan esittämiin mielipiteisiin periaatteessa hyväksyä seuraavan taideteollisuusopetuksen järjestämistä koskevan ehdotuksen.

Taideteollisuusyhdistys järjestää taideteollisuusalaan kuuluvia kursseja siinä määrin kuin niistä kunnan ja yhdistyksen kesken sovitaan sekä ottaen huomioon

että itsekunkin kunnan kannattaman, taideteollisuuskeskuskoulussa järjestetyn kurssin opetus vastasi niitä vaatimuksia, joita valtion avustuksen saaminen edellytti;

että kursseja järjestettäessä kussakin ammatissa työskentelevien kouluelvöllisten henkilöiden lukumäärä sekä samoin kursseja lakkautettaessa niihin osaaottavien kouluelvöllisten oppilaiden lukumäärä oli määräävässä tekijänä;

että ammattiopetuslaitosten keskuslautakunnan (oikeammin keskusjohto-

¹⁾ Valt. pöytäk. 11 p. kesäk. 13 § ja 24 p. syysk. 15 §.

kunnan) tarpeellisen vuorovaikutuksen aikaansaamiseksi ammattikurssin ja puheenaolevan ammatin kesken oli kahdeksi vuodeksi kerrallaan valittava asianomaisesta ammattista työnantaja ja työntekijä, joiden yhdessä ammattiopetuslaitosten tarkastajan kanssa vähintään kerran lukukaudessa tuli käydä koulussa ja siten tutustua kurssien työmenetelmään sekä aikanaan antaa keskustelutalokunnalle (keskusjohtokunnalle) tarpeellisiin toimenpiteisiin ryhtymistä varten suullinen tai kirjallinen selonteko havainnoistaan; sekä

että kaupunginvaltuusto valitsi koulun johtokuntaan kaksi jäsentä, jotka oli kutsuttava niihin kokouksiin, joissa kunnan avustamaa ammattiopetusta koskevia kysymyksiä käsiteltiin.

Kaupunginorkesterin voimassapito. Musiikkilautakunta huomautti, että kaupungin ja kaupunginorkesterin jäsenten väliset palvelussopimukset päättyivät syyskuun 1 p:nä 1924, edellyttäen kuitenkin, että ne sanottiin irti viimeistään edellisen huhtikuun 15 p:nä, minkä johdosta lautakunta pyysi kaupunginvaltuustoa päättämään, miten edellämainittujen sopimusten suhteen oli meneteltävä. Asiaa esiteltäessä valtuusto päätti ¹⁾ valtuuttaa lautakunnan uudistamaan voimassa olevat palvelussopimukset kaupunginorkesterin jäsenten kanssa vuodeksi eteenpäin, lukien syyskuun 1 p:stä 1924.

Vallilan kunnan työväenasuntojen emännöitsijäntoimen siirtäminen vakinaiseen menosääntöön. Sosialilautakunnan esityksestä kaupunginvaltuusto päätti ²⁾ perustaa Vallilan kunnan työväenasuntoihin tammikuun 1 p:stä 1925 lukien vakinaisten viranpitäjien 8 palkkaluokkaan kuuluvan emännöitsijäntoimen, jonka pitäjä oli velvollinen asumaan toimipaikallaan, ja määräsi samalla, että sosialilautakunta saisi täyttää mainitun toimen kunnallisten työväenasuntojen hallintojaoston ehdotuksesta.

Rikostuomioiden toimeenpanijan konttorin työvoiman lisääminen. Avustava rikostuomioiden toimeenpanija oli maistraatille lähettämässään kirjelmässä huomauttanut, että sakkomääräin periminen oli epätarkoituksenmukaisesti järjestetty, sekä ehdottanut uuden järjestelmän käytäntöön ottamista, mikä kuitenkin edellytti kahden uuden kanslia-apulaisentoimen perustamista rikostuomioiden toimeenpanijan konttoriin sekä sitäpaitsi 6,000 markan suuruisen määrärahan myöntämistä ylimääräisen työvoiman palkkaamiseksi. Maistraatti puolsi ehdotusta, kun sensijaan rahatoimikamari piti uusien virkain perustamista puheenaolevaan konttoriin sopimattomana, koska kaupungin koko ulosottolaitos oli uudestijärjestelyn alaisena. Kamarin tekemän esityksen mukaisesti kaupunginvaltuusto päätti ³⁾ merkitä vuoden 1925 menosääntöön 34,800 markan suuruisen määrärahan rikostuomioiden toimeenpanijan konttorin tilapäisten työvoiman lisäämiseksi.

Avustavan asiamiehen asettaminen rahatoimikamariin. Ilmoittaen, että rahatoimikamarin asiamiesosaston työ oli lisääntynyt siinä määrin, etteivät vakinaiset virkailijat ehtineet suorittaa kaikkia osastolle kuuluvia tehtäviä, anoi kamari 21,000 markan suuruisen määrärahan myöntämistä lainopillisen koulutuksen saaneen avustavan asiamiehen palkkaamiseksi kamariin 6 kuukaudeksi. Avustavan asiamiehen tehtävänä olisi asiamiehen osoituksen mukaan suorittaa osaston asiana olevia töitä sekä tarpeen vaatiessa toimia rahatoimikamarin esittelijänä. Rahatoimikamarin anomus hyväksyttiin sikäli että kaupunginvaltuusto myönsi ⁴⁾ tarkoitukseen käyttövaroistaan Sekalaisten menojen pääluokan kohdalta 20,000 markan suuruisen määrärahan.

¹⁾ Valt. pöytäk. 19 p. helmik. 14 §. — ²⁾ S:n 26 p. marrask. 14 §. — ³⁾ S:n 17 p. jouluk. 5 §. — ⁴⁾ S:n 28 p. toukok. 9 §.

Apulaiskamreerinviran perustaminen salamakannantakonttoriin. Satamahallitus anoi, että satamakannantakonttoriin perustettaisiin apulaiskamreerin-toimi perustellen anomustaan sillä, että konttorin työ oli siinä määrin lisääntynyt, että satamakamreerille oli käynyt mahdottomaksi tehokkaasti valvoa konttorin kaikkien osastojen työtä. Rahatoimikamarin esityksestä, jonka mukaan uutta virkaa ei olisi perustettava, ennenkuin satamakamreerinvirka oli vakinaisesti täytetty, kaupunginvaltuusto päätti¹⁾ hylätä satamahallituksen anomuksen ja merkitä vuoden 1925 menosääntöön 36,000 markkaa tarpeellisen virka-avun kustantamiseksi satamakamreerille.

Satamakonstaapelien luvun lisääminen. Kaupunginvaltuustolle osoitetussa kirjelmässä satamahallitus huomautti, että satamakonstaapelien lukumäärä heidän toimialueensa Jätkäsaaren rantasillan pitentämisen johdosta lisääntytyä oli liian pieni, ja kaupunginvaltuusto päätti²⁾ myöntyen hallituksen asiasta tekemään esitykseen tammikuun 1 p:stä 1925 lukien perustaa uuden 2 vakinaiseen palkkaluokkaan kuuluvan satamakonstaapelitoimen.

Avustavan sihteerin asettaminen sosialilautakuntaan. Sittenkuin sosialilautakunta oli perustellussa esityksessä huomauttanut, että lautakunnan sihteerin tehtävät olivat niin suuresti lisääntyneet, että lautakuntaan sen töiden seisahtumisen välttämiseksi ehottomasti oli asetettava avustava sihteeri, päätti³⁾ kaupunginvaltuusto, sittenkuin rahatoimikamarikin oli puoltanut lautakunnan esitystä, oikeuttaa sosialilautakunnan vuoden 1925 alusta toistaiseksi ja kunnes toisin päätettiin, ottamaan palvelukseensa avustavan sihteerin, jonka palkka, 2,000 markkaa kuukaudessa, oli maksettava yhteismäärärahasta, sekä merkitä tarkoitusta varten vuoden 1925 menosääntöön 24,000 markan suuruisen määrärahan.

Omakotialueiden rakennustoiminnan valvonta. Sosialilautakunnan huomautettua kaupunginvaltuustolle osoitetussa kirjelmässä, että Toukolan ja Käpylän omakotialueiden rakennustoiminta vaati lautakunnan puolelta osakseen tarkempaa valvontaa kuin lautakunta nykyisillä työvoimillaan saattoi harjoittaa, koska useat omankodinrakentajat eivät näyttäneet käsittävän, että asianomaisten rakennusjärjestysten, vuokrasopimusten ja velkakirjain määräyksiä oli noudatettava, päätti⁴⁾ kaupunginvaltuusto myöntää lautakunnalle käyttövaroistaan Sekalaisten menojen pääluokan kohdalla 6,000 markan suuruisen määrärahan käytettäväksi lautakunnan määräämällä tavalla omankodinrakentajain neuvontatoiminnan ja puheenaolevain Toukolan ja Käpylän alueiden rakennustoiminnan valvonnan kustantamiseksi. Samalla kehoitettiin⁴⁾ rahatoimikamaria vuoden 1925 menosääntöehdotusta laatiessaan harkitsemaan kysymystä, miten puheena oleva valvonta vastedes oli järjestettävä.

Uusien virkain perustaminen verotusvalmistelukuntaan. Verotusvalmistelukunnan esityksestä kaupunginvaltuusto päätti⁵⁾, että valmistelukuntaan tammikuun 1 p:stä 1925 lukien oli perustettava seitsemän vakinaista kanslia-apulaisen virkaa; että mainitut virat oli luettava 5 palkkaluokkaan; oikeuttaa verotusvalmistelukunnan täyttämään virat julistamatta niitä avoimina haettaviksi; sekä että, jos virkoihin nimitettäisiin valmistelukunnassa aikaisemmin palvelleita yhteismäärärahasta palkattuja viranpitäjiä, nämä oli oikeutettava ikäkorotukseen nähden lukemaan hyväkseen aikaisempi palvelusaikansa valmistelukunnassa.

¹⁾ Valt. pöytäk. 10 p. syysk. 21 §. — ²⁾ S:n 26 p. marrask. 12 §. — ³⁾ S:n 12 p. marrask. 20 §. — ⁴⁾ S:n 11 p. kesäk. 33 §. — ⁵⁾ S:n 29 p. lokak. 20 §.

Neljannen raittiudenvalvojan asettaminen. Kaupunginvaltuustolle lähettämässään kirjelmässä raittiuseläinlautakunta mainitsi, että raittiudenvalvojen lukumäärä lukuisain kieltolain rikkomusten johdosta oli riittämätön sekä että valvojen työ oli sen laatuista, että kaikissa toimituksissa täytyi olla läsnä toinen henkilö toimitusmiehen lisäksi. Mainituista syistä lautakunta anoi, että raittiudenvalvojen luku lisättäisiin kolmesta neljään. Kaupunginvaltuusto epäsi ¹⁾ esityksen.

Keuhkotautisten tiedonantotoimiston ja poliklinikan henkilökunnan lisääminen. Terveystieteiden lautakunnan esityksestä kaupunginvaltuusto päätti ²⁾ tammikuun 1 p:stä 1925 lukien perustaa keuhkotautisten tiedonantotoimistoon ja poliklinikkaan uuden 4 palkkausluokkaan kuuluvan sairaanhoitajattarentoimen sekä kaksi yhteismäärärahoista palkattavaa lyöpolipesijättärentointia.

Lihakaupan valvonta. Kaupunginvaltuuston vuonna 1923 myönnettyä ³⁾ määrärahan sen seikan valvomista varten, että kaupunkiin tuotu liha tarkastetaan ja että toisella paikkakunnalla tarkastettu, täällä tukuttain myyty liha on kelvollista, ja kokemuksen sittemmin osoitettua edellä mainitun tarkastuksen ehdottomasti tarpeelliseksi kaupunginvaltuusto päätti ⁴⁾ oikeuttaa terveystieteiden lautakunnan mainitun työn suorittamista varten vuoden 1924 alusta ottamaan palvelukseensa ylimääräisen kaitsijan, joka oli luettava 4 palkkaluokkaan; päätöksestä aiheutuvat menot oli suoritettava valtuuston käyttövaroista Terveystieteidenhoito nimisen pääluokan kohdalta.

Lihantarkastusaseman henkilökunnan lisääminen. Sittenkuin oli käynyt välttämättömäksi pitää lihantarkastusasema avoinna klo 7 ap.—12 p. ja 3—5 ip. entisen aukioloajan, klo 7 ap.—1 ip. osoittauduttua riittämättömäksi, ja henkilökuntaa tämän johdosta oli lisättävä, myönsi ⁵⁾ kaupunginvaltuusto yllämainitun järjestelyn aiheuttamien kustannusten peittämiseksi 30,000 markan suuruisen määrärahan suoritettavaksi valtuuston käyttövaroista Terveystieteidenhoito nimisen pääluokan kohdalta.

Uuden sairaanhoitajattarentoimen perustaminen Marian sairaalaan. Kaupunginvaltuustolle lähettämässään kirjelmässä kaupungin sairaalain ylläpito huomautti, että Marian sairaalan kirurgisella osastolla vallitseva tilaantila usein pakotti lääkäriin päästämään osastolle otettuja potilaita sairaalasta heidän tautinsa liian varhaisessa vaiheessa, minkä johdosta olisi välttämätöntä palkata sairaalaan kiertävä sairaanhoitajatar, jonka tehtävänä olisi hoitaa tällaisia potilaita heidän kodeissaan sairaalan lääkärin ohjeiden mukaisesti. Ylläpito esitykseen myöntyen kaupunginvaltuusto päätti ⁶⁾, että Marian sairaalan kirurgiselle osastolle huhtikuun 1 p:stä lukien perustettaisiin kiertävän sairaanhoitajattaren toimi, joka luettaisiin 5 palkkaluokkaan, sekä että mainitun virkailijan palkkaamiseksi vuonna 1924 osoitettaisiin 14,400 markkaa Uusien virkain palkat ja palkankorotukset nimiseltä menoarvion tililtä.

Nikkilän mielisairaalan henkilökunnan lisääminen. Huomauttaen, että Nikkilän mielisairaalan potilasluku oli herkeämättä lisääntynyt, kaupungin sairaalain ylläpito esitti, että sairaalaan perustettaisiin eräitä uusia virkoja. Esitykseen myöntyen kaupunginvaltuusto päätti ⁷⁾ merkitä vuoden 1925 menosääntöön määrärahat 3 palkkausluokkaan kuuluvain yhden yöhoitajattaren ja yhden hoitajan sekä kahdeksan 2 palkkausluokkaan kuuluvan alihoitajattaren palkkaamiseksi mainittuun sairaalaan.

¹⁾ Valt. pöytäk. 24 p. syysk. 16 §. — ²⁾ S:n 10 p. syysk. 16 §. — ³⁾ Ks. 1923 vuod. kert. siv. 105. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 13 p. helmik. 16 §. — ⁵⁾ S:n 27 p. helmik. 11 §. — ⁶⁾ S:n 2 p. huhtik. 13 §. — ⁷⁾ S:n 10 p. syysk. 18 §.

Ylimääräisen apulaisen asettaminen köyhäinhoidon kassa- ja tilivirastoon. Esiteltäessä köyhäinhoitolautakunnan esitystä 7 palkkaluokkaan luettavan avustavan kirjanpitäjänviran perustamisesta köyhäinhoidon kassa- ja tili-
virastoon sekä lautakunnan oikeuttamisesta laatimaan uuden viranpitäjän johtosääntö kaupunginvaltuusto hankittuaan asiasta rahatoimikamarin lausunnon päätti ¹⁾ evätä esityksen. Samalla valtuusto kamarin ehdotuksesta päätti ¹⁾ vuoden 1925 menosääntöön merkitä 21,600 markan suuruisen määrärahan ylimääräisen apulaisen palkkaamiseksi köyhäinhoidon kassa- ja tili-
virastoon.

Kullatorpan lastenkodin henkilökunnan lisääminen. Lastensuojelulautakunnan ilmoitettua, että Oulunkylän pientenlastenkodissa vallitseva ahtaus oli pakottanut sijoittamaan vanhemmille lapsille tarkoitettuun Kullatorpan lastenkotiin melkoisen määrän 3 vuotta nuorempia lapsia, joiden hoitamiseksi tarvittiin yöhoitajatar, päätti ²⁾ kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan Lastensuojelutoiminta nimisen pääluokan kohdalta myöntää 6,600 markkaa ylimääräisen hoitajattaren palkkaamiseksi Kullatorpan lastenkotiin vuodeksi 1924.

Väliaikaisen opettajantoimen perustaminen Toivolan turvakotiin. Kaupunginvaltuustolle osoittamassaan kirjelmässä lastensuojelulautakunta mainitsi, että Toivolan turvakotiin oli otettu niin paljon kouluikäisiä lapsia, että yhden lisäopettajan asettaminen kotiin oli ehdottoman tarpeen vaatima. Kaupunginvaltuusto päätti ³⁾ pääasiallisesti yhtyen lautakunnan ehdotukseen oikeuttaa lastensuojelulautakunnan asettamaan Toivolan turvakotiin marraskuun 1 p:n 1924 ja elokuun 1 p:n 1925 väliseksi ajaksi 9 vakinaiseen palkkaluokkaan luettavan lisäopettajan, jonka palkasta 5,000 markkaa oli pantava maksettavaksi valtuuston käyttövaroista Opetus- ja sivistyslaitokset nimisen pääluokan kohdalta ja 17,500 markkaa merkittävä vuoden 1925 menosääntöön.

Uuden vakinaisen veistonopettajanapulaisentoimen perustaminen. Suomenkielisten kansakoulujen johtokunnan esityksestä kaupunginvaltuusto päätti ⁴⁾ entisten lisäksi siirtää vielä yhden mainittujen koulujen veistonopettajantoimen vakinaiseen menosääntöön, luettuna 3 palkkausluokkaan.

Kouluhoitajatarnten asettaminen kansakouluihin. Kaupunginvaltuustolle osoittamassaan kirjelmässä suomenkielisten kansakoulujen johtokunta huomautti saavutetun kokemuksen osoittaneen, että kouluhoitajattarien toiminnan johdosta jo nyt oli huomattavissa tuntuva parannusta koululasten terveydellisessä hoidossa ja terveydentilassa, minkä johdosta johtokunta katsoi, että puheenaolevan toiminnan tuli vastedeskin jatkua ja että kouluhoitajatarnten luku oli lisättävä kolmesta neljään. Tässä yhteydessä johtokunta edelleen anoi, että kouluhoitajattarentoimet merkittäisiin vakinaiseen menosääntöön ja luettaisiin 7 palkkaluokkaan.

Esityksen johdosta antamassaan lausunnossa rahatoimikamari oli sitä mieltä, että ehdotus yllämainittujen toimien merkitsemisestä vakinaiseen menosääntöön olisi jätettävä sillessä, kunnes kaupungin kansakoulujen terveydenhoidon uudistuskysymystä pohtimaan asetettu komitea ⁵⁾ oli antanut mietintönsä, jota vastoin kamari muuten puolsi johtokunnan esitystä. Kaupunginvaltuusto päätti ⁶⁾ oikeuttaa kaupungin kansakoulujen johtokunnan kuluvan vuoden päätyttyäkin toistaiseksi 5 vakinaisen palkkaluokan mukaan palkkaamaan kouluhoitajattaria kansakouluihin sekä lisätä suomenkielisten

¹⁾ Valt. pöytäk. 24 p. syysk. 14 §. — ²⁾ S:n 27 p. helmik. 32 §. — ³⁾ S:n 15 p. lokak. 25 §. — ⁴⁾ S:n 15 p. lokak. 17 §. — ⁵⁾ Ks. tätä kert. siv. 147. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. 15 p. lokak. 21 §.

kansakoulujen kouluhoitajattarien luvun kolmesta neljään, vuoden 1925 alusta lukien.

Lasku- ja toimistoapulaisen asettaminen kansanlastentarhain kansliaan. Kansanlastentarhain johtokunnan esityksestä, jossa mainittiin, että kaikenlaiset kansliatehtävät veivät liian suuren osan kansanlastentarhain tarkastajan ja apulaistarkastajan ajasta haitaksi heidän alaistensa laitosten toiminnan valvonalle, joka kuitenkin oli mainittujen viranpitäjien päätehtävä; päätti¹⁾ kaupunginvaltuusto vuoden 1925 alusta kansanlastentarhain kansliaan perustettavaksi 3 vakinaiseen palkkaluokkaan kuuluvan lasku- ja toimistoapulaisentoimen.

Uuden apulaistyöpäällikönviran perustaminen rakennuskonttoriin. Sittenkuin kaupunginvaltuusto oli päättänyt²⁾ velvoittaa rakennuskonttorin valvomaan kaupungin kaduissa suoritettavia kaivuutöitä, yleisten töiden hallitus anoi, että rakennuskonttorin katu- ja viemäriosastolle perustettaisiin toinen apulaistyöpäällikötoimi, jonka haltijalle edellämäinittu tehtävä uskottaisiin. Rahatoimikamarin asiasta antaman lausunnon mukaisesti kaupunginvaltuusto kuitenkin päätti³⁾ evätä esityksen, mutta osoitti samalla käyttövaroistaan Yleisten töiden pääluokan kohdalta 30,000 markkaa tarpeellisten apuvoimain palkkaamiseksi rakennuskonttorin katu- ja viemäriosastolle.

Rakennuskonttorin geodeettiosaston henkilökunnan lisäys. Kahden uuden piirustajan palkkaamiseksi rakennuskonttorin geodeettiosastolle kaupunginvaltuusto osoitti⁴⁾ menosäännön tililtä Uusien virkain palkat ja palkankorotukset 33,600 markkaa.

Kaupungineläinlääkärin virkaero. Kaupungineläinlääkäri W. Ehrströmille myönnettiin⁵⁾ hänen anomansa ero kaupungineläinlääkärin virasta lukien huhtikuun 1 p:stä 1924. Samalla kehoitettiin⁵⁾ terveydenhoitolautakuntaa aikanaan ryhtymään toimenpiteisiin viran uudestaan täyttämiseksi.

Nikkilän mielisairaalan ylläkäärin virkaero. Kaupunginvaltuusto myönsi⁶⁾ Nikkilän mielisairaalan ylläkäärille A. Brehmerille hänen anomansa eron virastaan ja kehoitti⁶⁾ kaupungin sairaalainylhallitusta ryhtymään tarpeellisiin toimiin viran jälleen täyttämiseksi.

Kaupunginpuutarhurin virkaero. Kaupunginpuutarhuri S. Olssonille myönnettiin⁷⁾ pyynnöstä ero virastaan.

Avustavan vanhemman kaupunginkirjurin vaali. Päättäessään⁸⁾ perustaa rahatoimikonttoriin avustavan vanhemman kaupunginkirjurinviran kaupunginvaltuusto valtuutti rahatoimikamarin virkaa avoimeksi julistamatta valitsemaan⁹⁾ sen haltijaksi nuoremman kaupunginkirjurin A. Aureen.

Revisionikonttorin apulaisreviisorin vaali. Apulaisreviisori K. Tähtisen kuoltua avonaiseksi julistettuun revisionikonttorin apulaisreviisorinvirkaan kaupunginvaltuusto 33 hakijasta valitsi¹⁰⁾ konttoripäällikkö Y. H. Wahlroosin.

Talonisännöitsijän viran täytläminen. Kaupunginvaltuuston otettua¹¹⁾ talonisännöitsijän viran vakinaiseen menosääntöön rahatoimikamarin anoi valtuutta saada poiketen kunnan viranpitäjän palvelusehtoja koskevassa säännössä vahvistetusta vakinaisista virkoja täytettäessä noudatettavasta järjestyksestä valita talonisännöitsijäksi filosofianmaisteri K. Gustavsonin, joka oli hoitanut virkaa vakinaisena vuoden 1903 lopusta tammikuun 1 p:än 1922 sekä sen jälkeen, rahatoimikamarin uudestijärjestämisen johdosta, virkaa

1) Valt. pöytäk. 15 p. lokak. 26 §. — 2) Ks. 1923 vuod. kert. siv. 53. — 3) Valt. pöytäk. 13 p. helmik. 11 §. — 4) S:n 2 p. huhtik. 8 §. — 5) S:n 23 p. tammik. 29 §; vrt. tätä kert. siv. 154. — 6) Valt. pöytäk. 24 p. syysk. 11 §; vrt. tätä kert. siv. 154. — 7) Valt. pöytäk. 28 p. toukok. 19 §. — 8) Ks. tätä kert. siv. 143. — 9) Valt. pöytäk. 19 p. maalisk. 16 §. — 10) S:n 23 p. tammik. 23 §. — 11) Ks. 1923 vuod. kert. siv. 140.

tekeväenä. Esitykseen myöntyen kaupunginvaltuusto oikeutti ¹⁾ kamarin valitsemaan v. t. talonisännöitsijän K. Gustavsonin viran vakinaiseksi haltijaksi julistamatta virkaa haettavaksi.

Satamakannantakonttorin kamreerintoimen täyttäminen. Satamahallitus esitti, että satamakannantakonttorin kamreerintoimi täytettäisiin vakinaisesti ja ehdotti, että siihen virkaa haettavaksi julistamatta valittaisiin v. t. kamreeri I. F. Liljeros sekä että herra Liljeros oikeutettaisiin ikäkorotuksiin nähden lukemaan hyväkseen se aika, jonka hän oli hoitanut avonaista kamreerinvirkaa. Valmisteluvaliokunta esitti anomukseen myönnyttäväksi, mutta valtuusto päätti ²⁾ palauttaa asian valiokuntaan, jonka tuli hankkia selvitys herra Liljerosin suomenkielen taidosta.

Satamahallituksen annettua selvityksen siitä, että v. t. kamreeri I. Liljeros puheessa ja kirjoituksessa kykeni käyttämään suomenkieltä, kaupunginvaltuusto päätti ³⁾ valita herra Liljerosin viran vakinaiseksi haltijaksi.

Kaupungineläinlääkäriin viran hoidattaminen. Koska kaupungineläinlääkäriin virka oli ollut asianmukaisessa järjestyksessä avoimeksi julistettuna, mutta toimeen ei ollut ilmoittautunut ainoatakaan hakijaa, päätti ⁴⁾ kaupunginvaltuusto terveydenhoitolautakunnan esityksestä määrätä ent. kaupungineläinlääkäriin W. Ehrströmin huhtikuun 1 p:stä toistaiseksi hoitamaan kaupungineläinlääkäriin virkatehtäviä 4,500 markan kiinteästä kuukausipalkasta.

Nikkilän mielisairaalan ylläkäriin virka. Kaupungin sairaalain yllähallituksen esityksestä kaupunginvaltuusto päätti ⁵⁾ määrätä Nikkilän mielisairaalan alilääkäriin G. E. Svanljungin oman virkansa ohella hoitamaan sairaalan avonaista ylläkäriin- ja johtajanvirkaa, kunnes viimeainittu virka vakinaisesti täytettiin, sekä myöntää hänelle tästä tehtävästä 2,500 markan kuukausipalkkion marraskuun 1 p:stä lukien, mikä palkkio oli suoritettava menosääntöön ylläkäriin palkkaamista varten merkitystä määrärahasta.

Nikkilän mielisairaalan ylläkäriksi valittiin ⁶⁾ sittemmin kahdesta hakijasta lääketieteellisensiaatti E. J. Horelli, jonka kanssa tehtiin erityinen sopimus virkaan liittyvistä palkkaeduista ⁷⁾.

Köyhäinhuoltolautakunnan apulaisjohtajan vaali. Köyhäinhuoltolautakunnan apulaisjohtajaksi kaupunginvaltuusto kahdeksasta hakijasta valitsi ⁸⁾ hovi-oikeudenauskultantti I. Oppmanin.

Lastenhuoltotarkastajan vaali. Lastenhuoltotarkastajaksi ja lastenvalvojaksi valittiin ⁹⁾ 16 hakijasta kansakoulunopettaja S. Ojanne. Vaali alistettiin raastuvanoikeuden vahvistettavaksi.

Sittemmin lastensuojelulautakunta ilmoitti, että herra Ojanne oli valittu suomenkielisten kansakoulujen taloudenhoitajaksi, mikä merkittiin tiedoksi; tämän ohessa lautakuntaa kehoitettiin ¹⁰⁾ ryhtymään asianmukaisiin toimenpiteisiin viran uudestaan täyttämiseksi.

Holhouslautakunta, jonka asia ohjesäännön mukaisesti oli tehdä kaupunginvaltuustolle esitys puheenaolevan viran täyttämisestä, esitti, että kaupunginvaltuusto puolestaan määräisi varatuomari K. Rydmanin toistaiseksi hoitamaan lastenhuoltotarkastajan ja lastenvalvojan virkaa sekä hyväksyisi lautakunnan toimenpiteen, että nim. lautakunta katsoen asian kiireelliseen laatuun ja avioliiton ulkopuolella syntyneistä lapsista heinäkuun 27 p:nä 1922

¹⁾ Valt. pöytäk. 23 p. tammik. 14 §. — ²⁾ S:n 26 p. marrask. 10 §. — ³⁾ S:n 10 p. jouluk. 16 §; ks myös tätä kert. siv. 85. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 16 p. huhtik. 13 p. — ⁵⁾ S:n 10 p. jouluk. 14 §. — ⁶⁾ S:n 10 p. jouluk. 15 §. — ⁷⁾ Ks. tätä kert. siv. 81. — ⁸⁾ Valt. pöytäk. 11 p. kesäk. 40 §. — ⁹⁾ S:n 7 p. toukok. 34 §. — ¹⁰⁾ S:n 10 p. syysk. 27 §.

annetun lain 14 §:n nojalla oli esittänyt raastuvanoikeudelle, että herra Rydman määrättäisiin toistaiseksi hoitamaan virkaa. Kaupunginvaltuusto myöntyi ¹⁾ esitykseen.

Lastensuojelulautakunnan nuorisonhuoltajan vaali. Sittenkuin lastensuojelulautakunnan nuorisonhuoltajanvirka entisen haltijan S. Ojanteen tultua nimitetyksi lastenhuoltotarkastajaksi ja lastenvalvojaksi oli tullut avoimeksi, valitsi ²⁾ kaupunginvaltuusto 12 hakijasta nuorisonhuoltajaksi kansakoulunopettaja Y. J. Fonseliuksen.

Työväenopiston ruotsinkielisen osaston johtajan vaali. Työväenopiston ruotsinkielisen osaston johtajaksi kaupunginvaltuusto kahdesta hakijasta valitsi ³⁾ ent. kansanopistonjohtajan J. Österholmin.

Kaupunginpuutarhurin vaali. Kaupunginpuutarhuriksi valittiin ⁴⁾ 7 hakijasta Lepaan puutarhaopiston ylipuutarhuri J. E. Blomquist.

Rahatoimikamarin tässä yhteydessä tekemän ehdotuksen kaupunginpuutarhuritoimen siirtämisestä 13:nnestä 15 vakinaiseen palkkausluokkaan sekä kaupungin yleisten töiden hallituksen ehdotuksen sen muuttamisesta sopimusviraksi kaupunginvaltuusto jätti huomioon ottamatta.

Myönnettyjä virkavapauksia. Kaupunginvaltuuston kanslian ensimmäiselle sihteerille E. Cavoniukselle myönnettiin ⁵⁾ sairauden tähden virkavapautta maaliskuun 3:nnestä 31 p:än, jona aikana hänellä kunnallisten viranpitäjän palvelusehtosäännön 18 §:n nojalla oli oikeus saada täydet palkkaedut.

Myönnettyjä virkavapauksia. Sittenkuin rahatoimenjohtaja J. Helo viilaten siihen, että hän kansanedustajana ajoittain tulisi olemaan estetty hoitamasta kaikkia rahatoimenjohtajan virkaan liittyviä tehtäviä, oli anonut oikeutta saada luovuttaa osan mainituista tehtävistä toimittaja S. Jacobsonille heidän kesken sovituihin ehdoin, päätti ⁶⁾ kaupunginvaltuusto herra Helon anomuksen eväten

vapauttaa rahatoimenjohtaja J. Helon tehtävästään niiksi ajoiksi, jotka eduskunta oli koolla tai valtiovarainvaliokunnan työ, jonka valiokunnan jäsen herra Helo oli, jatkui, oikeuttaen rahatoimikamarin tarkemmin määräämään virkavapauden ajat;

määrätä kaupunginkamreeri P. J. Björkin mainittuina aikoina omalla vastuullaan hoitamaan kaikki rahatoimenjohtajan toimeen liittyvät tehtävät, nauttien virkaan kuuluvia palkkaetuja;

määrätä avustavan kaupunginkamreerin O. Paldanin samoina aikoina hoitamaan kaupunginkamreerin tehtäviä 500 markan kuukausittaisesta lisäpalkkiosta;

oikeuttaa rahatoimikamarin ryhtymään muihin puheenaolevasta asiasta johtuviin toimenpiteisiin ja asettamaan rahatoimikonttoriin tarpeellisen henkilökunnan; sekä

että edellämainitusta järjestelystä aiheutuvat kustannukset oli vähennettävä herra Helon palkasta niiltä ajoilta, joina hän oli virkavapaana, kuitenkin siten, ettei vähennys saisi ylittää puolta palkkamäärää.

Ilmoittaen myöntäneensä kaupunginkamreeri P. J. Björkille, joka oli saanut tehtäväksi laatia ehdotuksen kannantalaitoksen uudestaan järjestämiseksi, tämän työn suorittamista varten kahden kuukauden virkavapauden täysin palkkaeduin, rahatoimikamari esitti, että kaupunginvaltuusto, koska mainittu tehtävän loppuun suorittaminen vaali vielä kuusi viikkoa, täksi

¹⁾ Valt. pöytäk. 24 p. syysk. 13 §. — ²⁾ S:n 10 p. syysk. 23 §. — ³⁾ S:n 7 p. toukok. 35 §. — ⁴⁾ S:n 24 p. syysk. 12 §. — ⁵⁾ S:n 2 p. huhtik. 19 §. — ⁶⁾ S:n 28 p. toukok. 17 §.

ajaksi, lukien maaliskuun 26 p:stä, vapauttaisi herra Björkin kaupunginkamreerinvirkaan liittyvien tehtävien hoitamisesta oikeuttaan hänet virkavapauden ajalta nauttimaan täydet palkkaedut, ja määräisi sijaiseksi apulaiskaupunginkamreeri O. Paldanin sekä valtuuttaisi kamarin ryhtymään muihin päätöksestä aiheutuviin toimenpiteisiin. Kaupunginvaltuusto hyväksyi¹⁾ esityksen.

Sotaväen rauhanaikaiset ravinto- ja rehuannokset. Maaherran kehoitettua kaupunginvaltuustoa antamaan lausunnon sotalaitoksen tarpeisiin rauhan aikana annettavista luontoissuorituksista säädetystä laissa määrättyjen ravinto- ja rehuannosten hinnoituksesta kaupunginvaltuusto majoituslautakunnan tekemien laskelmain mukaisesti päätti²⁾ ehdottaa, että vuonna 1924 perusannoksen hinnaksi miestä kohden päivässä määrättäisiin 8:37 markkaa, mistä —:16 markkaa mausteisiin y. m., rehuannoksen hinnaksi ratsuhevoselle päivää kohden 14:50 markkaa, tykistöhevoselle 14:48 markkaa ja kuormastohevoselle 14:08 markkaa, minkä lisäksi huhti- ja lokakuulla tulisi hevosta kohden 1:15 markkaa päivässä, mikä vastaa 0.5 pellavansiemenkakkukilon hintaa.

Kioskikauppa. Eräät kioskikauppiat olivat anoneet, että yksityisten maalle rakennettuja kioskeja touko—lokakuulla saisi pitää avoinna klo 10:een asti ip. ja ilmoittivat olevansa valmiit tästä oikeudesta suorittamaan 200 markan maksun kioskilta kuukaudessa, mutta kaupunginvaltuusto päätti³⁾ evätä anomuksen.

Lupa ampumaradan avaamiseen. Osakeyhtiö Systeman anottua saada Liisankadun talossa n:o 14 avata ampumarata, johtaja F. M. M. Dettmann radanjohtajana, päätti⁴⁾ kaupunginvaltuusto maaherralle lähettämässään kirjelmässä ilmoittaa, ettei sillä ollut mitään muistuttamista anomukseen myöntymistä vastaan, edellyttäen kuitenkin, että hakija laati asianmukaiset järjestyssäännöt ampumarataa käyttävän yleisön noudatettaviksi.

Suomen kansalaisuushakemusten valmistelu. Kaupunginvaltuusto päätti⁵⁾, että sen lausunnon saamiseksi lykättyjen Suomen kansalaisuuden myöntämistä koskevain asiain valmistelu, joka aikaisemmin oli ollut tarkoitus tarten asetetun valiokunnan tehtävänä, tästä lähtien oli kuuluva yleiselle valmisteluvaliokunnalle.

Denaturoitujen alkoholipitoisten aineiden myyntilupahakemusten valmistelu. Kaupunginvaltuusto päätti⁶⁾, että yleinen valmisteluvaliokunta tästä lähtien valmistelisi denaturoitujen alkoholipitoisten aineiden myyntilupaa koskevat hakemukset.

Kansalaisoikeus. 52 tapauksessa kaupunginvaltuusto puolsi ja 5 tapauksessa ehdotti evättäväksi Suomen kansalaisuushakemuksia⁷⁾; 3 tapauksessa valtuusto ei katsonut itsellään olevan syytä lausua mielipidettään mainitun laatuista hakemuksista. Ensinmainituista tapauksista koski 23 Venäjän, 11 Saksan, 9 Ruotsin, 3 Puolan, 2 Tshekko-Slovakian, 1 Norjan, 1 Tanskan ja 1 Viron sekä 1 Pohjoisamerikan yhdysvaltain kansalaisia.

Elinkeino-oikeus. 65 tapauksessa valtuusto antoi⁸⁾ puoltavan ja 1 tapauksessa epäävän lausunnon ulkomaalaisten hakemuksista saada kaupungissa harjoittaa elinkeinoa.

¹⁾ Valt. pöytäk. 2 p. huhtik. 11 §. — ²⁾ S:n 27 p. helmik. 1 §. — ³⁾ S:n 28 p. toukok. 26 §; vrt. 1923 vuod. kert. siv. 59. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 27 p. helmik. 7 §. — ⁵⁾ S:n 9 p. tammik. 7 §. — ⁶⁾ S:n 9 p. tammik. 8 §. — ⁷⁾ S:n 13 p. helmik. 19 §; 2 p. huhtik. 27 §; 7 p. toukok. 40 §; 11 p. kesäk. 43 §; 24 p. syysk. 2 §; 29 p. lokak. 8 §; 12 p. marrask. 3 §; 26 p. marrask. 8 § ja 17 p. jouluk. 9 §. — ⁸⁾ S:n 23 p. tammik. 3 ja 4 §§; 13 p. helmik. 2 §; 27 p. helmik. 8 §; 19 p. maalisk. 3 §; 16 p. huhtik. 3 ja 4 §§; 7 p. toukok. 3 §; 28 p. toukok. 3 §; 11 p. kesäk. 1 §; 10 p. syysk. 3 §; 24 p. syysk. 3 §; 15 p. lokak. 1 ja 2 §§; 12 p. marrask. 4 § ja 17 p. jouluk. 6 §.

2 tapauksessa kaupunginvaltuusto ilmoitti ¹⁾, ettei sen puolelta ollut estettä oikeuden myöntämislle harjoittaa ampuma-aseiden ja -tarpeiden kauppaa.

3 tapauksessa kaupunginvaltuusto antoi puoltavan lausunnon anomuksesta saada harjoittaa rohdoskauppaa ²⁾ ja 15 tapauksessa puoltavan ja 3 tapauksessa epäävän lausunnon anomuksista saada pitää kaupan alkoholi-pitoisia aineita ³⁾.

2 tapauksessa valtuusto puolsi anomusta saada harjoittaa huutokauppa-liikettä ⁴⁾ ja 1 tapauksessa anomusta saada harjoittaa paikanvälityслиikettä ⁵⁾.

1 tapauksessa oikeutettiin ⁶⁾ eräs henkilö, joka ei nauttinut kansalaisluottamusta, harjoittamaan parturinliikettä, kuitenkin ehdolla, ettei hänellä ollut palveluksessaan alaikäisiä henkilöitä eikä oppilaita.

Kiinteistöjen omistamisoikeus. 2 tapauksessa kaupunginvaltuusto puolsi ⁷⁾ myöntymistä ulkomaalaisten anomuksiin saada maassamme omistaa kiinteistöjä.

Kaupungin äänestysaluejaon uudistaminen. Maistraatin pyydettyä kaupunginvaltuuston lausuntoa henkikirjoittajan laatimasta ehdotuksesta kaupungin äänestysaluejaon uudistamiseksi, jossa ehdotuksessa m. m. alueiden luku oli lisätty 35:stä 38:aan, valtuusto antamassaan vastauksessa päätti ⁸⁾ ilmoittaa, ettei sillä ollut mitään muistuttamista yllämainittua ehdotusta ⁹⁾ vastaan.

Lausunto valtion komitean antamasta ehdotuksesta kaupunkikuntain keskushallinnon uudestaan järjestämiseksi. Kaupunginvaltuuston antaman tehtävän ¹⁰⁾ mukaisesti tarkoitusta varten asetettu valiokunta ¹¹⁾ antoi valtuustolle ehdotuksen lausunnoksi ¹²⁾ valtion komitean ehdotuksesta kaupunkikuntain keskushallinnon uudestaan järjestämiseksi. Lausunnossa selvitettiin aluksi sitä seikkaa, oliko kysymys kaupunkikuntain keskushallinnon uudestaan järjestämisestä ylipäätään otettava käsiteltäväksi, ennenkuin se valtion komitea, joka paraikaa valmisteli ehdotusta kuntain taloudenhoidon uudistamiseksi, oli antanut mietintönsä. Mainitut kysymykset olivat jossain määrin yhteydessä keskenään ja olisi ollut suotavaa, että ne olisi voitu käsitellä yhtäaikaa, mutta valiokunta päätyi kuitenkin siihen käsitykseen, että edellämainittu kysymys voitiin ratkaista ennen viimemainittua, sitäkin suuremmalla syyllä, koska lykkäys todennäköisesti tekisi asian monimutkaisemmaksi ja viivyttäisi sen ratkaisua.

Itse ehdotusta tarkastaessaan valiokunta lähti pääkaupungin oloista, täällä kun kunnallisella alalla oli tapahtunut vilkas kehitys ja uudistuksen käytännöllinen tarve sen vuoksi oli paljon pienempi kuin monissa muissa kaupunkikunnissa. Kuitenkin valiokunta myönsi, että komitean laatimassa lakiehdotuksessa oli säännöksiä, joiden ottamisesta kunnallislakiin saattoi olla Helsingillekin hyötyä.

Samassa määrin kuin yleinen yhteiskuntakehitys asetti kaupunkien kunnallishallinnolle yhä laajempia ja eri aloja koskevia tehtäviä, esiintyi myös vaara, että tämä hallinto liiaksi desentralisoituisi ja siten menettäisi yhdenmukaisuutta ja lujuuutta. Valiokunta luki sentähden komitealle ansioksi, että

¹⁾ Valt. pöytäk. 23 p. tammik. 5 § ja 17 p. jouluk. 1 §. — ²⁾ S:n 24 p. syysk. 6 §; 15 p. lokak. 3 § ja 10 p. jouluk. 4 §. — ³⁾ S:n 23 p. tammik. 22 §; 2 p. huhtik. 26 §; 11 p. kesäk. 44 §; 15 p. lokak. 6 § ja 12 p. marrask. 5 §. — ⁴⁾ S:n 24 p. syysk. 5 § ja 26 p. marrask. 1 §. — ⁵⁾ S:n 24 p. syysk. 4 §. — ⁶⁾ S:n 29 p. lokak. 2 §. — ⁷⁾ S:n 2 p. huhtik. 3 § ja 7 p. toukok. 4 §. — ⁸⁾ S:n 27 p. helmik. 6 §. — ⁹⁾ Ks. Kunnall. asetuskok. vuodelta 1924 siv. 65. — ¹⁰⁾ Ks. 1923 vuod. kert. siv. 136. — ¹¹⁾ S:n siv. 164. — ¹²⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 7.

se oli pyrkinyt kunnallishallintoon saattamaan suurempaa keskitystä, joka todella esiintyikin lakiehdotuksen päätarkoituksena. Keskityspäätteen soveltamisessa oli kuitenkin katsottava, ettei kehityksen kestäessä saavutettuja, tunnustetusti arvokkaita tuloksia saatettu vaaraan tai uhrattu ainoastaan periaatteen toteuttamiseksi. Tässä kohden valiokunta puolestaan oli sitä mieltä, että komitea oli useissa kohdin ehdotuksessaan mennyt liian pitkälle. Jo se seikka, että useiden kaupunkien, niiden joukossa Helsingin, hallinto tiettävästi jo nyt oli järjestetty verraten tyydyttävästi, ja ehkä vielä suuremmassa määrin se seikka, että mainittu hallinto oli erikokoisissa kaupungeissa niin tavattoman eri laajuinen, näytti välttämättömästi vaativan, että kaupunkikunnille hallintonsa järjestämiseen nähden pysytettiin tuntuvasti suurempi vapaus kuin komitea oli tahtonut niille myöntää. Niinpä pitäisi kaupungeilla esim. olla oikeus esteettömästi ja mutkattomasti perustaa uusia kunnallisia elimiä, jotka havaittiin tarpeellisiksi, ja pysyttää ne vanhat elimet, jotka olivat osoittautuneet tarkoituksenmukaisiksi. Uusi laki olisi sentähden laadittava niin väljäksi, että jäykkää, kaupunkien vapaata aloitetta ja harkintaa estävää yhtäläisyyttä mikäli mahdollista vältettäisiin.

Edelleen valiokunta tahtoi esittää huomautuksensa erästä komitean ehdotuksessa havaittavaa valtion vaikutusvallan laajentamiseen kaupunkikuntain kustannuksella tähtäävää pyrkimystä vastaan, johon valiokunta myöskään ei voinut yhtyä. Useimmat niistä yleisistä muistutuksista, samoin kuin myös useat yksityiskohtaiset muistutukset, joita seuraavassa ehdotusta vastaan tehdään, kohdistuvatkin juuri jommankumman edellä mainitun pyrkimyksen ilmaisiin.

Komitean ehdotus kaupunginjohtajan asettamisesta kuuluu niihin uudistusehdotuksiin, jotka Helsingin kaupunki jo on toteuttanut. Saavutettu kokemus oli toistaiseksi osoittanut tämän uudistuksen tarkoituksenmukaiseksi. Kaupunginjohtajan asettamistapaan nähden valiokunta kuitenkin ei voinut yhtyä komitean ehdotukseen, että valtioneuvoston oli hänet nimitettävä kullekin valtuuston ehdottamasta henkilöstä. Tosin nimittettiin nykyään kunnallispormestari tällä tavoin, mutta hän oli maistraatin puheenjohtajana valtion virkamies yhtä suuressa määrässä kuin kunnan, jota vastoin kaupunginjohtaja oli tarkoitettu kaikissa suhteissa olemaan kunnallinen virkailija, lähinnä rahatoimikamarin puheenjohtajaa vastaava, jonka asettamiseen valtioneuvoston ei ollut puututtava. Ehdotuksen tässä kohden tietämää kunnallisen itsehallinnon supistamista ei voinut pitää suotavana, sitä vähemmän kun nimitys siten saattaisi joutua riippumaan hallituksessa kulloinkin vallitsevista poliittisista virtauksista. Olisiko kaupunginjohtajan virka julistettava haettavaksi vai voitaisiinko se täyttää avoimeksi julistamatta, oli syrjäiseikka, jota ei tarvinne säätää laissa, vaan jota sopivammin voitiin kosketella kaupunginhallituksen ohjesäännössä. Aikaan nähden, joksi kaupunginjohtaja olisi valittava, valiokunta katsoi sopivimmaksi jättää laissa määräämättä, oliko hänet valittava määrätyn vai epämääräiseksi ajaksi, ja sallia jokaisen kaupunkikunnan kaupunginhallituksen ohjesäännössä järjestää asia sopivaksi katsomallaan tavalla. — Samaten ei valiokunta myöskään katsonut laissa tarvittavan vastaavaa säännöstä kaupunginhallituksen jäsenistä.

Komitean ehdotuksen mukaan olisi kaupunginhallitus, kun kaupunginvaltuuston päätös oli ristiriidassa lain tai voimassa olevien asetusten ja määräysten kanssa, velvollinen kieltäytymään antamasta virka-apua sellaisen päätöksen toimeenpanemiseen, ollen valtuustolla oikeus valittaa tästä kieltäytymisestä.

Valiokunta piti sopimattomana, että kaupunginvaltuuston alaiselle ja sen valitsemalle elimelle, jonka jäseniä useat valtuutetut itse olivat ja jonka lainopillisesta pätevyydestä ei ollut riittäviä takeita, myönnettäisiin oikeus ratkaista, oliko kaupunginvaltuuston tekemä päätös laillinen vai ei. Ratkaisulta edellämainingissa tapauksissa oli valiokunnan mielestä annettava maaherralle, jolla hallinnossamme ylipäätään oli tämä oikeus ja jonka käytettävänä aina oli päteviä ja riittäviä lainopillisia voimia.

Kun ei kuitenkaan maaherraa olisi velvoitettava tarkastamaan kaikkien kaupunginvaltuuston päätösten laillisuutta ja kun ei kaupunginhallitusta myöskään olisi pakotettava ilman muuta antamaan apuaan semmoisen päätöksen täytäntöönpanoon, jota se piti laittomana, ehdotti valiokunta sopivimpana menettelynä tähän kuuluvissa tapauksissa, että kaupunginhallitus, siinä tapauksessa että se havaitsi jonkin kaupunginvaltuuston tekemän päätöksen lainvastaiseksi, lykkäisi sen täytäntöönpanon toistaiseksi ja ilmoittaisi tästä heti kaupunginvaltuustolle, pyytäen että valtuusto ottaisi asian uudelleen harkittavakseen. Jos kaupunginvaltuusto tässä uudessa käsittelyssä luopuisi päätöksestään, jäisi asia sillensä; jos sitä vastoin aikaisemmassa päätöksessä pysyttäisiin, olisi valtuusto velvollinen alistamaan sen maaherran tutkittavaksi.

Tämä laillisuuskysymysten käsittelymuoto näytti, samalla kuin ratkaisulta niissä myönnettiin samalle valtionviranomaiselle kuin yksityisiin valituksiin nähden, tavallisesti voivan vapauttaa kaupunginhallituksen olemasta pakotettu menettelemään vastoin vakaumustaan, kuitenkin myöntämättä sille puheenalaisessa tapauksessa muodotonta päätösvaltaa. Kerran aloitettuna jatkui ehdotettu menettely miltei itsetoimivasti, ja todennäköisesti vaadittaisiin maaherran asiaan puuttumista vain erittäin harvalukuisissa poikkeustapauksissa.

Vastoin komitean kantaa, mitä tuli kaupunginvaltuuston oikeuteen asettaa valiokuntia, voitiin esittää useita painavia muistutuksia. Tärkein niistä koski komitean ehdotusta, että nykyinen yleinen valmisteluvaliokunta kokonaan lakkautettaisiin ja sen tehtävät ottaisi huolekseen kaupunginhallitus. Helsingissä saavutettu kokemus oli kuitenkin valmisteluvaliokunnan tehtävään nähden kunnallishallinnossa vakauttanut komitean mielipiteestä suuresti eroavan käsityksen, jonka mukaan tämä pysyväinen valiokunta on ollut ja on erittäin tärkeä kunnallisten asiain kaikinpuoliselle valmistelulle.

Valmisteluvaliokunta oli myös kokoonpanonsa vuoksi kaupunginvaltuuston eri ryhmiä suuressa määrin edustava ja sen toimittamaa asiain käsittelyä oli sentähden varsin oikein sanottu valtuuston »ensimmäiseksi lukemiseksi». Näin olivat asiat lukuisissa, usein erittäin tärkeissä tapauksissa valmisteluvaliokunnan asiaan puuttumisen johdosta tosiasiallisesti saaneet aivan toisen käänteen, kuin jos ne olisi siinä asussa, jossa ne olivat saapuneet rahatoimikamarista tai muilta valmistelevalta viranomaisilta, esitelty kaupunginvaltuustolle. Valmisteluvaliokunnan työn tulosta oli suuresti edistänyt myös valiokunnan kokoomuksen jatkuvaisuus, joka oli ollut silmäänpistävä ja paljon suurempi kuin esim. rahatoimikamarissa. Että asianlaita eräissä kaupungeissa, mikäli komitea ilmoitti, oli ollut toinen, osoitti ainoastaan, että järjestely tässä kohden niissä oli ollut puutteellinen. Helsingissä oli valmisteluvaliokunnan toiminnasta ollut se etu, että asiain käsittely kaupunginvaltuustossa oli käynyt yksinkertaisemmaksi ja lyhyemmäksi.

Tärkeätä oli myös, että laki soi kaupunginvaltuustolle oikeuden asettaa

muitakin pysyväisiä valiokuntia. Sellaiset olivat monena vuonna menestyksellä toimineet Helsingissä. Sälyttämättä lakiin liian monta yksityiskohtaista määräystä voisi ehkä yleinen säännös, että kaupunginvaltuustolla oli oikeus valita sekä pysyväisiä että tilapäisiä valiokuntia ja komiteoja, tässä kohden riittää.

Valiokuntain toimivallankin komitea nähtävästi oli määritellyt liian niukaksi. Jos kaupunginvaltuuston valiokunnat (paitsi hallintoa tarkastamaan asetettuja) saisivat lausua mielensä ainoastaan kaupunginhallituksen valmistelamista asioista, riistettäisiin valtuustolta liiallisen keskityspyrkimyksen hyväksi mahdollisuus tarpeellisissa tahi suotaviksi katsomissaan tapauksissa alunperin jättää asia erikoisvaliokunnan valmisteltavaksi. Voi myös usein olla sopivampaa antaa kaupunginhallituksen lausua mielensä jostakin erikoisvaliokunnan ehdotuksesta kuin päin vastoin valiokunnan kaupunginhallituksen ehdotuksesta. Helsingissä ainakin oli useasti hankittu rahatoimikamarin lausunto sekä erikoisvaliokuntain että lautakuntain antamista ehdotuksista. Tältäkin kohden näytti sentähden komitean ehdotusta olevan muutettava. Tämä käsitys valiokuntain toimivallasta vihdoinkin johti siihen, ettei kaupunginjohtajalle tai hänen edustajalleen olisi myönnettävä yleistä oikeutta olla saapuvilla valiokuntain kokouksissa. Sopivammalta näytti, että nämä virkailijat ainoastaan kutsuttaessa olisivat läsnä kokouksissa.

Komitean tavoittelema kunnallishallinnon keskitys ilmeni erittäin voimakkaasti ehdotuksesta, ettei kaupunginhallitus ainoastaan olisi edustettuna lautakunnissa, vaan että myös sen edustajilla, samoin kuin kaupunginjohtajallakin, olisi oikeus alistaa näiden päätökset kaupunginhallituksen tutkittaviksi. Sellaisen pitkälle menevän toimivallan myöntäminen herätti kuitenkin vakavia epäilyksiä. Valiokunnan mielestä ei voinut olla suotavaa, että keskitys ulotettiin niin pitkälle, että se sai ehdottomasti virkavaltaisuuden leiman, niinkuin puheenalaisen alistamisoikeuden käytäntöön saattamisen johdosta olisi laita. Alistamisoikeutta voitaisiin helposti väärinkäyttää ja siitä voisi johtua hankauksia kaupunginhallituksen ja lautakuntain välillä. Mutta ennen kaikkea oli pelättävissä, että lautakuntain liiallinen riippuvaisuus kaupunginhallituksesta vaikuttaisi lamauttavasti siihen kunnan asioiden harrastukseen, joka tähän asti juuri niissä oli hyvin säilynyt ja joka kunnan kannalta oli suuriarvoinen. Läheistä yhteistoimintaa kaupunginhallituksen ja lautakuntain kesken valiokunta piti sekä hyödyllisenä että suotavana, eikä sen mielestä voinut esittää mitään oikeutettua väitettä sitä ehdotusta vastaan, että sellainen yhteistoiminta aikaansaataisiin siten että kaupunginhallitus saisi edustajansa lautakuntiin, mikä järjestely muuten eräissä lautakunnissa jo jonkin aikaa oli ollut käytännössä Helsingissä. Kuitenkin olisi hallitus ainoastaan oikeutettava, mutta ei velvoitettava valitsemaan keskuudestaan jäsen kuhunkin lautakuntaan. Täten olisi valiokunnan mielestä keskitys tässä hallinnon osassa toimeenpantu sikäli kuin siitä olisi hyötyä ja samalla takeita lautakuntain taholta tapahtuvia mahdollisia väärinkäytöksiä vastaan riittävästi lisätty. Jos kuitenkin osoittautuisi, että jokin lautakunta olisi saanut liian suuren liikuntavapauden, ei kaupunginvaltuuston olisi ensinkään vaikea sen johtosääntöä muuttamalla poistaa epäkohdat. Niin esim. voitaisiin periaatteellisten kysymysten ryhmä erottaa sen toimivaltapiiristä ja niiden ratkaisulta siirtää kaupunginhallitukselle. Pääasia tässä kohden oli, ettei lautakuntain päätösvaltaa rajoitettu varaamalla alistamisoikeus jollekin niiden jäsenelle tai edes kaupunginjohtajalle.

Komitea oli ehdottanut, että kaupunginhallituksen ohjesäännössä, jonka

valtioneuvosto vahvistaisi, hallituksen avuksi asetetut lautakunnat luettelaisiin ja siihen pantaisiin yleisiä määräyksiä niiden kokoonpanosta, toimivallasta ja tarkoituksesta. Tällä ehdotuksella oli melko suuri periaatteellinen kantavuus. Kun lukuisain lautakuntain asettaminen samoin kuin myös niiden kokoonpanon y. m. määrääminen tähän asti oli ollut kaupunginvaltuuston yksin päätettävä ei ehdotuksen tultua toteutetuksi ainoastaan uusien lautakuntain asettaminen joutuisi riippumaan valtioneuvoston suostumuksesta, vaan myös kaikki lautakunnat luettaisiin johtosääntöjensä tärkeimpäin osain vahvistamiseen nähden samaan luokkaan kuin laissa määrätyt lautakunnat, joiden johto- ja ohjesäännöille nykyjäänkin vaadittiin valtionviranomaisen (osin valtioneuvoston, osin maaherran) vahvistus. Sellaisen kunnallisen itsehallinnon rajoituksen valiokunta leimasi sekä hyödyttömäksi että aiheettomaksi. Käytännössäkkin valiokunta piti tätä säännöstä sopimattomana, sillä jokainen päätös sekä lautakuntain perustamisesta tai lakkauttamisesta että myös pienimpäinkin muutosten tekemisestä niiden kokoonpanoon ja toimivaltaan aiheuttaisi aikaa vievän ja hedelmättömän kirjelmäin vaihdon.

Komitean ehdotusta, että virkamiesten virka-asema, virkaan ottaminen ja erottaminen sekä palkkaus järjestettäisiin virkasäännöllä, jonka valtioneuvosto vahvistaisi, valiokunta myöskään ei voinut puoltaa. Siten aikaansaatava kaupunkikuntain itsehallinnon supistaminen näytti sitä vähemmän tarpeelliselta, kuin erinäiset kaupungit yleispiirtein jo olivat tyydyttävästi järjestäneet kunnan ja sen viranpitäjän välisen suhteen.

Nyt ehdotetun uudistuksen toimeenpanon jälkeenkin jäisi kaupunkien maistraateille melkoinen määrä puhtaasti kunnallisia tehtäviä, joista komitea tosin on osan maininnut, mutta joiden perusteellisempi selvittely olisi ollut toivottava. Jos komitean ehdotuksen mukaisesti maistraattia koskeva luku kokonaan poistettaisiin kunnallislaita, syntyisi lakiin aukko, siitä kun silloin turhaan saisi etsiä tietoa maistraatin tehtävistä kunnallisena viranomaisena. Vaikka voimassa olevakin kunnallislaki oli tässä kohden puutteellinen, ei valiokunta kuitenkaan katsonut olevan aihetta sitä uudistettaessa poistaa kaikkia tähän kuuluvia säännöksiä; pikemmin olisi ollut suotavaa, että komitea olisi käyttänyt tilaisuutta lain täydentämiseen mainitussa kohden.

Tässä yhteydessä valiokunta huomautti, että maistraatin kaksinainen asema osin valtios, osin kunnan viranomaisena olisi otettava erityisesti tutkittavaksi. Voisi silloin ehkä osoittautua, että kaikki maistraatin nykyiset kunnalliset oikeudet ja tehtävät haitatta voitaisiin siirtää muille, puhtaasti kunnallisille elimille. Kaupunkikunnat vapautuisivat siten ottamasta osaa maistraatin ylläpitokustannuksiin.

Edellä esitetyn lisäksi valiokunta teki eräitä vähemmän olennaisia yksityiskohtiin kohdistuvia muistutuksia komitean ehdotuksen eri pykälää vastaan.

Mitä viimein tuli siihen aikaan, jonka kuluessa kaupungit olisi velvoitettava toimeenpanemaan kunnallisen keskushallinnon uudesta järjestämisen, piti valiokunta siihen liittyviin vaikeuksiin nähden esim. kolmen vuoden siirtymisaikaa tarkoituksenmukaisena ja riittävänä.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi ¹⁾ kaikilta osiltaan valiokunnan ehdotuksen ja päätti lähettää sen omana lausuntonaan Suomen kaupunkiliiton hallitukselle. Edellyttäen että hallitus lähettäisi tämän lausunnon valtioneuvostolle valtuusto esitti,

¹⁾ Valt. pöytäk. 19 p. maalisk. 10 §.

että hallitus antaessaan lausuntonsa ehdotuksesta kaupunkikuntain keskushallinnon uudestaan järjestämiseksi ottaisi huomioon valtuuston edellä selostetussa lausunnossa esitetyt muistutukset ja siinä erikoisesti kiinnittäisi huomiota niihin periaatteellisiin muistutuksiin, jotka koskivat: a) kaupunginjohtajan valitsemistapaa, b) kaupunginvaltuuston päätösten laillisuuden tarkastamista, c) kaupunginvaltuuston oikeutta asettaa valiokuntia, d) kaupunginjohtajan ja kaupunginhallituksen lautakunnissa olevain edustajain oikeutta alistaa lautakuntain päätökset kaupunginhallituksen harkittaviksi, e) johto- ja lautakuntain johto- ja ohjesääntöjen vahvistamistapaa, f) virkasääntöä, sekä g) maistraatin asemaa kunnan viranomaisena; samoin kuin

että hallitus mainitussa lausunnossa yhtyisi valtuuston ehdotukseen muuttaman, esim. kolmen vuoden siirtymisajan myöntämisestä kaupungeille uudestijärjestämisen toimeenpanoa varten.

Lausunto ylempään asteen itsehallinnon järjestämistä sekä maamme jakamista lääneihin ja maakuntiin koskevista ehdotuksesta. Uudenmaan läänin maaherran pyydettyä kaupunginvaltuustolta lausuntoa erään valtion asettaman komitean antamasta mietinnöstä, joka koski läänien ylempään asteen itsehallintoa sekä nykyisen läänijaon uudistamista, päätti ¹⁾ valtuusto antamassaan vastauksessa puoltaa ehdotusta erikoisen Helsingin kaupungin käsittävän hallintoalueen muodostamisesta ja sen hallinnon uskomisesta läänien maaherroja vastaavalle virkamiehelle, kuitenkin nimenomaan edellyttäen, ettei tätä aluetta ja sen hallintoa muodostettaessa ja järjestettäessä kaupungin kunnallista itsehallintoa supistettu sekä että komitean hallintoalueen rajoista lausumaa periaatetta näitä vahvistettaessa noudatettiin.

Lausunto linja-autoliikenteen taksaehdotuksesta. Maistraatin pyydettyä kaupunginvaltuuston lausuntoa sille jätetystä ehdotuksesta Hakaniemen torin ja Vantaansillan välisen linja-autojen välittämän matkustajaliikenteen taksaksi, jota liikennettä tulisi harjoittamaan autonomistaja C. M. Lindström, päätti ²⁾ kaupunginvaltuusto hyläten kaupungin yleisten töiden hallituksen esityksen korvauksen kantamisesta tien kulutuksesta puoltaa taksaehdotuksen hyväksymistä. Ehdotuksen mukaan olisi maksu yksinkertaisesta ajomatkasta 1:50 markkaa sekä alennuslippuja käytettäessä 1:25 markkaa hengeltä, minkä ohessa valtuusto oli sitä mieltä, että lipunhintoja linja-autonomistajan sitä halutessa voisi korottaa, kuitenkin enintään 30 % ehdotetuista määristä.

Lausunto autotaksaehdotuksesta. Maistraatin pyydettyä kaupunginvaltuustolta lausuntoa Osakeyhtiö Helsingin autoliikenne—Helsingfors autotrafik aktiebolag nimisen yhtiön tekemästä anomuksesta, että maistraatti vahvistaisi yhtiön laatiman ehdotuksen n. s. Ford-taksametriautoilla harjoitettavan henkilöliikenteen taksaksi, valtuusto ilmoitti ³⁾ osaltaan puoltavansa mainittua anomusta, kuitenkin edellyttäen, että yöaikaan voimassa olevan taksan soveltaminen rajoitettaisiin aikaan klo 12 yöllä — 6.30 ap.

Lausunto ehdotuksesta pika-ajuritaksaksi ja uudeksi taksaksi ajosta taksametriautolla. Sittenkuin Suomen ajurien liiton Helsingin osasto niminen ammattiyhdistys huomauttaen että voimassa olevan pika-ajuritaksan määräykset vyöhykeajasta olivat kaupungin laajentuessa käyneet erittäin epäedullisiksi kaupungin pika-ajureille, oli anonut sisimmän vyöhykkeen rajoja siirrettäväksi, ja esittänyt itse taksaa muutettavaksi, oli maistraatti kaupungin poliisimestarin, rahatoimikamarin ja kaupunginvaltuuston annettua asiasta

¹⁾ Valt. pöytäk. 12 p. marrask. 1 §. — ²⁾ S:n 19 p. maalisk. 2 §. — ³⁾ S:n 2 p. huhtik. 1 §.

lausuntonsa ¹⁾ asettanut komitean laatimaan ehdotusta Helsingin kaupungin uudeksi pika-ajuritaksaksi; tälle komitealle uskottiin myöhemmin tehtäväksi myöskin ehdotuksen laatiminen ammattimaisen autoliikenteen uudeksi taksaksi. Komiteaan kuuluivat kunnallisneuvosmies A. von Knorring maistraatin, insinööri E. von Freneckell kaupunginvaltuuston, lakitieteenkandidaatti K. V. Holma rahatoimikamarin, poliisimestarinapulainen K. Soinio poliisimestarin, pika-ajuri J. V. Peltonen Suomen ajurien liiton Helsingin osaston ja herra J. V. Paananen Helsingin autonkuljettajayhdistyksen valitsemana sekä insinööri T. Tawast, jonka komitea maistraatin oikeuttamana oli valinnut jäseneksi.

Suoritettuaan sille uskotun tehtävän komitea sittemmin lähetti pyydytyt ehdotukset ²⁾ sekä voimassa oleviin taksoihin tekemiensä muutosten ja lisäysten perustelut ³⁾.

Harkitessaan kysymystä Helsingin sopivimmasta pika-ajuritaksasta komitea, siihen nähden että keskikaupungilta etäisempiä kaupunginasemakaava-alueen osia oli yhä enemmän alettu rakentaa sekä sen johdosta pitempien matkain luku yhtäjaksoisesti alkanut lisääntyä ja matkan pituus yhä enemmän vaihdella, periaatteessa oli sitä mieltä, että ajomaksua, jotta se poikkeuksetta osuisi oikeaan, mieluummin aina olisi suoritettava täsmällisessä suhteessa ajatun matkan pituuteen. Tämän periaatteen johdonmukainen soveltaminen edellytti tietenkin, että pika-ajurit velvoitettaisiin tien pituuden toteamiseksi käyttämään taksametrejä, samaten kuin autoliikenteeseen nähden oli laita.

Koska kuitenkin taksametrin hankintakustannus oli liian suuri, jotta sitä kohtuudella voisi panna asianomaisten ajoneuvojen omistajain suoritettavaksi, katsoi komitea olevansa pakotettu luopumaan ajatuksesta tällä tavoin määrätä pika-ajurimaksu ja ehdotti sensijaan voimassa olevaan pika-ajuritaksaan sellaisia muutoksia ja lisäyksiä, jotka mahdollisimman suuressa määrässä tyydyttäisivät edellä mainitut periaatteelliset vaatimukset, uusien määräysten kuitenkin käytännössä sovellettaessa käymättä ylen mutkallisiksi. Komitean muutosehdotuksen päätarkoituksena oli siten alentamalla lyhimpään ja korottamalla pisimpään matkain ajomaksua saattaa käytäntöön oikeudenmukaisempi korvaus ajosta kaupunginasemakaavan alueella, niin sovitettuna, että se voisi tyydyttää sekä yleisön että pika-ajurien oikeutettuja toivomuksia, sikäli kuin nämä olivat yhteen sovitettavissa.

Tämän tarkoituksen saavuttamiseksi oli komitea aluksi laatinut ehdotuksen kaupungin uudeksi vyöhykejaoksi nykyisen sijaan, jota tosin ei nimenomaan mainittu voimassa olevassa taksassa, mutta jonka mukaan siinä olevat maksut oli määrätty. Komitea oli tässä koettanut välttää kaupunginasemakaavan jakamista liian moniin vyöhykkeisiin, joten m. m. pisimmätkään matkat kaupunginasemakaavan alueella eivät ehdotuksen mukaan missään tapauksessa koskisi useampaa kuin neljää vyöhykettä.

Laatiessaan ehdotusta muutetuksi pika-ajuritaksaksi komitea edellä esitettyjen periaatteellisten näkökohtien lisäksi kiinnitti huomiota myös siihen, että nykyjään voimassa olevat epätasaiset määrät olisi käytännöllistä syistä tasoitettava täysiksi markoiksi.

Mitä ajomaksun määrään tulee, katsoi komitea, että pika-ajuriliikkeen harjoittamisesta johtuvat kustannukset oli sitä määrättäessä asianmukaisesti otettava huomioon, minkä johdosta hankittiin tarpeelliset tiedot niitä koskevista seikoista. Komitea omaksui tällöin sen kannan, että olosuhteet eivät vaatineet ajomaksun määrän yleistä korottamista eikä alentamista.

¹⁾ Ks. 1923 vuod. kert. siv. 88. — ²⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 2, liitteet III ja IV. — ³⁾ S:n liite II.

Voimassa olevaan autotaksaan komitea ennen muuta halusi aikaansaada sen muutoksen, että vuokra-autot jaettaisiin kahteen luokkaan, joille vahvistettaisiin eri kuljetusmaksut. Ylempään luokkaan olisi rekisteröitävä ne autot, joissa oli tilaa vähintään viidelle hengelle, kuljettaja mukaan luettuna, ja jotka joka suhteessa olivat ensiluokkaisessa kunnossa, toiseen luokkaan taas kaikki muut autot. Tässä yhteydessä komitea myös esitti toivomuksen, että ensimmäisessä luokassa oli kuljettajille nuhteettomuuteen nähden asetettava suurempia vaatimuksia kuin toisessa, siten että ensimmäisessä luokassa toimiva autonkuljettaja ei saisi olla tuomittu liikamaksun velkomisesta, toistuneista liikenneohjesäännön rikkomuksista, väkiviinarikkomuksista virantoimituksessa y. m. s. Komitea ei kuitenkaan tahtonut luokituksia perusteihiin panna nimenomaista määrystä tästä, mutta toivoi, että poliisilaitos, jonka asiana luokitulus olisi, ilman erityistä määrystä huolehtisi siitä, että ensimmäisen luokan vuokra-autoja kuljettaisivat vain täysin luotettavat kuljettajat.

Nykyisen taksametriautoajotaksan olennaisimpana puutteena komitea piti sitä, että taksan mukaan maksua ei ollut suoritettava taksametrin osoittamaa määrää, vaan määrä, joka päivällä 30 % ja yöllä 50 % ylitti tämän. Toinen tuntuva haitta oli se, että sekä maksettavat että myös taksametrin osoittamat määrät harvoja poikkeuksia lukuunottamatta olivat epätasaiset. Laatiessaan ehdotusta eriluokkaisten autojen kuljetusmaksuiksi komitea sen vuoksi oli pitänyt tärkeänä poistaa nämäkin epäkohdat.

Mitä itse määriin tuli, oli komitea mikäli mahdollista koettanut ottaa huomioon autoliikkeen harjoittamisesta johtuvat kustannukset ja tällöin todennut, että kustannusten lisääntymiset ja vähenemiset tosin jossain määrin pitivät toisiaan tasapainossa, mutta että autonomistajain kustannukset kuitenkin suurin piirtein olivat jonkin verran alentuneet.

Tähän nähden ja kun vaatimukset ensimmäisen luokan autojen kunnossapitoon nähden tulisivat olemaan erittäin ankarat sekä sitä paitsi täytyi katsoa liikenteen edun vaativan kannustamaan autonomistajia hankkimaan sellaisia autoja, jotka voitiin rekisteröidä mainittuun luokkaan ja pysyttämään ne siinä, oli komitea sitä mieltä, että toisen luokan autojen kulkumaksuja olisi jossain määrin alennettava ja ensimmäisen luokan autojen kulkumaksuja jossain määrin korotettava nykyisin voimassa olevista.

Autojen luokituksen yhteydessä komitea oli käsitellyt kysymystä, millä tuntomerkeillä eri luokkiin kuuluvat autot olisi varustettava, jotta yleisö ne helposti tuntisi. Komitea puolestaan oli havainnut sopivimmaksi, että kaikki vuokra-autot varustettaisiin selvillä, luokkaa osoittavilla, vähintään 15 sm korkeilla ja vähintään 3 sm leveillä roomalaisilla numeroilla sekä takaovissa että jäädyttäjässä, ja pitäisi ensimmäisen luokan autoissa numeron olla maalatut valkeiksi, toisen luokan autoissa keltaisiksi. Sen lisäksi oli komiteassa ehdotettu, että vuokra-autoissa koko vaununkehää ympäröisi 5—6 sm leveä raita, valkea ensimmäisen ja keltainen toisen luokan autoissa; tämä värillinen raita, joka ulkomaillakin oli viime aikoina monin paikoin otettu käytäntöön, olisi tarpeellinen osin, jotta kävisi mahdolliseksi pitemmänkin matkan päästä erottaa eriluokkaiset autot, osin niiden osoittamiseksi vuokra-autoiksi yksityisautojen vastakohtana. Komitean enemmistö oli kuitenkin mietintöä tarkistettaessa yhtynyt siihen mielipiteeseen, että ilman puheena olevaa raitaa voitiin tulla toimeen, ainakin kunnes olisi osoittautunut, että numerot eivät riittäneet eriluokkaisten autojen tuntomerkeiksi.

Maistraatin kehoitettua kaupunginvaltuustoa antamaan lausuntonsa edellämainituista taksaehtotuksista oli valtuuston valmisteluvaliokunta pyy-

tänyt asiasta lausuntoa rahatoimikamarilta, joka hankittuaan Suomen ajurien liiton Helsingin osaston ja Helsingin autonkuljettajain yhdistyksen lausunnot esitti ¹⁾, että kaupunginvaltuusto maistraatille annettavassa lausunnossaan puoltaisi edellämainittujen pika-ajuri- ja autotaksain vahvistamista seuraavin kamarin ehdottamin muutoksin:

Ensimmäisen ja kolmannen vyöhykkeen välinen raja olisi määrättävä kulkemaan rautatien tavara-aseman yli ja tämän selventämiseksi esim. muistutuksiin lisättävä seuraava lause: »ajosta, joka tapahtuu ensimmäisestä tai kolmannesta vyöhykkeestä Töölön tavara-asemalle tai päinvastoin suoritetaan maksu ilman korotusta». Viidennen vyöhykkeen koillisraja olisi määrättävä kulkemaan pitkin X kaupunginosan pohjoisraja; yöajan olisi katsottava kestävän klo 12:sta yöllä 6.30:een ap., jolta ei matkustajilta, jotka saapuivat Helsinkiin aamun ensimmäisellä kaukojunalla, voisi vaatia yötaksan mukaista maksua; muistutuksiin sisältyvä määräys, että ajurin, jos ajo oli alkanut ennen klo 12 yöllä ja jatkui tämän ajankohdan jälkeen, oli ilmoitettava, milloin kello oli 12, olisi poistettava; vastedes painatettavaan taksaan olisi liitettävä sopivan kokoinen kaupungin kartta, johon vyöhykkeiden rajat olisivat selvästi merkityt; nimitys taksometri-autoajotaksa olisi erittäin pitkänä ja hankalana korvattava nimityksellä autotaksa; yhtenäisyyden aikaansaamiseksi olisi yöaika autotaksassakin määrättävä kestämään klo 12 yöllä—6.30 ap.

Kun auto noudettiin tai tilattiin puhelimitse, oli komitean mielestä suoritettava täysi maksu matkasta autoasemalta. Tätä määräystä rahatoimikamari piti kohtuuttomana, mutta jätti asianomaisten harkittavaksi, miten tämä epäkohta olisi poistettavissa. Mitä tuli autojen tuntomerkkeihin, ei kamari puolestaan tahtonut vaatia komitean vähemmistön ehdottamaa vaunukehän ympäri maalattavaa raitaa, kunhan auto varustettiin jollain muulla etäällä näkyvällä merkillä, joka osoitti sen vuokra-autoksi.

Asiaa lopullisesti esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti ²⁾ maistraatille annettavassa lausunnossa puoltaa edellämainittujen taksaehdotusten hyväksymistä edellämainitun rahatoimikamarin ehdottamin muutoksin, sekä lisäksi siten muutettuina, että autotaksa tulisi voimaan kesäkuun 1 p:nä. Lausuntoon päätettiin liittää ote valtuuston kokouksessa tehdystä pöytäkirjasta, jotta eräiden valtuutettujen asiaa käsiteltäessä esittämät lausunnot mahdollisesti voitaisiin ottaa huomioon.

Maistraatti vahvisti taksat ³⁾ toukokuun 10 p:nä olemaan voimassa seuraavan kesäkuun 1 p:stä lukien.

Kaupunginvaltuutettujen ja tilintarkastajain vaalin toimittamisen aika. Vuonna 1917 annetun kunnallisen vaalilain 1 §:n nojalla kaupunginvaltuusto päätti ⁴⁾, että valtuuston jäsenen ja tilintarkastajain vaalia, jonka mainitun lain määräysten mukaan tuli alkaa joulukuun 4 p:nä, oli jatkettava ja vaali loppuun suoritettava saman kuukauden 5 p:nä.

Raittiyslautakunnan kokoonpano. Koska raittiyslautakunta valtioneuvoston heinäkuun 7 p:nä 1922 tekemän päätöksen mukaan oli päätösvaltainen, kun kaksi kolmannesta sen jäsenistä oli saapuvilla, ja oli osoittautunut sängen vaikeaksi saada Helsingin raittiyslautakunta, johon kuului ⁵⁾ 5 jäsentä, päätösvaltaisena kokoontumaan, päätti ⁶⁾ kaupunginvaltuusto lautakunnan esityksestä, että siihen vakinaisten jäsenten lisäksi määrättäisiin kuulumaan kaksi varajäsentä, jotka valittaisiin kahdeksi vuodeksi kerrallaan.

¹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 2. — ²⁾ Valt. pöytäk. 16 p. huhtik. 2 §. — ³⁾ Kunnall. asetuskok. siv. 55 ja 59. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 29 p. lokak. 6 §. — ⁵⁾ Ks. 1923 vuod. kert. siv. 153 — ⁶⁾ Valt. pöytäk. 11 p. kesäk. 41 §.

Raittiuslautakunnan varajäseniksi kuluvan vuoden jäljelläolevaksi osaksi kaupunginvaltuusto valitsi ¹⁾ toimittaja A. E. Leinon ja opettajatar O. Mobergin.

Vuositulintarkastajain vaali. Kunnallisvaalien keskuslautakunnalta saapuneen ilmoituksen mukaan oli joulukuun 4 ja 5 p:nä 1923 toimitetussa vaalissa vuositulintarkastajiksi valittu ²⁾ filosofianmaisteri J. Someri, toimitsija A. Halme, kamreeri E. Wegelius ja kansakoulunopettaja B. Holmström sekä heidän varamiehikseen pankinjohtaja V. Laurola, työnjohtaja E. Nuru, prokuristi A. Englund ja kamreeri F. Säfström.

Tilintarkastajain vaali. Sedmigradskyn pientenlastenkoulun ja Marian turvakodin vuoden 1924 tilien tarkastajiksi kaupunginvaltuusto valitsi ³⁾ kamreeri S. Ehrstedtin ja kirjaltaja K. F. Hellgrenin.

Lastensuojelulautakunnan jäsenten vaali. Sittenkuin lastensuojelulautakunnalle oli vahvistettu ⁴⁾ uusi ohjesääntö, valitsi ⁵⁾ kaupunginvaltuusto mainitun lautakunnan puheenjohtajaksi professori M. Ruuthin ja varapuheenjohtajaksi tarkastaja M. Sillanpään sekä jäseniksi oikeusneuvosmies B. C. Carlsonin, kansakoulunjohtaja A. Noposen, lastentarhanopettajatar I. Poppiuksen, kansakoulunopettajatar L. Salovaaran ja rouva A. Suomisen.

Vapautus komitean jäsenyydestä. Professori K. A. Moringille myönnettiin ⁶⁾ anomuksesta vapautus sen komitean jäsenyydestä, jonka kaupunginvaltuusto oli asettanut ⁷⁾ selvittämään kysymystä rajakkaisten alueiden yhdistämisestä kaupunkiin. Hänen sijaansa valittiin komitean jäseneksi vt Norrmén.

Vapautus hallitusten sekä johto- ja lautakuntain jäsenyydestä. Köyhäinhuoltohallituksen jäsen K. J. Aalto, joka oli muuttanut paikkakunnalta, vapautettiin ⁸⁾ köyhäinhuoltohallituksen jäsenyydestä ja hänen sijaansa valittiin jäseneksi vt Moisio. Sensijaan valtuusto ei katsonut tarpeelliseksi valita uutta varajäsentä nykyään pidätettynä olevan vtn E. W. Fagerholmin sijaan.

Opettajatar O. Mobergin sijaan, joka omasta pyynnöstään oli vapautettu asianomaisista tehtävistä, kaupunginvaltuusto valitsi ⁹⁾ työväenopiston suomenkielisen osaston johtokunnan jäseneksi filosofiantohtori T. Hultinin ja ammattiopetuslaitosten keskusjohtokunnan jäseneksi tohtorinrouva E. Ivalon.

Sittenkuin varatuomari A. Palmgren oli nimitetty valtioneuvoston jäseneksi, vapautettiin ¹⁰⁾ hänet kaupungin yleisten töiden hallituksen puheenjohtajan toimesta. Hänen sijaansa valittiin ¹⁰⁾ puheenjohtajaksi varapuheenjohtaja insinööri M. Muoniovaara ja varapuheenjohtajaksi ja jäseneksi viimeainitun sijaan insinööri E. Moring.

Valiokuntain ja komiteain jäsenten vaali. Talousarviovaliokunnan jäseniksi kaupunginvaltuusto valitsi ¹¹⁾ vtt A. Aallon, von Frenckellin, Halmeen, Harvian, Idströmin, Levoniuksen, Lindforsin, Paloheimon ja J. Sillanpään.

Kysymystä yleishyödyllisessä tarkoituksessa toimivain yritysten ja laitosten avustusmäärärahan jakamisesta valmistelemaan asetetun valiokunnan jäseniksi valittiin ¹²⁾ vtt K. J. Aalto, Hurmerinta, Meinander, Paulig ja M. Sillanpää; samalla valtuusto valtuutti valiokunnan vahvistamaan ne määrääjat, joiden kuluessa avustusanomukset ja tarvittavat asianomaisten hallitusten ja lautakuntain lausunnot oli annettava.

Johto- ja lautakuntien jäsenten vaali vuodeksi 1925. Puheenjohtajain,

¹⁾ Valt. pöytäk. 11 p. kesäk. 41 §. — ²⁾ S:n 9 p. tammik. 1 §. — ³⁾ S:n 11 p. kesäk. 8 §. — ⁴⁾ Ks. 1923 vuod. kert. siv. 145. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. 27 p. helmik. 28 §; vrt. 1923 vuod. kert. siv. 163. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. 24 p. syysk. 10 §. — ⁷⁾ Ks. 1920 vuod. kert. siv. 202. — ⁸⁾ Valt. pöytäk. 11 p. kesäk. 39 §. — ⁹⁾ S:n 15 p. lokak. 7 §. — ¹⁰⁾ S:n 11 p. kesäk. 35 §. — ¹¹⁾ S:n 9 p. tammik. 5 §. — ¹²⁾ S:n 9 p. tammik. 6 §.

jäsenten ja varajäsenten vaalissa kaupungin johto- ja lautakuntiin vuodeksi 1925 kaupunginvaltuusto valitsi ¹⁾:

kaupunginvaltuuston vaalilautakuntaan: jäseniksi insinööri E. von Frenckellin, johtaja Y. Harvian ja kirjaltaja K. F. Hellgrenin sekä varajäseniksi lehtori E. Meinanderin ja taloudenhoitaja H. Moision;

rahatoimikamariiniin: jäseniksi johtaja A. Björkenheimin, pankinjohtaja T. Grotenfeltin, johtaja K. Heinosen, lakitieteenkandidaatti K. V. Holman, filosofianmaisteri K. A. Wideniuksen ja seppä A. Virran;

satamahallitukseen: jäseniksi kirjaltaja K. F. Hellgrenin, satamatyöntekijä R. Kopran, johtaja J. Pelinin, filosofiantohtori H. Ramsayn ja insinööri W. K. Åströmin, minkä ohessa varapuheenjohtajaksi valittiin filosofiantohtori Ramsay;

sosiaalilautakuntaan: jäseniksi johtaja Y. Harvian, rakennusmestari A. Malmin, insinööri J. Markelin-Svenssonin, taloudenhoitaja H. Moision, toimittaja M. Paasivuoren, arkkitehti A. Toivosen ja kunnallisneuvos V. von Wrightin;

työnvälitystoimiston johtokuntaan: jäseniksi kivityöläisen V. Huuskosen, filosofiantohtori S. Ivalon, uunintekijä A. Malmin, toimittaja M. Paasivuoren ja kirjelijättelijä P. Rahikaisen;

kaupungin irtaimen omaisuuden inventtaajiksi: filosofiantohtori A. H. Bergholmin, konttoripäällikkö K. E. Grönlundin, seppä J. Hallan, kivityöläisen V. Huuskosen, merikapteeni H. L. Laurentin, varastonhoitaja K. V. Saxellin, pankinjohtaja Y. A. Uotilan, tehtailija K. A. Wiggin ja rakennusmestari O. Vilamon;

kaupungin kiinteän omaisuuden katselmusmiehiksi: metsäneuvos E. J. Koskenmaan, metallityöläisen J. K. Lehtosen, agronomi S. Lindholmin, arkkitehti U. Åbergin ja viilaaja F. A. Åkermanin;

kaupunginkassan inventtaajiksi: rakennusmestari K. J. Roustin ja konttoristi M. Sinisalon sekä näiden varamiehiksi leipuri F. Heinosen ja kamreeri V. Hougbergin;

verotuslautakuntaan: jäseniksi filosofianmaisteri A. Ekströmin, kamari-neuvos E. E. Enebergin, kanslianjohtaja H. Enwaldin, varatuomari B. von Fieandtin, maalarimestari A. Haanojan, johtaja P. E. Hallblomin, majuri H. Honkasen, kamreeri V. P. Kaarnan, varastotyöläisen M. Korhosen, kivityöläisen H. Laukkasen, lehtori E. Malmbergin, metallityöläisen O. Niemen, johtaja R. Nikanderin, kauppias A. F. Nymanin, valaja O. Saaren, vuorineuvos W. A. Sohlbergin, jalokiviseppä A. Tillanderin, työnvälitysneuvoja T. Uskin, talonmistaja E. Wanteen, maalari T. Wirtasen ja verhoilija E. Wäisäsen;

tutkijalautakuntaan: jäseniksi ent. protokollasihteerin G. W. Boijerin, varatuomari J. Eerikäisen, isännöitsijä C. F. Fagerholmin, kirvesmies J. Järvisen, metallityöläisen P. Kalervon, maalari J. Konttisen sekä johtajat A. Kuusen ja E. Sederholmin;

julkisivupiirustusten tarkastustoimikuntaan: jäseniksi puuseppä M. W. Långholmin ja professori O. Tarjanteen;

holhouslautakuntaan: jäseneksi esittelijäneuvos I. Groundstroemin;

oikeusaputoimiston johtokuntaan: jäseniksi professori W. Chydeniuksen, johtaja R. Itkosen, ammattijärjestön sihteerin E. A. Metsärannan, hallinto-neuvos O. Möllerin ja lakitieteenkandidaatti S. J. Pentin;

urheilulautakuntaan: jäseniksi kansakoulunopettaja J. U. Autosen,

¹⁾ Valt. pöytäk. 10 p. jouluk. 1 §.

insinööri E. von Frenckellin, faktori A. Grönroosin, verhoilija V. Lähteisen ja hammaslääkäri R. Stenbergin;

raittiuslautakuntaan: jäseniksi ylioppilas F. Kreanderin, lehtori K. U. Suomelan ja neiti F. Tuliniemen sekä varajäseniksi toimittaja A. E. Leinon ja kansakoulunopettajatar O. Oinolan;

palotoimikuntaan: jäseniksi toimitusjohtaja G. Idströmin, insinööri I. Kilisen, mallipuuseppä K. L. Lydmanin ja kamreeri A. J. Suvirannan;

terveydenhoitolautakuntaan: jäseniksi professori vapaah. O. von Hellensin, metallityöläisen J. K. Lehtosen, lääkintöneuvos A. V. Mannerin, lääketieteenlensensiaatit H. Ryömän ja H. Sundeliuksen sekä varajäseniksi professori Y. Kajavan, toimittaja A. E. Leinon, taloudenhoitaja K. M. Pukin, apteek-kari E. Stigzeliuksen ja ent. ylihoitajattaren E. Äströmin;

sairaalaylihallitukseen: jäseniksi professorit J. Hagelstamin ja E. Sandelinin, minkä ohessa puheenjohtajaksi valittiin professori Sandelin ja varapuheenjohtajaksi lääketieteenlensensiaatti E. Suolahti;

köyhäinhoitolautakuntaan: jäseniksi eversti O. Ehrströmin, filosofiantohtori J. af Forselleksen, rouva I. Grönstrandin, taloudenhoitaja A. Halmeen, sementtityöläisen P. Nevalaisen ja kansakoulunopettajatar O. Oinolan sekä varajäseniksi lääketieteentohtori E. Alhon, ylijunailija K. T. Boströmin, rouva H. Kaukosen, rouva F. Pietikäisen, lääketieteentohtori A. Ruotsalaisen ja lääketieteenlensensiaatti A. Wartiovaaran, minkä ohessa puheenjohtajaksi valittiin ens. palomestari W. Bergström ja varapuheenjohtajaksi pianoteknikko J. Virtanen;

lastensuojelulautakuntaan: jäseniksi oikeusneuvosmies B. C. Carlsonin, kansakoulunjohtaja A. Noposen, lastentarhanjohtajatar I. Poppiuksen, professori M. Ruuthin, tarkastajatar M. Sillanpään, rouva A. Suomisen ja kirjanpitäjä B. Tabellen, minkä ohessa puheenjohtajaksi valittiin professori Ruuth ja varapuheenjohtajaksi tarkastajatar Sillanpää;

suomenkielisten kansakoulujen johtokuntaan: jäseniksi taloudenhoitaja J. E. Janatuisen ja filosofianmaisteri A. E. Lehdon;

ruotsinkielisten kansakoulujen johtokuntaan: jäseniksi puuseppä M. W. Långholmin ja lehtori E. Meinanderin;

ammattiopetuslaitosten keskusjohtokuntaan: jäseniksi tehtailija V. W. Holmbergin, rouva E. Ivalon, johtaja L. Lyytikäisen, ompelijatar M. Paason, rouva F. Pietikäisen ja johtaja M. Sergeliuksen, minkä ohessa puheenjohtajaksi valittiin kunnallisneuvos V. von Wright;

ammattioppilaslautakuntaan: jäseniksi työnantajain edustajina maalari-mestari A. Haanojan ja kultaseppä F. V. Lindroosin sekä työntekijäin edustajina kirjansitoja E. Merikosken ja taloudenhoitaja H. Moision sekä varajäseniksi työnantajain edustajina tehtailija V. W. Holmbergin ja johtaja L. Lyytikäisen sekä työntekijäin edustajina metallityöläisen Y. I. Lehtisen ja toimittaja M. Paasivuoren, minkä ohessa puheenjohtajaksi valittiin kunnallisneuvos V. von Wright ja varapuheenjohtajaksi varatuomari E. von Boehm;

työväenopiston suomenkielisen osaston johtokuntaan: jäseniksi esittelijäneuvos E. Böökin, filosofiantohtori T. Hultinin, kirvesmies N. Kalson, dosentti K. S. Laurilan, filosofianmaisteri R. Liukkosen, kansakoulunjohtaja A. Noposen ja ylim. professorin V. Voionmaan;

työväenopiston ruotsinkielisen osaston johtokuntaan: jäseniksi filosofiantohtori J. af Forselleksen, filosofianmaisteri Y. Heikelin, valtioneuvos E. Krogiuksen, filosofiantohtori A. Mickwitzin, rouva F. Pietikäisen, professori J. E. Rosbergin ja kirjakauppaapulaisen F. Sundquistin;

kansanlastentarhain johtokuntaan: jäseniksi opettajatar N. Bohnhofin, rehtori B. Estlanderin, taloudenhoitajatar M. Oksasen, lääketieteentohtori A. Ruotsalaisen ja neiti F. Tuliniemen;

Sednigradskyn pientenlastenkoulun ja Marian turvakodin johtokuntaan: jäseniksi kamreeri V. Hougbergin ja puuseppä M. W. Långholmin;

kaupunginkirjaston johtokuntaan: jäseniksi filosofiantohtori A. H. Berg-holmin, professori H. Bergrothin, kivityöläinen V. Huuskosen, professori A. Wallenskiöldin ja ylim. professori V. Voionmaan;

kaupungin museon johtokuntaan: jäseniksi filosofiantohtorit J. E. Ailion ja J. Rinteen sekä yliarkkitehti S. M. Schjerfbeckin;

musiikkilautakuntaan: jäseniksi toimittaja E. Lindahlin, yliarkkitehti H. Lindbergin, kirjaltaja V. Mikkolan, kauppaneuvos A. Niklanderin ja filo-sofiantohtori H. Ramsayn;

kaupungin teknillisten laitosten hallitukseen: jäseniksi professori A. L. Hjelmmannin, viilaaja O. Niemen, insinööri H. Pehrmanin, sähkötekniikko V. V. Salovaaran ja insinööri E. Schröderin, minkä ohessa puheenjohta-jaksi valittiin professori Hjelmmann ja varapuheenjohtajaksi insinööri Pehrman;

kaupungin yleisten töiden hallitukseen: jäseniksi professori K. A. Ahlforsin, insinöörit E. Moringin ja M. Muoniovaaran, kirvesmies A. Mäkisen, sähkötyö-läinen O. W. Oksasen, arkkitehdit A. Toivosen ja V. Vähäkallion, minkä ohessa puheenjohtajaksi valittiin insinööri Muoniovaara ja varapuheenjohta-jaksi insinööri Moring;

puhtaanapitohallitukseen: jäseniksi toimittaja A. Aallon sekä johtajat J. T. Isotuvan, E. Pauligin ja M. Sergeliuksen; sekä

maatalouslautakuntaan: jäseniksi professori E. Ehrnrootthin, toimiston-johtaja K. J. Ellilän, kaupungingeodeetti W. O. Lillen, johtaja V. Tannerin ja maataloustyöntekijäin liiton huoltamusmiehen V. Viherkosken.

Kansakoulujohtokuntain jäsenten toimikauden pitentäminen. Voidakseen kalenterivuoden 1925 alusta kansakoulujohtokunnan vaaliin nähden soveltaa toukokuun 31 p:nä 1924 annetun kansakoulutoimen järjestysmuutoksen perus-teita koskevan lain toimeenpanoasetuksen määräyksiä, päätti ¹⁾ kaupungin-valtuusto kuluvan vuoden loppuun pitentää elokuun 1 p:nä erovuoroisten ruotsinkielisten kansakoulujen johtokunnan jäsenten, puuseppä M. W. Lång-holmin ja lehtori E. Meinanderin, sekä suomenkielisten kansakoulujen johto-kunnan jäsenten, toimitsija J. E. Janatuisen ja filosofianmaisteri A. E. Lehdon, toimikaudet.

Samasta syystä kaupunginvaltuusto sittemmin päätti ²⁾ vuoden 1925 lop-puun pitentää s. v. elokuun 1 p:nä erovuoroisten ruotsinkielisten kansakoulu-jen johtokunnan jäsenten, filosofiantohtori A. Mickwitzin ja viilaaja F. A. Åkermanin, toimikaudet. Samoin pitennettiin ³⁾ samaksi ajaksi ja samasta syystä suomenkielisten kansakoulujen johtokunnan jäsenten, toimittaja P. Lönngrenin ja filosofiantohtori A. F. Puukon toimikaudet.

Eri koulujen vanhempainneuvostojen vaali. Maistraatin kehoituksesta kaupunginvaltuusto valitsi ⁴⁾ eri kouluille vanhempainneuvostot kolmivuotis-kaudeksi syyskuun 1 p:stä 1924 elokuun 31 p:än 1927.

Jäsenten vaali yksityisten laitosten johtokuntiin. Suomen liikemiesten

¹⁾ Valt. pöytäk. 11 p. kesäk. 36 §. — ²⁾ S:n 10 p. jouluk. 17 §. — ³⁾ S:n 10 p. jouluk. 18 §. — ⁴⁾ S:n 27 p. helmik. 3 § ja 10 p. syysk. 1 §.

kauppaopiston johtokuntaan valittiin ¹⁾ jäseneksi filosofiantohtori K. A. Paloheimo;

ammattien edistämislaitoksen hallitukseen: jäseneksi professori A. L. Hjelmmann ja varajäseneksi insinööri W. K. Åström; taide- ja teollisuuskeskuskoulun johtokuntaan: jäseneksi professori A. Lindgren ja varajäseneksi kirjallisuuden johtokuntaan: jäseneksi sähkömontööri O. Räsänen, oikeusneuvosmies Y. Similä, insinööri G. Sourander ja rakennusmestari I. W. Udd;

Sittenkuin K. H. Renlundin säätiön Suomen käytännöllis-geoloogista tutkimusta varten hallitus oli ilmoittanut, että hallituksessa valtioneuvos M. Hallbergin kuoltua oli yksi sija täyttämättä, päätti ²⁾ valtuusto, koska uuden hallituksen jäsenen valitseminen voimassa olevain määräysten mukaisesti oli valtuuston asia, valita tähän tehtävään vuorineuvos A. Alfthanin.

Helsingin teollisuuskoulun johtokunnan jäsenen insinööri I. Killisen tultua nimitetyksi saman koulun lehtoriksi kaupunginvaltuusto päätti ³⁾ valita hänen sijaansa johtokunnan jäseneksi johtaja Y. Similän.

Jäsenten valitseminen lakimääräisiin lautakuntiin. Uudenmaan läänin maaherran vahvistettua Helsingin kaupungin tulo- ja omaisuusverotusta varten asetettavan verotuslautakunnan jäsenluvun kahdeksaksi kaupunginvaltuusto valitsi ⁴⁾ mainitun lautakunnan jäseniksi sihtööri E. Aarnion, johtaja P. E. Hallblomin, majuri H. Honkasen ja lehtori E. Malmbergin sekä varajäseniksi varatuomarit J. E. Blomqvistin ja B. von Fieandt, kamreeri V. P. Kaarnan sekä metallityöntekijä J. K. Lehtosen.

Tasavallan presidentin määrättyä uudet eduskuntavaalit toimitettaviksi, kaupunginvaltuusto valitsi ⁵⁾ Uudenmaan läänin vaalipiirin keskuslautakunnan jäseniksi filosofianmaisteri O. Grundstroemin ja taloudenhoitaja A. Halmeen sekä varajäseneksi kamreeri A. Sallménin.

Kunnallisten vaalien keskuslautakunnan ja vaalilautakuntain puheenjohtajain, jäsenten ja varajäsenten vaali. Kunnallisen vaalilain 3 §:n mukaisesti toimitettiin ⁶⁾ kunnallisten vaalien keskuslautakunnan samoinkuin kaupungin äänestysalueiden vaalilautakuntien puheenjohtajain, jäsenten ja varajäsenten vaali.

Kaupungin edustaminen eri kongresseissa. Amsterdamin kaupunginhallituksen kutsuttua Helsingin kaupungin yhden tai useampia edustajia lähettämällä ottamaan osaa kongressiin, jonka Kansainvälinen kaupunkiliitto aikoi panna toimeen Amsterdamin kesäkuun 30—heinäkuun 2 p:nä, päätti ⁷⁾ kaupunginvaltuusto määrätä esittelijäneuvos E. Böökin edustamaan kaupunkia mainitussa kongressissa.

Sittenkuin Svenska stadsförbundet niminen liitto oli pyytänyt kaupunginvaltuustoa valitsemaan ja lähettämään edustajansa liiton kongressiin, joka pidettäisiin Hälsingborgissa elokuun 27 ja 28 p:nä, päätti ⁸⁾ valtuusto edustajikseen mainittuun kongressiin määrätä puheenjohtajansa Ehrnroothin ja varapuheenjohtajansa Tannerin sekä vt:n Tolletin ja kaupunginjohtaja A. Castrénin.

Maalaiskuntain liiton pyydettyä kaupunginvaltuustoa lähettämään edustajansa liiton ensimmäiseen, Helsingissä marraskuun 17 ja 18 päivinä pidettävään kongressiin, valtuusto päätti ⁹⁾ vastaanottaa kutsun ja valita edusta-

¹⁾ Valt. pöytäk. 10 p. jouluk. 1 §. — ²⁾ S:n 29 p. lokak. 21 §. — ³⁾ S:n 28 p. toukok. 16 §. — ⁴⁾ S:n 10 p. jouluk. 2 §. — ⁵⁾ S:n 13 p. helmik. 1 §. — ⁶⁾ S:n 24 p. syysk. 1 §.; 12 p. marrask. 28 §.; 26 p. marrask. 18 ja 19 §§. — ⁷⁾ S:n 11 p. kesäk. 11 §. — ⁸⁾ S:n 28 p. toukok. 23 §. — ⁹⁾ S:n 15 p. lokak. 4 §.

jikseen mainittuun tilaisuuteen puheenjohtajansa Ehrnroothin sekä vtt Halmeen ja Levoniuksen.

Edustajain vaali rautaliikesymsyksen käsittelemiseksi pidettäviin kokouksiin. Kaupunginvaltuusto valitsi ¹⁾ vtt Halmeen, Lindforsin ja Paloheimon sekä varalle vtt Huuskosen ja Ramsayn edustamaan valtuustoa niiden kuntain edustajain välisissä neuvotteluissa, joiden alueita suunniteltu Helsingin Risteen rautatie tulisi koskettelemaan.

¹⁾ Valt. pöytäk. 28 p. toukok. 24 §.

II. Rahatoimikamari.

Rahatoimikamarin puheenjohtajana toimi vuoden varrella kaupunginjohtaja ent. senaattori A. Castrén sekä hänen ollessaan estyneenä jompikumpi avustavista kaupunginjohtajista, insinööri J. W. Andersin tai filosofiantohtori J. Helo nyt mainitussa järjestyksessä. Kaupunginvaltuuston valitsemina kamarin jäseninä olivat johtaja A. Björkenheim, pankinjohtaja T. Grötenfelt, johtaja K. Heinonen, varatuomari K. V. Holma, johtaja K. Widenius ja seppä A. Virta. Rahatoimikamarin jaostoon kuuluivat kaupunginjohtaja sekä kaksi kamarin jäsentä, jotka valittiin neljäksi kuukaudeksi kerrallaan.

Kanslianjohtajana toimi avustava kaupunginjohtaja Andersin. Sihteerinvirkoja hoitivat ent. yhteiskoulunopettaja A. Ervasti, ent. kaupunginarkkitehti K. Hård af Segerstad ja varatuomari A. Blomberg. Notaarina oli filosofianmaisteri G. Brotherus, kirjaajana neiti I. Heikel, asiamiehenä varatuomari M. Wilskman sekä asiamiesosaston notaarina herra S. Puranen. Avustavana asiamiehenä toimi kesäkuun 11 p:stä marraskuun 6 p:n varatuomari V. K. Noponen.

Rahatoimikamarilla oli vuoden varrella 94 ja kamarin jaostolla 45 kokousta. Kamarin pöytäkirjain pykäläluku oli 6,305 ja vuoden varrella lähetettyjen kirjelmäin lukumäärä 2,014.

Rahatoimikamarin vuoden varrella käsittelemistä asioista mainitaan tässä seuraavat:

A. Kaupungin kiinteää omaisuutta koskevat asiat.

1. *Kysymykset kiinteän omaisuuden hankinnasta ja kaupungille kuuluvan tuollaisen omaisuuden siirrosta.*

Kadunjärjestelyä varten tarvittavan tonttialueen osto. Kaupunginvaltuuston anottua valtioneuvostolla oikeutta saada lunastaa eräs alue valtion omistamasta Vuorimiehenkadun tontista n:o 1¹⁾ kulkulaitosministeriö tiedusteli, suostuisiko kaupunki luovutuksen ehtona hyväksymään kaupungin velvoittamisen rakentamaan uuden pengermuurin uutta tontinrajaa myöten ja varustamaan sen aidalla sekä teettämään penkereelle tarpeelliseksi katsotut istutukset. Rahatoimikamari päätti²⁾ vastata tiedusteluun myöntävästi.

Eräiden Hertonäsän alueiden osto. Sittenkuin kaupunginvaltuusto puolestaan oli päättänyt ostaa eräitä Hertonäsissä sijaitsevia alueita 5,000,000 markan hinnasta¹⁾, olivat myyjät hyväksyneet tämän hinnan jaettuna seuraavasti eri alueiden omistajain kesken: Chr. Roterma 643,810 markkaa,

1) Ks. tätä kert. siv. 11. — 2) Rkmrin pöytäk. 12 p. jouluk. 1,740 §.

Suomalainen osakeyhtiö G. Hartmannin koneliike 575,330 markkaa, John Stenbergs maskinfabriks aktiebolag niminen yhtiö 689,210 markkaa, osakeyhtiö Ferro ja Hertonäsins teollisuusosakeyhtiö 1,288,140 markkaa, osakeyhtiö Agros 340,000 markkaa, Aktiebolaget Vesijohtoliike--Huber osakeyhtiö 157,230 markkaa, Hiilikomppania osakeyhtiö 127,710 markkaa, B. Jung 197,710 markkaa, toiminimi Finska nordkompaniet 87,170 markkaa, V. Ljungberg 140,380 markkaa, osakeyhtiö Ivar Lindfors 70,950 markkaa, B. Cederhvarf 133,790 markkaa, A. Salingre 108,960 markkaa, B. Geitlin 280,000 markkaa, V. Hoving 131,760 markkaa ja K. Lindman 25,850 markkaa. Ehdoksi oli insinööri H. Herlin osakeyhtiö Ferron ja Hertonäsins teollisuusosakeyhtiön osake-enemmistöjen omistajana asettanut vaatimuksen, että kaupunki edellä mainitusta hinnasta lunastaisi kaikki mainittujen yhtiöiden osakkeet, joilla yhtiöillä ei ollut muita varoja kuin kyseelliset alueet. Rahatoimikamari myöntyi¹⁾ tähän edellyttäen, että yhtiöiden mahdollisten velkain suorittamisesta esitettiin pankkitakuu. Koska alueita ei vielä oltu jaettu eri tiluksiksi, oli maanmittaustoimilus keskeytettävä, joten alue otettujen kiinnitysten tultua kuoleetuiksi ilman muuta palaisi kantatilaan kuuluvaksi.

Sittemmin konsuli Chr. Roterman tarjosi kaupungille lunastettavaksi kaksi hänen aikaisemmin omistamalleen maa-alueelle rakennettua huvilarakennusta, ja rahatoimikamari päätti²⁾ ostaa ne, ellei kaappasumma ollut 15,000 markkaa suurempi.

Ostettuja rakennuksia. Rahatoimikamari päätti³⁾ ostaa Suomen ilmailukenneosakeyhtiön Palosaassa sijaitsevat rakennukset 30,400 markasta, jotka osoitettiin kamarin käyttövaroista. Yhtiö vapautettiin vuokran suorittamisesta kesäkuun 1 p:stä 1923 lukien. Kansanpuistojen valvojaa kehoitettiin ottamaan rakennukset huostaansa; jos ne mahdollisesti annettaisiin vuokralle, olisi rahatoimikamarin vahvistettava vuokramaksu.

Evättyjä kiinteistön myyntitarjouksia. Keskusosuusliike Labor tarjosi kaupungille korttelissa n:o 186 sijaitsevat yhtiön omistamat tontit ja varastorakennukset 2,000,000 markan hinnasta, joka sittemmin alennettiin 1,632,540 markkaan, mutta rahatoimikamari epäsi⁴⁾ anomuksen, koska kaupunki ei tarvinnut mainittuja rakennuksia.

Vapaah. W. von Bonsdorffin uudistetun tarjouksen Boxbackassa sijaitsevan Sonaby gård nimisen huvilapalstan myynnistä 415,000 markan kauppahinnasta rahatoimikamari epäsi⁵⁾, koska kaupunki ei palstaa tarvinnut ja hintaa pidettiin liian korkeana.

Mäkkylän kruununvirkatalon vuokraaminen. Jos suunniteltu Helsingin—Risteen rautatie, kuten todennäköistä oli, tulisi kulkemaan Mäkkylän tilan maiden halki, voisi tämän johdosta tilalle syntyä taaja asutus. Koska kaupungilla oli tähän asutukseen nähden etuja valvottavanaan ja koska tila lähimmässä tulevaisuudessa annettaisiin vuokralle 4 vuoden ajaksi, antoi⁶⁾ rahatoimikamari kaupunginagronoomille toimeksi antaa ehdotuksen tilan mahdollisesta vuokraamisesta kaupungille. Kaupunginjohtaja teki sittemmin selkoa asutushallituksen kanssa asiassa käydyistä neuvotteluista, minkä jälkeä asia toistaiseksi pantiin pöydälle⁷⁾.

Kysymys vallion virkatalojen lunastamisesta. Sittenkuin oli herännyt kysymys Mäkkylän ja Malmgårdin virkatalojen mahdollisesta ostamisesta

¹⁾ Rkmin pöytäk. 29 p. heinäk. 1,109 § ja 7 p. elok. 1,113 §. — ²⁾ S:n 7 p. lokak. 1,406 §. — ³⁾ S:n 26 p. maalisk. 442 §. — ⁴⁾ S:n 6 p. toukok. 752 § ja 17 p. kesäk. 953 §. — ⁵⁾ S:n 11 p. maalisk. 355 §; ks. 1923 vuod. kert. siv. 168. — ⁶⁾ Rkmin pöytäk. 9 p. syysk. 1,240 §. — ⁷⁾ S:n 12 p. syysk. 1,250 §.

kaupungille, ilmoitti maatalouslautakunta, etteivät ne olleet kaupungin maatalouden kannalta tarpeelliset. Kaupungin yleisten töiden hallitus puolestaan lausui, että olisi suotavaa, että kaupunki ostaisi Malmgårdin pyöriseäkseen ja tehdäkseen yhtenäisemmäksi kaupungin omistamain tiluksien muodostaman kuvion, sitäkin suuremmalla syyllä, koska maasto oli tasaista ja virkatalo siten sopisi asutustarkoituksiin, erittäinkin suunnitellun uuden luoteeseen suuntautuvan rautatien valmistuttua; Mäkkylän virkatalo taas rajoittui Reimarsin tilaan ja sen alueella voitiin todennäköisesti tulevaisuudessa odottaa runsasta asutusta. Sen vuoksi tuntui siltä että kaupungille olisi edullista lunastaa virkatilat, jos ne olisivat saatavissa kohtuulliseen hintaan. Samalla hallitus huomautti, että kaupunki tarvitsi eräitä osia valtion omistamasta Fredriksbergin tilasta valtavyölyän rakentamiseksi pohjoiseen, kun taas tilan muut alueet tarvittiin valtion meteorologisen keskuslaitoksen ja valtionrautateiden tarpeisiin; kysymys edellytettiin kuitenkin otetun käsiteltäväksi kaupungin ja valtion välistä suurta tilusvaihtoa koskevan kysymyksen yhteydessä. Rahatoimikamari päätti¹⁾, ettei asia aiheuttaisi muuta toimenpidettä.

Botbyn tilan myyntitarjous. Rouva H. Alander oli rahatoimikamarilta tiedustellut, mihin toimenpiteisiin kaupunki aikoi ryhtyä sen johdosta, että Hertonäs gods aktiebolag niminen yhtiö oli sitoutunut määrääjän kuluessa rakentamaan raitiotien Hertonäsän ja Botbyn tilain väliseen rajaan asti, minkä ohessa Botby gods aktiebolag yhtiö oli tarjoutunut kaupungille myymään mainitun tilan. Rahatoimikamari päätti²⁾:

1) panna rouva Alanderin tiedustelun pöydälle ja antaa kansliansa tehtäväksi tarkastaa Botby gods aktiebolag yhtiön tilit ja tilinpäätökset, toukokuun 15 p:n 1919 jälkeiseltä ajalta sen seikan selvittämiseksi, olivatko eräiden tilasta myytyjen palstain kauppahinta sekä lokakuun 31 p:nä 1924 päivätyn rasisutodistuksen mukaan tilaan kiinnitettyt 3,450,000 markkaa tulleet yhtiön hyväksi; samoin kuin

2) korkeaan hintaan katsoen evätä Botby gods aktiebolag yhtiön myyntitarjouksen.

Varattuja tontteja. Rahatoimikamari päätti³⁾, että XI kaupunginosan korttelissa n:o 331 sijaitsevat Pengerkadun tontit n:ot 13 ja 15 toistaiseksi oli varattava johonkin yleiseen tarkoitukseen ja että X kaupunginosan korttelissa n:o 297 sijaitsevia Pitkäsillanrannan tontteja n:oitaa 5, 7 ja 9 toistaiseksi ei myytäisi.

Myytyjä tontteja. Rahatoimikamari möi vuoden varrella allamainitut tontit:

Korttelin numero.	Katu.	Tontin numero.	Ostaja.	Tontin pinta-ala, m ² .	Huuto-kauppahinta, Smk.
335	Agrikolankatu	7	Asunto-osakeyhtiö Agrikolankatu 7 ⁴⁾	1,674.105	326,500
346	Harjutori	8	Rakennusosakeyhtiö Harjutori 8 ⁵⁾	1,085.243	251,800
349	Helsinginkatu	17	Valtioneuvos V. Kivi ja herra J. Koskinen ⁶⁾	2,006.295	34,100

¹⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 7 p. marrask. 3,683 §. — ²⁾ Rkmrin pöytäk. 14 p. marrask. 1,600 §. — ³⁾ S:n 28 p. maalisk. 452 § ja 4 p. huhtik. 588 §. — ⁴⁾ S:n 26 p. maalisk. 417 §. — ⁵⁾ S:n 11 p. marrask. 1,573 §. — ⁶⁾ S:n 30 p. jouluk. 1,783 §.

411	Hietaniemenkatu	14	Finska industriaktiebolaget Viking osakeyhtiö ¹⁾	960.000	199,700
378	Inkoonkatu	3	Byggnadsandelslaget Bethel ²⁾	768.400	38,400
336	Kaarlenkatu	7	Helsingin autoliikenne osakeyhtiö ³⁾	841.833	171,700
424	Museokatu	34	Herrat K. Vähätalo, A. F. Koskivirta ja J. Koskinen ⁴⁾	1,315.088	371,000
437	„	36	Herrat F. J. Olamo ja O. Kiviranta ⁵⁾	1,429.324	160,200
410	Runebergkatu	17	Asunto-osakeyhtiö Runeberginkatu 17 ⁶⁾	1,844.820	506,100
438	„	28	Osakeyhtiö Runeberginkatu 28 ⁷⁾	1,947.158	642,500
485	Ruusulankatu	21	Herrat N. V. Taimi ja J. Roine ⁸⁾	962.050	202,000
517	Stenbäckkatu	16	Muurari A. W. Saksa ⁹⁾	1,170.144	77,200
	Temppelikat	17	Herrat J. A. Ylén, J. V. Tikka ja I. Tikka ¹⁰⁾	1,355.490	314,600
431	Töölönkatu	19	Poliisilaitoksen henkilökunnan asunto-osakeyhtiö ¹¹⁾	1,431.750	472,500
462					

Tonttien luovutus. Sittenkuin eräät rahatoimikamarin aikaisemmin myymät tontit oston kautta olivat siirtyneet uudelle omistajalle, ennenkuin tontin hinta oli kokonaan maksettu, päätti rahatoimikamari myöntyä allamainittujen henkilöiden ja yhtiöiden esityksiin, että henkilökohtainen vastuu kaupungille annetuista velkasitoumuksista, jotka koskivat seuraavien tonttien maksamatonta lunastushintaa, siirrettäisiin hakijoille: Asunto-osakeyhtiö Runeberginkatu 67 korttelissa n:o 473 olevaan Runebergkadun tonttiin n:o 67 nähden¹²⁾; Asunto-osakeyhtiö Tunturinlaakso korttelissa n:o 424 olevaan Tunturilaaksonkadun tonttiin n:o 13 nähden¹³⁾; Asunto-osakeyhtiö Tunturilaaksonkatu n:o 17 korttelissa n:o 437 olevaan Tunturilaaksonkadun tonttiin n:o 17 nähden¹⁴⁾; rouva S. Brunberg korttelissa n:o 347 olevaan Vaasankadun tonttiin n:o 4 nähden¹⁵⁾; johtaja H. Reincke korttelissa n:o 477 sijaitsevaan Runebergkadun tonttiin n:o 58 nähden¹⁶⁾; Asunto-osakeyhtiö Nervanderkatu n:o 7 korttelissa n:o 407 sijaitsevaan Nervanderkadun tonttiin n:o 7 nähden¹⁷⁾; Osakeyhtiö Museokatu 23 korttelissa n:o 443 sijaitsevaan Museokadun tonttiin n:o 23 nähden¹⁸⁾; osakeyhtiö Bostadsaktiebolaget Runeberggatan n:o 33 korttelissa n:o 431 sijaitsevaan Runebergkadun tonttiin n:o 33 nähden¹⁸⁾; Osakeyhtiö Tila korttelissa n:o 358 sijaitsevaan Pengerkadun tonttiin n:o 37 nähden¹⁹⁾; sekä Osakeyhtiö Freesenkatu 4 korttelissa n:o 409 sijaitsevaan Freesenkadun tonttiin n:o 4 nähden²⁰⁾.

Jakotoimituksia. Maanmittausinsinööri H. Wikberg ilmoitti suorittaneensa loppuun Herttonäsin kylässä sijaitsevien Sofielundin tiluksien RN 2, 3³ ja 1¹⁸ sekä Helsingin pitäjässä sijaitsevan Båtvikin yksinäistilan RN 1³ tilusten

¹⁾ Rkmrin pöytäk. 22 p. helmik. 228 §. — ²⁾ S:n 15 p. heinäk. 1,046 §. — ³⁾ S:n 23 p. syysk. 1,276 §. — ⁴⁾ S:n 26 p. maalisk. 418 §. — ⁵⁾ S:n 13 p. toukok. 767 §. — ⁶⁾ S:n 13 p. toukok. 766 §. — ⁷⁾ S:n 12 p. elok. 1,136 §. — ⁸⁾ S:n 30 p. jouluk. 1,784 §. — ⁹⁾ S:n 1 p. huhtik. 554 §. — ¹⁰⁾ S:n 26 p. maalisk. 420 §. — ¹¹⁾ S:n 2 p. syysk. 1,182 § ja 28 p. lokak. 1,531 §. — ¹²⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 30 p. tammik. 466 §; ks. 1922 vuod. kert. siv. 185. — ¹³⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 6 p. helmik. 504 §; ks. 1918 vuod. kert. siv. 265. — ¹⁴⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 27 p. helmik. 814 §; ks. 1920 vuod. kert. siv. 214. — ¹⁵⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 16 p. huhtik. 1,415 §; ks. 1907 vuod. kert. os. II siv. 4. — ¹⁶⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 7 p. toukok. 1,644 §; ks. 1919 vuod. kert. siv. 209. — ¹⁷⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 15 p. lokak. 3,273 §; ks. 1918 vuod. kert. siv. 265. — ¹⁸⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 15 p. lokak. 3,274 §; ks. 1918 vuod. kert. siv. 265. — ¹⁹⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 29 p. lokak. 3,558 §; ks. 1919 vuod. kert. siv. 209. — ²⁰⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 7 p. marrask. 3,633 §; ks. 1923 vuod. kert. siv. 169.

lohkominen samoin kuin tämän yhteydessä toimittaneensa alueiden osittaisen rajankäynnin. Rahatoimikamari päätti¹⁾ hyväksyä nämä toimenpiteet.

Syyskuun 16 p:nä antamallaan päätöksellä¹⁾ oli Uudenmaan läänin maaherranvirasto vahvistanut Solhagen nimisen uutistilan RN 118^a lohkomisen Sofielund nimisestä rekisterinumerolla 118 merkitystä 0,5806 osasta Hertonäsin kylässä sijaitsevaa Sofielundin rälssisäteriä n:o 1 ja rahatoimikamari päätti²⁾ tyytyä päätökseen.

Samaten Uudenmaan läänin maaherra oli tammikuun 28 p:nä vahvistanut sen lohkomisen, jolla Helsingin pitäjässä olevasta Hertonäsin rälssitilasta RN 17 oli erotettu RN 17^a merkitty yhdistyksen Svenska odlingens vänner i Helsinge omistama maa-alue, joka käsitti 14,09 ha ynnä siihen kuuluvan 0,54 ha:n laajuisen vesialueen (Hertonäsin talon ja puiston) itsenäiseksi tilaksi. Rahatoimikamari päätti³⁾ tyytyä päätökseen.

Asiamies ilmoitti, että sittenkuin Hertonäs gods aktiebolag yhtiö aikoo- naan oli myynyt kantatilasta vielä erottamatta olevan palstan, jonka silloinen omistaja oli kauppias N. Nemeschansky, palstan omistajat olivat laiminlyöneet antaa kiinnittää lohkomisoikeutensa eivätkä myöskään olleet antaneet lohkoa palstaa ennenkuin kaupunki oli ostanut tilan, mutta rahatoimikamari päätti⁴⁾, ettei jakotoimituksessa tehtäisi huomautusta mainitusta seikasta, vaan että kaupunki myöntäisi tehtyyn tiluslohkomiseen.

Torpanlunastuskysymyksiä. Mäkitupalaisen K. E. Lindqvistin ja kirvesmies J. E. Wicklundin anomuksesta oli Helsingin kunnan itäisen piirin vuokralautakunta lokakuun 31 p:nä 1919 oikeuttanut Lindqvistin vuonna 1918 vuokra-alueiden lunastamisesta annellun lain mukaisesti lunastamaan omakseen ne Helsingin pitäjässä sijaitsevien Hertonäsin säteritilain n:ojen 1, 2 ja 3 alaiset mäkitupa-alueet, jotka mainituilla henkilöillä joulukuun 5 p:nä 1908 ja marraskuun 25 p:nä 1906 tehtyjen vuokrasopimusten nojalla oli hallussaan. Esitettyjen valitusten johdosta oli Turun maanjako-oikeus lokakuun 16 p:nä 1922 antamallaan tuomiolla mainitun lain 59 §:n nojalla, sellaisena kuin tämä esiintyy heinäkuun 10 p:nä 1919 annetussa sanamuodossa, kumoten vuokralautakunnan päätöksen evännyt Lindqvistiltä ja Wicklundilta mainittujen alueiden lunastusoikeuden, koska ne sijaitisivat seudulla, joka asutuksen tiheyteen katsoen oli rinnastettava rakennuskaavalla säännöstellyn alueen kanssa. Korkein hallinto-oikeus asettui⁵⁾ tammikuun 23 p:nä antamissaan tuomioissa sille kannalle, ettei oltu esitetty syitä maanjako-oikeuden tuomioiden muuttamiseksi.

2. Kaupungin kiinteän omaisuuden vuokra- ja muuta nautinto-oikeutta sekä tilapäistä käyttöoikeutta koskevat asiat.

Reimarsin asuntopalstoja koskevat vuokrasopimukset. Rahatoimikamari päätti⁶⁾, että Reimarsin asuntopalstoja koskevia vuokrasopimuksia laadittaessa oli niihin otettava määräys, että jos Suomen markan arvossa, laskettuna siten, että 1 paperimarkka, jossa rahalajissa vuokramaksut on tarkoitettu suoritettaviksi, vastaa $\frac{1}{8}$ markkaa kullassa, sattuu muutoksia, jotka lisäävät

¹⁾ Rkmrin pöytäk. 29 p. helmik. 297 §. — ²⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 19 p. marrask. 3,939 §. — ³⁾ S:n 20 p. maalisk. 1,049 §. — ⁴⁾ Rkmrin pöytäk. 14 p. maalisk. 391 §. — ⁵⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 9 p. huhtik. 1,332 ja 1,346 §§. — ⁶⁾ S:n 29 p. lokak. 3,565 §.

tai vähentävät paperimarkan arvoa verrattuna kultamarkkaan vähintään 20 %:lla, on sekä kaupungilla että vuokraajalla oikeus vaatia vuokramaksujen tarkistamista. Ellei asianosaisten kesken voida sopia rahan arvosta, määrää sen Suomen pankki.

Todistus nuhteettomuudesta. Rahatoimikamari päätti¹⁾, että Toukolan ja Käpylän omakotialueita vuokrattaessa oli kuten aikaisemminkin hankittava poliisiviranomaisilta tiedot siitä, oliko hakija tuomittu tai syytteenalainen rikoksesta.

Boxbackan vuokra-alueet. Rahatoimikamari epäsi²⁾ neljä anomusta Boxbackan alueiden vuokralle antamisesta, koska ei katsottu sopivaksi luovuttaa asuntopalstoja, ennenkuin kaupungille oli mahdollista tarkemmin valvoa sikäläistä rakennustoimintaa ja ennenkuin lähempänä sijaitsevat alueet oli otettu käytäntöön.

Perunapalstat. Sittenkuin komitea oli esittänyt selvityksen siitä, mitkä viljelyspalstat jatkuvasti voitiin luovuttaa perunanviljelykseen ja tästä selvityksestä m. m. ilmeni, että eräitä alueita ei enää voitu käyttää mainittuun tarkoitukseen, koska ne joutuivat käytettäväksi osin uutisrakennustarkoituksiin, osin Kumtähden siirtolapuutarhan tarpeisiin, päätti³⁾ rahatoimikamari, että käytettävänä olevat perunanviljelyspalstat, luvultaan n. 2,700, luovutettaisiin kuluvaaksi vuodeksi noudattaen entistä palstajakoa, että entisille vuokraajille annettaisiin etuoikeus palstain vuokraamiseen, että ainoastaan yksi palsta saataisiin antaa samalle henkilölle, että vuokramaksu määrättäisiin 20 markaksi vuodelta aikaisemmin viljelyistä ja 10 markaksi viljelemättömistä palstoista sekä että vuokrat samoin kuin vuosina 1922 ja 1923 kannettaisiin etukäteen sanomalehdissä maaliskuun keskivaiheilla julkaistavassa tiedonannossa tarkemmin ilmoitettavana päivänä.

Vuodeksi 1925 oli perunanviljelyspalstat vuokrattava⁴⁾ kaupungin yleisten töiden hallituksen lähettämän käyttösuunnitelman mukaisesti 25 markan vuokramaksusta ja samoin ehdoin kuin aikaisemmin; eräistä Kumtähden ja Träskin alueilla olevista kaksoispalstoista oli vuokra kuitenkin oleva 50 markkaa.

Kaasulaitos oikeutettiin⁵⁾ jatkuvasti vuokraamaan työläisilleen perunapalstoja Sörnäsissä sijaitsevalta kaupungin teurastuslaitokselle aiotulta alueelta 20 markan maksusta palstalta.

Vuokralle annettuja asuntolontteja ja -alueita. Rahatoimikamari teki asuntotarkoituksiin käytettävää maata koskevat vuokrasopimukset seuraavissa tapauksissa:

Tiluksen nimi.	Vuokraajan nimi.	Vuokrausikä päättyy.	Vuotuisen vuokramaksu, Smk.
Bölenkatu, tontti n:o 31	Autonkuljettaja E. A. Hellstén ⁶⁾	1934, syysk. 1	2,600—
		1944, syysk. 1	2,860—
		1954, syysk. 1	3,120—

¹⁾ Rkmrin pöytäk. 22 p. helmik. 256 §. — ²⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 6 p. toukok. 741 §. — ³⁾ Rkmrin pöytäk. 14 p. maalisk. 381 §. — ⁴⁾ S:n 16 p. jouluk. 1,760 §. — ⁵⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 9 p. huhtik. 1,368 §. — ⁶⁾ S:n 3 p. syysk. 2,666 §.

		1933, jouluk. 31	12,000	—
		1943, jouluk. 31	15,000	—
		1953, jouluk. 31	20,000	—
Hauhontie, tontti n:o 4	Asunto-osakeyhtiö Hauho ¹⁾	1963, jouluk. 31	25,000	—
		1973, jouluk. 31	30,000	—
		1983, jouluk. 31	35,000	—
		1999, jouluk. 31	40,000	—
		1933, jouluk. 31	8,000	—
		1943, jouluk. 31	10,000	—
		1953, jouluk. 31	12,500	—
" " " 6	Asunto-osakeyhtiö Hauho ¹⁾	1963, jouluk. 31	15,000	—
		1973, jouluk. 31	17,500	—
		1983, jouluk. 31	20,000	—
		1999, jouluk. 31	22,500	—
Hermannin I, tontit n:ot 4, 6 ja 9 kortt. n:o 658	Vuokraajat A. F. Nyström, J. W. Sundell ja I. Henriksen ²⁾	1929, jouluk. 31	8,200	—
		1934, jouluk. 31	10,250	—
S:n tontti n:o 2 kortt. n:o 649	Leskirouva V. Lehtonen ³⁾	1929, jouluk. 31	2,200	—
		1934, jouluk. 31	2,750	—
S:n s:n " 4 " " 650	Ajuri V. Järvi ⁴⁾	1929, jouluk. 31	2,000	—
		1934, jouluk. 31	2,500	—
S:n s:n " 6 " " 650	Maalari O. A. Saukko ⁵⁾	1929, jouluk. 31	4,400	—
		1934, jouluk. 31	5,100	—
S:n s:n " 65 " " 650	Rouva E. Wesander ⁶⁾	1929, jouluk. 31	7,650	—
		1934, jouluk. 31	9,562	—
S:n s:n " 10 " " 651	Seppä A. A. Nyman ⁷⁾	1929, jouluk. 31	2,500	—
		1934, jouluk. 31	3,125	—
S:n s:n " 12 " " 651	Ajuri A. G. Nyqvist ⁸⁾	1929, jouluk. 31	1,400	—
		1934, jouluk. 31	1,750	—
S:n s:n " 14 " " 651	Ajuri J. A. Lindqvist ⁹⁾	1929, jouluk. 31	1,400	—
		1934, jouluk. 31	1,750	—
S:n s:n " 16 " " 651	Kauppias A. Lindholm ¹⁰⁾	1929, jouluk. 31	3,800	—
		1934, jouluk. 31	4,750	—
S:n s:n " 71 " " 651	Lakitieteentohtori H. Helminen ¹¹⁾	1929, jouluk. 31	7,800	—
		1934, jouluk. 31	9,750	—
S:n s:n " 73 " " 651	Apteekkari A. R. Wichmann ¹²⁾	1929, jouluk. 31	9,400	—
		1934, jouluk. 31	12,100	—
		1939, jouluk. 31	17,500	—
		1940, jouluk. 31	20,200	—
S:n s:n " 75 " " 651	Huvilanomistaja G. A. Lönnbäck ¹³⁾	1929, jouluk. 31	2,250	—
		1934, jouluk. 31	2,815	—
S:n s:n " 77 " " 651	Leskirouva A. Lindström ¹⁴⁾	1929, jouluk. 31	3,000	—
		1934, jouluk. 31	3,750	—
S:n s:n " 7 " " 653	Lämmittäjä A. V. Ahrenberg ja rouva A. Ahrenberg ¹⁵⁾	1934, jouluk. 31	Kuten edell.	—
S:n s:n " 79 " " 651	Helsingfors telefonförening ¹⁶⁾	1929, jouluk. 31	2,000	—
		1934, jouluk. 31	2,500	—
S:n s:n " 81 " " 651	Vuokraaja J. O. Sipilä ¹⁷⁾	1929, jouluk. 31	5,550	—
		1934, jouluk. 31	6,937.50	—
S:n s:n " 4 " " 652	Vuokraaja G. Söderholm ¹⁸⁾	1929, jouluk. 31	1,200	—
		1934, jouluk. 31	1,500	—
		1929, jouluk. 31	4,700	—
S:n s:n " 24 " " 652	Vuokraaja I. A. Koskinen ¹⁹⁾	1934, jouluk. 31	5,875	—
		1939, jouluk. 31	7,050	—
		1940, jouluk. 31	8,225	—

¹⁾ Rkmrin pöytäk. 29. 7. 1,100 §; ks. myös tätä kert. siv. 28. — ²⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 10. 12. 4,200 §; 18. 12. 4,245 ja 4,246 §§. — ³⁾ S:n 23. 12. 4,441 §. — ⁴⁾ S:n 18. 12. 4,244 §. — ⁵⁾ S:n 18. 12. 4,243 §. — ⁶⁾ S:n 23. 12. 4,442 §. — ⁷⁾ S:n 3. 12. 4,121 §. — ⁸⁾ S:n 3. 12. 4,128 §. — ⁹⁾ S:n 10. 12. 4,172 §. — ¹⁰⁾ S:n 10. 12. 4,159 §. — ¹¹⁾ S:n 3. 12. 4,125 §. — ¹²⁾ S:n 10. 12. 4,149 §. — ¹³⁾ S:n 3. 12. 4,120 §. — ¹⁴⁾ S:n 10. 12. 4,171 §. — ¹⁵⁾ S:n 10. 12. 4,204 §. — ¹⁶⁾ S:n 3. 12. 4,124 §. — ¹⁷⁾ S:n 10. 12. 4,203 §. — ¹⁸⁾ S:n 3. 12. 4,123 §. — ¹⁹⁾ S:n 18. 12. 4,301 §.

Hermannin I, tontti n:o 91 kortt. n:o 652	Vuokraaja J. E. Ylöstalo ¹⁾	1929, jouluk. 31	3,800	—
S:n tontti n:o 3 kortt. n:o 653	Vuokraaja E. Forsbäck ²⁾	1934, jouluk. 31	4,750	—
S:n s:n „ 32 „ „ 653	Leskirouvat M. Eriksson ja M. M. Forsgren ³⁾	1929, jouluk. 31 1934, jouluk. 31 6 kk. irtis.	800 1,000 2,200	—
S:n s:n „ 9 „ „ 654	Rautasorvari O. V. Vanhala ⁴⁾	1929, jouluk. 31	3,500	—
S:n s:n „ 11 „ „ 654	Vuokraajat H. Ylöstalo ja J. W. Kataja ⁵⁾	1934, jouluk. 31	4,375	—
S:n s:n „ 13 „ „ 654	Leskirouva H. Knekt ja vuokraaja J. Jacobson ⁶⁾	1939, jouluk. 31	5,250	—
S:n s:n „ 15 „ „ 654	Vuokraajat L. ja A. Bäckström ⁷⁾	1940, jouluk. 31	6,125	—
S:n s:n „ 12 „ „ 655	Opiskelija F. E. Linko ⁸⁾	1929, jouluk. 31	2,800	—
S:n s:n „ 16 „ „ 655	Laulunopettajat A. E. Anderssen-Skrivars ⁹⁾	1934, jouluk. 31	3,500	—
S:n s:n „ 23 „ „ 655	Leskirouva K. Åström ¹⁰⁾	1929, jouluk. 31	4,900	—
S:n s:n „ 26 „ „ 657	Vuokraajat U. A. Mäntysalo ja H. S. Andersson ¹¹⁾	1934, jouluk. 31	6,125	—
S:n s:n „ 2 „ „ 658	Konemestari W. A. Hasselgren ¹²⁾	1929, jouluk. 31	3,700	—
S:n s:n „ 5 „ „ 658	Kättilö A. B. Sveins ¹³⁾	1934, jouluk. 31	4,625	—
S:n s:n „ 7 „ „ 658	Vuokraaja H. Wainikainen ¹⁴⁾	1939, jouluk. 31	5,550	—
S:n s:n „ 11 „ „ 659	Vuokraaja J. Johansson ¹⁵⁾	1940, jouluk. 31	6,475	—
Hesperia, tila n:o 61 a	Leskirouva Wyscheslavoff ¹⁶⁾	1929, jouluk. 31	3,300	—
Humalisto, asuntopalsta n:o 6	Varatuomari A. Mangström ¹⁷⁾	1934, jouluk. 31	4,125	—
Inarintie, tontti n:o 29	Kultaseppä I. O. Laakso ¹⁸⁾	1929, jouluk. 31	3,200	—
Keuruuntie, tontti n:o 23	Työnjohtaja A. Saarihahti ¹⁹⁾	1934, jouluk. 31	4,000	—
S:n tontit n:ot 20—22	Ajuri A. Kehä ²⁰⁾	1929, jouluk. 31	4,900	—
Kolmas linja, tontti n:o 8	Lasten työkotiyhdistys ²¹⁾	1934, jouluk. 31	6,125	—
Käpylä, tontti n:o 11 kortt. n:o 823	Liikemies O. J. Loimaranta ²²⁾	1929, jouluk. 31 1934, jouluk. 31 1942, jouluk. 31 (1929, heinäk. 1 1934, heinäk. 1 1944, heinäk. 1 1954, heinäk. 1 1964, heinäk. 1 1974, heinäk. 1	4,400 5,500 5,600 800 1,500 2,400 3,000 3,600 4,200	—

¹⁾ Rkmin jstn pöytäk. 18. 12. 4,221 §. — ²⁾ S:n 3. 12. 4,122 §. — ³⁾ S:n 18. 12. 4,270 §. — ⁴⁾ S:n 10. 12. 4,169 §. — ⁵⁾ S:n 10. 12. 4,176 §. — ⁶⁾ S:n 18. 12. 4,259 §. — ⁷⁾ S:n 18. 12. 4,220 §. — ⁸⁾ S:n 18. 12. 4,306 §. — ⁹⁾ S:n 10. 12. 4,170 §. — ¹⁰⁾ S:n 10. 12. 4,164 §. — ¹¹⁾ S:n 10. 12. 4,161 §. — ¹²⁾ S:n 18. 12. 4,240 §. — ¹³⁾ S:n 10. 12. 4,158 §. — ¹⁴⁾ S:n 18. 12. 4,260 §. — ¹⁵⁾ S:n 10. 12. 4,202 §. — ¹⁶⁾ Rkmin pöytäk. 24. 10. 1,504 §. — ¹⁷⁾ S:n 22. 2. 253 §. — ¹⁸⁾ Rkmin jstn pöytäk. 17. 6. 2,167 §. — ¹⁹⁾ S:n 14. 5. 1,758 §. — ²⁰⁾ S:n 17. 9. 2,946 §. — ²¹⁾ S:n 8. 10. 3,170 §; ks. tätä kert. siv. 27. — ²²⁾ Rkmin pöytäk. 16. 12. 1,747 §.

		1929, heinäk. 1	200
		1934, heinäk. 1	400
		1944, heinäk. 1	800
		1954, heinäk. 1	1,000
		1964, heinäk. 1	1,200
		1974, heinäk. 1	1,400
		1924, kesäk. 1	200
Käpylä, tontti n:o 24 a kortt. n:o 823	Asunto-osakeyhtiö Osmo ¹⁾		
S:n s:n n:o 4 kortt. n:o 862	Rakennusmestari K. V. Intonen ²⁾	(1928, tammik. 1	500
		1933, tammik. 1	1,000
		1943, tammik. 1	2,000
		1953, tammik. 1	2,500
		1963, tammik. 1	3,000
		1975, tammik. 1	3,500
		1929, kesäk. 1	225
		1934, kesäk. 1	450
		1944, kesäk. 1	1,000
		1954, kesäk. 1	1,250
		1964, kesäk. 1	1,500
		1980, kesäk. 1	1,750
		1927, kesäk. 1	200
		1932, kesäk. 1	400
		1942, kesäk. 1	900
		1952, kesäk. 1	1,125
		1962, kesäk. 1	1,350
		1980, kesäk. 1	1,575
		1929, kesäk. 1	300
		1934, kesäk. 1	600
		1944, kesäk. 1	1,500
		1954, kesäk. 1	1,800
		1964, kesäk. 1	2,100
		1974, kesäk. 1	2,400
		1929, kesäk. 1	250
		1934, kesäk. 1	500
		1944, kesäk. 1	1,200
		1954, kesäk. 1	1,500
		1964, kesäk. 1	1,800
		1974, kesäk. 1	2,100
		1927, kesäk. 1	225
		1932, kesäk. 1	450
		1942, kesäk. 1	1,000
		1952, kesäk. 1	1,250
		1962, kesäk. 1	1,500
		1972, kesäk. 1	1,750
		1929, tammik. 1	200
		1934, tammik. 1	400
		1944, tammik. 1	900
		1954, tammik. 1	1,125
		1964, tammik. 1	1,350
		1974, tammik. 1	1,575
		1974, tammik. 1	Kuten edell.
		1929, kesäk. 1	225
		1934, kesäk. 1	450
		1944, kesäk. 1	1,000
		1954, kesäk. 1	1,250
		1964, kesäk. 1	1,500
		1974, kesäk. 1	1,750
S:n " " 26 " " 867	Rakennusosakeyhtiö Wipusentie n:o 26 ³⁾		
S:n " " 3 " " 870	Kauppamatkustaja O. Putkonen ⁴⁾		
S:n " " 4 " " 870	Puuseppä V. Metsälä ⁵⁾		
S:n " " 8 " " 873	Junamies K. F. Vuori ⁶⁾		
S:n " " 13 " " 874	Puuseppä L. Paldan ⁷⁾		
S:n " " 21 " " 868	Talonmies H. Reiman ⁸⁾		
S:n " " 33 " " 865	Ajomies E. A. Kivistö ⁹⁾		
S:n " " 35 " " 865	Kaupanjahtaja S. Saario ¹⁰⁾		
S:n " " 17 " " 868	Kirvesmies J. R. Hagman ¹¹⁾		

¹⁾ Rkmrin pöytäk. 19. 8. 1,167—1,168 §§; ks. tätä kert. siv. 9. — ²⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 9. 4. 1,371 §. — ³⁾ S:n 23. 12. 4,508 §. — ⁴⁾ S:n 3. 2. 703 §. — ⁵⁾ S:n 22. 10. 3,499 §. — ⁶⁾ S:n 17. 6. 2,172 §. — ⁷⁾ S:n 14. 5. 1,762 §. — ⁸⁾ S:n 3. 6. 1,972 §. — ⁹⁾ S:n 9. 1. 72 §. — ¹⁰⁾ S:n 9. 1. 73 §. — ¹¹⁾ S:n 17. 6. 2,169 §.

Käpylä, tontti n:o 19 kortt. n:o 874	Junamies M. Nurmiranta ¹⁾	1974, kesäk. 1	Kuten edell.
		(1927, kesäk. 1	250—
		1932, kesäk. 1	500—
S:n s:n n:o 7 b kortt. n:o 869	Toimittaja R. Tuhti ²⁾	1942, kesäk. 1	1,200—
		1952, kesäk. 1	1,500—
		1962, kesäk. 1	1,800—
		1980, kesäk. 1	2,100—
S:n " " 11 " " 873	Kirvesmies A. Kaartamo ³⁾	1980, kesäk. 1	Kuten edell.
		(1927, kesäk. 1	200—
		1932, kesäk. 1	400—
		1942, kesäk. 1	900—
S:n " " 10 b " " 869	Ajomies J. E. Halme ⁴⁾	1952, kesäk. 1	1,125—
		1962, kesäk. 1	1,350—
		1974, kesäk. 1	1,575—
S:n " " 8 " " 874	Työmies E. Koponen ⁵⁾	1974, kesäk. 1	Kuten edell.
		(1927, kesäk. 1	225—
		1932, kesäk. 1	450—
S:n " " 5 a " " 870	Neiti K. Kabailo ⁶⁾ ; vuokra- sopimus purettu ⁷⁾	1942, kesäk. 1	1,000—
		1952, kesäk. 1	1,250—
		1962, kesäk. 1	1,500—
		1980, kesäk. 1	1,750—
S:n " " 3 b " " 873	Työmies K. G. Grund- ström ⁸⁾	1980, kesäk. 1	Kuten edell.
S:n " " 5 a " " 873	Leskivaltioneuvoksetar O. M. Berg ⁹⁾	1980, kesäk. 1	Kuten edell.
		(1929, kesäk. 1	200—
		1934, kesäk. 1	400—
		1944, kesäk. 1	900—
S:n " " 7 " " 861	Kirvesmies A. Heino ¹⁰⁾	1954, kesäk. 1	1,125—
		1964, kesäk. 1	1,350—
		1974, kesäk. 1	1,575—
S:n " " 12-14 " " 861	Kirjaltajat U. H. ja Y. I. E. Syväoja y. m. ¹¹⁾ ; vuokra- sopimus purettu ¹²⁾	1974, kesäk. 1	Kuten edell.
S:n " " 4 " " 862	Kauppias E. J. Wainio ¹³⁾	1974, kesäk. 1	Kuten edell.
S:n " " 31 " " 862	Kirvesmies K. Vuori- nen ¹⁴⁾	1974, kesäk. 1	Kuten edell.
S:n " " 17 " " 874	Puusepänvaimo V. Grön- dahl ¹⁵⁾	1974, kesäk. 1	Kuten edell.
S:n " " 23 " " 874	Lämmittäjä A. Hedman ¹⁶⁾	1974, lokak. 1	Kuten edell.
		(1929, heinäk. 1	400—
		1934, heinäk. 1	800—
S:n " " 7 " " 823	Työnjohtaja E. Haimila ¹⁷⁾	1944, heinäk. 1	1,600—
		1954, heinäk. 1	2,000—
		1964, heinäk. 1	2,400—
		1974, heinäk. 1	2,800—
S:n " " 9 " " 823	Toimittaja W. F. Risku ¹⁸⁾	1974, heinäk. 1	Kuten edell.
S:n " " 14 a " " 823	Asunto-osakeyhtiö Osmo ¹⁸⁾	1974, heinäk. 1	Kuten edell.
S:n " " 14 b " " 823	Asunto-osakeyhtiö Osmo ¹⁸⁾	1974, heinäk. 1	Kuten edell.
S:n " " 15 " " 823	Filosofianmaisteri A. Waa- la ¹⁷⁾	1974, heinäk. 1	Kuten edell.
S:n " " 16 " " 823	Konttoristi E. Korttila ¹⁷⁾	1974, heinäk. 1	Kuten edell.
S:n " " 16 a " " 823	Asunto-osakeyhtiö Osmo ¹⁸⁾	1974, heinäk. 1	Kuten edell.

¹⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 17. 6. 2,170 §. — ²⁾ S:n 18. 12. 4,413 §. — ³⁾ S:n 9. 4. 1,373 §. —
⁴⁾ S:n 9. 1. 70 §. — ⁵⁾ S:n 5. 3. 925 §. — ⁶⁾ S:n 14. 5. 1,763 §. — ⁷⁾ S:n 29. 10. 3,518 §. —
⁸⁾ S:n 14. 5. 1,760 §. — ⁹⁾ S:n 9. 4. 1,372 §. — ¹⁰⁾ S:n 9. 4. 1,369 §. — ¹¹⁾ Rkmrin pöytäk. 22.
2. 255 §. — ¹²⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 3. 6. 1,948 §. — ¹³⁾ S:n 9. 4. 1,371 §. — ¹⁴⁾ S:n 14. 5.
1,761 §. — ¹⁵⁾ S:n 17. 6. 2,171 §. — ¹⁶⁾ S:n 24. 9. 3,103 §. — ¹⁷⁾ Rkmrin pöytäk. 19. 8.
1,167 ja 1,168 §§. — ¹⁸⁾ S:n 16. 12. 1,747 §; vrt. tätä kert. siv. 9.

Käpylä, tontti n:o 17 kortt. n:o 823	Koristemaalari B. Tuukkanen ¹⁾	1974, heinäk. 1	Kuten edell.
S:n s:n n:o 18 kortt. n:o 823	Rakennusmestari A. Harsari ¹⁾	1974, heinäk. 1	Kuten edell.
S:n " " 18 a " " 823	Asunto-osakeyhtiö Osmo ²⁾	1974, heinäk. 1	Kuten edell.
S:n " " 18 b " " 823	Asunto-osakeyhtiö Osmo ²⁾	1974, heinäk. 1	Kuten edell.
S:n " " 19 a " " 823	Taiteilijatar M. Wendelin ²⁾	1974, heinäk. 1	Kuten edell.
S:n " " 19 b " " 823	Maalarimestari Y. Vuorinen ²⁾	1974, heinäk. 1	Kuten edell.
S:n " " 20 " " 823	Rakennusmestari L. J. Aalto ¹⁾	1974, heinäk. 1	Kuten edell.
S:n " " 21 a " " 823	Työnjohtaja A. Ilmavirta ¹⁾	1974, heinäk. 1	Kuten edell.
Meilahti, alue nim. „Pajanpaikka“	Rouva A. Tulander ³⁾	6 kk. irtis.	600—
S:n Tilkka n:o 1 A	{ Herra E. Wallenius ⁴⁾	1932, jouluk. 31	1,700—
S:n lisäalue s:o 1 C		3 kk. irtis.	250—
S:n Tilkka n:o 1 B	{ Herra K. W. Ranta ⁴⁾	1932, jouluk. 31	2,090—
S:n s:n lisäalue 560 m ²		3 kk. irtis.	120—
Oulunkylä, it. huvilaryhmä, huvilapalsta n:o 2	Vuokraaja H. Knappe ⁵⁾	1938, marrask. 1	2,250—
Pakaankatu, tontti n:o 17, ennen 17--19	Asunto-osuuskunta Voitto r. l. ⁶⁾	1933, jouluk. 31	12,000—
		1943, jouluk. 31	15,000—
		1953, jouluk. 31	20,000—
		1963, jouluk. 31	25,000—
		1973, jouluk. 31	30,000—
		1983, jouluk. 31	35,000—
		1999, jouluk. 31	40,000—
		1930, jouluk. 31	6,000—
		1933, jouluk. 31	12,000—
		1943, jouluk. 31	15,000—
S:n tontti n:o 19, ennen 21--23	Helsingin kaupungin rakennusosakeyhtiö ⁷⁾	1953, jouluk. 31	20,000—
		1963, jouluk. 31	25,000—
		1973, jouluk. 31	30,000—
		1983, jouluk. 31	35,000—
		1999, jouluk. 31	40,000—
S:n tontti n:o 21, ennen 25--27	Helsingin kaupungin rakennusosakeyhtiö ⁷⁾	1999, jouluk. 31	Kuten edell.
Reimars, asuntopalsta n:o 5 n:o 17	Herra V. Ekman ⁸⁾	1970, jouluk. 31	700—
S:n s:n n:o 1 kortt. n:o 22	Talonmies A. A. Grönberg ⁹⁾	1930, jouluk. 31	570—
		1940, jouluk. 31	684—
		1950, jouluk. 31	798—
		1960, jouluk. 31	912—
		1970, jouluk. 31	1,026—
		1970, jouluk. 31	450—
S:n " " 2 " " 22	Työnjohtaja K. E. Nyholm ¹⁰⁾	1930, jouluk. 31	760—
		1940, jouluk. 31	912—
		1950, jouluk. 31	1,064—
		1960, jouluk. 31	1,216—
		1970, jouluk. 31	1,368—
S:n " " 3 " " 22	Puutarhuri B. V. Grönberg ¹¹⁾	1930, jouluk. 31	760—
		1940, jouluk. 31	912—
		1950, jouluk. 31	1,064—
		1960, jouluk. 31	1,216—
		1970, jouluk. 31	1,368—

¹⁾ Rkmrin pöytäk. 19. 8. 1,167 ja 1,168 §§. — ²⁾ S:n 16. 12. 1,747 §; vrt. tätä kert. siv. 9. — ³⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 24. 9. 3,095 §. — ⁴⁾ S:n 18. 12. 4,394 a §. — ⁵⁾ Rkmrin pöytäk. 28. 11. 1,677 §. — ⁶⁾ S:n 15. 7. 1,050 § ja 29. 7. 1,102 §; rkmrin jstn pöytäk. 25. 6. 2,227 §; ks. tätä kert. siv. 28. — ⁷⁾ Rkmrin pöytäk. 29. 7. 1,101 §; ks. tätä kert. siv. 28. — ⁸⁾ Rkmrin pöytäk. 10. 6. 925 §. — ⁹⁾ S:n 7. 3. 341 §. — ¹⁰⁾ S:n 10. 6. 926 §. — ¹¹⁾ S:n 7. 3. 342 §.

Reimars, asuntopalsta n:o 4 kortt. n:o 26	Konttoristi F. E. Grönroos ¹⁾	1970, jouluk. 31	525— 20 % korot. joka 10:s vuosi
S:n s:n n:o 6 kortt. n:o 26	Herra E. E. Lindberg ²⁾	1970, jouluk. 31	850— 20 % korot. joka 10:s vuosi
S:n " " 1 " " 28	Herra J. Lerbäck ²⁾	1970, jouluk. 31	Kuten edell.
S:n " " 2 " " 18	Metallityöläinen A. Karvo- nen ³⁾	1970, jouluk. 31	500— 20 % korot. joka 10:s vuosi
S:n " " 3 " " 23	Herra Hj. Nieminen ⁴⁾	1970, jouluk. 31	Kuten edell.
S:n " " 1 " " 26	Maalari A. Westerlund ⁵⁾ ; vuokrasopimus purettu ⁶⁾	1970, jouluk. 31	Kuten edell.
S:n " " 3 " " 27	Herra O. E. Keinänen ⁷⁾	1970, jouluk. 31	Kuten edell.
S:n " " 8 " " 17	Vaihdemies T. Vuorenkos- ki ⁸⁾	1970, jouluk. 31	600— 20 % korot. joka 10:s vuosi
S:n " " 6 " " 18	Neiti E. Åberg ⁹⁾ ; vuokra- sopimus purettu ¹⁰⁾	1970, jouluk. 31	Kuten edell.
S:n " " 2 " " 26	Kirvesmies H. Bast ¹¹⁾	1970, jouluk. 31	Kuten edell.
S:n " " 3 " " 26	Kirvesmies H. Bast ¹²⁾	1970, jouluk. 31	Kuten edell.
S:n " " 3 " " 28	Herra A. G. Bärlund ¹³⁾	1970, jouluk. 31	Kuten edell.
Runebergkatu, asuntoalue	Herra T. Sahala ¹⁴⁾	3 kk. irtis.	1,000—
		(1933, jouluk. 31	8,000—
		1943, jouluk. 31	10,000—
		1953, jouluk. 31	12,500—
		1963, jouluk. 31	15,000—
		1973, jouluk. 31	17,500—
		1983, jouluk. 31	20,000—
		2000, jouluk. 31	22,500—
		(1934, jouluk. 31	10,800—
		1944, jouluk. 31	16,200—
		1954, jouluk. 31	21,600—
		1927, kesäk. 1	200—
		1932, kesäk. 1	400—
		1942, kesäk. 1	900—
		1952, kesäk. 1	1,125—
		1962, kesäk. 1	1,350—
		1980, kesäk. 1	1,575—
S:n s:n n:o 17 kortt. n:o 916	Puuseppä R. Valtamo ¹⁹⁾	1980, kesäk. 1	Kuten edell.
S:n " " 18 " " 916	Työmies V. S. Aaltonen ²⁰⁾	1980, kesäk. 1	Kuten edell.
S:n " " 20 " " 916	Muurari J. E. Palkonen ²¹⁾	1980, kesäk. 1	Kuten edell.
Vanajantie, tontit n:ot 20 ja 22	Asunto-osakeyhtiö Tyyni ²²⁾	1969, jouluk. 31	320—

Muutettu vuokrasopimus. Oulunkylän kunnan kanssa aikaisemmin tehty²³⁾ vuokrasopimus muutettiin²⁴⁾ siten, että kunta oikeutettiin rahatoimikamarin lupaa hankkimatta luovuttamaan vuokraoikeus kolmannelle henkilölle, että vuokrasopimus koski ainoastaan suomenkielisen kansakoulun tonttia, josta

¹⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 29. 10. 3,564 §; ks. tätä kert. siv. 176. — ²⁾ Rkmrin pöytäk. 28. 3. 449 §. — ³⁾ S:n 2. 12. 1,683 §. — ⁴⁾ S:n 7. 8. 1,127 §. — ⁵⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 17. 6. 2,178 §. — ⁶⁾ S:n 7. 11. 3,729 § ks. myös tätä kert. siv. 176. — ⁷⁾ S:n 26. 11. 4,085 §; ks. tätä kert. siv. 176. — ⁸⁾ Rkmrin pöytäk. 15. 2. 222 §. — ⁹⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 3. 9. 2,670 §. — ¹⁰⁾ S:n 29. 10. 3,557 §. — ¹¹⁾ S:n 17. 6. 2,178 §. — ¹²⁾ S:n 7. 11. 3,730 §; ks. tätä kert. siv. 176. — ¹³⁾ Rkmrin pöytäk. 11. 4. 623 §. — ¹⁴⁾ S:n 1. 7. 1,007 §. — ¹⁵⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 26. 11. 4,088 §; ks. tätä kert. siv. 28. — ¹⁶⁾ Rkmrin pöytäk. 22. 7. 1,075 §. — ¹⁷⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 15. 10. 3,267 §. — ¹⁸⁾ S:n 7. 11. 3,735 §. — ¹⁹⁾ S:n 14. 5. 1,759 §. — ²⁰⁾ S:n 19. 8. 2,566 §. — ²¹⁾ S:n 22. 10. 3,498 §. — ²²⁾ S:n 9. 4. 1,374 §. — ²³⁾ Ks. 1922 vuod. kert. siv. 192. — ²⁴⁾ Rkmrin pöytäk. 11. 1. 54 §.

oli suoritettava 4,000 markan vuosivuokra sekä että mainitun tontin vuokra-kausi luettaisiin tammikuun 1 p:stä.

Eräiden Vallilan tonttien vuokrahdot. Samalla kuin rahatoimikamari antoi vuokralle Pakaankadun tontit n:ot 17, 19 ja 21 sekä Hauhontien tontit n:ot 4 ja 6 kamari vahvisti¹⁾ sopimuksen ehdoksi, että jos vuokraaja vuokra-ajan kuluessa syystä tai toisesta saisi luvan rakentaa lisähuoneita asianomaiselle tontille vuokrasopimuksen mukaisesti laadittujen ja hyväksytyjen piirustusten mukaan tehtyyn rakennukseen, kohoaisi vuosivuokra 130 markalla uutta huonetta kohden, mikäli lisähuoneet rakennettiin vuokratuoden ensimmäisen kymmenvuotisjakson kuluessa. Myöhempinä jaksoina mahdollisesti rakennettavista uusista huoneista oli lisävuokraa maksettava 130 markkaa korotettuna samalla prosenttimäärällä, joka oli voimassa alkuperäiseen vuokraan nähden. Jos alkuperäisten piirustusten mukaan asunto- y. m. s. tarkoituksiin aiottuja huoneita vuokratuoden kuluessa kaupungin viranomaisten luvalla järjestettäisiin myymälähuoneistoiksi, kohoaisi vuosivuokra 300 markalla jokaista siten muutettua huonetta kohden edellä mainituin korotuksin jokaisen umpeen kuluneen kymmenvuotisjakson päätyttyä.

Peruutettuja vuokrasopimuksia y. m. Herra Viinikaisen kanssa tehty Käpylän korttelissa n:o 870 sijaitsevaa tonttia n:o 11 koskeva vuokrasopimus peruutettiin²⁾.

Kaupungin haltuun palautuivat työmies P. Haapaselle vuokrattu Käpylän korttelissa n:o 876 sijaitseva tontti n:o 18³⁾ sekä Keuruuntien tontit n:ot 20—22⁴⁾, jotka viimeksi olivat olleet rakennustyömies N. Kajanderin hallussa.

Rajasaaren huvilapalsta n:o 2 jaettiin⁵⁾ kaupunginvaltuuston päätöksen⁶⁾ mukaisesti kahteen palstaan, jotka merkittiin n:oilla 2 a ja 2 b ja joista edellinen vuokrattiin Nuorten naisten kristilliselle yhdistykselle 250 markan vuosivuokrasta tammikuun 1 p:n 1924 ja joulukuun 31 p:n 1933 väliseltä ajalta sekä 300 markan vuosivuokrasta jäljellä olevalta vuokra-ajalta eli joulukuun 31 p:än 1943. Jälkimmäinen palsta vuokrattiin kamreeri H. Hellnerille joulukuun 31 p:än 1943 750 markan vuosimaksusta. Aikaisemmin voimassa olleet⁷⁾ vuokrasopimukset peruutettiin samalla.

Huvila-alueet Humalisto n:o 4 ja 5 ynnä niihin kuuluvat alueet vuokrattiin⁸⁾ filosofiantohtori J. Jännekselle tammikuun 1 p:än 1929, edellinen 6,800 ja jälkimmäinen 6,000 markan vuosivuokrasta, jotka vuokrat oli suoritettava vuosineljänneksittain etukäteen ja muuten voimassa oleviin vuokrasopimuksiin sisältyvien ehtojen sekä niiden määräysten mukaisesti, jotka vuokraoikeuden siirtoon ja rakennusten poistamiseen nähden olivat voimassa kaupungin läheisillä vuokra-alueilla.

Eknäsin tila Porvoon pitäjässä vuokrattiin⁹⁾ maanviljelijä A. Wathénille yhden vuoden ajaksi, lukien maaliskuun 14 p:stä.

Storkärrin alue. Vuonna 1923 vuokralle annetun¹⁰⁾ Storkärrin alueen vuokraaja herra A. Nyström purki vuokrasopimuksen ja alue vuokrattiin¹¹⁾ sittemmin herra E. R. Lindbäckille maaliskuun 12 p:stä 1924 maaliskuun

¹⁾ Rkmin pöytäk. 29 p. heinäk. 1,100, 1,101 ja 1,102 §§; ks. tätä kert. siv. 178 ja 182. —

²⁾ Rkmin jstn pöytäk. 16 p. huhtik. 1,403 §. — ³⁾ S:n 23 p. tammik. 359 §; ks. 1922 vuod. kert. siv. 191. — ⁴⁾ Rkmin pöytäk. 11 p. maalisk. 375 §; ks. 1922 vuod. kert. siv. 189. — ⁵⁾ Rkmin jstn pöytäk. 12 p. maalisk. 979 §. — ⁶⁾ Ks. tätä kert. siv. 30. — ⁷⁾ Ks. julkaisua Berättelse ang. Helsingfors stads kommunalförvaltning år 1893, siv. 112, 1903 vuod. kert. osa II Rahatoimikamari siv. 4 ja 1909 vuod. kert. siv. 155. — ⁸⁾ Rkmin pöytäk. 29 p. heinäk. 1,105 §. — ⁹⁾ S:n 4 p. maalisk. 307 §; ks. myös tätä kert. siv. 197. — ¹⁰⁾ Ks. 1923 vuod. kert. siv. 178. — ¹¹⁾ Rkmin jstn pöytäk. 12 p. maalisk. 1,022 §.

12 p:n 1934 vuosivuokrasta, joka oli oleva 2 hl rukiita ja 2 hl kauroja halta.

Tilkka I B. Sittenkun kaupungin ja puutarhuri K. F. Nymanin välinen Meilahden palstaa n:o 1 Tilkka B koskeva vuokrasopimus vuokraajan anomuksesta oli purettu, antoi¹⁾ rahatoimikamari komitealle, joka oli asetettu valmistelemaan kysymystä n. s. perunapalstain vuokralle antamisesta, tehtäväksi harkita kysymystä, voitiinko mainittu alue sopivasti luovuttaa perunanviljelykseen.

Vuokralle annettuja varasto- y. m. alueita. Rahatoimikamari teki varasto- y. m. alueita koskevia vuokrasopimuksia seuraavissa tapauksissa:

Alueen nimi.	Vuokraajan nimi.	Vuokrakausi päättyy.	Vuotuinen vuokra- maksu, Smk.
Blekhholmankari	Nyländska jaktklub- ben ²⁾	1931, kesäk. 30	1,000—
Boxbacka, alue vaihteen läheisyydessä	Herra J. A. Viljander ³⁾	6 kk. irtis.	1,000—
Hakaniemen tori, bensiniin vähittäismyyntipaikka	Kauppias O. Salo ⁴⁾	1927, kesäk. 1	24,600—
Hermannin rantaniitty, palstat litt. a ¹ ja a ¹⁰	Herra Hj. Laaksonen ⁵⁾	1925, tammik. 1	1,055—
S:n s:n s:n litt. a ² ja a ¹³	Herra J. E. Ylöstalo ⁵⁾	1925, tammik. 1	700—
S:n s:n s:n litt. a ⁸ , a ⁹ , a ¹¹ ja a ¹²	{ Herra H. Ylöstalo ⁵⁾	{ 1925, tammik. 1	{ 2,165— 400—
S:n s:n s:n litt. a ⁷	{ Herra J. A. Syvähuoko ⁶⁾	{ 3 kk. irtis.	{ 10,800—
Hesperiankadut, niiden välinen alue	Osakeyhtiö Benzin ⁷⁾	1927, jouluk. 31	26,400—
Hietalahdentori, bensiniin vähittäismyyntipaikka	Suomen kiviteollisuus- osakeyhtiö ⁸⁾	6 kk. irtis.	500—
Hietaniemen- ja Mechelin- katujen kulmaus, alue n:o 4 a	Herra J. Mertanen ⁹⁾	1 kk. irtis.	220—
Hietaniemi, varastopaikan n:o 2 lisäalue	Kivenhakkaaja J. E. Heino ¹⁰⁾	1 kk. irtis.	120—
S:n s:n s:n n:o 15	Herra J. N. Syvähuoko ¹¹⁾	6 kk. irtis.	2,880—
S:n s:n s:n n:o 38	Seppä P. Keränen ¹²⁾	6 kk. irtis.	240—
S:n varastopaikka n:o 28 a	Herra K. Nieminen ¹³⁾	6 kk. irtis.	1,200—
Humalisto n:o 14:n viereinen autovajan paikka	Autonkuljettaja H. Ruo- ho ¹⁴⁾	1 kk. irtis.	300—
Japanintie, alue halkokaup- paa varten	Valaja P. Hile ¹⁵⁾	6 kk. irtis.	750—
Josafatinkatu, tontti n:o 11	Tehtailija M. Lehtonen ¹⁶⁾	3 kk. irtis.	3,000—
Kaivopuiston uimahuoneen viereinen alue kesäkahvi- lan rakentamiseksi	Arkkitehdit E. Borg, E. Ruuth ja E. Kuhlefelt- Ekelund ¹⁷⁾	1929, toukok. 31	6,000—

¹⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 6. 2. 556 §; ks. 1922 kert. siv. 193. — ²⁾ Sm 27. 2. 841 §. —
³⁾ S:n 24. 9. 3,097 §. — ⁴⁾ Rkmrin pöytäk. 30. 5. 864 § ja rkmrin jstn pöytäk. 7. 8. 2,505 §. —
⁵⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 10. 6. 2,077 §. — ⁶⁾ S:n 12. 3. 1,025 §. — ⁷⁾ Rkmrin pöytäk. 30. 12.
1,785 §. — ⁸⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 19. 11. 3,938 §. — ⁹⁾ S:n 3. 9. 2,662 §. — ¹⁰⁾ S:n 15. 10.
3,380 §. — ¹¹⁾ S:n 20. 2. 783 §. — ¹²⁾ S:n 26. 11. 4,091 §. — ¹³⁾ S:n 26. 11. 4,090 §. — ¹⁴⁾ S:n
22. 10. 3,503 §. — ¹⁵⁾ S:n 3. 12. 4,143 §. — ¹⁶⁾ S:n 18. 12. 4,397 §. — ¹⁷⁾ Rkmrin pöytäk.
20. 5. 820 §.

Kampinkatu, viereinen varastopaikka	Rakennusmestari F. A. Virta ¹⁾	1 kk. irtis.	1,200—
Kampinmalmi, alue kortt. n:o 216	Osakeyhtiö Järnabeton ²⁾	6 kk. irtis.	3,000—
Katajanokka, alueet litt. a ¹⁾ a ²⁾ ja a ³⁾ Linnakadun pohjoispuolella	Hiilentuonti osakeyhtiö ³⁾	6 kk. irtis.	27,500—
S:n hiililaiturin viereinen varastopaikka	Osakeyhtiö Lars Krogius & C:o ⁴⁾	3 kk. irtis.	13,200—
S:n varastopaikat n:ot 5 b ja 5 c	Suomen höyrylaivaosastokeyhtiö ⁵⁾	3 kk. irtis.	32,640—
S:n varastopaikka n:o 14		1929, kesäk. 1	9,435—
S:n varastopaikat n:ot 6, 7 ja 8	Aktiebolaget Chr. Jacobsen & Söner ⁶⁾	3 kk. irtis.	28,960—
S:n s:n n:o 9	Osakeyhtiö Lars Krogius & C:o ⁴⁾	3 kk. irtis.	11,550—
S:n s:n „ 15 kortt. n:o 190	Helsingin rakennusainekauppa osakeyhtiö ⁷⁾	1929, toukok. 31	4,320—
S:n s:n „ 17 „ „ 190			4,320—
S:n s:n „ 15 rannassa			9,432—
Kongon- ja Japaninteiden kulmaus, alue	Herra A. Johansson ⁸⁾	3 kk. irtis.	600—
Kortteli n:o 178, varastopaikka n:o 20 a	Osakeyhtiö Sampo, sähköhalkosaha ⁹⁾	3 kk. irtis.	3,100—
S:n s:n n:o 20 b	Helsingin uusi laatikkotehdas ⁹⁾	3 kk. irtis.	6,100—
Kumtähti, rantaniityn laidunpalsta litt. a ⁴⁾	Osakeyhtiö G. J. Sundberg ¹⁰⁾	1924, jouluk. 1	470—
S:n ravirataan rajoittuvat alueet litt. g ¹⁾ —g ⁵⁾	Herra Hj. Sederholm ¹¹⁾	3 kk. irtis.	4,000—
Käpylä, alue	Käpylän vapaaehtoinen palokunta ¹²⁾	1 kk. irtis.	Vuokratta.
S:n s:n halkokauppaa varten kortt. n:o 863	Liikemies E. Björkqvist ¹³⁾	3 kk. irtis.	500—
S:n s:n tallia varten Tapiolantien varrella	Ajomiehet J. W. Sävel, E. Häkkinen y. m. ¹⁴⁾	6 kk. irtis.	500—
S:n viljelyspalsta litt. u ¹⁾	Puolisot I. ja A. V. Laine ¹⁵⁾	1929, jouluk. 31	1,400—
Lammassaari	Raittiusyhdistys Koitto r. l. ¹⁶⁾	1925, maalisk. 14	2,200—
Linnakatu, 2,750 m ² alue	Hiilentuonti osakeyhtiö ¹⁷⁾	6 kk. irtis.	27,500—
S:n n:o 11, viereinen varastopaikka	Aktiebolaget Victor Ek osakeyhtiö ¹⁸⁾	3 kk. irtis.	4,000—
Liuskasaari, tilus n:o 109	Helsingfors segelsällskap ¹⁹⁾	1930, jouluk. 31	1,200—
Malminkatu, varastopaikka	Rakennusmestari H. Salminen ²⁰⁾	6 kk. irtis.	1,440—
Oulunkylä, aseman läheinen alue	Herrat K. Hakala ja E. Stenman ²¹⁾	1929, marrask. 1	750—
S:n it. huvilaryhmä, huvilan n:o 1 itäpuoleinen alue	Herra J. Hinz ²²⁾	1927, jouluk. 31	125—

1) Rkmrin jstn pöytäk. 25. 6. 2,237 §. — 2) S:n 7. 8. 2,513 §. — 3) S:n 18. 12. 4,398 §. — 4) S:n 15. 1. 72 § ja rkmrin jstn pöytäk. 7. 5. 1,658 §. — 5) Rkmrin pöytäk. 16. 12. 1,763 §. — 6) S:n 16. 12. 1,764 §. — 7) Rkmrin pöytäk. 2. 5. 716 §. — 8) Rkmrin jstn pöytäk. 13. 2. 706 §. — 9) S:n 5. 3. 939 §. — 10) S:n 7. 5. 1,661 §. — 11) Rkmrin pöytäk. 25. 4. 701 §. — 12) Rkmrin jstn pöytäk. 19. 11. 3,973 §. — 13) S:n 2. 4. 1,308 §. — 14) Rkmrin pöytäk. 7. 8. 1,135 §. — 15) Rkmrin jstn pöytäk. 15. 10. 3,376 §. — 16) Rkmrin pöytäk. 21. 3. 408 §. — 17) Rkmrin jstn pöytäk. 17. 9. 2,944 § ja 18. 12. 4,398 §. — 18) Rkmrin pöytäk. 17. 10. 1,460 §. — 19) Rkmrin jstn pöytäk. 12. 3. 967 §. — 20) S:n 15. 7. 2,391 §. — 21) S:n 15. 10. 3,378 §. — 22) S:n 10. 6. 2,078 §.

Oulunkylä, maa-alue n:o 10 a	Herra H. Sirén ¹⁾	1929, kesäk. 1 1934, kesäk. 1 1939, kesäk. 1 1944, kesäk. 1 1949, kesäk. 1	2,500 — 2,750 — 2,875 — 3,000 — 3,125 —
S:n viljelyspalstat litt. r, s, t, v ja y	Puolisot I. ja A. V. Laine ¹⁾	1929, jouluk. 31	4,464 —
Pakaankatu, tontit n:ot 121, 123, 125 ja 127 sekä tontti n:o 4 Tapiolantien varrella puutarhatarkoituksiin	Osakeyhtiö Virkamies-asuntoja Sampsantie n:o 40 ²⁾	3 kk. irtis.	600 —
Pohj. Blekholma, palsta n:o 3	Herra E. Suortti ³⁾	1931, kesäk. 30	6,000 —
S:n s:n palstat n:ot 1 ja 2	Aktiebolaget Maritiin osakeyhtiö ³⁾ ; vuokrasopimus purettu ⁴⁾	1931, kesäk. 30	15,000 —
S:n s:n s:n n:ot 1 ja 2	Moottoritelakka osakeyhtiö ⁴⁾	1931, kesäk. 30	15,000 —
Puutarhakatu, bensiinin vähittäismyyntipaikka	Suomen osuuskauppojen keskuskunta r.l. ⁵⁾	1926, jouluk. 31	10,000 —
Runebergkatu, maa-alue	Urakoitsija R. Helander ⁶⁾	2 kk. irtis.	7,200 —
Simonkatu bensiinin vähittäismyyntipaikka	Insinööri B. Holmström ⁷⁾	1927, kesäk. 30	42,500 —
Sirkuskatu, n. 1,000 m ³ alue tonttien n:oiden 5 ja 6 välillä	Helsingin työväenyhdistys r. y. ⁸⁾	Toistaiseksi.	Smk 1: — m ² :ltä kk.
Sörnäsän rantatie, alue	} Osuusliike Elanto r.l. ⁹⁾	6 kk. irtis.	5,000 —
S:n s:n varastopaikka		6 kk. irtis.	8,500 —
Taivallahdi, alue n:o II	Herra V. V. von Gerich ¹⁰⁾	6 kk. irtis.	12,960 —
S:n s:n n:o 38 pajan rakentamiseksi	Seppä P. Keränen ¹¹⁾	6 kk. irtis.	900 —
S:n maa-alue kortt. n:o 467	Osakeyhtiö Rakennus- ja rautabetoni ¹²⁾	6 kk. irtis.	2,000 —
Temppelikatku, alue kortt. n:o 426	Osakeyhtiö Sampokatu ¹³⁾	1 kk. irtis.	3,600 —
Teollisuuskatu, kuormausrade sen ylitse	Helsingin jauhomylly osakeyhtiö ¹⁴⁾	6 kk. irtis.	225 —
S:n tontti n:o 15 kortt. n:o 697	Helsingin lautatarha osakeyhtiö ¹⁵⁾	1934, heinäk. 1	13,000 —
Toukola, tontti n:o 2 rantakorttelissa	Vuokraaja O. Hj. Tammi ¹⁶⁾	6 kk. irtis.	1,600 —
Unioninkatu, bensiinin vähittäismyyntipaikka tontin n:o 11 ulkopuolella	Insinööri B. Holmström ¹⁷⁾	1927, kesäk. 1	42,000 —
Vallila, n. k. vaihteen vierinen alue	Liikemies H. Peltola ¹⁸⁾	3 kk. irtis.	1,800 —

Lisämaksu. Koska Suomen höyrylaivaosakeyhtiö muistutuksesta huolimatta ei ollut luovuttanut rautatieraitteiden asettamista varten tarpeellista yhtiölle vuokratun Katajanokan palstan n:o 5 osaa, päätettiin¹⁹⁾ velvoittaa yhtiö kesäkuun 1 p:n ja joulukuun 1 p:n väliseltä ajalta maksamaan koko alueen, 3,770 m²:n, vuokramaksu 10 markan mukaan m²:llä.

¹⁾ Rkmin jstn pöytäk. 21. 5. 1,784 § ja 15. 10. 3,376 §. — ²⁾ S:n 29. 10. 3,614 §. — ³⁾ S:n 27. 2. 841 §. — ⁴⁾ S:n 19. 11. 3,945 §. — ⁵⁾ Rkmin pöytäk. 12. 2. 206 §. — ⁶⁾ Rkmin jstn pöytäk. 7. 5. 1,654 §. — ⁷⁾ Rkmin pöytäk. 22. 4. 673 §. — ⁸⁾ Rkmin jstn pöytäk. 13. 2. 705 §. — ⁹⁾ Rkmin pöytäk. 15. 2. 221 §. — ¹⁰⁾ Rkmin jstn pöytäk. 19. 11. 3,947 §. — ¹¹⁾ S:n 6. 2. 555 §. — ¹²⁾ S:n 3. 9. 2,664 §. — ¹³⁾ S:n 20. 3. 1,108 §. — ¹⁴⁾ Rkmin pöytäk. 17. 10. 1,462 §. — ¹⁵⁾ S:n 15. 7. 1,022 §. — ¹⁶⁾ Rkmin jstn pöytäk. 3. 9. 2,669 §. — ¹⁷⁾ Rkmin pöytäk. 11. 3. 352 §. — ¹⁸⁾ Rkmin jstn pöytäk. 18. 12. 4,422 §. — ¹⁹⁾ Rkmin pöytäk. 16 p. jouluk. 1,763 §.

Alueen vuokraaminen bensiinisäiliötä varten. Nobel standard osakeyhtiö Suomessa anoi oikeutta saada rakentaa yhtiön It. Pihlajasaarella olevalle vuokra-alueelle¹⁾ toisen säiliön bensiinin säilyttämistä varten. Koska kuitenkin se maasto, johon säiliö oli tarkoitettu sijoitettavaksi, ei tehnyt mahdolliseksi sen rakentamista yhtiön suunnitteleamalla tavalla ja koska voimassa oleva asetus määräsi, että bensiinisäiliön ja toisen omaisuuden välimatkan tuli olla vähintään 60 m., päätti²⁾ kamari vuokrata hakijalle n. 8,000 m²:n laajuisen suojelusalueen 5 vuoden ajaksi 3,000 markan vuosivuokrasta sekä oikeuttaa hakijan rakentamaan suunnitellun säiliön. Vuotuinen kokonaismaksu, joka yhtiön oli suoritettava kaupungille, nousi 21,000 markkaan, mistä määrästä 12,000 markkaa oli alkuperäinen vuokramaksu, 6,000 markkaa maksu oikeudesta rakentaa säiliö n:o 2 ja 3,000 markkaa edellä mainitun lisäalueen vuokramaksu. Samalla myönnettiin vuokraajalle oikeus vuokraajan päätyttyä saada vuokranpitennystä edelleen 5 vuodeksi, ellei kaupunki tarvinnut puheena olevaa aluetta omiin tarkoituksiinsa.

Vuokraoikeuden pitennys. Pitennetyt vuokraoikeudet myönsi rahatoimikamari seuraaviin tiluksiin:

Tiluksen nimi.	Vuokraajan nimi.	Vuokrakausi pitennetty		Vuotuinen vuokramaksu, Smk.
		mistä.	mihin.	
Greijus, „Tilkan torppa“niminen asuntopalsta	Ajuri H. Lindfors ³⁾	1924, lokak. 1	6 kk. irtis.	1,000 —
S:n viljelyspalsta n:o 21 ⁴⁾ (litt. a ja b)	Ajuri A. Korhonen ⁴⁾	1923, tammi-kuun 1	1923, joulukuun 31	800 —
		1924, tammi-kuun 1	1924, joulukuun 31	1,000 —
		1925, tammi-kuun 1	1929, joulukuun 31	4,000 —
Hietaniemi, asuntopalstat n:ot 2 a ja 3 a, sekä tehdasalue n:o 3 b	Hietaniemen tehdasosakeyhtiö ⁵⁾	1926, tammi-kuun 1	6 kk. irtis.	16,400 —
S:n maa-alue n:o 27	Ajuri K. A. Lindström ⁶⁾	1924, tammi-kuun 1	3 kk. irtis.	3,000 —
Humalisto, huvialue n:o 4	Filosofiantohtori J. Jännes ⁷⁾	1925, tammi-kuun 1	1928, joulukuun 31	6,800 —
		1926, tammi-kuun 1	1928, joulukuun 31	6,000 —
S:n huvialue n:o 5	Veneenveistäjä A. Pettersson ⁸⁾	1926, tammi-kuun 1	6 kk. irtis.	3,000 —
„ viertotie, tontit n:ot 41, 43 ja 45	Osakeyhtiö Helsingin osakeasunnot ⁹⁾	1924, tammi-kuun 1	1928, joulukuun 31	14,000 —
Katajanokka, makiinikortteli n:o 191	Hilientuonti osakeyhtiö ¹⁰⁾	1924, kesä-kuun 1	3 kk. irtis.	16,800 —
S:n varastopaikat n:ot 19 ja 21 sekä lisäalue	Aktiebolaget Victor Ek osakeyhtiö ¹¹⁾	1924, kesä-kuun 1	1929, kesä-kuun 1	14,830 —

¹⁾ Ks. 1921 vuod. kert. siv. 26 ja 239. — ²⁾ Rkmin pöytäk. 5. 12. 1,714 §. — ³⁾ Rkmin jstn pöytäk. 22. 10. 3,497 §. — ⁴⁾ S:n 15. 7. 2,373 § ja 18. 12. 4,400 §. — ⁵⁾ Rkmin pöytäk. 25. 4. 700 §. — ⁶⁾ Rkmin jstn pöytäk. 12. 3. 1,026 §. — ⁷⁾ Rkmin pöytäk. 29. 7. 1,105 §; ks. myös tätä kert. siv. 212. — ⁸⁾ Rkmin jstn pöytäk. 10. 6. 2,073 §. — ⁹⁾ Rkmin pöytäk. 18. 1. 83 §. — ¹⁰⁾ S:n 16. 12. 1,765 §. — ¹¹⁾ Rkmin jstn pöytäk. 3. 6. 1,973 §.

Katajanokka, varastopaikka n:o 2	Axel Holmström aktiebolag ¹⁾	1924, kesäkuun 1	3 kk. irtis.	12,180—
S:n varastopaikka n:o 3	Aktiebolaget Victor Ek osakeyhtiö ²⁾	1924, kesäkuun 1	3 kk. irtis.	11,050—
S:n varastopaikka n:o 4				10,220—
S:n varastopaikka n:o 11	Toiminimi Julius Tallberg & Co ³⁾	1924, kesäkuun 1	3 kk. irtis.	13,400—
S:n varastopaikka n:o 12	Aktiebolaget Victor Ek osakeyhtiö ²⁾	1924, kesäkuun 1	1929, kesäkuun 1	9,432—
S:n varastopaikka n:o 13	Johtaja I. Lindfors ⁴⁾	1924, heinäkuun 1	1929, heinäkuun 1	9,435—
S:n varastopaikka n:o 13 kortt. n:o 190	Toiminimi Emil Lesch ⁵⁾	1924, kesäkuun 1	1949, toukuun 31	3,540—
Kortteli n:o 216, tontit vuokralpalla n:o 68 d	Osakeyhtiö Helsingin osakeasunnot ⁶⁾	1924, tammi-kuun 1	1928, joulukuun 31	21,000—
Kumtähhti, n. s. palokunnan niitty	Martta-yhdistyksen Helsingin osasto ⁷⁾	1924, tammi-kuun 1	1924, joulukuun 31	855—
S:n vuokralpalla litt. H	Puutarhuri T. Demjatin ⁸⁾	1924, tammi-kuun 1	1925, tammi-kuun 1	1,200—
S:n vuokralpalla litt. M	Vuokraaja A. Aalto ⁹⁾	1924, tammi-kuun 1	1924, joulukuun 31	800—
S:n vuokralpalla litt. Y	Talonomistaja G. A. Vikströmin perilliset ¹⁰⁾	1924, tammi-kuun 1	1928, joulukuun 31	4,800—
S:n vuokralpalla litt. K ¹⁾ —K ⁸⁾	Puutarhuri W. Carlsson ¹¹⁾	1924, tammi-kuun 1	3 kk. irtis.	5,000—
S:n vuokralpalla litt. Z—Ä	Herra Hj. Sederholm ¹²⁾	1924, tammi-kuun 1	1928, joulukuun 31	2,800—
Käpylä, viljelyspalsta litt. a	Kauppia K. V. Sirola ¹³⁾	1925, tammi-kuun 1	1929, joulukuun 31	700—
S:n viljelyspalsta litt. b	Huvitalonomistaja J. Kulmala ¹⁴⁾	1925, tammi-kuun 1	1929, joulukuun 31	750—
S:n „ „ c	Peltiseppä E. K. Teriö ¹⁵⁾	1925, tammi-kuun 1	1930, tammi-kuun 1	700—
S:n „ „ d	Herra V. Virtanen ¹⁶⁾	1925, tammi-kuun 1	1930, tammi-kuun 1	450—
S:n „ „ s	Ratavahti M. J. Enqvist ¹⁷⁾	1925, tammi-kuun 1	1930, tammi-kuun 1	500—
S:n „ „ u ²⁾	Vuokraaja K. Silén ¹⁸⁾ ; sittemmin peruttu ¹⁹⁾	1925, tammi-kuun 1	1929, joulukuun 31	1,300—
S:n „ „ u ⁴⁾	Rouva A. Lahtinen ²⁰⁾	1925, tammi-kuun 1	1929, joulukuun 31	1,800—
S:n viljelyspalsta litt. u ³⁾ ja u ⁵⁾	Vuokraaja P. Immonen ²¹⁾	1925, tammi-kuun 1	1929, joulukuun 31	2,200—
S:n viljelyspalsta litt. v ¹⁾ ja v ²⁾	Rouva A. Lahtinen ²⁰⁾	1924, tammi-kuun 1	1928, joulukuun 31	2,700—
Laakso, asuntopalsta litt. B	Leski E. Bergström ²²⁾	1924, tammi-kuun 1	6 kk. irtis.	3,000—
Meilahti, Tilkka A	Puolustusministeriö ²³⁾	1923, tammi-kuun 1	1942, joulukuun 31	600—

¹⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 3. 6. 1,974 §. ²⁾ S:n 3. 6. 1,973 §. — ³⁾ Rkmrin pöytäk. 2. 5. 715 §. — ⁴⁾ S:n 25. 6. 981 §. — ⁵⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 27. 2. 867 §. — ⁶⁾ Rkmrin pöytäk. 18. 1. 83 §. — ⁷⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 7. 5. 1,674 §. — ⁸⁾ S:n 6. 2. 554 §. ja 17. 6. 2,162 §. — ⁹⁾ S:n 15. 7. 2,374 §. — ¹⁰⁾ Rkmrin pöytäk. 11. 3. 371 §. — ¹¹⁾ S:n 19. 2. 246 §. — ¹²⁾ S:n 25. 4. 701 §. — ¹³⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 24. 9. 3,167 §. — ¹⁴⁾ S:n 22. 10. 3,495 §. — ¹⁵⁾ S:n 3. 9. 2,671 §. — ¹⁶⁾ S:n 3. 9. 2,667 §. — ¹⁷⁾ S:n 3. 9. 2,668 §. — ¹⁸⁾ Rkmrin pöytäk. 15. 7. 1,023 §. — ¹⁹⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 19. 11. 3,943 §. — ²⁰⁾ Rkmrin pöytäk. 15. 7. 1,024 §. — ²¹⁾ S:n 3. 6. 891 §. — ²²⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 24. 9. 3,105 §. — ²³⁾ Rkmrin pöytäk. 9. 9. 1,237 §.

Nihti, litt. A	Suomalainen Pursi- seura r. y. ¹⁾	1926, tammi-	1946, joulu-	2,000.—
S:n ” B n:o 97		kuun 1	kuun 31	
Oulunkylä, laidun- palsta n:o 33	Oulunkylän suojelus-	1924, tammi-	1924, joulu-	400.—
S:n viljelyspalsta litt. C	Rouva F. MacLagan ²⁾	kuun 1	kuun 31	500.—
S:n ” ” I	Puutavarakauppias	1925, tammi-	1929, joulu-	1,400.—
S:n ” ” X	Rouva L. Heinonen ³⁾	kuun 1	kuun 31	1,000.—
S:n ” ”	Herra K. E. Berg-	1924, tammi-	1924, joulu-	1,200.—
M—N	gren ⁴⁾	kuun 1	kuun 9	1,800.—
S:n viljelyspalstat litt. O—P	Tehtailija A. Piehl ⁵⁾	1924, tammi-	1924, joulu-	3,000.—
		kuun 1	kuun 31	
Pikkuhuopalahti, Bö- legård nimiset vil- jelyspalstat	Puutarhuri C. T. Ward ⁶⁾	1924, touko-	1939, huhti-	3,400.—
		kuun 1	kuun 30	huhtik. 30 p:än 1929,
				3,740.—
				huhtik. 30 p:än 1934 ja
				4,080.—
				huhtik. 30 p:än 1939
Suokatu, tontti n:o 1 b	Rouva F. Välimäki ⁷⁾	1925, syys-	1930, elo-	1,200.—
Sörnäsän rantatie, varastoalue „Num- mi“ ⁸⁾	Herrat F. E. Saari ja O. Numminen ⁹⁾	kuun 1	kuun 31	
Toukola viljelyspal- tat n:ot 6 ja 7 kortt. n:o 3	Rakennusmestari A. v. Bell ¹⁰⁾	1924, helmi-	3 kk. irtis.	4,500.—
		kuun 15		
Träsk, viljelyspalsta litt y ¹ ja y ²	Rouva A. Lahtinen ¹²⁾	1925, tammi-	3 kk. irtis.	1,200.—
		kuun 1		
		1924, tammi-	3 kk. irtis.	200.—
		kuun 1		

Evätyt vuokraoikeuden pitennys. Rahatoimikamari päätti ¹³⁾ jättää huomioon ottamatta maalari J. J. Tapolan valituksen siitä, että hänet kamarin elokuun 28 p:nä 1923 tekemällä päätöksellä oli velvoitettu poistamaan omistamansa asuinrakennukset Hietaniemen varastopalstalta n:o 23 a sekä jättämään palsta kaupungin käytettäväksi huhtikuun 1 p:stä 1924 lukien.

Vuokraoikeuden siirto. Rahatoimikamari hyväksyi seuraavien tiluksien vuokraoikeuden siirrot:

¹⁾ Rkmrin pöytäk. 6. 5. 748 § ja rkmrin jstn pöytäk. 25. 6. 2,210 §; ks. myös tätä kert. siv. 29. — ²⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 27. 2. 869 §. — ³⁾ Rkmrin pöytäk. 3. 6. 892 §. — ⁴⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 20. 2. 786 §. — ⁵⁾ S:n 9. 4. 1,377 §. — ⁶⁾ S:n 9. 4. 1,376 §. — ⁷⁾ S:n 18. 12. 4,399 §. — ⁸⁾ S:n 24. 9. 3,040 §; ks. myös tätä kert. siv. 30. — ⁹⁾ Rkmrin pöytäk. 11. 3. 370 §. — ¹⁰⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 9. 1. 75 §. — ¹¹⁾ S:n 20. 3. 1,106 §. — ¹²⁾ S:n 15. 7. 1,024 §. — ¹³⁾ S:n 7 p. toukok. 1,664 §.

Tiluksen nimi.	Uuden vuokraajan nimi.
Berga n:o 17	Herra O. Rosenberg ¹⁾
Bölenkatu, tontti n:o 15	Asunto-osakeyhtiö Lempinen ²⁾
S:n " " 18	Rouva A. Lindfors ³⁾
S:n " " 18	Neidit A. S., L. S. ja E. H. Lehtinen ⁴⁾
S:n " " 26	Herra J. Lehtinen ⁵⁾
Greijus, asuntopalsta n:o 13	Huvilanomistaja E. Granlund ⁶⁾
S:n Rödbacka niminen torppa	Ajuri E.A. Fast ja liikeapulainen I. J. Rauvola ⁷⁾
S:n " " " "	Varatuomari L. Pohjanheimo ⁸⁾
S:n viljelyspalsta litt. 1 "	Ajuri E. Salo ⁹⁾
Etel. Rautatiekatu, varastopaikka n:o 5	Aktiebolaget Skånska cementgjuteriet ¹⁰⁾
Hanaholma, maa-alue etelä puolella	} Osakeyhtiö Suomalainen Polnaft aktiebolag ¹¹⁾
S:n lisäalue	
S:n litt. C.	Rouva A. Silfverblad ¹²⁾
Hermannin II, asuntotontti n:o 1 kortt. n:o 22	Herra C. A. Hagelberg ¹³⁾
Hernesaarenkatu, varastopaikka n:o 13	Talonomistaja J. Savolainen ja rouva H. Savolainen ¹⁴⁾
Hertonäs, palsta n:o 75	Rouva A. Dubb ¹⁵⁾
Hertankatu, tontti n:o 10	Herra E. E. Nieminen ¹⁶⁾
Hietaniemi, alue sekä siellä olevat rakennukset	Liikemies U. Sinervä ¹⁷⁾
S:n varastopaikka n:o 24	Osakeyhtiö Vistula aktiebolag ¹⁸⁾
S:n " " 31	Johtaja E. Paulig ¹⁹⁾
Humallahti, huvilapalsta n:o 56 B	Herra E. Vääntänen ²⁰⁾
Inarintie, tontti n:o 2	Rouva A. Vuorio ²¹⁾
S:n tontti n:o 5	Talonomistaja Hj. Boxberg ²²⁾
S:n " " 5	Tehtailija H. M. Peltola ja rouva M. Peltola ²³⁾
It. viertotie, tontti n:o 67	Herra J. Kajava ²⁴⁾
S:n tontti n:o 82	Herra J. Rapp ²⁵⁾
Keiteleentie, asuntotontti n:o 5	Yleinen rakennusosakeyhtiö ²⁶⁾
Kortteli n:o 178, varastopaikat n:ot 6 ja 7	Aktiebolaget Karla osakeyhtiö ²⁷⁾
S:n n:o 178, varastopaikat n:ot 10 ja 11	} Asfalttiosakeyhtiö Lemminkäinen ²⁸⁾
S:n " 178, varastopaikka n:o 17 sekä varastopaikan n:o 19 a lisäalue	
S:n " 178, varastopaikka n:o 21 a	Aktiebolaget Forselles ingeniörbureau ²⁹⁾
S:n " 178, " " 21 b	Aktiebolaget Karla osakeyhtiö ²⁹⁾
S:n " 273	Osakeyhtiö Mella ³⁰⁾
Kumtähhti, asuntoalue litt. O sekä lisäalue	Ajurit A. V. Kuusisto ja J. Auvinen ³¹⁾
S:n " " " R	Puutarhuri Th. Demjatin ³²⁾
Kyllikinkatu, asuntotontti n:o 17	Junamies J. E. Granström ³³⁾
Käpylä, tontti n:o 18 kortt. n:o 862	Osakeyhtiö Mansio aktiebolag ³⁴⁾
S:n " " 29 " " 867	Kirvesmies O. Halme ³⁵⁾
S:n " " 5 " " 868	Sementtityöntekijä E. R. Santala ³⁶⁾

¹⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 10. 6. 2,075 §. — ²⁾ S:n 15. 7. 2,377 §. — ³⁾ S:n 16. 1. 148 §. — ⁴⁾ S:n 23. 12. 4,463 §. — ⁵⁾ S:n 29. 10. 3,548 §. — ⁶⁾ S:n 10. 6. 2,076 §. — ⁷⁾ S:n 22. 10. 3,500 §. — ⁸⁾ S:n 19. 11. 3,946 §. — ⁹⁾ S:n 3. 9. 2,673 §. — ¹⁰⁾ S:n 18. 12. 4,403 §. — ¹¹⁾ Rkmrin pöytäk. 19. 2. 243 § ja 13. 5. 787 §. — ¹²⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 22. 10. 3,408 §. — ¹³⁾ S:n 2. 4. 1,299 §. — ¹⁴⁾ S:n 23. 12. 4,427 §. — ¹⁵⁾ S:n 25. 6. 2,230 §. — ¹⁶⁾ S:n 6. 2. 559 §. — ¹⁷⁾ S:n 2. 4. 1,300 §. — ¹⁸⁾ S:n 15. 7. 2,375 §. — ¹⁹⁾ S:n 10. 6. 2,072 §. — ²⁰⁾ S:n 2. 4. 1,307 §. — ²¹⁾ S:n 5. 3. 940 §. — ²²⁾ S:n 17. 6. 2,163 §. — ²³⁾ S:n 16. 4. 1,399 §. — ²⁴⁾ S:n 23. 1. 366 §. — ²⁵⁾ S:n 18. 12. 4,405 §. — ²⁶⁾ S:n 22. 10. 3,496 §. — ²⁷⁾ S:n 3. 9. 2,663 §. — ²⁸⁾ S:n 10. 6. 2,069 §. — ²⁹⁾ S:n 10. 6. 2,070 §. — ³⁰⁾ S:n 8. 10. 3,153 §. — ³¹⁾ S:n 27. 2. 848 §. — ³²⁾ S:n 7. 5. 1,662 §. — ³³⁾ S:n 18. 12. 4,395 §. — ³⁴⁾ S:n 23. 1. 358 §. — ³⁵⁾ S:n 19. 8. 2,574 §. — ³⁶⁾ S:n 17. 9. 2,945 §.

Käpylä, tontti n:o 12 kortt. n:o 868	Lehtori A. Plathan ¹⁾
S:n " " 21 " " 868	Rakennusosakeyhtiö Oma tuki ²⁾
S:n " " 9 " " 873	Maanviljelijä J. V. Koskinen ³⁾
S:n " " 18 " " 876	Rautatieyöntekijä K. H. Aliranta ⁴⁾
S:n " " 18 " " 876	Työnjohtaja E. Pellinen ⁵⁾
S:n " " 26 " " 876	Maalari M. Allinen ⁶⁾
S:n viljelyspalsta litt. C	Herra J. Kulmala ⁷⁾
S:n " " " r	Huvilanomistaja J. P. Hansén ⁸⁾
Länt. Kaivopuisto, tontti n:o 1	Neiti N. Alfthan ⁹⁾
Meilahti, huvilapalsta n:o 2 a	Rouva A. Marjanen ¹⁰⁾
S:n " " 2 a	} Liikemies Y. W. Saaristo ¹¹⁾
S:n " " 2 Toivola	
S:n alue A—B—C—D huvilapalstalla n:o 2	Liikemies O. Tegström ¹²⁾
S:n huvilatontti n:o 15 Ekudden	Johtaja A. Andersson ¹³⁾
S:n " " 17 Solbacken	Kauppias C. H. Lemström ¹⁴⁾
Merisatama, varastoalue n:o 12	Osakeyhtiö Termo aktiebolag ¹⁵⁾
Mustikkamaa, varastopaikka n:o 4 b	Rakennusmestari E. V. Wickman ¹⁶⁾
Oulunkylä, it. huvilaryhmä, asuntopalsta n:o 12	Kalastustarkastaja J. A. Sandman ¹⁷⁾
S:n it. huvilaryhmä, asuntopalsta n:o 20	Herra L. Bergman ¹⁸⁾
S:n " " huvilapalsta n:o 18	Kanneviskaali J. V. Jusélius ¹⁹⁾
S:n " " " " 42	Ets. poliisi O. Gustafsson ²⁰⁾
S:n " " " " 53	Tehtailija G. A. Karlsson ja N. M. Karlsson ²¹⁾
S:n " " tontit n:ot 21 a ja 21 b	Kansakoulunopettaja J. N. Mikkola ²²⁾
S:n palstat litt. h ja i sekä viljelys n:o 48	Herra J. V. Ekholm ²³⁾
Pernajantie, tontit n:o 3—5	Asunto-osakeyhtiö Pernajantie n:o 3—5 ²⁴⁾
Pitkäsillanranta, varastopaikka tontilla n:o 3	Halkokauppias Y. Murto ²⁵⁾
Päijänteentie, tontti n:o 5	Puuseppä K. R. Hakala ²⁶⁾
S:n tontti n:o 43	Talonomistaja J. F. Riihimäki ²⁷⁾
Rakelinkatu, tontti n:o 7, 1/6 osa	Vaihdemies A. Kaihlaniemi ²⁸⁾
Reimars, asuntopalsta n:o 5 kortt. n:o 18	Herra O. Åberg ²⁹⁾
S:n " " 2 " " 26	Maalari A. Westerlund ³⁰⁾
Runebergkatu, varastoalue	Uunintekijä J. V. Siivonen ³¹⁾
S:n vuokrapalsta n:o 59	Kauppias F. F. Strömberg ³²⁾
Ruoholahti, varastoalue n:o 10	Aktiebolaget G. H. H. osakeyhtiö ³³⁾
Suvannontie, tontti n:o 5	Osakeyhtiö Suvannontie n:o 5 ³⁴⁾
Sörnäsän niemeke, varastopalstat n:ot 13 ja 15	Aktiebolaget Trävaruspedition ³⁵⁾
S:n rantatie, varastoalue „Saari“	Vallilan puutavara osakeyhtiö ³⁶⁾
S:n " varastopaikka n:o 4	Liikemies K. Pohjanlehto ³⁷⁾
S:n satama-alue, varastopaikat n:ot 3 ja 11	Aktiebolaget Karla osakeyhtiö ³⁸⁾
Taipale, palsta n:o 7	Paperikauppias M. A. Dahlgren ³⁹⁾
Taivallahti, varastopaikka n:o 28	Rakennusmestari V. Gäsström ⁴⁰⁾
S:n varastopaikka n:o 28	Aktiebolaget Ulrich Anderzen & C:o ⁴¹⁾

¹⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 15. 10. 3,373 §. — ²⁾ S:n 15. 10. 3,313 §. — ³⁾ S:n 14. 5. 1,764 §. — ⁴⁾ S:n 9. 4. 1,370 §. — ⁵⁾ S:n 19. 8. 2,567 §. — ⁶⁾ S:n 17. 6. 2,168 §. — ⁷⁾ S:n 19. 8. 2,557 §. — ⁸⁾ S:n 3. 9. 2,675 §. — ⁹⁾ S:n 23. 12. 4,464 §. — ¹⁰⁾ S:n 3. 9. 2,672 §. — ¹¹⁾ S:n 24. 9. 3,092 §. — ¹²⁾ S:n 3. 9. 2,672 §; ks. 1920 vuod. kert. siv. 222. — ¹³⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 21. 5. 1,827 §. — ¹⁴⁾ S:n 25. 6. 2,182 §. — ¹⁵⁾ S:n 22. 10. 3,501 §. — ¹⁶⁾ S:n 15. 7. 2,370 §. — ¹⁷⁾ S:n 7. 5. 1,663 §. — ¹⁸⁾ S:n 3. 12. 4,105 §. — ¹⁹⁾ S:n 10. 6. 2,074 §. — ²⁰⁾ Rkmrin pöytäk. 11. 3. 372 §. — ²¹⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 19. 11. 3,771 §. — ²²⁾ S:n 9. 1. 11 §. — ²³⁾ S:n 3. 9. 2,676 §. — ²⁴⁾ S:n 15. 10. 3,371 §. — ²⁵⁾ S:n 17. 6. 2,760 §. — ²⁶⁾ S:n 3. 6. 1,976 §. — ²⁷⁾ S:n 15. 10. 3,372 §. — ²⁸⁾ S:n 23. 12. 4,462 §. — ²⁹⁾ Rkmrin pöytäk. 10. 6. 927 §. — ³⁰⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 7. 11. 3,729 §; ks. tätä kert. siv. 176. — ³¹⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 7. 5. 1,655 §. — ³²⁾ S:n 19. 11. 3,948 §. — ³³⁾ S:n 23. 1. 368 §. — ³⁴⁾ S:n 13. 2. 683 §. — ³⁵⁾ S:n 20. 2. 785 §. — ³⁶⁾ S:n 3. 9. 2,684 §. — ³⁷⁾ S:n 6. 2. 560 §. — ³⁸⁾ S:n 3. 9. 2,663 §. — ³⁹⁾ S:n 18. 12. 4,396 §. — ⁴⁰⁾ S:n 20. 2. 784 §. — ⁴¹⁾ S:n 24. 9. 3,106 §.

Toukola, asuntontti n:o 7 kortt. n:o 9	Herra E. Nyström ¹⁾
S:n tontti n:o 4 kortt. n:o 903	Työntekijät V. A. Åkerlund ja G. F. Palenius ²⁾
S:n ” ” 6 ” ” 908	Asianajaja E. W. Laakso ³⁾
S:n ” ” 19 ” ” 914	Kirvesmies J. Korhonen ja ulkotyöläinen U. Taavila ⁴⁾
S:n ” ” 1 ” ” 915	Työntekijä N. Saarinen ⁵⁾
S:n ” ” 18 ” ” 915	Ulkotyöläinen H. Kaulén ⁶⁾
Vallilantie, tontti n:o:t 24 ja 26	A. Flink, A. J. Flink y. m. ⁷⁾
S:n tontti n:o 3	Asunto-osakeyhtiö Vallilantie n:o 3 ⁸⁾
Vanajantie, tontti n:o 1	Maanviljelijä H. Ojansuu ⁹⁾
S:n tontti n:o 3	Liikemiehet K. K. Saarnio ja L. Henriksen ¹⁰⁾
S:n ” ” 3	Kauppiat K. G. Saarnio ja K. Lehtonen ¹¹⁾
Vanhakaupunki, viljelyspalsta litt. d. Forsby	Leskirouva J. Karlsson ¹²⁾
Vellamonkatu, tontti n:o 12	Talonpoika I. E. Linko ¹³⁾
Virtäintie, tontti n:o 10	Herra G. V. Johansson ¹⁴⁾
Ätsärintie, tontti n:o 3	Herra M. Niemi ¹⁵⁾
S:n tontti n:o 5	Rakennusmestari W. Fyhrqvist ¹⁶⁾

Niityn vuokraaminen. Herra A. Lahti vuokrasi¹⁷⁾ kesän ajaksi Sörnäsän teurastamon alueella sijaitsevan niityn 750 markan maksusta.

Irtisanottuja vuokrasopimuksia. Rahatoimikamari sanoi irti eräitä Katajanokalla sijaitsevia varastopaikkoja koskevat vuokrasopimukset toukokuun 1 ja kesäkuun 1 p:än¹⁸⁾ ja vuokratilaa Kaino n:o 60 c koskevan sopimuksen lokakuun 1 p:än¹⁹⁾.

Seuraavat henkilöt ja toiminimet sanoivat itse irti allamainittujen alueiden vuokraoikeutta koskevat vuokrasopimukset: Helsingin virkamiesasuntola osakeyhtiö Sampokadun tontilla n:o 1 olevan varastopaikan syyskuun 28 p:än 1923²⁰⁾, Osuuskaunta Roima r. l. erään Hietaniemenkadun varrella olevan varastopaikan helmikuun 1 p:än 1925²¹⁾, leskirouva A. Lempinen Bölenkadun tontin n:o 13 toukokuun 8 p:än 1925²²⁾, Osakeyhtiö Stockmann Pitkäsillanrannan tontin n:o 3 länsiosan toukokuun 1 p:än²³⁾, puutarhuri W. Carlsson Kuntähdän viljelyspalstain litt. K 1—8 lokakuun 1 p:än²⁴⁾, leskirouva W. Lindroos Pakinkylässä sijaitsevan kuularuiskukellarin heinäkuun 1 p:än²⁵⁾, Osakeyhtiö Sörnäs aktiebolag Brändöntien tonttien n:ojen, 1, 3 ja 5 heinäkuun 1 p:än²⁶⁾, rouva H. Penttilä erään Oulunkylän aseman viereisen asuntopalstan toukokuun 29 p:än²⁷⁾, herra E. Edman Hietaniemen maa-alueen n:o 34 tammi-kuun 1 p:än 1925²⁸⁾, herra O. Rauhanen Vallilassa Sammatin- ja Penniteiden välillä olevan perunakuopan kesäkuun 17 p:än²⁹⁾, Osakeyhtiö Weilin & Göös varastorakennusta varten tarkoitetun alueen Berga n:o 1 joulukuun 19 p:än³⁰⁾, Helsingin työväenyhdistys r. y. Sirkuskadun tonttia n:o 3 vastapäätä sijaitse-

¹⁾ Rkmin jstn pöytäk. 29 p. lokak. 3,525 §. — ²⁾ S:n 19 p. elok. 2,565 §. — ³⁾ S:n 2 p. huhtik. 1,306 §. — ⁴⁾ S:n 13 p. helmik. 704 §. — ⁵⁾ S:n 19 p. elok. 2,575 §. — ⁶⁾ S:n 17 p. kesäk. 2,166 §. — ⁷⁾ S:n 17 p. kesäk. 2,164 §. — ⁸⁾ S:n 15 p. heinäk. 2,372 §. — ⁹⁾ S:n 15 p. lokak. 3,370 §. — ¹⁰⁾ S:n 27 p. helmik. 872 §. — ¹¹⁾ S:n 19 p. marrask. 3,941 §. — ¹²⁾ S:n 19 p. marrask. 3,942 §. — ¹³⁾ S:n 25 p. kesäk. 2,213 §. — ¹⁴⁾ S:n 17 p. kesäk. 2,165 §. — ¹⁵⁾ S:n 18 p. jouluk. 4,423 §. — ¹⁶⁾ S:n 13 p. helmik. 682 §. — ¹⁷⁾ S:n 14 p. toukok. 1,771 §. — ¹⁸⁾ Rkmin pöytäk. 29 p. helmik. 286 §. — ¹⁹⁾ S:n 14 p. maalisk. 385 §. — ²⁰⁾ Rkmin jstn pöytäk. 10 p. syysk. 2,773 §. — ²¹⁾ S:n 10 p. syysk. 2,792 §. — ²²⁾ S:n 19 p. marrask. 3,746 §. — ²³⁾ S:n 2 p. huhtik. 1,204 §. — ²⁴⁾ S:n 14 p. toukok. 1,726 § ja rkmin pöytäk. 19 p. helmik. 246 §. — ²⁵⁾ Rkmin jstn pöytäk. 3. p. kesäk. 1,890 §. — ²⁶⁾ S:n 3 p. kesäk. 1,967 §. — ²⁷⁾ S:n 3 p. kesäk. 1,897 §. — ²⁸⁾ S:n 15 p. kesäk. 2,332 §. — ²⁹⁾ S:n 19 p. elok. 2,549 §. — ³⁰⁾ S:n 24 p. syysk. 3,023 §.

van varastopaikan lokakuun 2 p:än¹⁾, viilaaja P. Witikainen pajaa varten tarkoitettua Kuntähdessä sijaitsevan alueen huhtikuun 15 p:än²⁾ 1925, viilaaja E. Toivola Toukolan korttelissa n:o 916 sijaitsevan tontin n:o 5 lokakuun 25 p:ään³⁾, herra O. Vilamo Kaisaniemenkadun tonttien n:ojen 7, 9 ja 11 viereisen varastoalueen toukokuun 1 p:än 1925⁴⁾, Aktiebolaget Munkholmen osakeyhtiön osan tehdaskorttelia n:o 177 joulukuun 20 p:än⁵⁾, herra K. J. Ingström Taivalahden rannalla olevan tontin n:o 4 lisäalueineen toukokuun 22 p:än 1925⁶⁾.

Tilusvaihto Merholmassa. Rahatoimikamari suostui⁷⁾ Merholmassa toimitettavaan tilusvaihtoon, jonka mukaan vuokraaja A. Zetterbergille korvaukseksi hänen vuokrapalstastaan liikenneväylää varten erotettavasta alueesta annettaisiin hänen huvilarakennuksensa itäpuolella olevan lahden pohjoisrannalla oleva alue.

Greijuksen vuokra-alueiden rajain järjestely. Greijuksen kaakkoisosassa sijaitsevan maapalstan vuokraajat, leskirouva M. Anthoni sekä neidit I. ja A. Anthoni, anoivat heidän vuokrapalstansa ja rajakkaisen, rouva H. Litzin hallussa olevan alueen rajan muuttamista siten, että anomuksentekijän omistama asuinrakennus, joka oli osaksi rakennettu naapurin alueelle, voisi jäädä paikoilleen. Rahatoimikamari hyväksyi⁸⁾ sellaisen palstain välisen rajan järjestelyn, että puheena oleva asuinrakennus tulisi sijaitsemaan 4,5 metrin etäisyydellä mainitusta rajasta ehdoin, että anomuksentekijät suorittivat rouva H. Litzille 300 markkaa korvaukseksi hänen puutarhalaitteistaan sillä alueella, josta hän tulisi luopumaan, sekä oikeuttivat hänet viemään pois alueella olevat marjapensaansa.

Velottuja vuokramaksuja. Rahatoimikamaria kehoitettiin⁹⁾ velkomaan rakennusmestari A. Himangalta 3,600 markkaa vuokramaksuna siitä kuuden kuukauden ajasta, jona hän ilman rahatoimikamarin lupaa oli käyttänyt erästä Runeberg- ja Museokatujen välistä aluetta.

Samalla kuin rahatoimikamari myönsi¹⁰⁾ rouva A. Lahtiselle pitennetyin vuokraoikeuden eräihin Träskissä ja Käpylässä sijaitseviin viljelyspalstoihin, kamari määräsi¹¹⁾ vuokrasopimuksen ehdoksi, että rouva Lahtinen suorittaisi 2,400 markkan vuokramaksun palstoista v¹ ja v² vuodelta 1923 sekä yhteensä 550 markkaa palstasta y² vuosilta 1921—23, joina vuosina rouva Lahtinen olematta siihen oikeutettu oli viljellyt puheena olevia palstoja.

Rakennusmestari F. A. Virralle myönnetyn¹²⁾ erään Kampinkadun varrella sijaitsevan varastopaikan vuokraoikeuden ehdoksi määrättiin¹³⁾, että maksamaton vuokra lokakuun 1 p:n 1923 ja elokuun 1 p:n 1924 väliseltä ajalta oli suoritettava viimeistään heinäkuun 3 p:nä 1924 100 markkan määräisenä kuukaudelta.

Rouva A. Tulanderille myönnettiin¹⁴⁾ Meilahden Pajanpaikka nimisen alueen vuokraoikeus ehdoin, että hän suoritti maksamattomia vuokramaksuja 100 markkaa toukokuun 1 p:n 1918 ja toukokuun 1 p:n 1919 väliseltä ajalta sekä 200, 300, 400 ja 500 markkaa seuraavilta vuosilta.

Maksujen palauttaminen. Toiminimi Schildt & Hallberg, jolta erään Sörnäsän satama-alueella sijaitsevan varastotontin vuokramaksuna erehdyksestä oli velottu 1,062: 50 markkaa liian paljon, mistä liikämäärästä liike jo oli suo-

¹⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 8 p. lokak. 3,180 §. — ²⁾ S:n 22 p. lokak. 3,384 §. — ³⁾ S:n 29 p. lokak. 3,556 §. — ⁴⁾ S:n 7 p. marrask. 3,673 §. — ⁵⁾ S:n 26 p. marrask. 4,016 §. — ⁶⁾ S:n 3 p. jouluk. 4,095 §. — ⁷⁾ Rkmrin pöytäk. 16 p. jouluk. 1,766 §. — ⁸⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 29 p. lokak. 3,612 §. — ⁹⁾ S:n 7 p. toukok. 1,654 §. — ¹⁰⁾ Ks. tätä kert. siv. 189 ja 190. — ¹¹⁾ Rkmrin pöytäk. 15 p. heinäk. 1,024 §. — ¹²⁾ Ks. tätä kert. siv. 186. — ¹³⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 25 p. kesäk. 2,237 §. — ¹⁴⁾ S:n 24 p. syysk. 3,095 §; ks. tätä kert. siv. 182.

rittanut 62: 50 markkaa, anoi mainitun erehdyksen oikaisemista, ja päätti¹⁾ rahatoimikamari tähän myöntyen, että toiminimelle kirjoitetut kaksi 500 markan määräistä velkakirjaa julistettaisiin mitättömiksi ja 62: 50 markkaa maksettaisiin toiminimelle takaisin.

Pelastusarmeijalle oli maksettava takaisin²⁾ 275 markkaa, mikä vastasi vuonna 1922 kannettua maksua Vallilan korttelissa n:o 574, tontilla n:o 3 sijaitsevan kepearaiteisen radan puhtaanapidosta, koska puheena oleva rata poistettiin jo vuonna 1921 rahatoimikamarin myytyä tontit toiselle henkilölle.

Munkkisaaren käyttö. Osakeyhtiö Hietalahden laivatelakka ja konepaja anoi, että osa Munkkisaarta, nim. Munkkisaarensalmi ja Kalastajatorin ranta, vuokrattaisiin yhtiölle samoin ehdoin, jotka olivat voimassa aikaisemmin yhtiön hallussa olleeseen alueeseen nähden, sekä että yhtiö oikeutettaisiin vetämään yhdysraide ensin mainitulta alueelta satamarataan samoin kuin rakentamaan telakkalaitosta varten tarvittavat aallonmurtaajat, että kaupunki ilman eri hyvitystä luopuisi korttelin n:o 178 eteläpuolella olevasta rantakaistaleesta sekä oikeudesta vuokrauden kuluessa rakentaa katu pitkin korttelin etelärajaa sekä vapauttaisi yhtiön velvollisuudesta rakentaa siltoja sen telojen³⁾ yli, jota vastoin yhtiö suostuisi luovuttamaan maata korttelin n:o 178 halki kulkevaa 12 metrin levyistä katu varten. Rakennuskonttorin satamarakennusosaston johtaja oli häneltä vaaditussa lausunnossa huomauttanut, että Munkkisaaren pohjoisosa ja Munkkisaarensalmi tarvittiin satamaradan pääraidetta varten, joka oli siirrettävä laivatelakan länsipuolelle, koska oli vaikeata sijoittaa Hietalahdenrantaan ja Tokankadulle kaksoisraiteita ja vapauttaa siellä olevat pääraiteet vaunujen vaihdosta sekä koska Merisataman rata-pihaa oli laajennettava, mikä kävi päinsä ainoastaan länteen päin, jolloin tulomutka Tokankadulle muodostuisi liian teräväksi; samaten Munkkisaaren käyttö edellytti, että sinne vedettäisiin rautatie Ruoholahdesta. Yhtiön haluamista korttelin n:o 178 viereisistä alueista kaupunki ei voinut luopua, koska ne tarvittiin rautatieraitteita varten, mutta Ruoholahden rantakadun ja Munkkisaaren tultua yhdistetyiksi voitaisiin mahdollisesti korttelin n:o 178 eteläpuolitse kulkeva katu korvata mainitun korttelin halki kulkevalla tiellä. Kaupungin yleisten töiden hallitus oli sitä mieltä, että kysymyksen tuli saada raueta, ja rahatoimikamari päätti⁴⁾ tämän mukaisesti evätä anomuksen.

Hiilivarastopaikat. Rahatoimikamari hyväksyi⁵⁾ Helsingin makasiini-osakeyhtiön lähettämän ehdotuksen, joka koski Länsisataman kivihiilivarastopaikkain vuokraamista; ehdotuksen mukaan vuokrattaisiin seitsemän varastopaikkaa valtionrautateille, Osakeyhtiö Victor Ekille, Hiilentuonti osakeyhtiölle, Osakeyhtiö Lars Krogius & Co:lle, Suomen höyrylaiva osakeyhtiölle, Aktiebolaget G. H. H. osakeyhtiölle ja Hiili ja koksi osakeyhtiölle kymmeneksi vuodeksi, minkä ajan kuluttua sopimukset olisivat voimassa yhden vuoden irtisanomisajoin.

Kumtähden ravirata. Suomen raviurheilun ystävät ja Suomen kenttäratsastusklubi nimisten yhdistysten tehtyä esityksen erinäisten muutosten aikaansaamisesta yhdistysten ja kaupungin välillä tehtyyn Kumtähden ravirataa koskevaan vuokrasopimukseen⁶⁾ päätti rahatoimikamari, että kaupunki tammikuun 1 p:n 1924 asti kantaisi vuokramaksua raviradan alueella olevista viljelyspalstoista, että yhdistysten vuokrasopimuksen voimassaoloaika alkaisi

¹⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 23 p. tammik. 367 §. — ²⁾ S:n 23 p. tammik. 369 §. — ³⁾ Ks. 1915 vuod. kert. siv. 16. — ⁴⁾ Rkmrin pöytäk. 22 p. helmik. 261 §. — ⁵⁾ S:n 21 p. marrask. 1,630 §. — ⁶⁾ Ks. 1920 vuod. kert. siv. 21 ja 216.

samasta päivästä, mistä kaupunginvaltuustolle tehtäisiin anomus; että kaupunki vuonna 1924 suorittaisi alueen päälaskuväylän ojitamisen; oikeuttaa Suomen raviurheilun ystävät tammikuun 1 p:n 1925 vuokratta käyttämään Oulunkylän rata-alueita sekä tähän mennessä poistamaan alueelta palkintotuomarin korokkeen, parvekkeet, tallin ja aidan¹⁾.

Yhdistysten tässä yhteydessä tekemän anomuksen, että rata-alueen pohjoispuolelle tuleva katu samoin kuin tie ylä-Fredriksperiin pantaisiin kuntoon, kamari epäsi.

Sittenkun kaupunginvaltuusto oli myöntynyt²⁾ edellä mainitun Kumtähden alueen vuokra-ajan muuttamista koskevaan esitykseen, tehtiin³⁾ molempien puheena olevien yhdistysten kanssa uusi vuokrasopimus.

Kalanjäädystylaitoksen paikka. Filosofianmaisteri C. Segerstrålen anottua saada vuokrata eräs Merisataman alue kalanjäädystylaitoksen rakentamiseksi sinne rahatoimikamari päätti⁴⁾ ilmoittaa satamahallitukselle, ettei kamarilla ollut mitään huomauttamista sitä vastaan, että hallitus vuokrasi hakijalle puheena olevan alueen kuuden kuukauden irtisanomisajoin ja samasta vuokramaksusta m²:ltä kuin kamari velkoi läheisistä varastopaikoista.

Erään Vikin alueen luovuttaminen. Maatalouden koetoinninan keskusvaliokunta oli anonut saada heti käytettäväkseen n. 3 ha:n laajuisen Vikin kruununvirkataloon kuuluvan alueen peltomaata järjestääkseen sinne kokeilukenttiä yliopiston maanviljelystaloudelliselle osastolle niiden kokeilukenttien korvaukseksi, jotka yliopisto oli menettänyt. Rahatoimikamari päätti⁵⁾ luovuttaa puheena olevan alueen 1,000 markan vuokramaksusta ha:lta ja antoi maatalouslautakunnan tehtäväksi tarkemmin sopia keskusvaliokunnan kanssa alueen rajoista ja luovutusehdoista.

Kampin ja Suruttoman alueiden työväenasunnol. Helsingfors aktiebolagets niminen yhtiö oli anonut piteennettyä hallintaoikeutta osin Kampin alueella (korttelissa n:o 216), osittain Suruttomassa oleiviin vuokra-alueisiinsa, joista viimeainittu käsitti It. Viertotien tontit n:ot 41, 43 ja 45 sekä erään Helsinginkadun varrella sijaitsevan alueen; kaikkien mainittujen alueiden vuokrauskausi oli päättynyt joulukuun 31 p:nä 1923⁶⁾. Vallitsevan asuntopulan takia rahatoimikamari päätti⁷⁾ vuokrata puheena olevat alueet yhtiölle viiden vuoden ajaksi, Helsinginkadun varrella olevan alueen kuitenkin ainoastaan toistaiseksi kuuden kuukauden irtisanomisajoin, 21,000 markan vuokramaksusta Kampin alueesta ja 14,000 markan vuokramaksusta Suruttoman alueesta, minkä ohessa yhtiö olisi oikeutettu vuokran alennukseen siinä tapauksessa että sen olisi luovuttava Helsinginkadun varrella olevasta alueesta.

Kiellolakirikoksia. Raattiuslautakunnan ilmoitettua, että erät Herneasaarella asuvat henkilöt olivat tehneet itsensä syytäviksi rikoksiin kiellolakia vastaan, sekä erään saaren vuokraajista ilmoitettua, että hän tästä syystä oli irtisanonut muuttamaan kaksi hallussaan olevalla alueella asuvaa henkilöä, päätti⁸⁾ rahatoimikamari saattaa asianomaisten vuokraajain tietoon, että mikäli joku saaren vuokraajista tai joku muu siellä asuva henkilö vastedes havaittaisiin syylliseksi mainitun laatuiseen rikokseen, kamari viipymättä ryhtyisi toimenpiteisiin syyllisen häätämiseksi ja vuokrasopimuksen kumoamiseksi.

Vikin kruununvirkatalon vuokraus. Rahatoimikamari päätti⁹⁾ maatalous-

¹⁾ Rkmrin pöytäk. 25 p. tammik. 124 §. — ²⁾ Ks. tätä kert. siv. 30. — ³⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 12 p. maalisk. 978 §. — ⁴⁾ S:n 16 p. tammik. 177 §. — ⁵⁾ Rkmrin pöytäk. 11 p. huhtik. 633 §. — ⁶⁾ Vrt. 1911 vuod. kert. siv. 10. — ⁷⁾ Rkmrin pöytäk. 18 p. tammik. 83 §. — ⁸⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 29 p. heinäk. 2,467 §. — ⁹⁾ Rkmrin pöytäk. 12 p. helmik. 210 §.

ministeriöltä anoa, että Vikin kruununvirkatalo jatkuvasti luovutettaisiin kaupungille samoin ehdoin kuin aikaisemmin. Sittenkin kamari päätti¹⁾ allekirjoittaa asutushallituksen laatiman mainitun virkatalon vuokrasopimusehdotuksen sekä luovuttaa raittiusyhdistys Koitolle Lammassaaren yhden vuoden ajaksi ja samoin ehdoin kuin aikaisemmin.

Eknäsin tilan vuokraaminen. Sittenkuin kaupunginagronoomi A. J. Tamminen ja johtaja A. Björkenheim olivat toimittaneet Eknäsin tilan lähtö- ja tulokatselmuksen, rahatoimikamari päätti²⁾

että korvaukseksi kuivausriihen lava-aineista maksettaisiin kamarin käyttövarain tililtä entiselle vuokraajalle J. E. Lehtovirralle 1,080 markkaa, mutta että tämä, ellei hän tähän tyytyisi, olisi oikeutettu vetoamaan vuokrasopimuksessa säädettyyn sovintolautakuntaan, jolloin kaupunki kuitenkin tulisi esittämään korvausvaatimuksensa lannoituksen laiminlyömisestä y. m.:

että selvät määräykset seuraavista seikoista otettaisiin uuden vuokraajan A. Wathénin³⁾ kanssa tehtävään vuokrasopimukseen:

»että tila luovutetaan hänelle ainoastaan yhden vuoden ajaksi maaliskuun 14 p:stä lukien;

ettei kaupunki suorita mitään korvausta rakennusten kunnossapidosta, aitojen rakentamisesta, heinäseipäiden teosta, syyskynnöstä, maanparannusaineiden ajosta eikä peltoistöistä, olivatpa ne mitä laatua tahansa;

että vuokraajan tulee vuosittain kylvää hyvin valmistettuun maahan vähintään 40 kiloa heinänsiementä ha: a kohden alueelle, joka on vähintään 10 % koko peltoalasta (ensimmäisenä vuonna 50 ha);

ettei tilalta saa kuljettaa pos mitään puutavaraa, maanparannusaineita eikä muuta sen kaltaista;

että vuosittain vähintään 5 % tilan ojista on pantava kuntoon.»

Samalla rahatoimikamari päätti, että takuusitoumus oli laadittava siihen muotoon, että takuumiehet vastaavat kaikesta kaupungille vuokra-aikana aiheutetusta vahingosta.

Asiamiestä kehoitettiin⁴⁾ heti ryhtymään toimenpiteisiin entisen vuokraajan J. E. Lehtovirran häätämiseksi, koska hän ei ollut lain määräämän ajan kuluessa luopunut tilasta.

Eknäsin tilan vuokrasopimuksen mukaisesti oli vuokraaja velvollinen suorittamaan tilan palovakuutusmaksun vuodelta 1923. Koska vuokraajan kuitenkin havaittiin laiminlyöneen velvollisuutensa tässä kohden, päätti⁵⁾ rahatoimikamari suorittaa puheena olevan maksun, 2,603; 46 markkaa, yleisten palovakuutusmaksujen määrärahasta ja aikanaan velkoa sen niiltä henkilöiltä, jotka olivat sitoutuneet takuuseen vuokrasopimuksen ehtojen asianmukaisesta täyttämisestä.

Sjörtorpin kasvatustilasto. Lastensuojelulautakunta ilmoitti, että Finnbyn Sjörtorpin tilalle sijoitetun kasvatustilaston vuokrasopimus päättyi lokakuun 1 p:nä 1926 ja ettei mainitun tilan omistaja ollut halukas uudistamaan sopimusta. Senvuoksi oli herätetty kysymys utisrakennuksen teettämisestä Toivoniemen tilalle ruotsinkielisten tyttöjen siirtämiseksi sinne, mutta molempien laitosten johtajattaret olivat tätä vastustaneet. Lautakunta ehdotti sen johdosta, että ostettaisiin pienehkö tila, johon kuuluisi puutarha, ja oli myöskin saanut vastaanottaa Siuntion pitäjän Bölen kylässä lähellä Kälän asemaa

¹⁾ Rkmrin pöytäk. 21 p. maalisk. 408 §. — ²⁾ S:n 26 p. maalisk. 433 §. — ³⁾ Ks. tätä kert. siv. 184. — ⁴⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 20 p. maalisk. 1,100 §. — ⁵⁾ S:n 15 p. lokak. 3,359 §.

sijaitsevan Ängesholmin tilan, Helsingin pitäjässä sijaitsevan Sonabyn tilan ja Espoon pitäjässä olevan Övre Gloms nimisen tilan myyntitarjoukset; eri tiloista vaaditut hinnat olivat 125,000, 300,000 ja 250,000 markkaa. Lautakunta puolsi viimemainitun tarjouksen hyväksymistä; rahatoimikamari ei katsonut voivansa hyväksyä mitään vaihtoehtoa, vaan päätti¹⁾ kehoittaa lastensuojelulautakuntaa tekemään uuden ehdotuksen sijain varaamisesta Sjötorpin hoidokeille.

Vapaampi käyttöoikeus, joka käsitti vuokraajan oikeuttamisen ilman rahatoimikamarin lupaa luovuttamaan vuokraoikeutensa toiselle henkilölle, myönnettiin seuraaville vuokraajille, jotta heille kävisi mahdolliseksi velan vakuudeksi hankkia kiinnitys asianomaiseen vuokraoikeuteen:

kanneviskaali J. V. Juséliukselle Oulunkylän itäisen huvilaryhmän huvilapalstaan n:o 18, osoite Kullobacka n:o 9²⁾; sekä

kapteeni K. M. Björklundin oikeudenomistajille asuntopalstaan n:o 56 a, Kinnekulleen, kuitenkin sillä ehdolla, että tämän palstan vuokramaksu korotettiin 50 % eli 3,000 markkaan vuodessa lukien tammikuun 1 p:stä 1925³⁾.

Kiinnitys vuokraoikeuteen. Finska kolsyreindustriaktiebolaget niminen yhtiö oli vuonna 1898 vuokrannut Sörnäsän osakepanimolta osan Sörnäsän niemekkeellä olevasta maa-alueesta, jonka rakennusmestari J. K. Kröckel vuonna 1864 laaditulla, vuonna 1872 muutetulla ja samana vuonna viimemainitulle yhtiölle siirretyllä vuokravälikirjalla oli vuokrannut Viksbergin alloodisäterin omistajalta vapaah. J. G. von Bonsdorffilta 50 vuoden ajaksi ja jonka vuokrasopimuksen kaupunki vuonna 1914 oli pitentänyt⁴⁾ 25 vuodeksi. Finska kolsyreindustriaktiebolaget yhtiö oli sittemmin anonut lupaa saada ottaa kiinnitys Sörnäsän osakepanimon puheenaolevan alueen vuokraoikeuteen vuonna 1898 tehdyn sopimuksen voimassa pysymisen vakuudeksi. Sittenkuin Helsingin kaupungin mielipidettä asiasta oli tiedusteltu ja kaupunki oli vastustanut yhtiön anomusta, koska yhtiöllä ei ollut kaupungin hyväksymää oikeutta alueeseen, oli raastuvanoikeus maaliskuun 17 p:nä 1919 antamallaan päätöksellä, koska osakeyhtiö Agros, jolle Sörnäsän osakepanimo oli luovuttanut vuokraoikeutensa, oli hyväksynyt vuoden 1898 vuokrasopimuksen ja ilman kaupungin lupaa voi luovuttaa toiselle vuokraoikeuden, vahvistanut kiinnityksen. Kaupunki oli vedonnut Turun hovioikeuteen saadakseen päätöksen muutetuksi, mutta hovioikeus ei lokakuun 7 p:nä 1920 antamallaan päätöksellä katsonut siihen olevan syytä. Kun asia vielä oli jätetty korkeimman oikeuden harkittavaksi, oli tämä toukokuun 24 p:nä 1921 annetussa päätöksessä, koska asia ei koskenut kaupungin oikeuksia eikä kaupungilla siis ollut oikeutta asianosaisena esiintyä jutussa, hylännyt hovioikeuden päätöksen ja asiaa käsittelemättä jättänyt rahatoimikamarin esityksen⁵⁾ huomioon ottamatta.

Kaupungin kiinteän omaisuuden katselmus. Rahatoimikamari päätti⁶⁾ kehoittaa maistraattia ryhtymään toimenpiteisiin, jotta kaupungin kiinteän omaisuuden katselmus voitaisiin suorittaa niin pian kuin mahdollista.

Kaupungin kiinteän omaisuuden katselmusmiesten puheenjohtajalle kamari päätti⁷⁾ ilmoittaa, että joka kolmas vuosi toimitettavaa kaupungin kiinteän omaisuuden katselmusta ei ollut viime vuosina toimitettu.

Kolmi vuotiskatselmuksel. Rahatoimikamari päätti⁸⁾, että kaupungin

¹⁾ Rkmrin pöytäk. 3 p. lokak. 1,386 §. — ²⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 29 p. heinäk. 2,476 §. — ³⁾ S:n 18 p. jouluk. 4,406 §. — ⁴⁾ Ks. 1914 vuod. kert. siv. 23. — ⁵⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 20 p. maalisk. 1,067 §. — ⁶⁾ Rkmrin pöytäk. 28 p. lokak. 1,534 §. — ⁷⁾ S:n 30 p. jouluk. 1,786 §. — ⁸⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 7 p. toukok. 1,663 §.

Oulunkylässä ja Hertonäsissä olevilla huvilapalstoilla vastaisuudessa oli toimitettava samanlaiset kolmivuotiskatselmuksena kuin kaupungin muilla vuokrapalstoilla, kuitenkin siten, ettei katselmuskirjain lunastusmaksua pantaisi vuokraajan maksettavaksi.

Säädettyjen kolmivuotiskatselmusten toimittajat kuluvana vuonna valittiin¹⁾ kamarin jäsenen ja virkamiesten keskuudesta.

Vuoden varrella kaupungin vuokrapalstoilla sekä Oulunkylän ja Hertonäsin huvilapalstoilla toimitettujen kolmivuotiskatselmusten pöytäkirjat jätettiin rahatoimikamarille, joka päätti²⁾ kehoittaa asianomaisia vuokraajia ennen määräaikaan korjaamaan eräät katselmuksissa havaitut puutteellisuudet sekä sen ohessa m. m.

ilmoittaa merenkulkuhallitukselle, että Skatuddskobben nimistä saarta koskevan vuokrasopimuksen³⁾ katsottiin menneen umpeen, koska siellä ei enää ylläpidetty luotsiasemaa, sekä kehoittaa hallitusta anomaan vuokraoikeuden pitennystä, mikäli siihen oli syytä;

anoa valtioneuvostolta, että Puolimatkansaaari luovutettaisiin takaisin kaupungille; sekä

ilmoittaa asianomaisille Oulunkylän ja Hertonäsin vuokraajille, että vuokralueille teetettävien uutisrakennusten piirustukset oli vastedes rahatoimikamarin hyväksyttävä, että vuokramaksut oli suoritettava rahatoimikamariin sekä että vuokraoikeuden siirrosta oli rahatoimikamarille ilmoitettava.

Varastopalstain katselmuks. Rahatoimikamarille jätettiin niillä Katajanokan varastopalstoilla toimitetun katselmuksen toimituskirja, joiden palstain voimassa olevat vuokrasopimukset menivät umpeen toukokuun 31 p:nä, ja esitettiin tässä, että useat palstoista olivat huonossa kunnossa sekä että muutamissa tapauksissa oli tuntematonta, milloin ja miten silloiset haltijat olivat saaneet palstojensa käyttöoikeuden. Alueiden vastaiseen käyttöön nähden katselmuksmiehet huomauttivat, että osa alueista tarvittiin sataman laajentamiseksi ja rautatieraitteiden järjestämiseksi, minkä tähden ne voitiin vuokrata ainoastaan kolmen kuukauden irtisanomisajoin, jota vastoin muut palstat voitiin vuokrata viiden vuoden ajaksi joko huutokaupalla tai ilman sitä entisille haltijoille; vuokramaksu oli korotettava 10 markkaan m²:ltä vuodessa niistä palstoista, joille oli määrätty irtisanomisaika, ja 12 markaksi palstoista, jotka oli vuokrattu määräajaksi. Rakennuskonttorin huomautettua, ettei korttelia n:o 150 enää olisi annettava vuokralle, ja ilmoitettua, mitkä alueet tarvittiin hiililaiturin laajentamiseksi sekä ainesvarastopaikoiksi, sekä mielihyvänsä lausuttua, että palstat vuokrattaisiin ainoastaan tuontiliikkeille, päätti⁴⁾ rahatoimikamari hyväksyä tehdyt ehdotukset.

Rahatoimikamari velvoitti⁵⁾ kaksi toiminimeä, jotka eivät aikaisemmin hallussaan olleilla Katajanokan varastopalstoilla olleet suorittaneet lähtökatselmuksessa määrättyjä korjauksia, määräajan kuluessa korjaamaan mainitut puutteellisuudet.

Kauppahallit y. m. Rahatoimikamari päätti, että Hakaniementorin kauppahallin 4 myymälän vuokrat alennettaisiin⁶⁾ 1,100, 1,300, 1,600 ja 2,500 markkaan vuodessa, kun taas saman hallin eräiden kellarien vuokrat korotettaisiin⁷⁾ 26 kellarista 15 markkaan ja 1 kellarista 25 markkaan kuukaudessa.

Harjun torin myyntipaikoista suoritettavat maksut oli korotettavat⁷⁾ ruoka-

¹⁾ Rkmin pöytäk. 3 p. kesäk. 901 §. — ²⁾ S:n 2 p. syysk. 1,188 a §; 23 p. syysk. 1,292 §; 3 p. lokak. 1,381 § ja 11 p. marrask. 1,588 §. — ³⁾ Valt. päätös jouluk. 4 p:ltä v. 1875. —

⁴⁾ Rkmin pöytäk. 15 p. tammik. 71 §. — ⁵⁾ Rkmin jstn pöytäk. 29 p. lokak. 3,608 §. —

⁶⁾ S:n 27 p. helmik. 866 § ja 25 p. kesäk. 2,231 §. — ⁷⁾ S:n 27 p. helmik. 866 §.

tavarakojuista 15 markkaan ja rihkamatavarakojuista 10 markkaan kuukaudessa.

Rantatorin kauppahallin kalaosasto vuokrattiin¹⁾ saaristolalastajain osuuskunnalle 1 vuodeksi syyskuun 1 p:stä lukien 25,000 markan vuokrasta.

Sittemmin rahatoimikamari päätti²⁾ allamainituilla määrillä korottaa seuraavain myymäläin ja myyntipaikkain vuokria, lukien tammikuun 1 p:stä 1925: Rantatorin kauppahallissa 300 markalla myymälää kohden vuodessa, kuitenkin lukuun ottamatta n:oilla 124 ja 125 merkittyjä myymälöitä; Kasarmentorin kauppahallissa 500 markalla myymälää kohden vuodessa, lukuun ottamatta rouvasväenyhdistyksen vuokraamaa myymälää, naisten työtupain myymälää sekä kahvikojua, jotka olivat merkityt n:oilla 76, 23 ja 34; Rantatorin myyntipaikkain vuokria 50 %:lla, lukuunottamatta Keisarikarin laiturilla olevia paikkoja; Rautatientorin myyntipaikkain vuokria 50 %:lla; Hakaniementorin samoin 50 %:lla, minkä ohessa päätettiin, että suolakalan myyjät suorittaisivat saman vuokran kuin muut myyjät; sekä Hietalahdentorilla 15 markalla paikkaa kohden kuukaudessa.

Katu- ja kioskikauppa y. m. Rahatoimikamari päätti³⁾ vuokrata 10 paikkaa jäätelön myyntiä varten 2,000 markan maksusta paikkaa kohden.

Samaten kamari päätti⁴⁾ myöntää oikeuden marjain ja hedelmän y. m. myyntiin pyhä- ja juhlapäivinä sekä niiden aattona Eläintarhassa 20 paikassa 25 markan maksusta päivältä ja Kaisaniemessä 3 paikassa 50 markan maksusta päivältä.

Vesikioskipaikkoja vuokrattiin⁵⁾ 9 henkilölle ja toiminimelle 23 eri paikassa kaupungissa huhtikuun 15 p:n ja lokakuun 15 p:n väliseksi ajaksi yhteensä 93,500 markan maksusta. Sen lisäksi vuokrattiin samaksi ajaksi 3 eri toiminimelle 6 paikkaa virvoitusjuomain y. m. myyntiä varten vaunuista yhteensä 1,800 markan maksusta. Sitäpaitsi oikeutettiin⁶⁾ eräs liike asettamaan kahteen paikkaan vesikioskeja vuoden ajaksi maaliskuun 20 p:stä lukien yhteensä 8,000 markan maksusta ehdoin, että kamari hyväksyi kioskien piirustukset. Yksi kioskipaikka vuokrattiin⁷⁾ toukokuun 7 p:n ja lokakuun 15 p:n väliseksi ajaksi 3,000 markasta ja samoin yksi paikka⁸⁾ kesän ajaksi 1,000 markasta. Erään kioskipaikan vuokraaja vapautettiin⁹⁾ omasta pyynnöstään sopimuksesta, lukien heinäkuun 1 p:stä.

Eräät toiminimet ja viranomaiset oikeutettiin¹⁰⁾ määrätyn ehdoin asettamaan ilmoituskilpiä määrättyihin paikkoihin kaupungissa.

Herrat S. Hagman ja V. Gratschoff oikeutettiin¹¹⁾ ent. tykistöpihaan pystyttämään reklaamitaulu 6 kuukauden irtisanomisajoin 2,000 markan maksusta vuodessa, lukien tammikuun 1 p:stä.

Oulunkylän suomalainen seura oikeutettiin¹²⁾ kaupungin maalle Oulunkylän aseman lähelle pystyttämään ninikilpi, jossa oli aseman suomenkielinen nimi.

Koska yhdistykset, jotka olivat saaneet luvan pystyttää eri paikkoihin kaupungissa tilapäisiä kioskeja arpain myyntiä varten, esitetystä huomautuksista huolimatta olivat ottaneet käytäntöön rumentavia kioskeja eivätkä myöskään olleet tehokkaasti huolehtineet paikkain puhtaanapidosta, päätti¹³⁾

¹⁾ Rkmrin pöytäk. 17 p. kesäk. 951 §. — ²⁾ S:n 28 p. marrask. 1,675 §. — ³⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 27 p. helmik. 866 §. — ⁴⁾ S:n 12 p. maalisk. 1,028 a §. — ⁵⁾ S:n 12 p. maalisk. 1,028 §. — ⁶⁾ S:n 20 p. maalik. 1,109 §. — ⁷⁾ S:n 7 p. toukok. 1,673 §. — ⁸⁾ S:n 15 p. heinäkö. 2,371 §. — ⁹⁾ S:n 17 p. kesäk. 2,161 §. — ¹⁰⁾ Rkmrin pöytäk. 19 p. helmik. 245 § sekä rkmrin jstn pöytäk. 25 p. kesäk. 2,238 §, 29 p. kesäk. 2,477 § ja 19 p. elok. 2,569 §. — ¹¹⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 9 p. tammi. 84 §. — ¹²⁾ S:n 17 p. syysk. 2,938 §. — ¹³⁾ Rkmrin pöytäk. 17 p. kesäk. 949 §.

rahatoimikamari, että puheenaolevan laatuksia lupia ei enää myönnettäisi ja että jo myönnettyt luvat peruutettaisiin.

Osakeyhtiö Propaganda aktiebolag oli anonut lupaa saada asettaa eri osiin kaupunkia tavara-automaatteja, mutta koska ne eivät näyttäneet olevan tarpeen vaatimia ja koska ne varsinkin yöaikaan todennäköisesti joutuisivat vahingonteon uhreiksi ja mahdollisesti aiheuttaisivat väenkokouksia, päätti¹⁾ rahatoimikamari evätä anomuksen.

Sitä vastoin kamari päätti²⁾ puoltaa myöntymistä maistraatille tehtyyn anomukseen, että eräihin talojen seinäin saisi asettaa automaatteja tupakan myyntiä varten, kuitenkin pannen ehdoksi, että julkisivujen tarkastustoimikunnalle oli varattava oikeus in casu antaa lausuntonsa automaattien sijoittamisesta.

Toimitetun huutokaupan jälkeen annettiin³⁾ oikeus eräiden virvoitusaineiden kaupan harjoittamiseen Eläintarhan urheilukentällä kauppias E. Niro-selle 6,250 markan maksusta ja muuten seuraavin ehdoin:

»Paikalla saadaan myydä virvoitusjuomia, kahvia, tupakkaa, hedelmiä, leivoksia ja karamellejä joka päivä siihen aikaan kun kentällä kilpailuja ja harjoituksia tapahtuu, ei kuitenkaan myöhemmin kuin klo 10 asti illalla.

Vuokra-aika luetaan kesäkuun 1 p:stä lokakuun 31 p:än 1924.

Vuokramaksu suoritetaan kahdessa erässä, ensimmäinen erä viikon kuluessa huutokauppatilaisuudesta lukien ja toinen erä 1 p:nä elokuuta.

Vuokraajan tulee myyntipaikkaan ja myyntikojuun nähden noudattaa rahatoimikamarin kanslian antamia määräyksiä.

Myyntipaikalle ja sen läheisyyteen ei saa asettaa tyhjiä laatikoita, rasioita eikä muita päällyksiä, vaan on se aina pidettävä siistittynä ja hyvin lakaistuna.

Jos vuokraaja ei noudata tarkastajan tai poliisin antamia ohjeita siisteyteen, järjestykseen ja myytävänä pidettäviin tavaroihin nähden, menettää hän vuokraoikeutensa saamatta takaisin jo suorittamiaan maksuja.»

Aero osakeyhtiö oikeutettiin⁴⁾ pitämään avoimna kioskia Katajanokan ilmailusataman alueella. Oikeudesta, joka oli voimassa lokakuun 1 p:än, ei kannettaisi mitään maksua.

Rahatoimikamari antoi⁵⁾ maistraatille hylkäävän lausunnon kahdesta anomuksesta saada jatkuvasti harjoittaa kioskikauppaa yksityisellä alueella.

Osakeyhtiölle Akateeminen kirjakauppa myönnettiin⁶⁾ oikeus toukokuun 15 p:stä lokakuun 15 p:än myydä Pohjois- ja Eteläsatamissa liikkuvista vau- nuista sanoma- ja aikakauslehtiä y. m. s. 1,500 ja 3,000 markan maksuista.

Oikeus reklaamitaulujen pystyttämiseen, valokuvauksen harjoittamiseen y. m. Pikatoimisto Mars oli anonut oikeutta saada poliisilaitoksen valvonnan alai- sena hoitaa ja järjestää reklaamin tekoa kaupungilla katujen varsille pysty- tettäviä ilmoitustauluja käyttämällä, mutta koska reklaami-ilmoitukset tämän johdosta tulisivat levenemään ja julkisivujen tarkastustoimikunnan oli ilmoitettu olevan aikeissa ryhtyä toimenpiteisiin katurreklaamin supistami- seksi, ei puheenaoleva anomus aiheuttanut⁷⁾ toimenpidettä rahatoimikamarin taholta.

Oikeus kesän aikana pitää kaksi Toledo-henkilövaakaa, toinen Teatteri- esplanadissa ja toinen Hakaniemen torilla, myönnettiin⁸⁾ Vägaktiebolaget

¹⁾ Rkmrin pöytäk. 30 p. syysk. 1,351 §. — ²⁾ S:n 28 p. marrask. 1,672 §. — ³⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 21 p. toukok. 1,822 §. — ⁴⁾ S:n 10 p. kesäk. 2,084 §. — ⁵⁾ Rkmrin pöytäk. 30 p. syysk. 1,355 ja 1,356 §§. — ⁶⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 20 p. maalisk. 1,110 §. — ⁷⁾ Rkmrin pöytäk. 14 p. lokak. 1,439 §. — ⁸⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 6 p. helmik. 557 §.

nimiselle yhtiölle 500 markan maksusta vaa'alta kuukaudessa. Samaten myönnettiin¹⁾ samalle yhtiölle oikeus kesän ajaksi pystyttää Korkcasaaren samanlainen vaaka 200 markan kuukausimaksusta.

Rahatoimikamari epäsi²⁾ taiteilija O. Furuohjelman anomuksen saada asettaa katukäytävään reunoille ja raitiotiekorokkeille valoreklaamitauluja, koska niiden katsottiin tulevan ehkäisemään liikennettä.

Osakeyhtiö Hjalmar Idman oli anonut oikeutta saada asettaa sohva katukäytävälle Luosikadun talon n:o 5 luona olevan raitiotiepysäkin kohdalle ja rahatoimikamari päätti³⁾ ilmoittaa hakijalle, ettei kaupunki voinut myöntää anottua lupaa, koska tarkoitettu paikka ei kuulunut kaupungille, mutta ettei kaupungin taholta ollut mitään muistuttamista sohvan asettamista vastaan puheena olevalle paikalle.

Oikeus johtojen ja raiteiden teettämiseen y. m. Oikeus korkeajännitysjohton teettämiseen eräiden kaupungin maiden poikki, joka vuonna 1923 myönnettiin⁴⁾ Suomen sähkö osakeyhtiö Gottfr. Strömbergille, siirrettiin⁵⁾ Esbo elektriska aktiebolag yhtiölle.

Paloheimo osakeyhtiö peruutti⁶⁾ vuonna 1923 tekemänsä⁷⁾ anomuksen saada teettää sähköjohtoja Ryttylän tilan alueen poikki.

Osuusliike Elanto r. l. oikeutettiin⁸⁾ pystyttämään 3 tai 4 pylvästä Hertonäsiin kaupungin maalle sähköjohton vetämiseksi Sofieluudiin vievän tien varrella sijaitsevasta Etelä-Suomen voimaosakeyhtiön muuntajasta vuokrapalstalle n:o 30, kuitenkin ehdoin, että tarpeellista varovaisuutta noudatettiin ja pylvääet vaadittaessa poistettiin.

Herrat O. Ohlström ja O. Aarto oikeutettiin⁹⁾ vetämään radioantennit edellinen Kotkankadun talon n:o 14 yli, jälkimmäinen kahden Länt. Viertotien n:ossa 24 olevan rakennuksen välille sillä ehdolla, että he vastasivat mahdollisesti aiheutuvasta vahingosta ja poistivat johdot määräyksen saatuaan.

Vallilan puutavara osakeyhtiö oikeutettiin¹⁰⁾ rakentamaan kapearaiteinen rautatie Teollisuuskadun yli korttelissa n:o 534 olevalle tontille n:o 1 5 markan maksusta juoksevalta metriltä vuodessa, lukien heinäkuun 1 p:stä 6 kuukauden irtisanomisajoin.

Helsingin jauhomylly osakeyhtiölle myönnettiin¹¹⁾ oikeus rakentaa korttelin n:o 534 tontilta n:o 3 a kuormausräide Teollisuuskadun yli kaupungin yleisten töiden osoituksen mukaisesti ja muuten ehdoin, että raide laskettiin kadun tasoon niin ettei katuliikenne häiriintynyt sekä että rakennuskonttorin katuosasto hyväksyi työn; että rakennustyö suoritettiin häiritsemättä katuliikennettä, että radan käytössä noudatettiin voimassa olevia määräyksiä, että rata-alueen kunnossa- ja puhtaanapidosta suoritettiin korvausta 225 markkaa vuodessa; sekä että raide poistettiin 6 kuukauden kuluttua irtisanomisesta.

Oikeus käyttää kaupungin puistoja y. m. Erinäiset yhdistykset ja muut yhtymät oikeutettiin¹²⁾ määrättyinä päivinä vuoden varrella juhlia, kansanhuveja, kilpailuja, hartaudenharjoituksia y. m. varten käyttämään m. m. Kaivopuistoa, Mustikkamaata, Kaisanientä y. m.

¹⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 23 p. huhtik. 1,517 §. — ²⁾ Rkmrin pöytäk. 25 p. tammik. 125 §. — ³⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 15 p. heinäk. 2,382 §. — ⁴⁾ Ks. 1923 vuod. kert. siv. 194. — ⁵⁾ Rkmrin pöytäk. 5 p. helmik. 188 §. — ⁶⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 15 p. lokak. 3,300 §. — ⁷⁾ Ks. 1923 vuod. kert. siv. 193. — ⁸⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 18 p. jouluk. 4,424 §. — ⁹⁾ S:n 10 p. jouluk. 4,261 § ja 18 p. jouluk. 4,390 §. — ¹⁰⁾ Rkmrin pöytäk. 17 p. kesäk. 961 §. — ¹¹⁾ S:n 17 p. lokak. 1,462 §. — ¹²⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 7 p. toukok. 1,647, 1,675 ja 1,677 §§, 3 p. kesäk. 1,926 §, 10 p. kesäk. 2,018 §, 15 p. heinäk. 2,398 §, 17 p. syysk. 2,941 ja 2,942 §§ sekä 8 p. lokak. 3,265 §.

Punaorpotoimikunta niminen järjestö oikeutettiin¹⁾ heinäkuun 6 p:nä maksutta käyttämään erästä Hakasalmen puistossa olevaa ravintolapaviljonkia.

Rahatoimikamari hyväksyi²⁾ puolestaan urheilulautakunnan ehdotuksen Eläintarhan urheilukentän luovuttamisesta vuoden varrella urheilukilpailuja varten, mutta päätti samalla, ettei kenttää sunnuntaisin saisi sulkea ennen klo 12 päivällä.

Kaksi yhdistysten tekemää anomusta saada yksinoikeus puistojen tai urheilukenttien käyttöön määräaikoina rahatoimikamari epäsi³⁾.

Käpylän urheilijat niminen yhdistys oikeutettiin⁴⁾ toukokuun 31 ja kesäkuun 1 p:nä järjestämään painikilpailuja eräällä Käpylän vuokra-alueella.

Helsingin kaupunkilähetys oikeutettiin⁵⁾ järjestämään sunnuntai- ja juhlapäivisin klo 5 ip. Suruttoman kalliolla ja klo 7 ip. Johanneksenkirjon kentällä ulkoilmajumalanpalveluksia.

Pelastusarmeija oikeutettiin⁶⁾ touko—syyskuun kuluessa järjestämään ulkoilmakokouksia Kaivopuistossa, Kapteeninkadun puistikossa, Tehtaanpuistossa, Hietalahdentorilla, Kampintorilla, Ruoholahden- ja Lapinlahdenkatujen kulmassa, Johanneksenkirjon urheilukentällä, Kaisaniemessä, Porthanrinteen ja Toisen linjan kulmassa, It. Viertotien varrella olevalla urheilukentällä sekä Kaikukujan viereisellä kalliolla.

Fastighetsaktiebolaget Fabriksgatan n:o 27 nimiselle yhtiölle myönnettiin⁷⁾ oikeus rakentaa Tehtaanpuiston länsiosaan kahden viikon ajaksi puusta kaksi väliaikaista kaltevaa lavaa koeajoa varten autoilla 130 markan ennakkomaksusta.

Ulkoilmavalokuvausta varten luovutettiin⁸⁾: Kaivopuistosta 2 paikkaa 400 markan maksusta, Kaisaniemestä 4 paikkaa 600 markan maksusta, sekä Eläintarhasta 2 paikkaa 400 markan vuosimaksusta paikkaa kohden.

Luistinarat, hiihto- ja kelkkamat. Urheilulautakunnan ehdotuksesta oikeutettiin⁹⁾ alla mainitut yhdistykset ja henkilöt talvella 1924—25 pitämään luistinaratoja seuraavilla paikoilla, ehdoin, että kaikki kaupungin kansakoulut voimistelutunneilla saivat luokittain opettajan johdolla harjoittaa luistelua radoilla: Urheiluseura Sparta samassa paikassa Merisatamassa kuin aikaisemmin, Työväen luistinarata osakeyhtiö Kaisaniemenlahdella Eläintarhan edustalla Säästöpankinrannan kohdalla, Helsingin luistelijat Kaisaniemenlahdella Kasvitieteellisen puutarhan kohdalla, Helsingfors skridskoklubb niminen yhdistys samassa paikassa Pohjoissatamassa kuin aikaisemmin, sekä rakennusmestari K. Lappalainen Hietalahdensataman altaassa huomauttaen, että rataa oli pidettävä paremmassa kunnossa kuin edellisenä vuonna.

Käpylän vapaaehtoinen palokunta oikeutettiin¹⁰⁾ talvella 1923—24 järjestämään luistinarata korttelissa n:o 864 olevalle suolle, ehdoin, että alueen vuokraaja siihen suostui. Myöskin talveksi 1924—25 myönnettiin mainitulle palokunnalle oikeus pitää puheenaolevalla suolla luistinarataa sekä järjestää hiihtomäki sen viereiselle vuorelle.

Urheilulautakunta ehdotti, että kelkkamäkien rakentaminen ja kunnossapito annettaisiin rakennuskonttorin tehtäväksi. Koska puheenaoleva

¹⁾ Rkmrin pöytäk. 1 p. heinäk. 1,017 §. — ²⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 30 p. huhtik. 1,615 §. — ³⁾ S:n 7 p. toukok. 1,659 § ja rkmrin pöytäk. 1 p. heinäk. 1,016 §. — ⁴⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 3 p. kesäk. 1,937 §. — ⁵⁾ S:n 23 p. huhtik. 1,518 §. — ⁶⁾ S:n 30 p. huhtik. 1,614 §. — ⁷⁾ S:n 9 p. tammik. 69 §. — ⁸⁾ S:n 27 p. helmik. 866 §. — ⁹⁾ Rkmrin pöytäk. 9 p. jouluk. 1,720 §. — ¹⁰⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 30 p. tammik. 482 § ja rkmrin pöytäk. 9 p. jouluk. 1,720 §.

työ aikaisemmin oli suoritettu erään rakennuskonttorin rakennusmestarin valvonnan alaisena sekä katsoen siihen, että urheilulautakunta oli kaupungin neuvoja antava, mutta ei toimeenpaneva elin, rahatoimikamari myöntyi¹⁾ esitykseen.

Ravirata. Suomen raviurheilun ystävät niminen yhdistys oikeutettiin²⁾ käyttämään erästä Pohjoissataman aluetta raviratana ehdoin, ettei sitä pantu kuntoon, ennenkuin satamahallitus oli antanut siihen suostumuksensa.

Ampumarata. Uudenmaan läänin maaherran vaadittua rahatoimikamarin lausuntoa Suojeluskuntain yliesikunnan anomuksesta saada järjestää ampumarata Harakan saarelle kamari päätti³⁾ puoltaa anomukseen myönnyttäväksi, ehdoin, että hakija ryhtyi sellaisiin toimenpiteisiin, ettei rata aiheuttanut ympäristölle vaaraa eikä hankaluutta.

Satamissa olevat asuntolaivat. Rahatoimikamari epäsi⁴⁾ kaksi anomusta saada sijoittaa kaupungin satamiin asuntolaivoja satamatyöläisiä varten. Merikapteeni V. Sundman oikeutettiin⁵⁾ toistaiseksi kiinnittämään Lauriniminen alus, joka oli luovutettu kokki- ja stuerttikouluu varten, johonkin satamahallituksen tarkemmin osoittamaan paikkaan ehdoin että terveydenhoitolautakunnan ja satamahallituksen ohjeita noudatettiin.

Tukkilauttain sijoituspaikka. Sörnäsin osakeyhtiö oikeutettiin⁶⁾ kesän aikana käyttämään erästä Kyläsaaren viereistä vesialuetta tukkilauttain varastopaikkana 10,000 markan maksusta.

Linja-autoliikenne. Herra C. M. Lindströmin maistraatille tekemää anomusta saada harjoittaa säännöllistä linja-autoliikennettä Hakaniementorin ja Vanhankaupungin välillä rahatoimikamari puolsi⁷⁾ ehdoin, että linja-autot liikennöisivät linjaa 30 minuutin väliajoin ehdotettujen 20 minuutin sijasta, jota vastoin maksuja sen sijaan voitaisiin korottaa enintään 30 %:lla. Saman henkilön niinikään maistraatille tekemää anomusta saada lupa säännöllisen linja-autoliikenteen harjoittamiseen Senaatintorin ja Käpylän välillä kamari niinikään puolsi⁸⁾ ehdoin, että linja alkaisi Kirkko- ja Unioninkatujen kulmuksesta. Sittemmin rahatoimikamari päätti⁹⁾ puoltaa anomusta saada siirtää edellä mainittujen linjain alkukohdat Rautatientorille, mutta ei katsonut voivansa puoltaa myöntymistä samaten tehtyyn anomukseen, että Käpylän linja laajennettaisiin kiertolinjaksi Rautatientori—Vallila—Käpylä—Fredriksperi—Rautatientori, koska Oulunkylän ja Fredriksperin välinen tie oli huonossa kunnossa.

Sittenkuin maistraatti oli pyytänyt rahatoimikamarin lausuntoa herra C. M. Lindströmin anomuksen johdosta saada oikeus säännöllisen linja-autoliikenteen harjoittamiseen Rautatientorin ja Munkkiniemen sillan välisellä linjalla, päätti¹⁰⁾ rahatoimikamari puoltaa myönnyttäväksi Rautatientorin ja Seurasaaren sillan välisen linjan liikennöimiseen ehdoin, että hakija noudattaisi vastedes mahdollisesti annettavia tällaista liikennettä koskevia määräyksiä.

Tilanomistaja W. Ramsayn anottua toimilupaa kaupungin sisäistä linja-autolinjaa varten, päätti¹¹⁾ rahatoimikamari siltä vaaditussa lausunnossa ehdottaa, että lupa puheena olevan linjan liikennöimiseen myönnettäisiin viiden vuoden ajaksi asianomaisten kaupunginviranomaisten vahvistamin

¹⁾ Rkmrin pöytäk. 10 p. lokak. 1,422 §. — ²⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 23 p. tammik. 365 §. — ³⁾ Rkmrin pöytäk. 9 p. jouluk. 1,723 §. — ⁴⁾ S:n 1 p. heinäk. 1,018 ja 1,019 §§ sekä 29 p. heinäk. 1,098 §; ks. tätä kert. siv. 20. — ⁵⁾ Rkmrin pöytäk. 16 p. syysk. 1,270 §. — ⁶⁾ S:n 17 p. kesäk. 950 §. — ⁷⁾ S:n 18 p. tammik. 87 §. — ⁸⁾ S:n 13 p. toukok. 788 §. — ⁹⁾ S:n 30 p. syysk. 1,353 §. — ¹⁰⁾ S:n 30 p. syysk. 1,352 §. — ¹¹⁾ S:n 12 p. elok. 1,146 §.

ehdoin sellaisin lisäyksin, että Raitiotie- ja omnibusosakeyhtiö puheena olevasta luvasta huolimatta oli oikeutettu mainitun ajan kestäessä teettämään ja liikennöimään raitiotieraitteita samoilla kaduilla sekä että muillekin yrityksille voitiin myöntää oikeus kokonaan tai osaksi liikennöidä samaa linjaa. Sittenkin kamari päätti¹⁾ anoa maistraatilta komitean asettamista selvittämään kysymystä niistä ehdoista, joilla puheena olevaa laatua olevia toimilupia oli myönnettävä.

Rahatoimikamari päätti²⁾ ehdottaa evättäväksi Arabian työläisten sairaus- ja hautausapurahaston tekemän anomuksen saada ulottaa Hermanninkaupungin ja Arabian välinen linja-autolinjansa kunnalliskotiin, koska sinne vievä tie oli huonossa kunnossa.

Oikeus jään ottamiseen. Herra A. E. Lindholm oikeutettiin³⁾ talvina 1923—24 ja 1924—25 pitämään Vanhankaupunginselällä ja Humallahdella kahta 4,000 m²:n ja 2,000 m²:n laajuista jäärataa 400 ja 200 markan maksuista.

Aug. Ludv. Hartwallin kivennäisvesitehdas osakeyhtiö oikeutettiin⁴⁾ talvina 1923—24 ja 1924—25 pitämään Vantaanjoen Pikkukoskenlahdella n. 5,000 m²:n laajuista jäärataa 500 markan maksusta.

Rouva S. Öhrnbergille myönnettiin⁵⁾ oikeus talvella 1923—24 pitää 2,000 m²:n laajuista jäärataa Vantaanjoella 200 markan maksusta.

Osakeyhtiö P. Sinebrychoffille myönnettiin⁶⁾ oikeus talvelta 1923—24 jäiden ottoa varten aidata n. 7,000 m²:n laajuinen alue Lapinlahden keskuskaitoksen ja Merholman välisestä salmesta 700 markan maksusta sekä talvella 1924—25 samasta paikasta eräs n. 10,000 m²:n laajuinen alue 1,000 markan maksusta.

Osakeyhtiö Hugo Bastmanin höyrypanimo oikeutettiin⁷⁾ talvella 1923—24 pitämään Vanhankaupunginlahdella jäärataa 350 markan maksusta.

Herra K. E. Liljeström oikeutettiin⁸⁾ talvella 1923—24 ottamaan 1,000 m² jäätä Vanhankaupunginlahdesta 100 markan maksusta.

Oikeus hiekanottoon, puiden kaatamiseen y. m. Sittenkuin Oulunkylän kunnallislautakunta, jonka asiana on mainitun kunnan teiden kunnossapito, oli anonut oikeutta saada maksuttomasti ottaa teiden korjaamiseksi ja kunnossa pitämiseksi soraa ja kiviä kaupungin maalta, päätti⁹⁾ rahatoimikamari myöntää kunnallislautakunnalle oikeuden ottaa soraa ja kiviä paikoilta, jotka kaupungin yleisten töiden hallitus tai maatalouslautakunta jokaisessa erikoistapauksessa osoittivat sekä siinä tapauksessa että kaikki maanomistajat sitoutuivat vaadittaessa maksuttomasti luovuttamaan soraa, sallia tämän tapahtua maksutta, mutta muussa tapauksessa 10 markan maksusta m³:ltä hiekansekaista multaa ja 1 markan maksusta m³:ltä kiviä.

Kotikallion lastentarha oikeutettiin¹⁰⁾ saamaan kaupungin varastosta kahdeksan kuormaa hiekkaa.

Rouva I. Juslin oikeutettiin¹¹⁾ Vanhan kirkon puistossa olevien sankarihautojen koristamiseksi saamaan kaksi joulukuusta kaupungin metsänvartijan osoituksen mukaan. Samaten oikeutettiin¹²⁾ Nuorten miesten kristillinen yhdistys saamaan kaupungin metsistä kuusi joulukuusta.

¹⁾ Rkmin pöytäk. 19 p. elok. 1,166 §. — ²⁾ S:n 28 p. marrask. 1,673 §. — ³⁾ Rkmin jstn pöytäk. 30 p. tammik. 445 § ja 18 p. jouluk. 4,414 §. — ⁴⁾ S:n 9 p. tammik. 86 § ja 18 p. jouluk. 4,415 §. — ⁵⁾ S:n 9 p. tammik. 85 §. — ⁶⁾ S:n 9 p. tammik. 87 § ja 18 p. jouluk. 4,417 §. — ⁷⁾ S:n 30 p. tammik. 483 §. — ⁸⁾ S:n 2 p. huhtik. 1,301 §. — ⁹⁾ Rkmin pöytäk. 23 p. jouluk. 1,780 §. — ¹⁰⁾ Rkmin jstn pöytäk. 14 p. toukok. 1,770 § ja rkmin pöytäk. 30 p. toukok. 866 §. — ¹¹⁾ Rkmin pöytäk. 16 p. jouluk. 1,757 §. — ¹²⁾ S:n 16 p. jouluk. 1,758 §.

Suomen lähetykseura oikeutettiin¹⁾ metsänvartijan osoitusten mukaan ottamaan 10 säkellistä kuusenhavuja kaupungin metsistä seuran juhlahuoneiston koristamiseksi maaliskuun 22—25 päivinä pidettävien »nuorten päivien» ajaksi.

Vuokraaja H. Silfverberg oikeutettiin²⁾ kaatamaan muutamia puita Oulunkylän huvilapalstalta Kvarnåkern n:o 4.

Vuokraaja E. Lintulan anomuksesta määrättiin³⁾ maatalouskonttorin tehtäväksi talven aikana poistaa eräitä hänen Käpylässä sijaitsevan vuokra-alueensa etelärajalla kasvavia puita kuuden metrin leveydeltä; sen sijaan evättiin hänen tarjouksensa ostaa mainitut puut.

Metsästysoikeus. Palomestari G. Waseniukselle myönnettiin⁴⁾ pitennetty metsästysoikeus Vikin kruununvirkatalon mailla sekä oikeus pyydystää vesilintuja Vanhankaupungin selällä ynnä rajakkaisissa osissa Herttonäsin vesialuetta maaliskuun 14 p:n 1925 100 markan maksusta.

Insinööri G. Huber oikeutettiin⁵⁾ toistaiseksi harjoittamaan varismetsästystä koko kaupungin alueella edellyttäen että poliisiviranomaiset antoivat siihen luvan.

Laidunmaat oli vuonna 1924 annettava vuokralle⁶⁾ samoin ehdoin⁷⁾ kuin aikaisemmin.

Oikeus teettää rakennuksia. Herra P. Keränen oikeutettiin⁸⁾ rakennuttamaan työpajarakennus Taivallahden rannalla olevalle vuokrapalstalle n:o 38, kuitenkin vähintään 5 metrin etäisyydelle alueen rajoista.

Nuorten miesten kristillinen yhdistys oikeutettiin⁹⁾ pystyttämään pukeutumispaviljonki Eläintarhan urheilukentälle ehdoin, että se vaadittaessa siirrettiin muuanne.

Arkkitehdit E. Borg, E. Kuhlefelt-Ekelund ja E. Ruuth oikeutettiin¹⁰⁾ purkamaan eräs Kaivopuistossa, naisten uimahuoneen vieressä sijaitseva ulkoherakennus ja rakennuttamaan kaksi uutta ulkoherakennusta perustamansa kahvilan läheisyyteen; puretusta rakennuksesta oli kaupungille suoritettava 5,000 markkaa.

Raitiotie- ja omnibusosakeyhtiö oikeutettiin¹¹⁾ pystyttämään Henrikinpuistikoon Ylioppilastalon kohdalle uusi kioski ehdoin, että yhtiö huolehti kahden puistossa olevan pyöreän kioskin poistamisesta ja siinä tarkoituksessa teki sopimuksen toisen kioskipaikan vuokraajan kanssa, jonka vuokrasopimus päättyisi lokakuun 1 p:nä.

Wilh. Sandbergin kioskilike oikeutettiin¹²⁾ sittemmin siirtämään eräs toiminimen hallussa ollut Henrikinpuistikossa Ylioppilastalon kohdalla oleva vesikioski rakennuskonttorin osoittamalle paikalle vastapäätä yliopiston apteekkia ehdoin, että toiminimi omalla kustannuksellaan siirtäisi Aktiebolaget Tilgmann osakeyhtiön vuokraamaan, viimeainitulla paikalla olevan ilmoituspylvään Henrikinpuistikon koillisnurkkaan Kalevan talon edustalle.

Toiminimi Lehtinen ja Rousti rakennuskonttori oikeutettiin¹³⁾ lokakuun 1 p:n 1924 ja tammikuun 31 p:n 1925 väliseksi ajaksi rakennuttamaan Kaarlenkadun tonttia n:o 8 vastapäätä olevalle tontille ruokatarjoilu- ja pukeutumissuoja 25 markan maksusta kuukaudesta.

1) Rkmrin jstn pöytäk. 20 p. maalisk. 1,077 §. — 2) S:n 14 p. toukok. 1,756 §. — 3) S:n 22 p. lokak. 3,493 §. — 4) Rkmrin pöytäk. 7 p. elok. 1,126 §. — 5) Rkmrin jstn pöytäk. 16 p. huhtik. 1,491 §. — 6) S:n 7 p. toukok. 1,657 §. — 7) Ks. 1921 vuod. kert. siv. 256. — 8) Rkmrin jstn pöytäk. 20 p. maalisk. 1,101 §. — 9) S:n 21 p. toukok. 1,881 §. — 10) Rkmrin pöytäk. 17 p. kesäk. 964 §. — 11) S:n 22 p. huhtik. 677 §. 1 p. kesäk. 1,005 § ja 22 p. heinäk. 1,079 §. — 12) S:n 9 p. jouluk. 1,721 §. — 13) Rkmrin jstn pöytäk. 29 p. lokak. 3,611 §.

Laivanrakentaja O. E. Lindgren anoi, että hän yhdistyksen Helsingfors segelklubb muutettua pois Sellarin saarelta saisi asua omistamassaan, mainitulla saarella olevassa vartijatuvässä sekä rakentaa saarelle pienehkön venevajan. Rahatoimikamari myöntyi¹⁾ tähän anomukseen, kuitenkin ehdoin, että hakija kahden kuukauden kuluessa irtisanomisesta poisti paikalta rakennuksensa. Vuokramaksu vahvistettiin 40 markaksi kuukaudelta, kesäkuun 1 p:stä lukien.

Korkeasaaren ravintolan vuokraajalle neiti A. Artukalle myönnettiin²⁾ oikeus omalla kustannuksellaan rakentaa tanssilava ravintolan läheisyyteen ehdoin, että hän noudatti niitä ohjeita, joita kansanpuistojen valvoja katsoi tarpeelliseksi antaa.

Helsingin luistelijat niminen yhdistys oikeutettiin³⁾ kesän aikana pitämään erästä paviljonkia Eläintarhantien varrella sekä harjoittamaan siinä kahvilaliikettä 250 markan vuosimaksusta.

Rakennusten poistaminen. Vuokraaja D. Podschivoloff veloitettiin⁴⁾ lokakuun 1 p:n mennessä siirtämään pois Töölönkadun tontilla n:o 19 olevat rakennuksensa.

Sittenkuin oli tullut ilmi, että eräät henkilöt ilman lupaa olivat teettäneet rakennuksia kaupungin järjestelemättömälle alueelle ja täällä kamarin toimesta oli toimitettu katselmus, päätti⁵⁾ rahatoimikamari antaa maistraatille ilmoituksen asiasta sekä anoa toimenpiteitä neljän karttaan tarkemmin merkityn rakennuksen pois siirtämiseksi viimeistään syyskuun 1 p:nä. Eräs palstalla U sijaitseva lato saisi sen sijaan jäädä paikoilleen vuoden 1925 loppuun.

Koska maalari J. J. Tapola rahatoimikamarin määräyksestä huolimatta ei ollut siirtänyt pois Hietaniemenkadun varrella olevalle varastopalstalle n:o 23 a luvattomasti rakennettuja asuntorakennuksiaan, päätti⁶⁾ kamari antaa asiamiehensä tehtäväksi ryhtyä toimenpiteisiin mainitun Tapolan häätämiseksi.

Samaten annettiin⁷⁾ asiamiehen tehtäväksi ryhtyä toimenpiteisiin vuokraajuri K. Speetin häätämiseksi, joka ilman lupaa oli rakentanut talli- ja asuntorakennuksen kulkutautisairaalan alueelle.

Kalastaja I. E. Mattsonia, joka luvattomasti oli rakentanut Salmisaaren erään vajan, oli kehoitettava⁸⁾ heti toimittamaan se pois.

Sosiaalilautakunta ilmoitti, että sittenkuin rahatoimikamari oli päättänyt⁹⁾ ottaa takaisin kaupungin haltuun Vallilan korttelissa n:o 550 sijaitsevat vuokratontit n:ot 20 ja 22, oli käynyt ilmi, että ent. vuokraaja, vararikkotilaan joutunut Paras apu osakeyhtiö, oli rakennuttanut tonteille rakennusainevajan sekä että konkurssipesä oli myynyt tontit suojineen toiselle henkilölle, joka vuorostaan oli luovuttanut tontin n:o 22 hökkeleiseen kolmannelle henkilölle. Toimitetussa katselmuksessa oli havaittu, että hökkelit oli kurjassa kunnossa ja että siinä asui epäilyttävää väkeä, minkä ohessa terveystoimikamari antoi¹⁰⁾ asiamiehen tehtäväksi valvoa, että hökkelit toimitettiin pois paikalta.

Poliisimestari anoi¹¹⁾, että eräs Hakaniementorilla oleva ilmoituspylväs

1) Rkmin jstn pöytäk. 10 p. kesäk. 2,068 §. — 2) Rkmin pöytäk. 20 p. toukok. 812 §. — 3) Rkmin jstn pöytäk. 7 p. toukok. 1,672 §. — 4) S:n 3 p. syysk. 2,592 §. — 5) Rkmin pöytäk. 15 p. heinäk. 1,052 § ja 22 p. heinäk. 1,082 §. — 6) Rkmin jstn pöytäk. 3 p. syysk. 2,657 §. — 7) S:n 26 p. marrask. 4,086 §. — 8) Rkmin pöytäk. 16 p. jouluk. 1,766 §. — 9) Ks. tätä kert. siv. 184. — 10) Rkmin jstn pöytäk. 10 p. syysk. 2,860 §. — 11) S:n 19 p. marrask. 3,849 §.

poistettaisiin, koska se häiritsi liikennettä. Pylväs poistettiin rakennuskonttorin toimesta.

Hietaniemen- ja Mechelinkatujen kulmauksessa olevan alueen n:o 4 a vuokraoikeus myönnettiin¹⁾ Suomen kiviteollisuus osakeyhtiölle ehdoin, että yhtiö huolehti paikalla olevan kaupungin omistaman vartijasuojaan pois kulluttamisesta.

Bensiininjakeluasemat. Aktiebolaget Vistula nimisen yhtiön anomukseen, että maanalaisten bensiininjakeluasemain perustaminen sallittaisiin myöskin toiminimen Société anonyme pour lous apparellages mécaniques laatiman järjestelmän mukaan, suostuttiin²⁾ eräin ehdoin, m. m. että palopäällikölle ja rakennuskonttorin edustajalle varattiin tilaisuus valvoa työn suoritusta.

Rahatoimikamari antoi³⁾ epäävän lausunnon maistraatille jätetyistä anomuksista saada järjestää bensiininjakeluasemia Hakaniementorin varrella sijaitsevaan taloon n:o 4 ja Neitsytpolun taloon n:o 1 sekä tässä tarkoituksessa vetää johtoputki ensinmainitusta talosta sekä Franzeninkadun talosta n:o 2 viereisen jalkakäytävän poikki. Samalla kamari päätti maistraatille esittäen, ettei yksityisille talonomistajille myönnettäisi oikeutta vetää tämän laatuista johtoja kaupungin maan yli sekä että maistraatti ryhtyisi toimenpiteisiin, jotta Arkadiankadun talossa n:o 2 harjoitettu bensiininjakelu katukäytävän poikki kulkevalla liikkuvalla jakeluputkella lopetettaisiin, koska se häiritsi liikennettä.

Lupa pitää bensiinivarastoa Hanaholmassa. Osakeyhtiö Suomalainen Polnaft aktiebolag nimiselle yhtiölle myönnettiin⁴⁾ lupa varastoida Hanaholmaan 120,000 litraa bensiiniä tulenvaarallisia nesteitä koskevan asetuksen määräämin ehdoin sekä seuraavin lisäehdoin: 1) bensiini on pantava varastoon palopäällikön hyväksymän rakenteen mukaisiin peltisäiliöihin; 2) säiliöitä pitää ympäröidä murtumaton betonimuuri, joka kiertää koko säiliösisällyksen + 50 % sisältävän tilavuuden; 3) betonimuuri on yhteenliitettävä betonipohjaan, joka on kyllin vahva kantamaan säiliöt sisältöineen menettämättä muotoansa. Betonimuuri ja pohja ovat sopivin keinoin tehtävät bensiinille mitä mahdollisimman läpäisemättömiksi; 4) piirustukset ovat jätettävät kaupunginsinöörin tarkastettaviksi, ennenkuin betonimuuri ja sen pohja valmistetaan.

Hyökästytyjä piirustuksia. Rahatoimikamari vahvisti vuoden varrella uutisrakennusten piirustukset ja piirustukset vanhempain rakennusten muuttamiseksi vuokra-alueilla Vallilassa⁵⁾, Toukolassa⁶⁾, Käpylässä⁷⁾, Bölessä⁸⁾, Reimarsin tilalla⁹⁾, muilla asunto- ja huvilapalstoilla¹⁰⁾ sekä varastotonteilla ja teollisuusalueilla¹¹⁾; edelleen hyväksyttiin Puutarhakadun bensiininjakeluaseman¹²⁾, Hanaholman ja Itäisen Pihlajasaaren bensiinisäiliöiden¹³⁾ (minkä ohessa vuokraajan oli korjattava eräitä ensinmainitulla saarella vallitsevia epäkohtia kolmen kuukauden kuluessa), XIV kaupunginosan kortteliin n:o

¹⁾ Rkmin jstn pöytäk. 19 p. marrask. 3,938 §; vrt. tätä kert. siv. 185. — ²⁾ Rkmin pöytäk. 2 p. toukok. 724 §. — ³⁾ S:n 20 p. toukok. 814 §, 30 p. syysk. 1,366 § ja 2 p. jouluk. 1,690 §. — ⁴⁾ S:n 19 p. elok. 1,165 §. — ⁵⁾ Rkmin jstn pöytäk. 2 p. huhtik. 1,291 ja 1,292 §§, 23 p. huhtik. 1,519 ja 1,520 §§, 21 p. toukok. 1,845 §, 7 p. elok. 2,509 ja 2,510 §§, 19 p. elok. 2,560—2,562 §§, 17 p. syysk. 2,949 ja 2,952 §§, 18 p. jouluk. 4,388 §. — ⁶⁾ S:n 30 p. tammik. 480 §, 21 p. toukok. 1,889 § sekä 17 p. syysk. 2,948 ja 2,953 §§. — ⁷⁾ S:n 23 p. tammik. 354 §, 13 p. helmik. 701 §, 2 p. huhtik. 1,293 ja 1,294 §§, 19 p. elok. 2,563 §, 17 p. syysk. 2,950, 2,951 ja 2,953 §§ sekä 19 p. marrask. 3,970 §. — ⁸⁾ S:n 19 p. marrask. 3,969 §. — ⁹⁾ S:n 24 p. syysk. 3,109 ja 3,110 §§. — ¹⁰⁾ S:n 15 p. heinäk. 2,390 §, 7 p. elok. 2,507 ja 2,508 §§, 3 p. syysk. 2,682 §, 15 p. lokak. 3,367 § ja 26 p. marrask. 4,084 §. — ¹¹⁾ S:n 23 p. tammik. 353 §, 20 p. maalisk. 1,101 §, rkmin pöytäk. 2 p. toukok. 720 §, rkmin jstn pöytäk. 15 p. heinäk. 2,397 §, 7 p. elok. 2,511 §, 12 p. elok. 2,528 §, 3 p. syysk. 2,591 § ja 15 p. lokak. 3,366 §. — ¹²⁾ Rkmin pöytäk. 25 p. huhtik. 697 §. — ¹³⁾ Rkmin jstn pöytäk. 29 p. lokak. 3,567 § ja 7 p. marrask. 3,728 §.

476 teetettävän ajokaluvaran¹⁾, Kaivopuistoon perustettavan kahvilan²⁾, Ruskeasuon siirtolapuutarha-alueelle teetettävien puutarhamajojen³⁾, Helsingin soutuklubin paviljongin⁴⁾, Ison Pässin purjehduspaviljongin⁵⁾, Oulunkylään teetettävän kansakoulurakennuksen⁶⁾, Ruotsalaisen teatterin muutosrakennuksen⁷⁾ sekä Henrikinpuistikoon rakennettavain vesikioskien⁸⁾ ja Raitiotie- ja omnibusasakeytin kioskin⁹⁾ piirustukset.

Sitäpaitsi rahatoimikamari hyväksyi Nikkilän sairaalan paviljongiin n:o 1 sisustettavain uusien asuinhuoneiden¹⁰⁾, Kampin paloasemalle tilan varaamiseksi sähkölaitoksen aliasemaa varten teetettävään lisä- ja muutosrakennusten¹¹⁾, kunnalliskodin uuden paviljongin¹²⁾, Annankadun kansakoulutalon lisäkerroksen¹³⁾ (jolloin samalla kehoitettiin rakennuskonttoria työn suorituksessa noudattamaan eräitä ruotsinkielisten kansakoulujen johtokunnan lausumia toivomuksia), Käpylän poliisivartiokonttorin¹⁴⁾, Vallilan kortteliin n:o 553 teetettävään lyöväenasuntorakennusten¹⁵⁾ sekä Käpylään rakennettavan muuntaja-aseman¹⁶⁾ piirustukset.

Rakennustarkastaja ilmoitti, ettei herra K. J. Koivisto ollut omistamalleen Toukolan korttelissa n:o 913 sijaitsevalle tontille n:o 12 rakentanut sitä uutisrakennusta, jonka piirustukset rahatoimikamari oli hyväksynyt marraskuun 28 p:nä 1922, sekä että mainitut piirustukset oli asianmukaisessa järjestyksessä hävitetty. Tämän johdosta kamari päätti¹⁷⁾, että herra Koivistolle maksettaisiin takaisin 266:66 markkaa, mikä vastasi $\frac{2}{3}$ hänen piirustusten hyväksymisestä suoritamastaan maksusta.

Konkordia mineralvattenfabrik niminen liike jätti rahatoimikamarille kamarin luvalla It. Viertotielle raitiotien päätekohtaan pystytettävän kioskin piirustukset, mutta kamari, joka ei voinut hyväksyä puheena olevia piirustuksia, päätti¹⁸⁾ kehoittaa tehtaan omistajaa A. O. Lindbergiä kääntymään kaupungin rakennuskonttorin puoleen saadakseen uudet piirustukset.

Kasvatustilain piirustukset. Lastensuojelulautakunta esitti huomautuksen sen johdosta, ettei kasvatustilain koskevia rakennuspiirustuksia ja kustannusarvioita oltu ajoissa saatu rakennuskonttorista, niin että ne olisi voitu ennakoita lähettää asianomaisten valtionviranomaisten tarkastettaviksi. Rahatoimikamari päätti¹⁹⁾ tämän johdosta kehoittaa kaupungin yleisten töiden hallitusta huolehtimaan siitä, että puheena olevat asiakirjat aikanaan lähetettiin lastensuojelulautakunnalle.

Pitennetty rakennusaika myönnettiin²⁰⁾ erälle Käpylän vuokratonttien haltijoille. Sitä vastoin rahatoimikamari epäsi²¹⁾ työmies K. P. Haapasen anomuksen saada vuokraamansa Käpylän korttelissa n:o 876 sijaitsevan tontin n:o 18 rakennusaika pitennetyksi marraskuun 1 p:nä 1924, koska sosialilautakunnan lausunnon mukaan Haapasen mahdollisuudet rakentaa tontti pitennetyn ajan kuluessa olivat epäilyksen alaiset. Tontti päätettiin ottaa takaisin kaupungin haltuun.

¹⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 3 p. syysk. 2,683 §. — ²⁾ S:n 17 p. kesäk. 2,173 §. — ³⁾ S:n 3 p. kesäk. 2,006 §. — ⁴⁾ Rkmrin pöytäk. 2 p. toukok. 719 §. — ⁵⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 13 p. helmik. 700 §. — ⁶⁾ Rkmrin pöytäk. 14 p. maalisk. 382 §. — ⁷⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 9 p. tammik. 68 § ja 16 p. tammik. 135 §. — ⁸⁾ S:n 30 p. huhtik. 1,616 § ja 22 p. heinäk. 2,434 §. — ⁹⁾ Rkmrin pöytäk. 1 p. heinäk. 1,005 §. — ¹⁰⁾ S:n 29 p. helmik. 288 §. — ¹¹⁾ S:n 2 p. toukok. 718 §. — ¹²⁾ S:n 2 p. toukok. 725 §. — ¹³⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 7 p. toukok. 1,653 §. — ¹⁴⁾ Rkmrin pöytäk. 30 p. syysk. 1,362 §. — ¹⁵⁾ S:n 30 p. syysk. 1,359 §. — ¹⁶⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 18 p. jouluk. 4,389 §. — ¹⁷⁾ S:n 23 p. tammik. 355 §. — ¹⁸⁾ S:n 7 p. toukok. 1,673 §. — ¹⁹⁾ Rkmrin pöytäk. 22 p. heinäk. 1,089 §. — ²⁰⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 9 p. tammik. 71 §, 23 p. tammik. 356 ja 357 §§, 14 p. toukok. 1,765 §, 17 p. kesäk. 2,175 ja 2,176 §§ sekä 19 p. elok. 2,564 §. — ²¹⁾ S:n 23 p. tammik. 359 §.

Kaupungin rakennusten käyttö. Rahatoimikamari päätti¹⁾, että heti Länsisataman tullitoimiston lultua siirrettyksi Helsingin makasiiniosakeyhtiön rakenteilla olevaan rakennukseen sen entinen huoneisto luovutettiin rautatiehallitukselle.

Rakennuskonttorin satamarakennusosastolle luovutettiin²⁾ kesäkuun 1 p:stä huoneisto Mariankadun talosta n:o 22, minkä ohessa arvaamattomia vuokria ja vuokra-in korotuksia varten varatusta määrärahasta osoitettiin 12,000 markkaa vuokran maksamiseksi kuluvaan vuonna sekä kamarin käyttö-varaista 8,000 markkaa siivouksen, valaistuksen y. m. kustantamiseksi.

Terveydenhoitolautakunnan esittämä ehdotus, että lautakunnalle ja sen alaisille laitoksille varattaisiin huoneisto Puutarhakadun talosta n:o 4, koska lautakunnan hallussa oleva huoneisto oli ahdas, tuberkulootisten poliklinikka tarvitsi keskeisesti sijaitsevan huoneiston y. m., ei aiheuttanut³⁾ toimenpidettä lautakunnan taholta, koska lautakunta oli luopunut ehdotuksestaan sen toteuttamisen vaatimain runsaiden kustannusten takia.

Terveydenhoitolautakunnan anottua, että viidelle Kivelän sairaalan ompelijattarelle, jotka asuivat muutoin tuberkulosia potevien naisten kotina käytetyssä Hesperian huvilassa, hankittaisiin toinen asunto, osoitti⁴⁾ rahatoimikamari käyttövaroistaan 3,000 markkaa huoneiden vuokraamiseksi mainituille viranpitäjille.

Helsingin käsityöseminaari ja Helsingin käsityökoulu oikeutettiin⁵⁾ opetustarkoituksiin vuokratta käyttämään Puutarhakadun 4:ssä sijaitsevan talon molempia kerroksia vuoden aikana, lukien kesäkuun 1 p:stä 1924, ja sittemmin edelleen vuoden aikana; talonisännöitsijän esittämän ehdotuksen, että kouluilta kannettaisiin vuokraa 36,000 markkaa vuodessa ja niille sen sijaan annettaisiin saman suuruinen avustus, jotta vastaavat erät voitaisiin merkitä kaupungin talousarvioon, rahatoimikamari epäsi⁶⁾, koska kouluille oli myönnetty valtionapua ehdoin, että kaupunki luovutti niille vapaan huoneiston.

Talonisännöitsijä sai toimekseen⁶⁾ vuokrata osan Munkkisaaren tehdasryhmää viiden vuoden ajaksi Helsingin säilykeosakeyhtiölle.

Osakeyhtiö Suomalainen Polnaft aktiebolag nimisen toiminimen hallussa olevaa ruutikellaria n:o 105 koskeva vuokrasopimus päättyi⁷⁾ elokuun 15 p:nä, jolloin kellari, nimellä Bölen tilan maalla oleva ruutikellari n:o 106, vuokrattiin⁸⁾ Rauta räjähdysaineosakeyhtiölle 6 kuukauden irtisanomisajoin ja 6,000 markan vuosimaksusta. Aikaisemmat tätä kellaria koskevat vuokrasopimukset julistettiin mitättömiksi.

Rahatoimikamari päätti⁹⁾ ottaa hoitoonsa erään Hietaniemenkadun tontille n:o 31 rakennetun tallirakennuksen, jonka halkokonttori oli vuokranut Kuljetusliike Varmalle 21,000 markan vuosivuokrasta.

Helsingin puutavaraosakeyhtiön tehtyä vararikon luovutettiin¹⁰⁾ yhtiölle vuokrattu Vallilassa sijaitseva varastorakennus takaisin kaupungille, minkä johdosta talonisännöitsijää kehoitettiin hankkimaan mahdollisia rakennuksen ostotarjouksia.

Johtaja J. Lindlöfille annettiin vuokralle¹¹⁾ muuan Kumlähdessä oleva kellari kuudeksi kuukaudeksi, huhtikuun 24 p:stä lukien, 700 markan vuosivuokrasta.

¹⁾ Rkmin pöytäk. 28 p. maalisk. 446 §. — ²⁾ S:n 17 p. kesäk. 960 §. — ³⁾ S:n 7 p. maalisk. 339 §. — ⁴⁾ S:n 24 p. lokak. 1,508 §. — ⁵⁾ S:n 11 p. maalisk. 367 § ja 28 p. marrask. 1,530 §. — ⁶⁾ S:n 2 p. jouluk. 1,686 §. — ⁷⁾ Ks. 1923 vuod. kert. siv. 187. ⁸⁾ Rkmin jstn pöytäk. 10 p. syysk. 2,772 §. — ⁹⁾ Rkmin pöytäk. 12 p. helmik. 217 §; ks. myös tätä kert. siv. 46. — ¹⁰⁾ Rkmin pöytäk. 17 p. lokak. 1,474 §. — ¹¹⁾ Rkmin jstn pöytäk. 23 p. huhtik. 1,543 §.

Rahatoimikamari antoi vuokralle ¹⁾ eräitä Hämeenkadun talossa n:o 8 sijaitsevia huoneistoja.

Pelastusarmeijan päävahdin vuokraaman, Kapteeninkadun talossa n:o 22 sijaitsevan asuinhuoneiston vuokra korotettiin ²⁾ kesäkuun 1 p:stä lukien 800 markasta 1,000 markkaan kuukaudessa vuodeksi eteenpäin.

Hertonäsin huvilat luovutettiin ³⁾ kesän ajaksi seuraavista vuokramääristä alla mainituille heukilöille: huvila n:o 8 rahatoimikamarijohtaja J. Helolle 2,500 markasta, huvila n:o 9 avustavalle kaupunginaseemakaava-arkkitehdille B. Aminoffille 1,800 markasta, huvila n:o 10 rahatoimikamarin kanslian sihteerille A. Ervastille 2,500 markasta, huvila n:o 11 rahatoimikamarin kanslistille D. Hohenthalille 1,000 markasta, huvila n:o 12 kaupunginkassanhoitaja E. G. Hellströmille 1,800 markasta, huvila n:o 14 kaupunginvoudin apulaiselle E. A. Nordströmille 1,200 markasta, huvilan n:o 16 ylempi kerros satamaliikennekonttorin ilmoitusosaston johtajalle merikapteeni E. V. Grandellille 1,500 markasta ja alempi kerros kaupungin laboratorion johtajalle K. K. Järviselle 1,500 markasta sekä huvila n:o 20 agronomi W. Avellanille 1,600 markasta; huvila n:o 15 vuokrattiin ⁴⁾ piirustaja E. Monnille yhdeksi vuodeksi kesäkuun 1 p:stä lukien 3,600 markan vuosimaksusta, huvila n:o 21 herra K. V. Åbergille ⁵⁾ heinäkuun 1 p:stä 1924 kesäkuun 1 p:än 1925 200 markan kuukausivuokrasta; työmies J. W. Svanbäckille vuokrattiin ⁶⁾ huvila n:o 22 kesän ajaksi 300 markan maksusta sekä syyskuun 1 p:stä seuraavan kesäkuun 1 p:än 75 markasta kuukaudessa. Sitäpaitsi vuokrattiin ⁷⁾ eräs huvila neiti A. Eriksosonille 1,500 markan vuosimaksusta ja 6 kuukauden irtisanomisajoin.

Pelastusarmeijan kanssa tehty sopimus, jolla Hertonäsin huvila n:o 12 vuokrattiin ⁸⁾ mainitulle yhtymälle 8 kuukauden ajaksi, lukien syyskuun 1 p:stä etukäteen suoritettavasta 300 markan vuokrasta kerta kaikkiaan, peruutettiin ⁹⁾ vuokraajan anomuksesta.

Rahatoimikamari vahvisti ¹⁰⁾ tuberkulosia poteville henkilöille tarkoitettua Loviisankadun 6—8:ssa sijaitsevan asuintalon asuntohuoneistojen vuokrat.

Helsingin piirin kutsuntalautakunnalta oli velottava ¹¹⁾ 1,000 markkaa kaupungin asevelvolliskutsuntaa varten luovuttamasta, Fredrikinkadun talossa n:o 34 sijaitsevasta huoneistosta.

Palosaaren rakennusten vuokrat, jotka rakennukset kansanpuistojen valvoja oli vuokrannut Korkeasaaren ravintolan vuokraajalle A. Artukalle yhden vuoden ajaksi, lukien toukokuun 1 p:stä, vahvistettiin ¹²⁾ 4,000 markaksi.

Uimalaitosten käyttö. Helsingfors simsällskap niminen yhdistys oikeutettiin ¹³⁾ erinäisin ehdoin käyttämään Ursinin kallion uimalaitosta, Helsingin uimarit Humallahden uimalaitosta, Helsingin työväenyhdistyksen voimistelija urheiluseura Jyry Mustikkamaan uimalaitosta ja Työväen uimarit Jätkäsaaren uimalaitosta; viimeainittu yhdistys oikeutettiin kesän aikana järjestämään yksi uimänytös jokaisella muiden yhdistysten hallussa olevista uimalaitoksista. Vuoden budjettiin merkitty uimaseurain avustusmääräraha jaettiin siten, että kolmelle ensimmäiselle yhdistykselle annettiin 11,000 markkaa ja yhdistykselle Työväen uimarit 7,000 markkaa. Kyläsaaren uimalaitos vuokrattiin ¹⁴⁾ kesän ajaksi herra J. Jacobssonille 500 markan maksusta.

¹⁾ Rkmin pöytäk. 16 p. syysk. 1,265 §, rkmin jstn pöytäk. 24 p. syysk. 3,033 §, 8 p. lokak. 3,185 ja 3,193 §§ sekä 19 p. marrask. 3,747 §. — ²⁾ S:n 3 p. kesäk. 1,946 §. — ³⁾ S:n 20 p. maalisk. 1,099 §, 9 p. huhtik. 1,337 ja 1,362 §§ sekä 3 p. kesäk. 1,936 §. — ⁴⁾ S:n 9 p. huhtik. 1,337 §. — ⁵⁾ S:n 21 p. toukok. 1,794 §. — ⁶⁾ S:n 14 p. toukok. 1,746 §. — ⁷⁾ S:n 10 p. jouluk. 4,207 §. — ⁸⁾ S:n 3 p. syysk. 2,661 §. — ⁹⁾ S:n 15 p. lokak. 3,266 a §. — ¹⁰⁾ Rkmin pöytäk. 16 p. syysk. 1,262 §. — ¹¹⁾ S:n 15 p. heinäk. 1,026 § ja 21 p. lokak. 1,489 §. — ¹²⁾ Rkmin jstn pöytäk. 30 p. huhtik. 1,611 §. — ¹³⁾ Rkmin pöytäk. 20 p. toukok. 822 §. — ¹⁴⁾ Rkmin jstn pöytäk. 21 p. toukok. 1,883 §.

Ravintolain vuokraus. Aktiebolaget restaurant Kaisaniemi nimiselle yhtiölle myönnettiin¹⁾ pitennetty vuokraoikeus Kaisaniemen ravintolaan 3 vuodeksi lukien lokakuun 1 p:stä 35,000 markan vuosimaksusta.

Ravintola Kappeli vuokrattiin²⁾ 3 vuodeksi tammikuun 1 p:stä 1925 lukien Restaurant Börs nimiselle yhtiölle 100,000 markan vuokramaksusta.

Vuokralle otettuja huoneistoja. Humaliston sairaalaa varten vuokrattiin³⁾ tammikuun 1 p:ään 1927 asti kaksi filosofiantohtori J. Jänneksen omistamaa huvila-alueella Humalisto n:o 4 rakennettua asuinrakennusta 120,000 markan vuosivuokrasta.

Köyhäinhuoltolautakunnalle vuokrattiin vuoden ajaksi kesäkuun 1 p:stä lukien Erottajan talossa n:o 19 oleva huoneisto⁴⁾ 20,000 markan vuokrasta ja Siltasaarenkadun talosta n:o 3 yksi huone⁵⁾ 6,000 markan vuokrasta.

Raittiuslautakunnalle vuokrattiin⁶⁾ vuoden ajaksi kesäkuun 1 p:stä lukien Helenankadun talossa n:o 4 oleva huoneisto 1,000 markan kuukausivuokrasta.

Tyttöjen ammattikoulun hallussa ollut It. Henrikinkadun talossa n:o 13 sijaitseva huoneisto vuokrattiin⁷⁾ edelleen kolmen vuoden ajaksi lukien kesäkuun 1 p:stä 150,000 markan vuosivuokrasta ehdoin, että talonomistaja suoritti putkijohtojen, uunien y. m. s. tarpeelliset korjaukset, mutta kaupunki kustansi mahdollisesti tarvittavat maalaus- y. m. s. työt.

Bölen lääkärinvastaanottoa varten käytetty huoneisto vuokrattiin⁸⁾ edelleen kolmen vuoden ajaksi lukien kesäkuun 1 p:stä 850 markan kuukausivuokrasta ensimmäisenä ja 950 markan kuukausivuokrasta kahtena jälkimmäisenä vuonna. Samaten vuokrattiin⁹⁾ Käpylän lääkärin vastaanottoa varten käytetty, Pellervontien talossa n:o 15 sijaitseva huoneisto kesäkuun 1 p:stä edelleen 725 markan kuukausivuokrasta.

Kotkankadun talossa n:o 5 sijaitsevaa tuberkuloosia sairastavien miesten kodin tarpeisiin vuokrattua huoneistoa koskeva vuokrasopimus pitennettiin¹⁰⁾ vuoden ajaksi lukien kesäkuun 1 p:stä. Vuokra vahvistettiin tällöin 24,000 markaksi vuodessa.

Kaupunginkirjaston haaraosastojen tarpeisiin vuokrattiin¹¹⁾ vuoden ajaksi kesäkuun 1 p:stä lukien Runebergkadun talossa n:o 69 sijaitseva huoneisto 30,000 markan vuosivuokrasta ja It. Viertotien 101:ssä sijaitseva huoneisto 15,000 markan vuosivuokrasta.

Poliisilaitosta varten vuokrattiin¹²⁾ vuoden ajaksi kesäkuun 1 p:stä lukien Länt. Henrikinkadun 12:ssa sijaitseva huoneisto 25,000 markan vuosivuokrasta.

Poliisin asepujan hallussa olleen, Punavuorenkadun 2:ssa sijaitsevan huoneiston vuokra korotettiin¹³⁾ kesäkuun 1 p:stä 224 markasta 280 markkaan kuukaudessa.

Ruotsinkielisten kansakoulujen kanslialle vuokrattiin¹⁴⁾ vuoden ajaksi kesäkuun 1 p:stä lukien Tähtitorninkadun talossa n:o 4 sijaitseva huoneisto 20,000 markan vuosivuokrasta.

Samaten vuokrattiin¹⁵⁾ edelleen samaksi ajaksi ruotsinkielisten kansakoulujen hallussa olleet huoneistot, Pakaan talossa n:o 1 6,000 markan ja Susannankadun talossa n:o 3 6,000 markan vuokrasta sekä suomenkielisille kansa-

¹⁾ Rkmrin pöytäk. 23 p. syysk. 1,303 §. — ²⁾ S:n 25 p. marrask. 1,638 §. — ³⁾ S:n 29 p. heinäk. 1,105 §. — ⁴⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 3 p. maalisk. 931 §. — ⁵⁾ S:n 16 p. huhtik. 1,455 §. — ⁶⁾ S:n 23 p. huhtik. 1,542. — ⁷⁾ Rkmrin pöytäk. 22 p. helmik. 262 §. — ⁸⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 30 p. tammik. 474 §. — ⁹⁾ S:n 5 p. maalisk. 935 §. — ¹⁰⁾ S:n 13 p. helmik. 677 §. — ¹¹⁾ Rkmrin pöytäk. 26 p. helmik. 282 § ja rkmrin jstn pöytäk. 12 p. maalisk. 1,024 §. — ¹²⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 23 p. tammik. 345 §. — ¹³⁾ S:n 15 p. heinäk. 2,396 §. — ¹⁴⁾ S:n 30 p. tammik. 478 §. — ¹⁵⁾ S:n 23 p. tammik. 349 §, 5 p. maalisk. 932 §, 9 p. tammik. 51 § ja rkmrin pöytäk. 27 p. toukok. 842 §.

kouluille luovutetut huoneistot Oikokadun talossa n:o 7 45,000 markan ja IV linjan talossa n:o 18 42,000 markan vuosivuokrasta. — Myöskin Eläintarhan huvilassa n:o 7 ja Kaarlenkadun talossa n:o 11 sijaitsevat kansakouluhuoneistot vuokrattiin¹⁾ samaksi ajaksi, molemmat 36,000 markan vuokrasta.

Suomenkielisten kansakoulujen hallussa olleita Hämeenkadun 8:ssa ja Viipurinkadun 18:ssa sijaitsevia huoneistoja ei syyskuun 15 p:n jälkeen enää tarvittu²⁾ kansakoulutarkoituksiin; ja oli edellämainittu talo jätettävä takaisin omistajalle kesäkuun 1 p:nä 1925 samassa kunnossa, jossa se oli ollut vuokrattaessa, jota vastoin viimeksi mainittu huoneisto siirtyi omistajalle syyskuun 18 p:nä silloisessa kunnossaan ehdoin, että kaupunki heti suoritti kuluvan kalenterivuoden jäljellä olevan vuokran, 10,000 markkaa. — Samoin oli Annankadun talosta n:o 5 vuokrattu kouluhuoneisto omistajan kanssa tehdyn sopimuksen mukaisesti luovutettava³⁾ maaliskuun 1 p:nä huolimatta siitä, että se oli vuokrattu pitemmäksi ajaksi.

Erään kansanlastentarhan hallussa oleva, Helsingin anniskeluosakeyhtiön omistamassa talossa Fredrikinkadun 34:ssä sijaitseva huoneisto vuokrattiin⁴⁾ vuoden ajaksi kesäkuun 1 p:stä lukien 60,000 markan vuosivuokrasta ilman lämpöä. Puheena oleva huoneisto luovutettiin⁵⁾ sittemmin valtion alkoholi-likkeelle ehdoin, että mainittu liike marraskuun 1 p:än asti suoritti kaupungille vuokraa 9,166 markkaa sekä mainitusta päivästä lähtien vastasi kaikista vuokrasopimukseen sisällyvistä velvoituksista.

Pienolan kansanlastentarhalle vuokrattiin⁶⁾ Eerikinkadun talossa n:o 14 sijaitseva huoneisto vuoden ajaksi kesäkuun 1 p:stä lukien 55,450 markan vuosivuokrasta. Kallion suomalaiselle lastentarhalle vuokrattiin⁷⁾ kahden vuoden ajaksi kesäkuun 1 p:stä lukien Hämeenkadun talossa n:o 1 sijaitseva huoneisto 5,000 markan ja lastentarha Vuokolle vuoden ajaksi sen entinen, Punavuorenkadun talossa n:o 7 sijaitseva huoneisto kuukausivuokrasta 2,200 markan.

Neiti H. Bengelsdorff, joka oli ostanut sen Tehtaankadun talossa n:o 13 sijaitsevan huoneiston osakkeet, johon hänen johtamansa lastentarha oli sijoitettu, oikeutettiin⁸⁾ korottamaan huoneiston vuokra 17,000 markasta 20,000 markkaan vuodessa huolimatta siitä, että hänen kanssaan tehty vuokrasopimus oli voimassa kesäkuun 1 p:än 1928, koska sopimuksen mukainen vuokra ei riittänyt korkoihin ja kuoletuksiin.

Kaupungin vuokraaman, Helsingin makasiiniosakeyhtiön Katajanokalla olevassa makasiinissa n:o 5 sijaitsevan kellariosaston vuokra korotettiin⁹⁾ 660 markkaan kuukaudessa tammikuun 1 p:stä 1925 lukien.

Tullilaitoksen postipakettiosaston hallussa olleen, Helsingin makasiiniosakeyhtiön talossa sijaitsevan huoneiston vuokra korotettiin¹⁰⁾ 5,000 markkaan kuukaudessa heinäkuun 1 p:stä 1925 lukien ja rautatien satamaratakonttorin huoneiston vuokra 11,160 markkaan vuodessa toukokuun 1 p:stä 1925 sekä rautatien tavaramakasiinin hallussa olleen huoneiston vuokra 8,800 markkaan vuodessa huhtikuun 1 p:stä 1925 lukien; kaupungin tuli puolestaan velkoa postilaitokselta 12,000 markkaa vuodessa ensin mainitusta huoneistosta heinäkuun 1 p:stä 1925 lukien.

Rahatoimikamari oikeutti¹¹⁾ palopäällikön vuokraamaan Korkeavuoren-

¹⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 13 p. helmik. 678 § ja 17 p. syysk. 2,903 §. — ²⁾ Rkmrin pöytäk. 16 p. syysk. 1,265 § ja rkmrin jstn pöytäk. 24 p. syysk. 3,008 §. — ³⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 23 p. tammik. 344 §. — ⁴⁾ Rkmrin pöytäk. 26 p. helmik. 283 §. — ⁵⁾ S:n 10 p. kesäk. 922 § ja 2 p. syysk. 1,198 §. — ⁶⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 5 p. maalisk. 933 §. — ⁷⁾ Rkmrin pöytäk. 8 p. huhtik. 610 ja 611 §§. — ⁸⁾ S:n 15 p. heinäk. 1,057 §. — ⁹⁾ S:n 13 p. toukok. 789 §. — ¹⁰⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 15 p. lokak. 3,360 §. — ¹¹⁾ Rkmrin pöytäk. 15 p. heinäk. 1,056 §.

kadun talosta n:o 31—33 neljä huonetta ja keittiön käsittävän huoneiston palomestari W. Bergströmille 24,000 markan vuosivuokrasta.

Maanviljelijä K. Oljemark oikeutettiin¹⁾ tammikuun 1 p:stä 1924 lukien saamaan 3,000 markan lisävuokra Porvoon pitäjän Kullån kylän Laversin tilalta lastensuojelulautakunnalle vuokratuista rakennuksista ja maista; vuonna 1913 tehdyn vuokrasopimuksen mukaan vuokra oli 700 markkaa vuodessa.

Vuokrariita. Huhtikuun 10 p:nä 1915 tehdyllä vuokravälikirjalla oli Helsingfors elektriska belysningsaktiebolag niminen yhtiö vuokrannut kaupungille Merikadun tontilla n:o 5 sijaitsevan tehdasrakennuksen pihamaineen 500 markan kuukausivuokrasta ja yhden kuukauden irtisanomisajoin, ja kaupunki oli luovuttanut mainitun kiinteistön venäläisille sotilasviranomaisille. Maaliskuun 7 p:nä 1916 vuokrasopimus oli irtisanottu, minkä jälkeen Aktiebolaget Hafsgatan niminen yhtiö, joka sillä välin oli ostanut kiinteistön, oli vuokrannut sen ynnä Merikadun tontin n:o 7 Osakeyhtiö Kone aktiebolag yhtiölle s. v. huhtikuun 15 p:stä 35,000 markan vuosivuokrasta. Kaupunki ei kuitenkaan ollut muuttanut kiinteistöstä ennen kuin syyskuun 11 p:nä 1916, minkä johdosta Aktiebolaget Hafsgatan raastuvanoikeudessa vaati, että kaupunki tuomittaisiin velvolliseksi suorittamaan huhtikuun 1 ja 15 p:n välisen ajan maksamaton vuokra, 250 markkaa, korvaus menetetyistä vuokrasta huhtikuun 15:n ja syyskuun 11 p:n väliseltä ajalta 14,097: 25 markkaa, kustannukset venäläisen sotaväen jauhovaraston poiskuljetuksesta, 2,825: 20 markkaa, eli yhteensä 17,172: 45 markkaa, siitä vähennettynä huhtikuun 15 p:n ja syyskuun 11 p:n välisenä aikana kertynyt vuokra, 1,090: 50 markkaa, ja erinäisestä kaupungin halltuunsa ottamasta kalustosta y. m. 2,500 markkaa, eli siis yhteensä 13,581: 95 markkaa ynnä korot ja kustannukset. Vastauksessaan kaupunki oli tuonut esiin, että koska venäläinen sotaväki ei ollut huomautuksesta huolimatta luovuttanut hallustaan kiinteistöä, kaupunki ei ollut velvollinen suorittamaan korvausta, ja ettei tätä missään tapauksessa voinut laskea 35,000 markan vuosivuokran mukaisesti, koska tämä vuokra koski molempia kiinteistöjä, minkä ohessa korvausvaatimus jauhojen poiskuljetuksesta oli osoitettava sotilasviranomaisille. Syyskuun 20 p:nä 1917 antamassaan päätöksessä raastuvanoikeus, katsoen siihen, että Merikadun tontti n:o 7 oli rakentamaton ja sitä pääasiassa oli pidettävä tontin n:o 5 liitteenä sekä koska kaupunki oli luovuttanut kiinteistön venäläisille sotilasviranomaisille omistajan tietämättä ja suostumuksetta, tuomitsi kaupungin suorittamaan 13,581: 95 markkaa ynnä 5 %:n koron huhtikuun 28 p:stä 1917 lukien sekä kustannukset. Turun hovioikeus ja korkein oikeus, joihin kaupunki oli asiassa vedonnut, vahvistivat²⁾ tämän tuomion.

3. Muut kaupungin kiinteää omaisuutta koskevat asiat.

Kaupunginasemakaavan muutos. Sisäasiainministeriö vahvisti³⁾ toukokuun 5 p:nä sellaisen kaupunginasemakaavan muutoksen, että XIII kaupunginosan korttelissa n:o 424 sijaitsevat Museokadun tontit n:ot 30 ja 32 yhdistettiin yhdeksi tontiksi ehdoin, ettei yhdistetylle tontille rakennettu laajemmalti kuin tonteille olisi saanut erikseen rakentaa.

Tonttijaoitus. Rahatoimikamari vahvisti⁴⁾ Käpylän korttelin n:o 823 tonttijaon ehdoin, ettei kaupungille aiheutunut kustannuksia korttelin läpi suunnitellun aidan teettämisestä ja hoidosta.

¹⁾ Rkmmr:n pöytäk. 26 p. maalisk. 431 §. — ²⁾ Rkmmr:n istn pöytäk. 20 p. maalisk. 1,065 §. — ³⁾ S:n 17 p. kesäk. 2,100 §; ks. tätä kert. siv. 4. — ⁴⁾ Rkmmr:n pöytäk. 7 p. elok. 1,129 §.

Oma asunto osakeyhtiö oli anonut, että sen vuokratontit n:ot 5, 6, 13, 15 a ja 15 b Käpylän korttelissa n:o 869 yhdistettäisiin yhdeksi tontiksi ja tonteille vahvistetut rakennusrajat muutettaisiin, koska yhtiö halusi sijoittaa käymälät ja halkoliiterit kellarikerroksiin, minkä johdosta ulkokuoneita ei tarvittu. Rahatoimikamari myöntyi¹⁾ anomukseen.

Asunto-osakeyhtiö Tyyni oikeutettiin²⁾ rakentamaan yhteen Vallilan korttelissa n:o 549 sijaitsevat Vanajantien tontit n:ot 20 ja 22.

Osoitenumero. Rahatoimikamari vahvisti³⁾ Käpylän omakotialueen tonttien osoitenumerojärjestelmän.

Kaupunginasemakaavakilpailu. Rahatoimikamari päätti⁴⁾, että julistettuun keskusasema-alueeseen rajoittuvan Töölön alueen järjestelyä koskevaan kilpailuun osallistuvat luonnokset oli jätettävä ennen joulukuun 1 p:nä 1924.

Oulunkylän kaupunginasemakaava. Helsingin pitäjän kunnanvaltuuston antottua, että kaupunki ottaisi laatiakseen Oulunkylän huvilayhteiskunnan jaoituskaavan, oli rakennuskonttori laatinut tällaisen kaavan ehdotuksen, joka oli lähetetty Oulunkylän yhdyskunnan valtuustolle. Esiteltäessä ratkaisemattomain asiain luetteloa kamari päätti⁵⁾ kehoittaa Oulunkylän kuntaa määrätyn ajan kuluessa ilmoittamaan, hyväksyikö se puheenaolevan jaoituskaavan; ellei kehoitusta noudatettu, tekisi kamari kaupunginvaltuustolle esityksen asemakaavan vahvistamisesta niillä osilla, jotka koskivat kaupungin omistamia alueita. Toukokuun 1 p:nä päivätyssä kirjelmässä Oulunkylän kunnanvaltuusto sittemmin ilmoitti hyväksyneensä puheena olevan asemakaavan ehdoin, ettei kunnalle aiheutunut kustannuksia sen toteuttamisesta eivätkä yksityisten oikeudet joutuneet sen johdosta kärsimään; ellei rahatoimikamarilla ollut mitään huomauttamista näitä ehtoja vastaan, ryhtyisi kunta toimenpiteisiin rakennuskaavan vahvistamiseksi. Rahatoimikamari päätti⁶⁾ tällöin ilmoittaa kunnanvaltuustolle, että kaupunki aikoi laadittua uuden itsenäisen jaoituskaavan kaupungin omille alueille ja omalla kustannuksellaan suorittaa tästä aiheutuvat työt, minkä jälkeen Oulunkylän kunnanvaltuusto ilmoitti⁷⁾, ettei se voinut hyväksyä laadittua Oulunkylän kaupunginasemakaavaehdotusta, vaan oli asettanut toimikunnan, jonka tuli neuvotella asiasta kaupungin kanssa.

Särkänsaaren käyttö. Saatuaan asiasta lausunnot muinaistieteelliseltä toimikunnalta ja oikeuskanslerilta ei opetusministeriö ollut havainnut olevan syytä myöntyä rahatoimikamarin anomukseen, että Särkänsaari luovutettaisiin kaupungille⁸⁾.

Alueen luovuttaminen Suomen valtionrautateille. Helsingin ja Fredrikserin ratapiharakennusten työpäällikkö J. E. Jaatinen anoi rakennuskonttorille osoitetussa kirjelmässä, että rautatielinjan länsipuolelle suunniteltu Eläintarhansillan ja Helsinginkadun yli kulkevan sillan välinen tukimuuri saataisiin jättää pois, minkä johdosta ratavalli tulisi ylittämään rajaviivan ja peittämään 270 m²:n laajuisen alueen kaupungille kuuluvaa maata. Anomukseen myönnyttiin⁹⁾ ehdoin, että eräät rautatien länsipuolella olevat ojat siirrettiin valtionrautateiden kustannuksella, jos rakennuskonttori katsoi sellaisen toimenpiteen tarpeelliseksi.

1) Rkmrin jstn pöytäk. 15 p. tammik. 74 §; ks. 1923 vuod. kert. siv. 112. — 2) Rkmrin pöytäk. 2 p. syysk. 1,215 §. — 3) S:n 17 p. kesäk. 967 §. — 4) S:n 21 p. maalisk. 394 §; ks. tätä kert. siv. 6. — 5) Ks. 1920 vuod. kert. siv. 44*; rkmrin pöytäk. 14 p. maalisk. 376 §. — 6) Rkmrin pöytäk. 9 p. toukok. 760 §. — 7) S:n 24 p. lokak. 1,500 §. — 8) S:n 28 p. marrask. 1,670 §; ks. 1923 vuod. kert. siv. 170. — 9) Rkmrin pöytäk. 15 p. huhtik. 649 §.

Keskusvankilan ranta-alue. Helsingin keskusvankilan johtaja ilmoitti, että vesialueelle vankilan edustalle oli sijoitettu tukkilauttoja, jotka ehkäisivät veden vapaata vaihtumista, mikä oli erikoisen vaarallista terveydelle sen johdosta, että tähän kohtaan laski useita viemärijohtoja. Kirjelmässä anottiin pikaisia toimenpiteitä mainitun epäkohdan korjaamiseksi. Terveydenhoitolautakunta puolsi puolestaan m. m. laajoja täytetöitä puheena olevalla vesialueella, mutta kaupungin yleisten töiden hallitus vastusti niitä katsoen siihen, että alue kuului kaupungille ja työ tulisi aiheuttamaan runsaita kustannuksia. Rahatoimikamari päätti¹⁾, ettei kirjelmä aiheuttaisi muita toimenpiteitä kuin että vuoden 1925 menosääntöön otettaisiin määräraha keskusvankila-alueen edustalla oleviin vesiin laskevien viemärien pitentämiseksi sekä että päätös saatettaisiin vankilan johtajan tietoon.

Taimistot. Eräs Greijuksen alue varattiin²⁾ kaupunginpuutarhan uutta taimistoa varten.

Salmisaaren liikenneväylä. Koska luterilaiselle hautausmaalle järjestettiin uusia hautakortteleita ja oli mahdollista, että niiden käytäntöön ottaminen vastedes tulisi vaikeuttamaan silloin kenties tarpeellisen Salmisaaren-Lapinniemen ja Kirkkomaan—Leppäsuonkatujen välisen liikenneyhteyden aikaansaamista, päätti³⁾ rahatoimikamari ehdottaa kirkollisille viranomaisille, että nämä valitsisivat kaksi henkilöä neuvottelemaan kaupungin edustajain, kaupunginjohtaja A. Castrénin ja kaupunginasemakaava-arkkitehti B. Brunilan, kanssa siitä, miten tämä mahdollisuus voitaisiin välttää.

Kadunkulmain pyöristäminen. Rahatoimikamari päätti⁴⁾ hyväksyä kaupungin yleisten töiden hallituksen lähettämän esityksen Töölön sokeritehtaan alueen Länt. Viertotien ja Eläintarhantien risteyksessä olevan kulman pyöristämistä; työn suorittamiseksi osoitettiin 6,000 markkaa viimeainitun kadun laajentamista varten olevasta määrärahasta. Sen ohessa oli Töölön sokeritehtaan hallintoa kehoitettava omalla kustannuksellaan siirtämään eräs kivi-aita oikealle tontinrajalle.

Katulaiturit. Rakennuskonttorin ilmoitettua, että kaupunginvaltuuston rakennettavaksi päättämä katulaituri oli teetetty ruotsalaisen teatterin edustalle, mutta että sen sijoitusta poliisimestarin ja kaupunginvaltuuston liikenteenjärjestelykomitean puheenjohtajan kanssa käytyjen neuvottelujen jälkeen oli jonkin verran muutettu, päätti⁵⁾ rahatoimikamari hyväksyä toimenpiteen, mutta samalla huomauttaa rakennuskonttorille, ettei kaupunginvaltuuston alaisella viranomaisella ollut oikeutta muuttaa valtuuston päätöstä.

Suljettu ajotie. Rahatoimikamari päätti⁶⁾ anoa maistraatilta, että Unioninkadun ja Tähtitorninkadun välinen ajotie suljettaisiin ajoliikenteeltä. Sittenmin kamari osoitti⁷⁾ käyttövaroistaan 1,600 markkaa liikennettä ehkäisevien pylväiden asettamiseksi mainitulle tielle.

Kalutöitä. Kaupungin yleisten töiden hallitus oikeutettiin⁸⁾ ryhtymään Länt. Viertotien leventämiseen käyttäen tätä varten myönnettyä menosääntöön määrärahaa.

Rahatoimikamari kehoitti⁹⁾ kaupungin yleisten töiden hallitusta sen käytettävissä olevin varoin n. 50,000 markalla korjaamaan Pakaankadun pahimmat epäkohdat.

¹⁾ Rkmrin pöytäk. 17 p. kesäk. 968 §. — ²⁾ S:n 25 p. marrask. 1,645 §. — ³⁾ S:n 30 p. jouluk. 1,797 §. — ⁴⁾ S:n 19 p. helmik. 232 § ja 4 p. huhtik. 585 §; ks. 1915 vuod. kert. siv. 20. — ⁵⁾ Rkmrin pöytäk. 30 p. syysk. 1,360 §. — ⁶⁾ S:n 3 p. kesäk. 894 §. — ⁷⁾ Rkmrin jstu pöytäk. 15 p. heinäk. 2,393 §. — ⁸⁾ Rkmrin pöytäk. 29 p. helmik. 287 §. — ⁹⁾ S:n 17 p. kesäk. 969 §.

Rakennuskonttorin tehtäväksi määrättiin¹⁾ pitentää Ilmattarentie n. 50 m. pohjoiseen Louhentiestä, koska siellä oli rakennusvarastopaikkoja; määrärahasta uusia teitä varten omakotialueilla osoitettiin tarkoitukseen 10,000 markkaa.

Kirurgisen sairaalan tie. Kirurgisen sairaalan toimitsija teki rahatoimikamarille esityksen, että vapaa kulku sairaalaan ja sairaalasta sallittaisiin niiden porttien kautta, jotka sairaalan avaamisesta lähtien ovat olleet sen ja Tähtitorninmäen välisen tontinrajan keskikohdalla. Rahatoimikamari päätti²⁾, että kaupunki rakennuskonttorin käytettävissä olevin varoin rakentaisi jalkatien määrättyyn tontinrajaan myöten kulkevan aitauksen kohtaan niin pian kuin aidassa entisestään oleva jalankulkijoille tarkoitettu portti sairaalan toimesta siirrettäisiin mainittuun paikkaan ja sikäläinen ajoportti suljettaisiin, jolloin ensinmainittu portti olisi tehtävä niin kapeaksi, ettei ajoliikenne sen kautta ollut mahdollinen.

Tie Oulunkylään. Oulunkylän kunnallislautakunta ilmoitti, että Vanhan-kaupungin ja Oulunkylän välinen tie oli huonosti hoidettu ja valaistu, että juopuneilla henkilöillä oli tapana häiritä kulkijoita ja että tien varsilla kasvavat pensaat häiritsivät näköalaa. Sittenkuin kaupungin yleisten töiden hallitus siltä pyydettyssä lausunnossa oli ilmoittanut, että tie aiottiin korjata kesällä 1925 ja että joitakin pensaita jo oli poistettu, päätti³⁾ rahatoimikamari, että kysymys tien valaamisesta syksystä 1925 lähtien otettaisiin tuonnempana uudelleen käsiteltäväksi.

Autoliikenteen rajoittaminen. Rahatoimikamari päätti⁴⁾ lähettää maistraatille tämän pyytämän ja kaupungin yleisten töiden hallituksen lähettämän luettelon niistä liikenneväylistä, joilla liikennettä erikoisen raskailla autoilla ei olisi sallittava.

Kaupungin yleisten töiden hallituksen esitettyä, että yli 2.5 tonnin painoisilla kuorma-autoilla kiellettäisiin ajamasta erinäisiä puistoteitä, päätti⁵⁾ rahatoimikamari maistraatille puoltaa esitystä, kuitenkin siten, että kielto rajoitettaisiin 3 tonnia painavampia autoja koskevaksi sekä ettei se kohdistuisi Munkkiniemen sillan ja Länt. Vientotien väliseen tiehen eikä Kaivopuiston rantatiehen.

Rahatoimikamari päätti⁶⁾ maistraatille puoltaa puhtaanapilolaitoksen tekemää esitystä, että laitos oikeutettaisiin käyttämään kasteluautoja, jotka ylittivät korkeimman sallitun painon.

Helsingin pitäjän teiden kunnossapito. Sittenkuin eräitä Helsingin pitäjän alueita tammikuun 1 p:nä 1906 oli yhdistetty kaupunkiin ja tällöin muutamat mainitun pitäjän tilukset oli vapautettu erinäisten tieosuuksien kunnossapitovelvollisuudesta, koska mainitut osuudet olivat joutuneet kaupungin alueelle, oli Helsingin kunnalliskokous syyskuun 21 p:nä 1914 päättänyt, että näiden tilusten oli korvattava tienrakennusvelvollisuutensa rahalla samojen perusteiden mukaisesti, jotka olivat voimassa kunnan teollisuuslaitoksiin nähden. Kaupunki oli kuitenkin vastustanut mainitun päätöksen vahvistamista, ja Uudenmaan läänin kuvernööri oli sen kumonnut. Kuvernöörin päätöksestä Helsingin kunta valitti, mutta kun kunnan asiamies ei ollut jättänyt laillista valtakirjaa, ei korkein hallinto-oikeus ottanut valituksia harkittavakseen⁷⁾.

Kalujen puhtaanapito. Ritarihuoneen johtokunta anoi, että kaupunki kustantaisi Ritarihuoneen puistikkaan rajoittuvien katuosain puhtaanapidon,

¹⁾ Rkmin pöytäk. 15 p. heinäk. 1,049 §. — ²⁾ S:n 30 p. jouluk. 1,794 §. — ³⁾ S:n 30 p. jouluk. 1,792 §. — ⁴⁾ S:n 10 p. lokak. 1,423 §. — ⁵⁾ S:n 28 p. marrask. 1,663 §. — ⁶⁾ S:n 30 p. syysk. 1,354 §. — ⁷⁾ Rkmin jstn pöytäk. 20 p. maalisk. 1,068 §.

koska yleisöllä oli vapaa pääsy mainittuun puistikkoon, joka muodosti osan Ritarihuoneen lonttia; sen sijaan johtokunta oli halukas suorittamaan 3,500 markkaa vuodessa Ritarihuoneella ympäröivien katujen puhtaanapidosta. Rahatoimikamari epäsi ¹⁾ esityksen.

Alppilan rautatieliikyttävä. Rautatiehallitus hyväksyi ²⁾ helmikuun 8 p:nä ehdotuksen kaupungin kanssa tehtäväksi sopimukseksi Alppilan tasoyliikäytävän poistamisesta.

Käpylän viemäri- ja vesijohdot. Rahatoimikamari päätti ³⁾:

1) että vesi- ja viemärijohtoja, jotka loppuivat Peräpohjolan- ja Lohjan- teiden risteykseen Käpylässä, jatkettaisiin n. 50 m. etelään päin pitkin Peräpohjolantietä, ja olivat vesijohdosta aiheutuvat, 27,500 markaksi arvioi- dut kustannukset suoritettavat menosäännön tililtä Erinäisiä vesijohtotöitä varten omakotialueilla ja viemärijohdosta aiheutuvat, 22,500 markaksi arvioi- dut kustannukset tililtä Uudet tiet omakotialueilla, viemärijohdot;

2) että vesi- ja viemärijohtoja, jotka loppuivat Sampsan- ja Pellervon- teiden risteykseen, jatkettaisiin n. 40 m. itään päin Sampsantietä pitkin ja olisivat vesijohdosta aiheutuvat, 22,000 markaksi arvioi- dut kustannukset suori- tettavat menosäännön tililtä Erinäisiä vesijohtotöitä varten omakotialueilla ja viemärijohtoon aiheuttamat, 18,000 markaksi arvioi- dut kustannukset tililtä Uudet tiet omakotialueilla, viemärijohdot; sekä

3) että yksi vesiposti asetettaisiin Käpylän omakotialueelle ja kolme Toukolaan, ollen 40,000 markaksi arvioi- dut kustannukset suoritettava erinäisiä vesijohtotöitä varten omakotialueilla olevasta määrärahasta.

Vesijohdon korjaaminen. Vesijohdon korjaamiseksi pääpaloaseman piha- maan alla, missä oli ilmennyt vuoto, rahatoimikamari osoitti ⁴⁾ käyttövarois- taan 1,793: 20 markkaa.

Vesiposti Töölöön. Rahatoimikamari päätti ⁵⁾, että vapaa vesiposti ase- tettaisiin Hietaniemenkatuun lähelle Arkadiankadun kulmausta siinä tapu- aksessa, että 1,500 markaksi arvioi- dut kustannukset voitiin suorittaa kau- pungin yleisten töiden hallituksen arvaamattomiin tarpeisiin myönnetystä määrärahasta.

Tonttien kuivatus. Käpylän korttelien n:ojen 862 ja 867 vesiperäisten tonttien kuivatusta varten rahatoimikamari osoitti ⁶⁾ 20,000 markkaa määrä- rahasta Uudet tiet omakotialueilla, viemärijohdot.

Vesijohtoverkon ulottaminen Suomenlinnaan. Vesijohtolaitos teki esityksen vesijohdon vetämisestä Suomenlinnaan Särkän saaren kautta 460,000 markaksi arvioi- duin kustannuksin; tällöin olisi valtion kanssa ryhdyttävä keskusteluihin siitä, että valtio suorittaisi määrätyn korvauksen, jotta ei laitokselle koituisi tappiota veden toimittamisesta, tai myös tehtävä sopimus kaupungissa sovel- lettua korkeamman tariffin noudattamisesta, mutta koska Suomenlinna oli valtion hallussa eikä selvitystä ollut olemassa kaupungin velvollisuuksista puheena oleviin alueisiin nähden, ei esitys aiheuttanut toimenpidettä raha- toimikamarin taholta ⁷⁾.

Nikkilän sairaalan vedenottoaikka. Koska oli todennäköistä, etteivät Nikkilän sairaalan vesivarat sairaalan uuden paviljongin jouduttua käytän- töön enää tulisi riittämään sairaalan tarpeisiin, ja oli mahdollista siellä saada rautavapaata vettä, osoitti ⁸⁾ rahatoimikamari vedenetsintää ja perustutki-

¹⁾ Rkmrin pöytäk. 11 p. maalisk. 368 §. — ²⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 20 p. helmik. 775 §; ks. 1923 vuod. kert. siv. 56. — ³⁾ Rkmrin pöytäk. 21 p. lokak. 1,495 §. — ⁴⁾ Sn 21 p. maalisk. 414 §. — ⁵⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 1 p. heinäk. 2,280 §. — ⁶⁾ Rkmrin pöytäk. 10 p. lokak. 1,426 §. — ⁷⁾ Sn 14 p. lokak. 1,455 §. — ⁸⁾ Sn 1 p. heinäk. 1,003 §.

muksia varten 5,000 markkaa maksettavaksi etuantina mainitun paviljongin rakentamismääräraha.

Bengtsärin laitoksen vesijohto. Vuoden menosääntöön oli rahatoimikamarin ehdotuksesta merkitty 72,000 markan suuruinen määräraha vesijohdon laittamiseksi Bengtsärin kasvatuslaitokseen. Tämä määräraha oli jätetty lastensuojelulautakunnan käytettäväksi, koska rakennuskonttori oli arvioinut työn aiheuttamat kustannukset 92,000 markaksi, mutta lastensuojelulautakunta oli ollut sitä mieltä, että kustannukset olisivat suuremmat siinä tapauksessa, että työ suoritettaisiin rakennuskonttorin toimesta. Siitä huolimatta lastensuojelulautakunta syksyllä, rakennuskonttorin suoritettua loppuun muut työnsä Bengtsäriin, oli anonut, että rahatoimikamari määräisi rakennuskonttorin teettämään vesijohdon, minkä johdosta kaupungin yleisten töiden hallitus huomautti, että vuodenaika tällöin oli liian myöhäinen. Rahatoimikamari epäsi ¹⁾ lautakunnan anomuksen, mutta päätti, että työn suorittamiseen tarvittava määräraha merkittäisiin vuoden 1925 menosääntöön.

Kaivon korjaus. Rahatoimikamari päätti ²⁾, että Boxbackan huvilan n:o 11 kaivo, jonka huvilan kaupunki oli antanut Konvalescenthem — Toipumakoti-yhdistyksen käytettäväksi, samoin kuin kaivoon kuuluva pumppulaite oli pantava kuntoon, ja osoitti tarkoitukseen 4,500 markkaa käyttövaroistaan.

Korkeajännitteissähköjohto. Uudenmaan läänin maaherra oli pyytänyt rahatoimikamarin lausuntoa Etelä-Suomen voimaosakeyhtiön anomuksesta saada rakentaa sähkövoiman siirtolaitos Uudenmaan läänin alueelle Kymi-joen länsirannalta Hertonäsän, Kulosaaren, Vanhankaupungin lahden suun sekä Sörnäsän niemekkeen yli kaupungin sähkölaitokselle, ja kamari päätti ³⁾ puoltaa anomusta edellyttäen, että laitoksen rakentamisessa noudatettiin kaupungin ja yhtiön välillä joulukuun 15 p:nä 1920 tehdyn välikirjan määräyksiä. Huhtikuun 28 p:nä annetussa päätöksessä maaherra sittemmin myönsi ⁴⁾ yhtiön anomukseen.

Etelä-Suomen voimaosakeyhtiö oikeutettiin ⁵⁾ rakentamaan sivujohto kaupungin maalla olevasta sähkökaapelistaan Hertonäsän museoalueelle samoin ehdoin, jotka koskivat muilla samantapaisia Hertonäsissä olevia laitoksia, ja olisi museon hallitus velvollinen jättämään kaupungin viranomaisille piirustukset, joista johdon sijoitus selviäisi.

Auto- ja vuokra-ajuripuhelimet. Rahatoimikamari päätti ⁶⁾, että auto- ja vuokra-ajuriliikkeen harjoittajilta kuluvalta vuodelta kannettaisiin edellisiltä 75 ja jälkimmäisiltä 15 markkaa numerolta maksuna niiden puhelinten käytöstä, joita kaupunki oli antanut asettaa auto- ja vuokra-ajuriasemille.

Helsingfors autotrafikaktiebolag niminen yhtiö oikeutettiin ⁷⁾ asettamaan soittokello Kolmikulmalla sijaitsevan herra V. Sandbergin hallussa olevan kioskin oven yläpuolelle.

Koska oli esitetty valituksia siitä, etteivät Erottajantorille pystytetyn puhelinkaapin omistajat sallineet muiden autonkuljettajain käyttää sitä, päätti ⁸⁾ rahatoimikamari, että kaappiin asetettaiiin kuulutus, että kaikilla autonkuljettajilla oli oikeus käyttää sitä. Jos valituksia vastedes esiintyisi, poistettaisiin kaapit.

Poliisimestarin esityksestä rahatoimikamari antoi ⁹⁾ rakennuskonttorin tehtäväksi siirtää Lant. Henrikinkadun n:o 8:n kohdalle asetetun autopuhelin-

¹⁾ Rkm:n pöytäk. 17 p. lokak. 1,464 §. — ²⁾ S:n 15 p. heinäk. 1,053 §. — ³⁾ S:n 1 p. huhtik. 558 §; ks. 1920 vuod. kert. siv. 151. — ⁴⁾ Rkm:n jstn pöytäk. 21 p. toukok. 1,831 §. — ⁵⁾ S:n 3 p. kesäk. 2,007 §. — ⁶⁾ S:n 9 p. tammik. 74 §. — ⁷⁾ S:n 17 p. kesäk. 2,174 §. — ⁸⁾ S:n 29 p. lokak. 3,613 §. — ⁹⁾ S:n 19 p. marrask. 3,950 §.

kaapin Erottajantorin autoasemalle. Kustannukset oli suoritettava yleisestä puhelinmäärärahasista.

Autoasema. Helsingfors autotrafikaktiebolag yhtiö oli rahatoimikamarilta anonut yksinoikeutta käyttää eräitä paikkoja yhtiön vuokra-autojen asemapaikkoina, koska yhtiön taksat olivat alhaisemmat kuin muiden kuljettajain. Rahatoimikamari päätti ¹⁾ poliisimestarille puoltaa anomusta siten, että autoasemiksi osoitettaisiin Kolmikulman luoteisosa Uudenmaankadun suunnassa puistikon viereisen jalkakäytävän luona sekä M. A. Castrénin Kansallismuseon luona olevan rintakuvan edustalta ehdotetun paikan asemesta Aurorankatu Länt. Viertotien kulmauksessa.

Katuvalaistuksen parantaminen. Viiden uuden kaarilampun asettamiseksi Jätkäsaareen ja Hietalahdenrantaan vievien raiteiden yhtymiskohtiin rahatoimikamari osoitti ²⁾ käyttövaroistaan 5,300 markkaa. Samoin kamari osoitti ³⁾ samoista varoista 630 markkaa kaarilampun asettamiseksi Eläintarhanlahden rannalle äskettäin rakennetun yleisen käymälän eteläpuolelle.

Sähkövirran saanti Boxbackaan. Koska Aktiebolaget Malmi elektricitetsverk niminen yhtiö, joka antoi sähkövirtaa Vikin ja Domarbyn tiloille, perivirrasta tuntuvasti korkeamman hinnan kuin kaupunki itse ja koska yhtiön kanssa tehty sopimus, joka oli voimassa vuoden 1926 loppuun, esti kaupunkia itse toimittamasta virtaa Boxbackan tilalle, ehdotti maatalouslautakunta, että sopimus sanottaisiin irti, mihin yhtiö puolestaan oli suostuvainen, jos se oikeutettiin ottamaan sähkövoimaa muiltakin virranautajilta kuin kaupungilta. Sähkölaitoksen lausunnon mukaan tämä tulisi lautakunnalle edulliseksi, jos vuotuinen virrankulutus nousisi vähintään 4,000 kilowattituntiin, mikä olikin asian laita. Rahatoimikamari päätti ⁴⁾ kuitenkin evätä esityksen.

Rautatietutkimuksia. Rautatiehallitus oikeutettiin ⁵⁾ kaupungin maalla jatkamaan ehdotettua Helsingin—Korian rautatietä koskevia tutkimuksia ehdoin, että hallitus korvasi siitä aiheutuvan vahingon. Samoin oli rautatiehallitukselle lähetettävä luettelo niistä vuokraajista, joiden alueita rautatie tulisi koskettamaan siinä tapauksessa että sen lähtökohdaksi tulisi Herttonäsin suunniteltu asema.

Vetaraide. Rautatiehallituksen anottua, että tapaturmain välttämiseksi rakennettaisiin Ruoholahteen vetaraide, antoi ⁶⁾ rahatoimikamari rakennuskonttorin tehtäväksi suorittaa työn vuoden kuluessa. Kustannukset, jotka oli arvioitu 75,000 markaksi, oli pantava maksettaviksi satamaradan laajentamiseksi myönnetystä määrärahasista.

Osakeyhtiö suomalainen Polnaft aktiebolag niminen yhtiö oli anonut, että kaupunki rakentaisi uuden rautatieraitteen Sörnäsin sataman n. s. painolastilaituriin, mutta rahatoimikamari epäsi ⁷⁾ anomuksen, koska mainittu laituri oli varattu puutavaraliikenteelle.

Oikeus rakentaa rautatieraitteita. Aktiebolaget Mercantile niminen yhtiö oikeutettiin ⁸⁾ rakentamaan väliaikainen rautatieraide Vaihdekadun yli Tullija Meklarikatujen välisessä korttelissa olevalle vuokra-alueelleen ehdoin, että raide asetettiin rakennuskonttorin toimesta, että yhtiö kustansi sen, että raide poistettiin kuusi kuukautta tapahtuneen irtisanomisen jälkeen sekä että yhtiö suoritti korvausta kadun kunnossa- ja puhtaanapidosta kaupunginvaltuuston tammikuun 27 p:nä 1920 vahvistamien perusteiden mukaisesti.

¹⁾ Rkmrin pöytäk. 11 p. maalisk. 369 §. — ²⁾ S:n 22 p. helmik. 259 §. — ³⁾ S:n 48 p. marrask. 1,619 §. — ⁴⁾ S:n 15 p. heinäk. 1,058 §. — ⁵⁾ S:n 4 p. maalisk. 298 §. — ⁶⁾ S:n 30 p. syysk. 1,368 §. — ⁷⁾ S:n 2 p. toukok. 721 §. — ⁸⁾ S:n 5 p. helmik. 164 §.

Aallonmurtajan rakentaminen Harakan ja Särkän saarten välille. Purjehdusseura Merenkävijät, jolle valtioneuvosto marraskuun 9 p:nä 1922 oli myöntänyt Särkän saaren hallintaoikeuden, oli ryhtynyt rakentamaan aallonmurtajaa Harakan ja Särkän saarten väliseen salmeen, mikä työ kuitenkin oli satamaliikennekonttorin toimesta keskeytetty. Tällöin yhdistys oli anonut oikeutta aallonmurtajan rakentamiseen. Pyydetyssä lausunnossa kaupungin yleisten töiden hallitus oli ehdottanut anomuksen evättäväksi, koska salmien sulkeminen tulisi lisäämään satamain veden likaisuutta, koska saarien välille voitaisiin puhdistaa purjehdusväylä sekä koska Kaivopuiston rantatien kaunis näköala avomereltä suoraan rantaan lyövine aaltoineen siten häiriytyisi. Merentutkimuslaitos, jonka lausunnon rahatoimikamari oli hankkinut, esitti puolestaan: 1) että edes eheäkään mainittuun salmeen rakennettu aallonmurtaja tuskin tulisi huomattavasti vaikuttamaan kaupungin itäisten saalien vedenvaihtoon; 2) että eheä aallonmurtaja tulisi aiheuttamaan huomattavissa olevan, mutta ei erittäin suuren veden likaantumisen Särkän—Harakan—Kaivopuiston rajoittamassa altaassa viivyttäen siihen viereisestä altaasta virtaavan saastuneemman veden liikuntaa ja ehkäisten altaan ja avomeren välisen suoranaisen vedenvaihdon; likaantuminen tulisi tuskin kuitenkaan olemaan yhtä suuri kuin Eteläsatamassa; 3) että aallonmurtajaan jätettäväksi ehdotettu aukko, joka kuitenkin tuskin tulisi vähentämään sen satamaa suojaavaa vaikutusta, ilmeisesti riittäisi ylläpitämään altaassa vedenvaihtoa, joka olisi melkein yhtä tehokas kuin nykyinen; aallonmurtajan sisäpuolella olevien vesien jäidenlähtö hidastuisi ja naapurisalmien virranopeus lisääntyisi. Laitos katsoi kuitenkin, että kunnallispoliittisten, esteettisten y. m. näkökohtain tuli olla määrääviä tätä kysymystä ratkaistaessa. Koska kuitenkin anomus sittemmin peruutettiin, ei se antanut rahatoimikamarille aihetta toimenpiteisiin¹⁾.

Kaupungin ja Suomenlinnan välinen siltayhteys. Puolustusministeriön insinööri-osaston tehtyä ehdotuksen siltayhteyden aikaansaamiseksi kaupungin ja Suomenlinnan välille ja kaupungin yleisten töiden hallituksen, satamahallituksen ja rahatoimikamarin liikenteen järjestämistä varten eri kaupunginosain välillä asettaman komitean annettua niiltä pyydetyt lausunnot, päätti²⁾ rahatoimikamari lähettämään mainitut lausunnot puolustusministeriön insinööri-osastolle samalla ehdottaa, että ehdotus siltayhteyden aikaansaamisesta kaupungin ja Suomenlinnan välille saisi raueta.

Satama-alueiden aitaaminen. Helsingin kauppakamari oli anonut, että rahatoimikamari ryhtyisi toimenpiteisiin aitausten rakentamiseksi satamain ympärille ja antaisi toimittaa teknillisen selvityksen siitä, miten tämä sopivimmin toteutettaisiin, mutta koska Länsisatamassa ja Katajanokalla oli tekeillä laajoja uutisrakennus- ja järjestelytöitä, päätti³⁾ kamari jättää asian toistaiseksi ratkaisematta.

Täytetyö. Helsingfors segelsällskap niminen yhdistys oikeutettiin⁴⁾ toimittamaan vähäisiä täytetöitä Liuskasaaren ja erään sen pohjoispuolella olevan karin välillä, joka normaalian vedenkorkeuden vallitessa oli yhteydessä saaren kanssa, ei kuitenkaan yli määrätyn rajan ja ehdoin, että rakennuskonttori valvoi työn suoritusta.

Kaivopuistossa oleva laituri. Ullanlinnan kylpylaitos anoi lupaa saada poistaa Kaivopuiston uimalaitoksen laiturin eteläpäässä olevan, myrskyn

1) Rkmrin pöytäk. 7 p. maalisk. 338 §. — 2) S:n 17 p. kesäk. 928 §. — 3) S:n 22 p. heinäk. 1,074 §. — 4) S:n 15 p. helmik. 220 §.

vahingoittaman n. s. pumppuhuoneen ja käyttää sitä puistossa olevan naisten uimahuoneen laajentamiseen. Kaupungin yleisten töiden hallituksen lausuttua, ettei laituria saisi vahingoittaa, koska se oli tarpeellinen veneitä varten, myöntyi¹⁾ rahatoimikamari anomukseen ehdoin että työ suoritettiin rakennuskonttorin valvonnan alaisena.

Seurasaaren vievä silla. Sittenkuin rakennuskonttori oli tarkastanut Seurasaaren vievän sillan²⁾, oikeutettiin³⁾ kansanpuistojen valvoja käytettävissä olevin varoin korjauttamaan silla, niin että se voitaisiin luovuttaa hevosajoneuvoliikenteeseen, jota vastoin autoliikenne edelleenkin olisi kielletty.

Herrat L. Pohjanheimo, H. J. Salmela ja S. E. H. Snellman oikeutettiin⁴⁾ kuljettamaan tavaroita hevosajoneuvoilla Seurasaaren sillan yli Pukkisaaressa ehdoin, että kuljetuksista joka kerta annettiin ilmoitus Seurasaaren kaitsijalle ja hakijat noudattivat tämän antamia ohjeita kuormain suuruuteen y. m. nähden, että kuormain paino ei saanut ylittää 600 kiloa ja että hakijat vastasivat mahdollisesti aiheutuvista vahingoista.

Rakennusten korjaukset. Rakennuskonttoria kehoitettiin⁵⁾ viipymättä korjauttamaan kaupungintalossa sattuneen tulipalon aiheuttamat vahingot; korjausten suorittamiseksi osoitettiin 14,200 markkaa rahatoimikamarin käyttövaroista.

Väliseinän rakentamiseksi rahatoimikamarin etuhuoneeseen osoitettiin⁶⁾ kamarin käyttövaroista 3,800 markkaa ja tori- ja kauppahallivalvojan kaupungintalossa sijaitsevan kylmän ja kostean virkahuoneen korjaamiseksi 4,000 markkaa kaupungintalon yleisestä korjausmäärärahasta⁷⁾.

Ratakadun kansakoulun seinien perusteellista pesemistä varten rahatoimikamari osoitti⁸⁾ käyttövaroistaan enintään 6,000 markkaa. Annankadun kansakoulutalon ruostuneiden vesijohtoputkien korjaamiseksi kamari osoitti⁹⁾ 13,500 markkaa, mikä määrä maksettaisiin etukäteen kaupunginkassasta ja merkittäisiin vuoden 1925 menosääntöehdotukseen. Kaisanienkadun kansakoulutalosta mainitulle kadulle johtavat kiviportaat oli varustettava¹⁰⁾ rautaportilla 5,500 markan kustannuksin, jotka oli suoritettava rahatoimikamarin käyttövaroista.

Kaupunginkirjaston johtokunnan anomuksen henkilöhissin hankkimisesta Rikhardinkadun kirjastotaloon rahatoimikamari epäsi¹¹⁾.

Ensimmäisen poliisiaseman säilytyskoppien korjausta ja desinfioimista varten, sinne kun oli ilmaantunut luteita, rahatoimikamari osoitti¹²⁾ käyttövaroistaan 10,900 markkaa.

Puhtaanapitohallitus anoi lupaa saada käyttää kasteluautojen ostamiseksi myönnetystä määrärahasta 75,000 markkaa Länt. Viertotien tontilla n:o 24 olevan rakennuksen n:o XII sisustamiseen autotalliksi. Rahatoimikamari myöntyi¹³⁾ anomukseen, mutta huomautti puhtaanapitohallitukselle, ettei työtä olisi saanut suorittaa, ennenkuin määräraha oli myönnetty.

Eräitä samalla tontilla suoritettavia korjaus- y. m. töitä varten rahatoimikamari osoitti¹⁴⁾ käyttövaroistaan 5,909:60 markkaa.

¹⁾ Rkmin jstn pöytäk. 19 p. marrask. 3,975 §. — ²⁾ Ks. 1923 vuod. kert. siv. 204. — ³⁾ Rkmin pöytäk. 21 p. maalisk. 410 §. — ⁴⁾ Rkmin jstn pöytäk. 7 p. toukok. 1,660 §. — ⁵⁾ Rkmin pöytäk. 7 p. maalisk. 350 § ja rkmin jstn pöytäk. 2 p. huhtik. 1,296 §. — ⁶⁾ Rkmin jstn pöytäk. 2 p. huhtik. 1,295 §. — ⁷⁾ S:n 15 p. heinäk. 2,395 §. — ⁸⁾ S:n 16 p. huhtik. 1,454 §. — ⁹⁾ Rkmin pöytäk. 7 p. elok. 1,128 §. — ¹⁰⁾ S:n 25 p. marrask. 1,648 §. — ¹¹⁾ S:n 25 p. marrask. 1,644 §. — ¹²⁾ S:n 21 p. maalisk. 412 §. — ¹³⁾ S:n 16 p. syysk. 1,273 §. — ¹⁴⁾ S:n 25 p. tammik. 113 § ja rkmin jstn pöytäk. 15 p. heinäk. 2,394 §.

Jätkäsaarella olevan, rautatiehallituksen käytettäväksi luovutettavan rakennuksen korjauksiin rahatoimikamari osoitti ¹⁾ käyttövaroistaan 12,200 markkaa.

Suvilahden kasarmin katon korjaamista varten osoitettiin ²⁾ 9,773: 65 markkaa vuoden 1923 määrärahasta Suomenlinnan hätäasuntoja varten.

Talousarviota vahvistettaessa arvioitiin Kustaanmiekkan hätäasuntojen sisäkorjausten kustannukset 2,500 markaksi. Tämä määrä osoittautui sittemmin kuitenkin riittämättömäksi, minkä johdosta talonisännöitsijä oikeutettiin ³⁾ mainittuun tarkoitukseen käyttämään lisäksi 7,500 markkaa Kaupunkitalot nimiseen lukuun merkitystä sisäkorjausmäärärahasta.

Mustikkamaan uimalaitoksen pohjan puhdistamista varten rahatoimikamari osoitti ⁴⁾ käyttövaroistaan 18,852: 90 markkaa.

Erään Kaasutehtaankadun talossa n:o 3 olevan rottain turmeleman varastorakennuksen kuntoon panettamiseksi osoitettiin ⁵⁾ 3,000 markkaa kamarin käyttövaroista.

Kaupungin höyrykattilain hoito. Käsiteltäessä kysymystä uuden lämminvesikattilan hankkimisesta Kivelän sairaalaan ⁶⁾ rahatoimikamari päätti ⁷⁾ kehoittaa rakennuskonttoria asettamaan kaupungin talojen pannuhuoneisiin seikkaperäiset kattilain hoitoa ja käyttöä koskevat ohjeet sekä asianomaisille laitoksille lähetetyissä kiertokirjeissä kieltää näitä vakinaisen lämmittäjän ollessa estettynä jättämästä lämmityslaitteita epäpätevien henkilöiden hoidtaviksi.

Kivelän höyrykattilan turmeltuminen. Kaupungin sairaalaylihallitus lähetti pöytäkirjan tutkimuksesta Kivelän sairaalan höyrykattilan halkeamisen syiden selville saamiseksi, ja kamari havaitsi tutkimuksessa käyneen ilmi, että ainoastaan ent. sairaalarenki B. Tobiasson voitiin katsoa syyppäksi tapaukseen, minkä johdosta ja koska hän oli poistunut maasta ja ilmeisesti oli kykenemätön korvaamaan aiheuttamaansa vahinkoa, asia ei antanut ⁸⁾ aihetta toimenpiteisiin kamarin taholta.

Alppilan höyrykattila. Aktiebolaget Alphyddan niminen yhtiö oli anonut niiden kustannusten korvaamista, jotka olivat aiheutuneet yhtiölle uuden höyrykattilan hankkimisesta Alppilan lämpöjohtoa varten, mutta koska kaupunki vuonna 1918 oli hankkinut uuden höyrykattilan mainittuun laitokseen ja tämä kattila oli turmeltu virheellisellä hoidolla, koska yhtiö edelleen oli asettanut uuden kattilan paikoilleen pyytämättä siihen ennakoita lupaa, joten kaupungin lämpöteknikko ei ollut voinut valvoa työn suoritusta sekä koska yhtiö oli velvollinen vastaamaan kaikista rakennuksen korjauksista, rahatoimikamari epäsi ⁹⁾ anomuksen.

Keskuskeittiön lämmityslaitteet. Poliisimestarin ilmoitettua, että mustaa savua ja silloin tällöin palavaa kivihiihentuhkaa tunki ulos keskuskeittolan kaupungintalon pihalla olevasta savupiipusta sekä että savua ja kipunoita lensi ratsupoliisin talliin ja rehuvarastoon, ilmoitti rakennuskonttori, että mainittu epäkohta voitiin korjata ainoastaan käyttämällä ketjuarinää, mutta että lilan ahtaus keskuskeittiön kattilahuoneessa teki sen mahdottomaksi. Rahatoimikamari ehdotti ¹⁰⁾, että lämmitykseen toistaiseksi käytettäisiin halkoja ja että

¹⁾ Rkmin pöytäk. 28 p. maalisk. 446 §; ks. tätä kert. siv. 210. — ²⁾ Rkmin pöytäk. 25 p. tammik. 113 §. — ³⁾ Rkmin jstn pöytäk. 10 p. jouluk. 4,211 §. — ⁴⁾ Rkmin pöytäk. 15 p. heinäk. 1,062 § ja 17 p. lokak. 1,469 §. — ⁵⁾ S:n 15 p. helmik. 223 §. — ⁶⁾ Ks. alemp. — ⁷⁾ Rkmin pöytäk. 11 p. tammik. 65 §. — ⁸⁾ S:n 9 p. syysk. 1,233 §; ks. tätä kert. siv. 48. — ⁹⁾ Rkmin pöytäk. 18 p. tammik. 90 §. — ¹⁰⁾ S:n 11 p. tammik. 63 §.

rakennuskonttorin tuli antaa ehdotus keskuskeittiön lämmityskysymyksen vastaisesta järjestämisestä.

Uutisrakennustyöt. Rakennuskonttori oikeutettiin ¹⁾ heti ryhtymään Vallilan kortteliin n:o 584 teetettävien uusien työväenasuntojenrakennustöihin.

Esiteltäessä joulukuun 4 p:nä 1923 päivättyä, meteorologiselle keskuslaitokselle teetelyn rakennuksen katselmuksessa tehtyä pöytäkirjaa rahatoimikamari päätti ²⁾ kehoittaa rakennuskonttoria korjauttamaan eräät epäkohdat, joista oli huomautettu, käyttäen Kaisaniemen uuden kansakoulutalon rakentamiseksi myönnettyä määrärahaa.

Lastensuojelulautakunta lähetti rahatoimikamarille ilmoituksen siitä, että rotat yöaikaan olivat purreet kahta Oulunkylän lastenkodissa hoidettavana olevaa lasta, ja lausui samalla, että lastenkodin rakennukset olivat täysin kelvottomat lastenkodiksi, että huoneet olivat kylmät ja sisustus alkuperäinen. Rahatoimikamari palautti ³⁾ kysymyksen uuden lastenkodin perustamisesta siihen komiteaan ⁴⁾, joka oli asetettu valmistelemaan kysymystä talonomistaja G. V. Hyvösen jälkisaädöksessään kaupungille määräämien varain käytöstä.

Sittenkuin Eteläsatamaan, Katajanokalle ja Länsisatamaan oli rakennettu odotushuoneita satamatyöläisille, osoitti ⁵⁾ rahatoimikamari käyttövaroistaan 1,200 markkaa huoneiden lämmitystä ja valaistusta varten, minkä ohessa rakennuskonttoria oli kehoitettava huolehtimaan valaistus-, lämmitys- ja ilmanvaihtolaitteiden hankkimisesta niihin.

Satamahallitus oli anonut, että kaupungin vaakain säilytyspaikkana käytettyä Katajanokalla sijaitsevaa vajaa suurennettaisiin, mutta rahatoimikamari päätti ⁶⁾, ettei anomus aiheuttaisi muuta toimenpidettä kuin että vuoden 1926 menosääntöehdotukseen otettaisiin määräraha uuden vajan rakentamiseksi Jätkäsaareen.

Rahatoimikamari päätti ⁷⁾ vuoden 1925 menosääntöehdotukseensa ottaa määrärahat Museokadulle, Tehtaanpuistoon, Hauhontien ja It. Viertotien kulmaan sekä Porvoonkadulle lähelle urheilukenttää rakennettavia kaksinkertaisia käymälöitä varten samoin kuin Pohj. Rautatiekadun ja Hietaniemenkadun kulmaan rakennettavaa kahden hengen ja Länsisatamaan Saukonsalmen läheisyyteen rakennettavaa neljän hengen yksinkertaista käymälää varten. Rahatoimikamari sai tehtäväkseen laatia ehdotuksen maanalaisten käymäläin rakentamiseksi Henrikinpuistikkoon ja Kauppatorin läheisyyteen.

Myytyjä rakennuksia. Työmies U. Michelssonille myytiin ⁸⁾ 3,000 markan hinnasta kaksi pienhköä Pakinkylän Koivutien tonteilla n:oilla 11 ja 16 sijaitsevaa rakennusta ehdoin, että hän kuljetti ne pois vuoden 1924 kuluessa.

Rakennusten palovakuuttaminen. Rahatoimikamari päätti ⁹⁾ palovakuuttaa Munkkisaaren tehdasrakennukset 929,000 markasta, tuberkulootisten asuintalon 1,000,000 markasta ja Kaisaniemen kansakoulutalon 3,000,000 markasta.

Riita rakennuksen myynnistä. Sittenkuin sotasaaliskeskuksen rakennusosaston johtaja, sittemmin kuollut arkkitehti B. Nyman oli myynyt Pakaan alueella sijaitsevan kaupungin omistaman leipomorakennuksen ulkokuoneineen ja ostaja oli purkanut ja kuljettanut pois nämä rakennukset, oli kaupunki raastuvanoikeudessa vaatinut, että sotasaaliskeskus velvoitettaisiin

¹⁾ Rkmrin pöytäk. 4 p. marrask. 1,551 §; ks. tätä kert. siv. 37. — ²⁾ Rkmrin pöytäk. 18 p. tammik. 89 §; ks. 1922 vuod. kert. siv. 9 ja 1923 vuod. kert. siv. 211. — ³⁾ Rkmrin pöytäk. 11 p. maalisk. 364 §. — ⁴⁾ Ks. 1923 vuod. kert. siv. 243. — ⁵⁾ Rkmrin pöytäk. 10 p. lokak. 1,420 §; ks. tätä kert. siv. 46. — ⁶⁾ Rkmrin pöytäk. 30 p. jouluk. 1,793 §. — ⁷⁾ S:n 7 p. maalisk. 345 § ja 21 p. lokak. 1,496 §. — ⁸⁾ S:n 25 p. tammik. 126 §. — ⁹⁾ S:n 12 p. helmik. 218 §, 7 p. elok. 1,125 § ja 9 p. syysk. 1,228 §.

suorittamaan kaupungille korvausta 40,000 markkaa 6 %:n korkooneen myyntipäivästä sekä oikeudenkäyntikulut. Sotasaaliskeskus vastusti kaupungin vaatimusta, koska rakennuksia ei milloinkaan oltu takavarikoitu sotasaaliina ja Nyman niinmuodoin oli käyttänyt väärin virka-asemaansa myydessään ne. Tammikuun 17 p:nä 1920 antamassaan päätöksessä raastuvanoikeus olikin hylännyt kaupungin kanteen, koska oli näytetty toteen, ettei rakennuksia oltu takavarikoitu eikä Nymanin toimenpide sen johdosta voinut tuottaa sotasaaliskeskukselle korvausvelvollisuutta. Kaupunki vetosi asiassa ensin Turun hovioikeuteen ja sittemmin korkeimpaan oikeuteen, ja viimeainittu tuomioistuin hylkäsi¹⁾ huhtikuun 5 p:nä 1923 antamallaan tuomiolla kaupungin kanteen.

Vävarsin virkatalo. Metsähallituksen tiedusteltua rahatoimikamarilta, aikoiko kaupunki edelleenkin käyttää Tuusulan pitäjän Klemetskogin kylässä sijaitsevaan Vävarsin sotilasvirkatilaan kuuluvaa aluetta, jonka kaupunki oli saanut tuberkuloosisairaalan rakentamista varten, päätti²⁾ kamari ilmoittaa metsähallitukselle, että kaupunki edelleen aikoi käyttää alueen mainittuun tarkoitukseen.

Ruoholahden ruumisasema. Kirkkohallintolautakunta ilmoitti³⁾, että sitä paikkaa, jonka kaupunginvaltuusto vuonna 1903 väliaikaisesti ja maksutta luovutti kaupungin evankelis-luterilaisille seurakunnille ruumisasemaksi, ei enää tarvittu tähän tarkoitukseen ja että asemarakennus jo oli viety pois.

Tontinrajalle rakennetut rakennukset. Koska eräiden kaupungin omistamilla VII kaupunginosan korttelissa n:o 183 sijaitsevilla Laivurinkadun tonteilla n:oilla 1—3 olevien rakennusten oli havaittu osaksi ulottuvan viereisen Huvilakadun tontin n:o 4 alueelle, päätti⁴⁾ rahatoimikamari, että viimeainittu tontin omistajalle maksettaisiin tästä 660 markan vuotuinen korvaus, lukien kesäkuun 1 p:stä 1923, samoin kuin että hänen kanssaan tehtäisiin sopimus, että kaupunki olisi oikeutettu viiden vuoden ajan sanotusta päivästä lukien pysyttämään rakennukset paikallaan edellä mainitusta maksusta.

Kaupunginpuutarhassa y. m. toimitettu katselmus. Kaupunginpuutarhurin vaihdoksen johdosta pidettiin⁵⁾ tulo- ja lähtökatselmus kaupunginpuutarhassa sekä kaupungin puistoissa ja puistikoissa.

Yleisten käymäläin ylläpitäminen, joka oli ollut rakennuskonttorin huone-rakennusosaston toimenä, päätettiin⁶⁾ kesäkuun 1 p:stä 1925 uskoa puhtaana-pitolaitokselle, jonka tuli huolehtia siitä, että eräät lastensuojelulautakunnan mainituissa laitoksissa vallitsevan järjestyksen johdosta esittämät muistutukset otettiin huomioon.

Kaupungin metsät. Maatalouslautakunta sai tehtäväkseen⁷⁾ laatia ehdotuksen kaupungin metsäin järkipärisestä hoidosta, minkä ohessa kamari lautakunnan anomuksesta päätti⁸⁾ hankkia kaupungin yleisten töiden hallitukselta, kaupungin sairaalaylihallitukselta ja lastensuojelulautakunnalta tarpeellisia tietoja niiden hoidettavina olevista kaupungin omistamista metsistä.

Kaupungin töiden suorittaminen. Jotta rahatoimikamari vastedes voisi tarkemmin valvoa kaupungin töiden suoritusta, päätti⁹⁾ kamari kehoittaa kaupungin yleisten töiden hallitusta jokaisen vuoden alussa antamaan kama-

¹⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 20 p. maalisk. 1,066 §. — ²⁾ Rkmrin pöytäk. 15 p. huhtik. 668 §. — ³⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 10 p. kesäk. 2,027 §; ks. 1903 vuod. kert. siv. 24. — ⁴⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 18 p. jouluk. 4,392 §. — ⁵⁾ Rkmrin pöytäk. 3 p. lokak. 1,380 § ja 28 p. lokak. 1,528 §. — ⁶⁾ S:n 16 p. syysk. 1,269 §. — ⁷⁾ S:n 22 p. tammik. 109 §. — ⁸⁾ S:n 8 p. huhtik. 614 § ja rkmrin jstn pöytäk. 10 p. kesäk. 2,016 §. — ⁹⁾ Rkmrin pöytäk. 11 p. marrask. 1,589 §.

rille vuoden varrella suoritettaviksi tarkoitettujen töiden luettelon samalla ilmoittaen, missä järjestyksessä kamari oli suunnitellut työt suoritettaviksi, sekä joka vuoden lopussa luettelon sekä suoritetuista töistä että töistä, joita varten määräraha oli otettu menosääntöön, mutta joita jostakin syystä ei oltu voitu suorittaa.

Toukolan olot. Eräät omakotitonttien vuokraajat olivat rahatoimikamarilta anoneet, että Intian- ja Japaninkatujen kohdalla olevalle rannalle rakennettaisiin vene- ja viruslaituri, että It. Viertotie levennettäisiin ja että vesi- ja viemärijohdot rakennettaisiin Toukolan viertotiehen ja Damaskuksenkatuun. Rahatoimikamari epäsi ¹⁾ anomuksen kaikilta osiltaan, koska ranta oli annettu vuokralle vuoden 1927 loppuun ja koska määräraha viertotien levennämiseksi oli otettu vuoden 1925 menosääntöehdotukseen.

Uusi raitiotielinja. Sittenkuin uuden, XIII ja VII kaupunginosan välisen raitiotielinjan katselmuksella oli toimitettu, oikeutettiin ²⁾ Raitiotie- ja omnibusosakeyhtiö ryhtymään sitä liikennöimään.

Valitus rakennusasiaa koskevan päätöksen johdosta. Talonomistaja J. W. Währdström oli anonut maistraatilta lupaa julkisivun- sekä rakennuksen- ja tulisijanmuutokseen korttelissa n:o 115 olevalla Merimiehenkadun tontilla n:o 14, mutta anomus oli hylätty sen perusteella, että tontilla aikaisemmin olleista rakennuksista jäisi jäljelle tuskin muuta kuin ulkoseinät ja talo siten tulisi niin perinpohjin muutetuksi, että siihen nähden olisi noudatettava vuoden 1917 rakennusjärjestyksen määräyksiä. Herra Währdström valitti päätöksestä maaherralle, joka kumoten maistraatin päätöksen vahvisti edellämäinitun julkisivun- sekä rakennuksen- ja tulisijanmuutoksen piirustukset. Saatuaan tästä tiedon rahatoimikamari päätti ³⁾ kehoittaa asiamiestä maaherran päätöksen kumoamiseksi vetoamaan asiassa korkeimpaan hallinto-oikeuteen.

Hautain ja muiden muistomerkkien hoito. Rahatoimikamari päätti ⁴⁾, että kaupunki ottaisi huolehtiakseen Aurore Karamzinin haudan hoidosta. Päätöksestä aiheutuvien kustannusten suorittamiseksi kuluvana vuonna kamari osoitti ⁴⁾ käyttövaroistaan 500 markkaa samalla kehoittaan ⁴⁾ kaupungin yleisten töiden hallitusta merkitsemään seuraavan vuoden menosääntöehdotukseensa tähän tarkoitukseen tarvittavan määrärahan.

Puhdastalonlaitosta oli kehoitettava ⁵⁾ valvomaan, että kaupungin muistomerkit ja -patsaat talvisaikaan pidettiin puhtaina lumesta.

Veistokuvan paikka. Rahatoimikamari vahvisti ⁶⁾ sen Katajanokan puiston paikan, johon kaupungin ostama veistos »Vedenkantajatar» oli asetettava.

Rauhoitettuja puita. Kansanpuistojen valvoja anoi, että eräs Siltavuorenrannalla kasvava vanha piilipuu rauhoitettaisiin ja tätä koskeva julistus kiinnitettäisiin puuhun, minkä ohessa eräs läheisyydessä oleva rumentava vaji poistettaisiin. Rahatoimikamari myöntyi ⁷⁾ anomukseen ja antoi kansanpuistojen valvojan toimeksi ryhtyä tarpeellisiin toimenpiteisiin, minkä ohessa kaupunginpuutarhuria kehoitettiin sijoittamaan puun alle pari puistosohvaa ja hiekkaläjä; kustannukset oli suoritettava luonnonsuojelua varten olevasta määrärahadista.

Samaten kansanpuistojen valvoja anoi, että eräs Salomoninkadulla kasvava vanha, mutta kaunismuotoinen piilipuu rauhoitettaisiin ja sen ympärille rakennettaisiin koroke puun suojelemiseksi. Rahatoimikamari myöntyi ⁸⁾

¹⁾ Rkmin pöytäk. 4 p. marrask. 1,556 §. — ²⁾ S:n 3 p. lokak. 1,388 §. — ³⁾ Rkmin jstn pöytäk. 20 p. maalisk. 1,102 §. — ⁴⁾ Rkmin pöytäk. 27 p. toukok. 855 §. — ⁵⁾ S:n 8 p. tammik. 50 §. — ⁶⁾ S:n 17 p. kesäk. 956 §. — ⁷⁾ Rkmin jstn pöytäk. 2 p. huhtik. 1,288 §. — ⁸⁾ S:n 7 p. toukok. 1,648 §.

anomukseen ja valtuutti kaupungin yleisten töiden hallituksen käyttämään 500 markkaa katujen ja yleisten paikkain erinäisiin korjauksiin varatusta määrärahasta korokkeen rakentamiseen.

Hautaus Seurasaarella. Rahatoimikamari päätti¹⁾ puolestaan myöntyä muinaistieteellisen toimikunnan anomukseen, että kansallismuseon intendentti ja Seurasaaren ulkomuseon johtaja professori A. O. Heikel saataisiin haudata Seurasaarelle Karunan kirkkoa ympäröivän aitauksen sisäpuolelle ja että tämä alue julistettaisiin rajoitettua käyttöä edellyttäväksi hautausmaaksi.

Eläintarhan urheilukentän laitteet. Suomen voimistelu- ja urheiluliiton anottua, että kaupungin toimesta rakennettaisiin Eläintarhan urheilukentälle erinäisiä laitteita toukokuun 24 ja 25 p:nä pidettäviä olympialaisten kisain valintakilpailuja varten, m. m. pystytettäisiin lipputangot ja rakennettaisiin tasavallan presidentille ja diplomaattikunnalle tarkoitettu katsojaparveke, päätti²⁾ rahatoimikamari evätä anomuksen, koska menosäännössä oli määräraha kentän kunnossapitoa, multa ei sinne teetettäviä uusia laitteita varten, eikä liitto myöskään ollut ajoissa anonut määrärahan myöntämistä tarkoitukseen.

Hyllyn poistaminen. Rahatoimikamari päätti³⁾ anoa valtioneuvostolta, että Kruunuvuorenselälle uponneen höyrylaiva Europan hylky, joka esti laivakulkua, poistettaisiin valtion toimesta, ja perusteli anomustaan sillä, että höyrylaiva Europa upotessaan oli valtion omistamaa sotasaalista.

Pihamaan kuivatus. Lastentarha Fylgian johtajattaren anottua, että Tarkkampujankadun talon n:o 14 pihamaa, johon taloon lastentarha oli sijoitettu, kuivatettaisiin, antoi⁴⁾ rahatoimikamari kaupungin yleisten töiden hallituksen toimeksi suorittaa työn syksyn kuluessa, ja oli 10,000 markaksi arvioidut kustannukset maksettava etukäteen kaupunginkassasta ja merkittävä vuoden 1925 menosääntöehdotukseen; talonomistajan lupaama avustus, 3,000 markkaa, oli rakennuskonttorin perittävä ja vietävä kirjoihin talousarvion merkitsemättömänä tulona.

Aitaus. Uuden aitauksen rakentamiseksi kaupungin Tehtaankadulla olevan kansakoulutontin ja Vuorimiehenkadun tontin n:o 16 välille rahatoimikamari osoitti⁵⁾ käyttövaroistaan 3,630 markkaa.

Koska XIV kaupunginosan korttelissa n:o 477 olevia Länt. Viertotien tontteja n:oja 32 ja 38 ympäröivä aitaus oli väärällä paikalla, johon eräs aikaisempi vuokraaja sen oli rakentanut, päätti⁶⁾ rahatoimikamari anoa, että maistraatti velvoittaisi asianomaisen siirtämään aitauksen.

Juoksuhautain räjäyttämisen. Herra T. Lindroos anoi lupaa saada räjäyttää rikki Toivolan turvakodin alueelle sodan aikana rakennetut juoksuhaudat, mutta koska kaupunki oli saanut sotilasviranomaisilta luvan käyttäa, mutta ei hävittä venäläisten sotilasviranomaisten kaupungin maalle rakentamia puolustuslaitteita, epäsi⁷⁾ rahatoimikamari anomuksen.

¹⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 10 p. syysk. 2,798 § ja rkmrin pöytäk. 12 p. syysk. 1,253 §. —
²⁾ Rkmrin pöytäk. 20 p. toukok. 827 §. — ³⁾ S:n 8 p. tammik. 46 §; vrt. 1923 vuod. kert. siv. 10* ja tätä kert. siv. 6*. — ⁴⁾ Rkmrin pöytäk. 12 p. elok. 1,159 §. — ⁵⁾ S:n 29 p. helmik. 289 §. — ⁶⁾ S:n 25 p. marrask. 1,643 §. — ⁷⁾ S:n 5 p. jouluk. 1,709 §.

B. Kaupungin irtainta omaisuutta ja rahatointa koskevat asiat.

Lainanottoja y. m. Sisäasiainministeriö vahvisti elokuun 4 p:nä kaupunginvaltuuston kesäkuun 11 p:nä tekemän päätöksen 5,000,000 markan suuruisen lainan ottamisesta ¹⁾ sekä elokuun 12 p:nä valtuuston toukokuun 28 p:nä tekemän päätöksen enintään 125,000,000 markan suuruisen lainan ottamisesta ²⁾.

Rahatoimikamari otti ³⁾ Suomen pankin välityksellä 1½ miljoonan Ruotsin kruunun suuruisen vekselilainan Aktiebolaget Göteborgs bank nimiseltä pankilta neljän kuukauden ajaksi ja 8 %:n korolla.

Amsterdamilaisen Steen frères nimisen toiminimen välityksellä otettu ⁴⁾ lokakuun 4 p:nä lankeava 100,000 punnan suuruisen vekselilaina uudistettiin ⁵⁾ tammikuun 6 p:nä 1925 7¾ %:n korolla sekä Suomen pankille suoritetuin ¼ %:n takuuprovisioin. Sittenkuin kaupunki oli ottanut dollarilainan, päätti ⁶⁾ rahatoimikamari, että puheenaoleva vekselilaina heti maksettaisiin takaisin, jos kaupungille myönnettäisiin 6¼ % korkohyvitystä, mutta kun asianomainen toiminimi tarjosi ainoastaan 4¾ % hyvitystä, ei asia aiheuttanut muuta toimenpidettä.

London Joint City and Midland Bank nimiseltä pankilta otettua lainaa lyhennettiin ⁷⁾ 25,000 punnalla ja laina uudistettiin tammikuun 8 p:nä 1925.

Suomen pankilta kaupunki osti ⁸⁾ 125,000 punttaa toimitettavaksi tammikuun 2 p:nä 1925 kurssiin 182, ja oli tällä puntamäärällä maksettava takaisin kaupungin lainat toiminimelle Steen frères, suuruudeltaan 100,000 punttaa, tammikuun 6 p:nä ⁹⁾ ja London Joint City and Midland Bank nimiselle pankille, suuruudeltaan 25,000 punttaa, tammikuun 8 p:nä 1925 ¹⁰⁾.

Lainobligatioiden ost. Sittenkuin oli pantu vireille kysymys Kansallis-Osake-Pankin hallussa olevain kaupungin vuosina 1909 ja 1911 ottamiin lainoihin kuuluvain obligatioiden ostamisesta, joiden nimellisarvo oli 4,002,371 markkaa, päätti ¹¹⁾ rahatoimikamari ostaa sanotun obligatiomäärän kurssiin 300, jos kaupunginvaltuuston valmisteluvaliokunta oli samaa mieltä asiasta. Kun mainittu valiokunta kuitenkin piti hintaa liian korkeana, päätti ¹²⁾ kamari jatkaa neuvotteluja pankin kanssa kurssin 275 pohjalla. Pankki olikin alentanut hintansa mainitulle tasolle, ja valtiovarainministeriö oli tarkoitusta varten luvannut 7½ %:n korkoa vastaan lainan vähintään 4½ vuodeksi, mutta koska voimakas vähemmistö kaupunginvaltuuston valmisteluvaliokunnassa oli vastustanut pankin alennetun tarjouksen hyväksymistä, ei rahatoimikamari omalla vastuullaan katsonut ¹³⁾ voivansa tarjota korkeampaa hintaa kuin 250 % nimellisarvosta. Tämän kaupungin tarjouksen pankki kuitenkin hylkäsi ¹⁴⁾ korottaen taas hintansa 300 %:in. Sittenkuin pankki oli myynyt osan obligatioista ja jäljellä olevista, joiden nimellisarvo nousi 2,000,000 markkaan, vaati 300 %, ja valtio uudestaan oli luvannut 6,000,000 markan suuruisen lainan 7½ %:n koroin 2 vuoden ajaksi oikeudella saada 2 vuotta laina-ajan pitennystä, päätti ¹⁵⁾ rahatoimikamari tarjota mainitusta obligatiomäärästä

¹⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 3 p. syysk. 2,585 §; ks. tätä kert. siv. 65. — ²⁾ Rkmrin jstn. pöytäk. 10 p. syysk. 2,779 §; ks. tätä kert. siv. 64. — ³⁾ Rkmrin pöytäk. 17 p. kesäk. 931 §. — ⁴⁾ Ks. 1923 vuod. kert. siv. 214. — ⁵⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 8 p. lokak. 3,111 § ja rkmrin pöytäk. 7 p. lokak. 1,397 §. — ⁶⁾ Rkmrin pöytäk. 10 p. lokak. 1,433 § ja 21 p. lokak. 1,476 §. — ⁷⁾ S:n 4 p. tammik. 9 §; vrt. 1922 vuod. kert. siv. 242. — ⁸⁾ Rkmrin pöytäk. 4 p. marrask. 1,552 §. — ⁹⁾ Ks. 1923 vuod. kert. siv. 214. — ¹⁰⁾ Ks. ylemp. — ¹¹⁾ Rkmrin pöytäk. 4 p. tammik. 11 § ja 15 p. tammik. 78 §. — ¹²⁾ S:n 22 p. tammik. 108 §. — ¹³⁾ S:n 25 p. tammik. 120 §. — ¹⁴⁾ S:n 26 p. helmik. 266 §. — ¹⁵⁾ S:n 14 p. huhtik. 640 §.

275 % edellyttäen että laina saatiin, mutta kun valtio sittemmin oli ostanut obligatiot kurssiin 300, ei asia aiheuttanut¹⁾ toimenpiteitä kamarin taholta.

Rahatoimikamari päätti²⁾, että vuoden 1902 lainaobligatioita ostettaisiin rajaton määrä 78 %:n kurssiin.

Valtiolla otetut lainat. Valtioneuvosto myönsi³⁾ kaupungille 12,000,000 markan lyhytaikaisen lainan 7½ %:n korkoa vastaan.

Sittemmin valtiovarainvaliokunta tarjosi kaupungille uuden 12,000,000 markan suuruisen tilapäisen vekselilainan 4 kuukauden ajaksi 7½ %:n diskonttokorkoa vastaan ja ilman uudistusoikeutta sekä ehdoin, että rahatoimikamari sitoultui ennen vuoden loppua valtiolta lunastamaan ne kaupungin vuosien 1909 ja 1911 lainoihin kuuluvat obligatiot, jotka valtio huhtikuussa oli ostanut Kansallis-Osake-Pankista samaan hintaan, jonka valtio niistä oli maksanut, korko siihen lisättyä. Tarjous ei aiheuttanut⁴⁾ toimenpidettä rahatoimikamarin taholta.

Valtiolta otettu⁵⁾ 20,000,000 markan suuruinen laina, joka erääntyi maksettavaksi syyskuun 21 p:nä, pitennettiin⁶⁾ seuraavan marraskuun 1 p:nä.

Obligatioiden ja korkolippujen lunastaminen. Vuonna 1922 rahatoimikamari Suomen Lontoossa olevan ministerin välityksellä antoi⁷⁾ sen sisältöisen selityksen, ettei toukokuun 27 p:nä 1921 annettua lakia Suomen ja ulkomaan rahassa annettujen obligatioiden ja korkolippujen lunastamisesta eräissä tapauksissa voinut soveltaa sellaisiin valtion tai kaupungin aikaisemmin ottaisiin tai vastaisiin lainoihin, joita Lontoon pörssi noteerasi. Kuitenkin olivat lukuisat Suomen alamaiset käyttäneet sitä hyväkseen saadakseen vuosien 1909 ja 1911 obligatiolainoihin kuuluvat korkolippunsa lunastetuiksi Englannin rahassa, minkä vuoksi kamari aikoi ryhtyä noudattamaan ankarampaa menettelyä mainittuun lainaan nähden turvatakseen kaupungin lappiolta, ja anoi asiasta lausuntoa lontoolaiselta toiminimeltä J. Henry Schröder & C:olta. Toiminimi neuvoi ehdottomasti luopumaan tämän suuntaisista aikeista huomauttaen, että toimenpide tulisi vahingoittamaan kaupungin luottoa Lontoon rahapiireissä. Asia ei aiheuttanut⁸⁾ muuta toimenpidettä.

Yllämainitun toiminimen anomuksesta kamari lähetti⁹⁾ sille muutamia kappaleita julkaisua Kaupungin tilit ja tilinpäätös sekä ilmoitti⁹⁾ samalla vastaukseksi tehtyyn tiedusteluun, että kaupungin asiamies Ruotsissa oli lunastanut vuosien 1909 ja 1911 obligatiolainain korkolippuja toukokuun 27 p:nä 1921 annetun obligatiolain määräysten mukaisesti.

Pankkitarkastus pyysi tilastotarkoituksiin ilmoitusta seuraavista seikoista: ¹⁾ minkä verran ulkomaisissa valuutoissa maksettavia obligatioita oli lunastamatta; ²⁾ oliko kaupungin huolimatta toukokuun 27 p:n 1921 laista ollut pakko lunastaa korkolippuja ja obligatioita ulkomaisissa valuutoissa ja kuinka suuri tästä aiheutunut kurssitappio vuoden kuluessa oli ollut, sekä ³⁾ miten suuri kurssitappio olisi ollut, jos mainittua lakia ei olisi voitu käyttää hyväksi. Rahatoimikamari päätti¹⁰⁾ antamassaan vastauksessa ilmoittaa m. m.,

että lunastamattomia kuponkeja vuoden 1923 päättyessä oli n. 52,460,294 markan määrä, joka jakautui eri rahalajien kesken suunnilleen seuraavasti: 11,167,120 markkaa, 987,890 Ruotsin kruunua, 6,286,822 Ranskan frangia, 275,500 Sveitsin frangia ja 1,326,380 punttaa;

¹⁾ Rkmrin pöytäk. 15 p. huhtik. 644 §. — ²⁾ S:n 8 p. tammik. 20 §. — ³⁾ S:n 4 p. tammik. 10 § ja 8 p. tammik. 21 §. — ⁴⁾ S:n 10 p. kesäk. 908 §. — ⁵⁾ Ks. 1923 vuod. kert. siv. 214. — ⁶⁾ Rkmrin pöytäk. 23 p. syysk. 1,285 §. — ⁷⁾ Ks. 1922 vuod. kert. siv. 243. — ⁸⁾ Rkmrin pöytäk. 1 p. huhtik. 559 §. — ⁹⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 3 p. syysk. 2,584 §. — ¹⁰⁾ S:n 15 p. lokak. 3,319 §.

että kaupunki mikäli mahdollista oli koettanut noudattaa toukokuun 27 p:nä 1921 Suomen ja ulkomaan rahassa annettujen obligatioiden ja korkolippujen lunastamisesta eräissä tapauksissa annetun lain määräyksiä sekä että tämä valtionviranomaisten painostuksen takia ei ollut ollut mahdollista vuosien 1909 ja 1911 obligatiolainoihin kuuluviin kuponkeihin nähden;

että kamarin oli vaikeata esittää täysin tarkkoja numeroita kaupungin kärsimistä kurssitappioista, koska — kuponkien lunastuksessa Englannissa voimassa olleiden rajoitusten tultua kumotuiksi — oli mahdotonta sanoa, missä määrin kaupunki oli voinut käyttää hyväkseen obligatiolain tarjoamaa etua; sekä

että kamarille oli mahdotonta vastata kolmanteen kysymykseen, koska kuponkien lunastus osittain oli tapahtunut pakollisesti ilman affidavit-vakuutusta ja osittain taas käyttämällä hyväksi obligatiolain tarjoamaa etua, sekä koska ei ollu katsottu tarpeelliseksi kaupungin tilikirjoihin merkitä, milloin lunastus oli tapahtunut affidavit-vakuutuksen perusteella, milloin taas ilman sitä.

Obligatioiden arvonta. Vuonna 1924 arvottiin seuraavat määrät kaupungin obligatiolainoihin kuuluvia obligatioita: kesäkuun 2 p:nä 4 %:n lainasta vuodelta 1902 182 obligatiota à 500 markkaa. Arvottavaksi määrätyn obligatiomäärän sijaan kaupunki lunasti: 4½ %:n lainasta vuodelta 1911 80 obligatiota à 2,515 markkaa ja 96 obligatiota à 503 markkaa; 5 %:n lainasta vuodelta 1913 213 obligatiota à 536 markkaa; 5 %:n lainasta vuodelta 1917 13 obligatiota à 10,000 markkaa, 10 obligatiota à 5,000 markkaa ja 12 obligatiota à 1,000 markkaa; ensimmäisestä 5½ %:n lainasta vuodelta 1919 10 obligatiota à 10,000 markkaa, 11 obligatiota à 5,000 markkaa ja 57 obligatiota à 1,000 markkaa; samoin kuin toisesta 5½ %:n lainasta vuodelta 1919 60 obligatiota à 1,000 markkaa ja 12 obligatiota à 500 markkaa.

Saatavan periminen Saksasta. Sittenkuin rahatoimikamari oli kääntynyt¹⁾ ulkoasiainministeriön puoleen anoen toimenpiteitä kaupungilla Darmstädter und Nationalbank Kommanditgesellschaft auf Aktien nimiseltä pankilta olevan saamisen perimiseksi, oli ministeriö Suomen Berliinissä olevan lähetystön välityksellä pyytänyt asiasta lausuntoa eräältä saksalaiselta lakimieheltä, joka katsoi oikeudenkäynnin alkamisen oikeutetuksi ja kaupungilla olevan toiveita sen voittamisesta. Lausuntoa esitettäessä rahatoimikamari päätti²⁾ ainoastaan, että mainitulle lakimiehelle suoritettaisiin 100 kulta-markan suuruinen palkkio.

Osakkeet. Sittenkuin Helsingfors pantaktiebolag niminen yhtiö oli päättänyt toimeenpanna uuden osakeannin siten että uudet osakkeet, jotka tulisivat olemaan 800 markan määräiset, annettaisiin entisille osakkeenomistajille 400 markan hinnasta, jolloin jokainen vanha osake oikeuttaisi yhden uuden osakkeen merkitsemiseen, päätti³⁾ rahatoimikamari, ettei kaupunki käyttäisi hyväkseen sitä merkitsemisoikeutta, joka sillä oli niiden 77 yhtiön osakkeen omistajana, joihin kaupungin lahjoitusrahastojen varoja oli sijoitettu; sittemmin myytiin⁴⁾ merkitsemisoikeus 76 markan hintaan osakkeelta.

Osakeyhtiö Pohjoismaiden yhdyspankki tarjosi kaupungille 7,000 Etelä-Suomen voimaosakeyhtiön osaketta pari-hintaan, 200 markasta osakkeelta, mutta rahatoimikamari epäsi⁵⁾ tarjouksen.

¹⁾ Ks. 1923 vuod. kert. siv. 215. — ²⁾ Rkmin jstn pöytäk. 19 p. elok. 2,558 ja 2,559 §§. — ³⁾ Rkmin pöytäk. 4 p. huhtik. 587 §. — ⁴⁾ S:n 2 p. toukok. 717 §. — ⁵⁾ S:n 26 p. syysk. 1,331 §.

Osakeyhtiö Mars aktiebolag nimisen yhtiön ilmoitettua, että se lunasti osakkeensa nimellisarvosta ynnä 6 %:n korosta tammikuun 1 p:stä lokakuun 24 p:n 1924 sekä että myöskin 94 % suoritetuista vakuutusmaksuista suoritettaisiin takaisin, päätti¹⁾ rahatoimikamari osoittaa käyttövaroistaan sen osan maksuista, jonka kaupunki lopullisesti menetti, eli 5,957:25 markkaa.

Malm elektricitetsaktiebolag niminen yhtiö oli vuoden 1922 yhtiökokouksessa päättänyt toimeenpanna ilmaisen osakeannin, jolloin 2 vanhaa osaketta kohden tulisi yksi uusi, ja uudet osakkeet saisi nostaa tammikuun 28 p:stä lähtien²⁾.

Reviisori O. Gadolin anoi saada ostaa viisi kaupungin lahjoitusrahastoille kuuluvaa edellä mainitun yhtiön osaketta 1,500 markan hinnasta osakkeelta, mutta kamari piti hintaa liian alhaisena ja epäsi³⁾ anomuksen.

Yksi kaupungin lahjoitusrahastojen omistama Suomalaisen kirjapaino- ja sanomalehti osakeyhtiön osake myytiin⁴⁾ 20 markan hinnasta.

Annettuja lainoja. Grankullan lastenhoito-opiston johtajattarelle T. Soldanille päätettiin⁵⁾ myöntää kaupungin lahjoitusrahastojen varoista 50,000 markan laina kuuden kuukauden irtisanomisajoin ja korolla, joka olisi sama kuin Suomen pankin alin diskonttokorko; vakuudeksi oli annettava lainanottajan Grankullassa olevaan huvilaan kiinnitetty 127,000 markan suuruinen velkakirja, josta 50,000 markkaa oli maksettu ja josta 27,000 markkaa annettaessa kuitattiin suoritetuksi.

Sittemmin rahatoimikamari päätti⁶⁾ antaa johtajatar Soldanille vielä toisen 50,000 markan suuruisen lainan uuden kuukauden irtisanomisajoin ja samalla korolla kuin aikaisemman lainan, ja oli vakuudeksi saatava kiinnitys, neiti Soldanin huvilaan, jolloin kaupungin saatavan edellä sai olla enint. 250,000 markan kiinnitys, jota paitsi konsuli L. Wasenius ja johtaja E. Krogius lisävakuudeksi sitoutuivat solidariseen omavelkaiseen takaukseen lainan suorittamisesta.

Lastentarhanjohtajatar T. Wuorenheimolle päätettiin⁷⁾ kaupungin lahjoitusrahastojen varoista myöntää 30,000 markan laina omavelkaista takausta vastaan.

Osakeyhtiö Helsingin kansanasunnoille myönnettiin⁸⁾ 200,000 markan tilapäinen vekselilaina 4 kuukauden ajaksi ja $9\frac{3}{4}$ %:n korolla ja oli vekseli sittemmin uudistettava 100,000 markalla sekä kokonaan lunastettava tammi-kuun 2 p:nä 1925.

Rahatoimikamari myönsi⁹⁾ Helsingin kaupungin rakennusosakeyhtiö n:o 1:lle kaupungin varoista 1,000,000 markan lainan $9\frac{1}{2}$ %:n korolla. Sittemmin yhtiölle myönnettiin¹⁰⁾ 500,000 markan laina 3 kuukauden tunnustetta vastaan ja $9\frac{3}{4}$ %:n korolla sekä ehdoin, että aikaisempi laina maksettiin takaisin.

Helsingin makasiinosakeyhtiölle myönnetty 2,500,000 markan suuruinen laina pitennettiin¹¹⁾ kuudeksi kuukaudeksi kesäkuun 19 p:stä lukien $9\frac{3}{4}$ %:n korolla sekä sittemmin edelleen kuudeksi kuukaudeksi samalla korolla.

Takaus. Rahatoimikamarin pöytäkirjaan merkittiin¹²⁾, että kaupunki oli mennyt takaukseen Helsingin makasiinosakeyhtiön lainoista 2,000,000 markkaan asti.

1) Rkmrin pöytäk. 28 p. lokak. 1,510 §. — 2) Rkmrin jstn pöytäk. 6 p. helmik. 512 §. — 3) Rkmrin pöytäk. 11 p. huhtik. 636 §. — 4) Rkmrin jstn pöytäk. 23 p. jouluk. 4,498 §. — 5) Rkmrin pöytäk. 2 p. toukok. 712 §. — 6) S:n 1 p. heinäk. 993 § ja 29 p. heinäk. 1,106 §. — 7) S:n 25 p. kesäk. 987 § ja 2 p. syysk. 1,204 §. — 8) S:n 17 p. kesäk. 932 §, 2 p. syysk. 1,200 § ja 12 p. syysk. 1,249 §. — 9) S:n 3 p. lokak. 1,385 §. — 10) Rkmrin jstn pöytäk. 18 p. jouluk. 4,393 §. — 11) Rkmrin pöytäk. 17 p. kesäk. 930 § ja rkmrin jstn pöytäk. 18 p. jouluk. 4,387 §; vrt. 1923 vuod. kert. siv. 216. — 12) Rkmrin jstn pöytäk. 16 p. tammik. 134 §; vrt. 1922 vuod. kert. siv. 40.

Rahatoimikamari päätti¹⁾ mennä kaupungin puolesta takaukseen 100,000 markan määrään asti niistä mahdollisista vahingoista, joita valtiolle saattoi aiheutua naisten työtupain suorittaessa puolustusministeriön saniteettiosaston tiluksia.

Kiinnitysten myöhemmäksi siirtämiseen rahatoimikamari myöntyi²⁾ kolmessa tapauksessa.

Kiinnitysten siirtäminen. Osakeyhtiö Museokatu 30, joka tahtoi yhdistää XIII kaupunginosan korttelissa n:o 424 sijaitsevat Museokadun tontit n:ot 30 ja 32, anoi, että kaupungilla mainittuihin tontteihin olevat kiinnitykset saisivat rasittaa niitä yhteisesti; rahatoimikamari päätti³⁾ maistraatille puoltaa anomusta ehdoin että yhtiö suoritti kaikki asiasta aiheutuvat kustannukset.

Viisivuolusrahoittamissuunnitelma. Rahatoimikamari, jolla oli aikomus laatia rahoittamissuunnitelma kaupungin taloudellista hallintoa varten vuosiksi 1925—29, kehoitti⁴⁾ kiertokirjeellä kaupungin hallituksia, laitoksia ja lautakuntia ennen tulevan maaliskuun loppua lähettämään kamarille perustellut yleiskatsaukset arvioiduista tuloista ja menoista mainittuna aikana. Mitä tuli tarpeellisiin laajennustöihin, joiden kustannukset kokonaisuudessaan toinen viranomainen arvioi, oli niistä hankittava kustannusarviota laadittaessa tarvittava selvitys.

Kaupungin laitosten velvollisuus suorittaa korkoa ja kuoletusta niihin kiinnitetyistä pääomista oli tarkemmin vahvistettava määräyksillä, joiden laatiminen oli uskottu⁵⁾ rahatoimenjohtaja J. Helolle. Sittemmin tämä lausui mielipiteenään, että kysymys oli kiireellinen ja olisi käsiteltävä ennenkuin talousarvioehdotuksen laadintaan ryhdyttiin, ja kun myöskin lähimpien viiden vuoden rahoittamissuunnitelman sitä ennen piti valmistua, anoi rahatoimenjohtaja vapautusta mainitusta tehtävästä. Anomukseen myönnyttiin⁶⁾ sikäli, että rahatoimikamari määräsi⁶⁾ sihteeri A. Blombergin rahatoimenjohtaja Helon valvonnan alaisena valmistelemaan asiaa.

Talousarvioehdotus. Jouduttaakseen talousarvioehdotuksen laatimista rahatoimikamari päätti⁷⁾ ryhtyä eräihin toimenpiteihin, joista ilmoitus⁸⁾ lähetettiin kaupunginvaltuustolle. Samalla ilmoitettiin, että yksi kamarin sihteereistä talousarviotyön ajaksi vapautettaisiin muista tehtävistään ja määrättäisiin avustamaan rahatoimenjohtajaa.

Koska rahatoimenjohtaja J. Helo ei ollut laatinut kaupunginvaltuuston pyytämää yksityiskohtaista ehdotusta talousarvion muotoon ja kokoonpanoon tehtäviksi muutoksiksi, esitettiin⁹⁾ rahatoimikamarin kokouksessa kysymys tämän seikan syistä. Sittemmin annettiin¹⁰⁾ rahatoimenjohtajalle uudestaan toimeksi ryhtyä kaupungin tulo- ja menosäännön laadinnasta voimassa olevain määräysten perinpohjaiseen tarkastamiseen ja tehdä ehdotus niiden muuttamisesta tarpeellisissa kohdin, jolloin m. m. oli kiinnitettävä huomiota kaupungin laitosten välisten suoritusten merkitsemiseen talousarvioon sekä kysymykseen, oliko sopivaa talousarviossa merkitä teknillisten laitosten menosääntöihin niiden perustamis pääomain korko; puheenaoleva ehdotus oli jätettävä kamarille ennen huhtikuun 1 p:ä 1925.

¹⁾ Rkmin pöytäk. 4 p. marrask. 1,550 §. — ²⁾ S:n 11 p. maalisk. 535 §, 2 p. toukok. 707 § ja 5 p. jouluk. 1,705 §. — ³⁾ S:n 8 p. tammik. 36 §. — ⁴⁾ S:n 8 p. tammik. 19 §. — ⁵⁾ Ks. 1923 vuod. kert. siv. 218 — ⁶⁾ Rkmin jstn pöytäk. 9 p. huhtik. 1,384 §. — ⁷⁾ Rkmin pöytäk. 22 p. huhtik. 681 § ja 27 p. toukok. 856 §. — ⁸⁾ Ks. tätä kert. siv. 136. — ⁹⁾ Rkmin pöytäk. 2 p. syysk. 1,188 §; ks. 1923 vuod. kert. siv. 119; — ¹⁰⁾ Rkmin pöytäk. 9 p. jouluk. 1,719 §.

Sittenkuin kaupunginvaltuusto oli päättänyt velvoittaa kaupungin hallitukset ja lautakunnat jättämään erikoisehdotuksensa seuraavan vuoden talousarvioksi rahatoimikamarille viimeistään syyskuun 1 p:nä aikaisemman syyskuun 30 p:n sijasta, jolloin kamarilla kuitenkin oli oikeus pitentää tätä määräaikaa syyskuun loppuun, mutta tämä päätös oli tehty niin myöhään, että määrärahyksen noudattaminen tuotti useille laitoksille vaikeuksia, päätti¹⁾ kamari kaupunginvaltuuston edellä mainitun päätöksen nojalla pitentää ajan, jonka kuluessa talousarvioehdotukset oli jätettävä, syyskuun 30 p:n kaikille kaupungin laitoksille niitä laitoksia, hallituksia ja lautakuntia lukuunottamatta, joiden menosäännöt sisältyivät pääluokkiin Kunnallishallinto ja Palolaitos.

Taloustarviokysymyksiä. Puhtaanapitohallitus anoi, että yleisten käymäläin ulkovaalaistuskustannukset suoritettaisiin kaupungin katuvalaistusmäärärahoista, koska mainittu valaistus ei ollut tarpeellinen puhtaanapidon kannalta, mutta rahatoimikamari epäsi²⁾ esityksen.

Talonisännöitsijää kehoitettiin³⁾ laatimaan eri menoarvioehdotus poliisilaitoksen hallussa olevista ja muista kaupungin omista tai vuokraamista kiinteistöistä.

Ryhtylän tilan arvoksi oli⁴⁾ tilinpäätösbilanssiin merkittävä ostohinta, siihen lisättyä parannustöistä johtuneet kustannukset.

Naisten työtuvat oikeutettiin⁵⁾ edelleenkin käyttämään kantamiaan tuloja menojen peittämiseen.

Konttokuranttikorot. Rahatoimikamari päätti⁶⁾, että maatalouslautakunnan, sähkölaitoksen, kaasulaitoksen ja vesijohtolaitoksen oli maksettava kaupunginkassaan konttokuranttikorko, joka vastasi Suomen pankin alinta diskonttokorkoa ja että rahatoimikamarin oli tarkistettava tämä korko kaksi kertaa vuodessa, nimittäin tammi- ja heinäkuun ensimmäisenä arkipäivänä. Puheena oleva korko oli⁷⁾ vuoden 1925 alusta lukien vuosineljänneksittäin lisättävä pääomaan.

Konttokuranttikorko oli⁸⁾ vuoden 1924 loppuun oleva 9 %.

Menotilien hyvittäminen. Kaupungin sairaalain ylihallitus ilmoitti käsittäneensä rahatoimikamarin päätöksen, jolla ylihallitus oikeutettiin hyvittämään sairaalain ruokintatilejä erinäisillä tuloilla⁹⁾, siten, ettei mainitulla päätöksellä ollut tarkoitus kieltää muidenkin menotilien hyvittämistä ja tuloilien veloittamista, koska tämä oli välttämätöntä esim. kirjanpidossa sattuneita virheitä korjattaessa y. m. Rahatoimikamari päätti¹⁰⁾ ilmoittaa ylihallitukselle, että sen edellä selostettu käsitys oli oikea.

Kaluston poistaminen kirjoista. Revisionikonttori oli esittänyt huomautuksen siitä, ettei sähkölaitos toisin kuin vesijohto- ja kaasulaitos ollut lisännyt laitoksen pääoma-arvon ostettujen kalustoesineiden, kirjoituskoneiden ja huonekalujen arvoa, vaan oli heti poistanut ne kirjoista, vaikka kaluston kuoletusaika teknillisten laitosten vahvistettujen kuoletussuunnitelmain mukaan oli oleva kymmenen vuotta. Tämän johdosta ja koska puheena olevat esineet verraten nopeasti kuluivat arvottomiksi, esitti kaupungin teknillisten laitosten hallitus, että vähempiarvoiset kalustoesineet saisi jättää kuoletussuunnitelman ulkopuolelle ja poistaa kirjoista siitä huolimatta, sisältyivätkö ne kalustoluetteloihin vai eivät. Rahatoimikamari hylkäsi¹¹⁾ esityksen.

¹⁾ Rkmrin pöytäk. 17 p. kesäk. 933 § ja rkmrin jstn pöytäk. 15 p. heinäk. 2,308 §; ks. tätä kert. siv. 136. — ²⁾ Rkmrin pöytäk. 23 p. syysk. 1,283 §. — ³⁾ S:n 21 p. lokak. 1,487 §. — ⁴⁾ S:n 19 p. helmik. 230 §. — ⁵⁾ S:n 8 p. tammik. 35 §. — ⁶⁾ S:n 4 p. maalisk. 303 §. — ⁷⁾ S:n 21 p. lokak. 1,477 §. — ⁸⁾ S:n 19 p. elok. 1,176 §. — ⁹⁾ Ks. 1923 vuod. kert. siv. 218. — ¹⁰⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 6 p. helmik. 550 §. — ¹¹⁾ Rkmrin pöytäk. 26 p. maalisk. 438 §.

Ulosottolaitoksen perittäväksi jätettyjen verojen tilittäminen. Rahatoimikonttori ilmoitti, että kaupunginvoudinkonttori, jonka tehtävänä oli maksamattomien verojen periminen rahatoimikonttorin laatimien rästitueltelojen mukaisesti, kohtuuttomasti viivytti tilitystä, niin että suurinta osaa vuoden 1922 rästituelteloista vuonna 1924 ei oltu palautettu. Rahatoimikamari päätti¹⁾ maistraatilta anoa toimenpiteitä mainitun kaupunginvoudinkonttorin työn suorituksen jouduttamiseksi.

Kaupungin saatavain periminen. Rahatoimikamari päätti²⁾ rahatoimikonttoriin suoritettavien kaupungin saatavain perimiseen nähden, että asianomaisilta oli konttorin toimesta vaadittava maksettavaksi erääntyneen määrän suorittamista, ennenkuin kamarin asiamiesosasto sai määräyksen saatavan perimisestä lainhakutietä. Tähän tehtävään oikeutettiin konttori toistaiseksi käyttämään kolmatta kassanhoitajaa W. Erikssonia, jolle mainitusta työstä sai suorittaa palkkiota enintään 4 markkaa jokaisesta perimisestä, jossa maksu saatiin, sekä 1 markka sellaisista tapauksista, joissa maksua ei vapaaehtoisesti suoritettu, ja oli viimeainitussa tapauksessa perimislippuun merkittävä, milloin maksuvaatimus oli esitetty, sekä syy, miksi maksua ei oltu suoritettu, minkä jälkeen perimisliput oli lähetettävä asiamiehelle oikeudellisiin toimenpiteisiin ryhtymistä varten.

Veroäyrin suuruus. Rahatoimikamari vahvisti³⁾ veroäyrin 7 markaksi.

Ulkomaalaisten diplomaattien palveluskunnan verottaminen. Ulkoasiainministeriön huomautettua, ettei ulkomaalaisten diplomaattien palveluskunnan maksettavaksi ollut pantava kruununveroja, koska diplomaatit eivät olleet velvollisia itse suorittamaan niitä eikä heidän siis myös tarvinnut vastata palveluskuntansa maksettavaksi pannuista veroista, rahatoimikamari päätti⁴⁾ ilmoittaa tästä rahatoimikonttorille ja henkilörjoittajalle.

Venäjän vallion kiinteistöistä suoritettavat tonttiäyrit. Ulkoasiainministeriö ilmoitti, että oli laadittu ehdotus Suomen ja Venäjän väliseksi sopimukseksi, jonka määräysten mukaan diplomaattista ja konsuliedustusta varten käytettyjen rakennusten tuli olla vapaat valtiolle ja kunnalle tulevista veroista, minkä johdosta ministeriö anoi, ettei niistä Etel. Esplanadikadun 10:ssä ja Bulevardikadun 21:ssä sijaitsevista kiinteistöistä, joita Venäjän valtio käytti mainittuihin tarkoituksiin, kannettaisi tonttiäyriä, varsinkin kun puheena oleva määrä oli ainoastaan 6:45 markkaa. Rahatoimikamari päätti⁵⁾, että mainituista kiinteistöistä ei kannettaisi tonttiäyriä niin kauan kuin valtio nautti samoja etuja Venäjällä.

Lisämaksu rakennusvelvollisuuden laiminlyömisestä. Aktiebolaget Medica osakeyhtiölle, joka vuonna 1914 oli pakkohuutokaupalla ostanut Pohj. Hesperiankadun tontin n:o 7, oli pantu maksettavaksi 7,875 markkaa rakennusvelvollisuuden laiminlyömisestä, ja yhtiö anoi vapautusta mainitun maksun suorittamisesta, koska huutokaupan jälkeen ensimmäisen omistajan kauppa-
kirjaan merkitty velvollisuus noudattaa rakennusjärjestyksen 37 §:n 2 kohdan määräystä oli lakannut olemasta voimassa, minkä lisäksi yhtiö omisti myöskin rajakkaiset Töölönkadun tontit n:ot 24 ja 26, joille oli rakennettu tehdasrakennusryhmä, joten yhtiö siis ei ollut laiminlyönyt rakennusvelvollisuutensa täyttämistä. Sittenkuin rakennuskonttori siltä pyydettyssä lausunnossa oli ilmoittanut, että mainittu tehdasrakennus sijaitsi Töölönkadun tontilla n:o 26

¹⁾ Rkmrin pöytäk. 15 p. huhtik. 643 §. — ²⁾ S:n 4 p. tammik. 15 §. — ³⁾ S:n 15 p. heinäk. 1,045 §. — ⁴⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 7 p. toukok. 1,076 §. — ⁵⁾ Rkmrin pöytäk. 13 p. toukok. 792 §.

ja ainoastaan eräs varastorakennus osittain Töölönkadun tontilla n:o 24, osittain Pohj. Hesperiankadun tontilla n:o 7 sekä ettei tontteja oltu säädettyjä muodollisuuksia noudattaen yhdistetty tai yhteen rakennettu, päätti¹⁾ rahatoimikamari evätä anomuksen.

Aktiebolaget Laurentius niminen yhtiö oikeutettiin²⁾ kuolettamaan yhtiön suoritettavaksi pantu maksu sen omistamien XIII kaupunginosan korttelin n:o 449 kaikkien tonttien rakennusvelvollisuuden laiminlyömisestä kuuden vuoden aikana, suorittamalla kuudesosa kunakin vuonna, ehdoin, että yhtiö maksamattomasta määrästä suoritti korkoa 9 %:n mukaan.

Virutushuonetaksa. Rahatoimikamari vahvisti³⁾ maksun virutushuoneen käyttämisestä 1:50 markaksi korilta.

Muista kunnista kotoisin olevien lasten lastentarhamaksut. Kansanlastentarhain johtokunta ilmoitti, että kaupungin avustamiin kansanlastentarhoihin köyhäinhuoltohallituksen anomuksesta oli otettu sellaisiakin lapsia, joilla ei ollut kotipaikkaoikeutta kaupungissa. Nämä lapset olivat varsinaisilla lastentarhosastoilla suorittaneet 5 markan kuukausimaksun ja 6 markan ruokamaksun viikolta, kokopäivänosastolla saman kuukausimaksun ja ruokamaksuna 9 markkaa viikolta, mikä maksu kuitenkin vuoden 1925 alusta korotettaisiin 12 markkaan, sekä päiväkodeissa vastaavasti 8 ja 12 markkaa. Samalla johtokunta ilmoitti, että vuokra-, lämpö-, valo- ja palkkamenoja ei oltu otettu huomioon edellä ilmoitettuja korvausmääriä vahvistettaessa. Rahatoimikamari hyväksyi⁴⁾ johtokunnan menettelyn.

Vallionavut. Sosialiministeriö myönsi⁵⁾ huhtikuun 1 p:nä kaupungille 13,940 markkaa korvaukseksi 1,394:stä kaupungin työnvälitystoimiston vuonna 1923 toimittamasta välityksestä muihin kuntiin.

Maaherra määräsi⁶⁾ maksettavaksi 4,968:25 markkaa korvaukseksi kaupungille sotilasmajoituksesta y. m. s. aiheutuneista menoista vuoden 1923 jälkipuoliskolla sekä 1,660 markkaa samoja menoja varten vuoden 1924 alkupuoliskolla.

Kouluhallituksen lastensuojelusosasto ilmoitti⁷⁾ maaliskuun 14:ntenä päivätyssä kirjelmässä tarkastaneensa kasvatustaitosten vuoden 1923 tilit ja tällöin m. m. havainneensa, ettei valtionapua ollut myönnettävä Bengtsårin uuden riisirakennuksen teettämisestä eikä vastaanottokodin sisustustöistä aiheutuneisiin kustannuksiin, minkä johdosta osasto opetusministeriön lokaan 17:ntenä 1923 päivätyyn kirjeen nojalla myönsi kaupungille valtionapuna 40 % sillä laitoksista olleista edellä mainitulla tavalla vähennetyistä menoista sekä valtion osuuden opettajain palkkauksesta eli yhteensä 1,442,728:31 markkaa, ja tuli kaupungin niin ollen saada 258,728:31 markkaa sen lisäksi, mitä se vuonna 1923 oli nostanut.

Valtionapua kasvatustaitosten ylläpitoon vuonna 1924 myönnettiin⁸⁾ kaupungille 1,147,800 markkaa, nostettavaksi kolmessa 382,600 markan suuruisessa osassa mainittuna vuonna.

Toukokuun 23:ntenä päivätyssä kirjelmässä sosialiministeriö ilmoitti, että 151,841:22 markkaa oli määrätty maksettavaksi valtionapuna vastaanottokodin korjaustöihin. Samaan tarkoitukseen myönnettiin myöhemmin 14,780 markan lisämäärä.

¹⁾ Rkmrin pöytäk. 15 p. tammik. 69 §. — ²⁾ S:n 28 p. marrask. 1,660 §. — ³⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 1 p. heinäk. 2,276 §. — ⁴⁾ Rkmrin pöytäk. 23 p. syysk. 1,301 §. — ⁵⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 9 p. huhtik. 1,326 §. — ⁶⁾ S:n 30 p. huhtik. 1,568 §. — ⁷⁾ S:n 2 p. huhtik. 1,223 §; vrt. 1923 vuod. kert. siv. 223. — ⁸⁾ Rkmrin pöytäk. 22 p. heinäk. 1,087 § ja rkmrin jstn pöytäk. 8 p. lokak. 3,181 §.

Koulu- ja opettajarakennuksen teettämiseksi Ryttylän kasvatustalokseen sosialiministeriö myönsi ¹⁾ 235,000 markan valtionavun sekä saman laitoksen saunan, pesuluvan, mankelihuoneen ja leipomon muutostöihin 32,500 markkaa. Sen sijaan evättiin toistaiseksi anomus avustuksen myöntämisestä työpaja- ja tallirakennuksen korjauskustannuksia varten, kunnes korjaussuunnitelmaa vastaan tehdyt muistutukset olisi otettu huomioon. Rahatoimikamari päätti ²⁾ kehoittaa kaupungin yleisten töiden hallitusta yksissä neuvoin lastensuojelulautakunnan kanssa lähettämään kamarille ehdotuksen muistutuksen aiheena olleiden epäkohtain korjaamiseksi, jotta valtionapu voitaisiin saada.

Bengtsärin kasvatustalokseen teetetyin uuden koulurakennuksen kustannusten peittämiseksi valtio myönsi 200,000 markan avustuksen.

Kouluhallituksen ilmoitettua ³⁾, että niiden kaupungilla vuonna 1923 kansakoululaitoksesta olleiden menojen, joihin kaupungilla kirkollis- ja opetusministeriön lokakuun 14:nä 1920 päivätyin kirjelmän nojalla oli oikeus saada valtionapua, oli todettu nousevan 17,226,205:12 markkaan, mistä määrästä valtionapu teki 25 % eli pyöristetyin luvuin 4,306,600 markkaa, maksatti ⁴⁾ kouluhallitus kaupungille lisäystä 1923 nostettuun määrään 564,600 markkaa. Vuodelta 1924 myönnettiin valtionapua sama määrä, josta mainittuna vuonna nostettiin kolme erää, yhteensä 3,229,950 markkaa.

Kouluhallitus myönsi ⁵⁾ marraskuun 8 p:nä valtionapuna ruotsinkielisten kansakoulujen lomasiirtoloita varten vuonna 1924 50 % niiden menoista eli 70,125 markkaa, mistä määrästä kaupungille maksettiin 47,500 markkaa ja Helsingfors svenska folkskolors lärar- och lärarinneförening nimiselle yhdistykselle 22,625 markkaa. Korvaus suomenkielisten kansakoulujen kesäsiirtolain menoista määrättiin maksettavaksi vasta vuonna 1925.

Kauppa- ja teollisuushallitus ilmoitti ⁶⁾, että kaupungille kevätlukukaudella 1924 oli myönnetty 87,800 markan valtionapu valmistavaa poikain ammattikoulua ja 113,000 markan valtionapu tyttöjen ammattikoulua varten. Saman vuoden syyslukukaudelta kaupunki nosti valtionapuna mainituille kouluille 71,800 ja 91,750 markkaa.

Sittenkuin valtion vuoden 1923 lisäbudjetti oli vahvistettu, myönnettiin ⁷⁾ kaupungille työväenopistoa varten vuoden 1923 jälkipuoliskolta 78,200 markan valtionapu. Vuodelta 1924 nostettiin vastaavaa valtionapua vuoden varrella 113,000 markkaa.

Kouluhallitus myönsi ⁸⁾ helmikuun 12 p:nä kaupungille valtionapua kansanlastentarhain ylläpitämiseen vuonna 1923 1,303,700 markkaa.

Kansanlastentarhain johtokunnan huomautettua, että myöskin lastentarhain yhteyteen perustetut päiväkodit ja lastenseimet oli katsottava oikeutetuiksi saamaan valtionapua, päätti ⁹⁾ rahatoimikamari anoa sosialiministeriön lastensuojeluosastolta mainituille laitoksille valtionapua 50 % niiden menoista. Mainittu osasto ilmoitti ¹⁰⁾ sittemmin, että valtion menoarvioon otettu 550,000 markan suuruinen määräraha oli jaettu 55 yksityisen lastenkodin ja yhdistyksen kesken, jotka olivat valtionavun tarpeessa voidakseen jatkaa toimintaansa, minkä johdosta kamarin anomus oli evätty.

Socialiministeriön lastensuojeluosasto myönsi ¹¹⁾ 1,404,900 markan suu-

¹⁾ Rkmrin pöytäk. 22 p. heinäk. 1,087 §. — ²⁾ S:n 22 p. heinäk. 1,088 §. — ³⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 5 p. maalisk. 904 ja 905 §§, 2 p. huhtik. 1,201 § ja 30 p. huhtik. 1,566 §. — ⁴⁾ S:n 16 p. huhtik. 1,431 §; ks. 1923 vuod. kert. siv. 223. — ⁵⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 19 p. marrask. 3,780 §. — ⁶⁾ S:n 14 p. toukok. 1,724 ja 1,725 §§. — ⁷⁾ S:n 23 p. tammik. 331 §. — ⁸⁾ S:n 27 p. helmik. 804 §. — ⁹⁾ S:n 20 p. helmik. 776 §. — ¹⁰⁾ S:n 30 p. huhtik. 1,601 §. — ¹¹⁾ S:n 1 p. heinäk. 2,267 §.

ruisen valtionavun kaupungin avustamille kansanlastentarhoille vuodelta 1924, josta määrästä vuoden kuluessa nostettiin¹⁾ 1,050,000 markkaa eli vuosineljänneksittäin 350,000 markkaa.

Poliisilaitoksen vuoden 1924 menosäännön sisäasiainministeriö vahvisti²⁾ tammikuun 3 p:nä.

Poliisilaitoksen menot. Uudenmaan läänin maaherran kehoituksesta annettiin³⁾ rahatoimikonttorin tehtäväksi suorittaa valtiolle kaupungin osuus poliisilaitoksen vuoden 1923 menoista, 4,450,071:02 markkaa.

Kaupungille henkikirjoituksesta aiheutuneet menot. Sisäasiainministeriön ilmoituksen⁴⁾ mukaan oli valtion vuoden 1924 menoarvioon merkitty määrärahat m. m. henkikirjoittajan palkkaamiseksi, 16,800 markkaa, neljän apulaisen palkkaamiseksi, kullekin 14,400 markkaa, yhteensä 57,600 markkaa, vahtimestarin palkkaamiseksi, 13,500 markkaa, korvausta konttorihuoneiston vuokraamisesta, 14,200 markkaa, sekä henkikirjoituspalkkioiksi, 21,000 markkaa.

Yleishyödyllinen rakennustoiminta. Heinäkuun 5 p:nä 1923 sosialiministeriö lopullisesti myönsi Bostadsaktiebolaget Runeberggatan 25 nimiselle yhtiölle 748,000 markan suuruisen kuoletuslainan ja Aktiebolaget tjänstemannabostäder Sampsavägen 40—44 nimiselle yhtiölle 400,000 markan suuruisen avustuslainan.

Tammikuun 17 p:nä päivätyssä kirjeessä rahatoimikamari sai ilmoituksen⁵⁾, että sosialiministeriö oli evännyt kamarin maaliskuun 20 p:nä 1923 tekemän anomuksen⁶⁾ valtion lainain myöntämisestä Asunto-osakeyhtiö Töölönkatu 14:lle, Asunto-osuuskunta Haavalle, Asunto-osuuskunta Voitolle, Asunto-osakeyhtiö Viides linja 5:lle, Opettajain asunto-osakeyhtiölle ja Asunto-osakeyhtiö Stenbäckkatu 16—26:lle samoin kuin kaupungille sen Vallilan korttelissa n:o 585 suoritettavaa rakennustoimintaa varten sen nojalla, että uutisrakennustoiminnan avustamiseksi vuonna 1923 myönnetty määrärahat jo oli käytetty, mutta että kamarilla oli tilaisuus anoa lainaa vuoden 1924 talousarvioon merkityistä varoista. Lainain myöntämiseksi omankodinrakentajille oli varattu 600,000 markkaa.

Rahatoimikamari anoi⁷⁾ sen johdosta, että seuraaville rakennusyhtiöille ja -osuuskunnille myönnettäisiin lainoja yleisistä varoista valtioneuvoston tammikuun 17 p:nä 1924 tekemään päätökseen sisältyvin ehdoin: Asunto-osuuskunta Voitolle, Asunto-osakeyhtiö Tyynille, Asunto-osakeyhtiö Osmon osakkaille, Asunto-osakeyhtiö Stenbäckkatu 18—20:lle, Asunto-osakeyhtiö Hauholle, Helsingin kaupungin rakennusosakeyhtiö n:o 1:lle, Osakeyhtiö Virkamiesasuntoja Sampsantie 50:lle sekä Asunto-osuuskunta Käpylälle r. 1. Samaten kamari uudisti⁸⁾ anomuksensa 1,200,000 markan suuruisen kuoletuslainan myöntämisestä kaupungin omia Vallilassa suoritettavia rakennusyrityksiä varten.

Sittenkuin sosialiministeriö oli alustavasti myöntynyt⁹⁾ seitsemän ensimmäisen rakennusyhtymän puolesta jätettyihin laina-anomuksiin ja kaupunginvaltuusto sen jälkeen oli ministeriöltä anonut¹⁰⁾ puheena olevain lainain lopullista myöntämistä, ilmoitti¹¹⁾ sosialiministeriö, että kaupunki saisi seu-

¹⁾ Rkmin jstn pöytäk. 25 p. heinäk. 2,233 § ja 8 p. lokak. 3,155 §. — ²⁾ S:n 30 p. tammik. 444 §. — ³⁾ Rkmin pöytäk. 12 p. elok. 1,149 §. — ⁴⁾ Rkmin jstn pöytäk. 27 p. helmik. 852 §. — ⁵⁾ Rkmin pöytäk. 29 p. tammik. 140 §. — ⁶⁾ Ks. 1923 vuod. kert. siv. 224. — ⁷⁾ Rkmin pöytäk. 26 p. helmik. 273 §. — ⁸⁾ S:n 29 p. tammik. 139 §; vrt. 1923 vuod. kert. siv. 46. — ⁹⁾ Rkmin jstn pöytäk. 20 p. maalisk. 1,088 §. — ¹⁰⁾ Ks. tätä kert. siv. 100. — ¹¹⁾ Rkmin jstn pöytäk. 1 p. heinäk. 2,253 ja 2,254 §§, 7 p. elok. 2,497 ja 2,498 §§, 12 p. elok. 2,518 §, 19 p. elok. 2,546 § ja 10 p. syysk. 2,796 §.

raavia yhtiöitä ja osuuskuntia varten enintään alla mainittujen määrään suuruiset kuoletuslainat valtioneuvoston tammikuun 17 p:nä 1924 tekemään päätökseen sisältyvin ehdoin:

Asunto-osuuskunta Voitto r. l. 630,000 markkaa, Asunto-osakeyhtiö Tyyni 125,000 markkaa, Asunto-osakeyhtiö Osmo 175,000 markkaa, Asunto-osakeyhtiö Stenbäckkatu 18—20 120,000 markkaa, Asunto-osakeyhtiö Hauho 1,325,000 markkaa, Helsingin kaupungin rakennusosakeyhtiö n:o 1 1,335,000 markkaa ja Osakeyhtiö Virkamiesasuntoja Sampsantie 50 400,000 markkaa.

Rahatoimikamari ilmoitti¹⁾ sosialiministeriölle, että Asunto-osakeyhtiö Osmolle myönnetty laina oikeastaan oli tarkoitettu yhtiön 19 osakkeenomistajalle yksityisesti, jolloin jokaisen näistä osalle tulisi 25,000 markkaa; kaupungin varoista saisi itsekukin heistä 15,000 markkaa, ja ensimmäinen kiinnitys sai nousta enintään 40,000 markkaa²⁾.

Vahvistettuja vuokria. Rahatoimikamari vahvisti³⁾ Asunto-osakeyhtiö Tyynin Keuruuntien tontilla n:o 17 sijaitsevan rakennuksen sekä Oma asunto osakeyhtiön Käpylän korttelissa n:o 869 sijaitsevain rakennusten asuinhuoneistojen vuokrat.

Osakeyhtiö Helsingin kansanasunnot oikeutettiin⁴⁾ korottamaan asuinhuoneistojensa vuokrat, koska korkomenot ja vesimaksut olivat kohonneet.

Verojen periminen kaupungin työväenasunnoissa y. m. Avustava toinen kaupunginvouti ilmoitti, että oli osoittautunut vaikeaksi periä eräiltä kunnan Vallilan työväenasunnoissa asuvilta verovelvollisilta henkilöiltä heille maksettavaksi pantuja veroja sekä että siellä avoimesti harjoitettiin kiihoitusta veronmaksua vastaan, minkä johdosta uusia vuokrasopimuksia tehtäessä olisi kiinnitettävä huomiota tähän seikkaan; myöskin kauppahallien myyntikojujen vuokraajiin nähden oli tehty sama kokemus. Sittenkuin sosialilautakunta siltä pyydettyssä lausunnossa oli tuonut esiin, että kunnallisten työväenasuntojen hallintojaosto oli ryhtynyt toimenpiteisiin mainitun epäkohdan korjaamiseksi, päätti⁵⁾ rahatoimikamari kehoittaa avustavaa toista kaupunginvoutia ilmoittamaan lapaukset, jolloin n. s. hallioikeuksien haltijat kieltäytyivät maksamasta verojaan, tori- ja kauppahallivalvojalle.

Kansanlastentarhain kannatusavun suorittaminen. Rahatoimikamari päätti⁶⁾ hyväksyä seuraavan kansanlastentarhain johtokunnan ehdotuksen kaupungin varoista yksityisille kansanlastentarhoille myönnettävien kannatusapujen jakamisesta:

Helsingin kaupungin myöntämä kannatusapu jaetaan lastentarhoille niin, että johtajattarien ja vakinaisten opettajattarien palkat nostetaan kuukausittain kuukauden viimeisenä päivänä ja jäännös jaetaan neljänneksittäin tammii-, maalisi-, syysi- ja marraskuussa.

Tammikuun alussa nostavat kannatusavun ensimmäisen neljänneksen vasta perustetut uudet lastentarhat sekä sellaiset lastentarhat, joilla ei ole säästöä edelliseltä vuodelta; toiset nostavat sen tammikuun 15 p:n jälkeen jätettyään lastentarhain toimistoon tilinsä, joista näkyy, kuinka suuri edelliseltä vuodelta jäänyt säästö on. Jos säästö ei nouse neljännekseen myönnettystä kannatuksesta, niin nostetaan puuttuva määrä rahatoimikonttorista; jos se on suurempi kuin neljännes, menetellään seuraavissa maksuissa samalla tavalla.

¹⁾ Rkmrin pöytäk. 19 p. elok. 1,178 ja 16 p. jouluk. 1,747 §. — ²⁾ S:n 2 p. syysk. 1,205 §. — ³⁾ S:n 15 p. huhtik. 662 § ja 2 p. toukok. 733 §. — ⁴⁾ S:n 22 p. tammik. 104 §. — ⁵⁾ S:n 11 p. maalisk. 374 §. — ⁶⁾ S:n 20 p. toukok. 824 §.

Maalis-, syys- ja marraskuun kannatusavut nostetaan kuukauden 1 p:nä.

Jos vuoden ensimmäisellä puoliskolla nostettu puoli kannatusapua ei riitä vuokriin, kesätoiminnan kustantamiseen tai muiden välttämättömien menojen peittämiseen syyskuun 1 p:n asti, saa lastentarha jäljellä olevasta kannatuksesta toukokuun lopulla nostaa tarvitsemansa määrän.

Uuden lastentarhan tai osaston perustamiseksi myönnetty avustus nostetaan erikseen, jota vastoin jäännös jaetaan edellä mainitulla tavalla.

Laitoksen johtajatar tai hänen valtuuttamansa henkilö on oikeutettu nostamaan myönnettyt varat.

Vuokrasopimusten leimaverotus. Sihtööri A. Blomberg ilmoitti¹⁾, että asianomainen valtiovarainministeriö hänen tiedustelunsa johdosta oli ilmoittanut, että kaupungin tekemät vuokrasopimukset oli katsottava sellaisia kaupungissa olevia vuokratontteja koskeviksi, joiden siirrosta laaditut asiakirjat leimaverolain 3 §:n mukaan oli leimattava samaan määrään kuin kiinteästä omaisuudesta laadittu kauppakirja, ainoastaan mikäli ne koskivat jaoituskaavan mukaisilla vuokra-alueilla sijaitsevia tontteja, jotka oli vuokrattu määräajaksi ja oikeuttamalla vuokraaja siirtämään ne toiselle henkilölle ilman lunastusoikeuden pidättämistä kaupungille.

Kadotettujen varain korvaaminen. Sittenkuin rahatoimikamarin v. t. asiamiehen S. Czarnecin virkahuoneesta oli hänen pöytälaatikostaan varastettu²⁾ 26,552:92 markkaa hänen kantamiaan kaupungin varoja ja rahatoimikamari oli raastuvanoikeudessa vaatinut Czarnecin tuomitsemista velvolliseksi suorittamaan kaupungille mainittu määrä ynnä korko ja oikeudenkäyntikustannukset, koska hän vastoin kaupungin kassa- ja tililaitoksen johtosäännön 19 §:n määräystä oli pitänyt mainittuja rahoja pöytälaatikossaan, oli raastuvanoikeus joulukuun 1 p:nä 1920 antamallaan tuomiolla ratkaissut asian siten, ettei mainittua määräystä voinut soveltaa asiamiehen, koska tämän virkamiehen tehtäviin rahatoimikamarin voimassa olevan johtosäännön mukaan ei sisällynyt kaupungin varain kannanta, eikä Czarneci myöskään säilyttäessään puheena olevia ulosottovaroja lukitussa pöytälaatikossa rahatoimikamarin virkahuoneistossa ollut tehnyt itseään syyväksi sellaiseen laiminlyöntiin, että hän varain tultua varastetuiksi olisi velvollinen korvaamaan ne kaupungille, varsinkaan kun rahatoimikamari ei edes ollut yrittänyt väittää, että Czarneci v. t. asiamiehenä olisi saanut kamarilta käytettäväkseen varmemman rahavarain säilytyspaikan, minkä johdosta oikeus oli hylännyt kanteen. Rahatoimikamari oli sittemmin vedonnut jutussa Turun hovioikeuteen, jolloin hovioikeus oli velvoittanut Czarnecin suorittamaan kaupungille 26,552:92 markkaa ynnä 5 %:n koron elokuun 18 p:stä 1920 ja 300 markkaa korvaukseksi kaupungilla olleista kustannuksista, mutta Czarnecin vedottua korkeimpaan oikeuteen oli tämä joulukuun 18 p:nä 1923 antamallaan tuomiolla vahvistanut³⁾ raastuvanoikeuden päätöksen.

Kavallettuja varoja. Sittenkuin Valkealan piirin kruununnimismies U. Dahlberg oli kavaltanut m. m. Helsingin kaupungille kannettuja varoja 2,398 markkaa, valtuutettiin⁴⁾ mainitun piirin apulaisnimismies edustamaan kaupunkia oikeudenkäynnissä Dahlbergia vastaan.

Korvaus tuloveron kannosta. Valtiovarainministeriö oli⁵⁾ tammikuun 17 p:nä myöntynyt maistraatin tekemään anomukseen, että vuoden 1922 tulo- ja omaisuusveron kannosta sekä sen perimiseksi suoritetuista uloshauista

¹⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 3 p. kesäk. 1,924 §. — ²⁾ Ks. 1920 vuod. kert. siv. 119 ja 246. — ³⁾ Rkmrin pöytäk. 22 p. helmik. 251 §. — ⁴⁾ S:n 8 p. tammik. 44 §. — ⁵⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 13 p. helmik. 580 §.

aiheutuneiden kustannusten peittämiseksi osoitettaisiin tililystä vastaan enintään 150,000 markkaa: sen sijaan oli hylätty maistraatin anomus palkkion myöntämisestä kaupunginkamreerille ja apulaiskamreerille siitä työstä, joka heille oli aiheutunut mainitusta kannosta.

Helsingin anniskeluosakeyhtiön varat. Rahatoimikamari antoi¹⁾ asiamiehen tehtäväksi antaa lausunnon siitä, oliko kaupungilla katsottava olevan osuutta Helsingin anniskeluosakeyhtiön omaisuuteen sekä olisiko kaupungin edun mukaista saada yhtiö lakkautetuksi ja sen omaisuus rahaksi muutetuksi.

Työväenopiston toiminta. Koska talousarvion käsittelyssä oli ilmennyt, että työväenopisto rahatoimikamarin tietämättä oli laajentanut toimintansa käsittämään esikaupunkialueet, ja opiston menot sen johdosta olivat kasvaneet, päätti²⁾ rahatoimikamari huomauttaa johtokunnalle, että sen vastedes ennen toiminnan laajentamista tuli hankkia siihen rahatoimikamarin suostumus.

Puhtaanapitolaitoksen varasto. Puhtaanapitolaitos oikeutettiin³⁾ pitämään tarveainevarastoa n. 25 % vuoden kulutuksesta (vastaten n. 500,000 markkaa) ehdoin, että laitos sopi asianomaisen tiliviraston kanssa asian kirjapidollisesta järjestämisestä.

Kaupungin sairaaloihin tarvittavat lääkeaineet. Kaupungin sairaalain ylläpidosta kehoitettiin⁴⁾ tekemään ehdotus siitä, miten edullisimmin voitaisiin hankkia lääkeaineita kaupungin sairaaloihin.

Määrärahan käyttäminen. Rahatoimikamari epäsi⁵⁾ puhtaanapitohallituksen anomuksen saada hankkia henkilöauto sen määrärahan ylijäämällä, joka oli myönnetty kahden kasteluauton ostamiseksi, koska talousarviossa oli nimenomaan määritetty, että määräraha oli tarkoitettu kasteluautojen hankkimiseen.

Evätty anomus ryöstettyjen varain korvaamisesta. Ulosottoapulainen V. Wainio anoi, että hänelle korvattaisiin se määrä kunnallisveroja, 4,168: 70 markkaa, joka oli ryöstetty hänen apulaiseltaan G. Jonassonilta, mutta koska Wainio itse oli vastuussa apulaiselleen luovuttamisestaan varoista, epäsi⁶⁾ rahatoimikamari hänen anomuksensa.

Riita sähkövirran toimittamisesta. Kaupungin teknillisten laitosten hallitus oli anonut rahatoimikamarin toimenpidettä, jotta johtaja A. Anderssonin ja hallituksen välillä syntynyt riitakysymys, joka koski huhtikuun 8 p:nä 1911 laadittua sopimusta sähkövirran antamisesta Yrjönkadun taloon ja tontille n:o 5 (osoitenumero 27) ja jonka hallitus oli päättänyt jättää Helsingin välityslautakunnan kauppaa, teollisuutta ja merenkulkua varten ratkaistavaksi, saatettaisiin asiamiehen toimesta mainitun lautakunnan käsiteltäväksi ja ratkaistavaksi. Rahatoimikamari päätti⁷⁾ antaa asiamiehen tehtäväksi huolehtia jutun ottamisesta käsiteltäväksi välityslautakunnassa sekä valvoa kaupungin oikeutta ja etuja juttua käsitellessä.

Ryttylässä olevat sähkötarpeet y. m. Asiamies ilmoitti, että sittenkuin rahatoimikamari vuonna 1923 oli päättänyt luovuttaa osan Ryttylän tilalla olevista sähkötarpeista y. m. sähkölaitokselle 5,925 markan korvauksesta⁸⁾, oli Koneosakeyhtiö Aatra väittänyt, että mainitut tarpeet olivat sen omaisuutta ja että yhtiö oli kaupunkilähetykselle niistä suorittanut 14,000 markkaa, minkä johdosta yhtiö vaati, että kaupunki maksaisi sille mainitun määrän. Sittenkuin yhtiö oli ilmoittanut tyytyvänsä 8,000 markkaan, osoitti⁹⁾ rahatoimikamari sanotun määrän käyttövaroistaan.

¹⁾ Rkmrin pöytäk. 5 p. jouluk. 1,706 §. — ²⁾ S:n 10 p. marrask. 1,572 §. — ³⁾ S:n 16 p. syysk. 1,272 §. — ⁴⁾ S:n 28 p. lokak. 1,527 §. — ⁵⁾ S:n 23 p. jouluk. 1,777 §. — ⁶⁾ S:n 9 p. jouluk. 1,722 §. — ⁷⁾ S:n 26 p. maalisk. 437 §. — ⁸⁾ Ks. 1923 vuod. kert. siv. 221. — ⁹⁾ Rkmrin pöytäk. 25 p. kesäk. 989 §.

Protestattu vekseli. Sittenkuin rahatoimikamari oli myynyt Haapalan höyrysaaha osakeyhtiölle osan halkokonttorin aikaisemmin ostamaa omaisuutta ja yhtiö suorituksiksi oli tunnustanut 631,500 markan määräisen vekselin¹⁾, jota määrää sittemmin oli useissa uudistuksissa lyhennetty, myönsi²⁾ rahatoimikamari yhtiölle lykkäystä erään sovitun lyhennysmäärän osan maksamiseen nähden kesäkuun 4 p:n. Mainittuna päivänä yhtiö kuitenkin ei voinut maksaa sovittua määrää, minkä johdosta vekseli, joka tällöin oli 500,000 markan määräinen, protestattiin³⁾, minkä jälkeen kamari katsoen siihen, että siitä kiinnityksestä, joka oli jätetty vekselin maksamisen vakuudeksi, oli tarjottu 400,000 markkaa, päätti⁴⁾, että lääketieteellisensiaatti G. J. Winterin, joka oli siirtänyt vekselin, oli viikon kuluessa hankittava hyväksytty takaus jäljellä oleville 100,000 markalle, minkä jälkeen hän saisi lykkäystä ulosmittauksen toimeenpanoon nähden enintään kahdeksi kuukaudeksi, ja oli asiamiehen toimittava niin, että kiinteistö, johon mainittu kiinnitys oli myönnetty, mahdollisimman pian myytäisiin.

Halkotoimituksen laiminlyöminen. Sittenkuin Helsingin kaupunki oli haastanut Höyryveenosakeyhtiö Kymin Heinolan kaupungin raastuvanoikeuteen vaati sen velvoittamista suorittamaan kaupungille 15,786:63 markkaa ynnä korot ja oikeudenkäyntikulut korvaukseksi 109.25 sylvä koskevan halkojen hankintasopimuksen jättämisestä täyttämättä, oli yhtiö asiaa käsitellessä selittänyt puheena olevan halkomäärän olevan kaupungille varattuna Sysmän pitäjän Pirttiniemessä ja yhtiön suostuvan myymään sen kaupungin laskuun 140 markasta syleltä. Rahatoimikamari hyväksyi⁵⁾ tämän tarjouksen.

Riita tiilihankinnasta. Rahatoimikonttori oli marraskuussa 1923 ostanut herra K. N. Nordinilta 222,600 kpl. klinkertiiliä 460 markan hinnasta 1,000 kappaleelta ja tiilet oli pantu varastoon Jätkäsaareen. Koska tiilet omisti rääveliläinen kenraali Krusenstjerna ja Nordin oli päättänyt kaupan hänen asiamiehenään, sekä koska tiilimäärää rasitti velka kahdelle pankille ja välittäjälle, John Nurminen osakeyhtiölle, osoitettiin lasku maksettavaksi kahta rahtikirjaa sekä mainitun yhtiön laskua vastaan sekä jäljellä oleva määrä Nordinille ja arkkitehti K. Wasastjernalle, joka oli esittänyt Krusenstjernan valtakirjan; lasku oli joulukuun 3 ja 4 p:nä 1923 maksettu rahatoimikonttorissa. Sillävälin oli John Nurminen osakeyhtiö saamisensa perimiseksi tammi-kuun 2 p:nä antanut kuuluttaa huutokaupan tiilistä, jotka välittäjälle merilain mukaisesti kuuluvan pidätysoikeuden nojalla olivat yhtiön hallussa, minkä johdosta asiamies oli anonut maistraatilta tiilimäärän takavarikoimista ja huutokauppa oli peruutettu. Asiamies ilmoitti sittemmin, että kenraali Krusenstjerna ja John Nurminen osakeyhtiö olivat alistaneet riitansa Helsingin välityslautakunnan ratkaistavaksi, sekä että takavarikoiminnin voimassa pysymiseksi olisi haastettava yhtiö oikeuteen ennen maaliskuun 8 p:nä, minkä johdosta kamari päätti⁶⁾ antaa takavarikon raueta, koska ei ollut syytä olettaa, että yhtiö hävittäisi riidanalaisen tavarat. Sovintolautakunnan päätöksellä tuomittiin sittemmin Krusenstjerna maksamaan John Nurminen osakeyhtiölle yhtiön saatava, noin 74,000 markkaa, jolloin ensinmainitun tallettama 27,000 markan suuruinen rahamäärä tämän saatavan lyhennysmaksuna lankesi yhtiölle. Sillävälin oli asiamies raastuvanoikeudessa vaatinut John Nurminen osakeyhtiön velvoittamista luovuttamaan puheena oleva tiilimäärä kau-

¹⁾ Ks. 1922 vuod. kert. siv. 252. — ²⁾ Rkmin pöytäk. 4 p. maalisk. 304 §. — ³⁾ Rkmin jstn pöytäk. 10 p. kesäk. 2,057 §. — ⁴⁾ Rkmin pöytäk. 1 p. heinäk. 995 §. — ⁵⁾ S:n 7 p. elok. 1,112 §. — ⁶⁾ S:n 7 p. maalisk. 336 §.

pungille, mutta oikeus oli marraskuun 12 p:nä annetulla tuomiolla hylännyt kaupungin kanteen, minkä jälkeen yhtiö oli kuuluttanut uuden tiilihuutokaupan. Kaupungininsinööri oli tämän johdosta tuonut esiin, että uuden myyntikiellon aikaansaaminen ja valittaminen Turun hovioikeuteen oli tuloksetaan epävarmaa ja aikaa vievää, minkä johdosta olisi kaupungin edun mukaista suorittaa John Nurminen osakeyhtiölle sen jäljellä oleva saatava, 47,000 markkaa ynnä korko 6,000 markkaa, ja koettaa sittemmin saada tämä määrä perityksi kenraali Krusenstjernalta. Kaupungin yleisten töiden hallitus yhtyi kaupungininsinöörin ehdotukseen, ja rahatoimikamari päätti¹⁾ tyytyä raastuvanoikeuden tuomioon ja antaa hallituksen tehtäväksi järjestää asian edullisimmalla tavalla.

Hertonäsin vuokra. Vuokraaja A. Holmbergille myönnettiin²⁾ lykkäystä erään Hertonäsin tilasta maksettavaksi langenneen vuokramaksun osan suorittamiseen nähden helmikuun loppuun ehdoin, että hän maksamattomasta määrästä suoritti 11 %:n koron. Samoin ehdoin myönnettiin³⁾ hänelle lykkäystä maksamattoman vuokran, 48,000 markan, suorittamiseen nähden maalikuun loppuun.

Sittenkuin puheena olevan vuokraajan irtaimisto oli ulosmitattu kaupungille luovutetusta kalustosta olevan saatavan perimiseksi, anoi hän oikeutta saada lyhentää velkaansa, joka paitsi korkoja, mutta vuoden 1923 maksamaton vuokra mukaan luettuna oli 113,000 markkaa, 5,000 markalla kuukaudessa. Rahatoimikamari myönsi⁴⁾ hänelle maksun lykkäystä kuluvan vuoden loppuun, kuitenkin siten, että 5,000 markan kuukausittainen kuoleus suoritettaisiin ensi kerran heinäkuun 1 p:nä; ulosmitatun omaisuuden myynti oli toistaiseksi peruutettava.

Ulkomailla oleskelevien verovelvollisten henkilöiden verojen periminen. Rahatoimikamari antoi⁵⁾ asiamiehen tehtäväksi oikeudenkäyntitietä velvoittane henkilöt, jotka olivat menneet takaukseen siitä, että eräät verovelvolliset, joille oli annettu passi ulkomaanmatkaa varten, suorittaisivat veronsa, suorittamaan viimeisen osan vuoden 1921 puheena olevista veroista, mikäli ne eivät jo olleet vanhentuneet sen johdosta, että 12 kuukautta oli kulunut siitä päivästä, jolloin mainittu erä olisi ollut maksettava, minkä ohessa rahatoimenjohtaja J. Helo kehoitettiin tutkimaan, oliko joku kaupungin viranpitäjistä syypää siihen, ettei kaikkia mainittuja veroja oltu voitu aikanaan periä takaa-jilta. Sen ohessa kamari päätti⁶⁾ anoa lääninhallitukselta luetteloa niistä kaupungissa kotipaikka-oikeutta nauttivista verovelvollisista, jotka olivat asettaneet tällaisen takauksen vuoden 1922 veroista; ellei lääninhallituksella ollut varoja tähän tarkoitukseen käytettävänä, kustantaisi kaupunki itse tämän työn.

Tämän anomuksen johdosta kaupunki sai lainaksi kaikki helsinkiläisten vuonna 1922 asettamat takaussitoumukset ynnä niihin kuuluvat korttiluettelot⁷⁾.

Sittemmin asiamies ilmoitti panneensa vireille oikeudenkäynnin eräitä takausmiehiä vastaan, mutta raastuvanoikeuden 3, 4, 5 ja 6 osaston kaikkien havainneen kanteen takausmiehiä vastaan vanhentuneeksi, koska 12 kuukautta oli kulunut verolippuun merkitystä ensimmäisestä lankeamispäivästä, koska ensimmäistä veroerää ei silloin oltu maksettu ja koko määrä siten oli erään-

¹⁾ Rkmin pöytäk. 14 p. marrask. 1,591 §. — ²⁾ S:n 12 p. helmik. 212 §. — ³⁾ Rkmin jstn pöytäk. 27 p. helmik. 862 §. — ⁴⁾ Rkmin pöytäk. 25 p. kesäk. 974 §. — ⁵⁾ S:n 29 p. tammik. 158 §. — ⁶⁾ S:n 5 p. helmik. 166 §. — ⁷⁾ Rkmin jstn pöytäk. 20 p. helmik. 708 §.

tynyt suoritettavaksi, minkä johdosta oikeus oli hylännyt rahatoimikamarin kanteet. Kamari päätti¹⁾ alistaa jutun Turun hovioikeuden harkittavaksi, koska oli epäilyksenalaista, oliko vanhentumisaika tässä tapauksessa yksi vuosi vai kymmenen vuotta.

Edelleen asiamies ilmoitti, että eräiltä ulkomaiden kansalaisilta oli vaadittu helmikuun 4 p:nä 1919 annetussa asetuksessa säädetty takaussitoumus veron suorittamisesta ehtona passin saamiseen matkaa varten ulkomaille, mutta koska mainitun asetuksen mukaan ulkomaalaiset eivät olleet velvollisia asettamaan tällaista takausta, tiedusteli asiamies, oliko näissä tapauksissa nostettava kanteen takausmiehiä vastaan, ja rahatoimikamari päätti²⁾, että niin oli tehtävä, koska takaussitoumukset oli laadittu ehdottomasti sitovaan muotoon.

Viranpitäjain ja työntekijain palkat maksettiin IV palkka-asteikon mukaan ensimmäiseltä ja toiselta neljännekseltä sekä kaupunginvaltuuston päätöksen³⁾ nojalla myöskin kolmannelta neljännekseltä ja suoritettiin neljänneltäkin neljännekseltä saman asteikon mukaan, mutta sittenkuin kaupunginvaltuusto oli hyväksynyt⁴⁾ uuden palkkataulukon noudatettavaksi lokakuun 1 p:stä lukien ja vuoden viimeisen neljänneksen palkat oli maksettava tämän taulukon VIII asteikon mukaisesti, maksettiin joulukuussa siten suoritettavain ja aikaisemmin maksettujen palkkamääräin välinen erotus.

Rahatoimikamari päätti⁵⁾, että viranpitäjain kesäkuun palkat oli maksettava ennen juhannuspyhiä ja joulukuun palkat mainitun kuukauden 20, 22 ja 23 p:nä.

Oikeus myöntää henkilökohtaisia palkanlisäyksiä. Kaupungin teknillisten laitosten hallitus anoi oikeutta saada harkinnan jälkeen myöntää palkanlisäyksiä yhteismäärärahoista palkatuille viranpitäjille, mutta rahatoimikamari päätti⁶⁾ evätä anomuksen, koska näiden viranpitäjain palkkauksen määrääminen kuului kamarin oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

Samoin kaupungin yleisten töiden hallitus toi esiin, että yhteismäärärahoista palkattujen viranpitäjain luokittelusta oli usein ollut pakko poiketa myöntämällä heille henkilökohtaisia palkanlisäyksiä ja ettei luokitusta nykyisissä oloissa voitu pitää voimassa, minkä johdosta hallituksen saadakseen päteviä työvoimia pysymään kaupungin palveluksessa ja uusia sellaisia kiinnitetyksi oli ollut pakko tehdä yksilyisiä vakinaisia palkkasopimuksia, ja anoi hallitus, että rahatoimikamari hyväksyisi tämän toimenpiteen. Kamari päätti⁷⁾ kuitenkin huomauttaa, ettei sillä ollut oikeutta antaa tällaista valtuutta, vaan ainoastaan erikoistapauksissa tehtyjen esitysten johdosta myöntää palkankorotuksia tai henkilökohtaisia palkanlisäyksiä.

Anomus työläisten palkkain korottamisesta. Rahatoimikamari epäsi⁸⁾ Helsingin kaupungin työntekijain keskusneuvoston tekemän anomuksen, että kaupungin työläisten palkkoja korotettaisiin 20 % kesäkuun 15 p:stä lukien, koska kaupunginvaltuusto oli päättänyt⁹⁾, että kaupungin viranpitäjain ja työläisten kolmannen vuosineljänneksen palkat maksettaisiin IV palkka-asteikon mukaan.

Lapsiavustukset. Naisten työtupain johtokunta oikeutettiin⁹⁾ kesäkuun 1 p:n asti maksamaan tuvissa työskenteleville naisille lapsiavustusta 1 markka päivässä jokaista alaikäistä lasta kohden, koska palkkoja muuten olisi ollut

¹⁾ Rkmrin pöytäk. 22 p. helmik. 249 §. — ²⁾ S:n 25 p. kesäk. 991 §. — ³⁾ Ks. tätä kert. siv. 73. — ⁴⁾ S:n siv. 77. — ⁵⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 17 p. kesäk. 2,119 § ja rkmrin pöytäk. 9 p. jouluk. 1,725 §. — ⁶⁾ Rkmrin pöytäk. 15 p. huhtik. 663 §. — ⁷⁾ S:n 2 p. syysk. 1,194 §. — ⁸⁾ S:n 1 p. heinäk. 1,015 §. — ⁹⁾ Rkmrin pöytäk. 11 p. tammik. 55 §.

korotettava ja ne silloin olisivat korkeammat yksityisten työnantajain maksamia palkkoja.

Luontoisedut sairaustapauksissa. Rahatoimikamari päätti¹⁾ köyhäinhoitohallituksen tiedustelun johdosta ilmoittaa, ettei luontoisetuja nauttivan viranpitäjän tarvinnut maksaa vuokraa asunnostaan sairautensa ajalta, jos kaupunki otti sen käytettäväkseen; samoin oli sairas viranpitäjä vapaa muiden luontoisetujen korvaamisesta, ellei hän voinut niitä käyttää hyväkseen. Korvauksen suorittamisesta luontoiseduista kesäloman aikana oli aikaisemmin tehty päätös²⁾.

Viransijaisuuspalkkiot. Rahatoimikamari päätti³⁾ että milloin viranpitäjä oli määrätty hoitamaan korkeampaan palkkaluokkaan kuuluvaa tointa ja hänelle tästä oli maksettava korvausta kaupungin varoista, tämän korvauksen tuli vastata ylempään luokkaan kuuluvan toimen pohjapalkkaa ole-matta kuitenkin pienempi kuin viranpitäjän aikaisempi palkka ikälisäyksineen; kuukautta lyhyemmältä ajalta ei korvausta maksettaisi. Sittemmin rahatoimikamari päätti⁴⁾, että kansakoulunopettajille ja -opettajattarille, jotka olivat määrättyt hoitamaan korkeampaan palkkaluokkaan kuuluvaa virkaa, oli maksettava viimeainittuun virkaan liittyvä pohjapalkka kuukautta lyhyemmältäkin ajalta, koska korkeamman viran hoitaminen tuntuvasti lisäsi heidän opetusvelvollisuuttansa sekä tuntimäärään että työn laatuun katsoen.

Korvaus ylityöstä. Rahatoimikamari teki päätöksen⁵⁾ kaupungin viranpitäjille ylityöstä maksettavasta korvauksesta ja lähetti⁶⁾ päätöksestä ilmoituksen kaupunginvaltuustolle.

Palkkakysymyksiä. Maaherra hyväksyi⁷⁾ maaliskuun 27 p:nä majoituslautakunnan virkailijoille vuonna 1923 maksetut palkkiot.

Köyhäinhoitolautakunnan anottua, että sen kanslian notaari ja eteisvartija, jotka eivät kuuluneet mihinkään palkkaluokkaan, vaan joilla oli kiinteä palkka, edellisellä 1,000 ja jälkimmäisellä 300 markkaa kuukaudessa, saisivat nostaa palkkansa liukuvan asteikon mukaan samojen perusteiden mukaisesti kuin muut viranpitäjät, rahatoimikamari tähän myöntyen päätti⁸⁾ osoittaa mainituille virkailijoille edelliselle 100 markan ja jälkimmäiselle 30 markan palkankorotuksen kuukaudessa loka—joulukuussa maksettavaksi kamarin käyttövaroista. Samalla kamari päätti kaupunginvaltuustolle esittää, että notaarinvirka sijoitettaisiin siyuvirkain VII palkkaluokkaan.

Talousarviota käsiteltäessä rahatoimikamari päätti⁹⁾ kehoittaa kansantalententarin johtokuntaa noudattamaan suurempaa yhtenäisyyttä lastentarhain palvelijattarien ja apulaisten palkkaukseen nähden.

Oikeusavustajan apulaisenvirka. Rahatoimikamari päätti¹⁰⁾ tiedustella oikeusaputoimistolta, eikö oikeusavustajan apulaisentoimi voitaisi lakkauttaa, jos sen sijaan perustettaisiin toimistoapulaisentoimi puhtaaksikirjoitusrekisteröinti- y. m. tehtäviä varten.

Ikäkorotusten laskeminen. Suomenkielisten kansakoulujen johtokunnan tiedusteltua kaupunginvaltuustolta, miltä tililtä muulla paikkakunnalla suoritettun virantoimituksen nojalla kansakoulunopettajille tulevat ikäkorotukset oli suoritettava ja kaupunginvaltuuston katsottua, ettei tällaisessa tapauk-

¹⁾ Rkmin pöytäk. 8 p. tammik. 24 §. — ²⁾ Ks. 1923 vuod. kert. siv. 254. — ³⁾ Rkmin pöytäk. 8 p. tammik. 17 §. — ⁴⁾ S:n 21 p. maalisk. 403 §. — ⁵⁾ S:n 25 p. tammik. 112 §. — ⁶⁾ Ks. tätä kert. siv. 135. — ⁷⁾ Rkmin jstn pöytäk. 16 p. huhtik. 1,393 §; ks. tätä kert. siv. 88. — ⁸⁾ Rkmin pöytäk. 23 p. jouluk. 1,775 §. — ⁹⁾ Rkmin pöytäk. 10 p. marrask. 1,572 §. — ¹⁰⁾ S:n 16 p. syysk. 1,259 §.

nessa ollut suoritettava ikäkorotusta¹⁾, päätti²⁾ rahatoimikamari kehoittaa mainittua johtokuntaa antamaan ehdotuksen siitä, miten kuluvana vuonna väärin maksettujen ikäkorotusten suhteen oli meneteltävä, sekä samalla huomauttaa johtokunnalle, että ennenkuin ikäkorotusmäärärahoja saatiin ottaa menosääntöehdotukseen, rahatoimikamarin palkkalautakuntana tuli antaa siihen lupa. Johtokunta ilmoitti tällöin, että milloin tällaisia ikäkorotuksia oli anottu, johtokunta lain säännösten mukaisesti ei ollut voinut tehdä muuta kuin puoltaa anomuksia, ja kansakoulutarkastaja oli niitä kannattanut, koska hän katsoi lain itseään velvoittavan; kun johtokunnan menosääntöehdotukseensa merkitsemä määräraha puheenaolevaa laatua olevia ikäkorotuksia varten kuitenkin ei sisältynyt kaupunginvaltuuston vahvistamaan menosääntöön, ei näitä ikälisäyksiä myöskään oltu maksettu vuoden varrella. Rahatoimikamari päätti³⁾ kehoittaa johtokuntaa tarkoin noudattamaan kaupunginvaltuuston kesäkuun 14 p:nä 1922 kansakoulunopettajien palkkaeduista tekemää päätöstä.

Ulosottoapulaiset E. Nordström, A. Parvio ja H. Pettersson, jotka aikaisemmin olivat toimineet kaupunginvoudinkonttorin ylimääräisinä apulaisina, palkattuina maistraatin käytettäväksi annetusta määrärahasta kunnallisliverojen perimisen jouduttamiseksi, ja jotka tammikuun 1 p:nä 1924 oli siirretty konttorin n. s. vakinaiselle osastolle, oikeutettiin⁴⁾ ikäkorotuksen saamiseksi lukemaan hyväkseen ylimääräisinä palvelemissa aika.

Kaupunginvaltuuston huhtikuun 2 p:nä tekemän päätöksen⁵⁾ mukaisesti oikeutettiin⁶⁾ köyhäinhuoltolautakunnan kirjurinapulainen E. Roos saamaan sama palkka, joka hänellä aikaisemmin ylimääräisenä apulaisena oli ollut.

Lastensuojelulautakunnan kanslistit D. Kangas ja G. Boldt olivat anoneet, että he ikäkorotuksen saamiseksi saisivat lukea hyväkseen sen ajan, jonka he vakinaisina olivat olleet lautakunnan palveluksessa, edellinen syyskuun 1 p:stä 1919, jälkimmäinen toukokuun 1 p:stä 1920, sekä maininneet, että he aluksi olivat saaneet palkan yhteismäärärahoista ja että lautakunta oli ehdottanut heidät vuoden 1922 alusta siirrettäviksi vakinaiseen palkkasääntöön, mutta että tämä oli tapahtunut vasta vuoden 1923 alusta, koska kaupunginvaltuusto vasta vuoden 1922 kuluessa oli tehnyt asiaa koskevan päätöksen⁷⁾; heidän palkkojaan ei tällöin oltu korotettu. Samaten oli kanslianhoitajatar C. Nyström, joka oli toiminut kasvatustalautakunnan kanslistina tammikuun 15 p:stä 1915 ja tammikuun 1 p:stä 1922 saanut korotetun pohjapalkan ynnä kaksi ikälisäystä, vaikka hän edellä mainitusta syystä vuonna 1922 oli saanut palkan yhteismäärärahoista, ja vuoden 1923 alusta oli siirretty vakinaiseen menosääntöön saamatta kuitenkin enää nauttia ikälisäystä, viitaten kaupunginvaltuuston huhtikuun 2 p:nä tekemään päätökseen⁸⁾ anonut sen palkkaetujen vähennyksen korvaamista, jonka hän oli kärsinyt menettäessään ikälisäyksensä. Rahatoimikamari päätti⁹⁾, että puheena olevat kolme viranpitäjää sekä lisäksi kansliaphoitajattaret A. Aminoff ja M. Tavaststjerna saisivat ikälisäyksen kolmen vuoden palveluksesta tammikuun 1 p:stä 1925 lukien.

Kaupunginkirjaston johtokunta anoi, että alemman palkkaluokan amanuensi A. Kokkonen oikeutettaisiin helmikuun 1 p:stä 1925 saamaan korotus kolmen vuoden palveluksesta, mutta koska hänellä tammikuun 1 p:nä 1924

¹⁾ Ks. tätä kert. siv. 86. — ²⁾ Rkmin pöytäk. 25 p. kesäk. 971 §. — ³⁾ S:n 23 p. syysk. 1,293 §. — ⁴⁾ S:n 13 p. toukok. 779 §. — ⁵⁾ Ks. tätä kert. siv. 85. — ⁶⁾ Rkmin pöytäk. 17 p. kesäk. 938 §; ks. 1923 vuod. kert. siv. 228. — ⁷⁾ Ks. 1922 vuod. kert. siv. 71. — ⁸⁾ Ks. tätä kert. siv. 85. — ⁹⁾ Rkmin pöytäk. 27 p. toukok. 837 §.

oli ollut toinen virka ja amanuenssintoimi vain sivutoimena, päätti¹⁾ rahatoimikamari, että hän ikäkorotuksen saamiseksi saisi lukea hyväkseen ainoastaan viime mainitun päivän jälkeisen ajan.

Sähkölaitoksen apulaiskirjanpitäjä H. Mellin esitti, että hän oli ollut laitoksen palveluksessa 12 vuotta, siitä laskujen tarkastajana vuodesta 1916 maaliskuun 15 p:nä 1922, jolloin hän astui kirjanpitäjätöimeen saamatta silloin mitään palkankorotusta. Palkkain järjestelyssä hän jäi ilman ikälisäystä, jonka hän olisi saanut, jos edelleen olisi ollut entisessä virassaan, minkä johdosta hän huomauttaen, että molemmat virat oli katsottu samanarvoisiksi, anoi oikeutta nauttia ikälisäystä. Rahatoimikamari oikeutti²⁾ hänet vuoden 1924 alusta saamaan ikälisäyksen kuuden vuoden ja huhtikuun 1 p:stä 1926 ikälisäyksen kymmenen vuoden palveluksesta.

Sittenkuin kaupunginvaltuusto toukokuun 7 p:nä oli oikeuttanut sähkölaitoksen lämmittäjän K. Knuutilan ikälisäyksen saamiseksi lukemaan hyväkseen koko sen ajan, jonka hän oli ollut toimessaan, oli Knuutila anonut ikälisäystä tammikuun 1 p:stä lähtien, jota vastoin kaupungin teknillisten laitosten hallitus katsoen, ettei kaupunginvaltuuston edellä mainitulle päätökselle ollut annettava taannehtivaa vaikutusta, oli suorittanut hänelle ikälisäystä vasta toukokuun 1 p:stä. Rahatoimikamari myöntyi³⁾ Knuutilan anomukseen.

Rahatoimikamari oikeutti⁴⁾ sähkölaitoksen virtaosaston johtajan A. Lagercrantzin ikälisäyksen saamiseksi lukemaan hyväkseen virka-aikansa laitoksen toimisto-osaston esimiehenä, koska virat olivat samanarvoiset, sekä kansakoulun taloudenhoitajan S. Ojanteen samassa tarkoituksessa lukemaan hyväkseen virkavuotensa aikaisemmissa viroissaan.

Kaisaniemen kansakoulun vahtimestari ja lämmittäjä H. A. Blomster, jonka näön heikentymisen johdosta oli ollut pakko luopua 6 vakinaiseen palkkaluokkaan kuuluvasta Nikkilän mielisairaalan koneenkäyttäjätöimestä, oikeutettiin⁵⁾ ikälisäyksen saamiseksi lukemaan hyväkseen virka-aikansa viime mainitussa toimessa.

Suomenkielisten kansakoulujen kanslian vahtimestari P. J. Salakari, joka oli siirretty⁶⁾ ylempään palkkaluokkaan, oikeutettiin⁷⁾ jatkuvasti nauttimaan ikäkorotusta kymmenen vuoden palveluksesta.

Rahatoimikamari epäsi seuraavain henkilöiden anomukset saada ikälisäykseen nähden lukea hyväkseen ajan, jonka he olivat palvelleet muussa alemmpipalkkaisessa toimessa tai ylimääräisinä: sosialilautakunnan kanslistin H. Helkeniemen⁸⁾, köyhäinholitolautakunnan tarkastajan L. Winterin⁹⁾, sähkölaitoksen mittaritoimiston johtajan B. Anderssonin¹⁰⁾, Solhemin lastentarhan johtajattaren T. Cloubergin¹⁰⁾ ja Suomenlinnan lastentarhan johtajattaren L. Waltosen¹⁰⁾ sekä viime mainitun koulun opettajattaren M. Åbergin¹¹⁾, suomenkielisten kansakoulujen veistonopettajanapulaisen P. Paldaniuksen¹²⁾ ja Kaisaniemen kansakoulun lämmittäjän A. Helanderin¹³⁾.

Viranpitäjän luokitus. Oikeuttaen asianomaiset laitokset merkitsemään vuoden 1925 menosääntöön määrärahat allamainittuja uusia yhteismäärärahoista palkattavia virkoja varten, kamari päätti sijoittaa nämä virat alempana mainittuihin palkkaluokkiin:

¹⁾ Rkmin pöytäk. 5 p. jouluk. 1,700 §. — ²⁾ S:n 8 p. tammik. 31 §. — ³⁾ S:n 5 p. jouluk. 1,703 §. — ⁴⁾ S:n 26 p. maalisk. 427 § ja 23 p. syysk. 1,294 §; ks. tätä kert. siv. 85. — ⁵⁾ Rkmin pöytäk. 23 p. syysk. 1,297 §. — ⁶⁾ Ks. tätä kert. siv. 79. — ⁷⁾ Rkmin pöytäk. 21 p. lokak. 1,491 §. — ⁸⁾ S:n 26 p. maalisk. 429 §. — ⁹⁾ S:n 9 p. syysk. 1,221 §. — ¹⁰⁾ S:n 9 p. syysk. 1,222 §. — ¹¹⁾ S:n 23 p. syysk. 1,300 §. — ¹²⁾ S:n 30 p. syysk. 1,343 §; ks. tätä kert. siv. 87. — ¹³⁾ Rkmin pöytäk. 28 p. lokak. 1,520 §.

kaksi tuberkulootisten tiedonantotoimiston ja poliklinikan lysoolipesijätärtä 8 luokkaan¹⁾;

Nikkilän mielisairaalan pesuapulaisen 3 luokkaan²⁾;

kaksi saman sairaalan palvelijatarta 1 luokkaan²⁾;

kaksi Kivelän sairaalan renkiä 6 luokkaan²⁾;

saman sairaalan siivojattaren 1 luokkaan²⁾; sekä

sähkölaitoksen konttoriapulaisen 14 luokkaan, syyskuun 1 p:stä lukien³⁾.

Rahatoimikamari päätti⁴⁾ lakkauttaa yhden 16 yhteispalkkaluokkaan kuuluneen kaasulaitoksen konttoriapulaisentoimen ja sen sijaan perustaa 18 luokkaan kuuluvan sivutuotteiden myynnin esimiehen toimen.

Seuraavat yhteismäärärahoista palkatut viranpitäjät siirrettiin ylempään palkkaluokkaan:

kaupungintalon (Pohj. Esplanadikadun 11—13) lämmittäjä H. Gustafsson 11:nnestä 12 luokkaan, tammikuun 1 p:stä 1925 lukien⁵⁾;

tilastokonttorin ylim. amanuenssi E. Ruuth 13:nnestä 14 luokkaan tammikuun 1 p:stä lukien⁶⁾;

vesijohtolaitoksen rahastaja 13:nnestä 14 luokkaan toukokuun 1 p:stä lukien⁷⁾;

yksi kaasulaitoksen konttoriapulainen 14:nnestä 15 luokkaan, kaksi saman viran haltijaa 13:nnestä 14 luokkaan ja yksi 12:nnestä 13 luokkaan huhtikuun 1 p:stä lukien⁸⁾;

kaasu- ja sähkölaitosten rahastajat 13:nnestä 14 luokkaan tammikuun 1 p:stä lukien⁹⁾;

kaasu- ja sähkölaitosten mittarinlukijat 11:nnestä 12 luokkaan toukokuun 1 p:stä lukien¹⁰⁾;

yksi sähkölaitoksen teknillisen osaston konekirjoittajan toimi, jonka haltijalle oli uskottuna myöskin kirjeenvaihdon hoito ja muita konttoritehtäviä, minkä johdosta häneltä vaadittiin kielitaitoa, 12:nnestä 14 luokkaan, heinäkuun 1 p:stä lukien¹¹⁾; sekä

rakennuskonttorin katuosaston johtaja insinööri G. Nyström 22:sesta 23 luokkaan ja konttorin kaupunginasemakaavaosaston piirustaja F. Koppel 16:nnestä 18 luokkaan, syyskuun 1 p:stä lukien¹²⁾.

Rakennuskonttorin huonerakennusosaston arkkitehti P. Blomstedt siirrettiin¹²⁾ 21 yhteispalkkaluokkaan ja konttorin arkistonhoitaja 1 luokkaan.

Puhtaanapitohallitus oikeutettiin¹³⁾ korottamaan laitoksen työnjohtajien palkkoja, jotka aikaisemmin oli maksettu sen työmäärärahoista 4, 5, 6 ja 7 yhteispalkkaluokan mukaisesti ja maksamaan ne maaliskuun 1 p:stä lukien lähinnä korkeamman palkkaluokan mukaan ehdoin, ettei työmäärärahoja tämän johdosta ylitetty.

Henkilökohtaisia pankanlisäyksiä myönnettiin rakennuskonttorin satamaosaston insinöörille F. Seidererille 800 markkaa kuukaudessa kuluvalta vuodelta¹⁴⁾, rakennuskonttorin huonerakennusosaston konttoriapulaiselle H. Sylvanderille 400 markkaa kuukaudessa kesäkuun 1 p:stä lukien¹⁵⁾ ja rakennuskonttorin kaupunginasemakaavaosaston piirustajalle A. Tammilehdolle 300 markkaa kuukaudessa syyskuun 1 p:stä lukien¹⁶⁾.

¹⁾ Rkm:n pöytäk. 4 p. marrask. 1,548 §. — ²⁾ S:n 22 p. heinäk. 1,077 §. — ³⁾ S:n 2 p. syysk. 1,197 §. — ⁴⁾ S:n 2 p. toukok. 731 §. — ⁵⁾ S:n 28 p. lokak. 1,521 §. — ⁶⁾ S:n 11 p. tammik. 60 §. — ⁷⁾ S:n 15 p. huhtik. 663 §. — ⁸⁾ S:n 26 p. maalisk. 426 §. — ⁹⁾ S:n 25 p. tammik. 114 §. — ¹⁰⁾ S:n 15 p. huhtik. 665 §. — ¹¹⁾ S:n 15 p. heinäk. 1,031 §. — ¹²⁾ S:n 30 p. syysk. 1,346 §. — ¹³⁾ S:n 4 p. maalisk. 321 §. — ¹⁴⁾ S:n 22 p. tammik. 101 §. — ¹⁵⁾ S:n 27 p. toukok. 840 §. — ¹⁶⁾ S:n 30 p. syysk. 1,346 §.

Vahvistettuja palkkoja. Rahatoimikamari myönsi alempana mainituille viranpitäjille palkkaa tai palkkiota seuraavat määrät:

sille henkilölle, jolle maistraatin ja raastuvanoikeuden huoneistojen sisäinen hoito sekä laitosten irtaimiston valvonta oli uskottu, 300 markkaa kuukaudessa tammikuun 1 p:stä 1925 lukien maksettavaksi kamarin käyttövaroista ¹⁾);

viiden kuukauden ajaksi toimeensa otetulle rahatoimikamarin asiamiesosaston apulaiselle 3,500 markkaa kuukaudessa ²⁾);

rahatoimikamarin kanslian vahtimestarinapulaiselle E. Ahlströmille 770 markkaa lokakuun 1 p:stä lukien; korotus, 70 markkaa kuukaudessa, oli suoritettava rahatoimikamarin käyttövaroista ³⁾);

everstiluutnantti I. Lydmanille kaupungin virutushuoneiden valvonnasta 250 markkaa kuukaudessa kesäkuun 1 p:stä lukien ⁴⁾);

talonisännöitsijä K. Gustavsonille kaupungin hätäasuntojen valvonnasta 1,200 markkaa kuukaudessa tammikuun 1 p:stä lukien maksettavaksi rahatoimikamarin käyttövaroista ⁵⁾);

notaari S. Puraselle kaupungin halkojen jakelun hoidosta kamarin käyttövaroista 1,000 markkaa kuukaudessa ⁶⁾ sekä

halkokonttorin liikeasiain selvittelystä marraskuun 1 p:n 1923 ja marraskuun 1 p:n 1924 välisenä aikana samoista varoista 800 markkaa kuukaudessa ⁷⁾);

enintään neljäksi kuukaudeksi marraskuun 1 p:stä lukien revisionikonttorin palvelukseen otetulle tilapäiselle apulaiselle 1,200 markkaa kuukaudessa maksettavaksi kamarin käyttövaroista ⁸⁾);

urheilulautakunnan sihteerille 300 markkaa kuukaudessa tammikuun 1 p:stä lukien maksettavaksi rahatoimikamarin käyttövaroista ⁹⁾);

seuraaville maitolaboratorin viranpitäjille: eläinlääkäri H. Tallqvistille 1,500 markkaa, näytteenottaja E. Kuhlmanille 1,450 markkaa, laboratorinapulaiselle R. Tandefeltille 1,055 markkaa sekä vahtimestari H. Martinmäelle 1,055 markkaa menosääntöön maidontarkastuksen laajentamista varten merkitystä määrärahasista ¹⁰⁾);

keskussairaalan käyttöohjelmaa laatimaan asetetun komitean palvelukseensa ottamalle arkkitehdille E. Forsmanille 7,000 markkaa kuukaudessa helmikuun 1 p:n ja syyskuun 30 p:n väliseltä ajalta ¹¹⁾);

Bengtsårin kasvatuslaitoksessa puhjenneen trakoomikultaudin johdosta laitoksen palvelukseen otetulle sairaanhoitajattarelle 1,200 markkaa kuukaudessa, kuitenkin enintään 6,000 markkaa, maksettavaksi kamarin käyttövaroista ¹²⁾);

kirjaltajain yhdenpäivänkoulun latomisen opettajalle 30,000 markkaa vuodessa syyskuun 1 p:stä lukien ¹³⁾);

yleisen ammattilaiskoulun johtajalle mainitun toimen hoidosta 6,000 markkaa vuodessa tammikuun 1 p:stä 1925 lukien ¹⁴⁾);

yhdelle rakennuskonttorin huonerakennusosaston ylimääräiselle konttoriapulaiselle kuuden kuukauden ajalta 1,300 markkaa kuukaudessa ¹⁵⁾); sekä

¹⁾ Rkmin pöytäk. 2 p. jouluk. 1,687 §. — ²⁾ S:n 10 p. kesäk. 909 §. — ³⁾ S:n 23 p. jouluk. 1,779 §. — ⁴⁾ S:n 15 p. heinäk. 1,042 §. — ⁵⁾ S:n 5 p. helmik. 178 §. — ⁶⁾ Rkmin jstn pöytäk. 30 p. tammik. 477 §; ks. 1923 vuod. kert. siv. 232. — ⁷⁾ Rkmin pöytäk. 2 p. jouluk. 1,698 §; ks. 1923 vuod. kert. siv. 232. — ⁸⁾ Rkmin pöytäk. 28 p. lokak. 1,536 §. — ⁹⁾ S:n 5 p. helmik. 176 §. — ¹⁰⁾ Rkmin jstn pöytäk. 20 p. helmik. 779 §. — ¹¹⁾ S:n 27 p. helmik. 820 §. — ¹²⁾ Rkmin pöytäk. 29 p. heinäk. 1,096 §. — ¹³⁾ S:n 26 p. syysk. 1,323 §. — ¹⁴⁾ S:n 3 p. lokak. 1,373 §. — ¹⁵⁾ S:n 30 p. syysk. 1,346 §.

sähkölaitokseen perustetun uuden apulaiskassanhoitajantoimen haltijalle 1,600 markkaa kuukaudessa maksettavaksi laitoksen määrärahasta konttori-apulaisia y. m. varten¹⁾.

Esiteltäessä kaupunginvaltuuston päätöstä²⁾ ylimääräisen palkkion suorittamisesta köyhäinhoidon apulaisjohtajalle J. Jakobssonille lastensuojelulautakunnan huostaansa ottamien lasten hoidosta ja ylläpidosta kaupungille tulevan korvauksen perimisestä rahatoimikamari päätti³⁾ huomauttaa köyhäinhoitolautakunnalle, että puheena oleva tehtävä koski lastensuojelulautakunnan vahvistamien maksujen sekä veloitusta että kannantaa.

Rahatoimikamari vahvisti⁴⁾ kamarin kanslian, työnvälitystoimiston ja rakennustarkastuskonttorin siivoojattarille suoritettavien palkkioiden määrän ja osoitti tarpeelliset lisämäärärahat käyttövaroistaan.

Poliisilaitoksen puunkantajille oli syyskuun 1 p:stä lähtien maksettava halkojen sisäänheitosta, pinoamisesta ja ylökannosta 60 markan hyvitys syleltä; tarpeellinen määrärahan lisäys oli otettava laitoksen lämmitysmäärärahasta⁵⁾.

Luontoisedut. Rahatoimikamari päätti⁶⁾, että kaupungin Vanhassakaupungissa olevissa rakennuksissa asuville vesijohtolaitoksen viranpitäjille tuleva polttoainemäärä oli oleva enintään 1½ syltä koivuhalkoja jokaista asuinhuonetta kohden, 2½ syltä keittiötä varten ja ½ syltä kylpyhuonetta varten, kaikki laskettuna vuotta kohden ja toimitettuna asianomaisen halkovajojen ulkopuolelle.

Kaupunginpuutarhurille tulevat luontoisedut vahvistettiin⁷⁾ seuraaviksi: kaupunginpuutarhan alueella sijaitseva kolmen huoneen ja keittiön huoneisto halkoineen, navettatila yhdelle lehmälle samalta alueelta sekä 2,000 m² puutarhamaata kaupunginpuutarhan ulkopuolelta.

Rahatoimikamari vahvisti⁸⁾ ne poistot, jotka nautittujen luontoisetujen johdosta oli vähennettävä Käpylän alueen kunnallisen sairaanhoitajattaren, lastensuojelulautakunnan lastenkotien ja kasvatustilojen palveluksessa olevien ompelijattarien, keittäjättärien, siivoojattarien ja palvelijattarien sekä sähkölaitoksen ensimmäisen käyttöinsinöörin ja kaupunginpuutarhurin käteis-palkoista.

Viransijaisuuspalkkioita. Rahatoimikamarin vahtimestarinapulaisen kesäloman aikaisen sijaisen palkkaamiseksi kamari osoitti⁹⁾ käyttövaroistaan enintään 1,000 markkaa; sittemmin otettiin¹⁰⁾ nuorukainen A. Salakari kamarin kanslian vahtimestarinapulaisen sijaiseksi elokuun ajaksi ja hänelle maksettiin mainituista varoista 500 markan palkkio.

Kaupunginkamreeri P. J. Björkille, joka helmikuun ajaksi oli vapautettu¹¹⁾ vakinaisista virkatehtävistään laatiakseen ehdotuksen kannantalaitoksen uudestijärjestämiseksi¹²⁾, oli rahatoimikamarin käyttövaroista suoritettava¹³⁾ palkkio, joka vastasi hänen vakinaista palkkaansa. Kaupunginkamreerin virkavapauden aikaisen sijaisen tuli myöskin saada¹³⁾ mainituista käyttö-

1) Rkmin pöytäk. 15 p. huhtik. 664 §. — 2) Ks. 1923 vuod. kert. siv. 219 ja tätä kert. siv. 88. — 3) Rkmin pöytäk. 26 p. helmik. 272 §. — 4) S:n 5 p. helmik. 159 § ja 23 p. jouluk. 1,776 § sekä rkmin jstn pöytäk. 30 p. huhtik. 1,612 §. — 5) Rkmin pöytäk. 3 p. lokak. 1,384 §. — 6) Rkmin pöytäk. 25 p. kesäk. 976 §. — 7) S:n 4 p. marrask. 1,545 §. — 8) S:n 12 p. helmik. 208 §, 5 p. helmik. 174 §, 15 p. tammik. 76 § ja 4 p. marrask. 1,545 §. — 9) S:n 30 p. toukok. 877 §. — 10) S:n 19 p. elok. 1,175 §. — 11) Ks. tätä kert. siv. 280. — 12) Ks. 1921 vuod. kert. siv. 303. — 13) Rkmin pöytäk. 29 p. tammik. 150 §; päätös pantiin toimeen siten, että kamreeri Björk nosti vakinaisen palkkansa ja ainoastaan viransijaisuuspalkkio suoritettiin kamarin käyttövaroista.

varoista kamreeri Björkin palkkaa vastaava palkkio. Myöhemmin tehdyn päätöksen ¹⁾ nojalla saatiin sijaispalkkio käyttää tarpeellisten ylimääräisten apulaisten palkkaamiseen. Sittenkuin kamreeri Björkille oli myönnetty ²⁾ edelleen 6 viikon virkavapaus, osoitti ³⁾ rahatoimikamari käyttövaroistaan 7,500 markkaa eräiden virkain hoidattamiseksi samoin kuin mahdollisesti tarvittavien ylimääräisten työvoimain palkkaamiseksi rahatoimikonttoriin mainituksi ajaksi.

Rahatoimikonttorin siivoojattarien kesälomasijaisten palkkaamiseksi rahatoimikamari osoitti ⁴⁾ käyttövaroistaan 700 markkaa.

Rahatoimikamarin puhelinkeskuksenhoitajan sijaisen palkkaamiseksi kamari osoitti ⁵⁾ käyttövaroistaan 800 markkaa puhelinkeskusta varten olevasta määrärahasta.

Talonisännöitsijän kesäloman aikaisen sijaisen palkkaamiseksi rahatoimikamari osoitti ⁶⁾ 3,000 markkaa ja talonisännöitsijän kanslia-apulaisen sijaisen palkkaamiseksi 1,200 markkaa maksettavaksi kaupungin kiinteän omaisuuden menosäännön sekalaisten menojen määrärahasta.

Kaupungintalon (ent. seurahuoneen) yövartijan sijaisen palkkaamiseksi rahatoimikamari osoitti ⁷⁾ käyttövaroistaan 800 markkaa.

Sijaisten palkkaamiseksi Ruoholahden ja Sörnäsän rantatien virutushuoneiden järjestysmiesten kesäloman ajaksi rahatoimikamari osoitti ⁸⁾ käyttövaroistaan yhteensä 600 markkaa.

Sijaisen palkkaamiseksi kansanpuistojen valvojalle tämän kesäloman ajaksi rahatoimikamari osoitti ⁹⁾ 1,500 markkaa tähän tarkoitukseen menosääntöön merkitystä määrärahasta.

Satamahallituksen kanslian kirjuriapulaisen sijaisen palkkaamiseksi rahatoimikamari osoitti ¹⁰⁾ käyttövaroistaan 1,000 markkaa.

Terveystenhoitolautakunnan sihteerin A. Tuomisen kesäloman aikaisen sijaisen palkkaamiseksi rahatoimikamari osoitti ¹¹⁾ käyttövaroistaan 900 markkaa.

Sijaisen palkkaamiseksi siksi ajaksi, jolloin Käpylän alueen kunnallisella sairaanhoitajattarella oli kesälomaa, rahatoimikamari osoitti ¹²⁾ käyttövaroistaan 1,200 markkaa.

Sittenkuin sairaalatarkastaja G. Palanderille oli myönnetty virkavapautta ulkomaille tehtävää tutkimusmatkaa varten ja sairaalain tiliviraston kamreeri A. Danielson oli määrätty oman virkansa ohella hoitamaan sairaalatarkastajan virkaa, osoitti ¹³⁾ rahatoimikamari käyttövaroistaan 2,000 markan sijaispalkkion.

Useimmissa yllämainituissa tapauksissa rahatoimikamari päätti kehoittaa asianomaisia virastoja merkitsemään menosääntöehdotuksiinsa tarpeelliset sijaismäärärahat.

Sekalaisia palkkioita. Kunnallisverojen kantoa varten otettujen tilapäisten rahastonhoitajain palkkio korotettiin ¹⁴⁾ 175 markasta 200 markkaan päivältä ja tarkastajain palkkio 60 markasta 70 markkaan päivältä.

Rahatoimikamari osoitti ¹⁵⁾ käyttövaroistaan 1,200 markkaa niiden rahatoimikonttorin viranpitäjäin palkkioiksi, jotka olivat avustaneet talousarvion käsittelyssä.

¹⁾ Rkmin jstn pöytäk. 30 p. tammik. 502 §. — ²⁾ Ks. tätä kert. siv. 155. — ³⁾ Rkmin pöytäk. 15 p. huhtik. 642 §. — ⁴⁾ S:n 15 p. heinäk. 1,041 §. — ⁵⁾ S:n 15 p. heinäk. 1,051 §. — ⁶⁾ Rkmin jstn pöytäk. 21 p. toukok. 1,876 §. — ⁷⁾ S:n 21 p. toukok. 1,875 §. — ⁸⁾ S:n 7 p. elok. 2,516 § ja 3 p. syysk. 2,659 §. — ⁹⁾ Rkmin pöytäk. 1 p. heinäk. 1,002 §. — ¹⁰⁾ S:n 29 p. heinäk. 1,094 §. — ¹¹⁾ S:n 17 p. kesäk. 937 §. — ¹²⁾ S:n 1 p. heinäk. 1,012 §. — ¹³⁾ S:n 3 p. lokak. 1,375 §. — ¹⁴⁾ S:n 23 p. syysk. 1,284 §. — ¹⁵⁾ S:n 9 p. jouluk. 1,718 §.

Sen komitean sihteerille, joka oli laatinut ehdotuksen uudeksi poliisijärjestykseksi, osoitettiin¹⁾ rahatoimikamarin käyttövaroista 3,500 markkaa ja komitean vahtimestarille 280 markkaa.

Uuden poliisijärjestysehdotuksen suomentamisesta myönnettiin²⁾ kielenkääntäjä K. V. Puuskalle 1,000 markan palkkio, joka oli suoritettava rahatoimikamarin käyttövaroista.

Insinööri O. W. Fagerholmille myönnettiin³⁾ 3,000 markan palkkio eräiden höyrykattilain tarkastuksesta; määrä oli suoritettava rahatoimikamarin käyttövaroista.

Rakennuskonttorin piirtäjälle E. Monnille myönnettiin⁴⁾ rahatoimikamarin käyttövaroista 1,000 markan palkkio Hertonäsin huvilain valvonnasta.

Poliisikonstaapeli K. Spaakille myönnettiin⁵⁾ niinikään kamarin käyttövaroista 200 markkaa Forsbyn työväenasuntojen hoidosta.

Kalastaja G. A. Liljebergille myönnettiin⁶⁾ 300 markkaa kaupungin vesissä tapahtuvan puutavarain lauttauksen valvonnasta; palkkio oli suoritettava menosääntöön tähän tarkoitukseen merkitystä määrärahasista.

Rahatoimikamari myönsi⁷⁾ käyttövaroistaan 2,700 markkaa palkkioiksi sen sovinto-oikeuden puheenjohtajalle ja jäsenille, joka oli käsitellyt kaupungin ja Jyväskylän—Päijänteen laivaosakeyhtiön välistä riitakysymystä.

Viransijaisuuspalkkiolta viranpitäjän sairauden ajalta rahatoimikamari myönsi seuraavissa tapauksissa ja allamainitut määrät tätä tarkoitusta varten menosääntöön merkitystä määrärahasista:

maistraatin notaarin A. Tuomisen sijaiselle loka—joulukuun ajalta 1923 sekä huhti- ja toukokuulta 1924 600 markkaa kuukaudelta⁸⁾;

maistraatin kanslistin E. Ahlmanin sijaiselle kahden kuukauden ajalta 1,300 markkaa kuukaudelta⁹⁾;

toisen julkisen notaarin W. Toppeliuksen sijaiselle joulukuun 7 p:n 1923 ja tammikuun 5 p:n 1924 väliseltä ajalta 1,200 markkaa sekä heinä- ja elokuulta 1924 2,750 markkaa kuukaudelta¹⁰⁾;

ulosottoapulaisen N. T. Helinin sijaiselle kahden kuukauden ajalta 1,835 markkaa kuukaudelta¹¹⁾;

vanhemman oikeusneuvosmiehen A. Wendellin sijaiselle toukokuun 3 ja 24 p:n väliseltä ajalta 1,500 markkaa, minkä ohessa oikeusneuvosmies Wendellille rahatoimikamarin käyttövaroista osoitettiin 947:64 markkaa menetetyn puheenjohtajanpalkkion ja haastelunastuksen korvaukseksi¹²⁾;

vanhemman oikeusneuvosmiehen I. Bläfieldin sijaiselle yhden kuukauden ajalta 2,000 markkaa, minkä ohessa neuvosmies Bläfieldille rahatoimikamarin käyttövaroista osoitettiin 975 markkaa menetetyn puheenjohtajanpalkkion sekä haastelunastuksen korvaukseksi¹³⁾;

rahatoimikamarin asiamiesosaston konttorikirjurin D. Hohenthalin sijaiselle neljän viikon ajalta 1,100 markkaa¹⁴⁾;

rahatoimikonttorin konttorikirjurin H. Rikbergin sijaiselle kahden kuukauden ajalta 1,600 markkaa kuukaudelta¹⁵⁾;

¹⁾ Rkmin jstn pöytäk. 15 p. heinäk. 2,384 §. — ²⁾ S:n 15 p. heinäk. 2,294 §. — ³⁾ S:n 16 p. huhtik. 1,490 §. — ⁴⁾ Rkmin pöytäk. 30 p. jouluk. 1,790 §. — ⁵⁾ Rkmin jstn pöytäk. 10 p. jouluk. 4,209 §. — ⁶⁾ S:n 3 p. kesäk. 1,922 §. — ⁷⁾ Rkmin pöytäk. 7 p. elok. 1,110 §. — ⁸⁾ S:n 8 p. tammik. 29 § ja Rkmin jstn pöytäk. 9 p. huhtik. 1,363 § ja 30 p. huhtik. 1,609 §. — ⁹⁾ Rkmin jstn pöytäk. 10 p. kesäk. 2,089 § ja Rkmin pöytäk. 2 p. syysk. 1,207 §. — ¹⁰⁾ Rkmin jstn pöytäk. 16 p. tammik. 171 § ja Rkmin pöytäk. 30 p. toukok. 874 §. — ¹¹⁾ Rkmin pöytäk. 12 p. helmik. 207 §. — ¹²⁾ Rkmin jstn pöytäk. 10 p. kesäk. 2,090 §. — ¹³⁾ Rkmin pöytäk. 30 p. toukok. 875 §. — ¹⁴⁾ Rkmin jstn pöytäk. 12 p. maalisk. 987 §. — ¹⁵⁾ Rkmin pöytäk. 4 p. maalisk. 314 § ja Rkmin jstn pöytäk. 2 p. huhtik. 1,287 §.

- rahatoimikonttorin ylimääräisen konttorikirjurin H. Wärnhjelmin sijaiselle yhden kuukauden ajalta 1,300 markkaa ¹⁾;
- rahatoimikonttorin ylimääräisen konttorikirjurin A. Rönnbäckin sijaiselle yhden kuukauden ajalta 1,300 markkaa ²⁾;
- rahatoimikonttorin ylimääräisen apulaisen A. Happosen sijaiselle yhden kuukauden ajalta 1,200 markkaa ³⁾;
- satamakannantakonttorin vahtimestarin W. Strömsténin sijaiselle kahden kuukauden ajalta 2,600 markkaa ⁴⁾;
- rakennustarkastaja M. Gripenbergin sijaiselle kahden kuukauden ajalta 8,000 markkaa ⁵⁾;
- työnvälitystoimiston apulaisen E. Bauerin sijaiselle yhden kuukauden ajalta 1,400 markkaa ⁶⁾;
- kaupunginmuseon vahtimestarin ja lämmittäjän O. Salinin sijaiselle tammikuun 1 p:stä 21 p:än 600 markkaa ⁷⁾;
- terveydenhoitolautakunnan sihteerin A. Tuomisen sijaiselle huhti- ja touko-kuulta 900 markkaa kuukaudelta ⁸⁾;
- terveydenhoitolautakunnan toimiston päivystäjän M. Snellmanin sijaiselle marraskuun 14 p:n ja joulukuun 31 p:n väliseltä ajalta 1,500 markkaa ⁹⁾;
- terveydenhoitolautakunnan toimiston tiedonantojen noutajan H. Leschin sijaiselle kahden kuukauden ajalta 1,260 markkaa ¹⁰⁾;
- terveyspoliisin kaitsijan J. Roosin sijaiselle kahden kuukauden ajalta 1,500 markkaa kuukaudelta ¹¹⁾;
- ammattientarkastaja I. Grönbergin sijaiselle yhden kuukauden ajalta 1,200 markkaa ¹²⁾;
- terveyspoliisin lysoolipesijättären E. Raatikaisen sijaiselle elokuun 15 p:n ja syyskuun 30 p:n väliseltä ajalta 1,200 markkaa ¹³⁾;
- tuberkuloosipoliklinikan ylihoitajattaren E. Åbergin sijaisille kahden kuukauden ajalta 1,150 markkaa kuukaudelta ¹⁴⁾;
- terveydellisten tutkimusten laboratorioin bakteriologisen osaston johtajan vapaah. A. de la Chapellen sijaiselle kahden kuukauden ajalta 1,500 markkaa kuukaudelta ¹⁵⁾;
- lihantarkastusaseman päiväkirjanpitäjän U. Forssellin sijaiselle kymmenen päivän ajalta 430 markkaa ¹⁶⁾;
- lihantarkastusaseman triküinintutkijan I. Berglundin sijaisille 17 päivän ajalta joulukuussa 1923 ja tammikuussa 1924 sekä lokakuun 1 ja 8 p:n väliseltä ajalta yhteensä 1,034: 30 markkaa ¹⁷⁾;
- lihantarkastusaseman leijmaajan B. Wulffin sijaiselle 9 päivältä vuonna 1923 405 markkaa ¹⁸⁾;
- lihantarkastusaseman kantajan J. Träskmanin sijaiselle syyskuun 29 p:n ja lokakuun 11 p:n väliseltä ajalta 480 markkaa ¹⁹⁾;
- maitolaboratorioin pesijättären M. Martinmäen sijaiselle tammikuun 8 ja 23 p:n väliseltä ajalta 500 markkaa ²⁰⁾;

¹⁾ Rkmin pöytäk. 25 p. kesäk. 975 §. — ²⁾ S:n 8 p. tammik. 16 §. — ³⁾ Rkmin jstn pöytäk. 17 p. kesäk. 2,156 §. — ⁴⁾ S:n 17 p. syysk. 2,937 §. — ⁵⁾ S:n 14 p. toukok. 1,754 §. — ⁶⁾ S:n 29 p. lokak. 3,605 §. — ⁷⁾ S:n 5 p. maalisk. 930 §. — ⁸⁾ S:n 16 p. huhtik. 1,460 § ja 21 p. toukok. 1,872 §. — ⁹⁾ S:n 26 p. marrask. 4,074 § ja 18 p. jouluk. 4,353 §. — ¹⁰⁾ S:n 6 p. helmik. 548 § ja 5 p. maalisk. 929 §. — ¹¹⁾ Rkmin pöytäk. 3 p. lokak. 1,376 §. — ¹²⁾ Rkmin jstn pöytäk. 20 p. maalisk. 1,094 §. — ¹³⁾ Rkmin pöytäk. 2 p. syysk. 1,196 §. — ¹⁴⁾ S:n 11 p. marrask. 1,575 §. — ¹⁵⁾ S:n 15 p. heinäk. 1,040 §. — ¹⁶⁾ Rkmin jstn pöytäk. 23 p. tammik. 346 §. — ¹⁷⁾ S:n 23 p. tammik. 343 § ja Rkmin pöytäk. 14 p. lokak. 1,454 §. — ¹⁸⁾ Rkmin jstn pöytäk. 9 p. tammik. 63 §. — ¹⁹⁾ Rkmin pöytäk. 14 p. lokak. 1,454 §. — ²⁰⁾ Rkmin jstn pöytäk. 21 p. toukok. 1,873 §.

Nikkilän mielisairaalan toisen alilääkärin A. Trouppin sijaiselle kahden kuukauden ajalta 2,000 markkaa kuukaudelta ¹⁾;

köyhäinhuoltolautakunnan kanslianjohtajattaren H. von Creutleinin sijaiselle 6 viikon ajalta 1,350 markkaa ²⁾;

köyhäinhuoltolautakunnan avustavan kanslianjohtajattaren A. Grönvikin sijaiselle yhden kuukauden ajalta 900 markkaa ³⁾;

köyhäinhuoltolautakunnan tarkastajan S. Soldanin sijaiselle 2 viikon ajalta 450 markkaa ⁴⁾;

köyhäinhuoltolautakunnan tarkastajan L. Winterin sijaiselle 2 kuukauden ajalta 900 markkaa kuukaudelta ⁵⁾;

köyhäinhuoltolautakunnan tarkastajan L. Nymanin sijaiselle 4 viikon ajalta 900 markkaa ⁶⁾;

köyhäinhuoltolautakunnan tarkastajan S. Amirchanjanzin sijaiselle marraskuun 24 p:n ja joulukuun 7 p:n väliseltä ajalta 450 markkaa ⁷⁾;

köyhäinhuoltolautakunnan diakonissan O. Lyytikäisen sijaiselle kahden kuukauden ajalta 900 markkaa kuukaudelta ⁸⁾;

köyhäinhoidon kassa- ja tiliviraston kirjanpitäjän E. Johanssonin sijaiselle 2 kuukaudelta 3,600 markkaa ⁹⁾;

köyhäinhuoltolautakunnan vahtimestarin Å. Kullbergin sijaiselle 2 kuukauden ajalta 1,200 markkaa ¹⁰⁾;

kunnalliskodin konttoristin J. Josefssonin sijaiselle 2 kuukaudelta 2,000 markkaa ¹¹⁾;

lastensuojelulautakunnan naisopastajien O. Sarinin ja V. Wessmanin sijaiselle yhden kuukauden ja kahden viikon viransijaisuuksista määrän, joka vastasi 3 palkkaluokan peruspalkkaa IV asteikon mukaan ¹²⁾;

lastensuojelulautakunnan naisopastajan M. Ekholmin sijaiselle 3 viikon ajalta 950 markkaa ¹³⁾;

lastensuojelulautakunnan vahtimestarin H. Niemuran sijaisille 2 kuukauden ajalta 1,200 markkaa kuukaudelta ¹⁴⁾;

Ryttylän kasvatuslaitoksen johtajan T. Röngän sijaiselle 2 kuukauden ajalta 2,500 markkaa kuukaudelta ¹⁵⁾;

Sjötorpin kasvatuslaitoksen johtajattaren E. Antinin sijaiselle 2 kuukauden ajalta 2,200 markkaa kuukaudelta ¹⁶⁾;

Kullantorpan lastenkodin johtajattaren E. Ahlgrenin sijaiselle 2 kuukauden ajalta 2,420 markkaa ¹⁷⁾;

Kullantorpan lastenkodin hoitajattaren M. Oksasen sijaiselle marraskuun 15 p:n 1923 ja tammikuun 15 p:n 1924 väliseltä ajalta 550 markkaa kuukaudelta, jolloin vuoden 1923 osalle kuuluva määrä oli suoritettava mainitun vuoden säästyneistä määrärahoista ¹⁸⁾;

Kullantorpan lastenkodin hoitajattaren A. Carlénin sijaiselle 2 kuukauden ajalta 550 markkaa kuukaudelta ¹⁹⁾;

¹⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 21 p. toukok. 1,878 § ja rkmrin pöytäk. 22 p. heinäk. 1,078 §. — ²⁾ Rkmrin pöytäk. 9 p. syysk. 1,224 §. — ³⁾ Rkmrin jstn pöytäk 20 p. maalisk. 1,093 §. — ⁴⁾ S:n 9 p. tammik. 55 §. — ⁵⁾ S:n 9 p. tammik. 56 § ja 12 p. maalisk. 1,020 §. — ⁶⁾ S:n 16 p. huhtik. 1,458 §. — ⁷⁾ S:n 10 p. jouluk. 4,214 §. — ⁸⁾ Rkmrin pöytäk. 14 p. lokak. 1,449 § ja 11 p. marrask. 1,577 §. — ⁹⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 16 p. huhtik. 1,459 §. — ¹⁰⁾ S:n 27 p. helmik. 861 §. — ¹¹⁾ S:n 20 p. maalisk. 1,095 §. — ¹²⁾ S:n 3 p. kesäk. 2,005 §. — ¹³⁾ S:n 3 p. jouluk. 4,136 §. — ¹⁴⁾ S:n 16 p. huhtik. 1,457 ja 3 p. kesäk. 2,004 §. — ¹⁵⁾ Rkmrin pöytäk. 19 p. elok. 1,173 §. — ¹⁶⁾ S:n 18 p. marrask. 1,622 §. — ¹⁷⁾ S:n 11 p. marrask. 1,576 §. — ¹⁸⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 6 p. helmik. 546 §. — ¹⁹⁾ S:n 30 p. huhtik. 1,610 § ja rkmrin pöytäk. 29 p. heinäk. 1,095 §.

Kullantorpan lastenkodin siivoojattaren S. Kvistin sijaiselle yhden kuukauden ajalta 300 markkaa¹⁾;

Oulunkylän lastenkodin hoitajattaren H. Virran sijaiselle marraskuun 26 p:n 1923 ja tammikuun 26 p:n 1924 väliseltä ajalta 550 markkaa kuukaudelta, jolloin vuoden 1923 osalle kuuluva määrä oli suoritettava mainitun vuoden säästyneistä määrärahoista ja 476: 65 markkaa vuoden 1924 määrärahoista sairauden aikaisia viransijaisia varten²⁾;

Oulunkylän lastenkodin hoitajattaren C. Heiden sijaiselle yhden kuukauden ajalta 550 markkaa³⁾;

Töölön suomalaisen kansakoulun vahtimestarin ja lämmittäjän J. Lehtosen sijaiselle 648 markkaa 81 tunnilta, laskettuna 8 markan mukaan tunnilta⁴⁾; suomenkielisten kansakoulujen siivoojattaren S. Laukkasen sijaiselle 8 viikolta 1,000 markkaa⁵⁾;

kaupunginkirjaston amanuenssin I. Hellströmin sijaiselle tammikuun 2 ja 14 p:n väliseltä ajalta 440 markkaa ja edelleen 6 viikolta 1,440 markkaa⁶⁾;

kaupunginkirjaston amanuenssin J. Gripenbergin sijaiselle yhden kuukauden ajalta 1,064 markkaa⁷⁾;

kaupunginkirjaston amanuenssin E. Liljeströmin sijaiselle tammikuun 3 ja 9 p:n väliseltä ajalta 144 markkaa⁷⁾;

kaupunginkirjaston amanuenssin G. Ahngerin sijaiselle tammikuun 19 p:n ja helmikuun 3 p:n väliseltä ajalta 568 markkaa⁷⁾;

kaupunginkirjaston amanuenssin A. Hertzin sijaiselle tammikuun 9 p:n ja helmikuun 11 p:n väliseltä ajalta 1,152 markkaa⁸⁾;

kaupunginkirjaston amanuenssin I. Weckmanin sijaiselle helmikuun 22 ja 29 p:n väliseltä ajalta 296 markkaa⁹⁾;

kaupunginkirjaston amanuenssin O. Inkolan sijaiselle 6 viikon ajalta 984 markkaa¹⁰⁾;

kaupunginkirjaston haaraosaston johtajan J. Weckmanin sijaiselle 14 päivän ajalta 336 markkaa¹⁰⁾;

kaupunginkirjaston vahtimestarin A. Hemmin sijaiselle tammikuun 2 ja 5 p:n väliseltä ajalta 126 markkaa⁷⁾;

rakennuskonttorin talorakennusosaston puhtaaksikirjoittajattaren I. Lambergin sijaiselle 2 kuukauden ajalta 3,000 markkaa¹¹⁾;

rakennuskonttorin työpajan päällikön J. E. Anderssonin sijaiselle 2 kuukauden ajalta 7,000 markkaa¹²⁾;

kaupungintalon (ent. seurahuoneen) ovenvartijan K. E. Blomqvistin sijaiselle 2 kuukauden ajalta 1,200 markkaa kuukaudelta¹³⁾; sekä

virutushuoneen järjestysmiehen H. R. Steniuksen sijaiselle tammikuun 1 ja helmikuun 29 p:n väliseltä ajalta 875 markkaa kuukaudelta¹⁴⁾.

Sittenkuin puhtaanapitolaitoksen johtajalle J. Sjöholmille oli myönnetty virkavapautta sairauden takia toukokuun 20 p:stä heinäkuun 1 p:än ja tarkastaja E. Rosenbröijer oli määrätty oman virkansa ohella hoitamaan johtajan virkaa, osoitettiin¹⁵⁾ hänelle maksettavaksi molempiin virkoihin liittyvien palkkain eroa vastaava määrä, 1,315: 96 markkaa.

1) Rkmrin jstn pöytäk. 6 p. helmik. 545 §. — 2) S:n 6 p. helmik. 544 §. — 3) S:n 6 p. helmik. 547 §. — 4) S:n 27 p. helmik. 860 §. — 5) Rkmrin pöytäk. 2 p. toukok. 730 §. — 6) Rkmrin jstn pöytäk. 6 p. helmik. 543 § ja 29 p. lokak. 3,606 §. — 7) S:n 6 p. helmik. 543 §. — 8) S:n 20 p. helmik. 780 §. — 9) S:n 12 p. maalisk. 1,021 §. — 10) S:n 29 p. lokak. 3,606 §. — 11) S:n 17 p. kesäk. 2,157 §. — 12) Rkmrin pöytäk. 17 p. lokak. 1,471 §. — 13) Rkmrin jstn pöytäk. 23 p. tammik. 348 §. — 14) S:n 9 p. tammik. 64 § ja 13 p. helmik. 676 §. — 15) Rkmrin pöytäk. 22 p. heinäk. 1,086 §.

Myönnettyjä eläkeitä. Voimassa olevien eläkeohjesääntöjen määräysten mukaisesti rahatoimikamari myönsi seuraaville viranpitäjille ja työntekijöille elinkautista eläkettä alla mainitut määrät kuukaudessa IV palkka-asteikon mukaan:

- parmaaja G. M. Idströmille 450 markkaa toukokuun 1 p:stä lukien ¹⁾;
 vesijohtotyöntekijä J. Nummelle 818 markkaa huhtikuun 1 p:stä lukien ²⁾;
 putkityöntekijä G. W. Kolehmaiselle 765 markkaa toukokuun 1 p:stä lukien ³⁾;
 rakennuskonttorin työläiselle K. G. Ävallille 382 markkaa huhtikuun 1 p:stä lukien ⁴⁾;
 kaupunginpuutarhuri S. Olssonille 2,158 markkaa lokakuun 1 p:stä lukien ⁵⁾;
 rakennuskonttorin työläiselle K. T. Nylundille 798 markkaa kesäkuun 1 p:stä lukien ⁶⁾;
 kulkutautisairaalan alihoitajattarelle M. Kalliolle 577 markkaa heinäkuun 1 p:stä lukien ⁷⁾;
 rakennuskonttorin sukeltajalle G. A. Ekholmille 1,432 markkaa elokuun 1 p:stä lukien ⁸⁾;
 rakennuskonttorin kaupunginistutusten osaston työläiselle K. A. Antmanille 592 markkaa maaliskuun 1 p:stä lukien ⁹⁾;
 rahatoimikamarin kanslistille A. Snellmanille 978 markkaa syyskuun 1 p:stä lukien ¹⁰⁾;
 palokorpraali O. Hytöselle 1,323 markkaa heinäkuun 1 p:stä lukien ¹¹⁾;
 vesijohtolaitoksen putkityöläiselle S. Kaukoselle 568 markkaa toukokuun 1 p:stä lukien ¹²⁾;
 parmaaja T. Ottossonille 486 markkaa syyskuun 1 p:stä lukien ¹³⁾;
 rakennuskonttorin työläiselle K. F. Wickströmille 574 markkaa tammi-
 kuun 1 p:stä lukien ¹⁴⁾;
 suomenkielisten kansakoulujen opettajattarelle A. Koljoselle 1,355 markkaa, siitä vähennettynä 4,800 markan vuotuinen valtioneläke, syyskuun 1 p:stä lukien ¹⁵⁾;
 suomenkielisten kansakoulujen opettajattarelle M. A. Leimulle 1,203 markkaa, siitä vähennettynä 4,800 markan vuotuinen valtioneläke, syyskuun 1 p:stä lukien ¹⁶⁾;
 suomenkielisten kansakoulujen opettajattarelle E. S. Ahlgrenille 1,203 markkaa, siitä vähennettynä 4,800 markan vuotuinen valtioneläke, syyskuun 1 p:stä lukien ¹⁷⁾;
 suomenkielisten kansakoulujen opettajattarelle E. S. Öhbergille 1,203 markkaa, siitä vähennettynä 4,800 markan vuotuinen valtioneläke, syyskuun 1 p:stä lukien ¹⁸⁾;
 ruotsinkielisten kansakoulujen opettajattarelle I. Manniselle 1,427 markkaa, siitä vähennettynä 4,800 markan vuotuinen valtioneläke, marraskuun 1 p:stä lukien ¹⁹⁾;

¹⁾ Rkmrin pöytäk. 8 p. huhtik. 602 § ja rkmrin jstn pöytäk. 3 p. kesäk. 1,913 §. — ²⁾ Rkmrin pöytäk. 8 p. huhtik. 603 §. — ³⁾ S:n 8 p. huhtik. 604 §. — ⁴⁾ S:n 20 p. toukok. 807 §. — ⁵⁾ S:n 3 p. kesäk. 895 §. — ⁶⁾ S:n 3 p. kesäk. 896 §. — ⁷⁾ S:n 10 p. kesäk. 912 §. — ⁸⁾ S:n 17 p. kesäk. 935 §. — ⁹⁾ S:n 27 p. toukok. 839 § ja rkmrin jstn pöytäk. 15 p. heinäk. 2,297; ks. myös tätä kert. siv. 110. — ¹⁰⁾ Rkmrin pöytäk. 27 p. toukok. 850 §. — ¹¹⁾ S:n 12 p. elok. 1,150 §. — ¹²⁾ S:n 9 p. syysk. 1,219 §. — ¹³⁾ S:n 9 p. syysk. 1,220 §. — ¹⁴⁾ S:n 23 p. syysk. 1,291 §. — ¹⁵⁾ S:n 30 p. syysk. 1,339 §. — ¹⁶⁾ S:n 30 p. syysk. 1,340 §. — ¹⁷⁾ S:n 30 p. syysk. 1,341 §. — ¹⁸⁾ S:n 30 p. syysk. 1,342 §. — ¹⁹⁾ S:n 3 p. lokak. 1,372 § ja rkmrin jstn pöytäk. 15 p. lokak. 3,316 §.

rakennuskonttorin varasto-osaston varastomiehelle M. Silanderille 770 markkaa marraskuun 1 p:stä lukien¹⁾;

ruotsinkielisten kansakoulujen opettajattarelle J. Fredenbergille 1,203 markkaa, siitä vähennettynä 4,800 markan vuotuinen valtioneleke, lokakuun 1 p:stä lukien²⁾; sekä

ruotsinkielisten kansakoulujen opettajattarelle M. Nordensvanille 856 markkaa, siitä vähennettynä 4,320 markan vuotuinen valtioneleke, marraskuun 1 p:stä lukien³⁾.

Ent. kaupunginpalvelijan J. Hytösen eläke vahvistettiin⁴⁾ 604 markaksi kuukaudessa ja työmies T. Jokisen eläke 376 markaksi kuukaudessa IV asteikon mukaan.

Virkavuosien lukeminen. Ulosottoapulainen A. F. Palm oli anonut oikeutta saada eläkkeen saamiseksi lukea hyväkseen aikaisemman toimintansa poliisi-konstaapelina kaupungin poliisilaitoksessa, mutta koska kaupunki ainoastaan suorittaa määrätyn osan poliisilaitoksen kustannuksista ja Palmin siis mainittuna aikana oli katsottava olleen valtion toimesta, päätti⁵⁾ rahatoimikamari evätä anomuksen.

Virheellisen maksunsuorituksen korvausvelvollisuus. Esiteltäessä kaupunginvaltuuston päätöstä sen määrän antamisesta, joka erehdyksestä oli maksettu eläkkeellä olevalle sairaanhoitajattarelle I. Dahlströmille yli hänelle tulevan eläkkeen⁶⁾, totesi rahatoimikamari, koska valtuusto oli edellyttänyt kamarin ryhtyvän sen ohjesäännössä säädettyihin kurinpidollisiin toimenpiteisiin sitä virkamiestä vastaan, joka oli syyppää virheelliseen suoritukseen, että kaupungille aiheutuneen vahingon oli aiheuttanut niiden rahatoimikonttorin virkailijain huolimattomuus, jotka olivat laskeneet eläkemäärän suuruuden, ja katsoi, että ainoa ajateltavissa oleva rankaisutoimenpide oli asianomaisen velvoittaminen korvaamaan kaupungin kärsimä vahinko, mutta kun sitä ei edellytetty kaupunginvaltuuston puheena olevassa päätöksessä, päätti⁷⁾ rahatoimikamari ainoastaan antaa kaupunginjohtajan tehtäväksi huomauttaa asianomaiselle suullisesti, että mainittu virhelasku oli aiheutunut kaupungille vahinkoa.

Vahingonkorvaus tapaturmasta. Vakuutusneuvosto määräsi⁸⁾ hallirenki K. V. Salosen työkyvyttömyysasteen tammikuun 1 p:stä alkaen 25 %:ksi, minkä johdosta hänen mainitusta ajankohdasta lukien tuli saada tapaturmahahingonkorvausta 789: 82 markkaa vuodessa.

Keskinäinen vakuutusyhtiö Sampo ilmoitti, että yövärtija J. Sirén, joka syyskuun 19 p:nä oli hukkunut Saukon saaren luona, lääkärintodistuksen mukaan ennen kuolemaansa oli nauttinut väkijuomia, minkä johdosta laitos ei ollut halukas suorittamaan vainajan omaisten mahdollisesti vaatimaa vahingonkorvausta. Rahatoimikamari päätti⁹⁾ ilmoittaa laitokselle olevansa sitä mieltä, että vahingonkorvaus oli suoritettava, koska ei oltu todistettu, että väkijuomain nauttiminen olisi aiheuttanut kuoleman.

Sittenkuin Kallion suomenkielisen kansakoulun katolta pudonnut jääkappale oli loukannut oppilas Y. Metsämaata, niin että hänen olkavartensa oli murtunut, päätti¹⁰⁾ rahatoimikamari, että hänen sairaalamaksunsa aikanaan jätettävän laskun mukaan suoritettaisiin kamarin käyttövaroista.

¹⁾ Rkmin pöytäk. 21 p. lokak. 1,485 §. — ²⁾ S:n 14 p. lokak. 1,447 § ja rkmin jstn pöytäk. 22 p. lokak. 3,386 §. — ³⁾ Rkmin pöytäk. 4 p. marrask. 1,564 § ja rkmin jstn pöytäk. 19 p. marrask. 3,775 §. — ⁴⁾ Rkmin pöytäk. 22 p. huhtik. 679 §; ks. tätä kert. siv. 111. — ⁵⁾ Rkmin pöytäk. 12 p. elok. 1,154 §. — ⁶⁾ Ks. tätä kert. siv. 111. — ⁷⁾ Rkmin pöytäk. 4 p. huhtik. 586 §. — ⁸⁾ Rkmin jstn pöytäk. 6 p. helmik. 536 §; ks. 1922 vuod. kert. siv. 263. — ⁹⁾ Rkmin jstn pöytäk. 3 p. jouluk. 4,137 §. — ¹⁰⁾ Rkmin pöytäk. 8 p. huhtik. 613 §.

Rahatoimikamari päätti¹⁾ käyttövaroistaan osoittaa 1,200 markkaa sairasavuksi Bengtsårin kasvatuslaitoksen lämmittäjälle A. Sandinille, jota työnsuorituksessa oli kohdannut tapaturma.

Sairausavustukset. Naisten työtupain opettajattarelle E. Reinikaiselle rahatoimikamari päätti²⁾ käyttövaroistaan myöntää 2,400 markkaa sairaanhoitoavustukseksi, koska työhuoneiston vetoisuus oli aiheuttanut hänen sairautensa.

Kuolinpesän oikeus nostaa palkka tai eläke. Sittenkuin tilastokonttorin laskuapulainen A. Kaarna tammikuun 9 p:nä oli kuollut, oikeutettiin³⁾ hänen isänsä saamaan koko hänelle tuleva tammikuun palkka.

Satamakonstaapeli F. L. B. Söderströmin kuoltua maaliskuun 23 p:nä osoitettiin⁴⁾ koko hänelle tuleva maaliskuun palkka hautauskustannusten suorittamiseksi.

Solhem nimisen lastentarhan johtajattaren E. Eklundin kuoltua huhtikuun 14 p:nä oikeutettiin⁵⁾ hänen kuolinpesänsä huhtikuun loppuun nostamaan se osa hänen palkkaansa, joka ei mennyt sijaisen palkkaamiseen.

Leskirouva A. M. E. Ahlgren oikeutettiin⁶⁾ nostamaan syyskuun 18 p:nä kuolleelle mekanikko A. Rönnholmille Bergmanin aviopuolisoiden rahastosta syyskuulta tuleva eläke.

Myönnettyjä lahjapalkkioita. Korkeasaaren vartijan F. Fristedtin kuoltua myönnettiin⁷⁾ hänen leskelleen 1,000 markan lahjapalkkio, joka oli suoritettava rahatoimikamarin käyttövaroista.

Puhtaanapitotyöläisen T. M. Sobschakin kuoltua myönnettiin⁸⁾ hänen leskelleen 1,215 markan suuruinen hautausavustus.

Muistolahja. Rahatoimikamari osoitti⁹⁾ käyttövaroistaan 400 markkaa muistolahjan ostamiseksi eronneelle kaupunginpuutarhurille S. Olssonille.

Kunnollisen palvelusväen palkitseminen. Kunnollisen palvelusväen palkitsemisrahaston käytettävänä olevista korkovaroista rahatoimikamari jakoi¹⁰⁾ seuraaville henkilöille itsekullekin 100 markkaa: E. K. Blomfeltille, I. W. Laurilalle, A. M. Linnakankaalle, E. Rahmille, A. Stadelle, L. G. Sulénille ja M. A. Wahlströmille sekä seuraaville henkilöille kullekin 50 markkaa: S. Hiltuselle, A. E. Holmströmille, L. Kettuselle, A. S. Piiraiselle ja A. R. Uuraiselle.

Valvontapalkkio. Kaupungin yleisten töiden hallitus anoi, että kun Eläintarhan septik-tankkia korjattiin valtionrautateiden toimesta ja kaupungin oli valvottava tätä työtä, asianomaiset insinöörit saisivat velkoa rautatiehallitukselta yhteensä 100 markkaa päivältä eli saman palkkion, minkä rautatiet olivat vaatineet kaupungin töiden valvonnasta rakennettaessa vesijohtokulverttia Eläintarhaan rautatien alitse. Rahatoimikamari päätti¹¹⁾ kehoittaa hallitusta velkomaan puheena olevan palkkion, joka maksettaisiin kaupunginkassaan.

Matka-apurahoja. Menosääntöön opintomatkastipendien jakamiseksi kaupungin viranpitäjille merkitystä määrärahasta rahatoimikamari päätti¹²⁾ myöntää seuraavat määrät alla mainituille henkilöille:

kanslianjohtaja J. W. Andersinille 8,000 markkaa;

rahatoimenjohtaja J. Helolle 7,000 markkaa;

satamalaitoksen johtajalle O. E. Jaatiselle 7,000 markkaa;

1) Rkmin pöytäk. 5 p. jouluk. 1,702 §. — 2) S:n 6 p. toukok. 745 §. — 3) S:n 11 p. tammik. 61 §. — 4) S:n 8 p. huhtik. 609 §. — 5) S:n 2 p. toukok. 735 §. — 6) Rkmin jstn pöytäk. 24 p. syysk. 3,009 §. — 7) S:n 20 p. maalisk. 1,096 §. — 8) Rkmin pöytäk. 19 p. elok. 1,172 §. — 9) Rkmin jstn pöytäk. 19 p. elok. 2,576 §. — 10) Rkmin pöytäk. 11 p. marrask. 1,587 §. — 11) S:n 28 p. marrask. 1,665 §. — 12) S:n 8 p. huhtik. 601 §, 13 p. toukok. 771 § ja 27 p. toukok. 835 §.

työnvälitystoimiston osastonjohtajalle A. Bruunille 5,000 markkaa; ens. kaupunginlääkärille F. Hisingerille 5,000 markkaa; asuntotarkastaja K. Wasastjernalle 4,000 markkaa; Kivelän sairaalan apulaislääkärille R. Lagukselle 5,000 markkaa; lastensuojelulautakunnan puheenjohtajalle professori M. Ruuthille 2,500 markkaa;

kahdelle lastensuojelulautakunnan valitsemalle henkilölle osanottoa varten Kristianian lastensuojelukongressiin 6,000 markkaa;

lastensuojelulautakunnan lääkärielle R. Granholmille 6,000 markkaa; kansakoulunopettaja A. Janssonille 6,000 markkaa; kansakoulujen apulaistarkastajalle A. Jotunille 8,000 markkaa; valmistavan poikain ammattikoulun työnjohtajalle E. W. Wirtaselle 5,000 markkaa;

ammattikoulujen miestarkastajalle A. Breitholtzille 2,500 markkaa; ammattikoulujen naistarkastajalle I. Schreckille 2,500 markkaa; kahdelle ammattiopetuslaitosten johtokunnan valitsemalle henkilölle osanottoa varten Tukholman ammattikoulukongressiin 3,000 markkaa;

kahdelle taideteollisuuskeskuskoulun johtokunnan valitsemalle henkilölle samaan tarkoitukseen 3,000 markkaa;

kaupunginarkkitehti G. Taucherille 7,000 markkaa; rakennuskonttorin insinöörille G. Nyströmille 8,000 markkaa; vesijohtolaitoksen ens. insinöörille J. L. W. Lilljalle 8,000 markkaa; kaasulaitoksen insinöörille G. Rosenbröijerille 8,000 markkaa; kaasumestari W. Forsströmille 7,000 markkaa; sähkölaitoksen insinöörille R. Lindbohmille 7,000 markkaa; sähkölaitoksen insinöörille V. R. Ihamuotilalle 8,000 markkaa; sekä sähkölaitoksen kattilamestarille W. Berghällille 7,000 markkaa.

Sitäpaitsi rahatoimikamari päätti käyttövaroistaan jakaa seuraavat matka-apurahat:

kansanpuistojen valvojalle R. Palmgrenille 1,000 markkaa ¹⁾; työväenopiston oppilaskunnalle 1,000 markkaa Viipuriin tehtävää matkaa varten ²⁾; sekä

neljälle kaupunginkirjaston johtokunnan valitsemalle kirjastovirkailijalle kullekin 300 markkaa osanottoa varten Jyväskylässä pidettävään kaupunkien kirjastovirkailijain kokoukseen ³⁾.

C. F. Ekholmin stipendirahaston korkovaroja oli käytettävänä 7,000: 92 markkaa sekä lisäksi 1,600 markkaa, jotka vuonna 1922 oli myönnetty ⁴⁾ kaasumestari V. B. Forsströmille, mutta joita tämä ei ollut nostanut. Rahatoimikamari päätti ⁵⁾ jakaa varat 4:ksi 2,150 markan suuruiseksi stipendiksi, jotka julistettiin haettaviksi.

Ylioppilas E. Troupp oli Saksassa vallitsevaan kalliiseen aikaan viitaten anonut, ettei häntä veloitettaisi maksamaan takaisin osaa hänelle Gustaf Pauligin rahastosta myönnetystä matka-apurahasta, vaikkakin hän oli oleskellut ulkomailla säädettyä lyhyemmän ajan. Rahatoimikamari päätti ⁶⁾ myöntyä anomukseen.

Raitioleiden ja rautateiden vuosikortit. Hermannin alueen aluelääkäri G. Björkqvist sekä kulkutautisairaalan lääkärit H. von Willebrand, E. Nystén ja R. Forsius oikeutettiin ⁷⁾ lunastamaan itselleen raitiotievuosikortit vuodeksi

¹⁾ Rkmrin pöytäk. 26 p. helmik. 281 §. — ²⁾ S:n 27 p. toukok. 835 §. — ³⁾ S:n 3 p. kesäk. 904 §. — ⁴⁾ Ks. 1922 vuod. kert. siv. 103. — ⁵⁾ Rkmrin pöytäk. 8 p. huhtik. 598 §; ks. myös tätä kert. siv. 111. — ⁶⁾ Rkmrin pöytäk. 17 p. kesäk. 942 §. — ⁷⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 3 p. jouluk. 4,141 ja 4,142 §§.

1925. Sitävastoin hylättiin¹⁾ maistraatin sihteerin I. Björlinin samaa tarkoittava anomus.

Rahatoimikamari päätti²⁾ hylätä suomenkielisten kansakoulujen johtokunnan anomuksen raitiotievuosikorttien hankkimisesta kolmelle kouluhoitajattarelle, mutta johtokunta oikeutettiin kustantamaan heille tarpeellinen määrä kuponkipilettejä.

Rahatoimikamari päätti³⁾ osoittaa käyttövaroistaan 506:25 markkaa vuosikortin ostamiseksi Käpylän ja Bölen aluelääkärille Käpylän ja Fredriksperin asemain välisiä rautatiematkoja varten.

Oikeus loman saamiseen. Kaasulaitoksen lämmittäjä K. N. Hulkkonen, joka oli ollut toimestaan 7 kuukautta, oli raastuvanoikeudessa vaatinut palkkaa neljältä päivältä sen loman korvaukseksi, johon hänellä 6 kuukauden työajan jälkeen lain mukaan oli oikeus. Kaupungin teknillisten laitosten hallitus, joka piti lain säännöksiä epäselvinä, oli tiedustellut, oliko vaadittu määrä maksettava. Rahatoimikamari päätti⁴⁾ ilmoittaa hallitukselle, että kamari piti lämmittäjä Hulkkosta, koska hän eittämättä oli ollut kaasulaitoksen palveluksessa enemmän kuin 6 kuukautta ja sen jälkeen eronnut toimestaan, työsopimuslain 14 §:n mukaan oikeutettuna saamaan 4 päivän loman täysin palkkaeduin, minkä johdosta Hulkkoselle olisi maksettava palkka sanotulta ajalta. Samalla kamari päätti ilmoittaa hallitukselle, että tapauksissa, joissa työsopimuslain tulkinta aiheutti epäilyksiä, asianomaisia laitoksia kehoitettiin neuvottelemaan kamarin asiamiehen kanssa, ennenkuin mahdollisesti esitetyt vaatimukset joutuivat tuomioistuimen tutkittaviksi.

Kaluston y. m. osto. Rahatoimikamari osoitti määrärahoista kaluston ostoja ja korjausta varten m. m. seuraavat määrät:

huonekalujen hankkimiseksi raastuvanoikeuden kolmannelle osastolle 2,000 markkaa⁵⁾;

maton ostamiseksi kaupunginvoudin konttoriin 910 markkaa⁶⁾;

erinäisen kaluston hankkimiseksi toiselle kaupunginvoudille 3,215 markkaa⁷⁾;

erinäisten huonekalujen hankkimiseksi rikostuomioiden toimeenpanijan konttoriin 6,061:30 markkaa⁸⁾;

erinäisten huonekalujen hankkimiseksi avustavan rikostuomioiden toimeenpanijan kansliaan 3,128 markkaa⁹⁾;

asiakirjakaapin ostamiseksi rahatoimikamarin kansliaan 2,000 markkaa¹⁰⁾;

1,810 markkaa kirjoituspöydän ja 815 markkaa korttikaapin ostamiseksi rahatoimikamarin kansliaan¹¹⁾;

rahatoimikamarin kanslian käytettävänä olevan kaapin maalaamiseen 125 markkaa¹²⁾;

kirjoituskoneen ostamiseksi rahatoimikonttoriin tarkoitukseen tarvittavan määrän¹³⁾;

kassakaapin hankkimiseksi rahatoimikonttoriin 36,500 markkaa¹⁴⁾;

lokerokaapin ostamiseksi rahatoimikonttoriin 4,100 markkaa¹⁵⁾;

¹⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 9 p. tammik. 88 §. — ²⁾ S:n 27 p. helmik. 865 §. — ³⁾ S:n 30 p. tammik. 475 §. — ⁴⁾ Rkmrin pöytäk. 9 p. toukok. 753 §. — ⁵⁾ S:n 14 p. marrask. 1,611 §. — ⁶⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 2 p. huhtik. 1,289 §. — ⁷⁾ S:n 10 p. kesäk. 2,092 §. — ⁸⁾ Rkmrin pöytäk. 8 p. tammik. 34 §. — ⁹⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 17 p. syysk. 2,934 §. — ¹⁰⁾ S:n 17 p. kesäk. 2,122 §. — ¹¹⁾ S:n 29 p. lokak. 3,615 §. — ¹²⁾ S:n 3 p. jouluk. 4,109 §. — ¹³⁾ Rkmrin pöytäk. 18 p. tammik. 82 §. — ¹⁴⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 7 p. toukok. 1,656 §. — ¹⁵⁾ S:n 15 p. heinäk. 2,386 §.

shekkikirjoituskoneen ostamiseksi rahatoimikonttorille 4,500 markkaa ja korttिलाatikkojen ostamiseksi 360 markkaa ¹⁾;
 laskukoneen ostamiseksi rahatoimikonttorille 10,000 markkaa ²⁾;
 erinäisiä rahatoimikonttorissa suoritettavia huonekalukorjaustöitä varten 800 markkaa ²⁾;
 kirjoituspöydän hankkimiseksi rahatoimikonttoriin 950 markkaa ³⁾;
 300 markkaa seinäkellon ja 325 markkaa kirjoituskonepöydän hankkimiseksi tilastokonttoriin ⁴⁾;
 kolmen pöytälamppun ostamiseksi tilastokonttoriin 375 markkaa ⁵⁾;
 kahden kirjoituspöydän ostamiseksi verotusvalmistelukunnan kansliaan 1,700 markkaa ⁶⁾;
 ikkunaverhojen ostamiseksi sosialilautakunnan kansliaan 1,000 markkaa ⁷⁾;
 asiakirjakaapin hankkimiseksi ammattioppilaslautakunnalle 650 markkaa ⁸⁾;
 38 markkaa leimasimen ja 628:50 markkaa korttikaapin hankkimiseksi edellä mainitulle lautakunnalle ⁹⁾;
 huonekalujen hankkimiseksi raittiuslautakunnan uuteen huoneistoon 4,000 markkaa ¹⁰⁾;
 halkokonttorin hallussa olleen kirjoituskoneen ostamiseksi vuokratarkkailulautakunnalle 4,000 markkaa ¹¹⁾;
 kirjoituspöydän ynnä tuolin hankkimiseksi satamaliikennekonttoriin 1,950 markkaa ¹²⁾;
 kahden Burroughs-yhteenlaskukoneen ostamiseksi satamakannantakonttorille yhteensä 25,850 markkaa ¹³⁾;
 600 markkaa asuntokorttien rekisteripöydän sekä 175 markkaa salkun hankkimiseksi asuntotarkastuskonttoriin ¹⁴⁾;
 4,500 markkaa Kardex-kaapin ja 250 markkaa seinäkellon hankkimiseksi maitolaboratorioon ¹⁵⁾;
 kahden lokerokaapin ostamiseksi köyhäinhuoltolautakunnalle 3,600 markkaa ¹⁶⁾;
 laskukoneen ostamiseksi köyhäinhoidon kassa- ja tilivirastolle 12,500 markkaa ¹⁷⁾;
 protektografi-koneen ostamiseksi köyhäinhoidon kassa- ja tilivirastolle 4,500 markkaa vuoden 1925 määrärahasta ¹⁸⁾;
 erinäisten konttorihuonekalujen hankkimiseksi rahatoimikonttoriin 10,500 markkaa ¹⁹⁾;
 kirjoituskoneen ostamiseksi rakennuskonttorin satamaosastolle 5,750 markkaa ²⁰⁾;
 kirjoituspöydän ja korttikaapin hankkimiseksi rakennuskonttoriin 2,460 markkaa ²¹⁾;
 12,500 markkaa laskukoneen ja 3,450 markkaa arkistokaapin hankkimiseksi rakennuskonttoriin ²²⁾;

1) Rkmrin jstn pöytäk. 15 p. lokak. 3,361 § ja 26 p. marrask. 4,007 §. — ²⁾ S:n 29 p. lokak. 3,602 §. — ³⁾ S:n 7 p. marrask. 3,719 §. — ⁴⁾ S:n 7 p. toukok. 1,646 §. — ⁵⁾ Rkmrin pöytäk. 14 p. marrask. 1,604 §. — ⁶⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 6 p. helmik. 542 §. — ⁷⁾ S:n 7 p. marrask. 3,718 §. — ⁸⁾ S:n 13 p. helmik. 681 §. — ⁹⁾ S:n 10 p. jouluk. 4,213 §. — ¹⁰⁾ S:n 17 p. syysk. 2,935 §. — ¹¹⁾ S:n 23 p. tammik. 350 §. — ¹²⁾ S:n 27 p. helmik. 858 §. — ¹³⁾ S:n 27 p. helmik. 857 § ja 15 p. heinäk. 2,385 §. — ¹⁴⁾ S:n 9 p. tammik. 29 ja 59 §§. — ¹⁵⁾ S:n 7 p. toukok. 1,650 § ja 8 p. lokak. 3,198 §. — ¹⁶⁾ S:n 14 p. toukok. 1,755 §. — ¹⁷⁾ Rkmrin pöytäk. 11 p. tammik. 53 §. — ¹⁸⁾ S:n 14 p. marrask. 1,612 §. — ¹⁹⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 30 p. tammik. 473 §. — ²⁰⁾ S:n 3 p. syysk. 2,655 §. — ²¹⁾ Rkmrin pöytäk. 3 p. lokak. 1,383 §. — ²²⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 29 p. lokak. 3,603 §.

erinäisten huonekalujen hankkimiseksi rakennuskonttoriin 4,720 markkaa maksettavaksi vuoden 1925 määrärahasta ¹⁾; sekä

niiden kustannusten suorittamiseksi, jotka olivat aiheutuneet kortti-järjestelmän ja liikekirjanpidon käytäntöön ottamisesta puhtaanapitolaitok-
sessa 13,342 markkaa ²⁾.

Rahatoimikamarin käyttövaroista osoitettiin sitäpaitsi seuraavat määrät: palotikapuitten hankkimiseksi Toivolan turvakotiin 1,500 markkaa ³⁾; palokaluston hankkimiseksi kansakouluihin 12,000 markkaa ⁴⁾; palokaluston ja erinäisen talokaluston hankkimiseksi kaupungin taloihin 10,000 markkaa ⁵⁾;

neljän lipun teettämiseksi rakennuskonttorille 2,413: 20 markkaa ⁶⁾; numerolaattojen hankkimiseksi kaupungin vuokralle antamille varasto-
alueille 1,300: 50 markkaa ⁷⁾;

autonohjaajan päällystakin hankkimiseksi 1,323 markkaa ⁸⁾; sekä hevosen ostamiseksi Korkeasaareen 7,000 markkaa ⁹⁾.

Rahatoimikamari päätti ¹⁰⁾ ostaa kolme uutta kirjoituskonetta kamarin kansliaan ja luovuttaa kaksi käytettyä konetta tilastokonttorille ja kansanpuistojen valvojalle; kustannukset oli suoritettava yleisestä kalustomäärä-
rahasta;

Rahatoimikamari myönsi ¹¹⁾ 5,000 markan lisäyksen moottoriveneen ostamiseksi kansanpuistojen valvojalle myönnettyyn määrärahaan.

Sitténkuin vuoden menosääntöön oli merkitty 60,000 markan suuruinen määräraha kallionporaukseen käytettävän puristinlaitteen hankkimista varten, mutta myöhemmin oli huomattu mainitun laitteen tulevan maksamaan 100,000 markkaa, oikeutti ¹²⁾ rahatoimikamari rakennuskonttorin täten lisääntyneiden kustannusten peittämiseksi käyttämään erästä menosääntöön viertopinnan repijän hankkimista varten merkittyä 45,000 markan suuruista määrärahaa, jota viimeainittua konetta ei voitu ostaa, koska ei ollut sen käytön edellyt-
tämää traktoria.

Talousarviota käsiteltäessä rahatoimikamari otti menosääntöehdotukseen määrärahan auton ostamiseksi rahatoimikamarin käytettäväksi, jolloin kau-
punginjohtaja ilmoitti ¹³⁾, että auto oli jo ostettu, mutta että hän oli antanut myyjälle sitoumuksen vastata itse hinnasta, ellei kaupunginvaltuusto merkit-
sisi menosääntöön määrärahaa tätä ostoa varten. Edelleen oli vahtimestari J. Svensson kaupungin kustannuksella saanut suorittaa autonkuljettajan kurssin ja hänelle oli järjestetty asunto Lant. Viertotien taloon n:o 24, minne
myöskin auto oli sijoitettu.

Rahatoimikamarin kanslia oikeutettiin ¹⁴⁾ etukäteen käyttämään kau-
punginkassasta enintään 20,000 markkaa konttoritarpeiden varaston hankki-
mista varten.

Eräitä huonekaluja ja muuta kalustoa päätettiin ¹⁵⁾ lähettää kaupungin
varastosta Annankadun kansakouluun.

Rakennuskonttori oikeutettiin ¹⁶⁾ myymään erinäisiä tarpeettomia, hätä-

¹⁾ Rkmin jstn pöytäk. 26 p. marrask. 4,076 §. — ²⁾ S:n 17 p. syysk. 2,933 §. — ³⁾ S:n 1 p. heinäk. 2,281 §. — ⁴⁾ Rkmin pöytäk. 26 p. maalisk. 432 §. — ⁵⁾ S:n 4 p. huhtik. 590 §. — ⁶⁾ Rkmin jstn pöytäk. 19 p. marrask. 3,974 §. — ⁷⁾ S:n 9 p. tammik. 65 §. — ⁸⁾ S:n 10 p. jouluk. 4,205 §. — ⁹⁾ Rkmin pöytäk. 21 p. maalisk. 405 §. — ¹⁰⁾ Rkmin jstn pöytäk. 9 p. tammik. 60 § ja 9 p. huhtik. 1,366 §. — ¹¹⁾ Rkmin pöytäk. 16 p. syysk. 1,263 §. — ¹²⁾ S:n 18 p. tammik. 91 §. — ¹³⁾ S:n 3 p. jouluk. 1,699 §. — ¹⁴⁾ Rkmin jstn pöytäk. 9 p. tammik. 66 §. — ¹⁵⁾ S:n 10 p. kesäk. 2,091 § ja rkmin pöytäk. 7 p. elok. 1,123 §. — ¹⁶⁾ Rkmin pöytäk. 28 p. lokak. 1,526 §.

aputoimikunnalta, korttikeskukselta, Suvilahden kasarmista j. n. e. peräisin olevia tavaroita, mutta ei majoituslautakunnan hallussa ollutta kalustoa.

Keskuskeittola oikeutettiin¹⁾ myymään eräs määrä maidonkuljetusastioita, jotka elintarvetoimikunta toimintansa lopettaessaan oli sille luovuttanut.

Puhelinyhteydet. Rahatoimikamari teki²⁾ päätöksiä puhelimien hankkimisesta erälle kaupungin virastoille ja laitoksille sekä kaupungin omistamien aikaisempaan tarkoitukseensa tarpeettomiksi käyneiden koneiden ja osuustodistusten käytöstä.

30 uuden sivulinjan liittämiseksi rahatoimikamarin puhelinpöytä kamari myönsi³⁾ käyttövaroistaan 10,500 markkaa.

Vuoden 1923 käyttövaroista rahatoimikamari osoitti⁴⁾ 2,799:84 markkaa sen vajauksen peittämiseksi, joka oli syntynyt siten, että rahatoimikonttori oli tilittänyt Helsingin puhelinyhdistyksen asettaman 304 kruunun määräisen laskun 304 markan sisältöisenä.

Satamahallitus oli tehnyt esityksen puhelimen hankkimisesta kaupungin kustannuksella satamakapteenin ja satamakapteeninapulaisen yksityishuoneistoihin, mutta rahatoimikamari epäsi⁵⁾ esityksen.

Köyhäinholtolautakunta oikeutettiin⁶⁾ hankkimaan uusi puhelinkeskuspöytä kunnalliskotiin sekä panettamaan paikalleen uusia puhelinjohtoja, ja oli kaupunginvaltuustolta anottava määrärahaa tähän tarkoitukseen.

Vuoden menosäännön määräraha leikin ja urheilun edistämiseksi jaettiin⁷⁾ seuraavien järjestöjen kesken:

Helsingin nuorten miesten kristillinen yhdistys	2,000	mk
Suomen naisten liikuntakasvatusliiton H:gin paikallistoimikunta	2,000	»
Förbundet för fysisk fostran för Finlands kvinnor niminen yhdistys	2,000	»
Työväen urheiluliiton Helsingin piiri	1,000	»
Työväen urheiluliiton Helsingin piirin naisten voimistelu- ja urheilutoimikunta	1,000	»
Helsingin voimistelijat	750	»
Urheiluseura Kullervo	750	»
Käpylän urheilijat	500	»

Yhteensä 10,000 mk

Edustusmäärärahoja. Purjehdusseuralle Nyländska jaktklubben myönnettiin⁸⁾ rahatoimikamarin käyttövaroista 5,000 markkaa tilapäisten satamalaitteitten järjestämiseksi aiotun kansainvälisen kilpapurjehduksen ajaksi.

Laulukuoron Orphei drängar vastaanottoa varten osoitettiin⁹⁾ käyttövaroista 8,000 markkaa.

Suomalaisuuden liitolle¹⁰⁾ myönnettiin rahatoimikamarin käyttövaroista 2,000 markkaa unkarilaisen maantieteellis-luonnontieteellisen retkikunnan vastaanotosta aiheutuvien menojen peittämiseksi.

¹⁾ Rkmin pöytäk. 1 p. huhtik. 580 §. — ²⁾ Rkmin jstu pöytäk. 23 p. tammik. 351 §, 6 p. helmik. 541 §, 27 p. helmik. 890 §, 30 p. huhtik. 1,613 §, 7 p. toukok. 1,652 §, 21 p. toukok. 1,871 ja 1,877 §§, 10 p. kesäk. 2,080 §, 17 p. kesäk. 2,158 §, 3 p. syysk. 2,625 ja 2,656 §§, 8 p. lokak. 3,142 §, 22 p. lokak. 3,437 § ja 19 p. marrask. 3,794 §. — ³⁾ Rkmin pöytäk. 28 p. maalisk. 447 §. — ⁴⁾ Rkmin jstu pöytäk. 6 p. helmik. 539 §. — ⁵⁾ S:n 8 p. lokak. 3,262 §. — ⁶⁾ Rkmin pöytäk. 18 p. marrask. 1,618 §; ks. myös tätä kert. siv. 94. — ⁷⁾ Rkmin pöytäk. 1 p. huhtik. 577 §. — ⁸⁾ S:n 8 p. huhtik. 620 §. — ⁹⁾ S:n 10 p. kesäk. 924 §. — ¹⁰⁾ S:n 1 p. heinäk. 1,013 §.

Kaupunkiin vierailulle saapuvien ruotsalaisten sotalaivain miehistölle järjestettävää yksinkertaista ulkoilmajuhlaa varten rahatoimikamari osoitti¹⁾ käyttövaroistaan 5,000 markkaa.

Niihin menoihin, joita kaupungille saattoi aiheutua olympialaisista kisoista palaavien urheilijain juhlallisesta vastaanotosta, rahatoimikamari osoitti²⁾ käyttövaroistaan 5,000 markkaa.

Poliklinikkain määrärahat. Koska kunnan hammaspoliklinikkaa ei oltu voitu avata, osoitti³⁾ rahatoimikamari sitä varten menosääntöön merkitystä määrärahasta terveydenhoitolautakunnalle 5,000 markkaa kuukaudessa helmi—toukokuun aikana korvauksen suorittamiseksi hammaslääkäri A. Aspelundille laskun mukaan hänen yksityisen hammasklinikkansa ylläpidosta. Sitten rahatoimikamari oikeutettiin⁴⁾ syksylläkin käyttämään puheena olevaa määrärahaa korvauksen suorittamiseksi hammaslääkäri Aspelundille kansakoululasten hammashoidosta.

Rahatoimikamari osoitti⁵⁾ Kallion silmäpoliklinikkaa varten menosääntöön merkitystä määrärahasta 12,000 markkaa koneiden y. m. hankkimiseksi siihen silmätautien poliklinikkaan, jonka lääketieteellisensiaatti M. Vannas aikoi perustaa.

Sekalaisia määrärahoja. Ammattioppilaslautakunnalle osoitettiin⁶⁾ rahatoimikamarin käyttövaroista tilityksen ehdoin enintään 10,000 markkaa, ei kuitenkaan kaluston ostoon käytettäväksi.

Avustukseksi Aero osakeyhtiölle tulli- ja odotuspaviljongin teettämistä varten Katajanokalle rahatoimikamari osoitti⁷⁾ käyttövaroistaan 10,000 markkaa.

Autonkuljettajakurssin kustantamiseksi rahatoimikamarin kanslian vahvistestarinapulaaiselle J. Svenssonille kamari osoitti⁸⁾ käyttövaroistaan 1,500 markkaa.

Toisen kaupunginvoudin konttorin ulosottoapulaisten Suomenlinnaa tehtävien matkain kustantamiseksi rahatoimikamari osoitti⁹⁾ käyttövaroistaan 600 markkaa.

Julkisivupiirustusten tarkastustoimikunnalle osoitettiin¹⁰⁾ rahatoimikamarin käyttövaroista 7,500 markkaa sihteerin palkkaamiseksi ja tarverahoiksi.

Rahatoimikamarin komitealle, joka oli asetettu pohtimaan kysymystä kaupungin eri osain välisen liikenteen järjestämisestä, osoitettiin¹¹⁾ sen menojen peittämiseksi kamarin käyttövaroista 6,000 markkaa.

Auto- ja vuokra-ajuritaksaa laatimaan asetetun komitean menojen peittämiseksi rahatoimikamari osoitti¹²⁾ käyttövaroistaan 3,971 markkaa.

Osakeyhtiö Savukkeelle rahatoimikamari osoitti¹³⁾ käyttövaroistaan 500 markkaa korvaukseksi Munkkisaarella olevan makasiinin sisustamisesta.

Sosiaalilautakunnan käytettäväksi annettiin¹⁴⁾ 1,000 markkaa kahden ilmoitustaulun asettamiseksi Käpylään; määrä oli suoritettava kamarin käyttövaroista.

Rahatoimikamari osoitti¹⁵⁾ käyttövaroistaan 1,000 markkaa muuttovälineiden hankkimiseksi työvälistötoimistolle.

1) Rkmrin pöytäk. 1 p. heinäk. 1,014 §. — 2) S:n 15 p. heinäk. 1,025 §. — 3) S:n 19 p. helmik. 236 §. — 4) S:n 7 p. lokak. 1,412 §. — 5) S:n 7 p. lokak. 1,408 §; vrt. tätä kert. siv. 104. — 6) Rkmrin pöytäk. 29 p. tammik. 149 §. — 7) S:n 20 p. toukok. 826 § ja 30 p. toukok. 881 §. — 8) Rkmrin jstn pöytäk. 7 p. toukok. 1,678 §. — 9) S:n 2 p. huhtik. 1,298 §. — 10) Rkmrin pöytäk. 22 p. helmik. 258 § ja rkmrin jstn pöytäk. 15 p. lokak. 3,368 §. — 11) Rkmrin pöytäk. 22 p. huhtik. 686 §. — 12) Rkmrin jstn pöytäk. 9 p. tammik. 77 §. — 13) S:n 18 p. jouluk. 4,241 §. — 14) S:n 24 p. syysk. 3,104 §. — 15) S:n 23 p. huhtik. 1,541 §.

Runebergin ja Lönnrotin patsaiden koristamiseen rahatoimikamari myönsi¹⁾ käyttövaroistaan yhteensä 8,947: 90 markkaa.

Rahatoimikamari päätti²⁾ että kulkutautisairaalan sekalaisten menojen määrärahaa maksettaisiin 4,300 markkaa maanviljelijä Hj. Härmeelle korvaukseksi desinfioimislaitokselta kadonneista turkeista, minkä ohessa kaupungin sairaalaylihallitusta kehoitettiin ryhtymään toimenpiteisiin tämänkaltaisten tapausten ehkäisemiseksi.

Maantutkimustöitä varten kirkkokuntiin kuulumattomille henkilöille aiottua hautausmaata suunniteltaessa rahatoimikamari osoitti³⁾ käyttövaroistaan 3,000 markkaa.

Rahatoimikamari osoitti⁴⁾ käyttövaroistaan 1,700 markkaa työväenopiston suomenkielisen osaston kymmenvuotisjuhlan sekä muiden syksyn kuluessa pidettävien koulujuhlain kustantamiseksi.

Nikolainkadun kansakoulutalon talonmiehen asunnon korjauksiin ja desinfioimiseen rahatoimikamari osoitti⁵⁾ käyttövaroistaan 3,800 markkaa.

Lääninmaanmittauskonttorissa laaditun Santahaminan kartan lunastamiseksi osoitettiin⁶⁾ rakennuskonttorille 216: 90 markkaa rahatoimikamarin käyttövaroista.

Erinäisistä maanmittaustoimituksista rahatoimikamari osoitti⁷⁾ maksettavaksi käytettävänään olevan kaupungin kiinteistöjen sekalaisten menojen määrärahan varoista yhteensä 9,318: 51 markkaa.

Laskuvirherahja. Rahatoimikamari osoitti⁸⁾ käyttövaroistaan 1,000 markkaa avustukseksi rahatoimikonttorin II kassassa maaliskuun 21 p:nä havaitun 3,000 markan suuruisen vajauksen peittämiseksi. Samaten kamari osoitti⁹⁾ samanlaiseen tarkoitukseen käyttövaroistaan 750 markkaa eli puolet rahatoimikonttorin I kassassa syyskuun 24 p:nä ja lokakuun 1 p:nä syntyneestä vajauksesta.

Normaalikellojen kustannukset. Aktiebolaget Normaltid niminen yhtiö oli korottanut raastuvanoikeuden I osastoon, rahatoimikamarin ja kaupunginkirjaston huoneistoihin, Nikolainkirkkoon, katoliseen kirkkoon, Kasarmin-, Hietalahden- ja Hakaniementorille sekä Eerikinkadun 22:ssa, Pohj. Esplanadikadun 19:ssä ja Fredrikinkadun 21:ssä olevien talojen sekä Sörnäsän apteekin seiiniin asetettujen normaalikellojen hoitomaksuja tammikuun 1 p:stä 1925 lukien. Rahatoimikamari päätti¹⁰⁾ hyväksyä korotuksen.

Koirain ja kissain lopettaminen. Rahatoimikamari päätti¹¹⁾ pitentää Helsingin eläinklinikan kanssa koirain ja kissain lopettamisesta tehdyn sopimuksen 1 vuoden ajaksi, lukien tammikuun 1 p:stä.

Vakuutukset. Rahatoimikamarin kanslia sai toimekseen¹²⁾ palovakuuttaa musiikkilautakunnan nuottikirjaston 1,000,000 markasta.

Rahatoimikamari osoitti¹³⁾ maksettavaksi kaupungin metsäin palovakuutusmaksuja leimaveroineen y. m. yhteensä 4,537: 68 markkaa.

Lahjoitus. Amerikkalaisen aputoimikunnan vuonna 1919 kaupungille lahjoittamat 5,169: 51 markkaa rahatoimikamari päätti¹⁴⁾ siirtää Lasten kesäsiirtolain rahastoon.

¹⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 7 p. toukok. 1,649 §. — ²⁾ Rkmrin pöytäk. 9 p. jouluk. 1,724 §. — ³⁾ S:n 4 p. marrask. 1,557 §. — ⁴⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 7 p. marrask. 3,720 §. — ⁵⁾ Rkmrin pöytäk. 15 p. heinäk. 1,060 §. — ⁶⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 20 p. helmik. 782 §. — ⁷⁾ S:n 13 p. helmik. 582 §, 16 p. huhtik. 1,401 § ja 30 p. huhtik. 1,544 §. — ⁸⁾ Rkmrin pöytäk. 15 p. heinäk. 1,035 §. — ⁹⁾ S:n 14 p. lokak. 1,451 §. — ¹⁰⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 10 p. syysk. 2,859 §. — ¹¹⁾ S:n 6 p. helmik. 540 §. — ¹²⁾ S:n 16 p. huhtik. 1,456 §. — ¹³⁾ S:n 30 p. tammik. 468 §. — ¹⁴⁾ S:n 20 p. helmik. 781 §.

Menoja testamentin valvonnasta y. m. Arthur Söderholmin asianajotoimistolle osoitettiin¹⁾ maksettavaksi 6,835: 88 markkaa kaupungin etujen valvonnasta neiti A. Uhlénin testamenttiin nähden, ja oli tästä määrästä 4,000 markkaa maksettava rahatoimikamarin asiamiesosaston tarverahojen tililtä ja loput kamarin vuoden 1923 käyttövaroista.

Obligatioiden poistaminen kirjoista. Rahatoimikamari anoi, että eräät A. F. Laurellin rahastolle, F. J. von Beckerin rahastolle ja M. J. Herzensteinin rahastolle kuuluvat venäläiset ja saksalaiset obligatiot saisi poistaa²⁾ kirjoista, mutta rahatoimikamari päätti²⁾, että ne oli pidettävä kirjoissa 1 markan arvoisina.

C. Muut asiat.

Rahatoimikamarin kokoukset y. m. Rahatoimikamari päätti³⁾:

1) että kamarin varsinaiset kokoukset pidettäisiin joka tiistai klo 7 ip. tai pyhän sattuessa lähinnä seuraavana arkipäivänä samaan aikaan sekä ylimääräiset kokoukset tarpeen vaatiessa perjantaisin, samoin klo 7 ip.;

2) että kamarin jaoston kokoukset pidettäisiin keskiviikkoisin klo 4 ip., mutta että asianomainen jaosto olisi oikeutettu muuttamaan määräpäivää ja aikaa;

3) että jaostoon kuuluisivat seuraavat henkilöt: tammi—huhtikuussa herrat Björkenheim ja Heinonen, touko—elokuussa herrat Grotenfelt ja Widenius sekä syys—joulukuussa herrat Holma ja Virta; herra Björkenheimin varamiehenä toimisi herra Grotenfelt ja päinvastoin, herra Wideniuksen varamiehenä herra Holma ja päinvastoin, sekä herra Heinosen varamiehenä herra Virta ja päinvastoin.

4) että kaupunginjohtajan ja sihteerien tuli olla yleisön tavattavissa klo 1—3 ip. sekä notaarin ja asiamiehen klo 10 ap.—3 ip.; sekä

5) että kamarin kuulutukset ja ilmoitukset julkaistaisiin ainoastaan sanomalehdissä Helsingin Sanomat, Hufvudstadsbladet, Suomen sosialidemokraatti ja Uusi Suomi.

Kesällä rahatoimikamarin jaoston tuli⁴⁾ kokoontua tiistaisin klo 6 ip.

Rahatoimikamari päätti⁵⁾, että kamarin kanslia ja konttori pidettäisiin suljettuina pääsiäislauantaina, että kaikki kamarin alaiset laitokset pidettäisiin suljettuina juhannusaattona ja että kaupungin virastot pidettäisiin suljettuina lauantaina joulukuun 27 p:nä.

Kaupunginkassan vuosineljännekstarkastuksessa tuli⁶⁾ kaupunginjohtajan olla saapuvilla rahatoimikamarin edustajana.

Vakuusasiakirjain tarkastus. Kaupungin vakuusasiakirjoja tarkasteltaessa rahatoimikamari eräissä tapauksissa päätti⁷⁾ ryhtyä kaupungin oikeuden valvomista tarkoitaviin toimenpiteisiin.

Ratkaisemattomia asioita. Esiteltäessä laadittua luetteloa rahatoimikamariin saapuneista, tammikuun 1 p:nä ratkaisematta olevista asioista rahatoimikamari päätti⁸⁾ poistaa diarista eräitä asioita, jotka jo oli ratkaistu tai joilla ei

¹⁾ Rkmrin pöytäk. 4 p. tammik. 13 §. — ²⁾ S:n 8 p. tammik. 18 §. — ³⁾ S:n 4 p. tammik. 2 §. — ⁴⁾ S:n 30 p. toukok. 878 §. — ⁵⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 16 p. huhtik. 1,413 §, 17 p. kesäk. 2,120 § ja 18 p. jouluk. 4,425 §. — ⁶⁾ Rkmrin pöytäk. 4 p. tammik. 3 §. — ⁷⁾ S:n 12 p. toukok. 765 §, 23 p. toukok. 829 §, 22 p. jouluk. 1,767 § ja 23 p. jouluk. 1,782 §. — ⁸⁾ S:n 14 p. maalisk. 376 §.

enää ollut merkitystä, m. m. kaupunginasemakaavatoimikunnan vuonna 1910 lähettämän esityksen liikenneväylän rakentamisesta Töölöstä rautatienasemalle ja kamarissa vuonna 1918 vireille pannun ehdotuksen Suomenlinnan linnoitusalueen hankkimisesta kaupungille; kehoittaa Oulunkylän kuntaa määrääjän kuluessa ilmoittamaan, hyväksyikö se rakennuskonttorin laatiman Oulunkylän huvilayhteiskunnan rakennusjärjestysehdotuksen, koska kamari muussa tapauksessa aikoi tehdä kaupunginvaltuustolle ehdotuksen sen noudattamisesta mikäli se koski kaupungille kuuluvia alueita ¹⁾; kehoittaa sosialilautakuntaa kiirehtimään lausunnon antamista ehdotuksesta, että rakennustontit vastedes ainoastaan vuokrattaisiin; kiirehtiä eräiden muiden lausuntojen antamista, joita oli pyydetty kaupungin hallituksilta ja lautakunnilta; kehoittaa kamarin kansliaa ottamaan uudelleen käsiteltäväkseen kysymyksen professori M. J. Herzensteinin haudan hoidosta; kehoittaa kansanpuistojen valvojaa uudelleen antamaan kamarille vuosikertomuksensa vuodelta 1922, koska aikaisemmin annettu kertomus oli hävinnyt sekä antaa kansliallensa toimeksi kiirehtiä kamarin asettamain komiteain työtä ja määrätä ajan, jonka kuluessa niiden oli jätettävä lausuntonsa.

Konttoritarvikkeiden osto. Kaupungin virastot ja laitokset oikeutettiin ²⁾ ostamaan määrätyt konttoritarvikkeet neljästä liikkeestä, joiden kanssa oli tehtävä sopimus hinnoista ja hankintaehdoista. Erikoistarvikkeet sai jokainen virasto ostaa sieltä, mistä se sai ne edullisimmin. Edelleen päätettiin, että rahatoimikamarin kanslia vastedeskin pitäisi pienehköä varastoa, josta laitokset tarvittaessa saisivat lyijykyniä ja virallista paperia, sekä hankkisi kirjekuoria ja hiilipaperia koko kaupunginhallinnon tarpeiksi.

Kaupunkien keskushallinnon uudistaminen. Suomen kaupunkiliitolle pyynnöstä annetussa lausunnossa kaupunkien keskushallinnon uudistamista koskevasta ehdotuksesta rahatoimikamari päätti ³⁾ lausua, että se katsoi ehdotuksen soveltuvan asiaa koskevan lainsäädännön pohjaksi.

Omakotialueiden rakennustarkastus. Rahatoimikamari päätti ⁴⁾ maistraatille esittää, että sosialilautakunnan lisäksi myöskin rakennustarkastuskonttori määrättäisiin valvomaan omakotialueiden rakennustoimintaa.

Kaupungin rakennusten liputtaminen. Rahatoimikamari päätti ⁵⁾, että kaupungin rakennusten tuli liputtaa seuraavina päivinä:

helmikuun 5:ntenä, Runeberginpäivänä,

» 28:ntena, Kalevalanpäivänä,

huhtikuun 12:ntenä, Helsingin vapautuksen vuosipäivänä,

toukokuun 12:ntenä, Snellmaninpäivänä,

» 16:ntenä, armeijan lippujuhlapäivänä,

joulukuun 6:ntenä, itsenäisyypäivänä.

Asuntopula ja vuokrasäännöstely. Sosialiministeriö oli lähettänyt rahatoimikamarille kiertokirjelmän kehoittaen kamaria lähettämään vastauksen kyselykaavakkeeseen, jossa kahdeksassa kohdassa pyydettiin tietoja asuntopulasta sekä lausuntoa vuokrasäännöstelyn mahdollisesta jatkamisesta kesäkuun 1 p:n jälkeen. Rahatoimikamari, joka oli hankkinut asiasta sosialilautakunnan, vuokrantarkkailulautakunnan ja asuntotarkastajan lausunnot, päätti ⁶⁾ lähettää sille saapuneet lausunnot ministeriölle, minkä lisäksi kamari omasta puolestaan esitti pääpiirtein seuraavaa:

että asuntopula oli kireä, varsinkin pieniin ja keskikokoisiin asuntoihin nähden;

¹⁾ Ks. tätä kert. siv. 215. — ²⁾ Rkmin pöytäk. 4 p. tammik. 5 §. — ³⁾ S:n 14 p. maalisk. 380 §. — ⁴⁾ S:n 20 p. toukok. 804 §. — ⁵⁾ Rkmin jstn pöytäk. 14 p. kesäk. 1,753 §. —

⁶⁾ Rkmin pöytäk. 15 p. tammik. 68 §.

että niiden perheiden luku, jotka olivat vailla tyydyttävää asuntoa, voitiin arvioida n. 2,000:ksi;

että niiden perheiden lukumäärää, jotka olivat kokonaan vailla asuntoa, ei voinut arvioida, koska useat niistä asuivat hajallaan eri paikoissa kaupunkia ja osa oli luettu edellisessä kohdassa mainittuun lukuun;

että kaupunki oli järjestänyt hätäasuntoja Suvilahden kasarmiin, Suomenlinnaan, Harakan saareen, kolera-parakkeihin sekä entisiin Hermannin lentoparakkeihin, jotka olivat erittäin sopimattomat lähän tarkoitukseen, ja että näissä asunnoissa tätä nykyä asui 243 perhettä;

että asuntopula, varsinkin suurempiin asuntoihin nähden, oli lievempi kuin marraskuussa 1922, mikä johtui vuoden 1923 verraten vilkkaasta rakennustoiminnasta; kuitenkin asuntotuotanto tuskin oli ollut riittävä tyydyttämään vuoden varrella syntyneiden uusien talouksien pienasantotarvetta, ja kun se, kaupungin itsensä harjoittamaa lukuun ottamatta, miltei yksinomaan oli kohdistunut osakehuoneistoihin ja n. s. omiin koteihin, oli pula pikemminkin kärjistynyt niille, jotka eivät kyenneet saamaan kokoon riittävää pääomaa asunnon hankkimiseksi;

että jos kohtuuttomien vuokrien vaatimisesta tammikuun 4 p:nä 1923 annettu laki lakkaisi olemasta voimassa kesäkuun 1 p:nä, oli tarjona vaara, että olot asuntomarkkinoilla ainakin joksikin aikaa huonontuisivat; asuntojen tarjonta ei ollut kyllin suuri voidakseen ehkäistä asuntopulan kärjistymistä. Kuitenkaan ei puheena olevan lain voimaolo lakkaaminen tulisi olemaan pääasiallisena syynä, vaan asiaan tulisi vaikuttamaan, paitsi aikaisempien vuosien asuntovajausta, lähinnä se seikka, että asuntotuotanto kireän rahanajan vuoksi tänä vuonna muodostuisi vähäisemmäksi kuin edellisenä vuonna;

että kaupungin kuluvan vuoden menosäännössä oli asuntotuotannon edistämiseksi määrärahoja yhteensä 10,700,000 markkaa sekä että samaan tarkoitukseen aikaisemmin oli sidottu kaikkiaan 37,674,968 markkaa, siihen luettuna 21,092,600 markkaa valtion avustus- ja kuoletuslainoja, minkä ohessa kaupungin lahjoitusrahastoista oli myönnetty lainoja rakennusyrityksiä varten 4,500,000 markkaa;

ettei edellä mainitun lain voimaoloajan jatkamisella enää ollut mitään voitettavissa, koska se ei ensinkään pystynyt edistämään uusien asuntojen tuotantoa, mikä oli ainoa keino asuntopulan poistamiseksi; sen sijaan valtion olisi ryhdyttävä mahdollisimman tehokkaihin toimenpiteisiin hankkiakseen uutisrakennuksissa asuntoja ainakin omalle virkamies- ja palveluskunnalleen sekä työväestölleen eikä tällöin tyydyttävä ainoastaan avustamaan asunto-osakeyhtiöitä lainoilla, vaan olisi sen saatava aikaan niin monta uutta vuokrahuoneistoa kuin mahdollista, kuten kaupunki ja yksityiset työnantajat olivat tehneet; kun edelleen kaupungin varoja ja luottoa jo oli käytetty niin suuressa määrin, että lisäavustusta ei enää voitu antaa ilman että kaupungin muut tarpeet joutuivat kärsimään, olisi valtion tehokkaasti avustettava rakennustuotantoa esimerkiksi perustamalla tätä tarkoitusta edistäviä luottolaitoksia, sekä, kunnes tällainen toiminta olisi saatu järjestetyksi, antamalla halpakorkoisia avustus- ja kuoletuslainoja ensi sijassa kunnille; sensijaan kamari ei katsonut voivansa tehdä mitään ehdotusta siitä, olisiko kohtuuttomain vuokrain kiskomista koskevia rangaistusmääräyksiä kovennettava tai lain-säädännöllä estettävä vanhempien kiinteistöjen muuttamisessa asunto-osakeyhtiöiksi harjoitettua keinottelua, koska tällaiset toimenpiteet eivät ensinkään edistäisi asuntotuotantoa ja liian korkeat vuokrat ja osakekeinottelu varmasti ennen pitkää saisivat vastapainokseen vilkkaamman rakennustoiminnan.

Vuokrantarkkailulautakunnan arkisto. Vuokrantarkkailulautakunta ilmoitti, että se tulisi lopettamaan toimintansa kesäkuun 1 p:nä ja että sen arkisto oli säilytettävä, jotta sitä tarvittaessa voitaisiin käyttää mahdollisissa oikeudenkäynneissä. Rahatoimikamari päätti¹⁾, että arkisto siirrettäisiin kamarin arkistoon ja lautakunnan kalusto rakennuskonttorin varastoon.

Kansakoulujen taloudenhoitajain toimet. Sihteeri A. Ervasti sai toimekseen²⁾ tutkia, voitaisiinko kansakoulujen taloudenhoitajain toimet yhdistää, mutta sekä suomen- että ruotsinkielisten koulujen johtokunnan vastustettua ehdotusta kysymys sai raueta³⁾.

Naisten työtupain sulkeminen. Naisten työtupain johtokunnan päätettyä sulkea tuvat heinä- ja elokuuksi, koska työn tarjonta kesän aikana oli runsas ja oli suotavaa, että työtuvissa työskentelevät naiset hankkivat itselleen vaki-naista työtä, oli Suomen vaateustyöntekijäin liitto tehnyt esityksen johtokunnan mainitun päätöksen kumoamisesta, mutta rahatoimikamari päätti⁴⁾ ettei esitys aiheuttaisi toimenpidettä.

Kysymys yhden raastuvanoikeuden osaston lakkauttamisesta, jonka rahatoimikamari oli antanut erään komitean valmistellavaksi, sai⁵⁾ raueta, koska komitea yksimielisesti oli katsonut, ettei osastojen lukua voitu vähentää.

Kaasu- ja sähkölaitoksen myyntiosasto. Kaupunginvaltuuston kehoituksesta⁶⁾ rahatoimikamari oli pyytänyt kaupungin teknillisten laitosten hallitukselta selvitystä siitä, voitaisiinko sähkö- ja kaasulaitoksen myyntiosastot yhdistää ja kaasulaitoksen myyntiosaston vuokrasopimus sanoa irti. Hallitus lausui, että sähkölaitoksen myyntiosasto nyttemmin oli tarpeeton, kun kaupungissa oli useita erikoisliikkeitä, minkä johdosta se voitaisiin lakkauttaa, vaikkakin se tuotti kaupungille voittoa. Kaasulaitoksen myyntiosastolla ei oikeastaan ollut myymälän, vaan näyttelyn luonne, ja sen huoneistossa oli varattu tilaa myöskin koehuoneelle, varastolle ja päivystyshuoneelle. Näyttely voitaisiin hyvin sijoittaa sähkölaitoksen myyntiosaston hallussa olevaan huoneistoon, mutta muihin tässä mainittuihin tarkoituksiin olisi hankittava tilaa muualta; kun sähkölaitos kuitenkin ennen pitkää tarvitsisi myymälähuoneistonsa omiin tarkoituksiinsa, ei tällä hetkellä olisi ryhdyttävä muutto-toimiin. Rahatoimikamari päätti⁷⁾, että asia ei aiheuttaisi toimenpidettä.

Kivihülten yhteisosto. Kaupungininsinöörin ehdotettua, että sähkölaitos saisi tehtäväkseen hankkia kivihüliä niille kaupungin laitoksille, jotka lämmityslaitoksiaan varten niitä tarvitsivat, minkä johdosta ostot tulisivat huo-keammiksi, esitti sähkölaitoksen johtaja, että tällainen yhteisosto kylläkin olisi edullinen, mutta edellyttäisi varastoa, josta kivihüliä tarpeen mukaan voitaisiin jaella, sekä että siitä aiheutuvat kustannukset olisi jaettava eri laitosten kesken. Kaupungin teknillisten laitosten hallitus esitti tämän johdosta, että mainittu tehtävä uskottaisiin kaasulaitokselle, koska sillä oli käytettävissä tilaa varaston rakentamiseksi ja se jakeli koksiakin kaupungissa oleville kuluttajille, kuitenkin siten, että sähkölaitos hankkisi kulkutautisairaalan tarvitsemat kivihüilet, koska nämä laitokset käyttivät samanlaisia hüliä. Rahatoimikamari päätti⁸⁾, että kivihülten hankkiminen ja jakelu kaupungin laitoksille uskottaisiin kaasulaitokselle, mahdollisesti lukuunottamatta kulkutautisairaalan hankintoja, joista sähkölaitos huolehtisi; vuonna 1924 jokainen laitos saisi vapaasti hankkia kivihülitarpeensa.

¹⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 14 p. toukok. 1,752 §. — ²⁾ Rkmrin pöytäk. 3 p. lokak. 1,371 § ja 21 p. lokak. 1,493 §. — ³⁾ S:n 16 p. jouluk. 1,746 §. — ⁴⁾ S:n 1 p. heinäk. 998 §. — ⁵⁾ S:n 5 p. helmik. 185 §; ks. 1923 vuod. kert. siv. 258. — ⁶⁾ Ks. 1922 vuod. kert. siv. 114. — ⁷⁾ Rkmrin pöytäk. 3 p. kesäk. 885 §. — ⁸⁾ S:n 11 p. maalisk. 362 §.

Myyntiaika satamissa. Rahatoimikamari päätti¹⁾ pitentää ajan, jolloin kaupungin satamiin kiinnitetyt saaristoveneet saivat harjoittaa halkojen ja muiden omaan tuotteiden kauppaa, syyskuun alusta lukien toistaiseksi klo 4:än ip.; tämä ei kuitenkaan koskenut jälleenmyyjiä.

Palosuojelus kansakouluissa. Rahatoimikamari vahvisti²⁾ järjestyssäännot tulipalonvaaran välttämiseksi kaupungin kansakouluissa.

Vuokra-ajuri- ja autopuhelimiin hoito uskottiin³⁾ rahatoimikonttorille.

Valtion vaateustarvetilaukset. Naisten työtupain johtokunta ilmoitti, että sosialiministeriön naistöiden keskustoimisto, joka oli jakanut vaateustarvetilaukset eri kaupunkien työtupain kesken, lakkaisi toimimasta huhtikuun 30 p:nä sekä että sosialiministeriö oli tiedustellut johtokunnalta, ottaisiko se suorittaakseen mainitun jaon sekä oliko laisinkaan mahdollista, että muut kaupungit ottaisivat osaa tästä aiheutuviin kustannuksiin. Omasta puolestaan johtokunta ilmoitti, että se vaikeudetta voi ottaa huolehtiakseen mainitusta jaosta, edellyttäen, että siitä ei aiheutuisi kaupungille kustannuksia sekä että tehtävä lakkaisi siinä tapauksessa, että työtupain toiminta lopetettaisiin. Johtokunta oli arvioinut kustannukset 80,000 markaksi vuodessa siinä tapauksessa että se sitoutuisi hankkimaan kaikki kaupungin valtion tilauksiin tarvittavat tarveaineet, varastoi ne ja toimittaisi niiden jakelun sekä huolehtisi tarpeellisesta neuvontatyöstä ja järjestäisi vuotuiset ammattikurssit, sekä 50,000 markaksi vuodessa siinä tapauksessa, että johtokunta ainoastaan sitoutuisi jakamaan tilaukset sekä hoitamaan tästä aiheutuvan kirjeenvaihdon ja neuvontatoiminnan; kumpaisessakin tapauksessa valtion tulisi kustantaa tarpeelliset matkat. Rahatoimikamari valtuutti⁴⁾ johtokunnan ryhtymään jälkimmäisen vaihtoehdon pohjalla neuvotteluihin sosialiministeriön ja kaupunkiliiton hallituksen kanssa.

Kunnallisasetusten kodifointi. Koska notaari K. V. Puuska, jonka tehtäväksi kaupunginvaltuusto vuonna 1919 oli uskonut⁵⁾ kunnallisasetuskokouelman täydennysvihon julkaisemisen, sairauden takia oli estetty tätä tehtävää suorittamasta, oli tilastokonttori vuonna 1923 esittänyt, että puheena olevan lisävihon julkaiseminen uskottaisiin konttorille. Rahatoimikamari epäsi⁶⁾ esityksen, koska notaari Puuska jo oli ryhtynyt puheena olevaan työhön.

Sittemmin tilastokonttori uudelleen esitti, että konttori saisi tehtäväkseen puheena olevan lisävihon toimittamisen, ja lausui samalla, että sen asemesta olisi laadittava täydellinen Helsingin kunnallishallintoa koskevain asetusten kokoelma. Rahatoimikamari, joka talousarvion käsittelyn yhteydessä oli päättänyt ehdottaa, että kaupunginvaltuusto asettaisi erityisen toimikunnan huolehtimaan puheena olevan julkaisun aikaansaamisesta⁷⁾, päätti⁸⁾ tämän johdosta evätä konttorin esityksen.

Kunnalliskertomusten julkaiseminen. Rahatoimikamari päätti⁹⁾ kehoittaa tilastokonttoria kiirehtimään kunnalliskertomusten ilmestymistä.

Tietoja rakennustoiminnasta. Rahatoimikamari päätti tilastokonttorin vuosikertomusta esiteltäessä anoa¹⁰⁾ maistraatilta, että rakennustarkastuskonttori veloitettaisiin antamaan uutisrakennustoimintaa koskeva tilastoaineisto tilastokonttorin käytettäväksi.

Vuokratiedustelu. Tilastokonttoria kehoitettiin¹¹⁾ hankkimaan tietoja

¹⁾ Rkmrin pöytäk. 7 p. lokak. 1,416 §. — ²⁾ S:n 26 p. maalisk. 432 §; ks. kunnall. asetuskok. siv. 50. — ³⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 5 p. maalisk. 938 §. — ⁴⁾ Rkmrin pöytäk. 22 p. huhtik. 687 §. — ⁵⁾ Ks. 1919 vuod. kert. siv. 192. — ⁶⁾ Rkmrin pöytäk. 8 p. tammik. 49 §. — ⁷⁾ Ks. tätä kert. siv. 144. — ⁸⁾ Rkmrin pöytäk. 28 p. marrask. 1,674 §. — ⁹⁾ S:n 21 p. maalisk. 401 §. — ¹⁰⁾ S:n 21 p. maalisk. 401 § ja 9 p. syysk. 1,227 §. — ¹¹⁾ S:n 19 p. helmik. 239 §.

kesäkuun 1 p:n jälkeisistä vuokrista ja näiden nojalla laskemaan mainittuna päivänä tapahtunut keskimääräinen vuokra-inkoaminen.

Yhdistysten jäsenyys. Kaupunginmuseon tiedustelun johdosta rahatoimikamari päätti¹⁾ ilmoittaa, ettei sillä ollut mitään sitä vastaan, että kaupunginmuseo liittyi Suomen museoliiton jäseneksi edellyttäen, että tästä aiheutuvat menot suoritettiin sen käytettäviksi annetuista varoista.

Rahatoimikamari epäsi²⁾ tehdyn ehdotuksen, että kamari liittyisi Liikemiesten tiedonantoyhdistyksen jäseneksi, koska kamari tarvitessaan luottotietoja voi saada ne verotusvalmistelukunnalta.

Tiedustelun johdosta rahatoimikamari päätti³⁾ ilmoittaa rakennuskonttorille, ettei kamarilla ollut mitään sitä vastaan, että konttori liittyi International Federation for Town and Country Planning & Garden Cities nimisen liiton jäseneksi, jonka liiton jäsenmaksu oli 2 puntaa.

Ostettavaksi tarjottuja veistoksia. Sittenkuin kuvanveistäjä E. Cedercreutz oli tarjonnut kaupungin ostettavaksi veistosryhmän Kytäjä sekä ehdottanut, että se asetettaisiin Arkadian ja Salomoninkatujen väliseen puistiksoon, päätti⁴⁾ rahatoimikamari panna kysymyksen pöydälle, kunnes oli päästy selvyyteen julistetun kaupunginasemakaavakilpailun koskettelman Töölön alueen muodostelusta.

Konservaattori J. R. Mäntynen Suurhirvi-nimisen puuveistoksen myyntitarjouksen rahatoimikamari epäsi⁵⁾.

Pöytäkirjanotteiden lähettämisen revisionikonttorille. Sittenkuin oli herätetty kysymys revisionikonttorin johtosäännön muuttamisesta siten, ettei kamarin kanslian tarvitsisi lähettää sille pöytäkirjanotteita kaikista rahatoimikamarin päätöksistä, päätti⁶⁾ kamari, ettei johtosääntöä muutettaisi, mutta ettei pöytäkirjanotteita lähetettäisi revisionikonttorille sellaisista asioista, jotka koskivat kaupunginvaltuuston päätösten täytäntöönpanoa tai joista tehtiin merkintä notariaaltiluetteloon.

Revisionikonttorin muistutuskirjelmä. Revisionikonttori lähetti rahatoimikamarille kirjelmän, jossa lausuttiin, että konttori yhtäjaksoisesti tarkastettuaan sille lähetetyt rahatoimikamarin vuoden 1923 ja osittain vuoden 1924 pöytäkirjanotteet, erityisesti pitäen silmällä, olivatko päätökset sopu-soinnussa kaupungin sääntöjen ja ohjesääntöjen kanssa, sekä pöytäkirjain asiallista ja muodollista laadintaa oli havainnut, että kamari eräissä tapauksissa asiain käsittelyssä oli poikennut voimassa olevista määräyksistä tai myöskin, että pöytäkirjat olivat puutteellisesti laaditut, minkä johdosta konttori katsoi tarpeelliseksi huomauttaa kamarille seuraavista seikoista:

Ohjesääntönsä 11 §:n mukaisesti kamarin tulee yleisessä kokouksessa tutkittavaksi ottaa ja käsitellä m. m. kamarin alaisten viranpitäjain asettamista ja erottamista sekä palkkakysymyksiä koskevat asiat. Näitä määräyksiä ei oltu tarkasti noudatettu, sillä jaosto oli useissa tapauksissa ratkaissut tällaisia asioita.

Rahatoimikamarin päätös⁷⁾ ruokarahain suorittamisesta viranpitäjälle tämän loman ajalta oli ristiriidassa kaupungin viranpitäjain palvelusehtosäännön 8 §:n 3 kohdan määräysten kanssa. Vaikka painavat syyt puolustivatkin näiden ruokarahain maksamista loman aikana, ei kuitenkaan olisi tullut poiketa selvästä määräyksestä ilman kaupunginvaltuuston erityistä lupaa, tai myöskin olisi tämä määräys ollut asiallisesti muutettava tai kumottava.

¹⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 27 p. helmik. 859 §. — ²⁾ Rkmrin pöytäk. 17 p. kesäk. 943 §. — ³⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 26 p. marrask. 4,089 §. — ⁴⁾ Rkmrin pöytäk. 20 p. toukok. 815 §. — ⁵⁾ S:n 23 p. syysk. 1,302 §. — ⁶⁾ S:n 11 p. tammik. 67 §. — ⁷⁾ Ks. 1923 vuod. kert. siv. 253.

Voimassa olevien sääntöjen ja ohjesääntöjen määräyksistä ei voinut saada muuta käsitystä kuin että kaupunginvaltuusto ainakin periaatteessa on pidättänyt itselleen harkinta- ja ratkaisuoikeuden niihin kysymyksiin nähden, jotka koskevat virkain perustamista ja niiden palkkaamista samoin kuin varain osoittamista tähän tarkoitukseen tapauksissa, joissa niitä varten ei ollut merkitty määrärahaa asianomaisten virastojen menosääntöihin. Sama koski määrärahoja, jotka eivät sisältyneet vahvistettuun menosääntöön, esimerkiksi määrärahoja lomaviransijaisia ja määrättyyn luokkaan merkityn viranpitäjän palkkaetujen parantamista y. m. varten. Tätä todisti sekin, että menosääntöön sisältyi erityinen uusien virkoja ja palkankorotuksia varten tarkoitettu määräraha, joka ei ollut rahatoimikamarin käytettävissä. Sen lisäksi sisältyi tosin samaan lukuun yleinen määräraha, Viransijaisuuspalkkiot, mutta se oli tarkoitettu ainoastaan viranpitäjän sairauden aikaisten sijaisten palkkioita varten. Rahatoimikamarin ohjesäännön 10 §:n 17 kohdan mukaan rahatoimikamarilla oli oikeus kaupunginvaltuustolle alistusta tekemättä myöntää viransijaisuuspalkkioita ainoastaan milloin menosääntöön oli otettu määräraha sijaista varten. Siitä huolimatta rahatoimikamari, vieläpä sen jaostokin, lukuisissa tapauksissa ei ollut noudattanut edellä mainittuja sääntöjä, vaan oli tehnyt päätöksiä uusien virkain ja toimien perustamisesta, jos kohta ne aina olivat olleet jossain määrin tilapäisiä, mikä myöskin kävi ilmi tavallisesti käytetystä sanontatavasta »toistaiseksi». Kuitenkin oli sattunut, että tällaisia virkoja oli ylläpidetty vuosikausia. Sen vuoksi ei myöskään tuntunut asianmukaiselta, että kustannukset, jotka aiheutuivat kamarin tekemistä palkkauksia, viransijaisuuspalkkioita y. m. koskevista päätöksistä, suoritettiin kamarin käyttövaroista, kuten useimmiten oli ollut asiain laita.

Palkkalautakuntana rahatoimikamari oli tehnyt päätöksiä ikälisäysten tai henkilökohtaisten palkankorotusten myöntämisestä yhteismäärärahoista palkatuille viranpitäjille sekä heidän siirtämisestään ylempään palkkaluokkaan ilman että asianomaisten vuoden menosäännössä oli näitä menoja vastaavia määrärahoja, minkä johdosta kaupunginvaltuuston asia olisi ollut myöntää niihin tarvittavat varat. Useissa tapauksissa rahatoimikamari edelleen pöytäkirjain mukaan oli tehnyt menoja koskevia päätöksiä ja hyväksynyt virastojen ja laitosten esityksiä, jotka koskevat menojen aiheuttamista kaupungille, samalla päättämättä, miten mainitut kustannukset oli peitettävä. Jokaisen raha-asian käsittelyssä olisi välttämätöntä tehdä selväksi, oliko tarkoitukseen jo myönnetty määräraha sekä, ellei niin ollut laita, tutkia asiaa ja tehdä päätös varain osoittamisesta, mikä kaikki sitten olisi asiallisesti ja selvästi merkittävä pöytäkirjoihin.

Mitä tuli rahatoimikamarin tammikuun 10 p:nä lähetetyssä kiertokirjeessä ilmoitettuun päätökseen¹⁾ korvauksen suorittamisesta ylempään palkkaluokkaan kuuluvan viran tilapäisestä hoitamisesta, huomautti revisionikonttori, että koska tästä asiasta ei ollut minkäänlaista ohjetta eikä määräystä viranpitäjän palvelusehtosäännössä, mutta kysymys siitä huolimatta oli yhtä tärkeä kuin useimmat muut yleiset virkakysymykset, se olisi ollut tarkasti selvitettävä ja joka tapauksessa jätettävä kaupunginvaltuuston tutkittavaksi ja vahvistettavaksi. Tässä kohden osaltaan kuvaavana seikkana mainittiin, että rahatoimikamari jo pian tämän jälkeen eli maaliskuun 21 p:nä oli katsonut tarpeelliseksi tehdä ensimmäisen poikkeavan päätöksen¹⁾, joka koski aikaa, jolta kansakoulunopettajain tuli saada mainittu korvaus.

¹⁾ Ks. tätä kert. siv. 244.

Pöytäkirjanotteista, jotka koskivat rahatoimikamarin päättämiä poistoja oli useimmissa tapauksissa mahdotonta saada tarpeellisia tietoja. Kaupungin kassa- ja tililaitoksen johtosäännön 18 §:n määräysten mukaisesti rahatoimikamari tekee poistoja koskevat päätökset asianomaisen kassaviraston ehdotuksesta revisionikonttorin toimitettua tarkastuksen. Nämä ehdotukset, joista rahatoimikonttori lähetti suuremman osan, sisälsivät hyvinkin laajoja poistoluetteloja ja olivat varustetut diarinumerolla. Mainittuja poistoluetteloja koskevista päätöksistä laaditut pöytäkirjanotteet olivat epäselvästi ja epäkäytännöllisesti laaditut. Yksinkertaista, mutta samalla täysin valaisevaa olisi, että pöytäkirjanotteisiin merkittäisiin ainoastaan esitysten ponnet ja päätökset tai ratkaisut sekä sen jälkeen: a) poisto- tai palautusmääräin laatu ja vuosi; b) poistoluettelon tai ehdotuksen diarinumero; c) useimmissa tapauksissa ne määrät, joita rahatoimikamari ei ollut hyväksynyt poistettaviksi sekä d) hyväksytyjen poistoerien loppusumma. Ainoastaan jos asia koski yhtä tai joitakin harvoja eriä, näytti voivan ja täytyvän mainita itse erät. Yleensä olisi tärkeätä, että noudatettaviksi annettujen pöytäkirjanotteiden tarkoitus selvitettäisiin ja nämä otteet sitten laadittaisiin, joskin lyhyeen muotoon, niin kuitenkin jättämättä pois asiallisesti tarpeellisia seikkoja.

Paitsi edellä selostetuista yleisistä tapauksista revisionikonttori antoi lausuntonsa eräiden yksityisten asiain käsittelystä, joista mainittakoon seuraavat:

Rahatoimikamarin päätös¹⁾ vanhemman oikeusneuvosmiehen A. Candolinin oikeuttamisesta ikäkorotuksen saamiseen oli ristiriidassa viranpitäjän palvelusehtosäännön 8 §:n 10 kohdan määräysten kanssa, joiden mukaan yli kuuden kuukauden pituinen virkavapausaika oli luettava pois palvelusajasta. Ajankohta, josta oikeusneuvosmies Candolin voi saada ensimmäisen ikäkorotuksen, oli niin ollen heinäkuun 1 p. 1924.

Tori- ja kauppahallivalvojan I. Lydmanin tultua irtisanotuksi²⁾ vakinaisesta virastaan heinäkuun 1 p:stä 1923 lukien oli hänet määrätty²⁾ toistaiseksi hoitamaan samaa virkaa. Siitä huolimatta että hän siis heinäkuun 1 p:stä 1923 lähtien oli hoitanut virkaa virkaatekevänä, myönnettiin hänelle tammikuun 1 p:stä 1924 lukien ikälisäys, joka myöskin otettiin vuoden menosääntöön ja osoitettiin hänelle maksettavaksi, vaikka ikälisäykset kuuluvat ainoastaan vakinaisille viranhaltijoille.

Kaupunginkamreeri P. J. Björkin virkavapautta koskeva kysymys olisi ollut jätettävä kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi ja valtuuston olisi myöskin ollut osoitettava varat virkaa hoitamaan määrätyn sijaisen palkkaamiseksi. Kuitenkin rahatoimikamari kerran toisensa jälkeen oli tehnyt tätä asiaa koskevia päätöksiä³⁾, jotka sitäpaitsi olivat epäselviä ja epätäydellisiä m. m. mitä tuli kaupunginkamreerin palkkaan ja viransijaisuuden hoidattamiseen.

Eräiden ikälisäysten maksamiseksi oli osoitettu varoja menosäännön tililtä Uusien virkain palkat.

Kaluston ostoon oli osoitettu varoja rahatoimikamarin käyttövaroista, vaikka tämän laatuiset kustannukset olisi ollut suoritettava kalustomäärärahoista.

Vaikka rahatoimikamarille ei ollut myönnetty valtuutta päättää määräraha- ja ylittämistä eikä myöntää oikeutta siihen, oli kamari kuitenkin helmikuun 8 p:nä myöntynyt halkokonttorin tätä tarkoittavaan anomukseen.

¹⁾ Ks. 1923 vuod. kert. siv. 227. — ²⁾ S:n siv. 252. — ³⁾ S:n siv. 251 ja tätä kert. siv. 249 ja 280.

Oli sattunut, että rahatoimikamari oli ratkaissut revisionikonttorin vireille panemia kysymyksiä tai käsitellyt konttorin antamia, kamarin pyytämiä lausuntoja ilman että revisionikonttori oli saanut minkäänlaista ilmoitusta asiasta. Asiallista olisi tietenkin, että revisionikonttori ainakin tällaisissa kysymyksissä ilman erityistä pyyntöä saisi pöytäkirjanotteella tiedon rahatoimikamarin päätöksestä. Tämä kävisi varmaan hyvin päinsä siten, että asianomainen esittelijä, joka tarkimmin tunsii asian kulun, antaisi asiasta tarpeellisen ilmoituksen.

Edelleen revisionikonttori selosti eräitä asioita, jotka sen mielestä oli käsitelty väärin, mutta jotka vähemmän tärkeinä tässä sivuutetaan. Lopuksi revisionikonttori huomautti, että voimassa olevien ohjesääntöjen ja säännösten huomioon ottamatta jättäminen ja rikkominen ei saisi tulla kysymykseen. Tosin varsin monet näistä määräyksistä olivat jossain määrin vaillinaisia ja puutteellisia, mutta tämä ei oikeuttanut asianomaisia velvollisuudesta tuntea ne hyvin sekä missä se oli mahdollista ja varsinkin kun selviä määräyksiä ja ohjeita oli olemassa, tarkasti noudattaa niitä sekä toisaalta ensi tilassa ryhtyä toimenpiteisiin tarpeellisten muutosten ja lisäysten aikaansaamiseksi niihin.

Mitä erityisesti tuli viranpitäjien palvelusehtosääntöön, jonka parantamisen ja täydentämisen kaupunginvaltuusto oli antanut rahatoimikamarin toimeksi¹⁾, ei kamarin enää olisi viivyteltävä tämän tehtävän toteuttamista. Laaja hallinto kaipasi monessa suhteessa erittäin kipeästi todella täydellistä ja hyvin laadittua palvelusehtosääntöä.

Mitä tuli memorialissa esitettyihin muistutuksiin, voitiin ja tulikin niihin kysymyksiin nähden, jotka koskivat luontoisetujen korvausta loman ajalta ja korvausta ylempään palkkaluokkaan kuuluvan viran väliaikaisesta hoitamisesta, saada aikaan oikaisu osin muuttamalla entisen palvelussäännön määräyksiä, osin lisäämällä uuteen sääntöön vastaavia asiallisia määräyksiä. Kysymykset oikeusneuvosmies Candolinin virkavuosien laskemisesta sekä ikäkorotuksen osoittamisesta v. t. tori- ja kauppahallivalvoja Lydmanille vaativat viipymättä korjausta tai myöskin kaupunginvaltuuston erityistä myöntymystä.

Revisionikonttorin kirjelmää esiteltäessä rahatoimikamari päätti²⁾ olla ottamatta sitä asiallisesti käsiteltäväksi, koska se vastoin voimassa olevia määräyksiä oli laadittu ruotsinkielellä eikä ollut varmennettu niin kuin revisionikonttorin johtosäännössä säädettiin.

Sitten kaupungenrevisori ilmoitti, että kirjelmä huomaamattomuudesta oli lähetetty rahatoimikamarille ruotsinkielisenä sekä että revisionikonttorin johtosääntöön ilmeisesti erehdyksestä oli otettu määräys, että reistraattorin on varmennettava lähtevät asiakirjat, minkä vuoksi käytännössä oli menetelty niin, että se revisori, jonka käsiteltävänä jokin asia oli ollut, oli varmentanut sen aiheuttamat kirjelmät; ellei kukaan revisoreista ollut asiaa käsitellyt, oli kaupunginrevisori yksin allekirjoittanut asiakirjan. Rahatoimikamari päätti³⁾ tällöin lähettää revisionikonttorille vastauskirjelmän. Tässä kamari m. m. huomautti, että revisionikonttorin tehtävä rajoittui kaupungin omaisuudenhallinnon, rahatoimen ja tililaitoksen valvontaan ja että sen tarkoituksena siis ainoastaan oli tarkastaa, sattuiko kaupungin virastoissa laiminlyöntejä tai aiheutettiin niissä kaupungille aineellista vahinkoa; jos konttori ryhtyi asiallisesti tarkastamaan kaupungin viranomaisten hallintotoimen-

¹⁾ Ks. 1922 vuod. kert. siv. 47 ja 50. — ²⁾ Rkmrin pöytäk. 25 p. kesäk. 1922 §. —

³⁾ S:n 1 p. heinäk. 1922 §.

piteiden tarkoituksenmukaisuutta, niin se meni pätevyyspiirinsä ulkopuolelle; se seikka, että konttorin tuli rajoittua taloudellisen hallinnon ja ennen kaikkea tilien tarkastukseen, ilmeni siitäkin, että konttorin viranpitäjät valittiin silmällä pitäen kirjanpito-pätevyyttä eikä suinkaan perehtyneisyyttä hallinnollisten asiain käsittelyyn.

Revisionikonttorin tekemien muistutusten johdosta rahatoimikamari esitti m. m. seuraavaa:

Se seikka, että kamarin pöytäkirjoissa esiintyi muodollisia vaillinaisuuksia ja puutteita, oli helposti selitettävissä, kun otti huomioon, että pöytäkirjanpidon suoritti henkilö, jonka laajaton toiminta oikeastaan oli muihin töihin suunnattu, sekä kamarin ratkaistavaksi joutuneiden asiain monilukuisuuden.

Asioita, jotka ohjesäännön mukaisesti olisivat kamarin yleisen kokouksen käsiteltävät, oli ratkaistu jaostossa kiireellisissä tapauksissa, varsinkin kesäaikaan, mutta tavallisesti kamari sittemmin yleisessä kokouksessa oli vahistanut tällaiset päätökset.

Revisionikonttorin muistutus ruokarahojen korvaamisesta viranpitäjälle tämän loman ajalta oli epäoikeutettu, sillä rahatoimikamarin mainittu päätös nojautui kaupungin viranpitäjän palvelusehtosäännön 14 §:n määräykseen, koska tähän kuuluvat viranpitäjät eivät voineet käyttää hyväkseen kaupungin ruokaa, joka sen sijaan tuli sijaisille; ellei kaupunki voinut käyttää viranpitäjän asuntoa tai ruokaa sijaista varten tai muulla tavalla, ei hänelle suoritettu korvausta.

Ellei rahatoimikamarilla olisi oikeutta käyttää käyttövarojaan palkkioiksi tilapäisistä tehtävistä, kävisi sen asema kaupungin varsinaisena keskushallintoelimenä varsin vaikeaksi; pitempiaikaisesti toimia tietenkään ei voinut palkata käyttövaroista, mutta tilapäisesti, kun esimerkiksi talousarviosta erehdyksestä oli jäänyt pois jokin määräraha, oli kamari katsonut olevansa oikeutettu osoittamaan varoja vastaavaan tarkoitukseen. Käyttövarat oli muuten ilman ehtoja myönnetty rahatoimikamarin käytettäväksi.

Niissä tapauksissa, joissa viranpitäjälle oli myönnetty oikeus ikälisäykseen, oli kamari palkkalautakuntana ainoastaan tarkastanut, oliko asianomainen oikeutettu saamaan tämän lisäyksen, mutta asianomaisen laitoksen asia oli hankkia kaupunginvaltuustolta määräraha lisäyksen maksamiseksi, ellei menosäännön määräraha riittänyt tarkoitukseen.

Korkeampaan palkkaluokkaan kuuluvan toimen väliaikaisesta hoitamisesta suoritettavaan korvaukseen nähden kamari oli katsonut palkkalautakuntana olevansa oikeutettu antamaan yleisiä määräyksiä, varsinkin koska kamari aikaisemmin oli yksityistapauksissa ratkaissut tähän kuuluvia kysymyksiä. Tässä kohden kamari myöskin voi vedota ohjesääntönsä 10 §:n 17 kohtaan, koska useimmissa tapauksissa asia koski virkavapautta nauttivan viranpitäjän sijaista.

Revisionikonttorin muistutukset poistojen merkitsemisestä pöytäkirjaan olivat myöskin epäoikeutettuja, koska pöytäkirjasta täysin selvisi, mitä poistoja tarkoitettiin.

Mitä tuli oikeusneuvosmies A. Candolinin ikälisäykseen, oli kamarin päätös katsottava ainoastaan periaatteelliseksi vastaukseksi oikeusneuvosmies Candolinin tiedusteluun, oliko hänellä mahdollisuutta, jos hänet uudelleen määrättäisiin lainvalmistelukunnan jäseneksi, neuvosmiehenvirkiaan palatessaan saada ikälisäystä tältä ajalta, ja oli kamari katsonut voivansa puoltaa myöntymistä tällaiseen anomukseen. Kun oikeusneuvosmies Candolin joskus palaisi

virantoimitukseen ja kysymys tulisi päiväjärjestykseen, tekisi kamari tietenkin asiasta esityksen kaupunginvaltuustolle.

Tori- ja kauppahallivalvoja I. Lydmanin irtisanontaa ei koskaan oltu pantu toimeen, koska kysymys viran uudelleen järjestämisestä oli jätetty sillensä. Pöytäkirjan sanonta hänen määräämisestään edelleen virkaa hoitamaan oli muodollisesti virheellinen, ja kamarin päätös merkitsi itse asiassa sitä, että hänet samalla kuin irtisanomispäätös peruutettiin oli määrätty edelleen pysymään virassaan; muuten oli kaupunginvaltuusto ottanut menosääntöön määrärahan ikälisäyksen suorittamiseksi mainitulle viranpitäjälle.

Rahatoimikamarin päätöksissä virkavapauden myöntämisestä kaupunginkamreeri Björkille ja siitä aiheutuneista viransijaisuuspalkkioista ilmeni kyläkin jonkin verran epä johdonmukaisuutta, joka osittain johtui siitä, että useat eri esittelijät olivat valmistelleet asiaa, osittain siitä, ettei ollut varmuutta siitä, kuinka pitkäaikainen virkavapaus tulisi olemaan. Kamari ei ollut katsonut olevan syytä tehdä kaupunginvaltuustolle alistusta asiasta, koska sen johtosäännössä oli määrätty, kenen kaupunginkamreerin estettynä ollessa tuli hoitaa hänen virkaansa, ja kamarilla oli käytettävänä varoja tarpeellisten viransijaisuuspalkkioiden suorittamiseksi.

Perityn veromäärän suorittamisen laiminlyöminen. Koska oli käynyt ilmi, että eräs kaupunginpalvelija oli perinyt erään veromäärän lokakuun 12 p:nä 1923, mutta suorittanut sen kaupunginkassaan vasta maaliskuun 1 p:nä 1924, päätti¹⁾ rahatoimikamari vaatia asiasta kaupunginvoudinkonttorin selitystä.

Kansanpuistot. Rahatoimikamari vahvisti²⁾ kansanpuistoihin suuntautuvan höyrypursiliikenteen kulkuvuorot ja taksat. Samaten kamari vahvisti³⁾ Seuraasaaren ja Korkeasaaren ravintoloissa tarjoiltavien kahvi-, tee-, pilsneri-, portteri-, kivennäisvesi- ja voileipäannosten hintaluettelot.

Helsingin työväenyhdistyksen anottua Mustikkamaan kansanpuiston aukioloajan pidentämistä rahatoimikamari päätti⁴⁾, että se pidettäisiin avoimna samoina aikoina kuin vuonna 1923.

Kansanpuistojen valvojaa kehoitettiin⁵⁾ huolehtimaan siitä, että Turholman lepokotiin otetut hoidokit täyttivät lahjoituskirjassa säädetyt ehdot.

*Virutushuoneiden aukioloaika*⁶⁾ vahvistettiin⁶⁾ olevaksi klo 8 ap.—6 ip. touko—lokakuussa ja klo 8 ap.—5 ip. marras—huhtikuussa.

Viemärijohtot. Viemärijohtot keskuksitoimistolle lähetettiin⁷⁾ sen pyytämät tiedot kaupungin viemärijohtoista.

Kukkia kaupunginpuutarhasta. Rahatoimikamari päätti⁸⁾ kehoittaa kaupunginpuutarhuria varustamaan rahatoimikamarin virkahuoneistot irtolaisilla kukilla sopivina aikoina, kun niitä oli runsaasti saatavissa. Samaten oikeutettiin kaupunginjohtaja A. Castrén maksutta saamaan kaupunginpuutarhasta kukkia asuntoonsa tavalla ja aikoina, joista hänen tuli sopia kaupunginpuutarhurin kanssa.

Matkakertomus. Teknikko F. W. Sundqvist, jolle vuonna 1921 oli myönnetty apuraha C. F. Ekholmin rahastosta, jätti⁹⁾ matkakertomuksensa.

Kaupungin virastojen työajat. Rahatoimikamari päätti¹⁰⁾ vahvistaa kaupungin virastoille ja laitoksille seuraavat työajat sekä yleisön vastaanottoajat:

¹⁾ Rkmin pöytäk. 4 p. maalisk. 305 §.—²⁾ S:n 21 p. maalisk. 404 § ja 22 p. huhtik. 685 §.—³⁾ Rkmin jstn pöytäk. 15 p. heinäk. 2,388 ja 2,389 §§.—⁴⁾ Rkmin pöytäk. 6 p. toukok. 743 §.—⁵⁾ S:n 7 p. elok. 1,117 §.—⁶⁾ Rkmin jstn pöytäk. 1 p. heinäk. 2,276 §.—⁷⁾ S:n 27 p. helmik. 847 §.—⁸⁾ Rkmin pöytäk. 26 p. syysk. 1,333 §.—⁹⁾ Rkmin jstn pöytäk. 12 p. elok. 2,520 §.—¹⁰⁾ Rkmin pöytäk. 27 p. toukok. 836 §.

Virasto tai laitos.	Maanantaista perjantaihin.	Lauantaisin ja pyhäaattoina.	
		Syys—toukok.	Kesä—elok.
Rahatoimikamari	Työaika	10 a.p.—4.15 i.p.	10 a.p.—3.15 i.p. 10 a.p.—2.15 i.p.
Kaupunginjohtaja ja sihteerit	vast.ottoaika	1—3 i.p.	1—3 i.p. 1—2 i.p.
Asiamies ja notaari	”	10 a.p.—2 i.p.	10 a.p.—2 i.p.
Rahatoimikonttori	työaika	10 a.p.—4.15 i.p.	10 a.p.—3.15 i.p. 10 a.p.—2.15 i.p.
	vast.ottoaika	10 a.p.—3 i.p.	10 a.p.—2.30 i.p. 10 a.p.—2 i.p.
Tilastokonttori	työaika	10 a.p.—4.15 i.p.	10 a.p.—3.15 i.p. 10 a.p.—2.15 i.p.
	vast.ottoaika	10 a.p.—3 i.p.	10 a.p.—3 i.p. 10 a.p.—2 i.p.
Naisten työtuvat	työaika	10 a.p.—4 i.p.	10 a.p.—3 i.p. 10 a.p.—2 i.p.
Satamahallitus	”	10 a.p.—4 i.p.	10 a.p.—3 i.p. 10 a.p.—2 i.p.
Satamakannantakonttori sekä satamaliikennekonttorin Länsirannalla oleva haaraosasto	”	9—12 a.p. ja 1—4 i.p.	9—12 a.p. ja 1—3 i.p. 9—12 a.p. ja 1—2 i.p.
Satamaliikennekonttorin ilmoitusosasto sekä vaakahuone	”	7 a.p.—6 i.p.	7 a.p.—6 i.p.
Satamakannantakonttori	”	10 a.p.—4 i.p.	10 a.p.—2 i.p.
Revisionikonttori	”	10 a.p.—4.15 i.p.	10 a.p.—3.15 i.p. 10 a.p.—2.15 i.p.
Terveydenhoitolautakunnan toimisto	”	10 a.p.—4 i.p.	10 a.p.—3 i.p. 10 a.p.—2 i.p.
Kaupungin eläinlääkäri ja terveydenhoidontarkastaja	vast.ottoaika	2—3 i.p.	1—2 i.p.
Ammattientarkastajain kanslia	työaika	12—2 i.p.	12—2 i.p.
Maidontarkastuskanslia	”	10 a.p.—4 i.p.	10 a.p.—3 i.p. 10 a.p.—2 i.p.
Terveydellisten tutkimusten laboraattori	”	10 a.p.—4 i.p.	10 a.p.—3 i.p. 10 a.p.—2 i.p.
Laboraattorin johtaja	vast.ottoaika	12—2 i.p.	12—2 i.p.
Laboraattorin bakteriologi	”	10—11 a.p.	10—11 a.p.
Terveystoimisto	työaika	11 a.p.—3 i.p.	11 a.p.—3 i.p.
	vast.ottoaika	12—3 i.p.	12—3 i.p.
Keuhkotautisten tiedonantotoimisto ja poliklinikka	vast.ottoaika	1/2 9—1/2 10 a.p. sekä maanant., keskiv. ja perjant. 6—7 i.p.	1/2 9—1/2 10 a.p.
Asuntotarkastuskonttori	työaika	9 a.p.—3 i.p.	9 a.p.—2 i.p. 9 a.p.—1 i.p.
	vast.ottoaika	11 a.p.—3 i.p.	11 a.p.—2 i.p. 11 a.p.—1 i.p.
Asuntotarkastaja	työaika	10 a.p.—4 i.p.	10 a.p.—4 i.p.
	vast.ottoaika	2.30—4 i.p.	2.30—4 i.p.
Kaupungin sairaalain yllihallitus sekä sairaalain tilivirasto	työaika	10 a.p.—4 i.p.	10 a.p.—4 i.p.
Sairaalatarkastaja	vast.ottoaika	1/2 1—1/2 2 i.p.	1/2 1—1/2 2 i.p.
Marian sairaala:			
Toimitsijan konttori	”	10 a.p.—4 i.p.	10 a.p.—4 i.p.
Toimitsija	”	11 a.p.—1 i.p.	11 a.p.—1 i.p.
Sairaalan johtaja ja sisätautisten osaston johtaja	”	11—12 a.p.	11—12 a.p.
Kirurgisen osaston johtaja	”	9—1/2 10 a.p.	9—1/2 10 a.p.
Ylihoitajatar	”	9—10 a.p.	9—10 a.p.
Kulkutautisairaala:			
Toimitsijan konttori	”	10 a.p.—4 i.p.	10 a.p.—4 i.p.
Sairaalan johtaja ja ylläkäri	”	12—1 i.p.	12—1 i.p.
Ylihoitajatar	”	9—10 a.p. ja 4—5 i.p.	9—10 a.p. ja 4—5 i.p.

Virasto tai laitos.		Maanantaista perjantaihin	Lauantaisin ja pyhäaattoina.	
			Syys—toukok.	Kesä—elok.
Kivelän sairaala:				
Toimitsijan konttori	työaika	1/2 10 a.p.— 1/2 4 i.p.	1/2 10 a.p.—1/2 4 i.p.	
Toimitsija	vast.ottoaika	1/2 10 a.p.— 1/2 4 i.p.	1/2 10 a.p.—1/2 4 i.p.	
Sairaalan johtaja	”	11—12 a.p.	11—12 a.p.	
Yleisen osaston ylilääkäri.	”	11—12 a.p.	11—12 a.p.	
Mielisairaiden osaston yli- hoitajat	”	11 a.p.—1 i.p.	11 a.p.—1 i.p.	
Yleisen osaston ylihoitajat	”	9—10 a.p. ja 4—5 i.p.	9—10 a.p. ja 4—5 i.p.	
Nikkilän mielisairaala:				
Toimitsijan konttori	työaika	9 a.p.—1 i.p. ja 4—5 i.p.	9 a.p.—1 i.p. ja 4—5 i.p.	
Toimitsija	vast.ottoaika	9 a.p.—1 i.p. ja 4—5 i.p.	9 a.p.—1 i.p. ja 4—5 i.p.	
Sairaalan johtaja	”	9—10 a.p. ja 3—4 i.p.	9—10 a.p. ja 3—4 i.p.	
Ylihoitajat	”	3—4 i.p.	3—4 i.p.	
Köyhäinhuolautakunnan kansliat	työaika	9 a.p.—3.15 i.p.	9 a.p.—2.15 i.p.	9 a.p.—1.15 i.p.
Avunetsijain kansliat	vast.ottoaika	9 a.p.—1 i.p.	9 a.p.—1 i.p.	
Keskuskanslia ja rekisteri- toimisto	”	9 a.p.—3 i.p.	9 a.p.—2 i.p.	9 a.p.—1 i.p.
Köyhäinhoidon kassa- ja tili- virasto	työaika	10 a.p.—3 i.p.	10 a.p.—2 i.p.	10 a.p.—1 i.p.
Kunnalliskodin konttori	”	9 a.p.—4 i.p.	9 a.p.—2 i.p.	
Lastensuojelulautakunnan toi- misto	{ työaika vast.ottoaika työaika	10 a.p.—4 i.p. 10 a.p.—3 i.p. 10 a.p.—4.15 i.p.	10 a.p.—3 i.p. 10 a.p.—2 i.p. 10 a.p.—3.15 i.p.	10 a.p.—2 i.p. 10 a.p.—1 i.p. 10 a.p.—2.15 i.p.
Rakennuskonttori	{ vast.ottoaika ”	(4.30 i.p.) 1—3 i.p.	(3.30 i.p.) 1—2 i.p.	(2.30 i.p.) 1—2 i.p.
Geodeettinen osasto	”	11 a.p.—1 i.p.	11 a.p.—1 i.p.	11 a.p.—1 i.p.
Puhtaanapitolaitos	työaika	10 a.p.—4.15 i.p. (4.30 i.p.)	10 a.p.—3.15 i.p. (3.30 i.p.)	10 a.p.—2.15 i.p. (2.30 i.p.)
Toimitusjohtaja	vast.ottoaika	2—3 i.p.	2—3 i.p.	
Tarkastaja	”	10—12 i.p.	10—12 a.p.	
Teknilliset laitokset	työaika	10 a.p.—4.15 i.p. (4.30 i.p.)	10 a.p.—3.15 i.p. (3.30 i.p.)	10 a.p.—2.15 i.p. (2.30 i.p.)
Kassavirastot	vast.ottoaika	10 a.p.—3.45 i.p.	10 a.p.—2.45 i.p.	10 a.p.—1.45 i.p.
Verotusvalmistelukunta	{ työaika vast.ottoaika	10 a.p.—4.15 i.p. 10 a.p.—3 i.p.	10 a.p.—3.15 i.p. 10 a.p.—3 i.p.	10 a.p.—2.15 i.p. 10 a.p.—1 i.p.
Puheenjohtaja ja sihteerit.	”	1/2 11 a.p.— 1/2 1 i.p.	1/2 11 a.p.— 1/2 1 i.p.	
Sosiaalilautakunta	{ työaika vast.ottoaika	10 a.p.—4 i.p. 12—3 i.p.	10 a.p.—3 i.p. 12—3 i.p.	10 a.p.—2 i.p.
Ammattiopetuslaitosten johto- kunta:				
Kunnallinen miestarkastaja	”	keskiv. ja perj. 6—7 i.p.		
Kunnallinen naistarkastaja	”	keskiv. 5—6 i.p.		
Majoituslautakunta	”	tiist. ja perj. 10—11 a.p.		
Kansanlastentarhain kanslia..	työaika	1) 10 a.p.—4 i.p.	1) 10 a.p.—3 i.p.	1) 10 a.p.—2 i.p.
Oikeusaputoimisto	vast.ottoaika	joka arkipäivä	1/2 10—11 a.p. sekä tiist. ja torst. 7—8 i.p.	

1) Kanslia pidetään suljettuna joulukuun 21 p:stä tammikuun 8 p:än, pääsiäisen e delisestä torstaista euraavaan keskiviikkoon sekä kesäkuun 15 p:stä elokuun 15 p:än.

Työnvälitystoimisto, kansakoulujen kansliat ja kaupunginkirjasto oli pidettävä avoimena samoina aikoina kuin aikaisemmin, ja myöskin näiden laitosten viranpitäjien työajan tuli pysyä entisellään. Lomain aikana oli ruotsinkielisten kansakoulujen kanslia¹⁾ pidettävä avoimena joka perjantai klo 11—12 ap. ja suomenkielisten kansakoulujen kanslia²⁾ joka lauantai klo 11—12 ap.

Terveydenhoitolautakunta oikeutettiin³⁾ pitentämään lihantarkastus- aseman työaikaa ehdoin, että ylityön korvaamisessa noudatettiin rahatoimikamarin vahvistamia perusteita.

Sitä vastoin evättiin⁴⁾ kaupungin teknillisten laitosten hallituksen tekemä äänimus, että laitosten työaika vahvistettaisiin olevaksi klo 10 ap.—4 ip. toimitus- ja kassaosastoilla ja klo 9—12 ap. ja 1—4 ip. tai klo 9¹/₂—12 ap. ja 1—4¹/₂ ip. muilla osastoilla.

Rahatoimikamarin viranpitäjät. Koska oli todennäköistä, ettei rahatoimenjohtaja Helolla olisi tilaisuutta suorittaa suurinta osaa vuoden 1925 talousarvioehdotuksen laadintatyöstä ja kun tuntui suotavalta, että sanottu työ koko ajan olisi samoissa käsissä, määräsi⁵⁾ rahatoimikamari kaupunginkamreeri P. J. Björkin elokuun 20 p:stä lähtien hoitamaan kaikkia talousarvioehdotusta koskevia töitä samalla oikeuttaen hänet saamaan lisäpalkkion, joka vastasi rahatoimenjohtajan ja kaupunginkamreerin palkkain välistä erotusta. Tämä kustannus oli suoritettava rahatoimikamarin käyttövaroista.

Sittenkuin rahatoimikamarin kokouksessa oli esitetty⁶⁾ muistutus sen johdosta, että rahatoimenjohtaja J. Helo lähes kahden kuukauden ajan eli heinäkuun alusta elokuun loppuun hankkimatta asianmukaista lupaa oli ollut matkoilla, minkä johdosta m. m. rahatoimikamari puheenjohtajan puutteessa ei ollut voinut kokoontua elokuun 26 p:nä, ja rahatoimenjohtaja Helo oli ilmoittanut, että hän heinäkuussa oli ollut saamallaan apurahalla opintomatalla Skandinaviassa ja elokuussa nauttinut virkalomaa, huomautti puheenjohtaja, että rahatoimenjohtaja Helon olisi ollut hyvissä ajoin ilmoitettava lomansa kanslianjohtajalle, jonka toimenä oli kanslian kesälomain järjestely, niin että virantoimitusajat olisi voitu sovittaa, sitä suuremmalla syyllä, kun rahatoimenjohtaja Helo ennen matkalle lähtöään oli saanut tiedon kanslianjohtaja Andersinin sairastumisesta.

Tämän asian yhteydessä ehdotettiin, että koska rahatoimenjohtaja Helo oli valittu kansanedustajaksi ja sellaisena useiden eduskunnan valiokuntain jäseneksi ja siis todennäköisesti kolmen vuoden ajan tuli olemaan estetty tehokkaasti hoitamasta rahatoimenjohtajan virkaa, johon ensi sijassa kuului talousarvioehdotuksen laadinta ja tämä tärkeä tehtävä olisi uskottava sijaiselle, rahatoimikamari antaisi kansliansa tehtäväksi valmistella kysymystä, olisiko syytä esittää kaupunginvaltuustolle, että rahatoimenjohtajaksi valittaisiin toinen henkilö. Koska kaupunginvaltuusto kuitenkin oli vapauttanut rahatoimenjohtaja Helon virkatehtävistään niiksi ajoiksi, jolloin eduskunta tai sen valtiovarain valiokunta kokoontuivat⁷⁾, päätti⁶⁾ kamari, ettei tämä ehdotus aiheuttaisi toimenpidettä.

Sittenkin myönnettiin⁸⁾ rahatoimenjohtaja J. Helolle virkavapautta aluksi joulukuun 1 p:nä ja sittemmin eduskunnan kokoontumisajaksi, ja kaupunginkamreeri P. J. Björk määrättiin samoin ehdoin kuin aikaisemmin hoitamaan

¹⁾ Rkmin pöytäk. 3 p. kesäk. 903 §. — ²⁾ S:n 10 p. kesäk. 919 §. — ³⁾ S:n 11 p. marrask. 1,580 §.; ks. myös tätä kert. siv. 135 ja 151. — ⁴⁾ Rkmin pöytäk. 21 p. lokak. 1,492 §. —

⁵⁾ S:n 19 p. elok. 1,174 §. — ⁶⁾ S:n 2 p. syysk. 1,188 §. — ⁷⁾ Ks. tätä kert. siv. 155. —

⁸⁾ Rkmin pöytäk. 2 p. syysk. 1,187 § ja 2 p. jouluk. 1,684 §.

hänen virkaansa, kuitenkin siten, että Björkin oli suoritettava loppuun talousarvioehdotuksen laadintaan liittyvät työt.

Kanslianjohtaja J. W. Andersinille myönnettiin ¹⁾ sairauden takia virkavapautta neljäksi viikoksi huhtikuun 29 p:stä lukien, oikeutettuna saamaan koko palkkansa. Sitten kanslianjohtaja J. W. Andersin sai jatkuvasti ²⁾ virkavapautta heinä- ja elokuuksi edellä mainituin ehdoin.

Koska kanslianjohtaja J. W. Andersin oli sairaana ja sihteeri A. Blomberg määrätty avustamaan talousarvion laadinnassa, päätti ³⁾ rahatoimikamari ottaa kaupunginvaltuuston toisen sihteerin K. Reinin tilapäiseksi sihteeriksi syyskuun 10 p:stä ainakin joulukuun 1 p:än 660 markan kuukausittaisesta lisäpalkkiosta joka oli suoritettava rahatoimikamarin käyttövaroista; hänelle kuuluvia tehtäviä hoitaisivat ⁴⁾ tänä aikana ensimmäinen sihteeri E. Cavonius ja valiokuntatöiden sihteeri H. Dalström 2,000 markan korvauksesta jokaiselta kaupunginvaltuuston kokoukselta; rahatoimikamari osoitti tarkoitukseen käyttövaroistaan 6,000 markkaa maksettavaksi laskun mukaan.

Sihteeri A. Ervasti vapautettiin ⁵⁾ esittelyvelvollisuudesta kuukauden ajaksi marraskuun 5 p:stä lukien voidakseen suorittaa eräitä komiteatöitä, ja varatuomari S. Ervasti määrättiin tilapäiseksi esittelijäksi täksi ajaksi 3,500 markan palkkiosta.

Eräiden kiireellisten suurehkojen töiden suorittamista varten otettiin ⁶⁾ filosofianmaisteri G. Estlander tilapäiseksi sihteeriksi.

Varatuomari V. K. Noponen otettiin ⁷⁾ asiamiesosaston apulaiseksi viiden kuukauden ajaksi 3,500 markan kuukausipalkkiosta.

Rahatoimikamari päätti ⁸⁾, että asianomaisen verotusvalmistelukunnan esittelijän vastedes tuli rahatoimikamarissa esitellä verotusasiat.

Konttorikirjuri G. Kuhlefeldille myönnettiin ⁹⁾ virkavapautta tammi-maaliskuuksi täysin palkkaeduin kahden kuukauden ajalta sekä anomansa virkaero huhtikuun 1 p:stä lukien.

Kanslisti D. Hohenthalille myönnettiin ¹⁰⁾ sairauden takia virkavapautta neljäksi viikoksi helmikuun 11 p:stä lukien täysin palkkaeduin. Samoin myönnettiin ¹¹⁾ kanslisti S. Holmströmille kivulloisuuden tähden virkavapautta yhdeksi viikoksi niiden kahden viikon lisäksi, jotka hän kanslianjohtajan luvalla oli ollut virkavapaana.

Kanslisti D. Hohenthal määrättiin ¹²⁾ rahatoimikamarin asiamiesosaston konttorikirjuriksi huhtikuun 1 p:stä lukien.

Kanslisti A. Snellmanille myönnettiin ¹³⁾ ero virastaan syyskuun 1 p:stä lukien.

Kahteen avonaiseen kanslistintoiimeen nimitettiin ¹⁴⁾ rouvat A. E. Boehm ja E. Sandman.

Puhelimenhoitaja I. Vikstedt oikeutettiin ¹⁵⁾ saamaan kuukauden virkaloma, sijaisenaan neiti G. Gustafsson; viimeainituun palkkaamiseksi osoitettiin 800 markkaa puhelinkeskuksen menoja varten olevasta määrärahasta.

Rahatoimikamarin kanslian ylimääräinen vahtimestarinapulainen E. Ahlström siirtyi ¹⁶⁾ rahatoimikonttoriin huhtikuun 5 p:nä. Vahtimestarinapulainen

1) Rkmrin pöytäk. 25 p. huhtik. 699 §. — 2) S:n 15 p. heinäk. 1,043 § ja 29 p. heinäk. 1,092 §. — 3) S:n 9 p. syysk. 1,239 §. — 4) S:n 26 p. syysk. 1,334 §. — 5) S:n 4 p. marrask. 1,559 §. — 6) S:n 21 p. lokak. 1,497 §. — 7) S:n 10 p. kesäk. 909 §. — 8) S:n 26 p. maalisk. 435 §. — 9) S:n 29 p. tammik. 151 §. — 10) S:n 8 p. helmik. 193 §. — 11) S:n 28 p. maalisk. 448 §. — 12) S:n 29 p. tammik. 151 §. — 13) S:n 27 p. toukok. 850 §. — 14) S:n 29 p. heinäk. 1,108 §. — 15) S:n 15 p. heinäk. 1,051 §. — 16) Rkmrin jstn pöytäk. 9 p. huhtik. 1,336 § ja 1,383; ks. 1923 vuod. kert. siv. 251.

E. Niemura ryhtyi¹⁾ samanaikaisesti uudestaan virkaansa hoitamaan. Ylimääräinen vahtimestarinapulainen J. Svensson määrättiin¹⁾ toistaiseksi palvelemaan kamarin kansliassa 1,150 markan kuukausipalkkiosta.

Vahtimestarinapulaiselle R. Ahlholmille, joka oli kutsuttu sotapalvelukseen, myönnettiin²⁾ virkavapautta yhdeksi vuodeksi lokakuun 1 p:stä lukien, ja ylimääräinen vahtimestarinapulainen J. Svensson määrättiin²⁾ puheena olevana aikana hoitamaan tointa siihen liittyvin palkkaeduin. Nuorukainen E. Ahlholm otettiin²⁾ ylimääräiseksi vahtimestarinapulaiseksi puheena olevaksi ajaksi 700 markan kuukausipalkoin, joka oli suoritettava kamarin käyttövaroista.

Rahatoimikonttorin viranpitäjät. Kaupunginkamreeri P. J. Björkille, jolla komiteantöitä varten oli³⁾ virkavapautta tammikuun loppuun, myönnettiin⁴⁾ pitennetty virkavapaus maaliskuun 1 p:än. Sittemmin kaupunginvaltuusto samasta syystä vapautti⁵⁾ kaupunginkamreerin vakinaisen virkansa hoitamisesta kuudeksi viikoksi maaliskuun 26 p:stä lukien. Työn loppuun suorittamiseksi kamreeri Björk kuitenkin tarvitsi vielä lisäksi 14 päivän virkavapauden, jonka rahatoimikamari hänelle myönsi⁶⁾.

Niinä kuutena viikkona, maaliskuun 26 p:stä lukien, joina kaupunginkamreeri Björk nautti virkavapautta, oli apulaiskamreeri O. Paldanin ilman eri korvausta hoidettava hänen virkatehtävänsä, kun taas vanhempi kaupunginkirjuri E. Jernström määrättiin toimimaan apulaiskamreerina saaden 800 markan lisäpalkkion kuukaudessa ja hänen virkaansa hoitaisi avustava vanhempi kaupunginkirjuri A. Aure, jonka tuli tästä saada lisäpalkkiota 700 markkaa kuukaudessa, minkä lisäksi konttori oikeutettiin tarpeen tullen käyttämään ylimääräistä apua⁷⁾.

Sittenkuin kaupunginkamreeri P. J. Björk oli määrätty hoitamaan rahatoimenjohtajan virkaa⁸⁾, määrättiin⁹⁾ apulaiskamreeri O. Paldani v. t. kaupunginkamreeriksi joulukuun 1 p:än, mikä määräys sittemmin pitennettiin¹⁰⁾, 500 markan kuukausittaisesta lisäpalkkiosta, joka oli suoritettava rahatoimikamarin käyttövaroista. Vanhempi kaupunginkirjuri E. Jernström määrättiin¹¹⁾ mainituksi ajaksi v. t. kamreeriksi 400 markan lisäpalkkioin kuukaudessa ja avustava vanhempi kaupunginkirjuri A. Aure v. t. vanhemmaksi kaupunginkirjuriksi 700 markan lisäpalkkioin kuukaudessa, minkä ohessa rahatoimikonttori oikeutettiin ottamaan palvelukseensa ylimääräinen apulainen enintään 2,000 markan kuukausipalkkioin; täten aiheutuvat menot oli maksettava rahatoimikamarin konttorin palkkausmäärärahasta, mikäli ne ylittivät rahatoimenjohtaja J. Helon jäljellä olevan puolen palkan.

Avustavaksi vanhemmaksi kaupunginkirjuriksi nimitettiin¹²⁾ nuorempi kaupunginkirjuri A. Aure.

Konttorikirjuri H. Rikbergille myönnettiin¹³⁾ virkavapautta sairauden takia viiden kuukauden ajaksi maaliskuun 4 p:stä lukien sekä oikeus nauttia palkkaa kahdelta ensimmäiseltä kuukaudelta.

Konttorikirjuri M. Montinille myönnettiin¹⁴⁾ virkavapautta sairauden takia kuukauden ajaksi syyskuun 1 p:stä lukien.

¹⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 9 p. huhtik. 1,336 ja 1,383 §; ks. 1923 vuod. kert. siv. 251. —
²⁾ Rkmrin pöytäk. 2 p. syysk. 1,191 § ja 26 p. syysk. 1,329 §. —³⁾ Ks. 1923 vuod. kert. siv. 251. —⁴⁾ Rkmrin pöytäk. 29 p. tammik. 150 §. —⁵⁾ Ks. tätä kert. siv. 155. —⁶⁾ Rkmrin pöytäk. 9 p. toukok. 755 §. —⁷⁾ S:n 8 p. huhtik. 617 § ja 15 p. huhtik. 642 §; ks. myös tätä kert. siv. 249. —⁸⁾ Ks. tätä kert. siv. 155 ja 278. —⁹⁾ Rkmrin pöytäk. 19 p. elok. 1,174 § ja 2 p. syysk. 1,187 §. —¹⁰⁾ S:n 2 p. jouluk. 1,684 §. —¹¹⁾ S:n 9 p. syysk. 1,216 §. —¹²⁾ S:n 8 p. huhtik. 616 §; ks. tätä kert. siv. 143. —¹³⁾ Rkmrin pöytäk. 4 p. maalisk. 314 §; rkmrin jstn pöytäk. 2 p. huhtik. 1,287 § ja rkmrin pöytäk. 2 p. toukok. 737 §; ks. tätä kert. siv. 251. —¹⁴⁾ Rkmrin pöytäk. 2 p. syysk. 1,189 §.

Ylimääräisille konttorikirjureille A. Rönnbäckille, A. Happoselle ja H. Wärnhjelmille myönnettiin¹⁾ virkavapautta sairauden takia yhdeksi kuukaudeksi itsekullekin sekä oikeus nostaa koko palkkansa.

Avonaiseen vahtimestaritoimeen otettiin²⁾ ylimääräinen vahtimestari H. Ahlholm helmikuun 1 p:stä lukien.

Kaupungin talojen hoito. Talonisännöitsijä K. Gustavson määrättiin³⁾ erään Hietaniemenkadun tontilla n:o 31 olevan tallirakennuksen, erään Kumtähdessä olevan kellarin, kaikkien Munkkisaaren rakennusten, erään Vallilassa olevan varastorakennuksen sekä Loviisankadun talossa n:o 6—8 olevain kaupungin tuberkuloosiasuntojen isännöitsijäksi; viimemainittuihin asuntoihin sai kuitenkin ottaa asumaan ainoastaan kaupungin tuberkuloosilääkäarin ehdotamia vuokralaisia.

Talonisännöitsijä K. Gustavsonille myönnettiin⁴⁾ loma heinäkuun ajaksi, sijaisena liikemies A. Grönberg. Samaten myönnettiin⁴⁾ talonisännöitsijän kanslian konekirjoittajattarelle P. Grönbergille loma kesäkuuksi, sijaisena neiti H. Vuorinen.

Vahtimestari A. Lindqvist otettiin⁵⁾ ent. seurahuoneen (kaupungintalon) ovenvartijaksi.

Rahatoimikamari epäsi⁶⁾ ent. seurahuoneen yövartijan R. Liljeblomin anomuksen saada yksi vapaa yö viikossa, mutta myönsi hänelle kuukauden kesäloman, sijaisena vahtimestari A. Lindqvist. Sittemmin yövartija Liljebloom uudisti anomuksensa, ja rahatoimikamari myöntyi⁷⁾ siihen sekä määräsi, että kustannukset sijaisen palkkaamisesta oli suoritettava kamarin käyttövaroista, minkä ohessa talonisännöitsijää kehoitettiin valvomaan, että hänen alaisensa yövartijat nauttivat työsopimuslain edellyttämää vapautta.

Kauppahallit. Harjutorin kauppahallin yövartija J. Harrikainen sai⁸⁾ eron virastaan elokuun 1 p:stä lukien.

Virutushuoneet. Kaupungin virutushuoneiden valvonta uskottiin⁹⁾ torija kauppahallivalvoja I. Lydmanin tehtäväksi.

Virutushuoneen järjestysmies H. R. Stenius sai¹⁰⁾ sairauden johdosta virkavapautta 2½ kuukaudeksi tammikuun 1 p:stä lukien oikeutettuna saamaan täyden palkkansa, mutta velvollisena kolmantena kuukautena itse palkkaamaan sijaisensa; sijaisiksi määrättiin virutushuoneen järjestysmiehet W. Fahlström ja J. Blomqvist yhteisesti.

Kansanpuistojen valvojalle R. Palmgrenille myönnettiin¹¹⁾ kesäloma heinäkuun 5 p:stä elokuun 5 p:än, sijaisena metsänhoitaja I. Hildén.

Maistraatin ja raastuvanoikeuden huoneistojen hoito päätettiin¹²⁾ uskoa kunnallisormestarin ehdotettavalle henkilölle, jolle suoritettaisiin 300 markan palkkio kuukaudessa tammikuun 1 p:stä 1925 lukien rahatoimikamarin käyttövaroista. Tehtävä uskottiin¹³⁾ sittemmin aktuaari F. Landgrenille.

Satamakannantakonttorin viranpitäjät. Satamahallitus ilmoitti, että sen oli ollut pakko lisätä satamakannantakonttorin henkilökuntaa ottamalla palve-

¹⁾ Rkmrin pöytäk. 8 p. tammik. 16 §, rkmrin jstn pöytäk. 17 p. kesäk. 2,156 § ja rkmrin pöytäk. 25 p. kesäk. 975 §; ks. tätä kert. siv. 252. — ²⁾ Rkmrin pöytäk. 8 p. helmik. 194 §. — ³⁾ S:n 12 p. helmik. 217 §, rkmrin jstn pöytäk. 23 p. huhtik. 1,543 §, rkmrin pöytäk. 7 p. lokak. 1,407 § ja 17 p. lokak. 1,474 § sekä rkmrin jstn pöytäk. 12 p. elok. 2,530 §. —

⁴⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 21 p. toukok. 1,876 §. — ⁵⁾ Rkmrin pöytäk. 15 p. heinäk. 1,039 §. —

⁶⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 21 p. toukok. 1,875 §. — ⁷⁾ Rkmrin pöytäk. 5 p. jouluk. 1,701 §. —

⁸⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 22 p. heinäk. 2,399 §. — ⁹⁾ Rkmrin pöytäk. 3 p. kesäk. 893 §. —

¹⁰⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 9 p. tammik. 64 § ja 13 p. helmik. 676 § sekä rkmrin pöytäk. 4 p. maalisk. 315 §. — ¹¹⁾ Rkmrin pöytäk. 1 p. heinäk. 1,002 §. — ¹²⁾ S:n 2 p. jouluk. 1,687 §. —

¹³⁾ S:n 16 p. jouluk. 1,745 §.

lukseen kolme tilapäistä konttorikirjuria sekä yksi ylimääräinen vaakamestari, minkä johdosta konttorin palkkamäärärahaa tultaisiin ylittämään. Rahatoimikamari hyväksyi¹⁾ hallituksen toimenpiteen.

Länsisalammassa avatun²⁾ satamakannantakonttorin IV haaraosaston johtajaksi määrättiin³⁾, kunnes satamahallitus ehtisi järjestää asian, insinööri E. Ehnberg, jonka tuli saada palkkaa 7 palkkaluokan mukaan haaraosaston avaamispäivästä lukien, ja oli Helsingin makasiiniosakeyhtiön tehdyn sopimuksen mukaisesti suoritettava vastaava määrä kaupunginkassaan.

Viranpitäjien luettelo. Rahatoimikamari päätti⁴⁾ kehoittaa kaupungin hallituksia ja laitoksia laatimaan kaikkien alaistensa viranpitäjien luettelot, joista kävisi ilmi heidän oikeutensa ikäkorotuksen ja eläkkeen saantiin; luetteloon olisi merkittävä virkaanastumispäivä, nautitut virkavapaudet y. m.

Oikeus pitää sivutoimia. Rahatoimikamari oikeutti⁵⁾ erät viranpitäjät toistaiseksi hoitamaan sivutoimia.

V. t. kaupungineläinlääkäri W. Ehrström oikeutettiin⁶⁾ sivutoimena hoitamaan valtion lihantarkastusaseman lihantarkastajan virkaa helmikuun 1 p:stä lukien ehdoin, että hän sitoutui ennen eroamistaan kaupungin palveluksesta suorittamaan loppuun kaikki ne komitea- y. m. työt, jotka hänen tehtäväkseen oli määrätty hänen ollessaan kaupungineläinlääkärinä.

Kaupunginreviisorin ilmoitettua, että sähkölaitoksen kamreerilla G. Weckmanilla oli useita sivutoimia ja tämän pyydetyssä selityksessä ilmoitettua olevansa kahden uutisrakennustöitä suorittavan kiinteistöosakeyhtiön isännöitsijä, mutta että tämä toimi ei ollut tuottanut hänelle paljon työtä, koska rakennustyöt oli annettu urakalle, oli kaupungin teknillisten laitosten hallitus lausunnossaan ilmoittanut, että Weckmania silloin tällöin oli käyty tapaamassa sähkölaitoksen huoneistossa mainittujen rakennusyritysten asioissa, mutta että tämä ei ollut vaikuttanut haitallisesti hänen virkansa hoitamiseen, sitäkin vähemmän, kun se tavallisesti oli tapahtunut klo 12:n ja 1:n välillä ip., jolloin hänellä oli vapaa-aika; päinvastoin oli ollut laitokselle eduksi, että hän tällöin oli oleskellut työhuoneessaan, ja muutenkin hän usein oli hoitanut virkatehtäviään vapaa-aikanaan eikä sitäpaitsi kahtena viime vuonna ollut nauttinut täyttä kesälomaa. Hallitus oli kuitenkin huomauttanut hänelle, ettei hänen tullut hoitaa yksityisasiaitaan virka-aikana. Rahatoimikamari ei katsonut⁷⁾ olevan syytä ryhtyä mihinkään toimenpiteisiin hallituksen toimenpiteiden lisäksi. Koska puheena olevan asian käsittely oli suuresti viivästynyt, päätti rahatoimikamari tiedustella, mikä oli tähän syynä, ja hallitus ilmoitti⁸⁾, että sen puheenjohtaja oli lähinnä syypää viivytykseen, asiain esitteleminen hallitukselle kun lähinnä riippui hänestä, sekä että asian käsittely oli lykätty, kunnes kaupunginvaltuusto oli ratkaissut kysymyksen kaupungin työväenasuntojen isännöitsijäntoimesta, jota Weckman aikaisemmin oli hoitanut.

Tuberkulootisten tiedonantotoimiston ja poliklinikan apulaislääkäri H. Fogelberg oli anonut oikeutta saada kolmen vuoden aikana hoitaa yleisen sairaalan röntgenosaston apulaislääkärin virkaa, mutta rahatoimikamari päätti⁹⁾ evätä anomuksen.

¹⁾ Rkmin pöytäk. 27 p. toukok. 845 §. — ²⁾ Ks. tätä kert. siv. 70. — ³⁾ Rkmin pöytäk. 12 p. syysk. 1,257 §. — ⁴⁾ S:n 15 p. huhtik. 658 §. — ⁵⁾ S:n 22 p. tammik. 102 §, 29 p. tammik. 146 §, 5 p. helmik. 181 ja 182 §§, 12 p. helmik. 209 §, 4 p. maalisk. 319 §, rkmin jstn pöytäk. 12 p. maalisk. 1,048 §, rkmin pöytäk. 20 p. toukok. 810 §, 17 p. kesäk. 939 §, 9 p. syysk. 1,223 §, 23 p. syysk. 1,304 §, 3 p. lokak. 1,374 §, 14 p. lokak. 1,450 § ja 9 p. jouluk. 1,731 §. — ⁶⁾ Rkmin pöytäk. 25 p. tammik. 116 §. — ⁷⁾ S:n 11 p. tammik. 56 §. — ⁸⁾ S:n 5 p. helmik. 183 §. — ⁹⁾ S:n 27 p. toukok. 841 §.

Oikeus saada kesälomaa. Asianomaisia hallituksia ja lautakuntia kehoitettiin¹⁾ järjestämään alaiensa henkilökuntain kesälomat samalla tapaa kuin aikaisemmin; niiden viranpitäjien, jotka olivat oikeutetut saamaan vapaan ravinnon, tuli saada ruokarahoja se määrä, joka mainitun edun korvaukseksi oli vähennetty heidän käteispalkastaan.

Tehdyn tiedustelun johdosta rahatoimikamari selitti²⁾, ettei sillä ollut mitään huomauttamista sitä vastaan, että sähkölaitoksen mestareille myönnettiin kuukauden kesäloma.

Terveydellisten tutkimusten laboratorin v. t. assistentti B. Willberg, joka oli hoitanut sanottua virkaa syyskuusta 1923 lähtien, oikeutettiin³⁾ saamaan kuukauden kesäloma, jonka aikana laitoksen johtajan K. K. Järvisen ilman eri palkkiota tuli hoitaa myöskin assistentin tointa.

Samaten oikeutettiin⁴⁾ v. t. kaupungineläinlääkäri W. Ehrström saamaan lomaa kesäkuun ajaksi, vaikkakin hän hoiti virkaa ainoastaan sijaisena.

Oikeuden asua kaupungin ulkopuolella rahatoimikamari myönsi⁵⁾ toistaiseksi seuraaville viranpitäjille:

rahatoimikonttorissa: nuoremmalle kaupunginkirjurille R. Brandtille ja ylivahtimestari A. W. Juseliukselle;

revisiokonttorissa: avustavalle reviisorille Y. Wahlroosille;

köyhäinhuoltolautakunnassa: toimitusjohtaja H. Myhrbergille, apulaisjohtaja J. Jakobssonille, tarkastaja V. Lindgrenille sekä kirjurinapulaisille I. Johanssonille ja N. Johanssonille;

köyhäinhoidon kassa- ja tilivirastossa: kirjanpitäjä E. Johanssonille;

suomenkielisissä kansakouluissa: opettajille K. A. Bäckmanille ja I. A. Tuomiselle sekä opettajattarille E. Tuomiselle ja E. Wiialalle;

ruotsinkielisissä kansakouluissa: tarkastaja K. A. Laurentille, opettajille G. Anderssonille, B. Björkmanille, I. Ekbergille, E. Hedmanille, J. Henrikssonille, J. Holmströmille, A. Nybergille ja J. Rundtille sekä opettajattarille N. Anderssonille, S. Bäcklundille, J. Carlborgille, L. Ekbergille, I. Frelanderille, S. Fredenbergille, E. Malmbergille, T. Rundtille ja G. Winsténille; sekä

valmistavassa poikain ammattikoulussa: johtaja A. Federleylle ja vahtimestari V. Honkalinnalle.

Oikeus asua alueensa ulkopuolella myönnettiin⁶⁾ aluelääkäri A. Wallgrenille kesäkuun 1 p:än 1925.

Rahatoimikamarin edustajaksi vuodeksi 1925 kunnallislain 17 §:ssä edellytettyihin kaupungin kiinteän omaisuuden katselmuksiin valittiin⁷⁾ johtaja A. Björkenheim.

Kaupungin edustajaksi Pakinkylän tielautakunnan kokoukseen valittiin⁸⁾ kaupunginagronoomi A. J. Tamminen, joka myös määrättiin⁹⁾ edustamaan kaupunkia Ilolanjoen perkausyhtiön osakkaiden kanssa kesäkuun 4 p:nä pidettävässä kokouksessa.

Kaupungin asiamieheksi siihen maanmittaustoimitukseen, jolla herra W. Nemeschanskyn huvilapalsta oli lohkaistava, valittiin¹⁰⁾ asiamies M. Wilskman, jonka apulaiseksi määrättiin kaupungingeodeetti W. O. Lille.

¹⁾ Rkmrin pöytäk. 13 p. toukok. 780 §. — ²⁾ S:n 30 p. toukok. 876 §. — ³⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 21 p. toukok. 1,874 §. — ⁴⁾ Rkmrin pöytäk. 3 p. kesäk. 905 §. — ⁵⁾ S:n 29 p. tammik. 147 §, 13 p. toukok. 776 §, 27 p. toukok. 838 §, 17 p. kesäk. 940 §, rkmrin jstn pöytäk. 15 p. heinäk. 2,387 §, rkmrin pöytäk. 14 p. lokak. 1,448 §, rkmrin jstn pöytäk. 22 p. lokak. 3,439 §, 3 p. jouluk. 4,138 § ja 18 p. jouluk. 4,354 §. — ⁶⁾ Rkmrin pöytäk. 26 p. maalisk. 430 §. — ⁷⁾ S:n 30 p. jouluk. 1,786 §. — ⁸⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 23 p. tammik. 342 §. — ⁹⁾ Rkmrin pöytäk. 27 p. toukok. 843 §. — ¹⁰⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 27 p. helmik. 856 §.

Kaupungin edustajaksi toukokuun 14 p:ksi kuulutettuun niiden kuntain edustajain kanssa pidettävään kokoukseen, joiden alueita suunniteltu Helsingin—Risteen rautatie tulisi koskettelemaan, valittiin¹⁾ johtajat I. Lindfors, K. A. Paloheimo ja V. Tanner.

Uudenmaan läänin maaherran kehoitettua rahatoimikamaria valitsemaan kaksi uskottuamiestä ynnä heille varamiehet ottamaan osaa niiden vahinkojen arvioimiseen, jotka voivat aiheutua Imatran voimalaitokseen kuuluvien Helsingin—Karjaan pääjohtojen suunnan määräämiseksi toimitettavista kenttätutkimuksista, rahatoimikamari valitsi²⁾ tähän tehtävään kaupungingeodeetti W. O. Lillen ja kaupunginagronoomi A. J. Tammisen sekä heidän varamiehikseen johtaja A. Björkenheimin ja kamarin sihteerin K. Hård af Segerstadin.

Kaupungininsinööri G. Lindqvist ja työpäällikkö K. J. Willandt määrättiin³⁾ toimittamaan uuden etu-Töölön raitiotielinjan katselmus.

Asetettuja komiteoja. Rahatoimikamari päätti⁴⁾ asettaa komitean, jonka tuli antaa ehdotus sen lisämaksun suuruudesta, joka oli maksettava kaupungin ennen kesäkuun 1 p:ä 1917 myymistä, kesäkuun 1 p:nä 1924 vielä rakentamatta olevista tonteista ja valitsi komiteaan lakitieteenkandidaatti K. V. Holman puheenjohtajaksi sekä johtaja K. R. Heinosen, kamarin sihteerin K. Hård af Segerstadin ja asiamiehen M. Wilskmanin jäseniksi.

Valmistelemaan kysymystä kaupungin laitoksista yksityisille jaettavista toimituskirjoista y. m. kannettavasta lunastusmaksusta rahatoimikamari päätti⁵⁾ asettaa komitean, johon tulivat lakitieteenkandidaatti K. V. Holma puheenjohtajaksi sekä sihteerit A. Blomberg ja seppä A. Virta, minkä lisäksi kaupungin yleisten töiden hallitus valitsi⁶⁾ jäseneksi kaupungingeodeetti W. O. Lillen ja terveydenhoitolautakunta ensimmäisen kaupunginlääkärin F. Hisingerin.

Pankinjohtaja T. Grotenfelt vapautettiin⁷⁾ sen komitean jäsenyydestä, joka oli asetettu laatimaan ehdotusta lausunnoksi kaupunkikuntain keskuhallinnon uudistamista koskevasta kysymyksestä; hänen sijaansa valittiin johtaja K. A. Widenius.

Sittenkuin lastensuojelulautakunta oli ilmoittanut Oulunkylän lastenkodissa sattuneesta onnettomuustapauksesta, antoi⁸⁾ rahatoimikamari kaupunginjohtaja A. Castrénin, sihteerit A. Ervastin, kaupunginarkkitehti G. Taucherin ja seppä A. Virran tehtäväksi tutkia lastenkodissa vallitsevia oloja ja laatia ehdotuksen mahdollisesti tarpeelliseksi uudistuksiksi.

Kamarin edustajaksi komiteaan, jonka kaupunginvaltuusto oli asettanut valmistelemaan kysymystä kansakoulujen terveydenhoidon järjestämisestä, valittiin⁹⁾ johtaja K. A. Widenius.

Päätäessään ehdottaa kaupunginvaltuustolle komitean asettamista valmistelemaan kysymystä uuden huoneiston hankkimisesta lihantarkastusasemalle kamari valitsi¹⁰⁾ edustajakseen komiteaan kaupunginjohtaja A. Castrénin; terveydenhoitolautakunnan edustajaksi komiteaan valittiin¹¹⁾ sittemmin kaupungineläinlääkäri W. Ehrström ja kaupungin yleisten töiden hallituksen edustajaksi kaupunginarkkitehti G. Taucher.

1) Rkmrin pöytäk. 6 p. toukok. 742 §. — 2) S:n 28 p. helmik. 264 §. — 3) S:n 26 p. syysk. 1,330 §. — 4) S:n 25 p. tammik. 136 §; ks. tätä kert. siv. 132. — 5) Rkmrin pöytäk. 25 p. tammik. 122 §. — 6) Rkmrin jstn pöytäk. 20 p. helmik. 772 §. — 7) Rkmrin pöytäk. 29 p. tammik. 154 §; ks. 1923 vuod. kert. siv. 259. — 8) Rkmrin pöytäk. 19 p. helmik. 240 §. — 9) S:n 11 p. maalisk. 356 §; ks. tätä kert. siv. 147. — 10) Rkmrin pöytäk. 11 p. maalisk. 357 §; ks. tätä kert. siv. 35. — 11) Rkmrin jstn pöytäk. 3 p. kesäk. 1,953 ja 1,954 §§.

Sittenkuin komitea, joka oli asetettu laatimaan ehdotusta aviopuolisoiden G. W. ja M. H. Hyvösen testamenttivarain käyttämisestä, oli ehdottanut pientenlastenkodin rakentamista, päätti¹⁾ rahatoimikamari palauttaa asian komiteaan yksityiskohtaisen ehdotuksen laatimiseksi sekä valitsi komitean lisäjäseniksi kaupunginarkkitehti G. Taucherin ja kasvattilasten hoidon valvontalääkäriin R. Granholmin, jota vastoin asiamies M. Wilskman vapautettiin komitean jäsenyydestä.

Yhteinen raastuvanoikeus oli tehnyt esityksen, että sen huoneistoa laajennettaisiin, niin että maistraatti ja raastuvanoikeus saisivat käytettäväkseen koko raatihuoneen. Rahatoimikamari päätti²⁾ asettaa kysymystä valmistelemaan komitean, johon kuuluivat lakitieteenkandidaatti K. V. Holma ja kamarin sihteeri K. Hård af Segerstad, minkä lisäksi raastuvanoikeus valitsi edustajakseen komiteaan vanhemman oikeusneuvosmiehen A. Ärtin, maistraatti kunnallispormestari J. von Haartmanin ja kaupungin yleisten töiden hallitus kaupunginarkkitehti G. Taucherin; sinä kesä- ja heinäkuun aikana, jolloin oikeusneuvosmies Ärtillä oli kesäloma, toimisi raastuvanoikeuden edustajana nuorempi oikeusneuvosmies A. Timgren.

Rahatoimikamari päätti³⁾ asettaa komitean valmistelemaan kysymystä Katajanokan kortteliin n:o 150 suunnitellun tavara-aseman järjestämisestä ja valitsi komitean puheenjohtajaksi kanslianjohtaja J. W. Andersinin, minkä ohessa työpäällikkö S. Ranelinin tuli itseoikeutettuna jäsenenä kuulua komiteaan; sittemmin kaupungin yleisten töiden hallitus valitsi⁴⁾ komitean jäseneksi kaupunginarkkitehti G. Taucherin, rautatiehallitus ratainsinööri M. Franzellin ja Helsingin makasiiniosakeyhtiön hallitus insinööri E. Ehnbergin.

Samaten rahatoimikamari päätti⁵⁾ asettaa komitean, jonka tuli tutkia kamarin asiamiesosaston työtapoihin tehtävien mahdollisten muutosten tarpeellisuutta, ja valitsi tämän komitean jäseniksi kaupunginjohtaja A. Castrénin, johtaja K. Heinosen ja lakitieteenkandidaatti K. V. Holman.

Rahatoimikamari päätti⁶⁾ myöskin asettaa komitean valmistelemaan kysymystä uusien alueiden luovuttamisesta omakotirakennuksia varten ja mahdollisista muutoksista tähän tarkoitukseen käytettävien tonttien luovuttamistapaan sekä valitsi puolestaan komitean jäseneksi kamarin sihteerin K. Hård af Segerstadin; sittemmin sosialilautakunta valitsi⁷⁾ komitean jäseneksi arkkitehti A. Toivosen, terveydenhoitolautakunta ensimmäisen kaupunginlääkäriin F. Hisingerin ja kaupungin yleisten töiden hallitus kaupungininsinööri G. Lindqvistin ja maatalouslautakunta kaupungingeodeetti W. O. Lillen.

Sittenkuin rahatoimikamarilta oli pyydetty lausuntoa laaditusta ehdotuksesta valtakunnan jaoituksen muuttamiseksi, jonka mukaan m. m. Helsingin kaupunki ympäristöineen erotettaisiin Uudenmaan läänistä ja muodostaisi erityisen maaherrakunnan, päätti⁸⁾ rahatoimikamari asettaa asiaa valmistelemaan komitean, johon tulivat kaupunginjohtaja A. Castrén, kaupunginasemakaava-arkkitehti B. Brunila, johtaja K. Heino ja lakitieteenkandidaatti K. V. Holma; sihteerinä toimisi kaupunginvaltuuston toinen sihteeri K. Rein.

¹⁾ Rkmrin pöytäk. 26 p. maalisk. 434 §; ks. 1923 vuod. kert. siv. 242. — ²⁾ Rkmrin pöytäk. 25 p. huhtik. 696 § sekä rkmrin jstn pöytäk. 14 p. toukok. 1,737 §, 21 p. toukok. 1,779 §, 3 p. kesäk. 1,918 § ja 10 p. kesäk. 2,015 §. — ³⁾ Rkmrin pöytäk. 2 p. toukok. 722 §. — ⁴⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 14 p. toukok. 1,715 ja 1,738 §§ sekä 21 p. toukok. 1,780 §. — ⁵⁾ Rkmrin pöytäk. 6 p. toukok. 740 §. — ⁶⁾ S:n 19 p. elok. 1,180 §. — ⁷⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 17 p. syysk. 2,869, 2,899 ja 2,911 §§ sekä 8 p. lokak. 3,146 §. — ⁸⁾ Rkmrin pöytäk. 26 p. syysk. 1,322 §.

Tarkastamaan laadittua ehdotusta puhtaanapitosäännöksi rahatoimikamari päätti¹⁾ asettaa komitean, johon tulivat kuulumaan puheenjohtajana lakitieteenkandidaatti K. V. Holma sekä jäseninä sihteeri A. Blomberg, samalla sihteerinä, ja johtaja K. Heinonen sekä lisäksi yksi talonomistajayhdistyksen valitsema jäsen.

Laatimaan ehdotusta Herttonäsin vastaisesta käytöstä rahatoimikamari asetti²⁾ komitean, johon valittiin kaupunginjohtaja A. Castrén, johtajat G. Idström ja I. Lindfors, kaupungininsinööri G. Lindqvist ja työpäällikkö S. Randelin.

Valmistelemaan kysymystä eläinsairaalan perustamisesta asetettiin³⁾ komitea, johon valittiin jäseniksi johtaja A. Björkenheim ja kaupungineläinlääkäri W. Ehrström, minkä ohessa poliisimestari valitsi⁴⁾ komitean jäseneksi poliisimestarinapulaisen K. Soinion.

Terveystoimintalautakunnan osoitettua, että Hietaniemen jätteiden kaatopaikalla vallitsi eräitä epäkohtia, päätti⁵⁾ rahatoimikamari asettaa tarkemmin käsittelemään asiaa komitean, jonka jäseniksi kamari valitsi ensimmäisen kaupunginlääkäriin F. Hisingerin ja sihteerinsä K. Hård af Segerstadin, rakennuskonttorin kaupunginasemakaavaosasto kaupunginasemakaava-arkkitehti T. Öllerin, poliisimestari poliisimestarinapulaisen K. Soinion ja puhtaanapitohallitus johtaja J. Sjöholm.

Kaupungin sairaalaylihallitus anoi, että rahatoimikamari ryhtyisi toimenpiteisiin, jotta kaupungille myönnettäisiin apteekkioikeudet sairaaloitansa ja muita laitoksiaan varten, ja rahatoimikamari päätti⁶⁾ asian pohtimista varten asettaa komitean, johon valittiin kaupunginjohtaja A. Castrén, vanhempi oikeusneuvosmies A. Candolin ja yksi ylihallituksen edustaja.

Rahatoimikamarin sihteeri K. Hård af Segerstad anoi vapautusta sen komitean jäsenyydestä, jonka kaupunginvaltuusto oli asettanut laatimaan suunnitellun keskussairaala-alueen käyttöohjelmaa, mutta koska hän oli ainoa teknillisen kouluutuksen saanut edustaja, jonka kamari saattoi valita komiteaan, evättiin⁷⁾ hänen anomuksensa.

Jäsenten valitseminen rakennusosakeyhtiöiden ja osuuskuntain hallituksiin. Rahatoimikamari valitsi seuraavat jäsenet ja varajäsenet alempana mainittujen yhtiöiden ja osuuskuntain hallituksiin:

Aktiebolaget Tjänstemannabostäder—Virkamiesasuntoja osakeyhtiöön: sihteeri A. Blombergin, lakitieteenkandidaatti K. V. Holman ja arkkitehti A. Toivosen⁸⁾;

Asunto-osuuskunta Käpyyn r. l.: arkkitehti A. Erikssonin, johtaja K. Heinosen, rahatoimenjohtaja J. Helon ja arkkitehti A. Toivosen, varamiehenä lakitieteenkandidaatti K. V. Holma⁹⁾; johtaja K. Heinosen sijalle valittiin¹⁰⁾ sittemmin toimittaja R. Tuhti;

Osakeyhtiö Virkamiesasuntoja Sampsantie 40 nimiseen yhtiöön: kanslianjohtaja J. W. Andersinin, sihteeri A. Blombergin ja arkkitehti A. Erikssonin¹¹⁾;

Asunto-osuuskunta Voittoon r. l.: arkkitehti A. Erikssonin, sihteeri A. Ervastin ja johtaja K. Heinosen, varamiehinä kaupunginkirjuri A. Aure ja sihteeri A. Blomberg¹²⁾;

¹⁾ Rkmrin pöytäk. 7 p. lokak. 1,415 §. — ²⁾ S:n 10 p. lokak. 1,434 §. — ³⁾ S:n 21 p. lokak. 1,490 §. — ⁴⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 26 p. marrask. 3,978 §. — ⁵⁾ Rkmrin pöytäk. 24 p. lokak. 1,507 § sekä rkmrin jstn pöytäk. 7 p. marrask. 3,709 §, 19 p. marrask. 3,776 § ja 26 p. marrask. 4,013 §. — ⁶⁾ Rkmrin pöytäk. 9 p. jouluk. 1,729 §. — ⁷⁾ S:n 7 p. marrask. 1,565 §. — ⁸⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 5 p. maalisk. 936 §. — ⁹⁾ Rkmrin pöytäk. 1 p. huhtik. 575 §. — ¹⁰⁾ S:n 26 p. syysk. 1,335 §. — ¹¹⁾ S:n 25 p. huhtik. 703 §. — ¹²⁾ S:n 13 p. toukok. 781 § ja 11 p. marrask. 1,574 §.

Aktiebolaget Åshaka nimiseen yhtiöön: sihteeri A. Blombergin sekä arkkitehdit A. Erikssonin ja A. Nybergin ¹⁾;

Vallilan asunto-osuuskuntaan r. l.: sihteeri A. Blombergin, arkkitehti A. Erikssonin ja lakitieteenkandidaatti K. V. Holman, varamiehinä sihteeri A. Ervasti ja johtaja K. Heinonen ²⁾;

Asunto-osakeyhtiö Stenbäckkatu 18—20:een: filosofianmaisteri V. Kaukorannan ja opettajat J. Poijärven ³⁾;

Asunto-osakeyhtiö Hauhuon: arkkitehti A. Erikssonin, johtaja K. Heinosen ja isännöitsijä G. V. Karhumaan, varamiehinä sihteeri A. Blomberg ja lakitieteenkandidaatti K. V. Holma ⁴⁾;

Helsingin kaupungin rakennusosakeyhtiö n:o 1:een: sihteeri A. Blombergin, arkkitehti A. Erikssonin ja johtaja K. Heinosen, varamiehinä kaupungin asemakaava-arkkitehti B. Brunila ja isännöitsijä G. V. Karhumaa ⁵⁾;

Asunto-osuuskunta Käpylään r. l. (entiseen Helsingin vuokralaisyhdistyksen asunto-osuuskunta Käpylään r. l.) ⁶⁾: arkkitehti A. Erikssonin, rakennusmestari A. Hasarin, sihteeri A. Hällforsin ja arkkitehti A. Toivosen, varamiehinä sihteerit A. Blomberg ja A. Ervasti ⁷⁾;

Asunto-osuuskunta Haapaan r. l.: arkkitehti A. Erikssonin, sihteeri A. Hällforsin ja arkkitehti A. Toivosen, varamiehinä sihteerit A. Blomberg ja A. Ervasti ⁸⁾;

Asunto-osakeyhtiö Osmoon: arkkitehdit A. Erikssonin ja A. Toivosen ⁹⁾;

Helsingin vuokralaisyhdistyksen asunto-osuuskunta Vallilaan r. l.: kaupunginkirjuri A. Aureen, arkkitehti A. Erikssonin, johtaja K. Heinosen ja arkkitehti A. Toivosen, varamiehinä sihteerit A. Blomberg ja A. Ervasti ¹⁰⁾;

Osakeyhtiö Virkamiesasuntoja Sampsantie n:o 50:een kaupunginkamreeri P. J. Björkin, sihteeri A. Blombergin ja arkkitehti A. Erikssonin ¹¹⁾;

Asunto-osakeyhtiö Tyyniin: sihteeri A. Blombergin, arkkitehti A. Erikssonin ja lakitieteenkandidaatti K. V. Holman, varamiehinä sihteeri A. Ervasti ja asiamies M. Wilskman ¹²⁾;

Oma asunto osakeyhtiöön: kaupunginkamreeri P. J. Björkin, sihteeri A. Blombergin ja arkkitehti A. Erikssonin, varamiehenä sihteeri A. Ervasti ja seppä A. Virta ¹³⁾; sekä

Osakeyhtiö Töölönkatu 19:ään: johtaja Y. Harvian, varamiehenä johtaja K. Heinonen ¹⁴⁾.

¹⁾ Rkmrin pöytäk. 13 p. toukok. 782 §. — ²⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 21 p. toukok. 1,879 §. — ³⁾ Rkmrin pöytäk. 10 p. kesäk. 921 §. — ⁴⁾ S:n 1 p. heinäk. 1,000 §. — ⁵⁾ S:n 1 p. heinäk. 1,010 §. — ⁶⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 8 p. lokak. 3,154 §. — ⁷⁾ S:n 8 p. lokak. 3,263 §. — ⁸⁾ S:n 8 p. lokak. 3,264 §. — ⁹⁾ Rkmrin pöytäk. 28 p. lokak. 1,535 §. — ¹⁰⁾ S:n 14 p. marrask. 1,601 §. — ¹¹⁾ S:n 2 p. jouluk. 1,691 §. — ¹²⁾ S:n 9 p. jouluk. 1,734 §. — ¹³⁾ S:n 16 p. jouluk. 1,756 §. — ¹⁴⁾ S:n 23 p. jouluk. 1,778 §.

III. Tilastokonttori.

Tilastokonttorin vuodelta 1924 antama kertomus oli seuraava:

Konttorin henkilökunta. Vuoden varrella kuoli vakinainen laskuapulainen A. Kaarna tammikuun 9 p:nä ja vakinainen laskuapulainen S. Lieto erosi lokakuun 1 p:nä; täten avonaisiksi joutuneihin virkoihin otettiin ylim. laskuapulaiset E. Inberg ja H. Zimmermann. Virkavapautta nauttivat vuoden varrella seuraavat vakinaiset laskuapulaiset: G. Fontell toukokuun 20 p:stä kesäkuun 20 p:än, E. Särskisilta helmikuun 1—22 ja elokuun 1—15 p:n välisenä aikana, S. Lieto heinäkuun, H. Montell kesäkuun 3—17 p:n välisenä aikana ja marraskuun 15 p:stä joulukuun 15 p:än sekä E. Inberg heinäkuun. Laskuapulaiset G. Fontell ja H. Montell kantoivat tänä aikana kaupungin kunnallisten viranpitäjän palvelusehtosäännön 18 §:n perusteella täyden palkan. Lääkärintodistuksen nojalla lyhennettiin laskuapulaisen G. Fontellin päivittäinen työaika loka—joulukuun aikana tunnilla. Virkaatekevänä vakinaisena laskuapulaisena toimi ylim. laskuapulainen H. Zimmermann heinäkuun 1 p:stä elokuun 15 p:än ja A. Ikonen heinäkuun.

Ylim. laskuapulaisen E. Inbergin tultua vakinaiseksi helmikuun 1 p:stä lukien jäi sen kautta vapaaksi tullut ylim. laskuapulaisenvirka täyttämättä vuoden loppuun, joten ei tarvinnut anoa mitään lisäystä ylim. apulaisia varten myönnettyyn määrärahaan, vaikka budjetissa oli laskettu, että palkat vuoden edellisellä puoliskolla maksettaisiin IV:n ja jälkimmäisellä puoliskolla III:n palkka-asteikon mukaan, vaikka ne todellisuudessa maksettiin koko vuoden aikana ensimmäintun asteikon mukaan. Lokakuun 1 p:nä erosi ylim. laskuapulainen N. Hjelmmann, joka oli tullihallituksen tilastokonttorissa poiminut kauppatilaston alustavan aineiston, koska pidettiin sopivana että tämä työ vastaisuudessa, kuten aikaisemmin oli tapahtunut, tehtäisiin tuntipalkalla, ja päätti rahatoimikamari syyskuun 9 p:nä, tehdäkseen mahdolliseksi tämän järjestyksen, vuoden viimeisenä neljänneksenä siirtää 7,500 markan suuruisen määrän budjettierästä Ylimääräiset apulaiset budjettierään Konttorin ulkopuolella teetetävä työ; täten lakkautettiin kokonaan yksi ylim. apulaisenvirka. Sittenkun ylim. laskuapulainen H. Zimmermann oli otettu vakinaiseen virkaan otettiin ylim. apulaiseksi ent. vakinainen laskuapulainen S. Lieto, joka kuitenkin olisi virassa mikäli tarvitaan ja saisi työstään korvauksen tuntipalkan mukaan. Kahden viimeksimainitun toimenpiteen kautta vähenevät kaupungin menot huomattavasti. Virkavapautta nauttivat ylim. aktuaari D. Neovius ja ylim. amanuenssi E. Ruuth kumpikin kaksi viikkoa heinäkuussa sekä ylim. laskuapulainen A. Grönroos kesäkuun ja kantoi viimeksimainittu tältä ajalta täydet palkkaetunsa. Tilapäisinä ylim. laskuapulaisina toimivat kenraali W. Alfthan maaliskuun 13 p:stä toukokuun 5 p:än sekä rouva

L. von Hausen ja neiti A. Lindqvist kesäkuun 15 p:stä syyskuun 15 p:än. Vahtimestarinapulainen Y. O. Gröndahl erosi kesäkuun 1 p:nä ja tuli hänen jälkeensä nuorukainen E. O. Gröndahl.

Henkilökunnan palkkaedut. Kolmena ensimmäisenä neljänneksenä maksettiin kaupungin viranpitäjien palkat indeksiasteikon IV mukaan, kolmantena neljänneksenä kaupunginvaltuuston siitä tekemän erikoisen päätöksen perusteella. Sittenkun valtuusto joulukuun 17 p:nä oli hyväksynyt kunnallisille viranpitäjille uudet palkka-asteikot maksettiin heille neljäntenä neljänneksenä palkkaa uuden palkkataulukon VIII asteikon mukaan.

Konttorin järjestely. Työaika pitennettiin rahatoimikamarin toukokuun 27 p:nä tekemän päätöksen perusteella kesäkuun 1 p:stä siten, että se mainitusta päivästä lukien ulottuu klo 10:stä a. p. klo 4.15 i. p., neljännestunnin kahvilomalla; lauvantaisin lopetetaan työ klo 3.15 i. p. (kesäaikana klo 2.15 i. p.). Rahatoimikamari teki niinkään tammikuun 25 p:nä päätöksen ylityöstä maksettavasta korvauksesta.

Konttorin julkaisu toiminta. Konttorin esityksen, että konttorille uskotaisiin kunnallishallintoa koskevien asetusten kodifioinnin julkaiseminen rahatoimikamari epäsi tammikuun 8 p:nä, koska valtuuston aikaisemmin olemassa olevan kodifioinnin lisävihkoa toimittamaan valitseman notaari K. V. Puuskan ilmoitettiin jo ryhtyneen työhönsä. Kun kuitenkin vuositilintarkastajat kertomuksessaan olivat lausuneet että uusi kodifiointi ensi tilassa oli saatava aikaan, lähetti konttori rahatoimikamarille uuden esityksen, joka kuitenkin nytkin marraskuun 28 p:nä epäsi esityksen. Joulukuun 17 p:nä pitämässään kokouksessa päätti valtuusto kuitenkin antaa tilastokonttorin toimeksi julkaista uusi, täydellinen kunnallinen asetuskokoelma.

Ilmestyneet julkaisut. Vuonna 1924 julkaisi tilastokonttori seuraavat 9 julkaisua, jotka ilmestyivät alempana mainittuina aikoina:

Tammik.	23.	Helsingin kaupungin tilastollinen vuosikirja - Statistisk årsbok för Helsingfors stad. XVI. 1923. XXVIII + 426 siv.
Huhtik.	25.	Helsingin kaupungin kunnallinen asetuskokoelma. 1. 1923. XII + 124 siv.
»	25.	Kommunal författningsamling för Helsingfors stad. 1. 1923. XII + 124 siv.
Toukok.	26.	Berättelse angående Helsingfors stads kommunalförvaltning. 34. 1921. IV + 307 + 128 siv.
Syysk.	10.	Kertomus Helsingin kaupungin kunnallishallinnosta. 34. 1921. IV + 304 + 126 siv.
Lokak.	11.	Helsingin kaupungin tilasto. II. Ulkomaan kauppa. 8. 1923. IV + 40 + 126 siv.
Jouluk.	2.	Helsingfors stads statistik. II. Utrikes handel. 8. 1923. IV + 40 + 124 siv.
»	17.	Helsingin kaupungin kunnalliskalenteri. 5. 1924. X + 282 siv.
»	30.	Helsingin kaupungin tilastollinen vuosikirja - Statistisk årsbok för Helsingfors stad. XVII. 1924. XXX + 408 siv.

Vuoden lopulla oli painossa 1922 vuoden kunnalliskertomus, jonka ruotsinkielinen käsikirjoitus jo kokonaan oli lähetetty kirjapainoon kun taas suomenkielisestä käsikirjoituksesta puuttui ainoastaan muutama arkki, joten kertomuksen lasketaan ilmestyvän viimeistään maaliskuussa 1925. Samoihin aikoihin voitane aloittaa 1923 vuoden kertomuksen painattaminen ja syksyllä 1925 voitane vuoden 1924 kertomus lähettää kirjapainoon. Toiveita on siis että tämä julkaisu vuoden kuluttua on aivan au-jour.

Vuonna 1923 painetut kunnallisasetuskokoelman vihott, joissa on yhtäjaksoinen sivujen numerointi, yhdistettiin vuoden varrella eri julkaisuksi

tarpeellisine asialuetteloinen ja nimilehtinen. Vuoden varrella julkaistiin vuoden 1924 kunnallisasetuskokoelmaa 5 vihkoa, jotka vuoden lopulla julkaistujen asetusten mukaan täydennettyinä yhdistetään samanlaatuisiksi eriteeksi. Tähän julkaisuun sisältyvistä asetuksista toimitti konttori erikoispainoksen ajuritaksasta (2,000 kpl.), tariffista satamamaksujen kannannasta (150 kpl.), työläisten eläkesäännöstä (100 kpl.), kunnallisten viranpitäjien eläkesäännöstä (300 kpl.), automobiiliohjesäännöstä (1,500 kpl.) ja lastensuojelulautakunnan ohjesäännöstä (700 kpl.). Eläkesäännöistä ja lastensuojelulautakunnan ohjesäännöstä annettiin koko painos rahatoimikamarille tai lastensuojelulautakunnalle, ajuri- ja automobiilitaksat myytiin yleisölle tilastokonttorissa, kun taas satamatariffien myynti, valtuuston päätöksen mukaan, annettiin satamakannantakonttorin huoleksi.

Terveysten- ja sairaanhoitoa koskevan kolmivuotistilaston painattamiseen voitiin ryhtyä vasta vuoden lopulla, kun taas kaupungin merenkulkua kuusi- vuotiskautena 1918—23 koskeva tilasto oli painossa vuoden vaihteessa ja odotettiin sen valmistuvan vuoden 1925 alussa. Viimemainitun tilaston myöhästyminen, jonka tilaston valtuuston päätöksen mukaan pitäisi ilmestyä joka kolmas vuosi riippuu merenkukuhallituksen tilastokonttorista saadusta erikoisen virheellisestä ja puutteellisesta aineistosta, joka useamman kerran oli palautettava oikaistavaksi ja täydennettäväksi, jolloin konttorin kohtuuttomasti oli ollut pakko maksaa palkkiota viimemainitun konttorin henkilöille siitä että he työskentelivät oikaistakseen omat virheelliset taulukkonsa.

Tyydytyksellä mainittakoon, että vuoden tilastollinen vuosikirja on ilmestynyt ennen vuoden loppua, seikka, jota ei ole sattunut lähinnä edellisinä vuosina.

Kirjelmässään maaliskuun 21 p:ltä huomautti rahatoimikamari että vaikka konttorin tilastolliset julkaisut ovat ilmestyneet verrattain hyvissä ajoin ovat kunnalliskertomukset viivästyneet kohtuuttomasti. Tämän johdosta voidaan tässä yhteydessä mainita että puhtaasti tilastollisia julkaisuja laadittaessa työ etupäässä on yksinkertaista laskutyötä ja olemassa olevan aineiston muovailua, johon työhön voidaan suuressa määrässä käyttää vähemmän päteviä työvoimia, kun taas kunnalliskertomuksia laadittaessa välttämättömästi vaaditaan varmaa arvostelukykä ja niinhyvin kunnallishallinnon järjestelyn ja työtavan kuin myös aikaisemmin käsitellyissä kysymyksissä tehtyjen päätösten tarkkaa tuntemista, jonka tähden jonkun konttorin pätevimmistä henkilöistä on suoritettava tämä työ jota ei myöskään voida jakaa kovin monelle. Kuten yllä on esitetty on konttori kuitenkin jo ryhtynyt toimenpiteisiin rahatoimikamarin mainitseman epäkohdan poistamiseksi.

Apua ja tietoja muille viranomaisille. Kuten lähinnä edellisenä vuonna sai konttori tilastollisen päätoimiston sosialitilastolliselta osastolta kuukausittain tietoja elinkustannusindeksiluvuista ja lähetettiin mainitut tiedot viipymättä niitä tarvitseville laitoksille ja viranomaisille.

Kuten tavallista, laati tilastokonttori Uudenmaan läänin maaherran vuosikertomukseen kuuluvat taululiitteet, mikäli ne koskivat Helsingin kaupunkia. Useille ulkomaalaisille kaupungeille lähetettiin heidän pyytämääns erilaisia tilastollisia, etupäässä kaupungin sairaaloisuutta ja kuolevaisuutta valaisevia, tietoja. Myöskin vastattiin useihin ulkomailta tehtyihin vuokraoloja koskeviin kysymyksiin.

Rahatoimikamarin helmikuun 19 p:nä annettua konttorin toimeksi selvittää kesäkuun 1 p:nä lakkautetun vuokransäännöstelyn jälkeen vallitsevaa vuokratasoa sekä hankkia tieto mainittuna päivänä vuokralaisia kohdan-

neista vuokrankorotuksista, kokosi konttori kaupungin omien laitosten ja muutamien suurimpien työnantajain avustuksella tietoja heidän palveluksensa olevien henkilöiden vuokraoloista, sekä jätti rahatoimikamarille elokuun 30 p:nä kertomuksen tämän tiedustelun tuloksista.

Toimenpiteitä kunnallisen tilaston parantamiseksi. Uutisrakennustointaintaa koskeva tilasto on vihdoinkin järjestetty jotakuinkin tyydyttävällä tavalla.

Rahatoimikonttorille tehtiin useita esityksiä tilinpäätöskertomuksessa annettujen tietojen täydentämiseksi, joiden tarkoituksena oli helpottaa niiden parempaa tilastollista käyttöä.

Konttorin menot ja tulot. Allaoleva taulukko osoittaa missä määrin konttorin vuonna 1924 käytettävissä olevia määrärahoja oli käytetty tai säästetty.

Tili.	Määräraha.	Menot.	Ylitetty (—) tai säästetty (+) määrä.
Markkaa ja penniä.			
Palkkaukset	395,422 70	395,422 70	— —
Ylim. apulaiset	113,877 —	113,114 —	763 —
Konttorin ulkopuolella suoritettut työt	33,860 —	33 848 —	12 —
Painatuskustannukset	¹⁾ 465,429 37	358,527 03	²⁾ 106,902 34
Lämpö ja valaistus	400 —	88,80	311 20
Siivous	6,750 —	6,680 —	70 —
Tarverahat	14,000 —	13,712 21	287 79
Yhteensä	1,029,739 07	921,392 74	108,346 33

Tähän tulee lisäksi kustannukset kirjoituskoneenpöydän ostosta 325 markkaa, kellon ostosta 290 markkaa ja kolmen pöytälamppun ostosta 337: 50 markkaa, jotka ovat viedyt yleiselle kalustotilille; rahatoimikamarista saatiin sitäpaitsi käytetty kirjoituskone.

Konttorin tulot myydyistä julkaisuista ja asetuksista nousivat vuoden varrella 4,091: 50 markkaan.

Vuoden 1925 menosääntö. Elokuun 26:ntena päivätyssä kirjelmässä lähetti tilastokonttori ehdotuksen 1925 vuoden menosäännöksi, joka sittemmin oikaistiin ja muutettiin syyskuun 5:ntenä päivätyllä kirjelmällä. Ehdotus, joka päättyi 1,056,240 markkaan, ei antanut aihetta muistutuksiin rahatoimikamarin puolelta ja hyväksyi valtuusto sen. Ehdotuksessa oli kuitenkin palkkaukset laskettu vanhan palkkataulukon IV asteikon mukaan, jonka ohella budjettiin otettiin erityinen 100,000 markan suuruinen määräraha kunnallishallintoa koskevien asetusten kodifioinnin julkaisemista varten.

Viisivuotismenosääntö. Helmikuun 26 p:nä lähetti tilastokonttori rahatoimikamarille likimääräisen laskelman arvioiduista menoistaan viisivuotiskautena 1925—29.

Kirjasto lisääntyi vuoden varrella 385 numerolla.

Lähteväin toimituskirjain luku oli 2,330. Niistä oli lähteviä kirjelmia 666, joista 603 oli koti- ja 63 ulkomaille meneviä, sekä jaettuja julkaisuja 1,664, joista 1,475 oli koti- ja 189 ulkomaille meneviä.

¹⁾ Tästä edellisellä vuodelta 137,429: 37 markkaa. — ²⁾ Siirretty seuraavaan vuoteen.

IV. Satamahallitus.

Satamahallituksen vuodelta 1924 antama kertomus oli seuraava:

Hallituksen jäsenistö. Satamahallitukseen kuuluivat vuonna 1924 itse-oikeutettuina jäseninä satamalaitoksen johtaja O. W. E. Jaatinen ja rakennuskonttorin satamarakennusosaston työpäällikkö, insinööri S. S. Randelin sekä seuraavat kaupunginvaltuuston valitsemat jäsenet: satamatyöntekijä R. Kopra, varastotyöntekijä M. Korhonen, johtaja A. I. Lindfors, johtaja J. Pelin sekä filosofiantohtori C. H. W. Ramsay. Puheenjohtajana toimi johtaja Jaatinen sekä varapuheenjohtajana johtaja Lindfors.

Kokoukset y. m. Kertomusvuotena kokoontui hallitus 19 kertaa. Valiokuntia asetettiin käsittelemään erinäisiä kysymyksiä, jotka koskivat satamakannantakonttorin virkoja, satamatyöläisten ruokailuhuoneita, uusia satamaja liikennetaksoja, viisivuotis-budjettia ja talviliikennettä y. m. Nämä valiokunnat kokoontuivat yhteensä 5 kertaa.

434:stä vuoden varrella diaarioon viedystä asiasta ratkaistiin suurin osa. Hallitus lähetti kaikkiaan 280 kirjettä.

Hallituksen virkamiehet ja sen alaiset konttorit. Sittenkun varatuomari W. O. Becker, tultuaan nimitetyksi toiseen virkaan, oli anonut eroa sihteerintuomastaan, valitsi hallitus, viran oltua avoimeksi julistettuna, sihteeriksi varatuomari H. M. Hellströmin. Kaupunginvaltuuston päätöksen ¹⁾ mukaan korotettiin sihteerin toimi sivuvirkojen 5:stä 7:nteen palkkausluokkaan, sekä kanslia-apulaisen toimi 1:stä 3:nteen palkkausluokkaan.

Kokouksessaan lokakuun 28 p:nä päätti hallitus vakinaisesti täyttää 14 yhteismäärärahoista palkattua virkaa satamakannantakonttorissa. Samana päivänä päivätyssä kirjelmässä teki hallitus kaupunginvaltuustolle ehdotuksen että v. t. satamakamreeri I. F. Liljeros nimitettäisiin vakinaiseksi sanottuun toimeen, minkä ehdotuksen valtuusto hyväksyi ²⁾.

Hallitus päätti kokouksessaan joulukuun 30 p:nä anoa kaupunginvaltuustoa perustamaan apukamreerinviran, joka luettaisiin 20:nteen palkkausluokkaan.

Kaupunginvaltuuston päätöksen ³⁾ mukaisesti avattiin satamakannantakonttorin haaraosasto Länsisatamassa, Helsingin makasiiniosakeyhtiön rakennuksessa, ja aloitti se toimintansa lokakuun 1 p:nä.

Matka-apurahat ja opintomatkat. Toukokuun 13 p:nä myönsi rahatoimikamari satamalaitoksen johtaja Jaatiselle 7,000 markan matka-apurahan satamaolojen tutkimista varten ulkomailla ja kokouksessaan kesäkuun 12 p:nä määräsi hallitus käyttövaroistaan samaa tarkoitusta varten 3,000 markkaa.

¹⁾ Valt. pöytäk. 19. 12. 1923 22 §. — ²⁾ Valt. pöytäk. 10. 12. 16 §. — ³⁾ S:n 11. 6. 14 §.

Satamalaitoksen johtaja Jaatinen teki sittemmin mainitussa tarkoituksessa elokuussa matkan Skandinavian maihin.

Satamahallituksen kolmannen toimintavuoden aikana on sille satamaliikenteen järjestelyssä tuottanut melkoisia helpotuksia jo aikaisempina vuosina alotetut ja kertomusvuonna osittain valmistuneet satamalaitosten parannukset. Niinpä on liikenne sen vilkkaimmillaan ollessakin voinut jatkaa ilman mainittavampia häiriöitä. Tosin tuottaa tilanpuute satamissa toisinaan vaikeuksia, kun on purettava erinäisiä lajeja tukkutavaraa, kuten esimerkiksi kivihiiltä, mutta huomattavimmat tämäntapaiset epäkohdat tulevat kuitenkin lähimmässä tulevaisuudessa korjatuiksi. Suurta helpotusta etenkin sellaisen tukkutavaran maahantuonnissa joka heti oli saatava katoksen alle, tuotti myöskin Helsingin makasiini osakeyhtiön suuren tavaramakasiinin ja nostokurkien valmistuminen Länsisatamaan.

Mainittakoon vielä vuoden merkityksellisimmistä tapahtumista uuden liikenne- ja satamataksan vahvistaminen ja käytäntöön ottaminen. Näiden toimenpiteiden kautta kaupungin tulot satamista melkoisesti lisääntyvät ja uutisrakennukset ja satamain kunnosapito rasittavat kaupungin budjettia näinollen vähemmän kuin ennen.

Kiinteistöjen, alueiden ja rakennusten y. m. hoito. Aktiebolaget Aero osakeyhtiön anomuksen johdosta päätti hallitus huhtikuun 29 p:nä pitämässään kokouksessa vuokrata yhtiölle toistaiseksi noin 550 m²:in suuruisen alueen Katajanokan kaakkoisrannalla väliaikaisen lentoaseman perustamista varten, ollen vuokramaksu 20 penniä m²:ltä viikottain.

Koska hallituksen tietoon oli tullut, että merikapteeni B. Karin ja merenkulkuhallituksen välillä oli tehty sopimus Kruununvuorenselälle uponneen Europa-nimisen laivan poiskuljettamisesta ja että oli päätetty jättää laivan keula ja pohja meren pohjaan, sittenkun ne ensin oli räjähdetty, päätti hallitus anoa, että rahatoimikamari ryhtyisi pikaisiin toimenpiteisiin, jotta valtiolaitos, joka on vastuussa mainitun hylyn poistamisesta, poistaisi sen kokonaisuudessaan, koska muu menettelytapa tuottaisi liikenteelle suuria vaurioita.

Helsingin sotasataman päällikkö on hallitukselle osoittamassaan kirjelmässä anonut, että Katajanokalla sotasataman ja upseerikasinon välillä olevat vahtikojut, puhelinpylväät, venelaiturit ja vajonneet proomut toimitettaisiin pois. Tämän johdosta päätti hallitus kirjelmällä ilmoittaa kaupunginvaltuustolle että kysymyksessä oleva omaisuus, joka valtasi osan kaupungin aluetta, kuului valtiolle ja ehdotti samalla ryhdyttäväksi toimenpiteisiin, että sotilasviranomaiset velvoitettaisiin kuljettamaan pois kysymyksessä oleva omaisuus. Kirjelmässä sotasataman päällikölle tiedoitti hallitus kysymyksessä olevan päätöksensä.

Lokakuun 24 p:nä päivätyssä kirjelmässä anoi puolustusministeriön insinööriosasto, että hallitus kieltäisi laivoja ankkuroimasta sille vesialueelle, joka on Katajanokan kaakkoisniemen ulkopuolella, koska laivojen ankkuroiminen tälle alueelle vahingoittaa sinne upotettuja kaapeleita. Antamassaan vastauksessa esitti hallitus, että mainittu alue oli pidettävä yhtenä satamalueen tärkeimpänä osana, sekä että kysymyksessä olevat kaapelit suuresti häiritsevät liikennettä satamassa, koska useat laivat ovat menettäneet ankkurinsa, jotka ovat tarttuneet kaapeleihin. Tämän ohessa ehdotti hallitus, huomauttaen että viranomaiset voitaisiin asettaa edesvastuuseen kysymyksessä olevista vahingoista, koska kaapeleita ei oltu merkitty varoitustauluilla, että sotilasviranomaiset määräisivät sopivan henkilön yksissä neuvoin satama-

kapteenin kanssa laatimaan ehdotuksen kysymyksessä olevan asian ratkaisemiseksi.

Vesirakennuksien, rantasuojusten, satamien y. m. kunnossapito ja uudestirakentaminen. Tammikuun 21 p:nä hallitus puolestaan hyväksyi yleisten töiden hallituksen laatiman ehdotuksen niiden neljän nosturin hankkimiseksi, jotta varten määräraha oli varattu 1924 vuoden menosääntöön.

Hallitukselle ilmoitettiin että kaupunginvaltuusto periaatteellisesti oli hyväksynyt¹⁾ yleisten töiden hallituksen tekemän ehdotuksen, että Katajanokan satamaa laajennettaisiin ja täydennettäisiin, ja päättänyt vuoden menosäännössä lainavaroista myöntää 2,200,000 markan suuruisen määrärahan kappaletavaramakasiinin ja rautatietöimiston rakentamista varten tontille n:o 150. Mainittuihin töihin ei kuitenkaan vielä tänä vuonna ryhdytty.

Kaupunginvaltuusto myönsi²⁾ 25,000 markan suuruisen määrärahan kolmen siirrettävän rakennuksen järjestämistä varten ruokailu- ja odotushuoneiksi satamatyömiehille, ja antoi rakennuskonttorin toimeksi niiden rakentamisen. Hallituksen tehtäväksi jätettiin yksissä neuvoin rakennuskonttorin kanssa valita paikat mainituille rakennuksille Katajanokalla, Länsirannassa ja Länsisatamassa. Samalla saamiensa määräyksien perusteella vahvisti hallitus, asiata ensin valmisteltuaan, ohjesäännöt mainituille ruokailuhuoneille ja jakoi ruokatarjoilu oikeudet, jotta satamatyömiehet olisivat tilaisuudessa saamaan kahvia ja virkistysjuomia ruokailuhuoneissa.

Hallituksen ehdotuksesta myönsi³⁾ kaupunginvaltuusto 1925 vuoden menosäännössä 22,900 markan suuruisen määrärahan vahtituvan rakentamista varten Jätkäsaarelle, ja oikeutti käyttämään tätä määrärahaa etukäteen jo edellisenä vuonna.

Vuoden varrella ovat Länsisataman valmistustyöt jatkuneet aikaisemmin laaditun suunnitelman mukaisesti.

Kaupungin tullilaitokselle luovuttamien rakennusten hoito. Satamarakennuksia varten vuodelle 1925 laaditun budjettiehdotuksen ohessa päätti hallitus marraskuun 11 p:nä esittää, että Länsirannassa olevaa pakkahuonetta korotettaisiin, jotta saataisiin tarpeen vaatima lisätila siellä olevalle tulliharaosastolle. Lisärakennukseen tarvittava määräraha nousi 800,000 markkaan.

Liikenteestä kaupungille määrätty maksut sekä taksat ja järjestyssäännöt. Ilmoituksen mukaisesti oli valtioneuvosto maaliskuun 13 p:nä oikeuttanut Helsingin kaupungin vuosina 1924—25 kantamaan tuulaakia 2 % tuulaakimaksunalaisten tavaroiden tullimaksuista. Kaupunginvaltuusto päätti⁴⁾, että sellaisilta ulkomaalaisilta aikaisemmin kannetut elinkeinomaksut, jotka myyvät ruokatarvareita maston juuresta, lakkautettaisiin.

Suomen paperitehtaitten yhdistyksen esityksestä päätti hallitus toukokuun 20 p:nä myöntää huojennusta makasiini- ja satamavuokrissa myöntämällä maasta vietäville paperitavaroille vapaan varastoonpanon siten, että kesäkuun 1 p:stä 1924 lukien annetaan kolmen päivän maksuton säilytysaika mainituilaisille tavaroille. Tämä aika lasketaan laivasta tai rautatievaunusta purkamispäivästä, sitä lukuunottamatta, siihen päivään, jolloin tavara viedään pois, sekä muissa tapauksissa tavarantoimen säilytettäväksiäntopäivästä sen poisvientipäivään, jolloin sunnuntai- ja juhlapäiviä ei oteta lukuun.

Heinäkuun 22 p:nä pitämässään kokouksessa päätti hallitus kaupungin-

¹⁾ Valt. pöytäk. 19. 12. 1923 9 §. — ²⁾ Valt. pöytäk. 27. 2. 26 §. — ³⁾ S:n 24. 9. 20 §.

— ⁴⁾ S:n 7. 5. 28 §.

valtuustolle lähettää ehdotuksen uudeksi satamajärjestykseksi. Ehdotus oli pääkohdissaan laadittu Suomen satamaliiton satamajärjestyksien yhdenmukaistuttamiseksi kaikissa kaupungeissa laaditun ehdotuksen mukaisesti.

Elokuun 8 p:nä vahvisti valtioneuvosto taksan, jonka mukaan satamamaksut kannetaan Helsingissä. Syyskuun 5 p:nä jätti hallitus kaupunginvaltuustolle ehdotuksen sen soveltuttamisesta, jonka kaupunginvaltuusto hyväksyi¹⁾, lukuunottamatta kuitenkin 1 §:n 2 kohtaa, joka edellyttää satamamaksut kannettaviksi korotettuina joulukuun 1 p:stä huhtikuun 30 p:än. Kaupunginvaltuusto vaati satamahallitukselta uuden, näitä maksuja käsittelevän ehdotuksen. Tämän johdosta huomautti hallitus, että ehdotetut maksut oli aijottu korvaamaan kaupungin satamajäänmurtajan aiheuttamia kuluja sen avustaessa liikenteen ylläpitoa talvikuukausina. Koska hallituksen tietoon sillä välin oli tullut, että merenkulkuhallitus ei aikonut esittää Hangon sataman satamataksan määräämistä Suomen satamaliiton laatiman satamatariffien yhtäläistyttämistä koskevan ehdotuksen mukaiseksi ja tämä seikka oli omiaan epäsuotuisasti vaikuttamaan pääkaupungin talviliikenteeseen, ehdotti hallitus, että 1 §:ssä 2 kohdassa satamamaksujen taksassa Helsingin kaupungin osalle määrättyjä korotuksia ei kannettaisi talvipurjehduskautena 1924—25.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi²⁾ hallituksen ehdotuksen.

Majakat ja merenkulun turvallisuustoimenpiteet. Helmikuun 5 p:nä päätti hallitus, koska oli tehty valituksia vaikeuksista pimeän aikana päästä Länsisatamaan ja koska merenkulkuhallituksella nykyään ei ollut määrärahoja tähän tarpeeseen, pyytää kaupunginvaltuustolta 50,000 markan määrärahaa majakoiden asettamista varten Agajärjestelmän mukaan, valaisemaan Länsisataman väylää. Mainittu määräraha myönnettäisiin ehdolla että valtio huolehtisi majakoiden ylläpidosta ja että kaupunki aikanaan saisi korvauksen sanotuista menoista. Huhtikuun 16 p:nä myönsi kaupunginvaltuusto tarkoitusta varten anotun määrän. Mainitut majakat alkoivat toimia vuoden 1925 alusta.

Huhtikuun 7 p:nä pitämässään kokouksessa päätti hallitus jättää kaupunginvaltuustolle perustellun ehdotuksen, että kaupunginvaltuusto päättäisi valtioneuvostolta anoa, että Ärangrundille ensi tilassa rakennettaisiin kiinteä majakka sekä että Dnjeper niminen kari räjähdytettäisiin niin syvältä, että se ei olisi esteenä meriliikenteelle; esittää, että merenkulkuhallituksen viisivuotisarvioon otettaisiin tätä tarvetta varten tarpeellinen määräraha käytettäväksi vuosina 1925—26; sekä anoa valtioneuvostolta että ehdotus neljän miljoonan markan määrärahan myöntämisestä uuden majakkalaivan hankkimista varten saisi raueta, koska nykyään Ärangrundille sijoitettua majakkalaivaa voitaisiin, sittenkun mainittu majakka on rakennettu, käyttää varamajakkalaivana.

Kulkuväylien aukipitäminen talvisaikaan. Helsingin kauppiaitten yhdistyksen ehdotettua, että hallitus ilmoittaisi ulkolaisille satamille kaupppaministerin luvanneen pitää jäänmurtajan Helsingissä siksi kunnes sitä tarvitaan Hangossa, antoi hallitus helmikuun 23 p:nä puheenjohtajan, varapuheenjohtajan ja jäsenen Ramsayn ja Pelinin tehtäväksi kääntyä kauppa- ja teollisuusministeriön sekä merenkulkuhallituksen puoleen pyynnöllä, että jäänmurtaja-alus Sampo saisi jäädä Helsinkiin avustamaan talviliikennettä siksi kunnes jäänmurtajalaiva Voima voisi aloittaa työn. Mainitut jäsenet saivat viranomaisilta luvan, että Sampo saisi, jos jääsuhteet sen myöntäisivät, viipyä Helsingissä niin

¹⁾ Valt. pöytäk. 15. 10. 15 §. — ²⁾ S:n 26. 11. 11 §.

kauan kunnes se on avustanut ulos kaikki laivat, kuten kävikin. Sitäpaitsi luvattiin, että Voima jääsuhteiden tarkastuksen jälkeen saisi avustaa Hangosta Helsinkiin ne laivat, jotka ovat tänne matkalla. Talviliikenne päättyi helmikuun 11 p:nä.

Sanomalehdissä olleen tiedonannon johdosta, että Turun kauppakamari kirjelmässä kauppaja- ja teollisuusministeriölle olisi moittinut valtion jäänmurtajan sijoittamista ja Sammon jättämistä Helsinkiin, päätti hallitus helmikuun 19 p:nä ryhtyä toimenpiteisiin vastauksen laatimiseksi mainittuun kirjoitukseen, jonka ohessa tehtiin ehdotus, että puheenjohtaja ottaisi tämän paheksuttavaa menettelyä todistavan kysymyksen käsiteltäväksi satamaliitossa.

Hallituksen kokouksessa huhtikuun 7 p:nä ilmoitti puheenjohtaja merenkulkuhallituksesta anoneensa jäänmurtajan määräämistä Helsinkiin saatuaan sitä ennen ilmoituksen, että jääsuhteet osoittautuivat suotuisiksi satamiemme laivaliikenteen alkamiselle. Tähän anomukseen oli myönnytty siten, että Sampo huhtikuun 14 p:nä oli määrätty lähtemään Helsinkiin, jona päivänä tänne odotettiin myös höyrylaiva Oihonaa. Samalla ilmoitti puheenjohtaja, että satamajäänmurtaja Herkules myös oli aloittanut toimintansa.

Voimajohdon vetäminen Brändön ja Sörnäsän niemen välisen salmen yli. Rahatoimikamarin pyytämässä lausunnossa, joka koski Etelä-Suomen voimaosakeyhtiön suunnitelmaa sähkövoiman siirtämisestä, muuttamisesta ja jakamisesta Kyminjoen ja Helsingin kaupungin välillä, esitti hallitus, sikäli kuin anomus koski sähkövoiman siirtojohtojen vetämistä Brändön ja Sörnäsän niemen välisen salmen yli pitkin Brändön siltaa ja etenkin tämän johdon korkeutta vesipinnan keskikorkeudesta, maaliskuun 27:nä päivätyssä kirjelmässä, että koska mainitussa sillassa olevasta aukosta kulkevien pурсien ja kaljaasien mastojen korkeus on 30 metriä vedenpinnasta, johto viimeksimainitussa paikassa on vedettävä vähintään 33 metriä veden keskikorkeudesta lukien, jota korkeutta yhtiö asiakirjoihin liittämässään suunnitelmassa omastakin puolestaan on ehdottanut. Siinäkin tapauksessa, että Vanhankaupunginselän väylää Arabian posliinitehtaalle vastaisuudessa ruoppaamalla syvennettäisiin sellaisten höyrylaivojen kulkua varten, jotka kantavat 1,500 ja 2,000 tonnia, ei suurempaa korkeutta tarvittaisi, koska mainitunlaisten laivojen mastot tavallisesti ovat ainoastaan noin 25—30 metriä korkeat vedenpinnasta laskettuna.

Tonttien ja makasiinien ostokorttelissa n:o 186. Rahatoimikamarin vaatimassa, ja hallituksen huhtikuun 29 p:nä antamassa lausunnossa Centralandelslaget Laborin tekemästä myyntitarjouksesta, koskeva tontteja 2, 4 ja 6 korttelissa n:o 186 sekä niille rakennettuja makasiineja, esitettiin, että koska Helsingin makasiiniosakeyhtiön varastohuoneissa viime aikoina ei ole voitu varata tilaa kauttakulkutavaroille, on oikeus kauttakulkuvarastojen pitämiseen jätetty yksityisille yhtiöille, vaikkakin voimassa oleva tulliasetus määrää, että sellainen tavara on säilytettävä kaupungin hankkimissa ja pakkahuoneiden läheisyydessä olevissa ja tullikamarin hyväksymissä makasiineissa. Vaikkakin mainittu makasiini täytti viimeksimainitut vaatimukset ei hallitus kuitenkaan pitänyt ostoa edullisena koska tavaroiden nosto ylempään kerrokseen alkuperäisten laitteiden takia oli vaikeaa ja makasiini oli vanhanaikainen sekä sen hinta aivan liian korkea. Kun lisää tilaa kuitenkin tarvittiin oli hallituksen mielestä kaupungin, ellei Helsingin makasiiniosakeyhtiö halua ostaa kysymyksessä olevia kiinteistöjä, ostettava ne edellyttäen, että hintaa melkoisesti alennetaan ja ettei kaupunki voisi varata mainituille tavaroille paikkaa Katajanokalla rakennettavassa tavaramakasiinissa.

Eteläsataman salamaradan rakentaminen kaksiraiteiseksi. Rahatoimikamarin vaatimassa, kesäkuun 27 p:nä annetussa lausunnossa, koskeva Helsingin Kauppakamarin ehdotusta m. m. että satamarata Eteläsatamassa rakennettaisiin kaksiraiteiseksi, katsoi hallitus yllämainittua rataa voitavan liikennöidä edelleenkin ilman toista raidetta, joka suuresti vähentäisi tilaa satama-alueella ja vaatisi rakentamaan uudelleen kaksi kääntösiltaa. Kuitenkin vaatinee liikenne lähemmässä tulevaisuudessa järjestämään raiteet uudelleen, jotta pääraide vapautuisi vaunujen vaihdosta. Sitäpaitsi on päärata muuttamain paikoin aidattava kokonaan kulkunopeuden lisäämiseksi. Näin menetellen voitaisiin satamarata Merisataman ja Eteläsataman välillä säilyttää yksiraiteisena.

Maatilojen osto. Rahatoimikamarin vaatimassa, joulukuun 19 p:nä annetussa lausunnossa koskeva Brändön yksinäisen tilan ja Kivinokka nimisen alueen myyntitarjousta, esitti hallitus, että huomioonottaen mainitun maan ja vesialueen aseman m. m. kaupungin omistaman Hertonäsin kartanon rajoihin nähden, periaatteellisesti olisi tärkeätä, että kaupunki omistaisi ne. Kuitenkin oli epävarmaa, jos ne koskaan satamateknilliseltä kannalta tulisivat olemaan kaupungille suuremmasta merkityksestä. Kivinokan alue ei ainakaan sopisi öljysatamaksi. Tähän nähden ja kun hallituksen mielestä kaupungille tarjottua aluetta lähimmässä tulevaisuudessa ei voitu edullisesti käyttää muunlaatuisten tavarain satamapaikkana, varsinkin kun sen käyttäminen olisi omiaan ehkäisemään satamaliikenteen keskittämistä, ei hallitus, ottaen huomioon sen hinnan, katsonut voivansa puoltaa mainittua ostoa. Edellyttäen, että hintaa alennettaisiin niin paljon, että kaupunki pitemmän ajan voisi kärsiä korkotappiota, ja että maksettu hinta olisi sellainen ettei se kiirehtisi alueen käytäntöönottamista kaupungin laskuun, oli hallituksen mielestä täysi syy ryhtyä kaupungille tarjottujen maa- ja vesialueiden oston.

Tilitykset, veloitukset ja maksujen tilittäminen y. m. Rahatoimikamari ilmoitti pöytäkirjanotteella tammikuun 11 p:ltä, että satamahallitukselle ja sen alaisille konttoreille on myönnetty tilivapaus vuodelle 1922.

Koska kaupunginvaltuusto oli päättänyt, että satamakanto keskitettäisiin satamakannantakonttoriin päätti hallitus marraskuun 11 p:nä, että tulliviranomaiset tarkistusta, kirjanpitoa ja tilastoa varten lähettäisivät tilityksensä niille tulevista sisämaankaupunkien tuulaakeista satamakannantakonttoriin.

Syyskuun 5 p:nä pitämässään kokouksessa laati hallitus ehdotuksen satamalitoksen menoarvioksi vuodelle 1925 ja jätti sen kaupunginvaltuustolle.

Huhtikuun 7 p:nä pitämässään kokouksessa hyväksyi hallitus ehdotuksen satamalitoksen talousarviolaskelmaksi vuosille 1925—29 ja jätti sen rahatoimikamarille. Kirjelmässään huhtikuun 29 p:ltä lähetti hallitus rahatoimikamarille lausuntonsa rakennuskonttorin satamarakennusosaston talousarviosta samalta ajalta.

Satamaliikennekonttorin vuodelta 1924 antama kertomus oli seuraava:

Helsingin satamassa kävi kertomusvuonna 5,798 rannikkolaivaa, edustaen 352,269 nettorek. tonnia, sekä 1,720 ulkomailla tullutta laivaa, 841,498 nettorek. tonnia, eli yhteensä 7,518 laivaa, 1,193,767 nettorek. tonnia, jonka lisäksi tulee vielä 73 höyry- ja moottorialusta 19,526, nettorek. tonnia, jotka päivittäin kävivät satama-alueella ja maksoivat satamamaksunsa viikottain. Ver-

ratessamme näitä lukuja vuoden 1923 vastaaviin lukuihin käy selville, että rannikkoliikenne vuonna 1924 lisääntyi 281 laivalla, 68,511 nettorek. tonnilla, mutta ulkomailta tulleiden laivojen luku vähentyi 312 laivalla, 84,679 nettorek. tonnilla, joten koko tonniluku vuonna 1924 lisääntyi 16,168 nettorek. tonnilla vuoteen 1923 nähden. Paikallisliikenne satamassa lisääntyi 266 nettorek. tonnilla.

Laivaliikenne loppui Helsingissä helmikuun 11 p:nä, jolloin jäänsärkijä Sampo avusti höyrylaiva Helioksen ulos Porkkalan kautta, ja alkoi jälleen huhtikuun 14 p:nä, jolloin jäänsärkijä avusti höyrylaiva Oihonnan rannikkoväylää myöten Hangosta Helsinkiin.

Satamajäänsärkijä Herkules avusti vuoden aikana 149 laivaa laitureista ja laitureihin eri satamissa.

Vuoden aikana pystytettiin Katajanokalle 5 sähkönosturia makasiinien n:o:jen 9 ja 10 välille, ja kuuluivat ne marraskuun 1 p:stä satamaliikennekonttorille, joka vuokrasi niitä liikennöitsijöille. Näitä nostureita varten palkattiin 3 nosturihoitajaa ja 1 etumies; nosturit olivat marras- ja joulukuulla käytännössä 657 päivä- ja 49 yötuntia. 25 tonnin sähkönosturi oli käytännössä 381 päivä- ja 8 yötuntia.

Helsingin makasiiniosakeyhtiön suuri uusi makasiini valmistui liikenteelle elokuun loppupuolella sekä myös sen edustalle laitettut 6 sähkönosturia. Nosturit olivat vilkkaassa toiminnassa, mikä heti suuresti helpotti laivojen sijoittamista eri satamissa.

Satamakannantakonttorin vuodelta 1924 antama kertomus oli seuraava:

Sodan julistuksesta saakka avoinna olleet virat täytettiin vakinaisesti vuoden kuluessa.

Senjälkeen kun Länsisatama on niin täydellisesti valmistunut, että Helsingin makasiiniosakeyhtiö on sinne voinut rakentaa suuremman tuontitavaroiden säilytystä varten käytettävän makasiinin, avasi tullikamari lokakuun 1 p:nä Länsisatamaan tullihuoneosaston. Tämän johdosta järjestettiin sinne satamakannantakonttorillekin haaraosasto IV:ksi nimitetty konttori.

Konttorille tulevia ulkomaalaisilta kannettavia elinkeinomaksuja, joita he suorittavat laivasta myymistään ruokatavaroista, ei ole kannettu toukuun 7 p:stä alkaen, kaupunginvaltuuston samana päivänä tekemän päätöksen mukaan. Koska laivoista ei oltu mitään myyty ennen mainittua päivää, ei näitä maksuja vuonna 1924 kannettu. Tulo- ja menosäännössä olivat nämä tulot arvioidut 15,000 markkaan.

Maksuunpano. Satamakannantakonttorissa maksuunpantujen tulojen, jotka tulo- ja menosäännössä ovat yhdistettyinä lukuun tuulaaki- ja liikennemaksut, yhteissumma nousi vuonna 1924, muihin kaupunkiin osotetuista tavaroista kannettua tuulaakia lukuunottamatta, 15,701,115:85 markkaan, vastaava summa vuonna 1923 oli 14,602,689:04 markkaa ja ylitti siis jälkimmäisen vuoden 1,098,426:81 markalla. Kuten jo tulo- ja menosäännössä edellytettiin olisi tämä ylitys noussut paljoa suuremmaksi, jos vuoden kuluessa kohonneita liikenne- ja satamamaksuja olisi jo vuoden ensi kuukausina voitu kantaa. Ikävä kyllä astui liikennetariffi voimaan vasta elokuun 19 p:nä ja satamatariffi lokakuun 16 p:nä. Maksuillepantu summa oli tulosään-

nössä laskettuja tuloja 724,384:15 markkaa pienempi niinkuin allaolevasta yhdistelmästä näkyy:

	Lasketut tulot, Smk.	Tulot tilien mukaan, Smk.	Ylijäämä (+) tai vaja (—), Smk.
Tuulaakimaksuja	7,000,000: —	7,565,479: 35	+ 565,479: 35
Punnitusmaksut	3,000: —	3,206: 05	+ 206: 05
Maksut satamavesiputkista aluksille annetusta vedestä	250,000: —	257,038: 05	+ 7,038: 05
Satama-alueen paikanvuokrat	250,000: —	298,189: 70	+ 48,189: 70
Liikennemaksut	6,500,000: —	5,655,341: 85	— 844,658: 15
Makasiinivuokrat	285,000: —	271,287: 25	— 13,712: 75
Satamamaksut	1,800,000: —	1) 1,427,357: 10	— 372,642: 90
Nosturimaksut	120,000: —	84,162: 50	— 35,837: 50
Elinkeinomaksut	15,000: —	—	— 15,000: —
Kalavesimaksut	2,500: —	2,404: —	— 96: —
Satamajäänsärkijämaksut ..	200,000: —	136,650: —	— 63,350: —
Yhteensä Smk	16,425,500: —	1) 15,701,115: 85	— 724,384: 15

Lisääntyneistä tuloeristä, varsinkin tuulaakista, huomaa, että tavarain maahan tuonti vuoden kuluessa on lisääntynyt, mikä lisäys selvästi tulee näkyviin vertaamalla vuoden tärkeimpien tuontitavaroitten tullikantoa vuoden 1923 tullikantoon.

Syy, jonka vuoksi liikenne, satama- sekä elinkeinomaksutulot ovat vähentyneet, on jo aikaisemmin tullut käsitellyksi. Makasiinivuokrat ovat vähentyneet koska erinäisiä helpotuksia on otettu huomioon maksuja arvioidessa. Nosturimaksut ovat nähtävästi arvioidut liian korkeiksi. Satamajäänsärkijämaksut ovat taas marras- ja joulukuussa vallinneen leudon sään takia alittaneet lasketun tulon.

Koko maksuillepanosta kannettiin pääkonttorissa 7,026,433: 80 markkaa, haaraosasto I:ssä 3,514,588: 10 markkaa, haaraosasto II:ssa 2,482,971: 50 markkaa, haaraosasto III:ssa 2,361,912: 80 markkaa ja haaraosasto IV:ssä 315,209: 65 markkaa. Pääkonttorissa on maahantuoduista tavaroista maksuunpana tu tuulaakia 3,576,623: 20 markkaa sekä liikennemaksuja 2,630,662: 85 markkaa ja vientitavaroista 10,894: 60 markkaa tuulaakia sekä 537,050: 30 markkaa liikennemaksuja. Haaraosasto I:ssä nousivat yleisestä talletusvarastosta otettujen tavaroiden tuulaaki- ja liikennemaksut 2,298,409: 65 markkaan, muut maksuunpanot jakautuivat postitse tulleille sekä talletusvarastosta ja kauttakulkuvarastosta otetuille tavaroille. Maksunalaisten kirjelmän luku nousi 173,209:ään; verrattuna edelliseen vuoteen oli lisäys 7,700.

Kannanta. Vuoden kuluessa kannettiin 15,554,434: 95 markkaa, eli 99.1 % koko maksuunpanoerästä. Joulukuun 31 p:nä 1923 nousivat vuosien 1917—23 perimättömät maksut yhteensä 143,054: 30 markkaan, mistä määrästä vuoden kuluessa kannettiin 111,355: 38 markkaa eli 77.8 %. Joulukuun 31 p:nä 1924 nousivat allamainittujen vuosien perimättömät maksut seuraaviin määriin:

1) Siitä palautettiin 83,542: 75 markkaa.

	Maksuunpantu määrä, Smk.	Siitä perimätön määrä, Smk.		Maksuunpantu määrä, Smk.	Siitä perimätön määrä, Smk.
1917 ¹⁾ . . .	532,922: 23	814: 14	1921 . . .	9,307,087: 07	1,512: 50
1918 ¹⁾ . . .	609,522: 28	—	1922 . . . ²⁾	11,471,726: 33	5,877: 55
1919 ¹⁾ . . .	4,469,760: 48	269: 57	1923 . . .	14,602,689: 04	19,723: 55
1920 ¹⁾ . . .	5,226,002: 40	501: 61	1924 . . .	15,701,115: 85	146,680: 90

Konttori valvoi selontekovuoden aikana 21:ssä konkurssissa yhteensä 7,271: 60 markkaa.

Tavaran punnitus tullauksesta riippumatta. Riippumatta tavaran tullauksesta käytti 434 toiminimeä hyväkseen kaupungin valantehnyttä vaakamestaria, joka näiden liikkeiden laskuun punnitsi yhteensä 50,176 tonnia erilaisia tavaroita. Kokonaistulot näistä toimituksista nousivat 102,603 markkaan ja tuli punnitusapulaisten osaksi tästä summasta 68,402 markkaa sekä vaakamestarin 34,201 markkaa.

Menot³⁾. Satamakannantakonttorin menot nousivat 1,386,622: 16 markkaan menosäännössä arvioidun 1,311,126: 55 markan sijasta. Määrärahojen riittävyys riippui siitä, että indeksi kohosi ja konttorin viranpitäjien palkat maksettiin korkeamman palkka-asteikon mukaan, kun vuoden menosääntöä laadittaessa oli arveltu. Viranpitäjien luku lisääntyi 3:lla, joita ei menoarviota laadittaessa oletettu tarvittavan. Määrärahan Lämpö ja valo ylitys, 5,380: 54 markkaa, on riippuvainen lisääntyneistä valaistuskustannuksista kuten uusien valopisteiden hankinnasta, vanhojen vahventamisesta sekä yhäti uusiintuvasta tavaravajojen ulkopuolella sijaitsevien lamppujen korjauskuluista.

¹⁾ Vuosina 1917—20 ei tähän sisälly tietoja silloisen satamakonttorin, nykyisen satamaliikennekonttorin maksuunpanoista. — ²⁾ Näistä 57,507: 50 markkaa Helsingin makasiini-osakeyhtiön maksuunpanemia. — ³⁾ Yksityiskohtaiset tiedot ovat julkaistut Helsingin kaupungin tilastossa V. 9. 1924.

V. Palotoimikunta.

Palotoimikunnan kertomus vakinaisen palokunnan toiminnasta vuonna 1924 oli seuraavansisältöinen:

Palotoimikunnan jäsenet. Palotoimikuntaan, joka maistraatin alaisena valvoo palolaitosta, kuuluivat kertomusvuonna seuraavat henkilöt: insinööri G. Idström puheenjohtajana, kamreeri A. J. Suviranta varapuheenjohtajana, mallipuuuseppä K. L. Lydman, raatimies F. O. Ekman ja insinööri I. Killinen. Sihteerinä toimi varatuomari J. A. Tuominen.

Tulipalot. Palokunta hälytettiin vuoden varrella 278 kertaa, josta 140 kertaa todellisiin tulipaloihin tai tulipalonalkuihin, 88 kertaa nokivalkeihin, 36 kertaa savun johdosta, 9 kertaa ilkevaltaisuudesta, 3 kertaa palolennättimessä sattuneista häiriöistä ja 2 kertaa valonheijastuksesta.

Edelliseen vuoteen verrattuna hälytysten luku lisääntyi 19:lla ja tulipalojen luku 21:llä. Tulipaloista sattui 117 järjestetyssä kaupungissa ja 23 sen ulkopuolella. Vuoden eri kuukausien kesken tulipalot jakautuivat seuraavasti: tammikuussa, 16, helmikuussa 16, maaliskuussa 13, huhtikuussa 11, toukokuussa 14, kesäkuussa 4, heinäkuussa 9, elokuussa 16, syyskuussa 9, lokakuussa 11, marraskuussa 8, joulukuussa 13. Tulipalojen jakautuminen viikonpäivien mukaan oli seuraava: maanantaina 19, tiistaina 18, keskiviikkona 17, torstaina 24, perjantaina 23, lauantaina 23, sunnuntaina 16.

Tulipaloista sattui 77 päivällä, laskien klo 6 a. p.—6 i. p. ja 63 yöaikaan, klo 6 i. p. — 6 a. p. Ensimmäinen tieto tulen irtipääsystä saatiin 95 tapauksessa puhelimitse, 40 tapauksessa palolennättimellä ja 5 tapauksessa suullisen sanantuojan ilmoittamana.

Tulipalojen jakautuminen tulen irtipääsypaikan mukaan käy selville seuraavista numeroluvuista:

	Kivi- taloja.	Puu- taloja.	Yh- teensä.		Kivi- taloja.	Puu- taloja.	Yh- teensä.
Asuinhuoneissa	33	23	56	Rakenteilla olevassa			
Kellareissa	4	2	6	talossa	3	—	3
Ullakoilla	4	2	6	Laboratorioissa	1	—	1
Tehtaassa eli työhuo- neessa	16	1	17	Laivatelakoilla	—	1	1
Puoti- eli varastohuo- neessa	6	2	8	Laivoissa	—	—	5
Vajassa tai ulkohuone- rakennuksessa	2	10	12	Autoissa	—	—	3
Höyrypannuhuoneessa	2	—	2	Rikkalaatikossa tai			
Leipomossa	2	—	2	-läjässä	—	—	4
Autovajassa	4	—	4	Maavallissa	—	—	2
Myyntikojussa	—	2	2	Hissiaukossa	—	—	1
Työaineiden säilytys- kojussa	—	2	2	Puuaidassa	—	—	1
				Halkovarastossa	—	—	1
				Tervapadassa	—	—	1
				Yhteensä	77	45	140

Tulen irtipääsemisen syyt käyvät selville allaolevista luvuista:

Puutteellinen tulisija tai savu- johto	21	Tulensekaisen tuhkan säilyttämi- nen sopimattomassa paikassa	3
Tulisijasta pudonneet kekäleet tai kipinät	20	Sähkösilitysraudan varomaton käyttö	3
Tulenarkojen öljyjen varomaton pitely	11	Sähköjohdon lyhytsulku	2
Lampun, kynttilän tai tulitikku- jen varomaton pitely	11	Nokivalkea	2
Lampun, öljy- tai kaasukeittiön räjähdys	5	Hissikoneiden kuumaksikäynti	2
Itsesytytys	5	Jäätynneiden vesijohtoputkien varomaton sulattaminen ..	1
Huolimaton tupakanpolto	4	Murhapolto	1
Uunin liiallinen kuumuus	4	Puusisustus liian lähellä kami- naa	1
Lasten leikkiminen tulella	3	Tuntematon (selville saamaton)	41
		Yhteensä	140

Eri kaupunginosain kesken tulipalot jakautuivat seuraavasti:

I kaupunginosa	6	XIII kaupunginosa	8
II »	11	XIV »	3
III »	9	XX »	2
IV »	16	Vallila	10
V »	8	Hermannin	4
VI »	9	Pasila	1
VII »	8	Toukola	1
VIII »	1	Meilahti	1
IX »	1	Blekkholma	1
X »	13	Verkkosaari	1
XI »	14	Taivallahti	1
XII »	5	Helsingin pitäjä	3
		Yhteensä	140

Vuoden kuluessa sattuneista tulipaloista olivat seuraavat vakavampaa laatua:

Tulipalo Blekkholman veneveistämöllä toukokuun 29 p:nä. Kun palokunnan käytettävissä ei ollut minkäänlaista ruiskulaivaa, täytyi sen puheenaolevassa tulipalossa sijoittaa ruiskunsa laivatelakan luo, mistä letkut soutamalla kuljetettiin Blekkholmaan, viivästyttäen tämä palokunnan sammutustoimenpiteitä siihen määrään, että veneveistäjä oli yhtenä tulimerenä, kun ruiskuttamiseen voitiin ryhtyä. Vahingot nousivat 820,000 markkaan.

Tulipalossa sisustamisen alaisena olevassa Elannon varastomakasiinin viidennessä kerroksessa It. Viertotie 13 kesäkuun 11 p:nä oli 13 vesisuihkua käytännössä ja vahingot tekivät yhteensä 525,000 markkaa.

Tulipalossa talossa n:o 14 Arkadiakadun varrella elokuun 8 p:nä oli jo klo 8 illalla pienempi tulipalon alku sattunut rakennuksen pohjakerroksessa sijaitsevassa vaatekomerossa, ilman että päästiin selville tulen irtipääsyn syistä. Myöhemmin havaittiin, että pitkin muuatta ilmanvaihtokanavaa oli hiliä ja kipinöitä pudonnut ullakolta vaatekomeroon aiheuttaen tulipalon alun. Kuitenkin hälyytettiin palokunta vasta klo 1.18 yöllä, jolloin ullakko oli

ylt'yleensä tulen vallassa. 8:lla vesisuihkulla kahdesta autoruiskusta oli tuli kahdessa tunnissa rajoitettu. Vahingot nousivat 560,000 markkaan.

Palovahingot ja niiden korvaaminen. Järjestetyssä kaupungissa oli tulen suuremmassa tai pienemmässä määrässä vahingoittaman irtaimiston arvo 24,441,415 markkaa ja kiinteän omaisuuden 152,744,629 markkaa eli yhteensä 177,186,044 markkaa, kun taas palovahingonkorvaus irtaimesta omaisuudesta oli 612,509: 39 markkaa ja kiinteästä omaisuudesta 1,128,855: 04 markkaa eli yhteensä 1,741,364: 43 markkaa; korvaus oli niin ollen 1.0 % vakuutussummasta.

Järjestetyn kaupungin ulkopuolella olevilla kaupunkiin kuuluvilla alueille, jonne ei palokunta niin nopeasti voi saapua, oli irtaimen omaisuuden vakuutussumma 6,791,890 markkaa ja kiinteän omaisuuden 4,802,000 markkaa eli yhteensä 11,593,890 markkaa, kun sitävastoin palovahingonkorvaus oli irtaimistosta 565,365: 75 markkaa ja kiinteästä omaisuudesta 395,453: 80 markkaa eli yhteensä 960,819: 55 markkaa; palovahingonkorvaus teki 8.3 % vakuutussummasta.

Jos kaupungin koko alueen palovahinkojen arvo lasketaan yhteen, nousivat ne 2,702,183: 98 markkaan, ollen 1.4 % tulen suuremmassa tai pienemmässä määrässä vahingoittaman omaisuuden arvosta, 188,779,934 markasta. Kotimaiset palovakuutusyhtiöt maksoivat palovahingonkorvausta 2,528,162: 85 markkaa ja ulkomaiset 82,299: 20 markkaa, kun sitä vastoin tulen hävittämän vakuuttamattoman omaisuuden arvo oli 91,721: 93 markkaa.

Vertailun vuoksi annetaan tässä tietoja palovahingon arvosta prosenteissa koko vakuutussummasta kymmenvuotiskautena 1914—23:

Järjestetyssä kaupungissa.			Järjestetyn kaupungin rajojen ulkopuolella.				
1914.....	0.46	1919.....	4.78	1914.....	22.91	1919.....	26.10
1915.....	2.02	1920.....	1.18	1915.....	11.27	1920.....	17.74
1916.....	1.46	1921.....	0.73	1916.....	20.25	1921.....	16.95
1917.....	1.65	1922.....	1.11	1917.....	3.90	1922.....	19.42
1918.....	2.34	1923.....	0.86	1918.....	7.25	1923.....	14.23

Palolaitoksen sairaankuljetusvaunuja käytettiin vuoden kuluessa 3,533 kertaa, niistä 3,228 kertaa sairaiden ja 305 kertaa tapaturman uhrien kuljetukseen. Vastaavat luvut edelliseltä vuodelta olivat 3,144, 2,862 ja 282.

Allaolevasta yhdistelmästä ilmenee vaunujen käyttö eri kuukausina:

	Sairauden tapauk-sissa.	Tapatur-missa.	Yhteensä.		Sairauden tapauk-sissa.	Tapatur-missa.	Yhteensä.
Tammikuu ..	389	26	415	Heinäkuu ..	226	24	250
Helmikuu	276	29	305	Elokuu	238	25	263
Maaliskuu	268	32	300	Syyskuu ..	224	26	250
Huhtikuu	325	24	349	Lokakuu ..	239	13	252
Toukokuu	309	34	343	Marraskuu	247	24	271
Kesäkuu	252	22	274	Joulukuu ..	235	26	261
				Yhteensä	3,228	305	3,533

Palomiehaston terveys oli kertomusvuonna hyvä, ollen sairaalassa hoidettu vain 7 miestä yhteensä 98 vuorokautta. Harjoituksissa tai lähdeöissä ei ole mainittavia tapaturmia sattunut.

Palokunnan avustusrahastot käsittivät vuoden alussa yhteensä 257,880: 73 markkaa. Vuoden kuluessa varat lisääntyivät sairaankuljetusmaksuista 26,116: 20 markkaa, koroista 19,528: 43 markkaa, lahjojen kautta 6,800 markkaa sekä palotornin pääsymaksuista 510 markkaa eli yhteensä 52,954: 63 markkaa. Menot, kuolleiden palokuntalaisten leskien ja lasten avustukset, kirjojen, sanomalehtien ja soittimien osto y. m., olivat 14,953: 25 markkaa.

Vuoden lopussa oli säästö näin ollen 295,882: 11 markkaa, mikä summa oli sijoitettuna pääomatilillä Helsingin säästöpankissa, Pohjoismaiden yhdyspankissa ja Helsinkiin osakepankissa.

Irtaimisto ja kalusto. Palokunnan hallussa olevat tulensammutusvälineet ja irtaimisto arvioitiin vuoden alussa 1,209,424: 85 markaksi, vuoden kuluessa niiden arvo nousi 322,210 markalla, ja poistoja tehtiin 59,498: 85 markan arvosta. Joulukuun 31 p:nä arvioitiin palolaitoksen irtaimisto ja kalusto niin ollen 1,472,136 markaksi.

Palolaitoksen ylläpitokustannukset olivat vuonna 1924 3,856,310: 11 markkaa ja jakautuivat seuraaviin eriin:

	Määräraha, Smk.	Menot, Smk.	Määrärahan säästö, Smk.	Määrärahan ylittäminen, Smk.
Palkkaukset ja muut edut	3,189,619: —	3,187,449: 90	2,169: 10	—
Palotalli	87,440: —	84,029: 23	3,410: 77	—
Palokalut ja kalusto ..	300,000: —	293,146: 09	6,854: 54	—: 63
Lämmitys, valo y. m. ..	232,289: 33	234,173: 55	649: 88	2,534: 10
Sekalaista	65,000: —	57,511: 34	7,522: 05	33: 39
Yhteensä	3,874,348: 33	3,856,310: 11	20,606: 34	2,568: 12

VI. Köyhäinhoitolautakunta.

Köyhäinhoitolautakunnan kertomus Helsingin kaupungin köyhäinhoidon hallinnosta vuonna 1924 oli seuraavansisältöinen:

Köyhäinhoitolautakunnan jäseninä olivat vuonna 1924 ylivalvontansa alaisten alueiden mukaan ryhmitettyinä seuraavat henkilöt:

Alue.	Jäsen, johtaja.	Varajäsen.
—	Ensimmäinen palomestari W. W. Bergström	Aluelääkäri C. J. L. Wetterstrand Asioitsija K. C. Sinisalo
I.	Rouva F. Pietikäinen	Rouva I. J. Grönstrand
II.	Eversti O. E. Ehrström	Sorvari Hj. F. Blomqvist
III.	Muurari A. E. Leino	Lääketieteellisensiaatti A. K. A. Wartiovaara
IV.	Opettajatar O. A. Oinola	Kättilö F. J. M. Lönnqvist
V.	Pastori J. B. S. Berglund	Konttoristi E. V. Fagerholm
VI.	Kirvesmies K. J. Aalto ¹⁾	Rouva S. W. Thomasson
VII.	Aluelääkäri V. Leontjeff	Lääketieteentohtori A. Ruotsalainen
VIII.	Filosofiantohtori J. M. af Forselles	Lääketieteellisensiaatti K. A. Tukiainen
IX.	Neiti P. af Heurlin	Varastotyöläinen M. Korhonen
X.	Pianoteknikko J. Virtanen	Viilaaja F. A. Åkerman
XI.	Rouva E. Huttunen	Filosofianmaisteri E. Heikel
XII.	Prokuristi C. F. Fagerholm	Rouva H. M. Kaukonen
XIII.	Taloudenhoitaja A. Halme	Kaupunginkättilö H. C. Edelmann
XIV.	Kansakoulunopettaja A. Noponen	Rouva A. S. Halme
XV.	Sementtityöläinen P. J. Nevalainen	Metallityöläinen J. K. Lehtonen
—	Rouva M. V. Leino	Ylitarkastaja I. A. Grönberg.
—	Esittelijäneuvos A. P. Arvelo	

Puheenjohtajana toimi jäsen Bergström ja varapuheenjohtajana jäsen Virtanen.

Tarkastusalueet käsittivät seuraavat osat kaupunkia: 1:nen alue, I, II, III ja VIII kaupunginosan; 2:nen alue, VII ja IX kaupunginosan; 3:s alue, Merimiehenkadun eteläpuoleiset osat VI kaupunginosaa; 4:s alue, Merimiehenkadun pohjoispuoleisen osan VI kaupunginosaa, V kaupunginosan sekä Vladimirinkadun eteläpuoleisen samoin kuin Vladimirin- ja Eerikinkatujen välillä Abrahaminkadun itäpuolella olevan osan IV kaupunginosaa; 5:s alue, muut Malmin-, Kansakoulu- ja Simonkatujen eteläpuoleiset osat IV kaupunginosaa;

¹⁾ Sittenkun jäsen Aalto oli muuttanut pois paikkakunnalta valitsi valtuusto kesäkuun 11 p:nä hänen sijaansa jäseneksi taloudenhoitaja H. Moisio. VI:n piiriin johtajaksi tuli jäsen Arvelo.

6:s alue, Malmin-, Kansakoulu- ja Simonkatujen pohjoispuoleisen osan IV kaupunginosaa sekä Töölön ja Meilansin; 7:s alue, Castrénkadun, Toisen linjan, Lönnrotkadun, Agricolakadun ja Sakarinkadun eteläpuoleisen osan XI kaupunginosaa; 8:s alue, Castrénkadun, Toisen linjan ja Lönnrotkadun pohjoispuoleisen sekä Neljännen linjan ja Papinkadun länsipuoleisen osan XI kaupunginosaa; 9:s alue, muut osat XI kaupunginosaa sekä Vaasankadun eteläpuoleisen osan XII kaupunginosaa; 10:s alue, Vaasankadun pohjoispuoleisen ja Kotkankadun kaakkoispuoleisen osan XII kaupunginosaa; 11:s alue, Kotkankadun luoteispuolella olevan osan XII kaupunginosaa sekä Fredrikserin; 12:s alue, X kaupunginosan; 13:s alue, Sturekadun eteläpuoleisen osan Vallilaa sekä Saarikadun eteläpuoleisen osan Hermannia; 14:s alue, muut Vallilan osat Kuntähdenkadun eteläpuolella; 15:s alue, Saarikadun pohjoispuoleisen osan Hermannia, Toukolan, Käpylän ja Vanhankaupungin.

Köyhäinhuoltolautakunnan osastojen jäsenet olivat kertomusvuonna seuraavat: ensimmäiseen osastoon kuuluivat I, II ja IV tarkastusalueen johtajat sekä jäsenet Leontjeff ja M. V. Leino herra Ehrström puheenjohtajana ja neiti Oinola varapuheenjohtajana; toiseen osastoon III, V ja VI tarkastusalueen johtajat sekä jäsenet Fagerholm ja Moisio, herra Aalto puheenjohtajana ja pastori Berglund varapuheenjohtajana sekä herra Aallon erottua herra Berglund puheenjohtajana ja herra Leino varapuheenjohtajana; kolmanteen osastoon kuuluivat VII, VIII ja XI tarkastusalueen johtajat sekä jäsenet af Heurlin ja Aalto, sittemmin Moisio, filosofiantohtori af Forselles puheenjohtajana ja piirilääkäri Leontjeff varapuheenjohtajana; neljänteen osastoon IX, X ja XII tarkastusalueen johtajat sekä jäsenet Berglund ja Nevalainen, herra Virtanen puheenjohtajana ja herra Fagerholm varapuheenjohtajana; viidenteen osastoon kuuluivat XIII, XIV ja XV tarkastusalueen johtajat sekä jäsenet Bergström ja Virtanen, herra Noponen puheenjohtajana ja herra Nevalainen varapuheenjohtajana.

Kunnalliskodin johtokuntaan ovat kuuluneet seuraavat jäsenet: eversti O. E. Ehrström puheenjohtajana, pianoteknikko J. Virtanen varapuheenjohtajana sekä prokuristi C. F. Fagerholm; varajäseninä herrat K. C. Sinisalo ja K. A. Tukiainen.

Köyhäinhoidon virkailijat. Köyhäinhuoltolautakunnan henkilökunnassa tapahtui vuoden varrella seuraavat muutokset:

Toiseksi apulaisjohtajaksi valitsi kaupunginvaltuusto kesäkuun 11 p:nä hovioikeudenauskultantti I. Oppmanin. Ylimääräinen kirjurinapulainen H. A. Paulin otettiin Vallilan kanslianjohtajan apulaiseksi. Erottajan varrella sijaitsevan kanslian tarkastaja E. E. von Hippus erosi ja hänen virkaansa otettiin saman kanslian ylimääräinen tarkastaja L. Winter, jonka sijaan tuli V. M. Lindgren. Kirjurinapulaiseksi R. A. K. Rundmanin jälkeen, joka erosi otettiin ylimääräinen kirjurinapulainen E. G. M. Roos. Köyhäinhuoltokanslian kirjurinapulainen S. Wallstens otettiin köyhäinhoidon kassa- ja tiliviraston kirjurinapulaiseksi. Köyhäinhuoltokanslian nuorempi vahtimestari A. K. Nyman seurasi R. R. Nymania köyhäinhoidon kassa- ja tiliviraston vahtimestarina ja ensinmainitun sijaan otettiin P. M. Törnqvist. Kunnalliskodin ja työlaitoksen konttoriapulaiselle J. J. Josefssonille myönnettiin pyytämänsä ero ja hänen seuraajakseen otettiin I. Jokinen. Vastaperustettuun toiseen yöhöitajattarenvirkaan otettiin H. Jokinen. Työlaitoksen työnjohtaja J. A. Hellgrén erosi ja hänen sijaansa tuli A. F. Lindberg. Työlaitoksen vahtimestariksi A. V. Hautalan ja E. Brunbergin sijaan, jotka molemmat erosivat, otettiin A. Johansson ja A. E. Henriksson.

Kokoukset y. m. Köyhäinhuoltolautakunta on kertomusvuoden aikana kokoontunut 12 varsinaiseen ja 4 ylimääräiseen kokoukseen käsitellen yhteensä 458 asiaa, joista 206 on ollut toimitusjohtajan ja 252 sihteerin valmistamia.

I ja IV osastolla oli kumpaisellakin 24 kokousta, II osastolla 25, III osastolla 26 ja V osastolla 23 kokousta. Niissä käsitellystä 7,947 asiasta on I osasto käsitellyt 1,647, II osasto 1,843, III osasto 1,605, IV osasto 1,196 ja V osasto 1,356 asiaa.

Kunnalliskodin johtokunta on kokoontunut 21 kertaa ja tällöin käsitellyt 141 asiaa, joista 88 on koskenut hoidokkien eroamista laitoksesta. Johtokunnan kokoukset on säännöllisesti pidetty kunnalliskodissa.

Köyhäinhuoltolautakunnan vuoden kuluessa käsittelemistä periaatteellista merkitystä omaavista tai yleismielenkiintoa herättävistä asioista mainittakoon seuraavat:

Maaliskuun 3 p:nä pitämässään kokouksessa päätti köyhäinhuoltolautakunta kanslioissa tähän asti jaetun ruuan asemesta jaettavaksi avunsaajille ostolippuja, joilla saadaan kaikista Elannon myymälöistä määrätty määrä lipussa merkittyä tavaraa. Aluksi jaettaisiin täten ainoastaan kovaa ruisleipää, happamia limppuja, ruisjauhoja, kauraryyniä, riisiryyniä, maitoa, margariinia ja perunoita. Samaan aikaan jaettaisiin kuitenkin kanslioissa edelleenkin kunnalliskodissa valmistettua leipää. Samaten huolehtisivat kansliat yhä edelleen jalkineiden, lankojen, kankaiden ja valmiiden vaatteiden jaosta.

Edellämainitussa kokouksessa antoi lautakunta kolmijäseniselle valio-kunnalle toimeksi valmistaa ehdotuksen köyhäinhoidon säätiöiden korkojen jakamisesta, mitkä ehdotukset olivat aikaisemmin toimitusjohtajan yksinään laatimat.

Nickbyn mielisairaalan ylilääkäriin anomuksen saada siirtää Nickbyn mielisairaala kunnalliskotiin 20 vaarattomaksi katsottua potilasta, päätti lautakunta, hankittuaan kunnalliskodin lääkärin lausunnon, maaliskuun 3 p:nä, evätä, koska potilaat edelleenkin olivat mielisairaita ja näin ollen sopimattomia kunnalliskodissa hoidettaviksi. Tämän johdosta vaati kaupungin sairaaloiden yllhallitus köyhäinhoidolle lähettämässään kirjelmässä mainittujen potilaiden kunnalliskotiin siirtämistä, perustellen vaatimuksensa sillä, etteivät potilaat olleet suljetun laitoksen hoidon tarpeessa. Vastaukseksi tähän päätti köyhäinhuoltolautakunta esittää ettei se voi muulla tavalla huolehtia mielisairaista kuin suorittamalla hoitomaksut sairaalaan. Tyytymättömänä tähän vastaukseen teki sairaaloiden yllhallitus rahatoimikamarille esityksen siitä, että köyhäinhuoltolautakunta pakotettaisiin hoitoonsa ottamaan sellaiset mielisairaat, jotka eivät ole suljetun laitoksen hoidon tarpeessa. Vastaukseksi tähän päätti köyhäinhuoltolautakunta lokakuun 6 p:nä huomauttaa, että köyhäinhuoltolain mukaan ei mielisairaita saisi kunnalliskodissa hoitaa muuten kuin erikoisesti sitä varten järjestetyissä osastoissa, mikä taasen nykyisen tilanpuutteen tähden on mahdotonta. Sitäpaitsi lausui köyhäinhuoltolautakunta periaatteellisista syistä toivovansa, että mielisairaiden hoito keskitettäisiin sairashoitoviranomaisille, eikä pakotettaisi sitä köyhäinhoidolle. Kysymys ei aiheuttanut minkäänlaista toimenpidettä rahatoimikamarin puolelta.

Köyhäinhuoltolautakunnalta pyydettyssä lausunnossa, koskeva rahatoimenjohtajan ehdotusta, että lautakunnan tulo- ja menoarvioehdotus tästä lähtien lähetettäisiin rahatoimikamarille ennen syyskuun 1 p:nä, esitti köyhäinhuoltolautakunta toukokuun 5:ntenä päivätyssä kirjelmässään, että tulo- ja menoarvioehdotuksen kylläkin voi saada valmiiksi aikaisemmin kuin tähän men-

nessä, vaan tulevat määrärahaehdotukset siten epävarmemminiksi kuin ennen. Samalla aiheuttaisi mainittu uudistus muutoksen kunnalliskodin ja työlaitoksen johtosäännön niihin pykäliin, joissa määrätään että johtokunnan tulo- ja menoarvioehdotus on lähetettävä lautakunnalle ennen syyskuun 15 p:nä.

Lautakunnan kokoontuessa uuden johtosäännön mukaan ainoastaan yhden kerran kuukaudessa, on köyhäinhoitolautakunnan velkomuskirjeenvaihto muutamissa tapauksissa myöhästynyt, minkä johdosta köyhäinhoitolautakunta päätti syyskuun 1 p:nä valtuuttaa puheenjohtajan, sihteerin ja toimitusjohtajan käsittelemään kiireelliset, Helsingin köyhäinhoitoa vastaan kohdistetut, velkomusasiat, kuitenkin sillä edellytyksellä, että nämä kolme henkilöä ovat asiassa yksimielisiä.

Sittenkun lastensuojelulautakunta oli ilmoittanut ottaneensa hoitoonsa lapsen, jonka äiti oli Neuvostovenäjän lähetystön palveluksessa, sekä anonut että köyhäinhoitolautakunta asianomaiselta perisi korvausta lapsen hoitokustannuksista, päätti köyhäinhoitolautakunta marraskuun 3 p:nä siihen nähden että lapsi äitinsä oli asunut lähetystön talossa eli näin ollen vieraan valtakunnan alueella ja lastensuojelulautakunnalla niin ollen ei ollut aihetta ryhtyä toimenpiteisiin, olla velkomatta korvausta annetusta avustuksesta.

Jäsen Virtasen ehdotuksesta päätti köyhäinhoitolautakunta marraskuun 3 p:nä tästälähtien jaettavaksi puukenkien asemesta nahkakenkiiä. Varastoon jäljelle jääneitä puukenkiiä jaettaisiin ainoastaan henkilöille, jotka nimenomaan pyytävät puukenkiiä.

Jossain määrin lieventääkseen tilanpuutetta kunnalliskodissa ja työlaitoksessa, päätti köyhäinhoitolautakunta joulukuun 1 p:nä toistaiseksi käyttää räätälien työhuonetta makuusalina mieshoidokeille, jolloin räätälin-työt järjestettäisiin johonkin toiseen sopivaan paikkaan laitoksessa. Samalla olisi supistettava kunnalliskotiin otettavien äitien ja rintalapsien lukumäärää, joten niinkutsuttuun lastenosastoon voisi myös sijoittaa vanhuksia. Samasta syystä olisi lastensuojelulautakuntaan siirrettävä kaikki ne lapset, joita äitinsä eivät imetä. Samalla päätti lautakunta ryhtyä toimenpiteisiin uuden paviljongin tai ainakin jonkun sen osan valmistumiseksi jo maaliskuun 1 p:ksi 1925.

Kansliatyö. Köyhäinhoitolautakunnan lähettämien kirjelmien lukumäärä oli 4,199 ja toimitusjohtajan lähettämien kirjelmien luku 150, ensimmäisen apulaisjohtajan 226 sekä toisen apulaisjohtajan 33. Sitäpaitsi ovat kansliajohtajat lähettäneet yhteensä 583, rekisteritoimisto 303 ja kassalaitos 2,909 kirjelmää.

Avunhakijoiden vastaanottoa varten oli köyhäinhoidon kolme avustuskansliaa avoinna klo 9 a. p.—1 i. p. Erottajankadun 19:ssä sijaitsevassa kansliassa vastaanotettiin I—VI tarkastusalueella, eli Pitkän sillan eteläpuoleisissa kaupunginosissa, Töölössä ja Meilansissa asuvia avunetsijöitä, kansliassa Siltasaarekadun 3:ssa VII—XII tarkastusalueella eli X, XI ja XII kaupunginosissa ja Fredrikssperissä asuvia avunetsijöitä ja kansliassa Euran tien 6:ssa XIII—XV tarkastusalueella eli Vallilassa, Hermannissa ja Toukolassa asuvia avunetsijöitä. Yllämainituissa kanslioissa käsiteltiin 58,791 eri asiaa kuten taulu II lähemmin osoittaa.

Köyhäinhoitolautakunnan keskuskanslia sihteeriosastoinen ja rekisteritoimistoinen sekä kassavirasto sijaitsivat talossa n:o 3 Siltasaarekadulla.

Elatusvelvollisten takaisinmaksuvelvollisuus. Kertonusvuoden kuluessa on köyhäinhoitolautakunta 2,159 yksityiseltä elatusvelvolliselta päättänyt vaatia takaisin heille annetun avustuksen. Kuten aikaisemmin on ensimmäinen

johtajanapulainen hoitanut velkomisasiain valvomisen ja ollut tavattavissa keskuskansliassa. Sellaisissa tapauksissa, jolloin korvausta ei muuten ole voitu saada, on asianomaista sihteerin toimesta lain kautta velottu. Ensimmäisen apulaisjohtajan asioistaan vastaamaan tuottamien henkilöiden lukumäärä oli 2,003. Näistä otettiin kunnalliskotiin ja työlaitokseen 68 henkilöä, joista 56 miestä ja 12 naista. Ensimmäisen apulaisjohtajan toimesta on vuoden kuluessa yhteensä 706 henkilöltä peritty 303,252: 08 markkaa sekä 258 henkilöltä lastensuojelulautakunnan antamasta hoidosta 238,259: 89 markkaa, jota paitsi kunnalliskotiin ja työlaitokseen otetut 106 maksuvelvollista ovat hyvittäneet kuntaa 127,881 markalla.

Vuoden kuluessa on 402 leväperäistä perheenelättäjää haettu etsimiskäytöksellä.

Sihteerin vuoden kuluessa käsittelemiä tapauksia, jolloin yksityisiltä elatusvelvollisilta maaherran toimesta perittiin heidän velkansa köyhäinhuolto- ja lastensuojelulautakunnalle, oli 352, joista 259 uutta tapausta. Tällaisten lain kautta haettujen korvausten summa oli 30,940 markkaa, kun taas köyhäinhuoltoalautakunta oli pakotettu vuoden kuluessa poistamaan 3,675 markkaa.

Ulkokunnilta haettujen köyhäinhuoltoalautakunnalle tai lastensuojelulautakunnalle kuuluvien korvausten lukumäärä oli vuoden kuluessa 966, joista 625 uutta tapausta. Velkomisten tuloksena saatiin vuoden kuluessa yhteensä 1,009,503: 62 markkaa, jota vastoin saatavista perittiin 19,423: 80 markkaa.

Valtiota velottiin n. k. kruunun tapauksissa, jolloin valtio on velvollinen suorittamaan köyhäinhuollon sihteerin toimesta 357 tapauksessa, joista 320 hyväksyttiin. Myönnetyn korvauksen kokonaissumma oli 1,339,988: 83 markkaa, josta köyhäinhuoltoalautakunnalle 950,908: 49 markkaa.

Sihteerinosaston kirjeenvaihtoa osoittaa taulu 1.

Kertomusvuonna julistettiin päätös 367 Helsingin kaupungin nostamassa korvausvaatimusjutussa sekä 54 kaupungille tehtyä korvausvaatimusta koskevassa jutussa, kuten allaolevasta yhdistelmästä tarkemmin näkyy.

Maaherran päätöksellä:	Helsingin kaupunki		Yhteensä.	Helsingin kaupunkia vastaan vireille pantuja korvausvaatimusjuttuja.
	vierasta kuntaa vastaan.	yksityisiä henkilöitä vastaan.		
hyväksytyjä	125	171	296	27
osittain hyväksytyjä	6	2	8	2
hyljättyjä	19	6	25	17
Yhteensä	150	179	329	46
Korkeimman hallinto-oikeuden päätöksellä:				
hyväksytyjä	25	10	35	2
osittain hyväksytyjä	1	—	1	—
hyljättyjä	1	1	2	6
Yhteensä	27	11	38	8
<i>Kaiken kaikkiaan</i>	<i>177</i>	<i>190</i>	<i>367</i>	<i>54</i>

Varoituksen saaneet henkilöt. Köyhäinhuoltoalautakunta on poliisin pyynnöstä apulaisjohtajan kautta antanut varoituksen joutilaisuudesta, kerjuusta y. m. 2,798 henkilölle, joista 498 miestä ja 2,300 naista.

Lastenhoito. Köyhäinhuolautakunnan osalle tulevasta lastenhuollosta on kuluneena samoin kuin edellisenä vuonna huolehtinut toinen apulaisjohtaja, joka myöskin on välittänyt köyhäinhuolto- ja lastensuojelulautakunnan välistä yhteistyötä. Viimeksimainitun köyhäinhuolautakunnalle lähettämät ilmoitukset hoitoonsa ottamistaan lapsista on aiheuttanut 473 velkomuspäätöstä, joista:

Valtiolta	33	Isältä (aviottomista lapsista)	58
Vieraalta kunnalta	64	Äidiltä	135
Molemmilta vanhemmilta	31	Muilta yksit. henkilöiltä	6
Isältä (avioliitossa syntyneistä lapsista)	75	Tapauksia, jotka eivät ole aiheuttaneet velkomista ..	71
		Yhteensä	473

Rekisteritoimisto. Yksityishenkilöt, hyväntekeväisyysyhdistykset y. m. tekivät rekisteritoimistolle seuraavan määrän avunetsijöitä koskevia tiedusteluja:

Suomenkieliset kansakoulut ..	2,715	Työnvälitystoimisto	16
Ruotsinkieliset » ..	1,618	Yksityishenkilöt	61
Lastensuojelulautakunta	348	Keuhkotautisten tiedonantotoimisto ja poliklinikka ..	9
Hyväntekeväisyyden järjestämissyhdistys	103	Yhteensä	4,870

Seuraavan määrän ilmoituksia puutteenalaisille henkilöille annetusta avusta tekivät allamainitut yhdistykset ja laitokset:

Suomenkieliset kansakoulut ..	16,822	Konvalescenthem — Toipumakoti yhdistys	90
Pelastusarmeija	422	Yhteensä	17,365
Kansanlastentarhat	31		

Jatkuvan avustuksen lakkaamisesta saapui 90 ilmoitusta, kaikki Konvalescenthem—Toipumakoti yhdistykseltä.

Tehtyjen kyselyjen lukumäärä jakaantuu eri kuukausille seuraavasti:

Tammikuu	86	Toukokuu	61	Syyskuu	82
Helmikuu	96	Kesäkuu	48	Lokakuu	422
Maaliskuu	69	Heinäkuu	25	Marraskuu	244
Huhtikuu	3,575	Elokuu	15	Joulukuu	147

Uusia avustuskortteja on annettu 382 henkilölle.

Rekisteröityjen avustuskorttien luku on lisääntynyt 2,888 ja oli vuoden lopussa 31,251. Henkilö-asiakirjojen luku on lisääntynyt 2,611 ja oli asiakirjojen lukumäärä vuoden lopussa 25,484. Vuoden kuluessa on kuolemantapausten johdosta poistettu 175 avustuskorttia.

Kansakouluista tehtyjen kyselyjen johdosta on 723 tapauksessa vastattu että avustus ei ollut tarpeen ja 149 tapauksessa että henkilöllä ei ole täällä kotipaikkaoikeutta.

Rekisteritoimiston toimintaa sen alusta asti valaisee allaoleva yhdistelmä:

	Tiedusteluja avunhaki- joista.	Ilmoituksia myönne- tyistä avus- tuksista.	Ilmoituksia lakkaute- tuista avus- tuksista.		Tiedusteluja avunhaki- joista.	Ilmoituksia myönne- tyistä avus- tuksista.	Ilmoituksia lakkaute- tuista avus- tuksista.
1913....	317	3,967	—	1919....	6,136	9,816	115
1914....	1,862	5,670	—	1920....	6,919	11,495	113
1915....	2,297	4,804	327	1921....	6,150	14,099	134
1916....	1,148	15,823	365	1922....	6,469	18,329	102
1917....	2,208	15,360	57	1923....	5,163	16,602	100
1918....	1,766	20,161	39	1924....	4,870	17,365	90

Köyhäinhoidon avustuksensaajia oli¹⁾ 6,584 Helsingissä asuvaa henkilöä, jotka 8,175 tapauksessa saivat erilaista avustusta ja niistä 305 tapauksessa ainoastaan 100 markkaa pienemmän määrän. Sitäpaitsi avustettiin 130 eri henkilöä köyhäinhoidolle lahjoitettujen rahastojen koroilla, minkä lisäksi 247 muilla paikkakunnilla asuvaa henkilöä, jolla oli kotipaikkaoikeus Helsingissä, sai avustusta oleskelupaikkakunnan köyhäinhuoltoviranomaisen välityksellä. Avustuksensaajista oli 5,954 täyskasvuisia henkilöitä ja 630 alaikäisiä.

Täysikäisten avustuksensaajain jakautuminen ikään ja sukupuoleen nähdessä käy selville allaolevasta taulukosta:

Ikä.	Miehiä.	Naisia.	Yhteensä.	Ikä.	Miehiä.	Naisia.	Yhteensä.	
16—20 v.	105	138	243	61—70 v.	303	553	856	
21—30 »	309	524	833	71—80 »	154	482	636	
31—40 »	448	717	1,165	Yli 80 »	32	160	192	
41—50 »	442	715	1,157	Tuntematon ikä	27	26	53	
51—60 »	306	513	819					
					<u>Yhteensä</u>	<u>2,126</u>	<u>3,828</u>	<u>5,954</u>

Miehistä oli 75.7 % ja naisista 68.1 % 16—60 vuotiaita.

Ala-ikäisten avustuksensaajain jakautuminen iän ja sukupuolen mukaan käy selville seuraavasta yhdistelmästä:

Ikä.	Poikia.	Tyttöjä.	Yhteensä.	Ikä.	Poikia.	Tyttöjä.	Yhteensä.	
Alle 1 vuoden	29	23	52	10 vuotta	23	24	47	
1 vuotta	24	26	50	11 »	24	18	42	
2 »	12	8	20	12 »	25	25	50	
3 »	13	16	29	13 »	16	18	34	
4 »	21	16	37	14 »	13	6	19	
5 »	12	11	23	15 »	8	3	11	
6 »	25	24	49	Yli 15 vuotta tai				
7 »	24	42	66	ikä tuntema-				
8 »	31	24	55	ton	1	2	3	
9 »	21	22	43					
					<u>Yhteensä</u>	<u>322</u>	<u>308</u>	<u>630</u>

Kuten ylläolevista luvuista näkyy oli suurin osa lapsista eli 58.7 % 7 vuotiaita tai vanhempia, kun taas lapset alle 3 vuoden muodostivat ainoastaan 19.4 % kaikista alaikäisistä avustuksensaajista.

¹⁾ Henkilöitä, jotka ovat saaneet lääkkeitä vähemmällä kuin 100 markalla, ei ole laskettu mukaan.

Tietoja täyskasvuisten avunsaajien siviilisäädystä annetaan allaolevassa yhdistelmässä:

	Miehiä.	Naisia.	Yhteensä.
Naimattomia	1,113	1,703	2,816
Naimisissa olevia	795	411	1,206
Leskiä	158	1,269	1,427
Eronneita	30	217	247
Naimattomia äitejä	—	195	195
Tunteamaton siviilisäätö	30	33	63
Yhteensä	2,126	3,828	5,954

1,066 täyskasvuista avustuksensaajaa ja 566 lasta oli Helsingissä syntyneitä. 4,988 16 vuotta vanhemmalla henkilöllä ja 565 lapsella oli kotipaikka-oikeus kaupungissa. 16 vuotta vanhemmista avustuksensaajista oli 3,728 henkilöllä suomi ja 2,155 ruotsi äidinkielenä, kun taas 71 henkilöä puhui jotain muuta kieltä. Yllämainittua seikkaa valaisevat lähemmin seuraavat luvut:

Syntymäpaikka.	Yli 16 vuotiaat avustuksensaajat.				Alle 16 vuotiaat avustuksensaajat.	Kotipaikka.	Yli 16 vuotiaat.		Alle 16 vuotiaat.	
	Suomi.	Ruotsi.	Muut kielet.	Yhteensä.			Suomi.	Ruotsi.	Suomi.	Ruotsi.
Helsinki	494	565	7	1,066	566	Helsinki	4,988	565		
Muu Suomen paikkakunta	3,030	1,433	16	4,479	45	Muu Suomen paikkakunta	231	23		
Ulkomaat ..	44	67	44	155	1	Selvittämätön N.k. kruunun-	510	31		
Ilmoittamaton paikkakunta	160	90	4	254	18	tapaus	225	11		
Yhteensä	3,728	2,155	71	5,954	630	Yhteensä	5,954	630		

Kaikista yli 16 vuotiaista avustuksensaajista oli 62.6 %:lla suomi ja 36.2 %:lla ruotsi äidinkielenä. Helsingissä syntyneistä täyskasvuista avustuksensaajista oli ainoastaan 46.4 % suomea puhuvia kun taas 53.0 % oli ruotsia puhuvia.

Eri ikäryhmien jakautuminen täyskasvuisten avustuksensaajain syntymäpaikan mukaan näkyy seuraavasta yhdistelmästä:

	Helsinki.	Muu Suomen paikkakunta.	Ulkomaat.	Tunteamaton syntymäpaikka.	Yhteensä.
16—30 vuotiaita	395	634	23	24	1,076
31—50 »	378	1,800	60	84	2,322
Yli 50 »	293	2,045	72	93	2,503
Tunteamaton ikä	—	—	—	53	53
Yhteensä	1,066	4,479	155	254	5,954

Kaikista 16—30 vuotiaista avustuksensaajista oli 36.7 % Helsingissä syntyneitä, kun taas 31—50 vuotiaitten ikäryhmän vastaava prosenttiluku oli 16.3 ja yli 50 vuotiaitten ikäryhmän ainoastaan 11.7.

Ammatin mukaan jakautuivat täyskasvuiset avustuksensaajat siten että 2,418 henkilöä eli 40.6 % oli ammattivalmistusta vaille olevia työläisiä, 1,461 henkilöä eli 24.5 % tehtaan- tai ammattityöläisiä, 839 eli 14.1 % henkilöllisiä

palvelijoita, 568 eli 9.6 % erilaisten muiden ammattien harjoittajia ja 668 eli 11.2 % varsinaista ammattia vailla olevia henkilöitä. Sairaus tai viallisuus oli syynä 62.3 %:n avustuksentarpeeseen, ja vanhuus 12.2 %:n kaikista avustetuista henkilöistä kun taas 3.9 % oli joutunut köyhäinhuollon rasitukseksi perheen lukuisuuden, 7.3 % työttömyyden ja 0.4 % laiskuuden, haluttomuuden, juoppouden y. m. s. tähden sekä 13.9 % muista syistä. Alle 30 vuotiaitten ikäryhmässä oli sairaus tai viallisuus syynä avuntarpeeseen 84.7 %:lla kaikista ryhmään kuuluvista henkilöistä; 62.1 %:lla 31—50 vuotiaista avustuksensaajista, 73.3 %:lla 51—70 vuotiaitten ikäryhmässä sekä 88.2 %:lla yli 70 vuotiaitten ryhmässä oli myöskin syynä sairaus tai viallisuus. Työttömyys avuntarpeen syynä oli verrattain suurin 51—70 vuotiaitten ikäryhmässä eli 20.7 %:lla mainitun ryhmän kaikista avustetuista henkilöistä.

Avustetut lapset olivat 509 tapauksessa, 80.8 %, avioliitossa ja 117 tapauksessa, 18.6 %, avioliiton ulkopuolella syntyneitä, jota paitsi 4 lapsesta puuttuu tietoja. Vanhempien ammatin mukaan he jakautuivat seuraavasti:

Isän ammatti.	Aviosyntyiset lapset.	Äidin ammatti.	Aviottomat lapset.
Ammattikehitystä vailla olevia työläisiä	344	Palvelijattaria	66
Tehtaan- tai ammattityöläisiä..	114	Ammattikehitystä vailla olevia työläisiä	24
Muita ammatinharjoittajia ..	49	Ammattityöläisiä	23
Ammattia vailla olevia henkilöitä	2	Muita ammatin harjoittajia..	3
		Ammattia vailla olevia henkilöitä	1
	<hr/>		<hr/>
	Yhteensä 509		Yhteensä 117

260 tapauksessa (139 poikaa ja 121 tyttöä) elivät molemmat vanhemmat; 366 tapauksessa (180 poikaa ja 186 tyttöä) ainoastaan toinen, kun taas 4 tapauksessa (3 poikaa ja 1 tyttö) molemmat vanhemmat olivat tuntemattomia. 311 lasta eli 49.4 % oli avun tarpeessa perheen lukuisuuden, 167 lasta eli 26.5 % sairauden tai viallisuuden tähden sekä 152 lasta eli 24.1 % muusta tai tuntemattomasta syystä.

Köyhäinhuoltohallituksen toimesta vuonna 1924 hoidetuista, elätetyistä ja rahalla avustetuista oli:

Kunnalliskotiin ja työlaitokseen otettuja	1,195	Lääkkeillä y. m. avustettuja ²⁾	466
Päiväkodeissa hoidettuja ..	424	Lahjoitettujen varojen koroilla avustettuja	130
Elätteelle annettuja	64	Sairaaloissa y. m. laitoksissa kunnalliskodista erillään hoidettuja	3,620
Kotonaan suoranaista avustusta saaneita ¹⁾	2,653		
		<hr/>	<hr/>
		Yhteensä ³⁾	8,552

Kunnalliskoti ja työlaitos. Kunnalliskodissa ja työlaitoksessa hoidettiin vuonna 1924 1,195 henkilöä, joista kuitenkin osa oli sellaisia jotka useaan

¹⁾ Avunsaajain perheet (mies eli vaimo ja lapset) eivät ole mukaanluetut. — ²⁾ Tähän ei sisälly henkilöt, jotka olivat saaneet lääkkeitä vähemmän kuin 100 markan arvosta. — ³⁾ Koska sama henkilö vuoden varrella on voinut saada useanlaatuista avustusta, ei summa esitä avustettujen henkilöiden kokonaislukua, vaan niiden tapausten lukumäärää, joissa köyhäinhuollon apua on käytetty.

kertaan vuoden varrella oli otettu laitoksiin niin että kirjoihin merkittyjen hoidokkien luku oli 1,200, vuonna 1923 1,225. Edelliseltä vuodelta jäljellä olevia oli 770 henkilöä, vuoden varrella otettiin 430 ja poistettiin 380; vuoteen 1925 jäi siis jäljelle 820 henkilöä. Poistetuista:

Siirtyi vapaaseen elämään	224
Lähetettiin kotiseudulle	2
Siirrettiin muihin laitoksiin	48
Karkasi laitoksesta	50
Kuoli	56
Yhteensä	380

Mielistä oli vuoden alkaessa 197 ja sen päättyessä 221 työlaitokseen otetuna.

Vuoden lopulla jäljellä olevain hoidokkien jakautuminen ajan pituuden mukaan minkä he ovat olleet kunnalliskotiin ja työlaitokseen otettuina näkyvyyden seuraavasta yhdistelmästä:

Vähemmän kuin vuoden	235	11—15 vuotta	37
1 vuoden	143	16—20 »	9
2 vuotta	102	21—25 »	3
3 »	53	38 »	1
4 »	44	42 »	1
5 »	52	43 »	1
6—10 »	139	Yhteensä	820

Vuoden eri kuukausien kesken jakautuivat vastaanotot ja eroamiset seuraavasti:

	Laitoksiin otettuja.	Eron- neita.		Laitoksiin otettuja.	Eron- neita.
Tammikuu	70	21	Heinäkuu	17	28
Helmikuu	38	15	Elokuu	26	17
Maaliskuu	21	29	Syyskuu	34	24
Huhtikuu	26	34	Lokakuu	37	36
Toukokuu	40	45	Marraskuu	48	32
Kesäkuu	43	50	Joulukuu	30	49

Hoidokkien luku eri kuukausina oli:

	Suurin määrä.	Vähin määrä.	Keski- määrä.		Suurin määrä.	Vähin määrä.	Keski- määrä.
Tammikuussa	804	768	788.3	Elokuussa	761	718	739.2
Helmikuussa	822	804	810.7	Syyskuussa	775	758	769.0
Maaliskuussa	825	803	812.2	Lokakuussa	792	775	782.5
Huhtikuussa	809	792	800.3	Marraskuussa	815	793	802.9
Toukokuussa	793	753	770.4	Joulukuussa	826	808	816.3
Kesäkuussa	777	750	760.9	Koko vuonna	826	718	807.5
Heinäkuussa	756	725	740.5				

Ikänsä mukaan jakautuivat täyskasvuiset hoidokit seuraavasti:

Ikä.	Kunnallisk. Työlait.			Yhteensä.	Ikä.	Kunnallisk. Työlait.			Yhteensä.
	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.			Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	
Alle 20 vuotiaita..	—	2	4	6	61—70 vuotiaita..	37	143	96	276
21—30 » ..	1	59	25	85	71—80 » ..	41	185	37	263
31—40 » ..	5	67	42	114	Yli 80 » ..	20	84	6	110
41—50 » ..	10	50	72	132					
51—60 » ..	19	76	54	149	Yhteensä	133	666	336	1,135

Syynä kunnalliskotiin ottamiseen oli useimmissa tapauksissa vanhuus tai sairaus, työlaitokseen ottamiseen taas työttömyys.

Hoidokkien siviilisääty eri ikäryhmissä ilmenee seuraavasta yhdistelmästä:

	Naimattomia.		Naimisissa olevia.		Leskiä ja eronneita.		Kaikkiaan.		Yhteensä.
	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	
Alle 30 vuotiaita	28	57	2	3	—	1	30	61	91
31—50 »	61	87	50	15	18	15	129	117	246
51—70 »	138	115	37	27	31	76	206 ¹⁾	219	425
Yli 70 »	61	115	18	22	25	132	104	269	373
Yhteensä	288	374	107	67	74	224	469	666	1,135

Naimattomista naisista oli 65 äitejä. Syntymäpaikan ja kotipaikan mukaan jakautuivat hoidokit seuraavasti:

Syntymäpaikka.	Kunnalliskoti.			Työlaitos.	Yhteensä.	Kotipaikka.	Kunnalliskoti.			Työlaitos.	Yhteensä.
	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.				Miehiä.	Naisia.	Miehiä.		
Helsinki	113	88	201			Helsinki	662	306	968		
Muut Suomen paikkakunnat	621	239	860			Muut Suomen paikkakunnat	10	2	12		
Ulkomaat	37	6	43			Riidanalainen ..	53	19	72		
Tuntematon ..	28	3	31			N. k. kruununtap.	74	9	83		
Yhteensä	799	336	1,135			Yhteensä	799	336	1,135		

Hoidokkien äidinkieli oli:

	Suomi.	Ruotsi.	Muut kielet.	Yhteensä.
Kunnalliskoti	448	336	15	799
Työlaitos	193	136	7	336
Yhteensä	641	472	22	1,135

Kunnalliskodissa hoidettiin vuoden varrella 60 lasta, joista 29 poikaa ja 31 tyttöä. Näistä oli 38 alle 1 vuoden ja 22 1—2 vuotiaita. Äidit olivat 6 tapauksessa naimisissa olevia, 3 tapauksessa leskiä ja 51 tapauksessa naimattomia sekä jaettuina ammatin mukaan 41 tapauksessa palvelijattaria ja 18 tapauksessa työläisnaisia, 1 naisen ammatti oli tuntematon. Lapsista oli 54 syntynyt Helsingissä; 49:llä oli kotipaikkaoikeus täällä.

Hoitopäiviä oli vuoden varrella 286,163 ja jakautuivat ne seuraavasti:

	Kaikkiaan.			Keskimäärin hoidokkia kohti.		
	Kunnalliskoti.	Työlaitos.	Yhteensä.	Kunnalliskoti.	Työlaitos.	Yhteensä.
Miehiä	35,431	69,444	104,875	266	207	224
Naisia	174,597	---	174,597	262	---	262
Lapsia	6,691	---	6,691	112	---	112
Yhteensä	216,719	69,444	286,163	252	207	239

¹⁾ 1 naisesta puuttuu tietoja siviilisäädystä.

Hoitopäivien jakautuminen eri ikäryhmien kesken näkyy seuraavasta yhdistelmästä:

	Kaikkiaan.			Keskimäärin hoidokkia kohti.		
	Miehiä.	Naisia.	Yhteensä.	Miehiä.	Naisia.	Yhteensä.
Alle 30 vuotta ..	4,325	7,664	11,989	144	126	132
31—50 vuotiaita	18,878	22,481	41,359	146	192	168
51—70 »	51,486	63,854	115,340	250	292	271
Yli 70 vuotta....	30,186	80,598	110,784	290	300	297
Yhteensä	104,875	174,597	279,472	224	262	246

Hoitopäivien luku keskimäärin hoidokkia kohti kohosi siis hoidokkien iän mukana ja oli suurempi naisille kuin miehille. Poikkeuksen teki ikäryhmä »alle 30 vuotta», johon kuuluivat useimmat kunnalliskotiin lapsineen otetut äidit, jotka oleskelivat laitoksessa tavallisesti vain lyhyehkön ajan.

Kunnalliskodin ja työlaitoksen menot ja tulot olivat:

	Menot, Smk.		Tulot, Smk.
Yhteiset menot ..	455,347: 61	Kunnalliskoti	194,634: 15
Kunnalliskoti	3,301,861: 37	Työlaitos	178,687: 22
Työlaitos	976,290: 70	Luontoisedut	536,012: 22
Yhteensä	4,733,499: 68	Yhteensä	909,333: 59

Tuottavain laitosten nettotulot nousivat maanviljelyksestä 13,356 markkaan, sikalasta 219,891: 94 markkaan ja pesulaitoksesta 104,418: 34 markkaan, yhteensä 337,666: 28 markkaan.

Bruttokustannus hoidokkia kohti päivässä (lapset mukaanluettuina) oli 16: 54 markkaa. Jos vähennetään kunnalliskodista ja työlaitoksesta saadut tulot saadaan nettokustannukseksi päivää kohti 13:36 markkaa. Jos taas otetaan mukaan tuloa tuottavain laitosten nettotulot nousevat nettokustannukset hoidokkia ja päivää kohti 12: 18 markkaan (vuonna 1923 11: 46 markkaa).

Kustannukset avustuksensaajain ruokinnasta nousivat 1,677,754: 35 markkaan, ollen siis 5: 86 markkaa päivässä (vuonna 1923 5: 03 markkaa).

Hoidokkien työ. Työkykyisiä hoidokkeja pidettiin työssä laitosten ruokaloissa ja työsaleissa sekä pesulaitoksessa, maanviljelyksessä ja sikalassa.

Hoidokeista oli 348 miestä ja 25 naista vuoden varrella otettu korvaamaan työllään kaupungin heille antaman köyhäinhoidon.

Lääkärinhoitoa hoiti Hermannin aluelääkäri, joka kävi laitoksessa säännöllisesti kahdesti viikossa. Polikliinisten käyntien luku vuonna 1924 oli 1,891, jakautuen vuoden eri kuukausille seuraavasti:

Tammikuu	188	Toukokuu.....	110	Syyskuu	150
Helmikuu	218	Kesäkuu	135	Lokakuu	208
Maaliskuu	140	Heinäkuu	157	Marraskuu	161
Huhtikuu	135	Elokuu	155	Joulukuu	134
					Yhteensä 1,891

Laitoksen poliklinikassa annettiin laitoksen ylihoitajattaren johdolla joka päivä sairaanhoitoa. Hoidettujen tapausten luku oli kertomusvuonna 4,722.

Kaupungissa vuoden alkupuolella raivoava influenssakulikutauti liikkui myöskin kunnalliskodissa ja työlaitoksessa, jossa sattui lukuisia sairaustapauksia. Muita kulkutauteja ei esiintynyt. Kaikkiaan sattui 56 kuolemantapausta, jakautuen kuolemansyyn mukaan seuraavasti:

	Mie- hiä.	Nai- sia.	Lap- sia.	Yh- siä. teensä.		Mie- hiä.	Nai- sia.	Lap- sia.	Yh- siä. teensä.
Vanhuudenheikkous	8	10	—	18	Keuhkotuberku- losi	1	—	—	1
Sydäntauti	4	8	—	12	Munuaistauti	—	1	—	1
Keuhkotulehdus	3	5	—	8	Vatsatauti	1	—	—	1
Syöpä	—	6	—	6	Itsemurha	1	—	—	1
Halvaus	2	2	—	4	Murha	—	—	1	1
Yleinen heikkous	—	—	2	2					
Keuhkokatarrri	—	—	1	1					
					Yhteensä	20	32	4	56

län mukaan ryhmittäytyvät kuolleet seuraavasti:

Ikä.	Mie- hiä.	Nai- sia.	Yh- siä. teensä.	Ikä.	Mie- hiä.	Nai- sia.	Yh- siä. teensä.
Alle 1 vuoden	2	2	4	70—75 vuotiaita	3	5	8
45—50 vuotiaita	1	1	2	75—80 »	6	8	14
55—60 »	2	—	2	80—85 »	4	9	13
60—65 »	2	1	3	85—90 »	1	3	4
65—70 »	1	3	4	90— »	—	2	2
				Yhteensä	22	34	56

Pesulaitos. Kunnalliskodin pesulaitoksessa suoritettiin kertomusvuonna omien laitojen pesun lisäksi myöskin Kivelän ja Humaliston sairaalain sekä lastensuojelulautakunnan lastenkotien Oulunkylässä, palolaitoksen ja yksityisten henkilöiden pesu. Kunnalliskodissa puhdistetut ja mankeloidut vaatteet painoivat 284,886 kg (vuonna 1923 265,674 kg). Pesulaitoksessa työskenteli, paitsi palkattuja pesijättäriä, myöskin 18 hoidokkia, joiden päivätöistä pesulaitokselta velottiin 10 markkaa päivältä. Tuloja oli 570,743: 60 markkaa kun taas menot olivat 466,325: 26 markkaa, joten siis nettovoitoksi jäi 104,418: 34 markkaa.

Maanviljelys ja puutarhanhoito. Maanviljelystä harjoitettiin kertomusvuonna samalla tapaa kuin aikaisemmin. Työlaitoksen hoidokkien maanviljelyksessä suorittamista päivätöistä velottiin tältä 25 markkaa hevospäivätyöstä ja 5 markkaa hoidokaspäivätyöstä. Tulot tekivät 147,990 markkaa, menot taas 134,634 markkaa. Puhdas tulo oli siis 13,356 markkaa. Menoihin sisältyy myös kunnalliskodin maanviljelykseen tammikuun 1 p:nä 1925 liitetyn, noin 9 hehtaarin suuruisen, maa-alan kyntö- ja ojittamiskustannukset. Sato käsitti 1,261 hl. perunoita, 290 hl. lanttuja, 60 hl. porkkanoita, 42 hl. punajuuria, 18,000 kg. kaalia, 12,000 kg. heiniä, 40,000 kg. vihantarehua sekä muita vihanneksia ja puutarhatuotteita laitoksen omiksi tarpeiksi.

Sianhoito. Sikakanta oli vuoden alussa 468 eläintä ja vuoden päättyessä 433 eläintä. Vuoden varrella myytiin 120 elävää eläintä 27,176: 50 markalla ja 37,696 kg. sianlihaa 472,679 markalla. Sianlihaa toimitettiin omalle ruokalalle 17,146 kg. arvoltaan 205,752 markkaa. Sianruokaa saatiin kunnalliskodin omasta ruokalasta, kaupungin sairaaloista, kunnan keskuskeittolasta, lihan-tarkastusasemalta ja kaupungin puhtaanapitolaitokselta. Sikalasta oli vuonna

1924 menoja 279,963: 56 markkaa ja tuloja 199,855: 50 markkaa, joten siis puhdas voitto oli 219,891: 84 markkaa.

Elänteelleanto. Vuonna 1924 oli köyhäinhoidon kustannuksella elänteelle sijoitettu 64 henkilöä, joista 20 miestä ja 44 naista. Nämä jakautuivat iän mukaan seuraavasti:

Ikä.	Miehiä.	Naisia.	Yhteensä.	Ikä.	Miehiä.	Naisia.	Yhteensä.
16—20 vuotta	2	1	3	51—60 vuotta	2	9	11
21—30 »	3	5	8	61—70 »	2	10	12
31—40 »	6	4	10	71—80 »	—	4	4
41—50 »	5	9	14	Yli 80 »	—	2	2
				Yhteensä	20	44	64

Syynä elänteelle ottamiseen on ollut:

	Miehiä.	Naisia.	Yhteensä.
Vanhuudenheikkous	1	5	6
Mielisairaus tai tylsämielisyys	14	29	43
Muu sairaus tai kivullosuus	3	4	7
Raajarikkoisuus	1	3	4
Muu syy	1	3	4
Yhteensä	20	44	64

Päiväkodeissa hoidetut. Eri päiväkodeissa hoidettiin köyhäinhoidon kustannuksella 200 poikaa ja 224 tyttöä, yhteensä 424 lasta, joiden ikä ja perheolot näkyvät seuraavasta yhdistelmästä:

Ikä.	Vanhemmat avioliitossa.	Äiti leski.	Äiti naimaton.	Yhteensä.	N ä i s t ä :	
					Poikia.	Tyttöjä.
Alle 1 vuoden	—	—	2	2	2	—
1 vuotta	4	2	—	6	3	3
2 »	5	7	—	12	7	5
3 »	8	9	—	17	6	11
4 »	23	9	1	33	20	13
5 »	10	5	1	16	7	9
6 »	14	24	7	45	22	23
7 »	23	32	4	59	18	41
8 »	21	20	4	45	25	20
9 »	13	24	1	38	17	21
10 »	9	19	3	31	11	20
11 »	15	15	1	31	14	17
12 »	13	17	5	35	17	18
13 »	6	13	3	22	7	15
14 »	5	5	1	11	6	5
15 »	—	2	—	2	1	1
Tietoja puuttuu	—	—	—	19	17	2
Yhteensä	169	203	33	424	200	224

Köyhäinhoidon omassa päiväkodissa hoidettiin vuoden aikana 35 lasta, nimittäin 19 poikaa ja 16 tyttöä. Tämä päiväkoti, edelleenkin Alppikadun n:o 19:ssä, oli koko vuoden aikana avoinna kaikkina arkipäivinä. Hoitopäivien lukumäärä oli 4,474 eli keskimäärin 127,9 lasta kohti. Keskimäärin

on lapsia päiväkodin aukiolopäivinä hoidettu päivää kohti 14,9. Hoidetuista lapsista oli 2 alle 3 vuoden, 8 lasta 3—7 vuotiaita ja 25 lasta yli 7 vuoden.

Päiväkodin kustannukset nousivat seuraaviin määriin:

	Kokonaiskustannus, Smk.	Kustannus päivää kohti, Smk.
Ruoka	17,781: 70	3: 97
Palkat	1) 13,927: —	3: 11
Vuokra	12,000: —	2: 68
Lämpö ja valo	3,527: —	—: 79
Erinäiset menot	754: 85	—: 17
Kalusto	155: 85	—: 03
Korjaustyöt	2,115: —	—: 47
Yhteensä	50,261: 40	11: 23

Suoranaisia avustuksia. Avustuksensaajien lukumäärä, jotka vuoden aikana saivat avustusta rahassa tai erilaisten tarveaineiden muodossa, nousi 2,653:een. Näistä asui 247 toisilla paikkakunnilla ja avustus annettiin tällöin oleskelupaikan köyhäinhuoltoviranomaisten välityksellä. Viimeksimainittuja avustuksensaajia asui 145 henkilöä 30:ssä Uudenmaan läänin eri kunnassa, 15 10:ssä Turun ja Porin läänin kunnassa, 34 16:ssä Hämeen läänin kunnassa, 19 16:ssä Waasan läänin kunnassa, 4 4:ssä Oulun läänin kunnassa, 4 4:ssä Mikkelin läänin kunnassa, 15 9:ssä Kuopion läänin kunnassa sekä 11 7:ssä Viipurin läänin kunnassa. Suurin määrä näistä avustuksensaajista eli 31 asui Helsingin pitäjässä, 19 Hagan kauppalassa, 13 Espoossa, 8 Hyvinkäällä, 7 Porvoon kaupungissa, Tampereella ja Kirkkonummella, 6 Brändössä ja Hollolassa, 5 Siipoossa, Porvoon maalaiskunnassa, Oulunkylässä ja Turussa, 25:ssä kunnassa oli 2—4 ja 52:ssä kunnassa ainoastaan 1 avustuksensaaja. Avustuksen syyksi oli ilmoitettu vanhuus 59 tapauksessa, sairaus tai kivullosuus 94 tapauksessa, juoppous tai huolimattomuus 37 tapauksessa sekä perheen suurilukuisuus tai riittämättömät tulot 57 tapauksessa. Avustuksesta osallisia mainitussa 247 perheessä on ollut kaikkiaan 569 henkilöä nimittäin 40 miestä, 227 naista ja 302 lasta.

Kaupungissa asuvista läyskasvuisista avustuksensaajista oli 289 henkilöä saanut avustusta vähemmän kuin 100 markkaa, kun taas 2,090 henkilöä oli saanut suuremman määrän. Alle 16 vuotiaille avustuksensaajille olivat vastaavat luvut 16 ja 11. Elatusvelvollisuutta silmälläpitäen jakautuivat täyskasvuiset avustuksensaajat siten, että 259 oli yksinäisiä miehiä, 934 oli yksinäisiä naisia, 180 oli lapsettomia perheitä ja 1,006 oli lapsiperheitä.

Lasten lukumäärä avustetuissa perheissä käy selville seuraavasta yhdistelmästä:

Lasten lukumäärä perheessä.	Perheitä, joihin kuului			Yhteensä.
	mies ja vaimo ynnä lapsia.	yksinäinen mies (leski) ynnä lapsia.	yksinäinen nainen (naimaton, eronnut tai leski) ynnä lapsia.	
1	53	1	212	266
2	46	2	266	314
3	54	2	169	225
4	42	2	77	121
5	22	1	28	51

1) Lukuunottamatta luontoisetuja 9,250 markkaa, jotka maksettiin takaisin.

Lasten lukumäärä perheessä.	Perheitä, joihin kuului			Yhteensä.	
	mies ja vaimo ynnä lapsia.	yksinäinen mies (leski) ynnä lapsia.	yksinäinen nainen (naimaton, eronnut tai leski) ynnä lapsia.		
6	11	—	6	17	
7	8	—	1	9	
8	1	—	1	2	
9	1	—	—	1	
	Yhteensä	238	8	760	1,006
Lapsia yhteensä	724	24	1,750	2,498	
Lapsia keskimäärin perhettä kohti.....	3.0	3.0	2.3	2.5	

Avustuksesta osalliseksi tulleiden lukumäärä oli yhteensä 5,142, niistä 5,115 henkilöä yli 16 vuotiaita lapsineen sekä 27 henkilöä alle 16 vuotiaita. Ensimmäiseen ryhmään kuului 648 miestä, 1,969 naista ja 2,498 lasta.

Avustusta jaettiin yhteensä 2,729,941: 91 markkaa, tai siis keskimäärin avustuksensaajaa kohti — toisilla paikkakunnilla asuvat mukaanluettuina — 1,028: 80 markkaa ja avustettua henkilöä kohti 530: 91 markkaa. Vuonna 1923 oli avustuksensaajain luku 2,621 ja avustuksesta osallisten henkilöiden luku 5,576; avustuksen suuruus avustuksensaajaa kohti nousi keskimäärin 984: 74 markkaan ja avustettua henkilöä kohti 462: 88 markkaan.

Kaupungissa asuvat suoranaista avustusta saaneet henkilöt yli 16 vuotta, jakautuivat iän ja sukupuolen mukaan seuraavasti:

Ikä.	Miehiä.	Naisia.	Yhteensä.	Ikä.	Miehiä.	Naisia.	Yhteensä.
16—20 vuotta ..	29	30	59	61—70 vuotta ..	93	291	384
21—30 » ..	80	104	184	71—80 » ..	46	225	271
31—40 » ..	134	349	483	Yli 80 vuotta ..	4	61	65
41—50 » ..	139	421	560	Tuntematon ikä..	3	3	6
51—60 » ..	85	282	367				
				Yhteensä	613	1,766	2,379

Tietoja avustuksensaajien siviilisäädystä annetaan allaolevassa yhdistelmässä:

	Miehiä.	Naisia.	Yhteensä.		Miehiä.	Naisia.	Yhteensä.
Naimattomia ...	215	421	636	Naimattomia äitejä	—	115	115
Naiteita.....	343	70	413	Tuntematon siviilisäätty.....	3	2	5
Leskiä ja eronneita	52	1,158	1,210	Yhteensä	613	1,766	2,379

Syntymäpaikan ja kotipaikan mukaan avustuksensaajat jakautuivat seuraavasti:

Syntymäpaikka.	Miehiä.	Naisia.	Yhteensä.	Kotipaikka.	Miehiä.	Naisia.	Yhteensä.
Helsinki	126	228	354	Helsinki	507	1,486	1,987
Muu paikkakunta Suomessa ..	451	1,465	1,916	Muu paikkakunta Suomessa ..	30	117	147
Ulkomaat	29	48	77	Riidanalainen ..	52	91	143
Tuntematon paikkakunta	7	25	32	N. k. kruunun- tapaukset	24	72	96
Yhteensä	613	1,766	2,379	Yhteensä	613	1,766	2,379

Avuntarpeen syy oli:

	Annetut avustukset.				Annetut avustukset.		
	100 Smk. ja enemmän.	Alle 100 Smk.	Yht.		100 Smk. ja enemmän.	Alle 100 Smk.	Yht.
Sairaus tai viallisuus	845	128	973	Laiskuus, haluttomuus, juoppous tai huolimattomuus y. m.	6	4	10
Vanhuudenheikkous	394	8	402	Muut syyt	440	58	498
Suurilukuinen perhe tai riittämättömät tulot	207	6	213				
Työansion puute ..	198	85	283				
				Yhteensä	2,090	289	2,379

Avustuksensaajien jakautuminen ammattinsa mukaan käy selville seuraavasta yhdistelmästä:

	Miehiä. Naisia. Yht.				Miehiä. Naisia. Yht.		
Tehdas- ja ammattityöläisiä	196	621	817	Yksityisten palveli-joita	—	176	176
Työläisiä ilman erikoista ammattia	308	677	985	Muita	109	292	401
				Yhteensä	613	1,766	2,379

Kaupungissa asuvien avustuksensaajain valvontaa toimittivat ensi kädessä köyhäinhuollon 15 kaitsijaa. Heidän tekemiensä kotikäyntien luku nousi 20,831:een ja jakautui eri tarkastusalueiden kesken seuraavasti:

Alue.	Käyntejä.	Alue.	Käyntejä.	Alue.	Käyntejä.
I	1,205	VI	1,552	XI	1,070
II	1,485	VII	1,791	XII	1,521
III	1,617	VIII	1,117	XIII	1,080
IV	1,410	IX	1,683	XIV	1,340
V	1,260	X	1,787	XV	913

Sitäpaitsi välittivät köyhäinhuollon 5 diakonissaa jonkin verran avustusta ja kävivät perheissä, joissa oli alaikäisiä tai sairaita, sekä henkilöiden luona, jotka eri syistä olivat erityisen hoidon tarpeessa; diakonissojen tekemien kotikäyntien luku oli 16,470.

Seuraavat keskimäärät valaisevat tarkemmin suoranaisten avustusten jakoa eri tarkastusalueilla.

Alue.	Henkilöitä perhettä kohti.	Kuukausia, joiden kuluksa avustusta saatiin.	Avustusta perhettä kohti. Yhteensä, Smk.	Kuukausittain, Smk.	Avustus avustettua perheenjäsentä kohti.	Avustusten kokonaismäärä, Smk.
I	1.8	6.1	785: 39	128: 68	444: 29	121,735: —
II	2.1	6.4	937: 94	146: 80	443: 78	173,519: —
III	1.8	5.1	712: 10	139: 77	402: 02	158,799: —
IV	1.7	5.8	750: 94	128: 89	430: 25	120,901: —
V	1.8	6.0	768: 56	127: 24	428: 90	114,516: —
VI	2.2	6.7	850: 21	126: 03	391: 63	164,091: —
VII	1.0	5.1	791: 56	154: 87	431: 14	149,605: —
VIII	2.2	5.4	805: 28	149: 50	371: 99	141,729: —
IX	2.3	6.2	877: 14	142: 09	384: 37	136,834: —
X	2.2	6.3	870: 17	139: 20	403: 05	169,682: —

Alue.	Henkilöitä perhettä kohti.	Kuukausia, joiden kulu- essa avus- tusta saatiin.	Avustusta perhettä kohti.		Avustusta avus- tettua per- heenjäsentä kohti.	Avustusten kokonais- määrä, Smk.
			Yhteensä, Smk.	Kuukausittain, Smk.		
XI	2.4	5.4	1,149: 76	211: 46	484: 81	210,406: —
XII	2.5	5.7	990: 95	173: 92	401: 04	170,443: —
XIII	1.9	6.2	908: 50	146: 29	467: 65	142,634: —
XIV	3.7	5.9	1,314: 92	222: 54	356: 31	259,039: —
XV	2.3	5.9	861: 43	147: 13	368: 04	118,877: —

Avunsaajain luku vaihteli vuoden eri kuukausina seuraavasti:

Tammikuu	1,301	Heinäkuu	1,165
Helmikuu	1,341	Elokuu	1,166
Maaliskuu	1,312	Syyskuu	1,252
Huhtikuu	1,291	Lokakuu	1,291
Toukokuu	1,323	Marraskuu	1,338
Kesäkuu	1,210	Joulukuu	1,463

Avustukset annettiin osin rahassa, osin halkojen, ruokatavaroiden, ruoka-annosten, jalkineiden, valmiiden vaatteiden, kankaiden, sukkién y. m. muodossa.

Perheitä, joissa oli »sota-orpoja» oli kaikkiaan 160. Suoranaisesti avustettujen »sota-orpojen» lukumäärä oli 419. Näille lapsille annettujen suoranaisien avustusten kokonaissumma oli 305,539: 33 markkaa, josta köyhäinhoitolautakunta on valtiolta velkonut 152,769: 60 markkaa.

Kunnalliskodin ulkopuolella olevissa laitoksissa ja sairaaloissa hoidetut. Helsingin kaupungin köyhäinhoidon kustannuksella hoidettiin 1,548 miestä, 1,899 naista ja 173 lasta allamainituissa sairaaloissa, parantoloissa ja muissa laitoksissa:

	Miehiä.	Naisia.	Yht.		Miehiä.	Naisia.	Yht.
Marian sairaalassa	434	764	1,198	Sjahlön laitoksessa	1	9	10
Kivelän »	436	485	921	Pitkänienemen kes-			
Nickbyn mielisai- raalassa	255	343	598	kuslaitoksessa ..	1	2	3
Humaliston saira- alassa	121	—	121	Diakonissalaitok- sessa	1	3	4
Kulikutauti sairaa- alassa	16	52	68	Tuberkulosiparan- toloissa	1	2	3
Yleisen sairaalan eri osastoilla ..	33	74	107	Rajamäen työsiir- tolassa	42	—	42
Lapinlahden kes- kuslaitoksessa ..	147	124	271	Muissa laitoksissa	60	41	101
				Yhteensä	1,548	1,899	3,447

Lapsista hoidettiin 96 poikaa ja 49 tyttöä kaupungin omissa sairaaloissa, 10 poikaa ja 9 tyttöä valtion sairaaloissa sekä 2 poikaa ja 7 tyttöä muissa laitoksissa.

Lahjoitetttujen varojen koroilla avustetut. Eräiden köyhäinhoidolle lahjoitettujen, rahatoimikamarin hoitamien, rahastojen korot köyhäinhoitolautakunta jakoi seuraavan laskelman mukaan 130 osaan:

	Smk.		Smk.
Hedvig Charlotta Gripenbergin rahastosta	926: 55	Lisette Gardbergin rahastosta	82: 72
Wilhelm Elgin rahastosta	757: 43	Elsa Maria Lampan rahastosta	1,517: 79
Carl Gustaf Hanellin rahastosta	430: 20	W. Wavulinin rahastosta	1,024: 37
Aleksandran rahastosta	445: —	Lasten kesäsiirtolarahastosta	1,200: —
Carl Sierckenin rahastosta	231: 63	Sitäpaitsi nostettiin ¹⁾ korkoa:	
Gustava Katharina Brobergin y. m. rahastoista	1,199: 54	Emma Grefbergin rahastosta	8,859: 15
W. J. S. Westzyntiuksen rahastosta	1,729: 01	Alfred Kordelinin rahastosta	13,258: 12
Maria Bergmanin rahastosta	827: 28		
Adolf Fredrik Sierckin rahastosta	579: 09	Yhteensä	33,067: 88

Opintoavustuksiksi varatuista Emma Grefbergin ja Alfred Kordelinin rahastojen korkovaroista myönnettiin 8 pojalle ja 14 tytölle yhteensä 16,330: 12 markkaa apurahoina opetuksen saamiseksi seuraavissa kouluissa:

	Poi- kia.	Tyt- töjä.	Yh- teensä.		Poi- kia.	Tyt- töjä.	Yh- teensä.
Kauppakoulu	—	2	2	Kansakoulun jatkoluo-			
Oppikoulut	5	8	13	kat	—	3	3
Seminaarit	1	—	1	Ammattikoulu	2	1	3
				Yhteensä	8	14	22

Grefbergin rahastosta annetut apurahat vaihtelivat 450:stä 2,100:een markkaan ja Kordelinin rahaston apurahat 250:stä 1,000:een markkaan.

Köyhäinhoidon tulot ja menot. Allaolevassa taulussa esitetään tietoja köyhäinhoidon arvioiduista ja todellisista tuloista ja menoista vuonna 1924²⁾:

	Arvioidut tulot ja menot.			Todelliset tulot ja menot.	Määrä, jolla todelliset tulot ja menot ylittivät (+) tai alittivat (—) lasketut.
	Menosäännön mukaan.	Kaupunginvaltuuston myöntämiä ja lisämääräraha.			
Tulot:					
Tuloja kunnalliskodista	184,690	—	—	194,634	15 + 9,944
» työlaitoksesta	232,320	—	—	178,687	22 — 53,632
» maanviljelyksestä	145,000	—	—	147,990	— + 2,990
» sianhoidosta	475,000	—	—	499,855	50 + 24,855
» pesulaitoksesta	583,000	—	—	570,743	60 — 12,256
Korvausta köyhäin elatuksesta	2,500,000	—	—	2,412,848	60 — 87,151
Luontoisedut	526,080	—	—	536,012	22 + 9,932
Yhteensä Smk	4,646,090	—	—	4,540,771	29 — 105,318

¹⁾ Sekä kertomusvuoden että aikaisemmilta vuosilta siirrettyjä korkovaroja jaettiin Grefbergin rahastosta 9,915 markkaa ja Kordelinin rahastosta 14,458: 12 markkaa. —
²⁾ Yksityiskohtaiset tiedot ovat julkaistuina Helsingin kaupungin tilastossa V. 9. 1924.

	Arvioidut tulot ja menot.		Todelliset tulot ja menot.	Määrä, jolla todelliset tulot ja menot ylittivät (+) tai alittivat (—) lasketut.
	Menosäännön mukaan.	Kaupunginvaltuuston myöntämiä ja lisämääräraha.		
Menot:				
Köyhäinhuoltolautakunta	1,240,649	70,257	1,298,608	85 — 12,297
Köyhäinhoidon kassa- ja tili- laitos	172,451	9,889	182,186	24 — 154
Kunnalliskoti ja sen yhtey- dessä olevat laitokset (yh- teiset kustannukset)	435,202	20,161	455,347	61 — 16
Kunnalliskoti	3,345,914	29,580	3,301,861	37 — 73,633
Työlaitos	966,144	11,500	976,290	70 — 1,354
Maanviljelys	132,880	1,754	134,634	— —
Sianhoito	317,508	—	279,963	56 — 37,544
Pesulaitos	503,158	2,277	466,325	26 — 39,109
Elätteelleantokustannukset . .	86,000	—	85,575	05 — 424
Sairaanhoidokustannukset	2,657,224	—	2,614,866	40 — 42,357
Mielisairaiden hoitokustannuk- set	3,692,776	—	3,692,776	— —
Sokeiden ja raajarikkoisten hoito- ja opetuskustannukset	50,000	—	28,696	40 — 21,303
Lääkkeet	80,000	—	60,528	85 — 19,471
Suoranaiset avustukset	2,580,000	—	2,729,941	91 + 149,941
Päiväkotihoidon kustantami- seksi lapsille	139,000	450	139,450	11 —
Matkakulut	15,000	—	2,916	80 — 5,083
Hautauskulut	60,000	—	55,705	88 — 4,294
Puhelinkeskuspöydän ja -joh- tojen hankkiminen kunnallis- kotiin	—	21,700	¹⁾ 21,700	— —
Yhteensä Smk	16,473,906	167,571	16,534,375	09 — 107,101

Kaupungin 1924 vuoden budjettiin olivat köyhäinhoidon määrärahat merkityt 16,723,906 markan määräisinä, niistä kuitenkin 250,000 markkaa arvaamattomiin tarpeisiin kaupunginvaltuuston päätöksen mukaisesti. Siten jäi köyhäinhoidon menoihin 16,473,906 markkaa. Vuoden varrella myönsi kaupunginvaltuusto yllämainituista käyttövaroista 21,700 markkaa puhelinkeskuspöydän ja uusien puhelinjohtojen hankkimiseksi kunnalliskotiin sekä 5,000 markkaa lääkkeitä ja sidetarpeita varten kunnalliskotiin. Kaluston ostoa varten köyhäinhuoltolautakunnan kansliaan myönnettiin 3,600 markkaa yleisestä määrärahasta kaluston hankkimista varten, sekä palkan-
korotuksiin korkeampaan palkkaluokkaan siirryttäessä 137,271 markkaa osin tarkoitusta varten menosääntöön otetusta määrärahasta, osin rahatoimikamarin käyttövaroista. Sitäpaitsi maksettiin 15,350 markkaa viransijaisuus-
palkkioita viranpitäjän sairauden tähden nauttiman virkavapauden aikana, mitä määrää ei kuitenkaan kaupungin tilinpäätöksessä viety köyhäinhoidon tilille. Köyhäinhoidon menot nousivat kaikkiaan 16,534,375:09 markkaan ja jos menojen kokonaismäärästä vähennetään tulot, 4,540,771:29 markkaa, jää jäljelle 11,993,603:80 markkaa, mikä määrä siis osoittaa kunnan todelliset menot köyhäinhoidosta vuonna 1924. Vuonna 1923 todelliset köyhäinhuolto-
kustannukset olivat 12,570,939:64 markkaa, vuonna 1922 13,769,697:89

¹⁾ Siirtynyt vuoteen 1925.

markkaa, vuonna 1921 10,999,683: 11 markkaa ja vuonna 1920 9,531,343: 76 markkaa.

Vuoden 1924 alussa oli perimättömiä saatavia vierailta kunnilta ja yksityishenkilöiltä, jotka oli tuomittu suorittamaan korvausta omaistensa elatuksesta, yhteensä 876,002: 93 markkaa, sekä valtiolta eräiden henkilöiden hoidosta, joiden elatus voimassa olevan köyhäinhoitoasetuksen mukaan on sen asiana, 54,371: 14 markkaa. Perimättömiä saatavia vuoden päättyessä oli 771,646: 01 markkaa, niistä 84,135: 98 markkaa valtiolta, 581,326: 63 markkaa vierailta kunnilta ja 106,183: 40 markkaa yksityishenkilöiltä.

Perimättömät saatavat vierailta kunnilta jakautuivat läänittäin seuraavasti:

Kunnat	Uudenm. l.	182,923: 42	Kunnat	Mikkelin l.	27,369: 25
»	Turun ja Porin l.	42,186: 40	»	Kuopion » ..	94,661: 10
»	Hämeen l.	41,058: 71	»	Waasan » ..	102,142: 50
»	Wiipurin l.	42,881: 55	»	Oulun » ..	32,676: 70
			Toistaiseksi tuntemat-		
			mat kunnat	15,427: —
					<u>Yhteensä 581,326: 63</u>

Taulu I. Köyhäinhoitolautakunnan sihteeriosaston kirjeenvaihto vuonna 1924.

Laitos tai viranomainen, jolta saapui tai jolle lähetettiin kirjelmää.	Saapuneita kirjelmää, jotka koskivat					Lähetettyjä kirjelmää, jotka koskivat						
	Heikkinen kaupungille tehtyjä korvausvaatimuksia.	Toiselle kunnalle tehtyjä korvausvaatimuksia.	Yksityisille elatusvelvollisille tehtyjä korvausvaatimuksia.	Yksityisille elatusvelvollisille tehtyjä korvausvaatimuksia.	Yhteensä.	Heikkinen kaupungille tehtyjä korvausvaatimuksia.	Toiselle kunnalle tehtyjä korvausvaatimuksia.	Yksityisille elatusvelvollisille tehtyjä korvausvaatimuksia.	Valtiolle tehtyjä korvausvaatimuksia.	Muita asioita.	Yhteensä.	
Köyhäinhoitolautakunta ja kunnan lautakunnat ..	731	297	—	7	1,035	259	576	1	10	—	846	
Yksityiset henkilöt, yhtymät tai laitokset	178	42	11	3	234	92	30	4	5	—	131	
Pastorinvirastot	25	420	31	40	516	20	430	34	52	—	536	
Poliisilaitokset	14	419	8	14	455	18	422	8	15	—	463	
Kruununnimismiehet	—	9	—	—	9	1	10	—	—	—	11	
Henki- tai kihlakunnan kirjurit	19	627	3	10	659	21	670	3	12	—	706	
Maaherra	69	188	140	125	522	47	370	330	489	—	1,236	
Korkein hallinto-oikeus ..	3	10	5	15	33	7	31	4	36	—	78	
Kaupunginvaltuusto	—	—	—	—	6	6	—	—	—	11	11	
Rahatoimikamari	—	—	—	—	73	73	—	—	—	47	47	
Muut viranomaiset	—	—	—	—	34	34	—	—	—	134	134	
Yhteensä	1,039	2,012	198	214	113	3,576	465	2,539	384	619	192	4,199

Taulu II. Katsaus köyhäinhoitolautakunnan kansliain työhön vuonna 1924.

	Henkilöitä, jotka on lähetetty						Jaettu lääkkeitä.	Jaettu sairaspäselejä.	Kustannettu haun- tansia.	Varattomuudentodistuksia annettu										Myönnetty suora- naisia avustuksia ja ehteeleantio- maksuja.	Tehyjiä hake- muksia.	Ervättyjä hake- muksia.	Muita asioita.	Kastellessa asioita yhteensä.
	Yhteensä.	Yksityisen sairaaloihin.	Kaupungin sairaaloihin.	Valtion saira- aloihin.	Eri pitävökei- hin.	Kunnallis- kotiin ja työalok- seen.				Yhteensä.	Yhteensä.	Oikeussapua varten.	Maksutoita lääkärin- varten.	Passia varten.	Veronjen mak- sunn.	Eläkeitä var- ten.	Parantolain pääsemiseksi.	Koulunkyn- nän varten.	Muihin tarkoi- tuksiin.					
Kanslia Erottajalla.																								
Tammikuu	26	30	17	166	2	241	71	—	14	21	15	21	7	—	5	4	15	413	484	144	157	1,612		
Helmikuu	11	31	12	110	—	164	115	—	8	11	25	1	9	2	3	3	860	513	113	158	1,985			
Maaliskuu	7	13	10	102	1	133	63	3	8	12	16	6	6	4	3	—	842	382	85	136	1,706			
Huhtikuu	8	9	18	83	—	118	65	1	8	7	22	24	12	7	—	2	826	880	99	200	2,273			
Toukokuu	20	7	18	98	2	145	67	3	8	12	46	2	3	2	1	2	769	429	85	202	1,777			
Kesäkuu	11	15	12	80	1	119	76	1	7	10	10	3	1	2	2	1	726	358	62	162	1,548			
Heinäkuu	9	2	23	99	—	133	62	4	7	6	17	7	2	3	3	—	708	294	80	179	1,505			
Elokuu	15	—	25	104	—	144	62	3	12	2	10	21	1	1	1	14	702	333	87	140	1,533			
Syyskuu	24	30	23	100	—	177	78	1	5	4	10	3	3	4	1	16	921	476	92	247	2,052			
Lokakuu	18	48	20	93	—	179	58	3	5	13	18	3	2	1	4	5	1,092	449	101	160	2,093			
Marraskuu	19	22	24	100	—	165	65	2	7	10	8	3	—	4	—	3	1,223	537	111	85	2,224			
Joulukuu	12	6	26	100	1	145	52	—	10	8	4	8	2	1	—	3	1,354	405	133	101	2,226			
Yhteensä	180	213	228	1,235	7	1,863	834	21	99	116	201	102	46	32	20	27	78	10,436	5,540	1,192	1,927	22,534		
Kanslia Siltasaarella.																								
Tammikuu	29	24	16	106	—	175	103	2	25	45	12	—	—	3	2	4	922	378	115	240	2,033			
Helmikuu	25	23	7	75	—	130	90	1	7	32	18	—	1	1	2	—	922	266	132	231	1,835			
Maaliskuu	7	10	5	75	—	97	167	2	7	28	14	4	1	2	2	—	918	332	154	267	1,997			
Huhtikuu	20	8	3	37	—	68	118	1	6	24	10	32	—	3	1	—	879	240	125	219	1,728			
Toukokuu	35	6	10	52	—	103	127	2	5	22	24	3	1	1	—	2	966	267	126	222	1,872			
Kesäkuu	25	17	7	48	—	97	129	—	9	14	4	—	—	2	—	1	694	227	56	148	1,380			
Heinäkuu	8	9	19	60	—	96	60	—	7	11	14	—	—	—	1	7	652	202	100	169	1,319			
Elokuu	22	8	9	58	—	97	60	—	16	21	9	—	—	—	3	—	827	239	113	149	1,535			
Syyskuu	17	19	13	62	1	112	87	2	4	16	15	—	—	3	—	3	991	263	113	226	1,837			
Lokakuu	22	13	10	61	—	106	129	4	7	13	17	—	—	2	2	6	1,414	337	138	229	2,404			
Marraskuu	35	6	17	65	—	123	134	2	1	17	6	—	—	—	—	—	1,420	357	141	221	2,422			
Joulukuu	23	13	6	64	—	106	111	2	5	16	4	—	—	4	2	—	2 012	346	156	283	3,049			
Yhteensä	268	156	122	763	1	1,310	1,315	18	99	259	147	39	3	21	15	7	12,617	3,454	1,469	2,604	23,411			

VII. Lastensuojelulautakunta.

Lastensuojelulautakunnan vuodelta 1924 antama kertomus oli seuraavansisältöinen:

Lautakunnan kokoonpano. Lastensuojelulautakuntaan kuuluivat vuonna 1924 professori M. Ruuth puheenjohtajana ja tarkastajatar M. Sillanpää varapuheenjohtajana sekä muina jäseninä raatimies B. C. Carlson, kansakoulunjohtaja A. Noponen, lastentarhanjohtajatar I. Poppius ja rouvat L. Salovaara ja A. Suominen. Lautakunnan uuden ohjesäännön mukaisesti toimitti kaupunginvaltuusto puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan vaalin, jonka lautakunta on aikaisemmin itse suorittanut.

Lautakunta kansakoulujohtokuntana. Koska lastensuojelulautakunta toimii samalla kasvatustilaisuuksissa olevien kansakoulujen johtokuntana, kehoitettiin kiertokirjeellä kaikkia kasvatustilaisuuksien vaalikelpoisia opettajia ja opettajattaria valitsemaan edustajan, jonka tulisi olla saapuvilla sellaisissa kokouksissa, joissa käsitellään varsinaisesti koulua koskevia kysymyksiä. Opettajakunnan edustajaksi vuodeksi 1924 valittiin sittemmin johtajatar E. Antin. Lautakunnan puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja hoitivat, siihen valittuina, vastaavat tehtävät johtokunnassa.

Lastensuojelulautakunnan toimihenkilöt. Lastensuojelulautakunnan toimintajohtajana toimi filosofianmaisteri R. Liukkonen, jolle ohjesäännön mukaisesti kuului myöskin lautakunnan sihteerin tehtävät ja lastenhuoltolaitosten valvonta. Lautakunnan kassa- ja tiliasiat ovat olleet vuoden 1920 alusta alkaen yhdistettynä köyhäinhoidon kassa- ja tilivirastoon, jossa niitä on hoitanut tämän viraston johtaja, kamreeri F. O. Rosendahl. Kasvatustilaisuuksien sekä vastaanotto- ja ammattioppilaskodin lääkärinä oli lääketieteellisensiaatti E. O. Lindén, joka tarkasti myöskin tylsämielisten laitoksiin ja aistivalliskouluihin pyrkivät lapset sekä yleensä 7 vuotta vanhemmat lautakunnan hoidokit. Osaston kansliatehtäviä hoitivat neiti C. Nyström ja rouva D. Kangas ja kodeissakävijänä toimi neiti L. W. Lidman. Osastoon kuuluvaa rekisteri- ja tiedonantotoimistoa hoiti neiti M. Tawaststjerna neiti H. Stråhlmannin avustaessa häntä toimistolle ilmoitettujen lastensuojelutapausten tutkimisessa.

Lastenhuoltotarkastajan ja siihen yhdistetyn lastenvalvojan virkaan nimitti kaupunginvaltuusto toukokuun 7 p:nä 1924 opettaja S. Ojanteen, joka sitä ennen jo pari vuotta oli väliaikaisesti hoitanut tähän kaksoisvirkaan kuuluvia tehtäviä. Tapahtuneen nimityksen jälkeen siirtyi opettaja Ojanne kuitenkin suomenkielisten kansakoulujen taloudenhoitajan toimeen saaden syyskuun 15 p:nä anomansa eron edellämäinimitusta virasta. Syyskuun 1 p:stä alkaen hoiti lastenhuoltotarkastajan ja lastenvalvojan tehtäviä väliaikaisesti varatuomari K. Rydman. Osastolle kuuluvain aviottomain ja elättilasten hoitoa valvoi lääketieteellisensiaatti E. R. Granholm, etupäässä hänen johdollaan toimivia avustavia naistarkastajia olivat neiti S. Setälä ja rouva A. Stegman. Näistä neiti Setälä nautti virkavapautta syyskuun 1 p:stä lukien ja oli hänen

sijaisenaan neiti A. Moberg. Osaston naisopastajina toimivat rouvat M. Ekholm ja O. Sarin sekä neidit I. Glansenstierna, V. Wessman ja M. Ramstedt. Kaupunkiin sijoitettujen köyhäinhoidollisten lasten kasvatuskoteja tarkasti rouva T. Ojanne. Osaston kansliatehtäviä hoitivat neidit E. Ekholm ja G. Boldt köyhäinhoidollisten ja rouva A. Aminoff aviottomain lasten jaostolla, avustaen viimeksimainittua neiti I. Pantsar joulukuun 1 p:stä lukien.

Joutilaitten ja epäsäännöllisesti koulua käyvien lasten huoltajana sekä alaikäisten katuammattilaisten valvojana toimi väliaikaisesti opettaja L. Pohjanvuori lokakuun 10 p:nä ja siitä alkaen kaupunginvaltuuston syyskuun 10 p:nä tähän virkaan vakinaisesti nimittämä opettaja Y. Fonselius. Nuorisonhuoltajan apulaisina olivat opettajatar E. Hirn ja rouva T. Ojanne, joista edellinen etupäässä suoritti osaston kansliatehtäviä ja viimeksimainittu huolehti kotikäynneistä.

Yhteisenä vahtimestarina lautakunnan kanslian kaikilla osastoilla toimi H. Niemura.

Lastensuojelulautakunnan toiminta jatkui yleensä entiseen tapaan. Kaupungissa vallitsi yhä edelleen asuntopula, joka luonnollisesti köyhiin ja lapsirikkaisiin perheisiin raskaimmin kohdistuneena aiheutti lautakunnalle yhä uusia hoidokkeja. Asuntokurjuuteen liittyvä siveettömyys ja salainen juopotelu sekä työläisperheitä usein uhkaava työttömyys ovat niinkään sellaisia seikkoja, jotka ovat otettavat lautakunnan toimialaa arvosteltaessa vakavasti huomioon. Toiselta puolen on avioliiton ulkopuolella syntyneistä lapsista annettu laki toimeenpanoasetuksineen korostanut kunnan huoltovelvollisuutta mainittuja lapsia ja heidän usein avuttomia äitejensä kohtaan ja samoin asettaa uusi köyhäinhuoltolaki yhteiskunnalliseen lasten- ja nuorisonhuoltoon nähden entistä suurempia vaatimuksia.

Lautakunnan kokoukset. Lastensuojelulautakunta kokoontui säännöllisesti jokaisen kuukauden toisena ja neljäntenä tiistaina, paitsi kesä-, heinä- ja elokuun aikana, jolloin lautakunnan kokouksia tarvitsi pitää ainoastaan kerran kuukaudessa. Ylimääräisiä kokouksia oli vuoden kuluessa 1, lukuunottamatta erinäisiä tehtäviä varten valittujen toimikuntain tilapäisiä kokoontumisia. Kansakoulujohtokuntana, jolloin myöskin laitosten opettajakunnan edustaja otti osaa päätöksiin, käsitteli lautakunta asioita 10 eri kertaa. Syyskuun 25 p:nä tapahtuneessa taloussääntöehdotuksen käsittelyssä edusti valtuuston budjettivaliokuntaa maisteri Y. Harvia. Kiireellisiä asioita ratkaistiin tarpeen vaatiessa siten, että toimitusjohtaja etukäteen hankki ehdotukselleen neljän lautakunnan jäsenen hyväksymisen, joka sitten seuraavassa kokouksessa ilmoitettiin ja merkittiin pöytäkirjaan lautakunnan yhteisenä päätöksensä. Lautakunnan kokouksissa toimintavuoden kuluessa pidetyt pöytäkirjat sisälsivät yhteensä 1,423 eri asiaa, joista 507 oli yleisen kansli-osaston ja 916 turvattomain lasten osaston esittämiä. Useimmat viimeksimainituista koskivat köyhäinhoidollisten lasten hoitoonottamista ja niistä suoritettavien elatusmaksujen määräämistä tai lakkauttamista.

Sellaisista toimintavuoden kuluessa käsitellyistä kysymyksistä, joilla on syvempää periaatteellista merkitystä tai suurempaa taloudellista kantavuutta mainittakoon tässä tärkeimpiä.

Kasvatuslaitosten keskittämisajatuksen toteuttamiseksi teki lautakunta helmikuun 11 p:nä rahatoimikamarille esityksen, että Ryttylän tiilikasainista sisustettaisiin koulu- ja oppilasasuntola Vanjoelta Ryttylään siirrettäville lapsille ja että Ryttylään samalla rakennettaisiin oppilasmäärän siellä lisääntyessä välttämättömäksi käynyt keskuskeittiö. Kun kaupunginarkki-

tehti kannatti mieluummin aivan uutta rakennusta kuin vanhan tiilimakasiinin muuntelemista, laati lautakunta uuden rakennussuunnitelman, jonka mukaan laaditut piirustukset sekä kustannusarvio saavuttivat rahatoimikamarin ja valtuuston hyväksymisen. Ryttylän uutta koulu- ja oppilasasuntolarakennusta varten merkittiin tarpeellinen määräraha 1925 vuoden taloussääntöön. Keskuskeittiön rakentaminen sitävastoin lykättiin toistaiseksi.

Samassa keskittämistarkoituksessa yhdistettiin Laversin koulusiirtola kesäkuun 1 p:stä Bengtsårin kasvatuslaitokseen, jossa lasten ruumiillisen hoidon ja yksilöllisen kasvatuksen tehostamiseksi aikaisempi kasarmijärjestelmä lakkautettiin ja oppilaat jaettiin, samoin kuin Ryttylässäkin, lokakuun 1 p:stä alkaen 3:een eri rakennuksissa asuvaan kotikuntaan, joilla kullakin oli joko sairaanhoitajatar- tai opettajatarsivistyksen omaava naishoitaja.

Lasten ahtaiden asunto-olojen parantamiseksi Toivolan turvakodissa teki lautakunta helmikuun 11 p:nä rahatoimikamarille esityksen n. s. Weckin huvilan laajentamisesta ja sisustamisesta. Valtuusto myönsikin seuraavan kesäkuun 11 p:nä tähän tarvittavat varat ja siten saatiin tyttöoppilaille Toivolassa tyydyttävä asuntola. Niinikään hyväksyttiin lautakunnan syyskuun 9 p:nä tekemä esitys uuden ulkokuonerakennuksen aikaansaamisesta Toivolaan ja tähän tarvittava määräraha merkittiin 1925 vuoden taloussääntöön.

Kun pikkulasten hoitoon käytettävissä oleva Oulunkylän lastenkoti on jo useita vuosia osoittautunut liian ahtaaksi, ollen sitäpaitsi teknillisten edellytysten kokonaan puuttuessa tarkoitustaan vastaamaton, teki lautakunta helmikuun 25 p:nä rahatoimikamarille esityksen uuden pikkulastenkodin aikaansaamisesta. Perusteluissa huomautettiin m. m. siitakin, ettei pääkaupungin kunnallista pikkulastenhoitoa saada järjestetyksi asianmukaiselle kannalle edes aviopuolisoiden Gustaf ja Maria Hyvösen lahjoituksen avulla, koska siihen sisältyvät varat ovat lahjoittajain määräyksen mukaisesti käytettävät erikoisena säätiönä hoidettavan lastenkodin perustamiseen ja ylläpitämiseen hoidokkeja varten, jotka kasvatetaan kodissa hentolapsen iästä aina 15—16 vuotiaiksi. Rahatoimikamari jätti kysymyksen Hyvösen lastenkotikomitealle valmisteltavaksi ja onkin kyseessäolevalle pikkulastenkodille jo paikka suunniteltu sekä piirustusluonnokset valmiina.

Rahatoimikamarille maaliskuun 24 p:nä jättämässään 5-vuotissuunnitelmassa esitti lautakunta muutamia muitakin lähiaikoina välttämättömiä rakennuksia, joista tässä mainittakoon esim. Toivolan talous- ja koulurakennus, joiden teettämisestä riippuu m. m. henkisesti vajakykyisten lasten hoidon ja opetuksen järjestelymahdollisuus, sekä Bengtsårin ammattikoulurakennus ja ammattioppilaskoti, joita ilman erittäin tärkeänä pidettävää ammatillista jatko-opetusta ei voida tässä laitoksessa ajan vaatimusten mukaisesti kehittää. Suunnitelmaan sisältyi myöskin uusi koulurakennus Toivoniemellä, jonka tarve muodostuu sitä tähdellisemmäksi, jos tahdotaan pitää edelleen kiinni Sjötorpassa olevien oppilaiden sinne siirtämisestä. Lautakunnan tekemän esityksen pienen puutarhatilan ostamisesta mainituille oppilaille rahatoimikamari hylkäsi, tarjottujen ja lautakunnan mielestä tarkoitukseen sopivien paikkojen hinnan halpuudesta huolimatta. Niinikään rahatoimikamari ei suostunut lautakunnan syyskuun 9 p:nä tekemään esitykseen saunan rakentamisesta Kullantorppaan, vaikkei tässä lastenkodissa ole henkilökunnalla eikä suuremmilla lapsilla hygieniseltä kannalta varsin tarpeellista peseytymisen mahdollisuutta.

Ryttylän metalliverstaan kuntoonlaittamisesta ja vesijohdon teettämisestä Bengtsåriin teki lautakunta useampiakin esityksiä, ja on kumpaakin varten saatu määräraha 1925 vuoden budjettiin.

Lastenhuoltolaitosten opetusolojen kehittämistä tarkoittavista toimenpiteistä mainittakoon miesopettajain palkkaaminen Toivolaan ja käsityö-askartelukurssien järjestäminen eri laitoksissa, jossa saatiin palkatonta apua Kenraali Mannerheimin lastensuojeluliiton poikakerhon johtajalta.

Kokouksessaan toukokuun 27 p:nä käsitteli lautakunta johtaja Hj. Ekholmin ehdotusta kaksikielisen Bengtsärin kasvatuslaitoksen muuttamisesta yksinomaan ruotsinkieliseksi. Ollen tietoinen niistä vaikeuksista, mitä kaksikielisen laitoksen hoitamisessa ja sellaiseen kaikissa suhteissa sopivan henkilökunnan saamisessa luonnollisesti esiintyy, ei lautakunta kuitenkaan siihen katsoen, ettei ruotsinkielisiä poikia tulisi olemaan Bengtsäriin riittävästi, katsonut voivansa hyväksyä tehtyä ehdotusta.

Kun kaupungin poliisijärjestys oli joutunut uusittavaksi, ehdotti lautakunta maaliskuun 11 p:nä siihen erinäisiä alaikäisten katukaupustelua ja huvitilaisuuksiin päästämistä ehkäiseviä muutoksia, jotka tulivatkin otetuiksi huomioon.

Kokouksessaan maaliskuun 20 p:nä 1923 oli rahatoimikamari päättänyt, että lastensuojelulautakunnan huostaan otetuista lapsista saatavat elatuskorvaukset ovat toistaiseksi köyhäinhuoltolautakunnan perittävät. Kun köyhäinhuoltoviranomaiset eivät katsoneet tämän päätöksen voivan velvoittaa heitä perimään elatuskorvauksia muista kuin puhtaasti köyhäinhoidollisista syistä lastensuojelulautakunnan huostaan otetuista lapsista ja koska toiminnan yhtenäisyyden kannalta on tärkeitä, että asianomaisten maksuvelvollisten velkominen myöskin kasvatuksellisista syistä huostaanotetuista lapsista tulee keskitetyksi samaan paikkaan, anoi lautakunta syyskuun 9 p:nä rahatoimikamarilta sellaisia toimenpiteitä, että kaikkien lastensuojelulautakunnan huostassa olevien lasten hoitomaksujen periminen järjestettäisiin käytännöllisellä tavalla samalle, kassalaitoksen läheisessä yhteydessä toimivalle velkomisvirastolle tai asiamiesosastolle ja että lastensuojelulautakunta saisi aina omiin hoidokkeihinsa nähdessä päättää, missä tapauksessa veloitan ja millä määrällä. Tämä monessa suhteessa tärkeä ja laajakantoinen kysymys oli vielä vuoden vaihteessa lopullisesti ratkaisematta.

Yhdenmukaisuuden saavuttamiseksi lasten koulumaksujen perimisessä lähetti lautakunta lokakuun 4 p:nä kunnallishallinnoille niissä kunnissa, joiden kansakouluissa käy Helsingin kaupungin lastensuojelulautakunnan huostaan otettuja turvattomia lapsia, yksityiskohtaiset ohjeet siitä, miten heidän kussakin tapauksessa tulee menetellä velkoessaan korvauksia näiden lasten koulunkäynnistä. Nämä ohjeet, joista on yhteisesti sovittu pääkaupungin kansakouluviranomaisten kanssa, on saatettu myöskin lautakunnan maaseutupiitäjiin asettamien paikallisasiamiesten tietoon.

Saadakseen kunnallisverotuksella peitettäviä lastensuojelumenoja pienemään anoi lautakunta maaliskuun 11 p:nä kouluhallituksen lastensuojeluosastolta, osaston joulukuun 14 p:nä 1921 asiasta lähettämään kiertokirjeeseen viitaten, että myöskin Kullantorpan lastenkodille myönnettäisiin valtion puolesta mahdollisimman suuri avustus kuntain ja yksityisten lastenkoteja varten varatusta määrärahasta. Määrärahan riittämättömyyden takia ilmoitti lastensuojeluosasto hyljänneensä tämän anomuksen. Lautakunnan maaliskuun 11 p:nä tekemä anomus 50 % suuruisen valtioavun myöntämisestä Merikatu 19—21:een järjestetyn vastaanottokodin kuntoonlaittokustannuksista sai sitävastoin myönteisen ratkaisun.

Jo edellisenä vuonna oli kasvatustiloihin kuuluvilla maatiloilla otettu käytäntöön kaksinkertaiseen italialais-amerikalaiseen rinnakkaistilijärjestel-

mään perustuva talouskirjanpito, jota maatalouden ja sen eri haarojen kannattavuuden osoittamiseksi hoidetaan kaupungin taloussäännöstä riippuvan kameralaisen tilityksen ohella. Jotta tilienjärjestely sekä kirjanpitoimenetelmä saataisiin kaikissa laitoksissa mahdollisimman yhdenmukaiseksi, antoi lautakunta maaliskuun 11 p:nä asianomaisille johtajille yksityiskohtaiset kirjanpito-ohjeet, joiden avulla he voivat suoriutua myöskin tilien avauksesta ja päätöksestä.

Yksityisen lastensuojelu- ja kasvatustoiminnan kanssa on lautakunta joutunut kosketuksiin antaessaan lausuntoja valtuuston yleishyödyllisiin tarkoituksiin varaamista määrärahoista lasten- ja nuorisonhuoltoon varten anoituista avustuksista sekä seurattessaan pitkin vuotta näitä avustuksia saaneiden yhdistysten ja järjestöjen toimintaa.

Lähetetyt kirjelmät ja toimituskirjat. Lautakunnan tekemään päätösten johdosta lähetettiin kansliasta toimintavuoden kuluessa yhteensä 3,269 kirjelmää tai laajempaa esitystä, joista 409 lautakunnan puheenjohtajan ja sihteerin allekirjoittamia, 272 toimitusjohtajan lähettämiä sekä 1,127 köyhäinhoidollisten ja 1,207 aviottomain lasten jaostolta ja 254 nuorisonhuolto-osastolta toimitettuja. Näitä paitsi lähetettiin eri osastoilta yhteensä 1,608 kirjellistä kansliaan kutsua lasten isille, äideille tai muille yksityisille henkilöille sekä nuorisonhuolto-osastolta joukko erinäisiä tiedusteluja, joita ei katsottu tarpeelliseksi rekisteröidä.

Holhoustoiminta. Lautakunnalle joulukuun 19 p:nä 1923 vahvistetun ohjesäännön mukaan siirtyi ammattihoollajalle kuulunut holhoustoiminta lastenvalvojalle. Aikaisemmin määrättyihin holhokkeihin nähden ei ole kuitenkaan oikeudellista siirtoa toimitettu, vaan on lautakunnan toimitusjohtaja niistä edelleen vuonna 1924 huolehtinut. Tällaisia lapsia oli vuoden alussa 168 ja vuoden lopussa 165. Näistä oli yhteensä 91 sellaista, joiden vanhemmat ovat itse tehneet esityksen kasvatusoikeutensa luovuttamisesta ja 74 sellaisia, joiden vanhemmilta on kasvatusoikeus oikeudenkäynnin kautta riisuttu. Sukupuolen ja äidinkielen mukaan lapset jakautuivat seuraavasti:

Poikia	84	Suomi	111
Tyttöjä	81	Ruotsi	54
	<u>Yhteensä 165</u>		<u>Yhteensä 165</u>

Ikänsä puolesta nämä jakautuivat heinäkuun 1 p:nä seuraavasti:

7 vuotta nuorempia	2	13—14 vuotiaita	11
7—8 vuotiaita	25	14—15 »	9
8—9 »	8	15—16 »	10
9—10 »	8	16—17 »	10
10—11 »	7	17—18 »	13
11—12 »	16	18—21 »	30
12—13 »	16		
		<u>Yhteensä</u>	<u>165</u>

Kehitysedellytyksiinsä katsoen voidaan näistä lapsista 161 pitää normaalia, kun sitävastoin 4 niistä on vajakykyisiä.

Holhotit oli holhooja sijoittanut seuraavasti:

Kaupungin kasvatuslaitoksiin ..	20	Sukulaistensa luokse	63
Muihin lastenhuoltolaitoksiin ..	23	Aistivalliskouluihin	1
Yksityisiin kasvatuskoteihin ..	58		
		<u>Yhteensä</u>	<u>165</u>

Lasten koulunkäynnistä annetaan seuraavat tiedot:

Ei vielä valmistavassa koulussa	12
Lastentarhassa	1
Kansakoulussa	82
Oppikoulussa	3
Ammattikoulussa	13
Saanut päästötodistuksen kansakoulusta	50
Keskeyttänyt koulunkäyntinsä ilman päästötodistusta	4
	Yhteensä 165

Ilmoitukset hoidon ja kasvatuksen puutteessa olevista lapsista. Lukuunottamatta lautakunnan nuorisonhuolto-osaston välityksellä kesäksi maalle pyrkinyttä 464 sekä puutarhatoimiin ja leikkikentille halunnutta 727 lasta, on lautakunnan rekisteritoimistoon jätetty yhteensä 1,234 ilmoitusta hoidon ja kasvatuksen puutteessa olevista lapsista. Seuraavat viranomaiset tai yksityishenkilöt ilmoittivat lasten tarvitsevan lautakunnan hoitoa:

Köyhäinholtolautakunta	115	Yksityiset lastensuojeluyhdis-	
Kansakoulutarkastajat	12	tykset	78
Poliisilaitoksen etsivä osasto ..	10	Yksityishenkilöt	508
Siveyspoliisi	40	Lastensuojelulautakunnan eri	
Muut viranomaiset	79	osastot	392
			Yhteensä 1,234

Ilmoituksen aiheuttivat seuraavat seikat:

Lasten pahantapaisuus	79	Vanhempien huono elämä ..	37
» vähälahjaisuus	6	Asuntopula	208
» turvattomuus	510	Muita syitä	46
Aviottomia lapsia	348		
			Yhteensä 1,234

Yleinen kansliaosasto. Kasvatuksellisesti laiminlyötyjä lapsia, joiden suhteen toivottiin kasvatuslaitoksia hoitavan yleisen kansliaosaston toimenpiteitä, oli ilmoitettu olevan 109. Kussakin yksityistapauksessa toimitetun tarkan tutkimuksen perusteella otti lautakunta 77 lasta huostaansa lasten vanhempien tai holhoojien suostumuksella. Muissa 32 tapauksessa ilmoitukset osoittautuivat olevan joko enemmän tai vähemmän aiheettomia taikka eivät vanhemmat suostuneet luovuttamaan lapsiansa lautakunnan huostaan. Huostaanotettujen lasten jakautuminen äidinkielen ja sukupuolen mukaan näkyy seuraavista luvuista:

	Poikia.	Tyttöjä.	Yhteensä.
Suomi	41	20	61
Ruotsi	8	8	16
	Yhteensä 49	28	77

Lapsista oli 62 eli 80.5 % syntynyt Helsingissä ja 15 eli 19.5 % muilla paikkakunnilla. Avioliitossa syntyneitä oli 48 eli 62.3 % ja avion ulkopuolella syntyneitä 29 eli 37.7 %. Iän mukaan jakautuivat lapset seuraavasti:

Alle 7 vuoden	1	13—15 vuotiaita	25
7—9 vuotiaita	3	15—18 »	17
9—13 »	31		
			Yhteensä 77

Tietoja lasten vanhempien säädystä tai ammatista antaa allaoleva yhdistelmä:

	Luku.	%.
Ammattitaidottomain työläisten lapsia	43	55.8
Tehdas- ja ammattitaitoisten työläisten lapsia	24	31.2
Pikkuliikkeen harjoittajien tai palvelusmiesten lapsia	10	13.0
Yhteensä	77	100.0

Lautakunnan huostaan joutuessaan asuivat lapset seuraavissa kaupunginosissa:

I	2	X	5	Saarilla	1
II	1	XI	4	Bölessä	1
IV	3	XII	7	Rautatien länsip.	
VI	3	XIV	1	alueilla	2
VII	2	Hermannissa	3	Muilla alueilla	40
VIII	1	Toukolassa	1	Yhteensä	77

Hoidettaviksi otetuista lapsista annettakoon vielä seuraavat tiedot:

Lapsia, jotka varhain olivat kadottaneet isänsä	29
» » » » » äitinsä	25
» joilla oli isäpuoli	1
» » » äitipuoli	1
» joiden isää oli rangaistu rikoksesta	4
» » äitiä » » »	1
» joissa ilmeni perinnöllistä rappeutuneisuutta tai henkistä vajakykyisyyttä	10

Yhteensä oli kansliaosaston huostassa 495 lasta, kuten allaolevista luvuista ilmenee:

Edelliseltä vuodelta jäljellä olevia	418
Vuoden varrella hoidettaviksi otettuja	77
Vuoden varrella poistettuja	91
Jäljellä seuraavaan vuoteen	404

Suurin osa näistä lapsista oli sijoitettuna kaupungin kasvatuslaitoksiin. Varattomat tylsämieliset, kuuromykät, sokeat sekä raajarikkoiset ja kaatuva-tautiset lapset olivat, mikäli kunnan velvollisuus oli huolehtia heidän koulunkäynnistään, lastensuojelulautakunnan toimesta sijoitetut heille sopiviin laitoksiin ja pienehkö määrä lapsia oli elätteellä lastenhoitolaitoksissa tai yksityishenkilöiden luona, niinkuin allaoleva yleiskatsaus lähemmin osoittaa:

	Suomenkielisiä.			Ruotsinkielisiä.			Kaikkiaan.
	Poikia.	Tyttöjä.	Yht.	Poikia.	Tyttöjä.	Yht.	
Kaupungin omissa laitoksissa	250	48	298	74	34	108	406
Muissa lastenhoitolaitoksissa ja aistiviialiskouluissa	25	28	53	15	5	20	73
Yksityiskodeissa	5	4	9	5	2	7	16
Yhteensä	280	80	360	94	41	135	495

Lasten vanhempien säätö tai annatti näkyy seuraavista luvuista:

	Luku.	%.
Ammattitaidottomain työläisten lapsia	299	60.4
Tehdas- ja ammattitaitoisten työläisten lapsia	144	29.1
Pikkuliikkeen harjoittajien ja palvelusmiesten lapsia	47	9.5
Virkamiesten ja tehtailijain lapsia	5	1.0
Yhteensä	495	100.0

Avioliitossa syntyneitä oli 356 eli 71.9 % ja avion ulkopuolella 139 eli 28.1 %.

Vuoden lopussa oli 35 lasta sijoitettuna aistivialliskouluissa y. m. sellaisissa laitoksissa. Näitä paitsi oli lautakunnan luetteloissa 4 sellaista tylsämiehistä, joiden puolesta oli lähetetty sisään pääsyanomus ja maksusitoumus Perttulaan, mutta joita ei laitoksessa vallitsevan tilanpuutteen vuoksi ole toistaiseksi voitu sinne sijoittaa. Lisäksi oli Toivolan turvakodissa 17 erikoisopetusta ja asiantuntevaa kasvatusta kaipaavaa tylsämiehistä lasta ja myöskin kasvatuslaitosten, varsinkin Vanjoen, oppilaissa oli useita debilien ja imbecillien ryhmään luettavia vajakykyisiä lapsia, joiden kasvatuksellinen käsittely edellyttää tietoja psykopaattisista ilmiöistä sekä tarkoin harkittua menetelmää kussakin tilanteessa.

Vastaanotto- ja havainto-, koulu- sekä ammattioppilaskoti. Lautakunnan huostaan otetuista lapsista koetetaan ensin vastaanotto- ja havaintokodissa tehdä mahdollisimman tarkkoja havaintoja, jotta heidät voitaisiin sittemmin erilaisten luonteenomaisuuksiensa ja siveellisen laatunsa perusteella sijoittaa kullekin parhaiten soveltuvaan laitokseen tai yksityiseen kasvatuskotiin. Käytökseltään moitteettomiin lapsiin nähden toimii vastaanottokoti n. s. koulukotina, josta nämä voivat käydä kaupungin kansa- ja ammattikouluissa. Vastaanottokoti niinkuin ammattioppilaskotikin sijaitsi Merikadun 19—21:ssä.

Ammattioppilaskoti taasen tarjoaa asuntoa ja hoitoa sellaisille lautakunnan alaisista laitoksista kaupunkiin käsityöläisoppiin siirtyville hoidoille, joilla ei ole kunnollista omaa kotia ja jotka eivät yksikseen jätettyinä voisi vielä tulla elämässä omin neuvoin toimeen.

Vastaanotto- ja havainto- sekä koulukodin johtajana toimi opettaja M. Tuokko, emännöitsijänä neiti N. Sederholm sekä hoitajattarena neiti S. Puputti marraskuun 1 p:än ja siitä alkaen neiti I. Jääskeläinen. Ammattioppilaskotia hoiti neiti H. Lundmark. Tätä paitsi oli kaikilla osastoilla yhteisesti 1 keittäjä ja 2 palvelijatar.

Hoidokkeja oli vuonna 1924 vastaanotto- ja havaintokodissa kaikkiaan 68, koulukodissa 146 ja ammattioppilaskodissa 30.

Kasvatuslaitokset. Vuonna 1924 kaupunki ylläpiti seuraavat 6 oppilasasuntolalla varustettua kasvatuslaitosta ja — kesäkuun 1 p:än — yhden koulu-siirtolan, jossa oppilaat olivat sijoitetut koulun läheisyydessä asuviin perheisiin:

Bengtsårin kasvatuslaitos siihen kuuluvine maataloineen Bromarvin pitäjässä oli kaksikielinen ja tarkoitettu korkeintaan 95 kurinpidollisesti vaikeammin hallittavalle pojalle. Toimihenkilökuntaan kuuluivat johtaja Hj. Ekholm, suomalaisen osaston opettajat T. N. Oksanen ja Y. J. Fonselius, viimeksimainittu lokakuun 1 p:än, ja ruotsalaisen osaston opettaja J. G. Lindholm elokuun 1 p:än ja siitä alkaen v. t. opettaja Hj. Tång; veistonopettajana oli A. I. Johanson ja emännöitsijänä H. A. Malmström. Marraskuun 1 p:stä lukien toimi laitoksessa 3 lastenhoitajatar, joiden kesken oppilaat olivat jaetut eri raken-

nuksissa asuviin kotikuntiin. Näitä paitsi oli laitoksessa 3 kaitsijaa, jotka antoivat samalla käylännöllistä opetusta eri käsityöammateissa, puutarhuri, karjakko, maataloustöiden johtaja apulaisineen, lämmittäjä, tallimies, pesijä, leipoja ja 3 palvelijatar.

Tavolan kasvatuslaitos Nummen pitäjässä voi ottaa vastaan korkeintaan 30 kehityksensä puolesta ylempään kansakouluun soveltuvaa suomenkielistä poikaa. Laitos käsitti 15 sijalla varustetun oppilasasuntolan ja toimi samalla myöskin sijoitusjärjestelmää noudattavana koulusiirtolana. Johtaja-opettajana oli J. Jokinen; emännöitsijänä ja samalla hoitajattarena toimi M. Leppäniemi, apunaan 1 palvelijatar.

Ryttylän kasvatuslaitos omine maatalouksineen Hausjärvellä oli tarkoitettu korkeintaan 95 suomenkieliselle pojalle. Laitoksen johtajana oli T. Rönkä, opettajana toimi K. Ahtinen ja opettajattarena L. Lidman sekä veistonopettajana L. Keinänen; emännöitsijänvirkaa hoiti E. Valkama heinäkuun 15 p:n ja siitä alkaen A. Ilkka. Näitä paitsi kuuluivat Ryttylän toimihenkilökuntaan 3 lastenhoitajatar, suutari- ja räätälimestari, metallitöidenohjaaja, puutarhuri, maataloustöiden johtaja, karjakko, tallimies, 2 muonamiestä, leipoja, 2 palvelijaa ja 2 pesijätarta.

Toivoniemen kasvatuslaitos omine mautiloineen Lohjan pitäjässä oli tarkoitettu 40 suomenkieliselle tytölle. Toimihenkilökuntaan kuuluivat seuraavat henkilöt: johtajatar L. Ridvall, opettajatar I. Pesonen, emännöitsijä, samalla taloustöiden ohjaaja, T. M. Kalliosaari sekä hoitajatar ja samalla käsitöiden opettajatar H. Koivisto. Näitä paitsi maataloustöiden johtaja, karjakko, 3 muonamiestä ja palvelija, joka toimi samalla puutarhurina.

Vanjoen kasvatuslaitos Vihdissä käsitti 40 sijalla varustetun oppilasasuntolan sekä lisäksi yksityisperheistä hankittuja sijoituspaikkoja, ja oli tarkoitettu korkeintaan 50 suomenkieliselle, etupäässä nuoremmalle ja kehityksessään jällellejäneelle pojalle. Laitoksen toimihenkilöt: johtaja T. Reino, opettajatar L. Raippalinna, emännöitsijä M. Aflecht ja hoitajatar E. Roselius. Näiden apuna oli 2 palvelijatar.

Laversin koulusiirtola, Porvoon pitäjässä, joka oli tarkoitettu 25 ruotsinkieliselle pojalle, toimi ainoastaan kesäkuun 1 p:n, jolloin se yhdistettiin Bengtsårin kasvatuslaitokseen. Johtajana ja samalla opettajana tässä laitoksessa oli A. E. Holmén, joka myöskin siirtyi Bengtsåriin, mutta nautti vuoden loppupuolella virkavapautta.

Sjötörpin kasvatuslaitos, Finnbyssä, toimi vuokrahuoneistossa ja oli tarkoitettu korkeintaan 40 ruotsinkieliselle tytölle. Toimihenkilökuntaan kuuluivat johtajatar E. Antin, opettajatar U. Saxberg syyskuun 1 p:n ja siitä alkaen A. Franzén, emännöitsijä ja samalla taloustöiden ohjaaja E. Brommels lokakuun 1 p:n ja sen jälkeen A. Ekholm; hoitajatar sekä samalla käsitöiden opettajatar A. Sederström. Näitä paitsi oli laitoksessa 1 palvelijatar.

Myöskin Helsingin pitäjän Pakinkylässä sijaitsevassa Toivolan turvakodissa oli oma kansakoulu (ks. siv. 56).

Opetus kasvatuslaitosten kouluissa oli järjestettynä Helsingin kaupungin kansakoulujen ohjesäännön 27 §:n mukaisesti, mikäli mahdollista noudattaen kaupungin kouluille vahvistettuja opetussuunnitelmia. Ennen lukuvuoden alkua eri laitosten johtajat lähettivät lastensuojelulautakunnan ja asianomaisten kansakouluntarkastajain hyväksyttäväksi yksityiskohtaisen opetussuunnitelman. Ylemmän kansakoulun oppijakson suorittaneille oppilaille järjestettiin jatko-opetusta Bengtsårin, Ryttylän, Toivoniemen ja Sjötörpin laitoksissa; kahdessa ensinmainitussa laitoksessa pantiin tällöin pääpaino puusepän-

suutarin-, räätälin-, sepän- ja puutarhurinammattiin kuuluvien töiden oppimiseen, kun taas Toivoniemen ja Sjötorpin jatkokouluissa pääasiallisesti opetettiin käsitöitä ja kotitaloudenhoitoa.

Kasvatuslaitosten oppilasmäärä oli helmikuun 1 p:nä 1925 313, jakautuen eri laitosten kesken, seuraava:

Bengtsår	84	Vanjoki	43
Tavola	31	Sjötorp	26
Ryttylä	92		
Toivoniemi	37		
		Yhteensä	313

Sukupuolen ja äidinkielen mukaan oppilaat jakautuivat seuraavasti:

	Suomi.	Ruotsi.	Yhteensä.
Poikia	199	51	250
Tyttöjä	37	26	63
	Yhteensä	236	77
			313

Oppilaiden jakautuminen syntymäpaikan mukaan näkyy allaolevasta yhdistelmästä:

Helsinki	231	Muut Suomen kunnat	52
Helsingin pitäjät	2	Ulkomaat	8
Muut Uudenmaan läänin kunnat	20		
		Yhteensä	313

Kotipaikkaoikeus Helsingissä oli 308 eli 98.4 % oppilaista. Oppilaiden ikä vaihteli 6:sta 18 vuoteen, kuten allaolevista luvuista tarkemmin ilmenee:

6 vuotta	1	13 vuotta	50
7 »	1	14 »	49
8 »	1	15 »	52
9 »	8	16 »	51
10 »	11	17 »	40
11 »	19	18 »	10
12 »	20		
		Yhteensä	313

Lasten vanhemmat olivat 283 tapauksessa työläisiä ja 30 tapauksessa pienammattinharjoittajia ja palveluskuntaa.

Oppilaiden käytöksen huolellinen valvominen on varsinkin kasvatuslaitoksissa erittäin tärkeä asia. Tyydytyksellä voidaankin merkitä, ettei hoidokkien käytöksessä, pienempiä hairahduksia ja muutamia karkausyrityksiä lukuunottamatta, ole suurin piirtein katsoen ollut vakavampaa muistuttamisen aihetta. Asianomaisten johtajain kuukausittain lautakunnan kansliaan lähettämien arvostelujen mukaan, on allamainitusta yhdistelmästä näkyvä prosenttimäärä kaikista oppilaista vuonna 1924 käyttäytyneet hyvin, tyydyttävästi tai huonosti:

	Bengtsår.	Tavola.	Ryttylä.	Toivoniemi.	Vanjoki.	Lavers.	Sjötorp.
Hyvin	87	95	94	81	92	55	92
Tyydyttävästi ..	8	3	5	11	8	28	5
Huonosti	5	2	1	8	—	17	3
	Yhteensä	100	100	100	100	100	100

Terveystila oli yleensä hyvä niinkuin seuraavat tiedot oppilaiden sairauden takia laiminlyömistä työpäivistä osoittavatkin:

	Bengtsår.	Tavola.	Ryttylä.	Toivoniemi.	Vanjoki.	Lavers.	Sjötorp.
Tammikuu	62	2	9	—	7	1	—
Helmikuu	72	2	16	—	11	1	16
Maaliskuu	36	—	21	4	22	—	—
Huhtikuu	—	—	5	4	30	—	18
Toukokuu	15	—	—	—	31	—	—
Kesäkuu	7	—	—	—	27	—	—
Heinäkuu	—	—	—	—	—	—	—
Elokuu	26	—	—	—	—	—	—
Syyskuu	36	—	—	—	—	—	—
Lokakuu	19	—	16	15	6	—	—
Marraskuu	24	—	43	—	—	—	—
Joulukuu	44	1	—	—	—	—	—
Yhteensä	341	5	110	23	134	2	34

On yleensä osoittautunut vaikeaksi, varsinkin lautakunnan kansliasta käsin, saada lähempiä tietoja lautakunnan entisten hoidokkien oloista ja elämänvaiheista heidän erottuaan lautakunnan hoidosta. Ne tiedot, joita heidän kirjeenvaihdostaan tai muusta yhteydestään laitosten johtajain ja johtajattarien sekä aikaisempain kasvatuskotiensa kanssa on näiden välityksellä saatu, ovat säännöllisesti merkityt asianomaisten kansliassa säilytettäviin asiakirjoihin. Vaikkakaan ne eivät riitä täydellisen tilaston esittämiseen, voidaan kuitenkin varmuudella sanoa, että valtava enemmistö pääkaupungin kasvatuslaitosten entisistä oppilaista on kehittynyt hyödyllisiksi yhteiskunnan jäseniksi. Toiselta puolen täytyy ikävällä mainita, että vankeinhoitohallituksesta sosialiministeriön lastensuojelutoimiston välityksellä saapuneiden ilmoitusten mukaan on 4 Bengtsårin ja 2 Toivoniemen aikaisempaa hoidokkia ollut vuoden 1924 aikana suorittamassa oikeuden ensiksimainituille varkaudesta tai pahoinpitelystä tuomitsemaa ja maaherranviraston jälkimmäisille irtolaisuudesta määräämää vankeusrangaistusta.

Vuoden 1924 kuluessa poistetusta 91 oppilaasta on kansliaosasto saanut seuraavat tiedot:

Opintojaan jatkaa

ammattikouluissa y. m. kurssilla

19

Toimii käytännöllisellä alalla:

puusepäntöissä

4

metalliverstaissa

5

eril. käsityöoppilaana

12

liikeapulaisena

4

renkinä tai palvelijattarena

17

tehdastyöläisenä

8

ulkotyöläisenä

11

muissa toimissa

8

Siirretty kunnalliskotiin

1

Kuollut

2

Yhteensä 91

Alaikäiset lainrikkajat. Poliisi- ja oikeusviranomaisten käsiteltäväksi joutuneita alaikäisiä lainrikkajia oli heidän asiainsa tutkintoaikana lautakunnan hoidossa toimintavuoden kuluessa 9, yhteensä 150 päivää. Näistä on sosiaaliministeriön lastensuojelutoimisto suorittanut valtion osuutena ruokarahoja 1,500 markkaa ja heille varatun hoitolan kunnossapitokustannuksia 14,050 markkaa eli yhteensä 15,550 markkaa.

Lahjoitusrahastot. Lastensuojelulautakunnalle kuuluivat allamainitut lasten hyväksi lahjoitetut, rahatoimikonttorin hoidossa olevat rahastot, joiden pääoma ja käytettävissä olevat korkovarot joulukuun 31 p:nä 1924 nousivat seuraaviin määriin: Adolf Holmgrénin lahjoitusrahasto turvattomille äideille ja lapsille, pääoma 39,845 markkaa ja käytettävissä olevat korkovarot 3,812:25 markkaa; Lars Albert Grönholmin rahasto Helsingin turvattomille lapsille, pääoma 5,686 markkaa ja käytettävissä olevat korkovarot 1,371:82 markkaa; Bergman puolisoitten lahjoitusrahasto jatko-opetuksen hankkimiseksi turvattomille lapsille, pääoma 61,000 markkaan ja käytettävissä olevat korkovarot 4,717:45 markkaa.

Tässä yhteydessä mainittakoon, että toukokuun 20 p:nä 1921 tehdyllä keskinäisellä testamentilla ovat aviopuolisot Gustaf ja Maria Hyvönen lahjoittaneet lastenkodin perustamiseksi ja ylläpitämiseksi hätääkärsiville suomea tai ruotsia puhuville lapsille osittain rahassa ja osittain kiinteistöosakkeissa melkoisen omaisuuden, josta jo on kaupungin hallussa 1,680,793:56 markkaa ja joka testamentin mukaan rouva Hyvösen kuoltua tulee vielä huomattavasti lisääntymään. Kaupunginvaltuuston vahvistaman ¹⁾ johtosäännön mukaisesti hoitaa tämän lastenkodin hallintoa lastensuojelulautakunnan valvonnan alainen viisijäseninen johtokunta, jonka lautakunta valitsee kolmeksi vuodeksi kerrallaan.

Uusia rakennuksia ja suurempia korjaustöitä. Toimintavuoden aikana kaupungin lastenhuoltolaitoksissa suoritetuista rakennus- ja korjaustöistä mainittakoon vastaanottokodin rakennusten ulkomaalaus ja pihamaan aitaus, uusi työväen asuntorakennus, keittiön ja navetan kuntoonlaittaminen sekä vesi- ja viemärijohto Ryttylässä, tyttöjen asuntolan laajennus Toivolassa, palokalustovaja Bengtsärissa, pikkulasten pesuhuoneen järjestäminen Kullatorpassa ja muonamiesten asuinrakennusten kuntoonlaittaminen Toivoniemellä. Näihin sekä tavanmukaisiin vuosikorjauksiin eri lastenkodeissa ja kasvatustilaisuuksissa käytettiin rakennuskonttorin menoarvioon merkittyyjä määrärahoja yhteensä 385,177:43 markkaa. Kun tähän lisätään lautakunnan omista määrärahoista erinäisiin pienempiin korjaustöihin y. m. suoritettut 248,773:03 markkaa, tekevät kaupungin lastenhuoltolaitosten ja niihin kuuluvain maatalousrakennusten kunnossapitokustannukset vuonna 1924 yhteensä 633,950:46 markkaa. Siitä suorittanee valtio 40 % kasvatustilaisuuksien muista paitsi maatalouteen kuuluvien rakennusten kunnossapidosta johtuneista kustannuksista, jotka olivat 138,106:51 markkaa. Laitosten maatalouskirjanpidossa oli voitto- ja tappioutilille merkitty 138,697:82 markkaa, joten siis kunnan osuus yllämainittuihin rakennus- ja korjauskustannuksiin oli 357,146:13 markkaa.

Turvattomain lasten osasto työskenteli edelleen kahtena alajaostona, joista toinen huolehti aviottomista ja toinen köyhäinhoidollisista lapsista. Aviottomain lasten jaoston toimihenkilöiden tärkeimpänä tehtävänä on ollut aviottomain lasten tiedusteleminen ja luettelominen, valmistavan tutkimuksen toi-

¹⁾ Valt. pöytäk. 10. 12. 5 §.

meenpano lapsiin ja niiden äiteihin nähden, lasten sijoittaminen hoitokoteihin, hoidon valvominen, äitien opastaminen lasten hoidossa, isyyden tutkiminen ja elatussopimuksien tekeminen sekä elatusavun periminen. Jaoston huostaan otettujen, valvonnan tai tiedustelun alaisten lasten luku oli seuraava:

	Alle 2 vuoden. 2—17 vuotiaita.		Yhteensä.
Edelliseltä vuodelta jäljellä olevia	396	2,123	2,519
Uusia hoidokkeja	268	80	348
Poistettuja	89	493	582
Jäljellä vuoteen 1925.....	378	1,907	2,285

Luetteloista poistettujen suhteellisesti suurempi luku ja siitä johtuva luetteloitujen lasten huomattava väheneminen edelliseen vuoteen verrattuna aiheutuu siitä, että kyseessäolevan toimintavuoden aikana toimitetussa asiakirjojen tarkistuksessa poistettiin luetteloista sellaiset lapset, joiden kanssa ei ole voitu päästä kosketuksiin pitkiin aikoihin, koska heidän olinpaikkaansa ei tunneta.

Valmistavan tutkinnon uuden aviottomain lasten luetteloon merkityn lapsen äidin kanssa on toimittanut naistarkastaja. Siinä on merkitty tarpeelliset tiedot lapsesta, äidistä ja isästä sekä ne todisteet, mitä äiti voi esittää isyyden selvillesaamiseksi. Näihin tietoihin perustuvat allaolevat yhdistelmät, jotka valaisevat vuoden lopussa jäljellä olevien lasten vanhempain siviilisäätystä iäkää sekä ammattia tai säätystä:

Äitien siviilisäätty:		Isien siviilisäätty:	
Naimattomia	1,949	Naimattomia	1,252
Leskiä tai laillisesti eronneita	125	Leskimiehiä tai laillisesti eronneita	106
Naineita	66	Naineita	194
Tuntematon	145	Tuntematon	733
<hr/>		<hr/>	
Yhteensä	2,285	Yhteensä	2,285

Äitien ikä:		Isien ikä:	
14—15 vuotiaita	3	16—20 vuotiaita	80
16—20 »	232	21—25 »	398
21—25 »	667	26—30 »	353
26—30 »	505	31—35 »	180
31—35 »	357	36—40 »	137
36—40 »	136	41—50 »	82
41— »	55	51— »	20
Tuntematon	330	Tuntematon	1,035
<hr/>		<hr/>	
Yhteensä	2,285	Yhteensä	2,285

Äitien ammatti:		Isien ammatti:	
Palvelijattaria	770	Ulkotyöläisiä	196
Tehtaissa työskent. naisia ..	490	Tehdastyöläisiä	579
Ompelijattaria ja modisteja ..	191	Käsityöläisiä	327
Konttoristeja ja myymäläapulaisia	167	Sotilaita ja aliupseereja	126
Ulkotyöläisnaisia	159	Konttoristeja ja myymäläapul.	119
Pesijättäriä ja siivoojattaria ..	104	Pikkuelink.harj. y. m. palv. miehiä	108

Tarjoilijattaria	56	Renkejä ja ajomiehiä	105
Kylvettäjiä ja hieroja	19	Virkamiehiä, suurliikkeen harj.	62
Kaupustelijoita y. m. pikkuelinkeinon harj.	17	Talonpoikia y. m.	52
Sairaanhoitajattaria	11	Merimiehiä	51
Raitiovaunun konduktöörejä	8	Poliiseja	30
Ilman varsinaista tointa olevia	293	Opiskelijoita	27
		Upseereja	17
Yhteensä	2,285	Raitiovaununkuljettajia	16
		Taiteilijoita	12
		Viinureita	7
		Ilman varsinaista tointa olevia	451
		Yhteensä	2,285

Lasten sijoittamisessa äitejä avustivat naistarkastajat, jotka yksityisesti kyselemällä ja sanomalehdissä ilmoittamalla koettivat hankkia kasvatuskoteja etupäässä yksityisten hyväntekeväisyysyhdistysten ylläpitämissä lastenkodeissa. Vallitseva asuntojen puute sekä suuret hoitokustannukset — 300—400 markkaa kuukaudelta — tuottivat varattomille äideille suuria vaikeuksia lastensa sijoittamisessa.

Aviottomain lasten hoitoa valvoivat naisopastajat, jotka pitkin vuotta kodeissa käyden seurasivat lasten ruumiillista ja henkistä kehitystä sekä antoivat äideille ohjeita lasten käsittelemisessä ja hoidossa. Määrätyissä tapauksissa he veivät lautakunnan kasvattilastenhoitoa valvovan lääkärin mukanaan kasvatuskotiin, varsinkin silloin, kun lapsen ruumiillinen kehitys oli sellainen, että opastajat katsoivat hänen olevan erikoishoidon tarpeessa. Opastajat, joiden kodeissakäyntien luku vuonna 1924 nousi 8,378:an, joista 1,630 turhaankäyntiä ja 6,748 todellista tarkastuskäyntiä, antoivat toiminnastaan seuraavat tiedot:

Äitinsä luona olevat lapset saivat: Kasvatusäidin luo sijoitetut lapset saivat:

	Luku.	%.		Luku.	%.
hyvän hoidon	1,827	44.2	hyvän hoidon	1,489	57.1
suhteell. hyv. hoid. ..	2,194	53.0	suhteell. hyv. hoid. ..	1,099	42.1
epättydyttäv. hoid. ..	117	2.8	epättydyttäv. hoid. ..	22	0.8
Yhteensä	4,138	100.0	Yhteensä	2,610	100.0

Äidin koti oli:

hyvässä kunnossa	1,939	46.9
suht. hyv. kunnossa ..	2,120	51.2
epättydytt. kunnossa ..	79	1.9
Yhteensä	4,138	100.0

Kasvatusäidin koti oli:

hyvässä kunnossa	1,687	64.6
suht. hyv. kunnossa ..	901	34.5
epättydytt. kunnossa ..	22	0.9
Yhteensä	2,610	100.0

Jaoston hoidokeista kuoli vuoden 1924 kuluessa 48, joista kuollessaan oli:

Äidin hoidossa	8	Kasvatuskodissa	9
Sairaalassa	18	Kunnalliskodissa	3
Lastenkodissa	3	Tuntem. paikassa	7
		Yhteensä	48

Kuolleista lapsista oli 21 lasta alle 1 vuoden, 9 lasta 1—2 vuotiaita, 2 lasta 2—3 vuotiaita, 3 lasta 3—4 vuotiaita ja 13 lasta 4—17 vuotiaita. Lasten jakautuminen kuolemansyyn mukaan näkyy allaolevasta yhdistelmästä:

Keuhkokuume	7	Synnynnäinen syfilis	1
Tub. aivokalvontulehdus	6	Tapaturma	1
Vatsa- ja suolikatarri	4	Thymusrauhasen laajentuminen	1
Keuhkotauti	2	Mätää aivoissa	1
Influensa	2	Äiti ottanut hengiltä	1
Henkikatarri	1	Syy tuntematon	20
Synnynnäinen heikkous	1		
		Yhteensä	48

Alle vuoden vanhojen lasten kuolevaisuus muihin edellämainittuihin kuolleisiin alaikäisiin verrattuna oli 43.8 %.

Isyyden lopullisen selvittämisen toimitti lastenvalvoja niiden tiedonantojen johdolla, joita äidit olivat antaneet lastensa isistä. Nämä selvittelyt tapahtuivat tavallisesti yhteisten neuvottelujen kautta, joita lastenvalvoja piti vanhempien kanssa. Useimmassa tapauksessa johtivat neuvottelut sovintoon, jolloin lasten elättämisestä tehtiin kirjalliset elatussopimukset, jotka holhouslautakunta aviottomista lapsista annetun lain nojalla vahvasti noudatettavaksi. Riidanalaisissa tapauksissa jätettiin elatusasia oikeuden ratkaistavaksi ja muutamissa tapauksissa täytyi asia todistajien puutteessa jättää sikseen. Toisilla paikkakunnilla asuviin isiin nähden käytettiin isyyden selvittämisessä sen paikkakunnan lastenvalvojan apua, missä eläkettä kaipaavan lapsen isä oleskeli. Samanlaista vuoropalvelusta sai Helsinginkin lastensuojelulautakunnan lastenvalvoja suorittaa vastaavissa tapauksissa. Lastenvalvojan suorittama työ sekä saavutukset isyyden selvittämisessä ilmenevät allaolevasta tilastosta:

Isyys selvitetty	170
Todistuksen puutteessa rauenneita tapauksia	6
Selvitys jatkui vuoden päätyessä	88
	Yhteensä 264

Aikaansaatuisten sopimusten yhteismäärä oli 196, joista 170 tehtiin henkilöisesti kansliassa ja 26 kirjevaihdon kautta. Vuonna 1924 oli 47 tapausta tuomioistuimen käsiteltävänä: näistä ratkaistiin vuoden kuluessa 35, kun taas 12 jätettiin ratkaisematta seuraavaan vuoteen. Muiden paikkakuntain lastenvalvojen lähetettiin 89 kirjettä. Helsingissä asuvien isien kanssa tehtiin muiden paikkakuntain lastenvalvojen anomuksesta sopimuksia 14 tapauksessa.

Lastensuojelulautakunta peri kertomusvuonna elatusavustuksia ¹⁾ 373,392: 38 markkaa, joista 318,248: 53 markkaa oli isien ja 55,143: 85 markkaa äitien suorittamia avustuksia. Varattomien äitien ja heidän lastensa tilapäiseksi avustamiseksi oli lastenvalvojen käytettäväksi varattu 60,000 markan määräraha, josta 49,945: 06 markkaa vuoden kuluessa käytettiin. 226 tapauksessa myönnettiin avustusta; avustusten keskimääräinen suuruus oli 111 mark-

¹⁾ Tähän summaan eivät sisälly niiden isien ja äitien avustukset, jotka asuvat yhdessä ja hoitavat lapsensa eivätkä ne isät, jotka maksavat suoraan äideille lapsiensä eläkkeet. Edellisiä on lastenvalvojan luettelossa 242 ja jälkimmäisiä 153 paria.

kaa, pienin annettu avustus oli 3:05 markan ja suurin annettu avustus 350 markan suuruinen. Vaatekappaleitten valmistamiseksi lapsille käytettiin 24,300 markkaa. Jaoston käytettävänä oli myöskin Adolf Holmgrenin lahjoitusrahaston korkovaroja 3,296: 30 markkaa, josta jaettiin pieniä keskimäärin 100 markan suuruisia kehotuspalkintoja lapsensa hyvin hoitaneille imettävälle äideille. Näitä palkintoja annettiin 17, ja niiden suuruus vaihteli 50:stä 200 markkaan.

Kertomusvuonna oli lastenvalvojan holhouksen alaisena 42 lasta, joista 32 edelliseltä vuodelta siirtyneitä.

Vuoden 1924 aikana voitiin yhteensä 9 aviotonta lasta sijoittaa ottolapsiksi hyvin lapsirakkaisiin perheisiin. Näistä antoivat äidit vapaaehtoisesti luovutussitoumukset.

Lasten-, turva- ja koulukodit. Johtajattarena Oulunkylän pikkulastenkodissa oli neiti E. Boström, avustaen häntä 10 lastenhoitajatar, ompelijatar, keittäjä ja 2 palvelijaa.

Kullatorpan lastenkodin johtajattarena toimi rouva E. Ahlgren, ollen hänen apunaan 5 vakinaista ja 1 tilapäinen hoitajatar sekä ompelija, keittäjä ja 2 palvelijaa.

Toivolon turvakodin johtajana oli kansakoulunopettaja K. A. Kurkela, luokkaopettajattarena neiti A. S. Wecksell ja luokkaopettajana marraskuun 1 p:stä alkaen V. Uusivirta, avustaen heitä alemman kansakoulun oppilaitten ja heikkolahjaisten opetuksessa rouva L. Kurkela, joka samalla toimi lastenhoitajattarena. Näitä paitsi työskenteli tässä laitoksessa 4 muuta lastenhoitajatar, emännöitsijä, käsitöidenopettaja, ompelija, keittäjä, 3 palvelijaa, suutari sekä puutarhan ja maatalouden hoitoon tarvittavat henkilöt.

Lastenkotien silmälläpidosta huolehti lähinnä lastensuojelulautakunnan lastenhuoltotarkastaja, joka apulaisineen kodeissa käyden tarkkaili lasten hoitoa ja kasvatusta. Lasten terveydellisen puolen valvonta sekä ruokajärjestyksen määrääminen näissä kodeissa kuului lautakunnan lääkäreille, joiden toiminnasta tehdään selkoa tämän kertomuksen siv. 24. Taloudenhoidossa on Oulunkylän ja Kullatorpan lastenkotien johtajattaria avustanut johtaja K. A. Kurkela.

Lasten sijoituksessa lastenkoteihin noudatettiin edelleen sitä periaatetta että samalla ikä- ja kehityskaudella olevat lapset, mikäli mahdollista, sijoitettiin samaan lastenkotiin. Eri kotien kesken jakautuivat lapset siten, että 0—3 vuotiaat olivat sijoitettuna Oulunkylän lastenkotiin, 3—7 vuotiaat Kullatorpan lastenkotiin ja 7—16 vuotiaat Toivolon turvakotiin ja koulukotiin. Oulunkylän pikkulastenkodissa vallitsevan tilanahtauden takia täytyi kuitenkin osa 3 v. nuoremmista lapsista sijoittaa toistaiseksi Kullatorppaan, mikä suuressi vaikeutti tämän lastenkodin toimintaa. Toivolon turvakodissa oli toiminnassa täydellinen ala- ja yläkansakoulu sekä heikkolahjaisempia varten erikoinen apuluokka. Koulukotiin sijoitetut lapset kävivät kaupungin kansakouluissa.

Vuonna 1924 otettiin koteihin ja erosi niistä seuraavat määrät lapsia:

	Oulun- kylän lasten- koti.	Kulla- torpan lasten- koti.	Koulu- koti.	Toi- vola.	Yh- teensä.	Näistä: poikia.	tyttöjä.
Vuodelta 1923 hoitoon jääneitä . . .	36	44	32	89	201	132	69
Vuoden 1924 aikana hoitoon otettuja	92	114	114	128	448	244	204
Yhteensä	128	158	146	217	649	376	273

Näistä:	Oulun- kylän lasten- koti.	Kulla- torpan lasten- koti.	Koulu- koti.	Toi- vola.	Yh- teensä.	Näistä: poikia, tyttöjä.	
luovutettiin vanhemp. hoitoon	11	31	43	54	139	89	50
» toisen kunnan hoitoon	5	7	—	6	18	7	11
sijoitettiin yksityishoitoon	10	45	35	29	119	67	52
lähetettiin lastenhuoltolaitoksiin ..	21	11	16	6	54	23	31
» toiseen laitokseen	7	3	6	29	45	25	20
» sairaalaan	32	16	1	1	50	25	25
Yhteensä poistettuja	86	113	101	125	425	236	189
Vuoteen 1925 jääneitä	42	45	45	92	224	140	84

Vuoden kuluessa lastenkoteihin otetuista uusista hoidokeista oli 123 asunnottomaksi jääneiden vanhempain lapsia.

Yksityishoitoon annettavia lapsia koetettiin, mikäli mahdollista, sijoittaa sukulaistensa luokse asumaan. Hoitokotien sopivaisuudesta hankittiin aina paikallisten asiamiesten tai köyhäinhuoltolautakuntain välityksellä tarkat tiedot. Samoin on lasten hoitoa niissä koitettu valvoa tarkastuksien kautta, joita lautakunnan paikallisasiamiehet tai muut luotettavat henkilöt neljästi vuodessa toimittivat, latien kustakin tarkastuksesta erikoisen selostuksen sosialimministeriön köyhäinhuoltotoimiston tähän tarkoitukseen hyväksymille kaavakeille. Myöskin lastenhuoltotarkastajan apulainen koetti eri seuduille tekeillä tarkastusmatkoilla valvoa, että kasvatusta ja hoitoa kasvatuskodeissa on lasten ikä- ja kehityskautta vastaava. Yleensä ovat kasvatuskodit olleet tyydyttäviä, sillä ainoastaan 12 tapauksessa oli lautakunta huonon hoidon takia pakoitettu muuttamaan lapsen uuteen kasvatuskotiin. Kaikki kouluiässä olevat hoitolapset saivat käydä kansakoulua, josta johtuvat koulumatkat lautakunta suoritti.

Paikallismiehinä toimivat rouva A. Charpentier Espoossa, neidit M. Hoffman Kirkkonummella, V. Boxström Siuntiossa, ja M. Malmgren Vihdissä, rouva M. Ekholm Helsingin pitäjässä, neidit H. Savimaa Tuusulassa ja A. Lindén Sipoossa, rouva S. Halmekytö Janakkalassa, neiti M. Kielomaa Nurmijärvellä, rouva S. Karhula Vähässäkyrössä, neiti A. Leppänen Alavudella, rouva L. Närvi Koskella T. l., herra F. Haapakallio Marttilassa sekä rouvat E. Halonen Lapinlahdella ja A. Kukkonen Joroisissa.

Turvattomien lasten osaston clätteelle antamien lasten vaihtuminen näkyvästi allaolevista luvuista:

	Kaupunkiin sijoitettuja.	Maaseudulle sijoitettuja.	Yksityishoitoon sijoitettuja yhteensä.
Vuodelta 1923 hoitoon jääneitä	505	1,026	1,531
Vuoden kuluessa hoitoon otettuja	177	360	537
Yhteensä	682	1,386	2,068

Näistä:

siirrettiin toiseen sijoituspaikkaan	27	30	57
luovutettiin vanhempainsa hoitoon	60	102	162
» toisen kunnan hoitoon	7	1	8
» köyhäinhoidolle	—	1	1

	Kaupunkiin sijoitettuja.	Maaseudulle sijoitettuja.	Yksityishoitoon sijoitettuja yhteensä.
otettiin lastenkotiin	24	39	63
» kasvatuslaitokseen	—	15	15
» toiseen laitokseen	3	2	5
poistettiin työkykyiseksi tultuaan	32	69	101
kuoli	5	4	9
Yhteensä poistettuja	158	263	421
Vuoteen 1925 jääneitä	524	1,123	1,647

Näistä oli:

poikia	233	572	805
tyttöjä	291	551	842

Sotaorpoja oli kaikista hoitolapsista yhteensä 241.

Maaseuduille hoitoonannettujen lasten sijoitusalueet selviävät seuraavasta luettelosta:

	Vuodel- 1923 jäänei- toon otet- tä.	Vuonna 1924 hoi- tuja.	Vuon- na 1924 pois- tettuja.	Vuo- teen 1925 jäänei- tä.		Vuodel- 1923 jäänei- toon otet- tä.	Vuonna 1924 hoi- tuja.	Vuon- na 1924 pois- tettuja.	Vuo- teen 1925 jäänei- tä.
Espoo	118	57	34	141	Koski T. l. . .	8	—	1	7
Kirkkonum- mi	66	9	12	63	Marttila . . .	4	—	1	3
Siuntio	51	7	6	52	Lapinlahti . .	5	3	1	7
Vihti	111	28	21	118	Joroinen . . .	3	2	—	5
Helsingin pit.	98	22	30	90	Droppen (las- tenkoti) . .	—	102	22	80
Tuusula	64	13	13	64	Eri kunnat ¹⁾	356	95	94	357
Sipoo	67	12	10	69	Yhteensä	1,026	360	263	1,123
Janakkala . .	7	2	3	6	Näistä:				
Nurmijärvi . .	49	7	12	44	poikia	522	181	131	572
Vähäkyrö . .	18	1	3	16	tyttöjä	504	179	132	551
Alavus	1	—	—	1					

Lasten terveydellinen tila yksityisissä hoitokodeissa oli tyydyttävä. Lautakunnan kansliasta annettiin tosin vuoden kuluessa yhteensä 92 maksusitoumusta eri sairaaloihin, mutta tämä luku koskee kaikkia lautakunnan hoidokkeja. Maaseutupiläjiin sijoitetut lapset saivat tarpeen vaatiessa apua paikallisilta lääkäreiltä ja tästä aiheutuneet kustannukset suoritettiin hoitomaksutilityksien yhteydessä.

Yksityiskoteihin suoritettut hoitomaksut ovat vaihdelleet lasten iästä, hoitopaikasta, kasvatusvanhempain sukulaisuudesta y. m. asiaan vaikuttavista seikoista riippuen, kaupungissa 180 markasta 300 markkaan ja maaseutupiläjissä 50 markasta 250 markkaan lasta kohden kuukaudessa, heiden keskimäärin lähes 2,100 markkaa vuodessa. Laskettuna tähän lisäksi vieraiden kuntien velkomat koulumaksut sekä sairashoitokustannukset ja vaateavustukset, ovat lautakunnan yksityishoitoon sijoittamat n. 1,600 lasta tulleet maksamaan

¹⁾ Näillä tarkoitetaan kuntia, joihin ei ole asetettu erityisiä asiamiehiä, vaan joissa lapset ovat asianomaisten köyhäinhoitoviranomaisten silmälläpidon alaisia.

yhteensä ¹⁾ 3,489,977 markkaa eli keskimäärin 2,181:25 markkaa kutakin lasta kohden.

Nuorisonhuolto-osasto. Toimintavuoden kuluessa on osastolle ilmoitettu koulusta poisjäämisen takia 518 lasta. Näistä palasi kansakouluun 144. Suoritetut tutkimukset osoittivat, että muut lapset olivat keskeyttäneet koulunkäyntinsä seuraavista syistä:

Kävivät oppikoulua	37
» iltakoulua ja olivat samalla ansiotyössä	12
Olivat ansiotyössä	64
» muuttaneet paikkakunnalta	172
Oli kuollut	1
Sairauden takia.....	38
Ratkaisua odottava tapaus	1
Esitetty otettavaksi lautakunnan hoitoon	41
Tuntematon syy	8
	Yhteensä 374

Toimintavuonna oli osaston käytettävänä 7,500 markan suuruinen määräraha rautatielippujen hankkimiseksi varattomille lapsille, jotka lähetettiin maalle viettämään kesää siellä asuvien omaistensa luona. Köyhäinhoidon mainittuja lippuja lapsilleen anoneiden vanhempien varattomuudesta antaman lausunnon perusteella jaettiin 135 lapselle ja joissakin tapauksissa heidän saattajilleenkin, yhteensä 248 meno- ja paluulippua.

Niille lapsille, joilla ei ollut sukulaisia maaseudulla, toimitti osasto kirjellisten liedustelujen ja sanomalehti-ilmoitusten avulla kesäkoteja, jossa työssä kenraali Mannerheimin lastensuojeluliitto anoi hyväntahtoista apuansa tarjoamalla 29 kesäkotia osaston käytettäväksi. Kaikkiaan sai täten 216 lasta ilmaisen kesänviettopaikan. Kesäkoteihin lähetettyjen lasten ikä vaihteli 6—15 vuoteen; useimmat olivat yli 10 vuoden.

Osasto hoiti kertomusvuonnakin lautakunnan käytettäväksi luovutettua viljelysmaata Kuntähdessä. Tämä alue jaettiin viljelyspalstoina sellaisille huonoissa asunto-oloissa eläville köyhille perheille, joissa on useita lapsia, tarkoituksessa, että lapset auttamalla vanhempiaan näiden palstojen viljelemisessä ja hoidossa saisivat sopivaa kesäaskartelua raittiissa ulkoilmassa. Tällaisia palstoja jaettiin 118 kpl ja oli niitä saaneiden perheiden yhteinen lapsiluku 435. Tämän lisäksi seuraavat yhdistykset järjestivät yhteensä 233 lapselle koulupuutarhatoimintaa, jota osasto valvoi ja jota varten kaupunki myönsi avustusta: Helsingin opettajaliitto 105 suomenkieliselle lapselle; Arbetets vännen 22 ruotsinkieliselle lapselle; Finlands svenska folkskolläro- och lärarinneförening nimisen yhdistyksen Helsingin piiri 52 ruotsinkieliselle lapselle sekä Helsingin nuorten miesten kristillinen yhdistys 54 kengänkiilottajapojalle. Niissä lapset viljelivät opettajan johdolla juurikasveja, vihanneksia ja kukkia saaden syksyllä sadon omakseen. Työn lomassa urheiltiin ja käytiin uimassa.

Valtuuston tarkoitukseen myöntämällä määrärahalla järjesti nuorisonhuoltaja kaupungissa kesäänsä viettäville nuoremmille lapsille kaksi leikkikenttää. Toinen kenttä sijaitsi Eläintarhassa Borgströmin patsaan edustalla

¹⁾ Köyhäinhuoltolautakunnan maksukykyisiltä vanhemmilta takaisin perimää korvauserää ja valtiolta sotaorpojen huollosta saatua avustusta lukuunottamatta.

olevalla nurmikolla ja toinen Vallilassa lähellä Pakaankadun ja Sturekadun risteystä. Lasten lukumäärä nousi Eläintarhan kentällä 359:än, ollen alin määrä 30, korkein määrä 150 ja keskimäärä 65 lasta kutakin toimintapäivää kohden. Vallilan kentälle oli ilmoittautunut 250 lasta ja oli siellä alin osanottajain määrä 35, korkein määrä 100 ja keskimäärä 60 kutakin päivää kohden. Leikkikenttien ohjelmissa oli erilaisia laulu- ja liikuntoleikkejä, urheiluharjoituksia ja kilpailuja urheilumerkkien saamiseksi, satujen kertomista, uintimatkoja, retkeilyjä y. m. s.

Aikakäisten katuammattilaisten toiminnan järjestely ja silmälläpito kuuluu nuorisonhuoltajan tehtäviin ja on hän tässä asiassa ollut yhteistoiminnassa näiden ammattilaisten vakinaisten kaitsijain kanssa. Kengänkiillottajiksi pyrki 114 poikaa, joista hyväksyttiin 80. Näistä oli kansakoulun läpikäyneitä 9, kansakoulussa vielä olevia 67, kansakoulun jatkoluokan oppilaita 2 ja oppikoululaisia 2. Näiden vanhempain kanssa pidettiin yhteinen neuvottelutilaisuus ja sen lisäksi järjestettiin pojille 29 ohjelmallista kokousta. Kokousten ohjelmat ovat sisältäneet uskonnollisia puheita, isänmaallisia ja sivistäviä esitelmää sekä laulua, soittoa, leikkilisiä esityksiä y. m. Sitäpaitsi on pantu toimeen 23 jalkapalloharjoitusta ja 1 jalkapallokilpailu sekä 12 veneretkeä. Urheilutilaisuuksiin ja veneretkiin otti osaa keskimäärin 14 poikaa tilaisuutta kohden. Tämän lisäksi järjestettiin pojille automatkoja, joissa oli mukana 30 poikaa kerrallaan ja 1 laivamatka, jossa oli 60 osanottajaa. Kuten jo mainittiin, otti 54 kengänkiillottajaa loma-aikoinaan osaa puutarhatyöskentelyyn Kuntähden vainiolla. 13 kiillottajapojalle on hankittu vakinaiset työpaikat kesätoiminnan päätyttyä. Poikain ansiot kesän ajalta (touko-lokakuulta) tekivät yhteensä 295,712:45 markkaa eli keskimäärin 3,696:40 markkaa kutakin poikaa kohti. Parhaan tuloksen saavuttanut kengänkiillottajapoika ansaitsi koko kesän aikana 7,197 markkaa.

Alle 16 vuotiaita sanomalehtimyyjiä oli 18. Näille järjestettiin 46 voimistelua- ja 14 jalkapallotilaisuutta, 2 urheilukilpailua, 2 hiihtoretkeä, 1 hiihtokilpailu, 1 sisäsestaruuskilpailu, joulujuhla sekä 2 muuta juhlatilaisuutta. Viikon kestäväällä kesäleirillä oli mukana 6 poikaa kutakin päivää kohden. -- Käytöksen ojentamiseksi annettiin 10:lle sanomalehtipojalle varoitus vanhempien läsnäollessa.

Liikkuessaan kaupungilla on nuorisonhuoltaja vuoden 1924 aikana tavannut 28 kerjäävää lasta. Nämä ovat kaikki olleet hyvin köyhistä kodeista ja on heidät ilmoitettu köyhäinhuoltokunnalle kotiolojen tutkimista varten. Muutamissa tapauksissa neuvotteli nuorisonhuoltaja myös lasten vanhempain kanssa.

Ansion puutteesta johtuvan kulkurielämän vastustamiseksi on nuorisonhuoltaja lukuisten sanomalehtikirjoitusten ja neuvottelujen kautta koettanut hankkia toimipaikkoja työttöminä kuljeksiville nuorukaisille ja onkin hän vuoden aikana onnistunut välittämään työtä 54:lle nuorelle tytölle ja pojalle.

Valtuuston päätöksen ja ohjesääntönsä määräysten mukaan tulee lastensuojelulautakunnan valvoa yksityistä lastensuojelutyötä, mikäli sitä avustetaan kunnan varoilla. Tämä valvontatyö kuului lähinnä nuorisonhuolto-osastolle ja olivat sen silmälläpidon alaisina vuonna 1924, aikaisemmin selostetun puutarhatyöskentelyn ja leikkikenttätöiminnan lisäksi, seuraavat lastenkodit ja työtuvat:

Helsingin nuorten naisten kristillisen yhdistyksen ylläpitämä tyttöjen työtupa; Helsingin nuorten miesten kristillisen yhdistyksen työnvälitystoimisto toimettomille pojille; Valkonauha-yhdistyksen ylläpitämä tyttökoti

Kilossa; Helsingin poikakoti nimisen säätiön perustama ammattioppilaskoti; Lasten työkotiyhdistyksen ylläpitämät päiväkodit; Helsingin rouvasväenyhdistyksen lastenkoti Albergassa; Neiti T. Soldanin ylläpitämä Gran-kullan lastenhoito-opisto; ja »Koteja kodittomille lapsille» nimisen yhdistyk- sen perustama lasten vastaanottokoti Huopalahdessa.

Näiden laitosten toimintaa on nuorisonhuoltaja valvonut ja havainnut, että niissä tehdään uhrautuvaa työtä lasten ja nuorison hyväksi.

Nuorisonhuoltaja avusti lastenvalvojaa sellaisten vuosina 1915—21 syntyneiden aviottomien lasten vanhempien olinpaikkojen selvittämisessä, joita ei ole tavattu viime vuosina, toimittamalla kirjeellisesti mainittujen henkilöiden etsiskelyä vierailta paikkakunnilla, sekä useita perunkirjoituksia.

Tulot ja menot. Lastensuojelutoiminnan aiheuttamat menot nousivat vuonna 1924 10,393,289: 14 markkaan, jakautuen seuraaviin eriin:

Lastensuojelulautakunta	Smk	714,250: 46
Kasvatuslaitokset	»	2,767,538: 99
Vastaanotto- ja havainto- sekä ammatti- oppilas- ja koulukodit	»	474,732: 25
Elänteelleanto ja jatko-opetus	»	3,857,971: 06
Toivolan turvakoti	»	898,316: 54
Lastenkodit	»	829,650: 45
Aistiviallisten ja raajarikkoisten lasten opetus	»	29,317: —
Muut lasten hoitokustannukset	»	29,215: 95
Maatilat	»	792,296: 44
Yhteensä	Smk	10,393,289: 14

Rakennuskonttorin tilille on sitäpaitsi viety eräitä lastensuojelulautakunnan alaisten laitosten uutisrakennus-, korjaus- y. m. kustannuksia, joista on saatu seuraavat tiedot:

Oulunkylän lastenkoti	Smk	25,070: 12
Kullatorpan »	»	32,501: 29
Toivolan turvakoti	»	80,732: 02
Vastaanotto- ja havaintokoti	»	33,267: 33
Bengtsärin kasvatuslaitos	»	67,997: 36
Ryttylän »	»	145,609: 31
Yhteensä	Smk	385,177: 43

Lastensuojelutoiminnasta aiheutuneet tulot nousivat vuonna 1924 4,396,573: 05 markkaan, jakautuen seuraaviin eriin:

Kasvatuslaitosten valtionapu	Smk	1,970,726: 76
Tuloja kasvatuslaitosten oppilastöistä	»	55,785: —
Korvausta laitoksissa ja lastenkodeissa hoi- detuista sekä elänteelle annetuista lapsista ..	»	1,149,002: 78
Korvausta oppilaskodin hoidokeista	»	30,690: —
Bengtsärin tila	»	257,870: 25
Toivoniemmen »	»	104,627: 89
Ryttylän »	»	164,954: 11
Toivolan »	»	150,392: 60
Luontoisetuja	»	512,523: 66
Yhteensä	Smk	4,396,573: 05

Jos tulot vähennetään menojen kokonaismäärästä 10,778,466: 57 markasta jää kaupungin kustannuksiksi 6,381,893: 52 markkaa.

Kasvatuslaitoksiin kuuluvien maatilojen liikekirjanpito osoitti Bengtsärin tilalta voittoa 19,013: 96 markkaa, Ryttylän tilalta 67,708: 05 markkaa ja Toivolan tilalta 32,471: 17 markkaa, jota vastoin Toivoniemen tilan hoito tuotti 10,236: 54 markkaa tappiota, riippuen siitä että muonamiesten asuinrakennuksen korjauskustannukset nousivat n. 60,000 markkaan. Maatilojen voitto- ja tappiotili osoitti yhteensä 108,956: 64 markan suuruisen ylijäämän.

Eri laitosten suoranaiset menot, ainoastaan luontoisedut poisluettuina, nousivat seuraaviin määriin:

		Lasta ja päivää kohti.	Lasta ja vuotta kohti.
Oulunkylän lastenkoti	Smk	25: 79	9,438: 98
Kullatorpan »	»	20: 06	7,340: 87
Toivolan turvakoti	»	24: 52	8,974: 03
Vastaanotto- ja havainto sekä koulukoti ..	»	25: 46	9,318: 16
Oppilaskoti	»	14: 75	5,397: 46
Bengtsärin kasvatuslaitos	»	27: 87	10,201: 81
Tavolan »	»	15: 68	5,740: 55
Ryttylän »	»	24: 08	8,814: 91
Laversin »	»	18: 38	6,728: 94
Toivoniemen »	»	21: 38	7,825: 51
Sjötorpin »	»	23: 74	8,689: 53
Vanjoen »	»	17: 85	6,532: 62
	Kaikki Smk	23: 20	8,491: 40

Jos otetaan huomioon myöskin rakennuskonttorin kustannukset laitoksissa teetetyistä töistä, saadaan keskikustannukseksi lasta ja päivää kohti kaikissa laitoksissa 25: 19 ja lasta ja vuotta kohti 9,220: 14 markkaa; jos näistä kustannuksista otetaan pois lastensuojelutoiminnan tuottamat tulot alenevat menot 8: 62 ja 3,154: 02 markkaan.

Lastensuojeluskustannukset, sellaisina kun ne esiintyvät ylläolevassa yhdistelmässä, ovat tosin suuret, riippuen suureksi osaksi siitä, että laitoksissa täytyy käyttää pätevää henkilökuntaa — vastaanottokotiin nähden tulee lisäksi se seikka, että kodin huoneistoa varten laskettu vuokra on otettu kohtuuttoman korkeaksi. Mutta jos nettomenot — poistamatta niistä aviottomain lasten valvomasta, nuorisohuoltajan työstä lasten hyväksi ja yleisistä kansliamenoista johtuneita kustannuksia — jaetaan niiden n. 2,300 lapsen osalle, joiden puolesta lautakunta suoritti ylläpitokustannukset koko vuodelta, tasaantuvat kustannukset ja kaupungin osuus jokaisen lastensuojelulautakunnan huostaansa ottaman lapsen keskikustannuksesta vuonna 1924 nousee ainoastaan noin 2,775 markkaan vuodessa.

Terveystenhoito. Toukokuun 25 ja 29 p:nä toimitti kasvatuslaitosten lääkäri lääketieteellisensiaatti E. O. Lindén tutkimuksen Toivolan turvakodissa. Laitokselle oli hankittu n. k. Weckin huvila ja oli siihen sijoitettu 18 tyttöä. Kodissa oli hoidokkeja kaikkiaan 96. Siellä vallitsi ankara tilanpuute, mikä kuitenkin jossain määrin tulee helpottumaan Weckin huvilassa parillaan toimitettavain lisärakennustöiden kautta. Laitokselle oli suureksi haitaksi sen alueen läpi kulkeva yleinen tie. Pienille pojille luovutettu Lehtolan huvila oli liian lähellä yleistä tietä, joka tällä kohtaa oli sangen vilkasliikenteinen,

jonka tähden huvilaa olisi käytettävä toiseen tarkoitukseen, varsinkin kun siitä puuttui päivähuone eikä pesuhuoneessa ollut tulisijaa. Tutkimuksessa havaittiin usean lapsen tänäkin vuonna olevan vaille lääkarintodistusta. Terveystila oli hyvä. Talvella oli ilmennyt useita influensatapauksia ja keväällä ja kesällä muutamia kymmeniä pussitautintapauksia. Ruokajärjestys oli tyydyttävä. Työjärjestystä ja työn ja vapaa-ajan jakoa vastaan ei ollut muistuttamista.

Kesäkuun 8 p:nä käytiin Sjötorpissa, jossa terveystila ylimalkaan oli ollut hyvä. Kaksi tyttöä oli kuitenkin sairastellut ja huomattiin heidän potevan keuhkotautia. Heidät lähetettiin Helsinkiin Marian sairaalaan, jossa toinen sittemmin kuoli. Mitä toisiin tyttöihin tulee, oli painonlisäys hyvä ja tytöt reippaita ja tyytyväisiä. Ruokajärjestys oli hyvä, samoin työjärjestys. Kaikkiällä vallitsi järjestys ja siisteys.

Kesäkuun 9 ja 29, heinäkuun 28, syyskuun 6 ja marraskuun 1 p:nä kävi lääkäri Bengtsärissa, kolme viimeistä kertaa yhdessä professori V. Grönholmin kanssa, joka seurasi häntä tarkastaakseen laitoksella vallitsevaa trachoomikulkutautia. Syyskuun 6:ntenä ja vielä enemmän marraskuun 1 p:nä tehdyn käynnin aikana voitiin todeta taudin kohtaamisissa pojissa huomattava paraneminen, joka suureksi osaksi johtui heidän saamastaan järkipäisestä hoidosta sittenkun elokuun 25 p:nä oli otettu sairaanhoitajatar. Lääkärin antamia hoitomääräyksiä oli sen jälkeen täsmällisesti seurattu ja marraskuussa tehdyn käynnin aikana todettiin, että ainoastaan 16 pojan oli jäätävä hoidettavaksi ja näistä oli 8 täysin toipuneita. Joka kerta tutkittiin myöskin hoitohenkilökunnan silmät, ja marraskuun 1 p:nä havaittiin johtajan palvelijan potevan trachoomia. Hän oli tosin syyskuun alussa tullut toimeensa kipein silmin, mutta sangen todennäköistä on, että hän jo palvellessaan samassa paikassa enemmän kuin vuotta aikaisemmin oli laitoksesta saanut tartunnan. Terveystila oli ollut sangen hyvä, lukuunottamatta muutamia syyhyntapauksia. Erään pojan todettiin heinäkuussa potevan munuaistuberkulosia ja lähetettiin hänet Marian sairaalaan, missä hän sittemmin kuoli. Ruokajärjestystä vastaan ei ollut mitään huomautettavaa. Professori R. Tigerstedtin laatimaa »sotilasruokaa» oli seurattu päivällisessä, mutta aamiaiset ja illalliset olivat sekä vaihteluun että kaloripitoisuuteen nähden huomattavasti sotilasruokaa paremmat. Sekä keittiö siihen kuuluvine säilytyshuoneineen että ruokahuoneet olivat tilavat, siistit ja hyvässä järjestyksessä. Puku- ja liinavaatevarastot sekä jalkineet olivat riittävät; liina- ja sänkyvaatteita vaihdettiin tyydyttävän usein.

Kesäkuun 14 p:nä tutkittiin kaikki pojat Vanjoella. 3 näistä oli annettu elätteelle. Eräs poika, jossa aikaisemmin oli todettu tuberkuloosista lantioniveltulehdusta, oli huomattavasti parantunut; häntä oli hoidettu Marian sairaalassa ja hänet oli mahdollisesti uudelleen lähetettävä sairaalaan. Märkiviä jalkavammoja huomattiin muutamassa lapsessa, kuitenkin vähemmän kuin ennen, mikä johtui siitä että kipeitä jalkoja hoidettiin huolellisesti. Usealla pojalla oli silmävuotoa. Laitoksessa oli sangen monta debiliä. Ruoka oli hyvää ja vaihtelevaa. Lasten vapaa-aika oli liian niukka, mutta tulitisiin tässä suhteessa tekemään parannus syyslukukauden alusta. Muuten olivat lapset terveitä ja heidän painonlisäännöksensä normaali.

Käydessään kesäkuun 15 p:nä Tavolassa totesi lääkäri, että terveystila laitoksessa oli ollut harvinaisen hyvä ja että kaikki pojat olivat terveitä. Elätteelle annetuista lapsista oli kaksi poikaa suuresti kirpun puremia. Moni lapsi oli ilman lääkarintodistusta ja 1 lapsi kokonaan tutkimatta. Ruoka-

työjärjestystä vastaan ei ollut mitään muistuttamista ja myöskin muut olot olivat kiitettävät.

Kesäkuun 15 p:nä käytiin myöskin Toivoniemellä, missä kaikki hoidokit tutkittaessa havaittiin terveiksi. Sukkulamatoa, jota ennen oli ilmennyt, ei nyt huomattu. Olot laitoksessa olivat kaikin puolin erinomaiset.

Elokuun 10 p:nä tarkastettiin Ryttylän laitos, missä todettiin muutamia yksityisiä pussitaidin tapauksia ja satunnaisia pieniä vammoja. Terveydentila oli vuoden kuluessa ollut hyvä. Laitos oli erinomaisessa kunnossa.

Marraskuun 23 p:nä kävi lääkäri vastaanotto- ja havainto- sekä oppilaskodissa. Terveydentila laitoksissa oli ollut erinomainen, kuitenkin oli kevään ja kesän kuluessa moni lapsi sairastanut pussitautia. Tarkastustilaisuudessa olivat kaikki lapset terveitä ja hyvin hoidettuja. Ruokajärjestys oli hyvä. Muutamalta lapselta puuttui lääkärintodistus. Lapsia ei ollut punnittu säännöllisesti, mutta tehtiin lääkärin kanssa sopimus että heidät tästä lähtien punnittaisiin 4 kertaa vuodessa.

Lääketieteellisensiaatti R. Granholm antoi selostuksen terveydentilasta lastenkodeissa vuonna 1924, josta on tehty seuraava yhdistelmä:

Oulunkylän pientenlastenkodissa oli terveydentila vuoden kuluessa hyvin epätydyttävä, sikäli että siellä ilmeni lukuisia influensa-, henkitorvi- ja keuhkokatarritapauksia. Eristyshuoneen puutteessa leviävät tarttuvat taudit pian useaan lapseen. Erittäin vaikeana riehui influensa, jota monessa tapauksessa seurasi keuhkokatarrin ja -tulehdus. Tämäntapaiset taudit vaikuttavat usein sangen haitallisesti pikkulapsiin, erittäinkin keinotekoisesti ruokittaviin lapsiin, estäen heidän painonlisääntymistään ja kehitystään pitkäksi aikaa. Suuri osa Oulunkylän lastenkodissa hoidetuista lapsista oli heikkoja ja siellä sattui verrattain monta kuolemantapausta. Kesän kuluessa ilmeni useassa lapsessa tarttuvaa, merkivää ihottumaa, joka monessa tapauksessa heikensi sitä potevien voimia. Samaa ihottumaa on ilmennyt aikaisemminkin, tosin ei niin vaikeana. Taudinsyynä voidaan mahdollisesti pitää veden huonoa laatua kesän aikana sekä vedenniukkuutta. Talvella sattui kodissa surullinen tapaus kun rotta, joka oli nakertanut itsensä erääseen makuuhuoneeseen, pääsi puremaan erästä lasta. Sairaalahoidolla paranivat haavat, mutta jäi niistä sangen suuret arvet.

Kodissa vuonna 1924 sattuneet taudintapaukset käyvät selville seuraavasta yhdistelmästä:

	0—1 vuotiaita lapsia.	1—2 vuotiaita lapsia.	Yhteensä lapsia.
Äkillistä maha- ja suolikatarria.....	7	4	11
Pitkällistä » » »	1	1	2
Kaularöyhkää (Angina)	—	1	1
Influensaa	12	16	28
Äkillistä henkitorvenkatarrin	14	14	28
Pitkällistä »	1	—	1
Äkillistä keuhkotulehdusta	5	2	7
Keuhkotuberkulosia	1	—	1
Nenädifteriaa	4	2	6
Korvatulehdusta	1	1	2
Lymfarauhastentulehdusta	1	1	2
Silmän sidekalvotulehdusta	1	—	1
Impetigoa	5	1	6
Riisitautia	2	2	4
Idiotiaa	—	1	1
Rotanpuremaa	1	—	1
Yhteensä	56	46	102

Kuppatautisten lasten osastolla oli hoidettavana 7 synnynnäistä syfilistä sairastavaa lasta, joista 2 oli alle 1 vuoden, muut yli 2 vuoden ikäisiä. Sitäpaitsi hoidettiin osastolla tilapäisesti yhtä 6-vuotiasta tyttöä, joka sairasti gonorrhoea.

Kaikista sairaista lapsista lähetettiin 28 sairaalaan, niistä 17 lasta alle 1 vuoden ja 11 lasta 1—2 vuotiaita. Vuoden varrella kuoli 6 lasta, nimittäin 1 lapsi influenssaan, 4 lasta keuhkotulehdukseen ja 1 lapsi keuhkotuberkuloosiin. Kaikki kuolemantapaukset sattuivat sairaalassa. Iän mukaan jakautuivat kuolleet siten että 5 lasta oli alle 1 vuoden ja 1 lapsi 1—2 vuotias.

Myöskin Kullatorpan lastenkodissa sattui vuonna 1924 lukuisia sairastapauksia. Vuoden alussa ilmeni lukuisia influensatapauksia, osittain sangen vaikeita, joista seurasi korva- ja keuhkotulehdusta sekä yhdessä tapauksessa märkivää keuhkopussintulehdusta. Taudintapaukset jakautuvat eri tautien kesken seuraavasti:

Äkillistä maha- ja suolikatarria	5
Influensaa	41
Äkillistä henkitorvenkatarria	3
» keuhkotulehdusta	4
Märkivää keuhkopussintulehdusta	1
Korvatulehdusta	13
Vesirokkoa	8
Tuhkarokkoa	6
Silmädifferiaa	1
	82

Sairaista lapsista hoidettiin 12 sairaalassa. 1 lapsi kuoli keuhkotulehdukseen.

Kullatorpan lastenkodissa haittasi lääkärin mielestä suuri tilanahtaus. Pienemmässä rakennuksessa oli makuuhuoneiden yhteinen kuutiosisällys n. 111 m³ ja lasta kohden ainoastaan n. 5.5 m³. Jos päivähuone ja eteinen luetaan mukaan, on tilaa henkilöä kohti, hoitajatar mukaanluettuna, 10.3 m³. Ilmavaihto huoneissa oli puutteellinen ja lapset sen johdosta kalpeita. Suuressa rakennuksessa olivat olot hieman paremmat; siellä oli nimittäin makuuhuoneissa ilmaa lasta kohti n. 7.5 m³ ja kaikissa huoneissa yhteensä 12.0 m³.

Ilmaa pitäisi olla n. 15 m³ lasta kohti, mutta kun sijain puute on niin suuri, voidaan tätä vaatimusta tuskin toteuttaa. Kuitenkaan ei pitäisi pienempään rakennukseen sijoittaa useampaa kuin 16 lasta, ja olisi sinne hetimiten järjestettävä tehokkaita ilmavaihtolaitteita.

VIII. Kaupunginkirjasto.

Kaupunginkirjaston hallituksen kertomus vuodelta 1924 ¹⁾ oli seuraavan-
sisältöinen:

Hallituksen kokoonpano. Kirjaston hallitukseen kuuluivat professori A. Wallensköld, puheenjohtajana, professori V. Voionmaa, varapuheenjohtajana, professori H. Bergroth, filosofiantohtori A. H. Bergholm ja kivityömies V. J. Huuskonen. Hallitus kokoontui vuoden varrella seitsemän kertaa.

Henkilökunta. Ylempään palkkaluokkaan kuuluvaan amanuenssinvirkaan Kallion haarakirjastossa, joka virka rouva A. Roschierin edellisen vuoden lopulla sattuneen kuoleman johdosta oli tullut vapaaksi, otettiin maaliskuun 13 p:nä alempaan palkkaluokkaan kuuluva saman haarakirjaston amanuenssi S. Sivén. Täten vapaaksi tulleeseen amanuenssinvirkaan otettiin huhtikuun 28 p:nä ylim. apulainen R. Vainio. Pääkirjaston toinen vahtimestari A. Hemmi sai pyytämänsä eron marraskuun 1 p:nä ja hänen sijaansa otettiin J. A. Lindgren. Hallitus teki kaupunginvaltuustolle esityksen, että ne ylempään palkkaluokkaan kuuluvat amanuenssit, joiden työ oli vaativampaa ja vastuunalaisempaa kuin muiden, muutettaisiin ylempään palkkaluokkaan ja kutsutaisiin ensimmäisiksi amanuensseiksi, mutta evättiin tämä ehdotus.

Pääkirjastoon järjestettiin kirjastokonttori lainanottajien rekisteröimistä, lainakorttien jakamista ja erääntyneiden kirjalainain perimistä varten. Konttori avattiin toukokuun puolivälissä, jonka jälkeen alkoi lainanottajain uusi sisäänkirjoitus. Niinikään perustettiin pääkirjastoon keväällä erityinen lasten lukusali. Aikaisemmin oli lapsilla ainoastaan Kallion haarakirjastossa oma lukusali; pääkirjastossa saivat he lukea huoneessa, missä myöskin nuorisokirjallisuuden lainaaminen tapahtui. Lapsille järjestettiin »satuiltoja» sekä pääkirjastossa että Kallion haarakirjastossa joka viikko marras- ja joulukuun aikana.

Haarakirjastojen huoneistokysymyksen ratkaisua, joka pitkän aikaa oli tuottanut vaikeuksia, koetti kirjastohallitus helpottaa ehdottamalla raha-toimikamarin harkittavaksi, voitaisiinko omaa taloa vaille olevat haarakirjastot sijoittaa kunnan laskuun rakenteilla oleviin rakennuksiin. Kamari antoi sosialilautakunnan ja kirjastohallituksen toimeksi yhdessä valmistella asiaa, erikoisesti silmälläpitäen huoneiston hankkimista Hermannin haarakirjastolle.

Kirjastokurssien järjestämistä varten vuokrattiin valtion kirjastotoimistolle pääkirjaston rakennuksesta kaksi tilapäisesti vapaana olevaa huonetta. Sekä pääkirjastosta että haarakirjastoista luovutettiin huoneistoja yleisiä vaaleja, veroilmoitusten vastaanottoa ja verojen kannantaa varten.

Lainausliike kirjastoissa oli vuoden varrella melkoisen vilkas; se lisääntyi huomattavassa määrässä, varsinkin pääkirjastossa, jossa n. k. avohylly-järjestelmä, joka jo edellisen vuoden lopulla otettiin käytäntöön ruotsalaisen

¹⁾ Kertomukseen liittyvät taulukkotiedot lainausliikkeestä sekä käynneistä lukusaleissa ovat julkaistuna Helsingin kaupungin tilastollisessa vuosikirjassa vuodelta 1925.

ja ulkomaisen kirjallisuuden osastoilla, otettiin vuoden alusta käytäntöön myöskin muilla lainausosastoilla. On mielenkiintoista nähdä, pitääkö yleisö tämän uudistuksen kautta sille osoitettua luottamusta oikeassa arvossa vai tuleeeko väärinkäytöksiä ilmenemään. Kirjastossa kävijöille suotu etu, kun he itse saavat valita itselleen sopivia ja hyödyllisiä kirjoja, on joka tapauksessa silmännähtävä ja valistusnäkökannalta katsoen on sen merkitys sangen tärkeä. Yhdessä suhteessa voi jo todeta tuloksiakin; tietokirjallisuuden lainaus on näet pääkirjastossa lisääntynyt suuremmassa määrin kuin romaanikirjallisuuden lainaaminen.

Kirjavaraston siirron ja uudesti ryhmittelyn vuoksi olivat pääkirjaston lainausastot, ruotsalaisen ja ulkomaisen kirjallisuuden osastoa lukuunottamatta, lyhyehkön ajan suljettuina. Ruotsalaisen ja ulkomaisen kirjallisuuden osasto oli niinmuodoin avoinna 343, suomenkielisen kirjallisuuden osasto 330 ja nuorisonosasto 339 päivää. Kallion haarakirjastossa oli lainauspäivien luku 343, Töölön ja Hermannin haarakirjastossa 304. Vuonna 1923 oli ruotsalaisen ja ulkomaisen kirjallisuuden osasto avoinna 327 sekä suomenkielisen kirjallisuuden osasto ja nuorisonosasto 344 päivää. Kallion haarakirjaston lainausosasto oli avoinna 344, Töölön haarakirjaston 303, ja Hermannin haarakirjaston 299 päivää.

Kirjalainojen lukumäärä vuosina 1924 ja 1923 oli seuraava:

	1924.	1923.
Pääkirjastossa	374,883	340,168
Kallion haarakirjastossa	201,356	196,427
Töölön »	30,281	29,570
Hermannin »	27,895	27,501
Yhteensä	634,415	593,666

Lainain keskimäärä lainauspäivää kohti oli pääkirjastossa 1,093 (989 v. 1923), Kallion haarakirjastossa 587 (571 v. 1923), Töölön haarakirjastossa 100 (97 v. 1923) ja Hermannin haarakirjastossa 92 (92 v. 1923) eli yhteensä 1,872 (1,749 v. 1923). Suurin määrä päivässä annettuja kirjalainoja oli 3,576.

Aikuisille sekä lapsille ja nuorisolle annettujen kirjalainojen välinen suhde käy selville seuraavasta taulusta:

	Kirjalainoja aikuisille.		Kirjalainoja lapsille.		Yhteensä.
	Luku.	%.	Luku.	%.	
Pääkirjasto	273,224	72.9	101,659	27.1	374,883
Kallion haarakirjasto	107,758	53.5	93,598	46.5	201,356
Töölön »	14,420	47.6	15,861	52.4	30,281
Hermannin »	11,763	42.2	16,132	57.3	27,895
Yhteensä	407,165	64.2	227,250	35.8	634,415

Aikuisille annettujen lainojen prosenttiluku oli kertomusvuonna 64,2, mutta 60.8 v. 1923 osoittaen siis huomattavaa nousua. Tämä lisäys oli erikoisen huomattava pääkirjastoon nähden, jossa aikuisten lainausta koskeva prosenttiluku kohosi 67.2:sta v. 1923 72.9:ään v. 1924.

Erikielisen kirjallisuuden lainausta valaisee seuraava taulu:

	Suomenkielinen kirjallisuus.		Skandinavi-lainen kirjallisuus.		Saksan-, ranskan- ja englanninkiel. kirjallisuus.		Yhteensä.
	Absoluutt. luku.	%.	Absoluutt. luku.	%.	Absoluutt. luku.	%.	
Pääkirjasto	166,926	44.5	197,806	52.8	10,151	2.7	374,883
Kallion haarakirjasto	167,760	83.3	33,596	16.7	—	—	201,356
Töölön »	18,374	60.7	11,907	39.3	—	—	30,281
Hermannin »	18,160	65.1	9,735	34.9	—	—	27,895
Yhteensä	371,220	58.5	253,044	39.9	10,151	1.6	634,415

Kun verrataan lainoja vuonna 1923, jolloin kaikilla lainausosastoilla lainaksi annettujen suomenkielisten kirjain prosenttiluku oli 57.4 skandinavi-laisten 41.3 ja muunkielisten 1.3, huomaa että suomenkielisen kirjallisuuden lainaus lisääntyi huomattavasti suuremmassa määrin kuin skandinavi-laisen kirjallisuuden lainaaminen.

Kertomus- ja romaanikirjallisuuden sekä muun kirjallisuuden lainauksen välistä suhdetta valaisee seuraava taulu, jossa myös on otettu huomioon vanhemmille ja nuoremmille henkilöille annettujen lainain välinen ero.

	Kirjalainoja aikuisille.				Kirjalainoja lapsille ja nuorisolle.				Kaikki kirjalainat.			
	Romaani-kirjallisuus.		Muu kirjallisuus.		Kertomus kirjallisuus.		Muu kirjallisuus.		Romaani- ja kertomus-kirjallisuus.		Muu kirjallisuus.	
	Luku.	%.	Luku.	%.	Luku.	%.	Luku.	%.	Luku.	%.	Luku.	%.
Pääkirjasto.....	180,229	66.0	92,995	34.0	70,823	69.7	30,836	30.3	251,052	67.0	123,831	33.0
Kallion haarakirjasto.	72,592	67.4	35,166	32.6	70,437	75.3	23,161	24.7	143,029	71.0	58,327	29.0
Töölön »	11,028	76.5	3,392	23.5	12,963	81.7	2,898	18.3	23,991	79.2	6,290	20.8
Hermannin »	8,186	69.6	3,577	30.4	13,223	82.0	2,909	18.0	21,409	76.7	6,486	23.3
Yhteensä	272,035	66.8	135,130	33.2	167,446	73.7	59,804	26.3	439,481	69.3	194,934	30.7

Kun vertaa näitä lukuja vuoden 1923 tietoihin, jolloin 69.6 % kirjalainoista oli romaanikirjallisuutta ja 30.4 % tietokirjallisuutta, huomaa, että tietokirjojen lainaus jonkun verran lisääntyi sekä absoluuttiseen lukumäärään että suhteellisesti koko lainaukseen nähden. Lisäys aiheutui pääkirjaston lainausliikkeestä, jossa, kuten jo mainittiin, kirjojen järjestely »avoimille hyllyille» aikaansai tietokirjallisuuden lainauksen vilkastumisen. Selvimmin on tämä havaittavissa nuorison lainausosastossa, jossa kertomuskirjallisuuden prosenttiluku aleni 70.6:sta 69.7:ään ja muun kirjallisuuden lainausta osottava prosenttiluku kohosi vastaavasti.

Kirjavaraston eri osastoista lainattujen niteiden luku pääkirjastossa ja haarakirjastoissa käy selville seuraavasta yhdistelmästä:

	Pääkirjasto.	Kallionhaarakirjasto.	Töölönhaarakirjasto.	Hermannin haarakirjasto.	Yhteensä.	%.
I. Uskontoa	3,180	1,173	49	139	4,541	0.7
II. Historiaa ja elämäkertoja	29 493	15,153	1,793	1,896	48,335	7.6
III. Maantietoa, matka- ja kansanelämäkuvauksia	18,305	10,479	1,783	1,284	31,851	5.0
IV. Romaaneja, kertomuksia ja satuja	251,052	143,029	23,991	21,409	439,481	69.3
V. Runoja, näytelmiä, kirjallisuuden, tieteen- ja taiteenhistoriaa	24,831	12,728	1,249	1,476	40,284	6.4
VI. Terveys- ja laskento-oppia, luonnontiedettä, tähtitiedettä, matematiikkaa ja teknologiaa	18,705	8,889	720	787	29,101	4.6
VII. Oikeus- ja valtiotiedettä, yhteiskunnallisia kysymyksiä ja taloutta	7,654	2,887	87	272	10,900	1.7
VIII. Kielitiedettä	5,510	1,163	127	114	6,914	1.1
IX. Filosofiaa, siveysoppia, kasvatusta, urheilua ja muita sekalaisia aineita	16,153	5,855	482	518	23,008	3.6
Yhteensä	374,883	201,356	30,281	27,895	634,415	100.0

Vertailu vuoden 1923 lainaukseen osoittaa, että kirjallisuusosastoista V, VI, VII, VIII ja IX annetut lainat ovat suhteellisesti lisääntyneet, mutta II, III ja IV kirjallisuusosastosta otetut lainat suhteellisesti vähentyneet, kun taas I osastoon kuuluvan kirjallisuuden lainausta koskeva prosenttiluku on pysynyt muuttumattomana.

Kirjakokoelmia annettiin lainaksi Bengtsärin ja Ryttylän kasvatustaloksiin, Fylgian lomakotiin sekä Espoon pitäjässä sijaitseviin Frisansin ja Järvenpään kesäsiirtoloihin.

Vuoden kuluessa lainaksi annetuista kirjoista on 158 palauttamatta; näistä oli 115 lainattu pääkirjastosta, 35 Kallion haarakirjastosta, 3 Töölön ja 5 Hermannin haarakirjastosta.

Lainaussäntöihin tehtiin vuoden alussa sellainen muutos, että suurin sakkomäärä, mikä lainaajan on suoritettava kirjoista, joita ei ole ajoissa palautettu, korotettiin 2:sta 5:een markkaan. Samalla määrättiin, että lainaajan on palkittava vahtimestarin vaivat 2:lla markalla, jos tämän on tarvinnut käydä lainaajalta perimässä eräytyntä kirjaa.

Vuosina 1912—24 kirjoitettiin 86,474 henkilöä lainaajaksi kirjastoon, näistä käytti 26,254 lainaoikeuttaan v. 1924. Vuoden kuluessa kirjoitettiin uusia lainaajia 4,862. Seuraavassa taulussa esitetään lainaajia koskevia tietoja.

	Miehiä.			Naisia.			Lapsia ja nuorisoa.			Kaiken kaikkiaan.
	Ruumiillis. työn tekij.	Muita.	Yhteensä.	Ruumiillis. työn tekij.	Muita.	Yhteensä.	Poikia.	Tytöitä.	Yhteensä.	
<i>Henkilöt, jotka ovat lainanneet pääasiassa suomenkielistä kirjallisuutta.</i>										
Pääkirjasto	1,578	1,205	2,783	1,139	1,285	2,424	1,131	471	1,602	6,809
Kallion haarakirjasto ..	1,295	521	1,816	1,022	677	1,699	1,372	917	2,289	5,804
Töölön » ..	68	44	112	73	69	142	142	112	254	508
Hermannin » ..	138	21	159	97	24	121	243	150	393	673
Yhteensä	3,079	1,791	4,870	2,331	2,055	4,386	2,888	1,650	4,538	13,794

	Miehiä.			Naisia.			Lapsia ja nuorisoa.			Kaiken kaikkiaan.
	Ruunnillis-työn tekij.	Muita.	Yhteensä.	Ruunnillis-työn tekij.	Muita.	Yhteensä.	Poikia.	Tyttöjä.	Yhteensä.	
<i>Henkilöt, jotka ovat lainanneet pääasiassa ruotsinkielistä kirjallisuutta.</i>										
Pääkirjasto	1,307	2,421	3,728	809	3,973	4,782	856	597	1,453	9,963
Kallion haarakirjasto ..	251	176	427	190	301	491	303	199	502	1,420
Töölön » ..	122	48	170	142	60	202	239	127	366	738
Hermannin » ..	59	19	78	41	30	71	93	97	190	339
Yhteensä	1,739	2,664	4,403	1,182	4,364	5,546	1,491	1,020	2,511	12,460
<i>Kaikkiaan lainaajia.</i>										
Pääkirjasto	2,885	3,626	6,511	1,948	5,258	7,206	1,987	1,068	3,055	16,772
Kallion haarakirjasto ..	1,546	697	2,243	1,212	978	2,190	1,675	1,116	2,791	7,224
Töölön » ..	190	92	282	215	129	344	381	239	620	1,246
Hermannin » ..	197	40	237	138	54	192	336	247	583	1,012
Yhteensä	4,818	4,455	9,273	3,513	6,419	9,932	4,379	2,670	7,049	26,254

Vanhempien lainaajien luku lisääntyi melkoisesti, jota vastoin nuorempien luku jonkun verran väheni. Etupäässä ruotsalaista ja ulkomaista kirjallisuutta lainanneiden henkilöiden lukumäärä lisääntyi hiukan enemmän kuin niiden, jotka lainasivat pääasiallisesti suomenkielistä kirjallisuutta. Viimeksimainittu suhde on siihen nähden huomattava, että suomenkielisen kirjallisuuden lainaaminen, kuten jo mainittiin, lisääntyi suuremmassa määrin kuin ruotsalaisen ja ulkomaisen kirjallisuuden lainaus. Suomenkieliset lainaajat käyttivät niinmuodoin kirjastoa innokkaammin kuin ruotsinkieliset. Sivistyneihin yhteiskuntaluokkiin kuuluvien lainaajien luku kohosi huomattavasti.

Lukusalit. Pääkirjastossa oli lasten lukusali puhdistus- ja sisustustöiden takia suljettuna maaliskuun 3 p:stä huhtik. 25 p:än ja yleinen lukusali lattian maalausvuoksi niinkään suljettuna elokuun 25—28 p:nä. Siten oli lasten lukusali avoinna vain 308 päivää ja yleinen lukusali 353 päivää, jota vastoin opintosali ja sanomalehtisali olivat yleisölle avoinna 357 päivää.

Kallion haarakirjastossa oli aikuisten lukusali avoinna 356, sanomalehtisali 357 ja lasten lukusali 339 päivää. Töölön ja Hermannin haarakirjastojen lukuhuoneet sekä Perämiehenkadun 15:ssä oleva lukuhuoneisto olivat avoinna 357 päivää. Viimeksimainittujen lukuhuoneiston päivittäistä aukioloaikaa pidennettiin vuoden alussa sikäli, että sanomalehtihuoneet olivat avoinna yleisölle klo 9:stä a. p. klo 9:ään i. p. ja aikakauslehtihuone klo 6—9 i. p.

Lukusalikäyntien määrä joka, kuten edellisinäkin vuosina, laskettiin ainoastaan pääkirjastossa ja Kallion haarakirjastossa oli kertomusvuonna seuraava:

<i>Pääkirjasto.</i>		<i>Kallion haarakirjasto.</i>	
Opintosali	14,560	Aikuisten lukusali	35,775
Yleinen lukusali	51,902	Lasten »	70,401
Lasten »	28,758	Sanomalehtisali	130,173
Sanomalehtihuoneet	222,709		
Yhteensä	317,929	Yhteensä	236,349

Edellisenä vuonna oli lukusalikäyntejä kaikkiaan pääkirjastossa 268,864 ja Kallion haarakirjastossa 252,628.

Lukusalikäyntien päivittäinen keskimäärä oli vuonna 1924 pääkirjastossa 905, oltuaan 859 vuonna 1923 ja Kallion haarakirjastossa 673, oltuaan 720 vuonna 1923.

Pääkirjaston lukusaleissa ja sanomalehtihuoneissa oli yleisön käytettävissä 217 aikakauslehteä (274 kpl.) ja 67 sanomalehteä (86 kpl.), Kallion haarakirjastossa 87 aikakauslehteä (113 kpl.) ja 34 sanomalehteä (44 kpl.), Töölön haarakirjastossa 34 aikakauslehteä (35 kpl.) ja 17 sanomalehteä (20 kpl.), Hermannin haarakirjastossa 28 aikakauslehteä (1 kpl. kutakin) ja 15 sanomalehteä (16 kpl.) sekä Perämiehenkadun lukuhuoneistossa 31 aikakauslehteä (33 kpl.) ja 16 sanomalehteä (21 kpl.)

Kirjavarasto käsitti tammikuun 1 p:nä 1924 115,150 nidettä. Vuoden varrella poistettiin luetteloista 1,934 ja hankittiin 10,179 uutta nidettä, niin että kirjavarasto joulukuun 31 p:nä käsitti 123,395 nidettä. Lisäys 8,245 nidettä, on suurempi kuin lähinnä edellisenä vuonna, jolloin se oli 6,036 nidettä.

Uutta kirjallisuutta hankittiin kirjastoon melkoisesti, kaikkiaan 10,179 nidosta, mikä on erikoisesti mainittava. Lisätyn kirjallisuuskääränsä turvin on kirjastoon voitu hankkia myöskin skandinavia ja ulkomaista kirjallisuutta runsaammin kuin ennen.

Kirjalahjoja ovat kirjastolle antaneet neiti E. Alander, vanhempi alikirjastonhoitaja A. Boldt, Ranskan Helsingissä oleva ministeri M. de Coppet, avustava kirjastonhoitaja G. Dahl, herra B. Dementjeff, Eduskunnan kirjasto, rouva S. Ernst, haarakirjastonhoitaja E. Grönroos, filosofianmaisteri H. Hirn, professori Y. Hirn, herra H. Holm, herra A. Huuhka, kirjastonhoitaja V. Kilpi, kirjastonamanuenssi M. Koskimies, kenraali E. Krogius, kauppaneuvos L. Krogius, kirjastonamanuenssi E. Kytömaa, kauppakoulunjohtaja E. Lehto, neiti A. Lehto, Liettuun tšekäläinen lähetystö, johtaja A. Lind, teknikko K. Lindroos, kenraaliluutnantti H. Lundgren, maanviljelyshallitus, kustannusliike Frederik Muller & C:o, Amsterdam, rouva A. Noedt, kustannusosakeyhtiö Otava, Puolan Helsingissä oleva lähetystö, rautatiehallitus, »Riksföreningen för svenskhetens bevarande i utlandet» niminen yhdistys, herra Å. Roschier, kirjailijatar L. Röösgren, neiti L. Siljander, professori A. Steenberg, herra G. Stenman, herra P. Stocker, kustannusliike Söderström & C:o, Valtioneuvoston julkaisuvarasto, neiti I. v. Wright ja yliopiston kirjasto.

Kirjasto sai myöskin korvauksetta vastaanottaa julkaisuja, joita olivat toimittaneet Aarhusin valtionkirjasto, Bergenin yleinen kirjasto, Deichmanin kirjasto Oslossa, Eduskunta, »Helsingfors frimärkssamlarförening», Helsingin kaupungin tilastokonttori, Helsingin säästöpankki, Osuusliike Elanto, Pelastusarmeija, Porin kaupungin kirjasto, Postisäästöpankkihallitus, Ruotsalainen kirjallisuudenseura, Ruotsin kouluylhallitus, Suomen matkailijayhdistys, Suomen pankki, Svenska vitterhetssamfundet i Stockholm, Tukholman työläiskirjasto, Turun kaupungin rahatoimikamari, Valtion kotitaloustoimikunta, Veron maksajain yhdistys, Viipurin kaupungin kirjasto sekä seuraavien aikakaus- ja sanomalehtien toimitukset: »Agros», »Barnens missionstidning», »Das Echo», »Der neue kurs», »Finnish Export Journal», »Flora», »Helsingin nuorten miesten kristillisen yhdistyksen kuukausilehti», »Hufvudstadsbladet», »Kirja», »Labor», »Lasten lähetyslehti», »Merimiehen ystävä», »Missionstidning för Finland», »Mondo», »Sjömansvännen», »Sosialinen aikakauskirja», »Suomen Lähetysseuran», »Teollisuuslehti», »Teologisk tidskrift» ja »Ylioppilaslehti».

Painosta julkaistiin vuonna 1923 kirjastoon hankitun suomenkielisen kir-

jallisuuden luettelo sekä kertomus kirjaston toiminnasta vuonna 1923. Suurehko, 679 sivun laajuinen luettelo, joka käsittää vuosina 1914—24 kirjastoon hankitun ruotsalaisen ja ulkomaisen kirjallisuuden, oli vuoden päättyessä valmiiksi painettuna.

Tulot. 37,840 tapauksessa veloitettiin lainanottaja suorittamaan sakkoja, joita kertyi kaikkiaan 29,534: 80 markkaa. 2,054 suomenkielistä luetteloa myytiin yhteensä 2,691: 10 markasta, 1,873 ruotsinkielistä luetteloa 1,052: 25 markasta ja 3 vieraskielisen kirjallisuuden luetteloa —: 30 markasta. Eräytyneistä vakuutuksista kertyi 2,641 markkaa ja vanhojen sanomalehtien y. m. myynnistä 4,570: 60 markkaa. Tuloja vuokrista oli 4,000 markkaa. Tuloja oli kaikkiaan 44,490: 05 markkaa.

Kadonneitten ja vahingoittuneiden kirjain korvausrahoja kertyi 3,967: 53 markkaa. Näillä varoilla ostettiin kirjallisuutta 3,889: 60 markan arvosta.

*Menot.*¹⁾ Kirjaston menot ilmenevät seuraavasta yhdistelmästä, johon myös on otettu laitokselle myönnetty määrärahat:

		Määrärahat.	Menot.
Palkat ja palkkiot	Smk	1,111,842: —	1,111,842: —
Kirjallisuus	»	275,000: —	274,983: 52
Sitomis- ja painatuskulut	»	225,000: —	224,958: 32
Kalusto	»	75,000: —	74,754: 82
Vuokrat	»	50,310: —	50,310: —
Lämmitys ja valaistus	»	150,000: —	148,566: 10
Puhtaanapito ja vedenkulutus	»	19,253: 66	19,253: 66
Erinäisiä menoja	»	20,997: 05	20,997: 05
Yhteensä Smk		1,927,402: 71	1,925,665: 47

¹⁾ Tähän laskelmaan eivät sisälly kirjastorakennusten kunnossapidosta ja palovakuutuksesta aiheutuneet kulut.

IX. Rakennustarkastuskonttori.

Rakennustarkastajan maistraatille vuodelta 1924 antama kertomus oli seuraavansisältöinen:

Vuonna 1924 toimitettiin 2,499 kirjoihin rekisteröityä katselmusta, laadittiin 486 katselmuskirjaa, kirjettä ja kirjelmää sekä tarkastettiin 164 rakennusarviota ja 239 rakennuspiirustusta. Tarkastuksen alaisten rakennuspaikkain luku oli 538, niistä vuoden varrella tulleita uutisrakennuksia 124, päälle- ja lisärakennuksia 16 ja rakennus- ja tulisijanmuutoksia 99. Vuodesta 1923 oli jäljellä 299 tarkastamatonta rakennuspaikkaa. Vuoden varrella valmistuneiden uutisrakennusten kuutiosisällys oli 548,745.5 m³. Vuoden varrella tarkastettujen rakennusten kuutiosisällys oli 749,263.5 m³, ja niiden luku 65 ja sisältyi niihin 3,787 asuinhuonetta, 1,270 keittiötä, 703 kylpyhuonetta ja 1,551 tulisijaa näin jakautuneena:

Huoneita huoneistoa kohti.	Huoneistoja.	Huoneita.	Huoneita huoneistoa kohti.	Huoneistoja.	Huoneita.	
1	185	185	4	153	612	
2	453	906	5	149	745	
3	306	918	Useampia kuin 5 huonetta.	221	1,691	
				Yhteensä	1,467	5,057

Jos ylläolevia numeroita verrataan vuoden 1923 vastaaviin numeroihin, niin ilmenee, että uutisrakennusten luku on vähentynyt vuonna 1924. Täten ei kuitenkaan ollut asianlaita. Useita suuria rakennuksia sekä valmistui että tarkastettiin vuoden varrella, ilman että niitä on voitu virallisesti rekisteröidä konttorin kirjoihin, seikka joka on sangen valitettava mutta voimassaolevan rakennussäännön määräysten mukaan välttämätön. Jotta uutisrakennusten rakennuspiirustukset voidaan ottaa tarkastettavaksi ja toimittaa n. k. uutisrakennustarkastus, tulee niitä seurata tontin mittauskirja. Jos rakentajalla on kaksi tai useampia vierekkäin olevia tontteja ja hän tahtoo rakentaa ne yhteen tai rakentaa ne yhdeksi taloksi, on hänen anottava tonttien yhdistämistä yhdeksi tontiksi. Vasta sitten kun tähän anomukseen on suostuttu voidaan uudelle tontille laatia mittauskirja. Yhdistämistoimenpiteet käyvät sangen hitaasti ja voi niihin kulua aikaa yli 6 kuukautta. Rakentaja sitävastoin, jolla on ostettuihin tontteihin kiinnitettyä suuri pääoma, ei voi odottaa niin kauan häviämättä huomattavia määriä korkoja ja on hänet sentähden oikeutettava rakentamaan. Säästääkseen rakentajalta yllämainitut suuret tappiot on rakennustarkastaja omalla vastuullaan, odottamatta tonttien yhdistämistä,

sallinut teettää rakennukset, otettuaan selville, että yritys ei ole vastoin rakennusjärjestyksen määräyksiä ja saatuaan rakentajalta kirjallisen sitoumuksen, jossa tämä lupautuu niskoittelematta tekemään muutokset, jotka häneltä mahdollisesti tullaan vaatimaan piirustuksia lopullisesti tarkastettaessa. Nämä rakennusyrietykset tullaan rekisteröimään vasta vuonna 1925, vaikka ne olivat valmiit jo vuonna 1924.

Maistraatin asettama rakennusjärjestyskomitea on ottanut yllämainitut näkökohdat uudelleen harkittavaksi ja tulee ehdottamaan toimenpiteitä näiden haittojen korjaamiseksi. Komitea on saanut työnsä valmiiksi ja lähettää sen hetimiten maistraatille.

Kaupunginvaltuuston julkisivupiirustuksia tarkastamaan asettama toimikunta on aikaansaanut huomattavan parannuksen rakennuksien julkisivuihin, ja toivottavaa on että se voi tehokkaasti toteuttaa ohjelmansa.

Yleensä on rakennustoiminnassa tapahtunut huomattava parannus, vaikkakin on sängen valitettavaa, että rakentava yleisö niin usein antaa uutisrakennusten ehdotusten laadinnan kokemattomien ja epäpätevien henkilöiden tehtäväksi, josta seuraa että suuret rakennukset usein on suunniteltu sängen huonosti ja epätaloudellisesti. Tässäkin tarkoituksessa on rakennustarkastus koettanut ryhtyä toimenpiteisiin ja onkin useassa tapauksessa onnistunut saamaan aikaan parannuksia, vaikkakin sillä alalla on vielä paljon työtä jäljellä.

X. Julkisivupiirustusten tarkastustoimikunta.

Julkisivupiirustusten tarkastustoimikunnan toiminnastaan vuonna 1924 antama kertomus sisälsi seuraavaa:

Julkisivupiirustusten tarkastustoimikuntaan, jonka kaupunginvaltuusto vuonna 1923 oli päättänyt asettaa¹⁾, kuului vuonna 1924 rakennustarkastaja A. M. S. Gripenberg puheenjohtajana, professori O. A. Tarjanne varapuheenjohtajana, kaupunginasemakaava-arkkitehti B. A. K. Brunila, huonekalupuu-seppä M. W. Långholm ja kaupunginarkkitehti J. G. Taucher. Sihteerinä toimi filosofianmaisteri G. V. Brotherus. Perustava kokous pidettiin helmikuun 12 p:nä.

Vuoden varrella oli kaikkiaan 21 kokousta. Toimikunnan pöytäkirjain pykäläluku oli 205 ja lähetettyjen kirjelmien 34. Menojen peittämiseksi osoitti rahatoimikamari vuoden varrella käyttövaroistaan kaikkiaan 7,500 markkaa. Toimikunnan todelliset menot nousivat 6,624: 65 markkaan.

Toimikunta antoi puheenjohtajalleen tehtäväksi neuvotella yleisten rakennusten ylihallituksen kanssa parhaimmasta tavasta, jolla yhteistyö sen ja toimikunnan välillä olisi järjestettävä. Näiden neuvottelujen tuloksena olikin sopimus, että yleisten rakennusten ylihallitus ei tarkastaisi rakennuspiirustuksia ennenkuin toimikunta puolestaan oli tarkastanut julkisivupiirustukset.

Kaupunginvaltuuston antaman ohjeen mukaisesti lähetti toimikunta valtuustolle ehdotuksensa johtosäännökseen, jonka valtuusto, kuultuaan asiassa yleisten töitten hallitusta ja rahatoimikamaria, erinäisillä muutoksilla ja lisäyksillä vahvisti. Tämän johtosäännön mukaan tulee toimikunnan tarkastaa vahvistetun asemakaavan sisäpuolelle tai niihin kaupunkiin yhdistetyn alueen osiin, joita varten kaupunginvaltuusto on vahvistanut jaoituskaavan, rakennettavaksi ajottujen uutisrakennusten julkisivupiirustukset; tehdä aloitteita yleisten julkisivukaavioiden laatimiseksi erityisiä kaupunkialueen katuja ja paikkoja varten sekä tutkia ja vahvistaa nämä kaaviot; valvoa, ettei julkisivuja, päätyjä tai muita rakennuksen osia rumenneta nimikilvillä, maalauksilla eikä muilla semmoisilla, sekä tehdä kaupunginvaltuustolle esityksiä kunniakirjojen antamisesta niille talonmistajille ja arkkitehdeille, jotka ovat teettäneet rakennustaiteellisesti erittäin ansiokkaita rakennuksia.

Toimikunta ryhtyi varsinaiseen työhönsä maaliskuun 21 p:nä, ja kokountui sen jälkeen säännöllisesti määrättyinä päivinä joka toinen viikko.

¹⁾ Ks. 1923 vuod. kert. siv. 151 ja 160.

Selontekovuonna tarkasti toimikunta julkisivupiirustuksia yhteensä 53 uutisrakennusta varten, ja hyväksyttiin tällöin suuri määrä piirustuksia vasta sen jälkeen kun toimikunnan määräämät erityiset muutokset oli suoritettu. Tämän lisäksi tarkasti toimikunta myöskin erinäisiä piirustuksia rakennus- ja julkisivumuutoksia, lisärakennuksia sekä aitoja, vahti- ja muita vajoja y. m. s. varten.

Sittenkun kaupunginvaltuusto kesäkuun 11 p:nä oli päättänyt, että kivitaloja varten varatut tontit kortteleissa n:ot 530, 533, 535, 539—554, 557 ja 582 Pakaankadun varrella, oli annettava vuokralle, sekä että niille tehtävät rakennukset mitä niiden korkeuteen, ääriivivoihin ja kerrosten lukuun tulee oli rakennettava toimikunnan laatimain ja vahvistamain julkisivukaavioiden mukaan, vahvisti toimikunta heinäkuun 27 p:nä kortteleille n:oille 542 ja 545 kaupunginasemakaava-arkkitehti B. Brunilan laatimat kaaviot. Tämän yhteydessä mainittakoon, että toimikunta, jonka kaupunginvaltuusto on valtuuttanut teettämään ja vahvistamaan julkisivukaavioita eri osiin kaupunkia, on katsonut voivansa hyväksyä Tjänstemannabostads aktiebolaget Sampsavägen 50 — Virkamiesasunto osakeyhtiö Sampsantie 50 nimisen yhtiön uutisrakennusta varten tontille n:o 50 korttelissa n:o 801 tehdyt piirustukset, vaikkakin ne poikkeavat kaupunginvaltuuston mainittua korttelia varten vahvistamista julkisivukaavioista sikäli, että rakennukseen oli suunniteltu keskusosa, joka yhdellä kerroksella ylitti sivustat.

Noudattamalla toimikunnan johtosäännön 2 §:n 4 kohdan määräystä, toimitti toimikunta kaupungin eri osissa tarkastuksia ja huomasi tällöin, että rakennusten päätyihin on useissa taloissa maalattu erittäin rumia ilmoituksia. Tämän johdosta on toimikunta tehnyt maistraatille esityksen, että joukko talonomistajia velvoitettaisiin ennen kesäkuun 1 p:ä 1925 maalauttamaan rakennustensa päädyt tavalla, jonka toimikunta voi hyväksyä. Sitäpaitsi pohdittiin kysymystä, eikö voitaisi poistaa sellaisia rakennusten julkisivujen kilpiä, jotka pistävät rakennuksen sokkelilinjan yli pitemmälle kuin mitä rakennusjärjestyksen 96 § sallii. Koska mainitunlaisia kilpiä on sangen paljon ja koska voimassa oleva rakennusjärjestys paraillaan on uudistuksen alaisena, jolloin tämä määräys nähtävästi tulee muutetuksi, ei toimikunta toistaiseksi katsonut voivansa ryhtyä mihinkään toimenpiteisiin asiassa. Sitävastoin on toimikunta koettanut estää uusien tälläisten kilpien ilmestymistä ja on maistraatti ja rahatoimikamari siinä tarkoituksessa varannut toimikunnalle tilaisuuden antaa lausuntonsa asianomaisille viranomaisille jätetyistä hakemuksista.

Koska ne uutisrakennukset, jotka ovat rakennetut toimikunnan tarkastamien piirustusten mukaan, vuoden vaihteessa eivät olleet täysin valmiit ja kun toimikunta oli sitä mieltä, ettei uutisrakennuksen rakennustaiteellista puolta voida arvostella yksinomaan piirustusten nojalla, ei toimikunta vielä katsonut voivansa ottaa harkittavaksi kysymystä siitä, ansaitsisiko joku talonomistaja tai arkkitehti kunniakirjoja.

XI. Majoituslautakunta.

Majoituslautakunnan kertomus vuodelta 1924 oli seuraava:

Majoituslautakuntaan kuului vuonna 1924 eversti M. af Enehjelm puheenjohtajana, pankinjohtaja C. J. Wegelius varapuheenjohtajana ja uunintekijä K. Järvinen sekä varajäsenenä everstiluutnantti V. Holopainen ja työmies H. Nevander. Pöytäkirjan lautakunnan kokouksissa, joita vuoden kuluessa oli 3, laati laamanni E. Lindroos.

Vuoden kuluessa ei majoituslautakunta ole välittänyt mitään sotaväen majoitusta.

Kirjeissään heinäkuun 10 ja 11 ja syyskuun 6 p:ltä ilmoitti rahatoimikonttori että valtio on suorittanut korvauksena sotaväen majoituksesta ja sen kanssa yhteydessä olevista kustannuksista vuodelta 1923 edelliseltä vuosipuoliskolta 4,137 markkaa ja jälkimmäiseltä vuosipuoliskolta 4,968: 25 markkaa eli yhteensä 9,105: 25 markkaa.

Siitä irtaimistosta, joka edelleen oli lautakunnan hoidossa, säilytettiin osa lautakunnan virkahuoneistossa talossa n:o 1 Sofiankadun varrella ja osa ullakkokomerossa talossa n:o 2 Pohj. Makasiinikadun varrella. Muu irtaimisto, joka aikaisemmin on ollut lautakunnan hoidettavana, jätettiin kuten jo ennen on ilmoitettu, 16 p:nä kesäkuuta 1920 kaupungin varastopihalle.

Vuonna 1924 saapui lautakunnalle kaupunginvaltuustolta 1, rahatoimikamarilta 16, rahatoimikonttorilta 8 ja muilta viranomaisilta 2 eli yhteensä 27 kirjettä ja lähetettä. Lähetettyjen kirjeiden luku oli 55.

Kaupungin menot majoituslautakunnasta nousivat 9,063: 20 markkaan.

Ehdotus lautakunnan meno- ja tuloarvioksi vuodeksi 1925 perusteluineen lähetettiin rahatoimikamarille elokuun 26 p:nä.

XII. Holhouslautakunta.

Holhouslautakunnan kertomus vuodelta 1924 oli seuraava:

Vuoden 1923 lopulla oli esittelijäsihteeri J. A. Nordman vuorossa erota lautakunnasta, mutta koska raastuvanoikeus joulukuun 21 p:nä samana vuonna määräsi hänet edelleen nelivuotiskautena 1924—27 olemaan lautakunnan puheenjohtajana, kuului siihen vuonna 1924 hän sekä edelliseltä vuodelta jäljellä olevat jäsenet filosofianmaisteri N. A. Lahtinen, varatuomari G. A. Norrmén ja hallintoneuvos P. A. Rikberg. Lautakunnan sihteerinä toimi edelleen esittelijäneuvos I. V. Groundstroem.

Lautakunta kokoontui kerran viikossa, paitsi kesä-, heinä- ja elokuussa, jolloin kokouksia oli ainoastaan kuukauden ensimmäisenä ja kolmantena perjantaina. Istuntoja oli kaikkiaan 44.

Lautakunnan holhouskirjan kappaleeseen oli vuoden 1924 alussa merkittynä yhteensä 685 holhoustointa, joista 368 perustui määräykseen ja 317 oli lainmääräämiä holhoustoimia sekä 133 uskotunmiehen toimia. Raastuvanoikeudessa pidetystä holhouskirjasta on vuoden kuluessa lautakunnan kirjaan merkitty 1923 vuoden jälkimmäisellä ja 1924 vuoden edellisellä puoliskolla syntyneitä holhous- ja uskotunmiehen toimia yhteensä 132. Vuoden varrella holhouskirjaan merkitystä 950 holhous- ja uskotunmiehen toimesta on kuitenkin vuoden varrella erinäisistä syistä poistettu 134. Sen johdosta oli lautakunnan kappaleeseen vuoden 1924 lopussa merkittynä yhteensä 816 holhous- ja uskotunmiehen tointa, jakautuen 684 holhoustoimeen, joista 368 oli määräykseen perustuvia holhoustoimia ja 316 lainmääräämiä holhoustoimia sekä 132 uskotunmiehen tointa.

Vuoden kuluessa sai lautakunta kaupungin ruotsalaisten, suomalaisten ja saksalaisten evankelis-luterilaisten seurakuntain kirkkoherran virastoilta vastaanottaa säädetyt luettelot sellaisista 1923 vuoden jälkipuoliskolla ja 1924 vuoden alkupuoliskolla kuolleista näiden seurakuntain jäsenistä, joiden jälkeen jääneille alaikäisille lapsille mahdollisesti olisi holhooja määrättävä; ja on lautakunta katsonut 62 kuolinpesällä olevan sellainen omaisuus, että alaikäisten omaisuuden hoidosta olisi annettava tili. Suomalaisesta ja ruotsalaisesta metodisti-episkopalisesta, roomalais-katolisesta ja kreikkalais-katolisesta seurakunnasta lautakunta sitä vastoin ei tänäkään vuonna saanut tällaisia luetteloja.

Vuoden kuluessa on lautakunta 67 tapauksessa joko itse esittänyt taikka antanut lausunnon holhoojan määräämisestä, 63 tapauksessa uskotun miehen määräämisestä, 26 tapauksessa täysi-ikäisen henkilön asettamisesta holhouksen alaiseksi, 6 tapauksessa holhouksen alaisen henkilön vapauttamisesta siitä sekä 4 tapauksessa vanhempain erottamisesta lastensa kasvattamisoikeu-

desta. Samoin on lautakunta antanut lausunnon 35 asiassa, jotka ovat koskeneet holhunalaisen kiinteistön myyntiä, 7 kiinnitystä koskevassa asiassa, 1 tapauksessa kysymyksen ollessa alaikäisen kiinteän omaisuuden vuokraamisesta pitemmäksi kuin viiden vuoden ajaksi sekä 1 asiasta, joka on koskenut jakamattomassa pesässä elämistä. Myöskin on lautakunta käsitellyt 1 asian, joka on koskenut metsän myymistä holhunalaisen kiinteistöstä, sekä 16 lainan ottamista koskevaa asiaa, minkä ohessa lautakunta erinäisissä asioissa on antanut holhoojille neuvoja.

Kaikkiaan 170 holhoojaa ja uskottua miestä laiminlöi holhouslain 51 §:n määräämässä ajassa antaa lautakunnalle tilin holhottaviensa omaisuuden hoidosta, minkä vuoksi lautakunta saman lain 53 §:n säännöksen mukaisesti ilmoitti siitä raastuvanoikeudelle. Milloin lautakunta velvoitti holhoojia ja uskottuja miehiä oikaisemaan tilinsä taikka heiltä vaati selvityksiä ja todisteita, täytettiin ohjeet ja neuvot muissa, paitsi 13 tapauksessa, joissa lautakunnan siis on ollut pakko tehdä asiasta ilmoitus raastuvanoikeudelle.

62:sta holhous- ja uskotun miehen toimesta on raastuvanoikeus joko asianomaisen tekemästä ja lautakunnan puoltamasta pyynnöstä taikka lautakunnan omasta esityksestä määrännyt, että vastaiset tilit näiden tointen hoidosta saavat käsittää pitemmän ajan kuin yhden vuoden.

Avioliiton ulkopuolella syntyneistä lapsista 27 p:nä heinäkuuta 1922 annetun lain 17 §:n mukaan on lautakunta asianomaisilta papeilta ja siviilirekisteriviranomaisilta saanut vastaanottaa ilmoituksen 225 avioliiton ulkopuolella syntyneestä lapsesta sekä toimittanut nämä ilmoitukset lastenvalvojalle. Lastenvalvojan esityksestä on lautakunta saman lain 11 §:n nojalla vahvistanut 201 asianomaisten kesken tehtyä sopimusta elatusvelvollisuudesta tällaisiin lapsiin nähden.

XIII. Oikeusaputoimisto.

Oikeusavustajan kertomus Helsingin kaupungin vähävaraisten oikeusaputoimiston toiminnasta vuonna 1924¹⁾ oli seuraava:

Vuonna 1924 kuului oikeusaputoimiston johtokuntaan professori J. W. Chydenius, asianajaja R. W. Itkonen, lakitieteenkandidaatti S. J. Pentti, ammattijärjestön sihteeri E. A. Metsäranta ja hallintoneuvos O. Möller. Puheenjohtajana toimi professori Chydenius ja varapuheenjohtajana lakitieteenkandidaatti Pentti.

Johtokunta kokoontui vuoden varrella 5 kertaa, jolloin on käsitelty vain juoksevia asioita.

Oikeusavustajan virkaa hoiti varatuomari N. E. Lindegrén ja apulaisoikeusavustajan virkaa varatuomari V. Falck. Kesälomasijaisina ovat olleet varatuomari C. Ugglä ja hovioikeudenauskultantti H. Miilumäki.

Oikeusaputoimiston menosääntö, joka vuonna 1923 päättyi 82,960 markkaan, nousi kyseessäolevana vuonna 63,676 markkaan, johtuen siitä, että vuoden 1924 menosäännöstä jätettiin pois korvaus vuokrasta, valosta ja lämmöstä.

Oikeusaputoimisto on vuoden varrella entiseen tapaan saanut toimeksi-antoja Tukholman kaupungin oikeusaputoimistolta (Stockholms stads Rätts-hjälpsanstalt), jonka välitystä toimisto puolestaan käytti kolmessa asiassa. Muista samanlaatuisista ulkomaalaisista laitoksista on ainoastaan Malmön oikeusaputoimisto kerran kääntynyt toimiston puoleen. Sitä vastoin on oltu molemminpuolisessa yhteydessä erinäisten maassa olevien köyhäinasianajajain kanssa.

Muuten jatkui oikeusaputoimiston toiminta vuoden kuluessa entiseen tapaan. Toimistoa käytettiin vuoden varrella verraten usein, mihin osaltaan on vaikuttanut uusi aviottomien lasten asemaa koskeva laki sekä uusi työ-sopimuslaki, jonka etenkin loman saantia koskevat määräykset ovat aiheutta-neet paljon erimielisyyttä ja riitoja. Huonot asunto-olot ovat enemmän kuin ennen antaneet aihetta perheriitaisuuksiin vieläpä avioeroihinkin.

Käyntien luku oli vuoden aikana 5,063 niitten luvun ollessa vuonna 1923 4,158, v. 1922 — 4,205 ja v. 1921 — 4,067.

Eri kuukausien osalle jakautuvat käynnit seuraavasti:

Tammikuu (26 päivää)	341	Elokuu (26 päivää)	403
Helmikuu (25 »)	439	Syyskuu (26 »)	410
Maaliskuu (25 »)	410	Lokakuu (27 »)	471
Huhtikuu (24 »)	478	Marraskuu (25 »)	439
Toukokuu (25 »)	503	Joulukuu (23 »)	378
Kesäkuu (23 »)	357		
Heinäkuu (27 »)	434	Yhteensä (302 päivää)	5,063

¹⁾ Eräitä kertomusta seuranneita taulukkotietoja ei ole tähän merkitty.

Sopimalla ratkaistu	139	Annettu eri viranomaisille	204
Oikeudenkäynnillä ratkaistu	149	Juttuja, joissa toimisto otti haasteen, mutta ei ajanut juttua	16
Erin. syistä jätetty sillensä	115		
		Yhteensä	623

Edellämainitut, eri viranomaisille annetut 204 asiaa jakautuivat eri virastojen ja viranomaisten kesken seuraavasti:

Tasavallan Presidentti	2	Kouluylhallitus	1
Valtioneuvosto	20	Helsingin maistraatti	8
Puolustusministeriö	1	» raastuvanoikeus	7
Valtiovarainministeriö	2	» kaupunginvouti	1
Korkein oikeus	50	» tutkijalautakunta	3
Korkein hallinto-oikeus	9	Turun kuritushuone	1
Turun hovioikeus	22	Tammisaaren pakkotyölaitos	1
Uudenmaanläänin maaherra	41	Rautatiehallitus	1
Porvoon hiippak. tuomiokapituli	10	Rautateiden eläkekassa	1
Tampereen hiippak. tuomiokapituli ..	23		
		Yhteensä	204

Se seikka, että 115 asiaa jätettiin sillensä, johtui, samoin kuin edellisinä vuosina, siitä, etteivät oikeudenetsijät, sen jälkeen kuin oikeusaputoimisto oli ryhtynyt ensimmäiseen toimenpiteeseen, enää palanneet, mutta myöskin siitä, ettei ollut toiveita juttujen voittamisesta oikeudenkäynnillä, sekä lopuksi siitä, että hakijat eivät joko tahtoneet tai voineet esittää asian edelleen ajamiseen tarvittavaa varaltomuudentodistusta.

Syynä siihen, että toimisto ei ajanut 16 juttua, joissa haaste jo oli otettu, oli osittain, että haaste oli otettu Helsingin ulkopuolella sijaitseviin oikeuksiin, joissa toimiston virkamiehet toimiston voimassa olevan johtosäännön mukaan eivät ole velvolliset oikeudenetsijöitä avustamaan, osittain, etteivät hakijat ilmoittaneet toimistolle, milloin jutut tulisivat esille tšekäläisessä raastuvanoikeudessa.

Oikeudenkäynnillä ratkaistuista 149 jutusta voitettiin 134 ja hävittiin 15.

Kaupungin raastuvanoikeudessa esiinnyttiin kaikkiaan 366 kertaa 193 päivänä. Kun työpäivien luku nousi 302:een, esiinnyttiin niinmuodoin raastuvanoikeudessa suunnilleen joka toinen päivä.

XIV. Sosialilautakunta.

Sosiaalilautakunnan kertomus vuodelta 1924 oli seuraava:

Lautakunnan kokoonpano, jaostot, virkailijat y. m. Sosialilautakuntaan kuuluivat vuonna 1924 kunnallisneuvos V. J. von Wright puheenjohtajana, toimittaja M. Paasivuori varapuheenjohtajana sekä kunnallisen keskustuomiston johtaja Y. A. Harvia, taloudenhoitaja K. E. Karila, rakennusmestari A. V. Malmi, insinööri J. M. G. Markelin-Svensson ja arkkitehti A. V. Toivonen jäseninä.

Kunnallisten työväenasuntojen hallintojaoston puheenjohtajana toimi arkkitehti Toivonen sekä jäseninä insinööri Markelin-Svensson ja toimittaja Paasivuori, sekä varajäseninä johtaja Harvia ja taloudenhoitaja Karila.

Tontinvuokrajaostossa oli johtaja Harvia puheenjohtajana, jäseninä taloudenhoitaja Karila ja arkkitehti Toivonen sekä varajäseninä insinööri Markelin-Svensson ja kansanedustaja Paasivuori.

Yleishyödyllisen rakennustoiminnan edistämislainarahaston hallintojaostoon kuuluivat kunnallisneuvos von Wright puheenjohtajana, jäseninä johtaja Harvia ja rakennusmestari Malmi sekä varajäseninä kansanedustaja Paasivuori ja arkkitehti Toivonen.

Lautakunnan ja sen jaostojen sihteerinä toimi arkkitehti E. A. Eriksson. Kanslistin tointa hoiti neiti H. M. Helkeniemi. Vahtimestarina toimi nuorukainen V. K. Sippola.

Lautakunnan työ kohdistui myöskin kertomusvuonna pääasiallisesti kunnalliseen asuntopoliittikkaan. Vuoden kuluessa oli lautakunnalla yhteensä 22 kokousta meno- ja tulosääntöön varatun 25 kokouksen sijasta.

Asuntopula. Kuten m. m. sosialilautakunnan kertomusvuoden alussa rahatoimikamarille asuntopulaa koskevan tiedustelun johdosta lähettämästä vastauksesta käy selville, oli asuntopula Helsingissä yhä edelleen varsin vaikea, eikä asuntojen kysynnässä ollut mitään mainittavaa huojennusta havaittavissa. Mitä erityisesti kaupungin ja valtion toimesta aikaansaatuun pienasuntojen tuotantoon tulee, ei se ollut riittävä tyydyttämään edes vuoden kuluessa syntyneiden uusien talouksien asuntotarvetta.

Kunnallinen uutisrakennustoiminta. Sosialilautakunnan ja rahatoimikamarin yhteisesti asettaman komitean esityksestä päätti¹⁾ valtuusto vuonna 1923 teettää kortteliin n:o 585 Vallilassa kahdeksan uutta kaksikerroksista puurakennusta. Näistä valmistuivat muutamat jo vuoden 1923 lopulla ja jäljelläolevat kertomusvuoden alussa, mutta mainittujen rakennusten kautta tuli vain 128 perheen asuntotarve tyydytetyksi. Samalla kun lautakunta puolsi mainittuja puutaloja rakennettavaksi ehdotti se myöskin kolmiker-

¹⁾ Ks. 1923 vuod. kert. siv. 46 ja 59*.

roksisen kivitalon rakentamista mainitulle korttelille n:olle 585, mutta kun ei silloin ollut olemassa tarkempaa suunnitelmaa eikä myöskään määrärahaa kertomusvuoden budjetissa, jäi puheenalaisen kivitalon rakentaminen toistaiseksi. Näin ollen ja kun yksistään pienasuntoja käsittävän puutteen peittämiseksi olisi rakennettava paljon yli 1,000 yhden huoneen ja keittiön huoneistoa, otti lautakunta rahatoimikamarille antamaansa esitykseen 5-vuotisbudjetiksi yhteensä 10,000,000 markkaa rakennustarkoituksiin vuotta kohti, kuitenkin toistaiseksi tarkemmin määrittelemättä, miten paljon kunakin vuonna tuosta summasta käytettäisiin eri tarkoituksiin. Mitä nimenomaan kunnallisten työväenasuntojen vastaiseen rakennusohjelmaan tullee, esitti lautakunta että 100 uuden asuinhuoneen rakentaminen kunakin vuonna 3,000,000 markan kustannuksin hyväksyttäisiin minimiohjelmaksi sillä nimenomaisella lisäyksellä, että tätä ohjelmaa kuitenkin voitaisiin tarpeen mukaan laajentaa.

Viimeksimainittua ohjelmaa laatiessaan kiinnitti lautakunta huomiota myöskin n. s. puolikunnalliseen rakennustoimintaan Vallilassa, jonka kautta 50 huonetta valmistuisi, joten sitä vastaava määrä asuntoja nykyisistä kunnallisista työväenasunnoista vapautuisi toisia asunnontarvitsijoita varten.

Lähettyessään edellämainitun 5-vuotiskauden rakennusohjelman esitti sosialilautakunta samalla, että valtuusto päättäisi vuoden 1924 rakennuskautena rakennettavaksi kortteliin n:o 553 Vallilaa 5 pääasiallisesti samantyyppistä puurakennusta kuin kortteleille n:o 584 ja 585 aikaisemmin rakennetut; että näiden talojen rakennuskustannuksia varten merkittäisiin 3,000,000 markkaa 1925 vuoden budjettiin; että rakennustyöt aloitettaisiin niin pian kuin suinkin kaupunginvaltuuston tehtyä asiassa päätöksensä; sekä että rahatoimikamarille annettaisiin toimeksi sosialilautakuntaa kuultuaan hyväksyä tonttipaikan ja piirustukset kyseessäolevia taloja varten sekä ryhtyä päätöksistä aiheutuviin toimenpiteisiin.

Lisäksi esitti sosialilautakunta elokuun 27 p:nä rahatoimikamarille antamassaan lausunnossa, joka koski kunnallisen työväen asuintalon rakentamista kivistä korttelille n:o 584 Pakaankadun varrella Vallilassa, että kyseessäolevan kivitalon rakennustyöt pantaisiin alulle niin pian kuin mahdollista; että tarpeelliset määrärahat sekä rakennus- että viemäritöitä varten otetaan 1925 vuoden talousarvioon; ja että puheenalainen talo annetaan työväenasuntojen hallintojaoston hoidettavaksi.

Samalla esitti lautakunta kunnallisen työväenasuntotuotannon varsinaisen ohjelman vähvistettäväksi vuosia 1926, 1927 ja 1928 varten, jonka mukaan vuonna 1926 rakennettaisiin jäljellä oleva osa korttelia n:o 584; vuonna 1927 rakennettaisiin puolet ja vuonna 1928 taasen puolet korttelille n:o 585 suunnitellusta rakennuksesta; sekä että rakennuskonttori velvoitettaisiin vuosittain hyvissä ajoin ennen budjetin käsittelyä lähettämään piirustukset ja kustannuslaskelman asianomaisia rakennuksia varten. Kaupunginvaltuusto suostui¹⁾ sosialilautakunnan esitykseen kivitalon rakentamisesta kortteliin n:o 584 Vallilassa sekä hyväksyi rakennuksen luonnospiirustukset ynnä kustannusarvion; valtuusto antoi rahatoimikamarin toimeksi 1925 vuoden menosääntöehdotukseen merkitä 2,283,000 markkaa rakennusyritystä ja 273,000 markkaa viemärijohtoja varten sekä vuonna 1924 etuantina kaupunginkassasta osoittaa työn aloittamiseen ehkä tarpeelliset varat kuin myöskin aikanaan luovuttaa vastarakennetun rakennuksen hoidon sosialilautakunnan kunnallisten työväenasuntojen hallintojaostolle.

¹⁾ Valt. pöytäk. 29 p. lokak. 14 §.

Omakotialueet ¹⁾. Maaliskuun 11 p:nä päivätyssä kirjelmässä esitti sosialilautakunta että rahatoimikamari esittäisi kaupunginvaltuustolle että valtuusto hyväksyisi asemakaava-arkkitehdin laatiman Kumtähden alueen järjestelyehdotuksen; antaisi tälle alueelle nimen Kumtähden omakotialue—Gumtäcktt egnahemsområde; sekä vahvistaisi Kumtähden omakotialueelle vuonna 1920 ²⁾ vahvistetun Käpylän rakennusjärjestyksen luovutussääntöineen kuitenkin seuraavalla lisäyksellä rakennusjärjestyksen 1 §:än ja muuttaen 2 §:n: »1 §. — — — — Alueen tonteille saa teettää ainoastaan rahatoimikamarin hyväksymien mallipiirustusten mukaisia rakennuksia». »2 §. Ulkokuonetta ei saa alueelle rakentaa paitsi semmoiselle tontille, jossa ulkokuoneen paikka on tonttikartassa osotettu.»

Koska kokemus on osoittanut, että lopullisesti vahvistetut rakennusrajat ja tonttijako tämänlaatuista aluetta varten häiritsevät rakennustoiminnan tarkoituksenmukaista järjestämistä, esitti sosialilautakunta että valtuusto antaisi sen tehtäväksi yksissä neuvoin kaupungin asemakaava-arkkitehdin kanssa laatia ehdotukset alueen lopullisia tontti- ja rakennusrajoja ynnä mallipiirustuksia varten, sekä valtuuttaisi rahatoimikamarin hyväksymään mainitut rajat ja piirustukset sekä ryhtymään kaikkiin näistä päätöksistä aiheutuviin toimenpiteisiin.

N. s. Taivaskallion rinteille Käpylässä tarkoitetusta omakotialueesta antoi sosialilautakunta myöskin maaliskuun 11 p:nä rahatoimikamarille lausuntonsa, jossa lautakunta ehdotti, että kaupunginvaltuusto hyväksyisi asemakaava-arkkitehdin tätä aluetta varten laatiman järjestelyehdotuksen; että alueelle annettaisiin nimeksi Taivaskallion omakotialue — Himmelsbergets egnahemsområde; sekä että alueelle vahvistettaisiin Käpylän omakotialueelle vuonna 1920 vahvistettu rakennusjärjestys luovutussääntöineen kuitenkin siten, että 1 § muutettaisiin näin kuuluvaksi: »Alueelle rakennettavaa asuinrakennusta älköön tehtäkö suurempaa kuin yhden perheen asuntotarpeen tyydyttämistä varten. Asuinrakennuksen saa — — —.»

Niinikään ehdotti lautakunta, että valtuusto antaisi lautakunnan tehtäväksi yksissä neuvoin kaupungin asemakaava-arkkitehdin kanssa laatia ehdotukset alueen lopullisia tontti- ja rakennusrajoja varten sekä oikeuttaisi rahatoimikamarin hyväksymään ylläkosketellut rajat sekä ryhtymään kaikkiin näistä päätöksistä aiheutuviin toimenpiteisiin.

Sittenkun rahatoimikamarin asettama komitea Kumtähden ja Taivaskallion omakotialueita koskevassa mietinnössään m. m. oli esittänyt, että Kumtähden alueelle järjestettäisiin 100 tonttia suurempia, kaksikerroksisia taloja varten ja 67 tonttia omakotirakennuksia varten, esitti sosialilautakunta rahatoimikamarille joulukuun 4 p:nä antamassaan lausunnossa, ettei mainittu komitean mietintö antaisi aihetta muihin muutoksiin alkuperäisiin Kumtähden ja Taivaskallion omakotialueiden perustamista koskeviin esityksiin kuin että rahatoimikamarin oikeudet, jotka koskevat Kumtähden omakotialueen lopullista jaotusta laajennettaisiin myös lopulliseen korttelijakoon ja että Taivaskallion omakotialuetta varten ehdotetun rakennusjärjestyksen 1 § muodostettaisiin seuraavanlaiseksi: »1 §. Korttelien n:o 892 ja 893 tontteja lukuunottamatta, jotka sijaitsevat Taivaskalliontien varrella Käpylän viertotien ja Onnen-, Tähti- ja Taivaskalliontien rajoittaman aukean välillä, älköön alueelle tehtäkö suurempaa rakennusta kuin yhden perheen asuntotarpeen

¹⁾ Ks. myös tätä kert. siv. 8. — ²⁾ Ks. 1920 vuod. kert. siv. 140 ja 141.

tydyttämistä varten, huvilavahdin (talonmiehen) perhettä varten tarvittavaa huoneistoa lukuunottamatta.»

Omakotialueiden rakentamisen valvonta. Koska jo muutamia vuosia takaperin kävi selville, että omakodinrakentajat ovat epätietoisia ja kaipaavat tietoja siitä, miten heidän on meneteltävä rakennuksensa suhteen, jotta se valmistuttuaan olisi hyväksytyjen piirustusten mukainen eikä sotisi vahvistetun rakennusjärjestyksen sääntöjä vastaan ja kun nämä omakotirakentajat sen lisäksi tuon tuostakin tarvitsivat neuvoja ja ohjeita yritystensä rahoittamista varten, otti lautakunta arkkitehdin sihteerikseen, valvomaan rakennustoimintaa omakotialueilla. Kuitenkin oli yleishyödyllinen rakennustoiminta viime vuosina niin suuresti lisääntynyt ja juoksevat kansliatyöt käyneet niin moninaisiksi, ettei sihteerillä enää ole riittävästi aikaa mainittua valvontatyötä varten, minkätähden lautakunnan täytyi ryhtyä hankkimaan ylimääräistä työvoimaa. Sittenkuin kaupunginvaltuusto oli myöntynyt lautakunnan toukokuun 9 p:nä tekemään esitykseen, että sille myönnettäisiin 6,000 markan suuruinen määräraha sopivan henkilön palkkaamista varten, määräsi lautakunta omakotirakennustoiminnan tarkastajaksi kesäkuun 15 p:n ja joulukuun 15 p:n väliseksi ajaksi arkkitehti U. A. Mobergin, antaen hänelle samallat kirjalliset ohjeet.

Koska yhden henkilön on mahdoton ennättää hoitaa kaikkia sihteerin toimeen yhdistyneitä tehtäviä teki sosialilautakunta lokakuun 7 p:nä kaupunginvaltuustolle esityksen apulaissihteerin palkkaamisesta toistaiseksi, lukien tammikuun 1 p:stä 1925 2,000 markan kuukausipalkoin. Esitykseen suosituttiinkin ¹⁾ ja vuoden 1925 menosääntöön merkittiin tarkoitukseen tarpeellinen määräraha. Apulaissihteeriksi otti lautakunta sittemmin 35 hakijan joukosta herra J. E. J. Varmasen.

Yleishyödyllisten rakennusyhitymäin tekemät lainahakemukset. Seuraaville yleishyödyllisille rakennusyhitymille, jotka suunniteltuja rakennusyrityksiään varten olivat laatineet seuraavat rakennus- ja rahoitussuunnitelmat puolsi lautakunta valtion ja kaupungin kuoletuslainoja.

Asunto-osuuskunta Voitto r. l. Rakennuspaikka: tontti n:o 17 korttelissa n:o 541 Vallilassa. Rakennusohjelma: osaksi 4-, osaksi 3-kerroksinen kivitalo sisältäen yhteensä 90 huonetta. Rakennuskustannukset: 2,523,000 markkaa. Rahoitussuunnitelma: osakepääoma 540,000 markkaa sekä lainoja kiinnitystä vastaan seuraavassa järjestyksessä: Helsingin säästöpankilta 975,000 markkaa sekä kuoletuslaina yleisistä varoista 630,000 markkaa ja kaupungilta 378,000 markkaa.

Asunto-osakeyhtiö Tyyri. Rakennuspaikka: tontit n:ot 20 ja 22 korttelissa n:o 549 Vallilassa. Rakennusohjelma: 2-kerroksinen kivitalo sisältäen 12 huoneen ja keittiön käsittävää huoneistoa eli yhteensä 24 huonetta. Rakennuskustannukset: 515,000 markkaa. Rahoitussuunnitelma: osakepääoma 120,000 markkaa sekä lainoja kiinnitystä vastaan seuraavassa järjestyksessä: Helsingin säästöpankilta 195,000 markkaa sekä kuoletuslaina yleisistä varoista 125,000 markkaa ja kaupungilta 75,000 markkaa.

Asunto-osakeyhtiö Osmo. Rakennuspaikka: kortteli n:o 823 Käpylässä. Rakennusohjelma: 13 yhdenperheen ja 3 kahdenperheen taloa sisältäen 193 huonetta ja keittiön käsittävää huoneistoa eli yhteensä 76 huonetta. Rakennuskustannukset: 1,900,000 markkaa. Rahoitussuunnitelma: osakepääoma 380,000 markkaa sekä lainoja kiinnitystä vastaan seuraavassa järjestyksessä:

¹⁾ Valt. pöytäk. 12 p. marrask. 20 §.

Säästöpankkien keskusosakepankilla 760,000 markkaa sekä kuoletuslaina yleisistä varoista 475,000 markkaa ja kaupungilta 285,000 markkaa.

Asunto-osakeyhtiö Stenbäckkatu 18—20. Rakennuspaikka: tontit n:ot 18—20 korttelissa n:o 517 XIV kaupunginosassa. Rakennusohjelma: 2 kivitaloa, kumpikin 1-kerroksinen, sisältäen yhteensä 22 huonetta. Rakennuskustannukset: 897,350 markkaa. Rahoitussuunnitelma: osakepääoma 250,000 markkaa sekä lainoja kiinnitystä vastaan seuraavassa järjestyksessä: Helsingin kaupungilta tonttien maksamaton erä 145,350 markkaa, laina Henkivakuutusyhtiö Suomelta 310,000 markkaa sekä kuoletuslaina yleisistä varoista 120,000 markkaa ja kaupungilta 72,000 markkaa.

Asunto-osakeyhtiö Läntinen Viertotie 21—23. Rakennuspaikka: tontit n:ot 21—23 korttelissa n:o 525 XIV kaupunginosassa. Rakennusohjelma: 6-kerroksinen kivitalo sisältäen 45 asuinhuoneistoa eli yhteensä 135 asuinhuonetta. Rakennuskustannukset: 6,000,000 markkaa. Rahoitussuunnitelma: osakepääoma 2,378,000 markkaa sekä lainoja kiinnitystä vastaan seuraavassa järjestyksessä: erinäisiltä luottolaitoksilta 2,872,000 markkaa ja kuoletuslaina kaupungilta 750,000 markkaa.

Asunto-osakeyhtiö Hauho. Rakennuspaikka: tontit n:ot 4 ja 6 korttelissa n:o 542 Vallilassa. Rakennusohjelma: kivirakennus, sisältäen yhteensä 228 asuinhuonetta. Rakennuskustannukset: 7,040,000 markkaa. Rahoitussuunnitelma: osakepääoma 2,220,000 markkaa sekä lainoja kiinnitystä vastaan seuraavassa järjestyksessä: Maakuntain keskuspankki osakeyhtiöltä 2,700,000 markkaa sekä kuoletuslaina yleisistä varoista 1,325,000 markkaa ja kaupungilta 795,000 markkaa.

Helsingin kaupungin rakennusosakeyhtiö n:o 1 — Helsingfors stads byggnadsaktiebolag n:o 1. Rakennuspaikka: tontit n:ot 19 ja 21 korttelissa n:o 543 Vallilassa. Rakennusohjelma: 2 kivirakennusta, toinen sisältäen 88 ja toinen 90 huonetta. Rakennuskustannukset: 5,562,000 markkaa. Rahoitussuunnitelma: osakepääoma 1,068,000 markkaa, vuokralaisten käteismaksut 178,000 markkaa sekä lainoja kiinnitystä vastaan seuraavassa järjestyksessä: Vakuutusyhtiö Kalevalta 2,180,000 markkaa, valtion avustuslaina 1,335,000 markkaa sekä kuoletuslaina kaupungilta 801,000 markkaa.

Virkamiesasunto-osakeyhtiö Sampsantie 50 — Tjänstemannabostadsaktiebolaget Sampsavägen 50. Rakennuspaikka: tontti n:o 50 korttelissa n:o 801 Käpylässä. Rakennusohjelma: 3—4-kerroksinen kivitalo sisältäen yhteensä 78 huonetta. Rakennuskustannukset: 2,560,000 markkaa. Rahoitussuunnitelma: osakepääoma 624,000 markkaa sekä lainoja kiinnitystä vastaan seuraavassa järjestyksessä: lainoja yksityisiltä henkilöiltä 1,000,000 markkaa sekä avustuslaina yleisistä varoista 585,000 markkaa ja kaupungilta 351,000 markkaa.

Kaupunginvaltuusto päätti¹⁾ suostua sosialilautakunnan esitykseen lainojen myöntämisestä kunnan varoista yllämainituille rakennusyhtymille.

Avustuksia yleishyödyllisiä yrityksiä ja laitoksia varten. Lautakunta päätti avustusten jakamista valmistelemaan asetetulle valiokunnalle ehdottaa: että Valkonauhayhdistykselle annettaisiin 10,000 markkaa, Kasvatusopilliselle talouskoululle 30,000 markkaa, Martta-yhdistyksen Helsingin osastolle 5,000 markkaa, Helsingin kotitaloustyöntekijäin yhdistykselle 10,000 markkaa, Suomen vankeusyhdistykselle 3,000 markkaa, Suomen merimieslähetykselle 10,000 markkaa ja Helsingin työväenyhdistykselle 4,000 markkaa.

¹⁾ Valt. pöytäk. 7 p. toukok. 18 § sekä 11 p. kesäk. 47, 48 ja 49 §§.

Hermannin I lopullinen jaotus. Sittenkun kaupunginvaltuusto oli hyväksynyt¹⁾ Hermannin I:n lopullisen jaotussuunnitelman ja antanut rahatoimikamarin tehtäväksi hyvissä ajoin ennen tammikuun 1 p:nä 1925 jättää valtuustolle ehdotus puheenalaisella alueella sijaitsevien tonttien ja korttelien luovutus-ehdoiksi, antoi sosialilautakunta elokuun 15 p:nä rahatoimikamarille tämän pyynnöstä luonnoksen mainituiksi ehdoiksi.

Siirtolapuutarhat. Vuoden 1923 lopussa päätti²⁾ kaupunginvaltuusto että vuoden 1924 menosääntöön oli Kumtähden perustettavaa siirtolapuutarhaa varten merkittävä 400,000 markan suuruinen määräraha, jota vastoin siirtoläkysymyksen asiallinen käsittely pantiin pöydälle.

Kirjeessään toukokuun 27 p:ltä tiedusteli siirtolapuutarhakomitea sosialilautakunnan mielipidettä siitä valtuuston valmisteluvaliokunnan ehdotuksesta, että siirtolapuutarhoja hoitaisi erityinen sosialilautakunnan jaosto, johon voitaisiin valita lautakuntaan kuulumattomia asiantuntijoita. Vielä toivoi komitea selvitystä siitä, aiheuttaisiko puheenalainen valmisteluvaliokunnan ehdotus myöskin muutoksia lautakunnalle vahvistettuun ohjesääntöön. Vastauksessaan ilmoitti lautakunta, ettei sen mielestä suunniteltuun siirtolapuutarhain hallintojaostoon voida valita jäseniä lautakunnan ulkopuolelta, mutta että puutarhaneuvojan tulisi jaoston kokouksissa esitellä kysymykset, jotapaitsi asemakaava-arkkitehti tarvittaessa olisi kutsuttava kokoukseen asiantuntijana. Mitään muutosta lautakunnan ohjesääntöön ei lautakunta myöskään katsonut tarpeelliseksi siinä tapauksessa, että kaikkien siirtolapuutarhain hoito uskotaan lautakunnalle, samaten kuin Korpas—Ruskeasuon siirtolapuutarha jo oli lautakunnan hoidossa.

Sittemmin annettiin myöskin Kumtähden siirtolapuutarhan hoito ja hallinto sosialilautakunnan johtosäännön mukaisesti asetettavalle lautakunnan jaostolle, samalla kun valtuusto kehoitti lautakuntaa laatimaan ehdotuksen siirtolapuutarhajaoston johtosäännöksi. Tämän johdosta lautakunta lokakuun 24 p:nä asetti valiokunnan, johon kuului puheenjohtaja von Wright, ja jäsenet Markelin-Svensson ja Toivonen, laatimaan mainittua johtosääntöehdotusta. Samalla lautakunta hyväksyi ehdotuksen Kumtähden siirtolapuutarhain järjestelykaavaksi.

Socialilautakunnan kunnallisten työväenasuntojen hallintojaostolla oli kertomusvuonna 9 kokousta. Menosääntöön oli varattu määräraha 12 kokousta varten.

Kunnallisten työväenasuntojen isännöitsijänä toimi herra G. V. Karhu-maa. Emännöitsijän³⁾ tointa hoiti kertomusvuonna koetteeksi rouva L. R. Saarikivi. Lokakuussa lautakunta esitti valtuustolle, että mainittu toimi muutettaisiin vakanssiksi, 8 palkkaluokkaan kuuluvaksi, johon ehdotukseen valtuusto myöntyi. Virkaan otti lautakunta 26 hakijan joukosta rouva L. R. Saarikiven.

Vallilaan rakennettiin vuoden kuluessa 8 uutta kunnallista työväenasuntoa; kussakin näistä taloista oli 16 huoneistoa, joista 8 yksinäistä ja 8 parihuonetta. Näiden asuntojen kysyntä oli sängen vilkas; asunnonhakijoita kävi keskimäärin 30 päivää kohti.

Seuraavassa taulukossa annetaan tietoja huoneistojen ja huoneiden luvusta kunnallisissa työväenasunnoissa sekä niissä asuvien henkilöiden luvusta.

¹⁾ Valt. pöytäk. 13 p. helmik. 20 §. — ²⁾ S:n 13 p. helmik. 21 § ja 10 p. syysk. 32 §; ks. myös 1923 vuod. kert. siv. 33. — ³⁾ Ks. 1923 vuod. kert. siv. 140 ja 60*.

Työväenasunnot.	Huoneistoja, joissa on			Yhteensä huoneistoja	Huoneita yhteensä	Niissä asuvien perheiden luku	Henkilöiden luku kaikissa perheissä
	1 huone	2 huonetta	3 huonetta				
Hietaniemenkatu n:ot 5—23..	1) 94	12	1	1) 107	121	72	248
Kristiinankatu n:o 16.....	37	3	—	40	43	40	175
Somerontie n:ot 4—18.....	152	4	—	156	160	156	795
Kangasalan tie n:ot 47—59.....	240	—	—	240	240	240	1,209
Karstulantie, korttelit n:ot 584—585.....	165	165	1	331	498	331	1,707
It. Viertotie n:o 107, lentoasema	33	1	—	34	35	34	132
Harakansaari.....	13	—	—	13	2) 21	13	75
Yhteensä	734	185	2	921	1,118	886	4,341

Jaoston hoitamien talojen kannattavuus vuodenvaihteessa selviää allamainitusta vuoden 1924 tilinpäätöksen yhdistelmästä:

Menot.	Smk.	Tulot.	Smk.
Menoarvion mukaan	498,939: —	Tuloarvion mukaan	1,601,980: —
Uutisrakennuksista johtuvia lisämenoja 1)	42,305: 84	Tuloja uutisrakennuksista ..	128,130: —
Säästöä, käytettäväksi ulkokorjauksiin, korkoon ja kuoletukseen	1,237,845: 01	Määrärahoja säästynyt	48,979: 85
Yhteensä	1,779,089: 85	Yhteensä	1,779,089: 85

Tammikuun 25 p:nä 1916 vahvistetun Helsingin kaupungin työväenasuntojen hallinnon johtosäännön 6 §:ssä olevan säännöksen mukaan, on työväenasunnot vuokrattu vuosivälikirjalla. Kun kaupunki nyttemmin on rakentanut lisää huomattavan joukon työväenasuntoja oli niihin vallitsevan asuntopulan johdosta päässyt muuttamaan jokseenkin kirjavaa vuokralaisainesta, jota jaoston oli yllämainitun säännöksen takia vaikea saada muuttamaan kesken vuotta, vaikka jaosto erinäisissä tapauksissa olisi tahtonut ryhtyä toimenpiteisiin sellaisiin vuokralaisiin nähden, jotka eivät taipuneet noudattamaan järjestyssääntöjä, eivätkä liioin välittäneet suullisesti annetuista määräyksistä. Tähän katsoen ehdotti jaosto, että puheenalainen vuosivälikirjaa koskeva määräys muutettaisiin siten, että vuokralaisten kanssa vastedes voitaisiin tehdä kuukausivälikirja, ja teki lautakunta asiassa esityksen kaupunginvaltuustolle, joka hyväksyen ehdotuksen, päätti että Helsingin kaupungin työväenasuntojen hallinnon johtosäännön 6 § tuli kuulumaan näin: »Huoneistot vuokrataan kuukausivälikirjalla. Ellei irtisanomista jommaltakummalta puolelta ole tapahtunut ennen kuluvan kuukauden 15 päivää, katsotaan välikirja pitennetyksi seuraavan kalenterikuukauden loppuun.»

1) Sitäpaitsi 35 n. s. nuorten miesten asuntoa. — 2) Niistä 8 yhteistä keittiötä. — 3) Valt. pöytäk. 17 p. jouluk. 22 §.

Sosiaalilautakunnan tontinvuokrajaostolla oli kertomusvuonna yhteensä 16 kokousta menosääntöön varatun 25 kokouksen sijasta.

Jaoston tehtävänä oli tontti- ja rakennuskysymysten valmisteleminen lautakunnan käsittelyä varten, vuokraoikeuden saantia ja siirtoa koskevien anomusten tutkiminen, piirustusten tarkastaminen sekä omakotialueiden valvominen. Toukolan omakotialueelle teki jaosto helmikuun 27 p:nä ja Hermannin I:n alueelle elokuun 11 p:nä tarkastusmatkan.

Jaoston lautakunnan hyväksyttäväksi valmistelemista asioista mainittakoon:

Sittenkun rahatoimikamari tontinvuokrajaoston tekemästä pyynnöstä oli lähettänyt sosialilautakunnalle Vallilan kivitalotonttiasiaa koskevat asiakirjat, päätti jaosto, joka, samoin kuin lautakuntakin, on aikaisemmin ollut ja edelleenkin on sitä mieltä, etteivät Vallilan kivitalojen sivurakennukset saisi olla kahta kerrosta korkeampia, kuitenkin ehdottaa että, poikkeuksena edellisestä, Pakaankadun tonteille n:ot 17—19 ja 21—23 jo rakennettavaksi suunniteltujen kuin myöskin muiden Pakaankadun samalla sivulla sijaitsevien vastedes rakennettavien kivitalojen sivurakennukset olisi sallittava tehdä kolmikerroksisiksi, varsinkin koska sivurakennusten kerrokset itse asiassa tulevat sijaitsemaan puoli kerrosta alemmalla tasolla kuin mainitulla kadulla olevien päärakennusten kerrokset. Mitä yleensä Vallilan kaupunginosan rakennusjärjestykseen ja varsinkin julkisivukaavioihin tulee, päätti jaosto, että sosialilautakunta, koska kivitalojen kerrosluvun määrääminen oli suuresta merkityksestä, esittäisi rahatoimikamarille Vallilan kivitalojen rakennusjärjestyksen 1 §:n näin kuuluvaksi: »Rakennusten kerrosten lukumäärän vahvistaa kaupunginvaltuusto». Edelleen ehdotti jaosto valtuustolle esitettäväksi, että yllämainitun alueen kivitalotontit, jotka esiintyvät asemakaava-arkkitehdin laatimassa 11 p:nä toukokuuta 1923 päivätyssä asemakartassa, rakennettaisiin siten, että kortteleihin n:ot 530, 533, 535, 539, 540, 541, 543—548, 550, 551, 557 ja 594 Pakaan- ja Sturekadun sekä It. Viertotien varrella sekä kaikkien viereisten katujen kortteleihin n:ot 552, 554 ja 582 rakennetaan nelikerroksisia rakennuksia ja kaikki näissä kortteleissa sijaitsevat sivurakennukset pihamaiden ja kapeimpien katujen varrelle sekä korttelin 555 rakennukset rakennetaan korkeintaan kolmikerroksisiksi, kuitenkin niillä poikkeuksilla, joita katujen kaltevuussuhteet tahi arkkitehtoniset näkökohdat julkisivutarkastustoimikunnan mielestä vaativat. Kortteleille 584 ja 585 rakennettaviin kivi-rakennuksiin ei ylläkerrottua menettelyä olisi jaoston mielestä ulotettava, vaan olisi näiden kivirakennusten kerrosluvusta säädettävä erikseen, syystä että nuo korttelit on varattu kunnallista rakennustoimintaa varten.

Sosiaalilautakunta hyväksyi puolestaan jaoston ehdotuksen ja lähetti sen huhtikuun 10:ntenä päivätyssä kirjelmässä rahatoimikamarille.

Omakotirakennustoiminnan valvominen 1). Omakotirakennustoimintaa valvottaessa havaittiin, että moni omakodinrakentaja ei näy käsittävän, mikä merkitys on niin hyvin rakennusjärjestyksen kuin vuokrasopimuksenkin noudattamisella. Selvistä määräyksistä huolimatta kaadettiin kaikki vuokratulla tontilla kasvavat puut, tahi katsoi rakennuttaja voivansa rakentaessaan taloansa mielin määrin poiketa vahvistetuista piirustuksista. Tämän johdosta vahvistui jaostossa käsitys, että mainitunlaiset epäkohdat ovat poistettavissa vain tehokkaalla valistus- ja opastustoiminnalla. Tähän nähden ja koska omakotirakentajat tarvitsivat ei ainoastaan rakennustyötä vaan myöskin

1) Ks. myös tätä kert. siv. 86*.

sen rahallista puolta koskevia neuvoja ja ohjeita, joiden antamiseen lautakunnan virkailijain aika ei riittänyt, päätti jaosto ehdottaa sosialilautakunnalle, että palkkattaisiin ylimääräinen arkkitehtisivistyksen omaava virkamies omakotirakennustoiminnan valvontaa varten. Puheenalaisen virkamiehen tehtävänä olisi säännöllisesti ja n. 2 kertaa viikossa käydä kullakin omakotialueella tarkastamassa rakennusyrityksiä ja antamassa rakentajille tarpeellisia ohjeita sekä neuvoja.

Tontinvuokrajaosto oli lautakunnan pyynnöstä laatinut ylempänä tässä kertomuksessa lähemmin mainitun ehdotuksen Hermannin I tonttien ja korttelien luovutusehdoiksi, sekä laajahkon selostuksen alueen aikaisemmista vaiheista, jota varten jaosto elokuun 6 p:nä kävi tarkastamassa kysymyksessä olevat alueet.

Tonttiasioita. Vallilassa sijaitsevien aikaisemmin vuokrattujen tonttien vuokraoikeuden siirtoa koskevista anomuksista hyväksyi jaosto yhteensä 17. Useassa tapauksessa olivat tontit rakennetut. Korkein luovutussumma, 275,000 markkaa, jonka siirron saaja suoritti ja jota ei kiinteistöä arvioidessa katsottu liian korkeaksi, maksettiin tontista n:o 3 korttelissa n:o 543 sekä n:o 43 korttelissa n:o 531; pienin luovutussumma, 20,000 markkaa, maksettiin tontista n:o 33 korttelissa n:o 531.

Jaosto puolsi hyväksyttäväksi seuraavia vuokraoikeutta tai vuokraoikeuden siirtoa koskevia hakemuksia: 6 tapauksessa vuokraoikeuden myöntämistä johonkin Vallilan tonttiin; 7 tapauksessa vuokraoikeuden siirtoa Toukolan tontteihin sekä 5 tapauksessa vuokraoikeuden myöntämistä ensi kertaa Toukolan tontteihin; sekä 6 tapauksessa vuokraoikeuden siirtoa Käpylän tontteihin ja 29 tapauksessa vuokraoikeuden ensikertaista myöntämistä Käpylän tontteihin nähden.

Jaosto hyväksyi kertomusvuonna yhteensä 44 rakennuspiirustusta.

Sosiaalilautakunnan yleishyödyllisen rakennustoiminnan edistämislainarahaston hallintojaostolla oli kertomusvuoden kuluessa 4 kokousta menosäännössä lasketun 9 kokouksen sijasta.

Vuonna 1924 myönnettiin lainoja 62 omakotiyrittäjästä varten yhteensä 1,266,100 markkaa; pienin laina oli 8,000 markkaa ja suurin 85,700 markkaa.

Rahaston pääoma oli tammikuun 1 p:nä 1924 4,197,250 markkaa, johon määrään tuli lisäksi vuoden 1924 talousarviossa rahaston kartuttamiseksi myönnetty 700,000 markan määrä. Rahastosta myönnettyjen lainojen eräntymätön lainamäärä oli joulukuun 31 p:nä 1924 4,886,226: 83 markkaa¹⁾, joten samana ajankohtana rahastossa oli lainattavaksi vapaita varoja 11,023: 17 markkaa.

Korpaksen—Ruskeasuon siirtolapuutarhat. Korpaksen—Ruskeasuon siirtolapuutarhojen hallintoa on hoitanut erityinen hallitus, johon kuuluivat sosialilautakunnan valitsemina varsinaisina jäseninä insinööri J. M. G. Markelin-Svensson ja lautakunnan sihteeri arkkitehti E. A. Eriksson, Svenska kvinnoförbundet nimisen yhdistyksen valitsemina neiti E. Lagerbohm varsinaisena ja neiti L. de la Chapelle varajäsenenä, Fylgia-yhdistyksen valitsemina herra I. Fahlin varsinaisena ja herra J. Backa varajäsenenä sekä Martta-yhdistyksen valitsemina rouva A. Wessberg varsinaisena ja neiti K. Huldén varajäsenenä.

Siirtolapuutarhain neuvojana toimi kertomusvuonna neiti E. Koch.

¹⁾ Tähän sisältyy 354,500 markkaa, jotka nostettiin vasta vuonna 1925.

XV. Ammattioppilaslautakunta.

Ammattioppilaslautakunnan vuodelta 1924 antama kertomus oli seuraavansisältöinen:

Valtuuston asettamaan oppisopimuslain säätämään ammattioppilaslautakuntaan kuului vuonna 1924 puheenjohtajana V. J. von Wright, varapuheenjohtajana E. V. von Boehm sekä jäsenenä kultaseppämestari F. V. Lindroos, maalarimestari A. Haanoja, kirjansitoja E. Merikoski ja puutyöntekijä H. Moisio, molemmat ensinmainitut työnantajain ja molemmat viimeksimainitut työntekijäin edustajina. Varajäsenenä metallitehtailija V. W. Holmberg, kirjapainonjohtaja L. Lyytikäinen, toimittaja M. Paasivuori ja metallityöntekijä P. Salo, molemmat ensinmainitut työnantajain ja molemmat viimeksimainitut työntekijäin edustajina. Ammattioppilaslautakunta, joka sai käytettäväkseen sosialilautakunnan huoneiston, kokountui vuoden kuluessa 18 kokoukseen. Ammattioppilaslautakunnan sihteerinä toimi sen varapuheenjohtaja ja sen kanslistina ammattien tarkastaja I. Schreck.

Alussa tuotti oppisopimusten rekisteröinti suurta hankaluutta, koska asianomaiset eivät olleet selvillä siitä miten sopimuskavakkeet täytettäisiin. Sittenkun ammattioppilaslautakunnan toimesta oli malleiksi täytetty eräitä kaavakkeita ja suullisesti selitetty ne kohdat, joiden suhteen on ilmennyt epätietoisuutta, oppivat asianomaiset vähitellen täyttämään oikein kaavakkeet; vuoden lopussa rekisteröitäviksi tuodut sopimukset ovat yleensä olleet oppisopimuslain mukaiset.

Vuoden kuluessa rekisteröitiin 117 oppisopimusta; lopullisesti ei hyljätty yhdenkään sopimuksen rekisteröintiä. Ammatittain jakautuvat rekisteröidyt oppisopimukset seuraavasti:

Ammatti.	Mie- hiä.	Nai- sia.	Yh- teensä.	Ammatti.	Mie- hiä.	Nai- sia.	Yh- teensä.
Emaljityöntekijä	1	—	1	Läkkiseppä	3	—	3
Etsaaja	2	—	2	Maalari	2	—	2
Kaivertaja	1	—	1	Nahkaverhoilija	4	—	4
Kelloseppä	1	—	1	Parturi	—	2	2
Kirjaltaja	5	5	10	Puuseppä ja mallipuuseppä	5	—	5
Kirjanpaimaja	3	—	3	Seppä	1	—	1
Kirjansitoja	1	7	8	Sorvaaja	9	—	9
Konepuuseppä	1	—	1	Verhoilija	1	—	1
Konetyömies	1	—	1	Veturimies	35	—	35
Korityöntekijä	1	—	1	Viiilaja	15	—	15
Kultaseppä	1	—	1				
Käämijä	10	—	10				
				Yhteensä	103	14	117

Näistä sai sopimuksen mukaan 10 oppilasta työnantajaltaan vaatteet, ruuan ja asunnon, jotavastoin muut 107 oppilasta ovat yksinomaan raho-
palkkansa varassa.

Oppilaista rikkoi kaksi, eräs nahkaverhoilija ja eräs sorvaaja, saatujen tietojen mukaan tehdyn sopimuksen ja poistui työstä.

Koulunkäynnin tai aikaisemman ammatissa työskentelyn johdosta vähennettiin 27 oppilaan oppiaikaa yhteensä 275 kuukaudella eli keskimäärin 10 kuukaudella, jotavastoin 90 oppilaan oppiaikaa ei vähennetty.

Vuoden kuluessa suoritti yksi oppilas, ammatiltaan nahkaverhoilija, ammattikokeen. Kokeen arvostelemista varten asetettu arvostelulautakunta hyväksyi kokeen ja antoi siitä arvosanan kiitettävä 14 pisteellä korkeimmasta 15 pisteestä. Samalla kun tälle oppilaalle annettiin todistus ammattikokeiden suorittamisesta sekä siitä, että hänet oli julistettu ammattityöntekijäksi, sai hän oppisopimuslain 16 §:ssä mainitun kunniakirjan.

Oppisopimuslain soveltamisesta annetun valtioneuvoston päätöksen 1 §:n 6 kohdan mukaan olisi ammattioppilaslautakunnan tullut ennen heinäkuun 1 p:ä toimittaa käsityö- ja teollisuusammateissa palvelevien oppilasijässä olevien henkilöiden luettelointi ja sitten seuraavan lokakuun 1 p:nä tarkistaa, ovatko opista päässeet oppilaat luettelosta poistetut ja uudet merkityt luetteloon. Näitä määräyksiä ei ammattioppilaslautakunta, kaikista ponnistuksistaan huolimatta, voinut täyttää ja tämän kautta sillä on suurin piirtein katsottuna ollut mahdoton tarkastaa, että oppisopimuslain määräyksiä oppisopimusten tosta ja niiden rekisteröimisestä todella noudatettiin. Syynä siihen, että mainittua luettelointia, joka on kaiken tehokkaan tarkastuksen perusedellytys, ei ole voitu toimittaa, on se, että ammattioppilaslautakunta, monista asianomaisille ammattientarkastajille tekemistään pyynnöistä huolimatta, ei saanut luettelointia varten tarpeellisia tietoja oppilasijässä olevista henkilöistä. Syynä siihen lienee osaksi se, että ammattientarkastajain työtaakka on estänyt heillä kiinnittämästä riittävää huomiota tähän yksityiskohtaan, osaksi taas, että kunnallisilla ammattientarkastajilla, joiden tehtävänä sanotun valtioneuvoston päätöksen 4 §:n mukaan lähinnä on luettelointia varten tarpeellisten tietojen antaminen, ei ole tilaisuutta antaa tietoja teollisuuslaitoksista, koska ainoastaan käsityöammatit ovat heidän tarkastettavissaan. Ammattioppilaslautakunta olisi kiitollinen jos kauppa- ja teollisuushallitus vielä mainitun valtioneuvoston päätöksen 5 §:n 1 kohdan perusteella ryhtyisi toimenpiteisiin, jotka takaisivat, että lautakunta voisi harjoittaa oppisopimuslain edellyttämää tarkastusta sanotun lain noudattamisesta.

Toimintansa kestäessä on ammattioppilaslautakunta tullut havaitsemaan, että oppisopimuslain 2 §:n 2 kohdan määräyksestä, että oppilaalla ymmärtäänsä ainoastaan sellaista henkilöä, joka, ennenkuin on täyttänyt 18 vuotta, on mennyt laissa lähemmin määritelyyn työhön, on haittaa. Siten eivät ne suhteellisesti lukuisat henkilöt, jotka 18 tai 19 vuoden ikäisenä menevät oppiin joudu oppisopimuslain alaisiksi, vaikka useissa tapauksissa esim. rasitaviin ammatteihin, kuten sepän-, nahkurin- tai puusepänamattiin nähden, joissa työn raskaus edellyttää suhteellisen korkeata ikää, lain tarkoitukseen katsoen olisi luonnollisinta, että kysymyksessä olevia henkilöitä pidettäisiin oppilaina. Samaten on myöskin niissä tapauksissa, jolloin henkilö säännöllistä aikaa myöhemmin menee työhön, ammattioppilaslautakunnan mielestä kohtuutonta, että tällainen henkilö, vaikka hän ja hänen työnantajansa sitä tahtoisikin, ei pääse osalliseksi niistä eduista, jotka oppisopimuslaki ja sen edellyttämä oppisopimuksen rekisteröinti tarjoavat. Koska oppisopimuslain tarkoitus kieltämättä on kasvattaa taitavia ammattityöntekijöitä ja taata oppilaille tilaisuus ammattikoulun käyntiin sekä muita etuisuuksia, olisi ammattioppilaslautakunnan mielestä lakia mainitussa suhteessa muutettava siten, että mai-

nittu 18-vuoden ikäraja eritoten raskaissa ammateissa korotetaan ja että tämän korotetun ikärajan sivuuttaneillekin ammattioppilaille varataan tilaisuus saada oppisopimuksensa rekisteröidyksi vapaachtoisuuden tietä.

On tapahtunut, että eräät, tosin ei oppisopimuslain mielessä oppilaina olevat henkilöt, ovat anoneet ammattioppilaslautakunnalta tilaisuutta saada suorittaa oppisopimuslaissa edellytetyn ammattikokeen, joita anomuksia ammattioppilaslautakunta ei ole voinut ottaa huomioon. Tämä oli ammattioppilaslautakunnan mielestä epäkohta, joka on läheisessä yhteydessä edellä mainitun epäkohdan kanssa, mistä lautakunta tahtoi lyhyesti huomauttaa.

XVI. Työnvälitystoimisto.

Helsingin kaupungin työnvälitystoimiston johtokunnan vuodelta 1924 ¹⁾ antama kertomus oli seuraavansisältöinen:

Johtokunta. Työnvälitystoimiston johtokuntaan kuuluivat vuonna 1924 filosofiantohtori S. Ivalo puheenjohtajana, kansanedustaja M. Paasivuori varapuheenjohtajana sekä uunintekijämestari A. Malmi, kirjelijittelija P. Rahikainen ja kivityömies V. Huuskonen. Sihteerinä toimi toimiston johtaja A. H. Karvonen.

Johtokunta kokoontui vuoden kuluessa 8 kertaa. Kokouksissaan on se käsitellyt 49 asiaa, joista tässä mainittakoon seuraavat yleisluontoisemmat asiat:

Työnvälityksen valtioavun korottamista ja työnvälityslain uudistamista koskevan, johtokunnan aloitteesta edellisenä vuonna tehdyn, anomuksen valtioneuvosto epäsi, mutta antoi kuluneena vuonna eduskunnalle asiasta esityksen, jossa johtokunnan esittämiä näkökohtia oli varsin vähän otettu huomioon. Johtokunta seurasi asian käsittelyä eduskunnassa ja toimisto antoi eräille asianomaisen valiokunnan ja eduskunnan jäsenille aineistoa asian valaisemiseksi, mutta kun eduskunta jätti lakiehdotuksen lepäämään yli vaalien, valmisti valtioneuvosto asiassa vuoden 1925 eduskunnalle uuden esityksen, jossa johtokunnan esittämä näkökanta valtioavun korottamisesta tuli huomioon otetuksi. Asia tulee siten eduskunnassa käsiteltäväksi vuonna 1925.

Toimiston talousarvion vuosiksi 1925—29 laati johtokunta rahatoimikamarin kaupungin virastoille ja laitoksille tekemän pyynnön johdosta. Siinä johtokunta ehdotti toimistoa laajennettavaksi perustamalla siihen uudet osastot merimiesten ja ravintolaväen välitystä varten sekä toimiston henkilökuntaa lisättäväksi kasvavan liikkeen tarpeen mukaan.

Ravintolaväen välitystä käsitteli johtokunta ravintoloitsijain yhdistyksen tekemän anomuksen johdosta, jossa ehdotettiin, että toimiston yhteyteen järjestettäisiin ammattiin perehtyneen henkilön johdolla toimiva ravintolaväen välitys koko maata varten. Koska toimisto, paikallisena ja Helsingin kaupungin ylläpitämänä laitoksena, ei voi toimia koko maata käsittävänä keskuslaitoksena, jolla olisi asiamiehiä maan eri seuduilla, päätti johtokunta hoitaa ravintolaväen välitystä vain varaamalla liikeapulaisten osastoon eri ajan ravintola-alan paikanhakijain vastaanottamista varten, naispuolisen ravintolaväen välitystä hoidetaan entiseen tapaan, koska mitään muuta järjestelyä ei ollut mahdollista toimeenpanna toimiston nykyisessä huoneistossa. Toispaikkakuntalaisten työväen tarvetta tyydytettiin sikäli kuin se kävi päinsä erityisiä kustannuksia aiheuttamatta ja julkisen työnvälitysjärjestön avulla.

¹⁾ Eräitä kertomusta seuranneita tilastotietoja ei ole tässä julkaistu.

Toimiston huoneisto. Rahatoimikamarin tiedusteluun toimiston huoneistotarpeesta nykyään ja arvioidusta tarpeesta v. 1930, ilmoitti johtokunta, että toimiston nykyinen huoneisto on ahdas ja eri osastojen järjestelylle sopimaton, jonka vuoksi toimistolle olisi tilaisuuden tullen varattava tilavampi, tarkoituksen mukaisesti järjestetty huoneisto, jossa laitoksen laajentaminen liikkeen kasvamisen vaatimusten mukaan kävisi mahdolliseksi.

Työmarkkinain tilaa seurasi johtokunta vuoden varrella ja antoi, paitsi toimiston sosialiministeriölle ja rahatoimikamarille antamia viikko- ja kuu-kausikertomuksia, marraskuussa laajemman esityksen todennäköisistä työsuhteista lähestyvään talvikautena. Esityksessä selostettiin työoloja eri työaloilla ja lausuttiin yleisenä käsityksenä, että työttömyys paikkakunnalla tulee talvikautena olemaan varsin huomattava, sekä esitettiin yksityiskohtaisemmin, millä työaloilla työttömyyttä tulee esiintymään ja todennäköisyyslaskelmia sen laajuudesta.

Kaupungin virastojen ja laitosten auki-oloaika koskevassa, rahatoimikamarin pyytämässä lausunnossa ehdotti johtokunta, että toimiston auki-oloaika ja viranpitäjain säännöllinen päivittäinen työaika määrättäisiin toimiston kaikilla miesosastoilla ja yhdellä naisosastolla (siivoojain ja pesijain sekä ulkotyöläisten osastolla) klo 9 a. p.—3 i. p. ja muilla naisosastoilla klo 10 a. p.—4 i. p.; pyhän edellä klo 2 i. p. Toimiston miesosastoilla olisi pidettävä päivittäin muina viikon päivinä, paitsi pyhän edellisinä, yksi henkilö virantoimituksessa klo 3— $\frac{1}{2}$ 5 i. p. työväen tilausten vastaanottamista varten. Tämän ehdotuksen rahatoimikamari vahvisti.

Henkilökunta. Toimiston johtajana oli A. H. Karvonen, miesosastojen johtajina H. E. Blomqvist ja W. O. Ahtio sekä apulaisena U. Vinha. Naisosastojen johtajina toimivat neidit E. Sundström, A. Bruun, T. Melanen ja rouva R. Hänninen, apulaisina rouva E. Bauer, neidit S. Rechartd, E. Tötterman ($\frac{1}{1}$ — $\frac{15}{7}$) ja A. Ahovaara ($\frac{15}{7}$ — $\frac{31}{12}$), sekä ylimääräisinä apulaisina neiti H. Heinilä 8 kk., E. Salonen 3 kk. ja rouva A. Salmi 1 kk. Vahtimestarina toimi V. Jyrkänne.

Toimiston liike. Jo kaksi edellistä vuotta oli toimiston välitysliikkeen nousukautta. Tätä jatkui vielä kuluneena vuonnakin. Välitysten lisääntyminen tapahtui kuitenkin vain naisosastoilla. Miesosastojen välitysliike oli myöskin syksyyn asti vilkasta, mutta vuoden lopulla huononivat työsuhteet, jonka vuoksi työvoiman kysyntä pieneni niin paljon, että vuoden tulos, välitysten määrä, jäi melkein samaksi kuin edellisenä vuonna. Työnhakijain määrä sitä vastoin nousi vuoden lopulla suuremmaksi kuin vastaavana aikana edellisenä vuonna. Työnvälityksiä oli pääasiassa yksityisten työnantajain töihin. Kun paikkakunnalla vallitsivat varsin hyvät työsuhteet, ei kunnan tarvinnut järjestää hätäaputoita, joihin välitykset työttömyysaikoina useina vuosina ovat muodostaneet huomattavan osan toimiston liikkeestä; kuluneena vuonna käytti kunta toimistoa, kuten muutkin työnantajat, vain työväkeä tarvittaessaan, useassa tapauksessa vain silloin, kuin muutoin eivät työväkeä saaneet.

Kunnan töihin välitettiin vuoden kuluessa kaikkiaan vain 432 miestä ja 34 naista.

Toimiston liikkeestä esitetään seuraavassa yksityiskohtaisempia tietoja:

Työnhakemukset ja työnhakijat. Ryhmitettyinä sukupuolen mukaan ja verrattuna edelliseen vuoteen oli työnhakemusten luku seuraava:

	1924.		1923.		Lisäännys (+) vuonna 1924 verrattuna vuo- teen 1923.	
	Luku.	%.	Luku.	%.	Luku.	%.
Miesten tekemiä	8,348	29.0	8,315	33.7	+ 33	+ 0.4
Naisten »	20,452	71.0	16,385	66.3	+ 4,067	+ 24.8
Yhteensä	28,800	100.0	24,700	100.0	+ 4,100	+ 16.6

Miespuolisten työnhakijain tekemäin työnhakemusten luku lisääntyi vain 0.4 %:lla, mutta naispuolisten 24.8 %:lla. Tämä naisten työnhakemusten luvun huomattava lisääntyminen aiheutui osittain siitä, että toimiston oli tarjottuihin paikkoihin hankittava väkeä sanomalehti-ilmoituksilla, osittain siitä, että tilapäisiä siivoustöitä oli runsaammin kuin edellisenä vuonna, joihin töihin osoitetut työnhakijat useammin uudistivat työnhakemuksensa.

Työnhakemuksia teki kaikkiaan 11,899 (edell. v. 9,797) eri henkilöä, niistä 3,336 (2,938) miestä ja 8,563 (6,859) naista, joten työtä hakevain eri henkilöiden luku oli 2,102 suurempi kuin edellisenä vuonna. Työnhakijat uudistivat työnhakemuksensa, työttömiksi uudelleen jouduttuaan, miehet 5,012 (5,377) ja naiset 11,889 (9,526) eli yhteensä 16,901 (14,903) eri tapauksessa.

Henkikirjoituspaikan mukaan jakautuivat työnhakijat seuraavasti:

	Miehiä.		Naisia.		Yhteensä.	
	Luku.	%.	Luku.	%.	Luku.	%.
Helsingissä	2,780	83.3	5,421	63.3	8,201	68.9
Muilla paikkakunnilla	556	16.7	3,142	36.7	3,698	31.1
Yhteensä	3,336	100.0	8,563	100.0	11,899	100.0

Työnhakija on merkitty täällä hengille kirjoitetuksi, jos hän vuoden alussa on täällä vakinaisesti asunut ja siis lain mukaan olisi pitänyt tulla täällä henkikirjoihin. Toisilta paikkakunnilta siirtyi tänne puheenaolevana vuotena enemmän työväkeä kuin edellisenä vuotena, jolloin työnhakijoista oli toispaikkakuntalaisia vain 2,645 eli 27.0 %, joista 405 eli 13.8 % miehiä ja 2,240 eli 32.7 % naisia.

Perheolojen ¹⁾ mukaan ryhmitettyinä oli työnhakijoista:

	Miehiä.		Naisia.		Molempia sukupuolia.	
	Luku.	%.	Luku.	%.	Luku.	%.
Perheellisiä	1,245	37.3	1,151	13.4	2,396	20.1
Yksinäisiä	2,091	62.7	7,412	86.6	9,503	79.9
Yhteensä	3,336	100.0	8,563	100.0	11,899	100.0

Äidinkielen mukaan ryhmittyivät työnhakijat seuraavasti:

	Miehiä.		Naisia.		Molempia sukupuolia.	
	Luku.	%.	Luku.	%.	Luku.	%.
Suomenkielisiä	2,791	83.7	7,412	86.6	10,203	85.8
Ruotsinkielisiä	527	15.8	1,118	13.0	1,645	13.8
Muunkielisiä	18	0.5	33	0.4	51	0.4
Yhteensä	3,336	100.0	8,563	100.0	11,899	100.0

¹⁾ Perheellisiin on ryhmityksessä viety, paitsi naimisissa olevia henkilöitä, myöskin naimattomat henkilöt, joilla on lapsia elätettävänä ja yksityisiin myöskin lesket, joilla ei ole lapsia alle 16 vuoden, joten ryhmitys ei ole tehty siviilisäädyn vaan perheenelättämisvelvollisuuden perusteella.

*Tarjotut paikat*¹⁾. Tarjottuja paikkoja oli kaikkiaan 23,977, joista miesten paikkoja 5,927 eli 24.7 % ja naisten paikkoja 18,050 eli 75.3 %. Edelliseen vuoteen verraten aleni miehille tarjottujen paikkojen luku 266:lla eli 4.3 %, mutta naisille tarjottujen paikkain luku lisääntyi 1,981:lla eli 12.3 %.

Työpaikkakunnan mukaan ryhmitettyinä oli tarjotuista paikoista:

	Miesten paikkoja.		Naisten paikkoja.		Yhteensä.	
	Luku.	%.	Luku.	%.	Luku.	%.
Helsingissä	5,588	94.3	15,446	85.6	21,034	87.7
Muualla	339	5.7	2,604	14.4	2,934	12.3
Yhteensä	5,927	100.0	18,050	100.0	23,977	100.0

Toisilla paikkakunnilla miehille tarjottujen paikkain luku oli edelliseen vuoteen verrattuna pienentynyt 78:llä, mutta naisille tarjottujen paikkain luku lisääntynyt 487:llä. Toimisto olisi voinut hankkia työpaikkoja toisilla paikkakunnilla paljon enemmänkin, etenkin metsätöihin ja maataloustoimiin, mutta kun omalla paikkakunnalla oli usein puute työväestä useilla työaloilla, ei toimiston tarvinnut kuin ajoittain lähettää työväkeä muille paikkakunnille.

Täytetyt paikat. Kuten ylläolevasta jo selviää, oli toimiston liike kuluneena vuonna vilkas. Toimiston työntulos, välitysten määrä, näkyy seuraavasta:

	1924.		1923.		Lisäännys (+) tai vähennys (—) vuonna 1924 verrattuna vuoteen 1923.	
	Luku.	%.	Luku.	%.	Luku.	%.
Miesten paikkoja	5,504	26.3	5,568	29.9	— 64	— 1.1
Naisten »	15,393	73.7	13,051	70.1	+ 2,342	+ 17.9
Yhteensä	20,897	100.0	18,619	100.0	+ 2,278	+ 12.2

Miesosastoilla saavutettiin jotenkin sama tulos kuin edellisenä vuonna, mutta naisosastoilla kasvoi välitysten määrä 2,342:lla eli 17.9 %.

Tarjotuista paikoista täytettiin:

	Miesten paikkoja.		Naisten paikkoja.		Yhteensä.	
	Luku.	%.	Luku.	%.	Luku.	%.
Helsingissä	5,325	95.3	13,765	89.1	19,090	90.8
Muualla	179	52.8	1,628	62.5	1,807	61.4
Yhteensä	5,504	92.9	15,393	85.3	20,897	87.2

Kuten yllä esitetystä luvuista näkyy, kykeni toimisto täyttämään miehille Helsingissä tarjotut paikat jotenkin tarkoin. Toisilla paikkakunnilla tarjotuista miesten paikoista, joita yllä esitetystä syistä oli vähemmän kuin muina vuosina, voi toimisto täyttää vähän enemmän kuin puolet.

Myöskin naispuolisen työvoiman kysynnän Helsingissä voi toimisto tyydyttää verrattain hyvin. Toimisto pitikin velvollisuutenaan täyttää ensi sijassa omalla paikkakunnalla tarjotut paikat syystä, että paikkakunnan verovelvolliset suorittivat toimiston kustannukset ja työnhakijatkin useimmissa tapauksissa mieluummin hakevat työtä omalla paikkakunnalla. Mutta toisillakin paikkakunnilla tarjotuista paikoista voi toimisto täyttää suhteellisesti suuremman prosentin (61.4) kuin edellisenä vuonna (55.6).

¹⁾ Tarjottujen paikkain lukuun on laskettu myöskin ne paikat, jotka toimisto on tiedustelemalla hankkinut.

Täyttämättä jääneet paikat. Tarjotuista paikoista jäi täyttämättä:

	Miesten paikkoja.		Naisten paikkoja.		Yhteensä.	
	Luku.	%	Luku.	%	Luku.	%
Helsingissä	263	4.7	1,681	10.9	1,944	9.2
Muulla	160	47.2	976	37.5	1,136	38.6
Yhteensä	423	7.1	2,657	14.7	3,080	12.8

Todellisuudessa oli työvoiman puute kuitenkin suurempi kuin yllä esitetystä tilastosta tarjottujen ja täytettyjen paikkain ero, täyttämättä jääneiden paikkain luku, osoittaa. Kun erällä työaloilla ajoittain vallinnut työväen puute, kuten metsätyömiesten ja levyseppien puute talvella sekä rakennusammattilaisten puute kesällä, oli työnantajille tunnettu, eivät he yleisemmin hakeneet puuttuvaa työväkeä myöskään työnvälitystoimistosta. Siten ei työvoiman tarve tullut tilastossa näkyviin tosioloja vastaavassa määrässä. Tilasto kuitenkin jossain määrin valaisee paikkakunnan työsuhteita yleensä. Yleisempänä syynä siihen, että toimistolta jäi tarjottuja paikkoja täyttämättä, oli ammattia taitavain tai muutoin sopivain työnhakijain puute; eräissä tapauksissa jäi paikkoja täyttämättä paikkakahtojen vuoksi. Ruotsinkielen taidon puutteesta jäi täyttämättä huomattava määrä palvelijattarien paikkoja sekä joku määrä käskyläispoikain ja -tyttöjen paikkoja.

Ammattialan mukaan ryhmitettyinä osoittaa seuraava taulukko työnhakemusten sekä tarjottujen ja täytettyjen paikkain luvun kussakin ammattiryhmässä:

Ammatti ja toimiala.	Työnhakemuksia.			Tarjottuja paikkoja.			Täytettyjä paikkoja.		
	Miehiä.	Naisia.	Yhteensä.	Miehiä.	Naisia.	Yhteensä.	Miehiä.	Naisia.	Yhteensä.
<i>Maa- ja metsätalous</i>	89	576	665	153	875	1 028	121	638	759
<i>Teollisuus ja käsityö.</i>									
Metalliteollisuus	405	121	526	182	31	213	73	31	104
Kivi-, savi- ja lasiteollisuus	48	18	66	22	—	22	16	—	16
Kemiallinen teollisuus	—	26	26	—	10	10	—	10	10
Nahka- ja karvateollisuus	7	26	33	11	1	12	10	1	11
Kehruu- ja kutomateollisuus	—	53	53	—	3	3	—	3	3
Pukutavara- ja puhdistus-teollisuus	4	476	480	1	375	376	1	373	374
Paperiteollisuus	8	65	73	3	13	16	3	7	10
Puunteollisuus	73	123	196	43	65	108	20	65	85
Rakennusteollisuus	3 045	562	3 607	1 207	211	1 418	1 087	211	1 298
Valaistuslaitokset	37	—	37	4	—	4	4	—	4
Ravinto- ja nautintoainet.	24	283	307	43	85	128	37	66	103
Graafillinen teollisuus	87	27	114	116	—	116	116	—	116
Teollisuus ja käsityö, luokittamattomat	174	—	174	14	—	14	12	—	12
<i>Kauppa- ja kulkuneuvot.</i>									
Kauppa-ala	475	714	1 189	124	192	316	117	144	261
Meri- ja satamaliikenne	263	—	263	109	—	109	101	—	101
Maaliikenne	248	—	248	100	—	100	77	—	77
Ravintola- ja hotelliliike	52	3 278	3 330	42	2 806	2 848	36	2 650	2 686
<i>Sekatyöt, luokittamattomat</i>	2 366	1 866	4 232	3 328	1 539	4 867	3 310	1 539	4 849
<i>Taloustoimet</i>	—	11 572	11 572	—	11 390	11 390	—	9 288	9 288
<i>Erinäiset toimet</i>	304	110	414	74	16	90	69	15	84
<i>Käskyläisiä ja oppilaita</i>	639	556	1 195	351	438	789	294	352	646
Yhteensä	8 348	20 452	28 800	5 927	18 050	23 977	5 504	15 393	20 897

Edelliseen vuoteen verraten tapahtui ainoastaan muutamilla työaloilla mainittavampia muutoksia työnhakijain, tarjottujen paikkain ja täytettyjen paikkain luvussa. Maa- ja metsätalouteen välitettiin miehiä lähes sata vähemmän, mutta naisia noin sata välitystä enemmän kuin edellisenä vuonna. Välytykset puhdistusteollisuuden lisääntyivät puheena olevana vuonna noin 120 välytyksellä, mutta kauppa-alalle vähenivät 49:llä; työnhakemusten luku kauppa-alalla sitä vastoin kasvoi 344:lla. Työnhakemusten määrä ravintola- ja hotelli liikkeeseen lisääntyi 1,085:lla, tarjottujen paikkain luku 929:llä ja välitysten määrä 861:lla. Sekatöihin (etupäässä tilapäisiin töihin) vähentyi työnhakemusten luku 436:lla, mutta välitysten määrä 138:lla. Suurin liikkeen kasvaminen tapahtui taloustoimien alalla. Työnhakemusten luku lisääntyi 2,346:lla, tarjottujen paikkain luku 744:llä ja täytettyjen paikkain määrä 1,202:llä. Käsytöispoikain ja -tyttöjen paikanhakijain luku lisääntyi vain 46:llä, mutta näille tarjottujen paikkain luku 138:lla ja välitysten määrä 136:lla.

Työsuhteet paikkakunnalla 1924. Vaikkakin ahdas aika rahamarkkinoilla suuresti lamauttaa toimintaa melkein kaikilla tuotantoaloilla, olivat työsuhteet kuluneena vuonna erittäin hyvät aina vuoden lopulle saakka. Tammi- ja helmikuussa oli kyllä rakennus- ja satamatyöväestä osa joulilaana, mutta töitä oli, myöskin toimiston välityksellä, suhteellisesti enemmän kuin yleensä talvisin. Työttömäin luku oli suhteellisesti pieni; sen korkeimmillaan ollessa, helmikuun puolivälissä, oli työttömiä toimiston kirjoissa 388 miestä ja 321 naista. Näistäkin osa sai vuorotellen olla tilapäisissä töissä ja naispalvelijattaren paikan hakijoille oli paikkoja saatavissa. Vaikkakin eräillä aloilla ilmeni työn puutetta ja erinäisiä henkilöryhmiä oli työttömänä, — kuten niitä on aina — voi talvikautta yleensä työoloihin nähden pitää parhaimpina. Kevät- ja kesäkautena olivat työt vilkkaassa käynnissä miltei kaikilla toimialoilla. Useilla työaloilla oli huomattava puute työväestä. Syksyllä, jo lokakuussa, alkoivat työsuhteet erällä toimialoilla huonontua ja tätä jatkui vuoden loppuun, vaikka työttömyys ei kuitenkaan päässyt puheena olevana vuonna mainittavan laajaksi. Korkein määrä työttömiä työnhakijoita oli toimiston kirjoissa 503 miestä (joulukuussa) ja 508 naista (marraskuussa), näihin luetuna myöskin tilapäisten töiden varassa eläjät sekä palveluspaikkoja muuttavat, joista suurin osa oli vain lyhyen ajan työttömänä.

Työsuhteista eri työaloilla esitettäköön tässä seuraavia tietoja:

Maa- ja metsätaloudessa, jossa vallisevat työsuhteet vain pienessä määrin vaikuttavat paikkakunnan työoloihin, supistettiin työt edellisen vuoden osittaisen kadon takia välttämättömiin, jonka vuoksi rakennus- ja muita uudistustöitä suoritettiin vähän. Mutta maanviljelystalouteen kuuluvia halonhakkuutöitä oli verrattain runsaasti talvikautena. Näitä töitä olisi toimisto saanut helsinkiläisellekin työväelle, mutta kun näihin halukkaita lähtijöitä oli vain muutamia, ei toimisto niitä laajemmassa määrin hankkinut. Muihinkin maataloustöihin, etenkin naispalvelijain toimiin ja juurikasvien ottoon syksyllä, oli kysyntä verrattain vilkas ja toimisto välittikin väkeä näihin enemmän kuin edellisenä vuonna. Mainittavaa puutetta työväestä ei maataloudessa ollut.

Metalliteollisuudessa vallitsi ulkomaisen kilpailun tuottamista vaikeuksista huolimatta verrattain hyvät työsuhteet. Talvella oli varsin suuri puute levy- ja pannusepistä sekä eräistä muistakin ammattityömiehistä. Erästä 100 levysepän tilausta ei toimisto voinut täyttää. Tämä puute oli tilapäinen, eräiden suurempain, valtion tilausten aiheuttama. Pienempi määrä muita metallityömiehiä, etupäässä viilaajia ja valajia, oli samaan aikaan työnpuutteessa. Kesällä oli puute putkityömiehistä. Syyskesällä vähennettiin työväkeä

muutamasta tehtaasta, mutta nämä saivat työtä toisissa työpaikoissa, osa rakennusteollisuudessa. Vuoden lopulla vähennettiin metallityömiehiä ja apuväkeä useasta tehtaasta, yhteensä noin sata miestä. Jalometallityöntekijäin lakon vuoksi olivat työt tämän alan liikkeissä keskeytettynä lokakuun 3—joulukuun 11 p:n välisenä aikana.

Kivi- ja saviteollisuudessa oli hyvät työsuhteet. Syksyllä vähennettiin työväkeä pienempi määrä laasti-, sementti- ja asfalttitehtaista, osa näistä sai muita töitä, osa jäi työttömäksi.

Kemiallisessa- ja nahkateollisuudessa olivat työt säännöllisessä käynnissä ympäri vuoden. Samoin kehruu-, kutoma- sekä pukutavara- ja puhdistusteollisuudessa. Räätilin tilaustyöntekijäin lakko syksyllä häiritsi töiden säännöllistä kulkua tässä ammatissa.

Paperiteollisuuden alaan paikkakunnalla kuuluvissa työpaikoissa ovat työsuhteet olleet parina viimeisenä vuonna huononpuoleiset. Pienempi määrä tällä alalla työskenteleviä on siirtynyt muille aloille. Puheena olevana vuonna ei kuitenkaan suurempia muutoksia tapahtunut.

Puuteollisuudessa vallitsi erittäin hyvät työsuhteet, etenkin rakennustarpeita valmistavissa liikkeissä. Huonekaluja valmistavissa liikkeissä ilmeni talvella osittaista työnpuutetta. Metsänhakuutöitä oli Etelä-Suomessakin talvella verrattain paljon. Syksyllä sitä vastoin lumen puute esti 1924—25 talvikauden metsänhakuutöiden alkamisen Etelä- ja Länsi-Suomessa, tämä aiheutti työttömyyttä sekä metsänhakuuväelle että myöskin sahalaitosten työväelle. Paikkakunnan sahalaitoksen toimintaan tämä vaikutti vasta seuraavan vuoden alussa.

Rakennusteollisuudessa olivat työsuhteet erittäin hyvät aina marras- ja joulukuuhun saakka. Kevättalvesta syksyyn saakka oli rakennustoiminta vilkkaampi kuin minään muuna vuonna maailmansodan alkamisen jälkeen. Ammattityöväestä, etenkin rappareista ja muurareista oli kesällä suuri puute, samoin ajottain maalareista, putkityömiehistä, sähkötyömiehistä ja petonkiömiehistä. Palkat kohosivat eräissä ammateissa, etenkin rapparin ja muurarin ammateissa, paljon yli normaalipalkkojen.

Syksyllä, marras- ja joulukuussa, rakennustyöt kuitenkin vähenivät, vaikkakin noin 30 rakennuksella jäi töitä talvikautena suoritettavaksi. Noin 150 rakennusapuria ja 80 kirvesmiestä sekä muutamia kymmeniä muita rakennusammattilaisia oli joulun edellä työttömänä.

Valaistuslaitosten työväellä oli töitä ympäri vuoden muilla paitsi sähkötyömiehillä, joiden työt joulun edellä vähenivät rakennustöiden supistuttua.

Ravinto- ja nautintoaineteollisuudessa olivat työt säännöllisessä käynnissä ympäri vuoden kaikilla aloilla. Makkarateollisuustyöväen lakon takia olivat työt useimmissa liikkeissä melkein kokonaan keskeytyneenä marraskuun 1—joulukuun 11 p:n välisenä aikana.

Kirjateollisuudessa olivat työsuhteet huonommat kuin useilla muilla työaloilla. Edellisinä vuosina oli perustettu uusia kirjapainoja sekä kaupunkiin että sen lähistölle, ja kun nyt ahtaiden raha-aikojen vuoksi kirjankustantajat rajoittivat tuotantoa, ei kaikissa liikkeissä ollut riittävästi töitä. Osa työväestä kärsi työnpuutetta, pienempi määrä oli pakotettu siirtymään toisille paikkakunnille ja muille työaloille.

Kauppa-alalla vallitsi ahtaiden raha-aikojen vuoksi edelleen painostava tilanne. Muutamia huomattavia liikkeitä joutui vararikoon. Kauppa- ja konttoriapulaisia oli työttöminä ympäri vuoden.

Meri- ja satamaliikenne oli verrattain vilkas, etenkin syyspuolella. Edel-

lisen vuoden purjehduskausi jatkui vielä tammi- ja osittain helmikuussakin. Jääesteiden vuoksi oli satamaliikenne keskeytettynä helmikuun puolivälistä huhtikuun 22 p:än, mutta voi senjälkeen esteettömästi jatkua vuoden loppuun.

Ravintola- ja hotelliliike laajeni. Uusia yrityksiä, etupäässä kahviloita, ruokaloita ja matkailijakoteja perustettiin, jonka vuoksi näihin tarvittavan palvelusväen — etenkin naispuolisen — kysyntä lisääntyi.

Taloustoimiin oli väen kysyntä, joka vuosi vuodelta on lisääntynyt, puheena-olevanakin vuonna, kuten ylempänä jo on mainittu, huomattavasti kasvanut. Palvelijattarista oli puute aina marraskuuhun asti, keväällä ja syksyllä varsin suuri, huolimatta siitä, että tänne siirtyi paljon naispalvelusväkeä toisilta paikkakunnilta. Toimistoon ilmoitautui 3,142 toisilta paikkakunnilta tullutta naispuolista työnhakijaa, joista suurin osa oli talous-, ravintola- tai maatalouspalvelusväkeä; osa toisilta paikkakunnilta tulleista osotettiin kuitenkin muille paikkakunnille. Toimistolta jäi täyttämättä Helsingissä 970 talous- ja ravintolapalvelijattaren paikkaa. Marras- ja joulukuussa ei enää ollut näistä puutetta; muutamia kymmeniä, etenkin vanhempia perhepalvelijattaria ja ravintolapalvelijattaria oli vuoden lopulla työttöminä.

Käskyläisten ja ammattioppilaiden kysyntä oli vilkas. Etenkin käskyläispojista ja -tytöistä oli puute keväällä ennen koulujen päättymistä, mutta sen jälkeen oli heitä tarpeeksi saatavissa. Vuoden lopulla oli useita kymmeniä 16—20 vuotisia nuorukaisia työn puutteessa.

Työsuhteiden valaisemiseksi esitettäköön tässä työttömäin luku kunkin kuukauden puolivälissä vuosina 1924 ja 1923:

	V. 1924.			V. 1923.		
	Miehiä.	Naisia.	Yhteensä.	Miehiä.	Naisia.	Yhteensä.
Tammikuu	350	263	613	566	344	910
Helmikuu	388	321	709	519	288	807
Maaliskuu	359	322	681	443	328	771
Huhtikuu	276	227	503	333	272	605
Toukokuu	156	249	405	211	229	440
Kesäkuu	173	316	489	182	234	416
Heinäkuu	107	239	346	148	197	345
Elokuu	104	223	327	207	148	355
Syyskuu	188	386	574	137	317	454
Lokakuu	243	433	676	150	285	435
Marraskuu	392	508	900	196	361	557
Joulukuu	503	444	947	236	225	461

Yllä esitettyihin lukuihin sisältyy myöskin joukko henkilöitä, jotka eivät tee säännöllisesti työtä, vaan ovat tilapäisten töiden hakijoina (m. m. vain siivoustöitä hakevia vaimoja) sekä palvelijattaria, joille oli paikkoja saatavissa, mutta jotka eivät vielä olleet tehneet lopullisia työsopimuksia.

Kunnan puolesta ei ollut tarpeen ryhtyä minkäänlaisiin toimiin työnpuutteen poistamiseksi. Naisten työtuvat jatkoivat kuitenkin toimintaansa puheena olevanakin vuonna muina kuukausina, paitsi heinä- ja elokuussa, jolloin ne olivat suljettuina. Näissä työskenteli vuoden alussa 98 naista, kesällä 33 ja vuoden lopulla 66 naista. Työtuvat aiheuttivat kaupungille menoja (yli töistä saatujen tulojen) tasaluvuin 432,800 markkaa.

XVII. Naisten työtuvat.

Helsingin kaupungin naisten työtupien johtokunnan toiminnastaan vuonna 1924 antama selonteko oli seuraava:

Naisten työtupain johtokuntaan kuuluivat vuonna 1924 maisteri A. J. Hällfors puheenjohtajana sekä neiti A. K. Bruun, työnjohtaja P. H. Kalervo, sähkötekniikko V. V. Salovaara ja filosofianmaisteri K. A. Widenius jäseninä. Johtokunnan sihteerinä toimi työtupien v. t. toimitusjohtaja V. V. Salovaara.

Kertomusvuoden aikana kokoontui johtokunta 19 kertaa käsitellen yhteensä 89 kysymystä. Johtokunnan pöytäkirjan pykäläluku oli 107.

Työläisten lukumäärä. Vuoden alussa työskenteli työtuvissa yhteensä 98 henkilöä, niistä työtuvassa n:o 1 56 henkilöä ja työtuvassa n:o 2 42 henkilöä. Heinäkuun 1 p:nä oli työläisten lukumäärä työtuvassa n:o 1 15 ja työtuvassa n:o 2 18 henkilöä, yhteensä 33 henkilöä sekä vuoden lopussa työtuvassa n:o 1 41 ja työtuvassa n:o 2 25, yhteensä 66 henkilöä. Työtuvissa työskentelevien naisten keski-ikä oli 42 vuotta; vanhin työläinen oli 72 vuoden, nuorin 26 vuoden ikäinen. Paitsi itseään oli työläisten huollettavana n. 130 alaikäistä lasta.

Suoritellut työt. Kertomusvuonna suoritettiin työtuvissa seuraavat työt:

Työtupa n:o 1.

Puolustusministeriölle:		Sosiaaliministeriölle:	
Housuja, polkupyöräpataljoonan, paria	2,950	Miehen pukuja, kpl.	171
» jalkaväen, paria ..	8,000	» takkeja, kpl.	50
» meriväen, » ..	1,000	» housuja, paria	88
» alus-, paria	80	Pojan pukuja, kpl.	107
Puseroita, meriväen, kpl. ..	1,008	» takkeja, kpl.	76
» kesä-, kpl.	9,827	» housuja, paria	120
Paitoja, kpl.	80	» päällystakkeja, kpl. ..	56
Peitteenpäällisiä, kpl.	420	Lasten päällystakkeja, kpl. ..	17
Säärikierteitä, paria	1,550	Naisten » » ..	78
Lakkeja, kpl.	400	Tytön takkeja, kpl.	191
Harjalaukkuja, kpl.	449	Lakkeja, kpl.	323
Ompelulaukkuja, kpl.	411		
Urheiluhousuja, paria	127	Sairaaloille:	
Olkaimia, kpl.	40	Nikkilän sairaalaan, leninkejä,	
Lumivaippoja, kpl.	6	kpl.	200

Yksityisiä tilauksia sekä myytäväksi:		Työtakkeja, kpl.....	66
Maakauppiaille, housuja, par.	449	Oravakomppanian pukuja, kpl.	20
» pöytäliinoja,		Tytön leninkejä, kpl.	35
kpl.	82	Kansallispukuja, kpl.	8
Osuusl. Elannelle, takkeja kpl.	408	Tyynyliinoja, kpl.	84
Miesten pukuja, kpl.	15	Lakanoita, kpl.	394
» housuja, par.	107	Yöpukuja, kpl.	7
» takkeja, kpl.	18	Naisten paitoja, kpl.....	70
» päällystakkeja, kpl.	5	» yöpaitoja, kpl.....	59
Naisten takkeja, kpl.	5	» housuja, par.	58
Pojan » »	25	Miesten paitoja kpl.	72
Tytön päällystakkeja, kpl. ..	16	» alushousuja, par. ..	25
Pojan » » ..	15	Sukkia, kudottuja, par.	257
Pojan housuja, par.	103	Lapasia, kudottuja, par.	25
Naisten puseroita, kpl.	15	Villapaitoja, kudottuja, kpl.	25
» esiliinoja, kpl.	32	Villapukuja, kudottuja, kpl.	10
Mantteleita, kpl.	2	Peitteitä, kpl.	22

Sitäpaitsi suoritettiin suuri määrä korjaustöitä.

Työtupa n:o 2.

Puolustusministeriölle:		Tytön housuja, par.	42
Peitteenpäällisiä, kpl.	3,760	» paitoja, kpl.	26
Alushousuja, par.	5,000	Naisten paitoja, kpl.....	54
Paitoja, kpl.	7,000	» housuja, par.	16
Kansakouluille:		Tytön alushameita, kpl.	72
Tytön pukuja, kpl.	505	Naisten puseroita, kpl.....	14
» päällystakkeja, kpl. ..	452	» mekkoja, kpl.	6
Pojan takkeja, kpl.	340	Pojan housuja, par.	30
» housuja, par.	869	» takkeja, kpl.	75
» paitoja, kpl.	218	» pukuja, kpl.	29
» alushousuja, par.	455	Tytön » » ..	45
Tytön paitoja, kpl.	212	Omaan varastoon:	
Yksityisiä tilauksia:		Naisten esiliinoja, kpl.	290
Sairaalapaitoja, kpl.	369	» paitoja, kpl.....	6
» pukuja, kpl.	93	» housuja, par.	20
» yöriijyjä, kpl.....	97	» alushameita, kpl. ..	8
» takkeja, kpl.	43	Nenäliinoja, kpl.	24
Työtakkeja, kpl.	140	Miehen paitoja, kpl.	174
Lasten liivejä, kpl.	110	» alushousuja, par.	34
Pojan alushousuja, par.	410	» kaulahuiveja, kpl....	84
» paitoja, kpl.	90	Yöpaitoja, kpl.	6
Miehen paitoja, kpl.	40	Aamuröijyjä, kpl.	4
» alushousuja, par.	26	Yöpukuja, kpl.	5
Mattoa, mtr.	115	Pojan paitoja, kpl.	90
Patjoja, kpl.	47	» housuja, par.	13
Naisten esiliinoja, kpl.	150	» esiliinoja, kpl.	95
Tytön esiliinoja, kpl.	32	Tytön paitoja, kpl.	6
» palttoita, kpl.....	16	» housuja, par.	18
Tyynyliinoja, kpl.	156	» esiliinoja, kpl.	125
		Liivejä, kpl.	12

Tulot ja menot. Allaolevasta yhdistelmästä käy selville työtupain tulot ja menot kertomusvuonna:

<i>Tuloja.</i>			
	Smk.		
Säästö tammikuun 1 p:nä	4,265: 50	Kesälomapalkkoja	11,859: 90
Vuoden määräraha	552,135: —	Kuukausipalkkoja	136,629: 75
Tuloja tehdyistä töistä:		Lämpö	23,315: —
puolustusministeriölle	218,756: 49	Konevuokria	8,955: —
yksityisille henkilöille ja lai-		Huoneistovuokria	35,000: —
toksille	204,220: 10	Korjauksia	7,417: 65
hallin myymälään	42,773: 25	Sähkö	10,201: 50
		Sekalaiset menot	32,211: 84
		Kansliamenot	65,101: 17
		Hallin myymälän menot	9,531: 70
		Kalustoa	57,620: 14
		Työtarpeita	189,866: 06
		Saldo kassaan	1,414: 48
		Saldo joulukuun 31 p:nä	3,768: —
		Yhteensä 1,022,150: 34	
<i>Menoja.</i>			
	Smk.		
Työpalkkoja	415,365: 15		
Lapsiavustusta	13,893: —		
		Yhteensä 1,022,150: 34	

Yleiskatsaus. Kuten edelläolevasta selviää, tuotti työtupien ylläpitäminen kertomusvuonnakin kaupungille melkoisia kustannuksia. Huomattava kuitenkin on että menot tuntuvasti alenivat vuonna 1924 edelliseen vuoteen verraten. Vuonna 1922 käytettiin kaupungin varoja työtupien ylläpitämiseen 1,180,000 markkaa ja vuonna 1923 650,000 markkaa, jotavastoin kertomusvuonna tultiin toimeen kaupungin menoarvioon otetulla 552,135 markalla, vaikkakin tästä summasta käytettiin 58,000 markkaa työtupien koneiden täydentämiseen, johon toimenpiteeseen oltiin pakoitettuja sen johdosta, että puolustusministeriön intendenttuuriosasto 2 vaati työtuvilta takaisin osan ompelukoneistansa.

XVIII. Vuokrantarkkailulautakunta.

Vuokrantarkkailulautakunta jätti seuraavan selostuksen toiminnastaan tammikuun 1—toukokuun 31 p:n 1924 väliseltä ajalta:

Vuokrantarkkailulautakunnan tekemän esityksen johdosta pitensi¹⁾ valtuusto lautakunnan toimikauden toukokuun 31 p:än 1924, kuitenkin siten, että se tammikuun 1 p:stä s. v. työskentelisi ainoastaan kahtena osastona, johon kumpaankin kuului puheenjohtaja, kaksi jäsentä, toinen kiinteistönomistajain ja toinen vuokralaisten keskuudesta, sekä kaksi varajäsentä, ollen kummallakin osastolla oikeus tarvittaessa määrätä toisen osaston puheenjohtajan, jäsenen tai varajäsenen apujäsenekseen. Sen jälkeen valittiin: ensimmäisen osaston puheenjohtajaksi asessori U. J. Castrén, jäseniksi rakennusmestari O. E. Lund, kiinteistönomistajain ja kirjaltaja K. F. Hellgren vuokralaisten puolesta sekä varajäseniksi maalarimestari A. Haanoja kiinteistönomistajain ja kivityömies V. Saarelma vuokralaisten puolesta; sekä toisen osaston puheenjohtajaksi varatuomari A. Tollander, jäseniksi ylijunailija K. T. Boström kiinteistönomistajain ja metallityöntekijä J. K. Lehtonen vuokralaisten puolesta sekä varajäseniksi agronomi W. Thesleff kiinteistönomistajain ja puuseppä M. W. Långholm vuokralaisten puolesta.

Ensimmäinen osasto kokoontui kertomusvuonna 23 kertaa ja toinen osasto 18 kertaa, jonka lisäksi molemmilla osastoilla oli 2 yhteistä kokousta.

Selontekoaikana jätti 121 talonisäntää 2,578 täytettyä kaavaketta, jotka sisälsivät tietoja heidän vuokraamistaan huoneistoista. Lautakunta käsitteli 188 kiinteistöä koskevat ilmoitukset, niistä oli 119 yksityistä ja 69 yhtiötaloa. Tällöin suotiin 53 talonomistajalle tilaisuus oikaista tai täydentää jättämiään ilmoituksia, kun taas 14 ilmoitusta jätettiin poliisilaitoksen etsivään osastoon ja 1 ilmoitus lähetettiin kaupunginviskaalinvirastoon syytteen nostamista varten talonomistajaa vastaan.

Toukokuun lopulla 1924 lakkautettiin vuokrantarkkailulautakunta.

¹⁾ Ks 1923 vuod. kert. siv. 152—153 ja 160.

XIX. Verotusvalmistelukunta.

Verotusvalmistelukunnan vuodelta 1924 antama kertomus oli seuraava:

Toukokuun 30 p:nä 1911 annetun verotusvalmistelukunnan johtosäännön mukaisesti on valmistelukunnan vuosittain annettava kaupunginvaltuustolle kertomus toiminnastaan kuluneena vuonna. Esilläoleva kertomus, joka kohdistuu kalenterivuoteen 1924, käsittää sen ohessa puheenaolevana vuonna 1923 vuoden tulojen perusteella toimitetun verotuksen.

Verotusvalmistelukuntaan kuuluivat vuonna 1924 kamarineuvos E. E. Eneberg puheenjohtajana sekä filosofianmaisteri A. A. Ekström ja johtaja J. E. Jalava. Ensimmäisenä sihteerinä toimi varatuomari K. B. von Fieandt ja toisena sihteerinä varatuomari F. A. Hasselblatt heinäkuun 15 p:n ja sanotusta päivästä vuoden loppuun virkaatekevänä varatuomari J. E. Blomkvist. Ylimääräisinä sihteeereinä toimivat herra P. G. Hj. Svinhufvud sekä varatuomarit K. E. Östenson, J. E. Blomkvist ja N. Å. G. Grotenfelt.

Verotusvalmistelukunta antoi vuonna 1924 rahatoimikamarille lausuntoja 726 verotusasiasta ja maistraatille 3 asiasta, teki esityksiä rahatoimikamarille ja muille virastoille 8 asiassa sekä lähetti 141 kirjelmää eri virastoille, toimimille y. m. Tätä työtä suorittaakseen valmistelukunta kokoontui 47 kertaa edellisen vuoden 44 kerran sijasta.

Taksoituslautakunnan kokoukset alkoivat tammikuun 15 p:nä ja loppuivat seuraavan toukokuun 27 p:nä. 17 kokouksessa käsiteltiin lautakunnan seitsemän osaston puheenjohtajien tarkoitusta varten otettujen apuvoimien avulla sitä ennen tarkastamat ja tarpeen vaatiessa hankitulla lisäselvityksellä täydentämät verovelvollisten lautakunnalle antamat tulotiedot, joiden luku oli 67,106 (vastaten 62,858 vuonna 1923). Vuonna 1924 lähetettiin n. 6,000 kehoitusta tuloilmoitusten antamiseen tai aikaisemmin jätettyjen täydentämiseen. Kehoituksia palkkakontrolli-ilmoitusten antamiseen taas toimitettiin n. 800 yhtiölle, virastolle ja yksityiselle työnantajalle, jotka lähettivät verotusvalmistelukunnalle tasaluvuin 60,000 kappaletta kontrolli-ilmoituksia vuoden 1923 aikana palkka-, palkkio-, eläke- tai luontoisetuina y. m. nautituista tuloista. Näistä kontrolli-ilmoituksista käytettiin 7,363 taksoituksen perusteeksi sellaisille verovelvollisille, jotka olivat laiminlyöneet antaa tuloilmoituksen. Tämän lisäksi taksoituslautakunta pani verovelvollisille, joiden etupäässä henkilöluettelon nojalla oli todettu laiminlyöneen verovelvollisuutensa, maksettavaksi veroäyrit laissa säädettyine veronkorotuksineen. Verotettujen lukumäärä¹⁾ oli 77,447 oltuaan lähinnä edellisenä vuonna 75,107.

¹⁾ Verotettujen kokonaismäärä on saatu yhdistämällä eri kaupunginosissa verotettujen loppusummat. Useampaan kertaan laskemista esiintyy mikäli jollain henkilöllä on ollut tuloja useammassa kaupunginosassa.

Taksoituslautakunnan toimittaman verotuksen tuloksena oli, että veroäyrien luku, joka 1922 vuoden verotuksessa oli 14,602,413, vuodelta 1923 kohosi 16,198,055:een.

1923 vuoden verotuksen johdosta esitettiin tutkijalautakunnalle 2,316 valitusta edellisen vuoden 3,881 valituksen sijasta. Näitä valituksia tutkijalautakunta käsitteli kokouksissaan kesäkuun 30 p:n ja heinäkuun 3 p:n välisenä aikana, minkä jälkeen verotusluettelot heinäkuun 10 p:nä voitiin antaa kaupungin rahatoimikonttorille. Mainituista valituksista tutkijalautakunta hyväksyi 848, kun taas 243 hyväksyttiin osittain ja loput, 1,225 valitusta, hylättiin. Tutkijalautakunnan tekemien oikaisujen jälkeen aleni veroäyrien luku 148,011:llä, joten verotuksen perustukseksi jäi jäljelle 16,050,044 äyriä. Veroäyrien lisäys oli siis 1,648,107 eli edelliseen vuoteen verrattuna 11.4 %. Veroäyrien kokonaismäärä jakautui seuraavasti: 8.4 % kiinteistötulosta, 25.7 % elinkeino- ja liiketulosta sekä 65.9 % palkka-~~ty~~ynnä muusta senkaltaisesta tulosta.

Veroäyri, joka vuodelta 1922 oli 8:65 markkaa, vahvistettiin vuodelta 1923 7 markaksi, kummassakin tapauksessa laskettuna 100 markan tuloa kohti.

XX. Kaupunginmuseo.

Helsingin kaupunginmuseon hallituksen kertomus vuodelta 1924 oli seuraava:

Helsingin kaupunginmuseon hallitus, johon kuuluivat yliarkkitehti S. M. Schjerfbeck puheenjohtajana, filosofiantohtori J. E. Ailio varapuheenjohtajana sekä filosofiantohtori J. K. Rinne, kokoontui vuoden varrella 5 kertaa. Museon johtaja, arkkitehti A. W. Rancken, toimi sihteerinä.

Museo oli avoinna koko vuoden, ja siellä kävi 2,172 maksavaa henkilöä ja 357 maksamatonta, koululaisia y. m.

Museo liittyi jäseneksi Suomen museoliittoon, ja edusti sitä liiton vuosikokouksessa 18 p:nä toukokuuta varapuheenjohtaja filosofiantohtori Ailio sekä johtaja Rancken. Tällöin oli viimeksimainittu tilaisuudessa museon kuvaaineiston avulla pitämään esitelmän vanhasta Helsingistä.

Hallituksen pääasiallisena tehtävänä oli myöskin kertomusvuonna kokoelmien kartuttaminen kaupungin historiaa, kehitystä y. m. valaisevilla kartoilla, kuvilla, esineillä sekä kirjallisuudella. Esineet asetettiin näytteille siinä määrin kuin oli mahdollista suuren ahdingon vallitessa.

Paljon työtä uhrattiin täydellisen arkistokokoelmaa käsittävän kortti-luettelon laatimiseen. Kokoelmia kartutettiin osaksi ostamalla, osaksi runsailla lahjoituksilla.

Hallituksen ostamista esineistä olivat huomattavimmat kallisarvoinen vesimaalaus, joka esittää Helsinkiä 1820-luvulla; toinen Hämeen tullia esittävä, M. von Wrightin maalaama; sekä lukuisia valokuvia, vahtimestari E. Holmbergin, kenraali I. Timiriasewin, herrojen A. Rönnbergin, H. Rosenbergin, Hoffersin, Riisin, Lindahlin y. m. ottamia.

Niistä henkilöistä ja laitoksista, jotka lahjoituksia tekemällä ovat edistyneet kokoelmien lisääntymistä, mainittakoon seuraavat: kaupungin rakennuskonttori vanhan paloruiskun; eversti M. af Enehjelm ja arkkitehti P. E. af Enehjelm pistoolin, ruutisarven y. m., Helsingin kaupungin postimerkkejä ja kirjekortteja; neidit Wrede vanhoja pukuja y. m.; arkkitehdit K. Lindahl, B. Aminoff, N. Wasastjerna, varatuomari R. Jägerhorn, tohtori A. Hackman, herrat A. Rönnberg ja O. Broström, taiteilija W. Åkerblom y. m. piirustuksia, kartoja, valo- ja muita kuvia; osuusliike Elanto sanomalehti »Elanto» j. n. e.

Talletuksia otettiin vastaan tohtori J. E. Ailiolta vanha piano ja arkkitehti G. Strengelliltä erästä huvilaa, It. Kaivopuisto n:o 5, kuvaava pahvimalli.

Museon isoa pahvimallia kaupungin vanhimmista osista laajennettiin pohjoiseenpäin aina Kallioon saakka. Tämän työn suoritti Aktiebolaget Modellsnideri. Myöskin lasikaappia suurennettiin samalla.

Lukuisat uudet esineet olivat aiheena kokoelmien osittain uudestaan järjestelyyn, mitä varten tilattiin muutamia uusia lasikaappeja.

Yleensä oli huomattavissa kasvavaa harrastusta museota kohtaan. Laajentamista kuitenkin ehkäisee nykyisten kokoelmahuoneiden ahtaus.

XXI. Musiikkilautakunta.

Musiikkilautakunnan vuodelta 1924 laatima kertomus toiminnastaan oli seuraavansisältöinen:

Musiikkilautakunnan kokoonpano y. m. Vuonna 1924 kuului musiikkilautakuntaan yliarkkitehti C. H. Lindberg puheenjohtajana, professori E. Melartin varapuheenjohtajana, toimittaja E. Lindahl, kirjaltaja J. V. Mikkola ja filosofiantohtori C. H. W. Ramsay.

Vuoden varrella kokoontui musiikkilautakunta 11 kertaa, ja oli käsiteltyjen asioiden lukumäärä kaikkiaan 83, joiden lisäksi tulevat ne toimenpiteet, joihin lautakunnan puheenjohtaja lautakunnan valtuuttamana oli ryhtynyt.

Kaupunginorkesterin toiminta oli pääasiassa entisen ohjelman mukainen. Sen jäsenmäärä oli 69 ja johtajana toimi professori R. Kajanus.

Vuoden varrella järjestettiin 16 varsinaista sinfoniakonserttia, 5 ylimääräistä sinfoniakonserttia, 36 kansansinfonia- ja kansankonserttia, jota paitsi orkesteri avusti useassa oopperanäytännössä, 12 teatterinäytännössä sekä 20 muussa konsertissa.

Edellämainituissa konserteissa esiintyivät seuraavat solistit: herrat Å. Elg, I. Friedman, E. Grape, I. Hannikainen, E. Linko, L. von Waldstein (piano), K. Bachblum, O. Fohström (sello), A. Hannikainen, H. Kansanen (viulu), L. Laurila (viola), V. Hannikainen, (harppu), M. Rajula (klarineti), E. Alruni-Wilkman, J. Ekberg, A. af Enehjelm, E. Keinänen, T. Louko, E. Rautavaara ja Y. Saarnio (laulu) sekä allamainitut naiset: F. Deaky, S. Holst—Kuosma, L. Kolessa, N. von Theobald (piano), E. von Bidder-Ehrnrooth, J. Costiander, M. von Fieandt, L. Heiniö, A. Hellat-Lemba, M. Kemp, A. Kuula, I. Liljebld, S. Liljeqvist, M. Mörner, N. Nybergh, E. Overgaard, M. Palmrooth, P. Ravenna, T. Rahola, H. Sailo, B. Schulmann, O. Siikaniemi, H. Sirén, S. Starck ja M. Zilliacus; minkä ohessa Svenska oratoriekören niminen kuoro ja Kansallis kuoro avustivat kahdessa konsertissa.

Vuoden varrella järjestetyistä 16 sinfoniakonsertista johti professori R. Kajanus 11; muista johti herra K. Ekman 2, yhden norjalainen säveltäjä H. Heide sekä niinkään yhden herra A. Kapp, minkä lisäksi professori Kajanus ja professori E. Melartin yhdessä sinfoniakonsertissa johtivat kukin osan ohjelmaa.

Sinfoniakonserteissa esitettiin seuraavat sävellykset: Madetoja: Sinfonia n:o 2; Palmgren: Virta, konsertti n:o 2; Sibelius: Pelléas ja Melisande musiikista; Sinfonia n:o 5 op. 82; Pohjolan tytär, sinfoninen runo; Sinfonia n:o 1; Melartin: Sirkan häämatka; Christkindleins Wiegenlied; Aamulaulu Korkeasta veisusta; Sinfonia III, f-dur; Kuula: Orjanpoika, eleginen epiloogi; Mielck: Draamallinen uvertyry; Debussy: Rondes de Printemps; Berlioz: Fantastinen sinfonia; Sinfonia Harold Italiassa; Brahms: Konsertti op. 15 pianolle; Konsertti

d-dur] op. 77; Mozart: Sinfonia ess-dur; C-moll messu; Bruch: Penelopen aaria orat. Odysseus; Bach: Brandenburgisches Konzert, f-dur; Weber: Aaria oopp. Oberon, Ocean der Ungeheuer; Sgambatti: Sinfonia op. 16 d-dur; Beethoven: Sinfonia n:o 8 f-dur; Alkusoitto Leonore III; Sinfonia I c-dur op. 21; Sinfonia II d-dur op. 36; Sinfonia III ess-dur (Eroica); Bellini: Aaria op. Sonnambula; Sinding: Sinfonia I d-moll; Sarja a-moll, op. 10; Grieg: Norjalainen tanssi 4; Nocturne; Hääkulkue; Heide: Meren laulu Sinfoninen runo; Strawinsky: L'oiseau de feu, sarja; Liszt: Konsertti n:o 2, a-dur; Lemba: Sinfonia II f-moll Elämän tie; Eller: Scherzo; Kapp: Sinfoninen preluudi: Hengellinen sarja psalmista 57 Sei mir gnädig; Sarja virolaisista kansanlauluista; Vedro: Die Spinne; Saar: Einst; Monteverde: Lamento di Arianna; Händel: O hätt ich Jubals Harf orat. Josuasta; Jonsen: Sängen; Stenhammar: Mänskén; Flickan knyter; Lekeu: Fantasia orkesterille; Corelli: Concerto grosso, op. 6 n:o 12; Rachmaninoff: Konsertti II op. 18; Strauss: Aus Italien, sinfoninen fantasia op. 16; Szymanowski: Sinfonia II b-dur; Chopin: Konsertti op. 11 e-moll; Karłowicz: Stanislaw ja Anna Oswiecim, sinfoninen runo; Busoni: Sarabande ja Cortège op. 51; Schumann: Konsertti a-moll op. 54; Bruckner: Sinfonia IV ess-dur; Te Deum; Gluck: Alkusoitto oopp. Alcestesta.

Konserttiyleisön lukuisuudesta mainittakoon, että sen lukumäärä sinfoniakonserteissa on noussut keskimäärin 514 henkilöön konserttia kohti (kaikkiaan 8,226 henkilöä), kansan- ja kansansinfoniakonserteissa keskimäärin 458 henkilöön (kaikkiaan 16,502 henkilöä) sekä ylimääräisissä konserteissa kaikkiaan 2,639 henkilöön. Konserteissa kävi siis likipitään sama määrä yleisöä, kuin lähinnä edellisenä vuonna.

Taloudellinen tulos. Kaupunginorkesterin tulot olivat kalenterivuonna 1924 686,105: 30 markkaa, siitä tuloina omista konserteista 197,405: 30 markkaa sekä 488,700 markkaa avustuksesta muissa tilaisuuksissa. Menot olivat samana vuonna 2,218,305: 99 markkaa, joista palkkoja ja ikäkorotuksia 2,074,484: 96 markkaa, konserttikuluja 134,362: 08 markkaa, nuotteja ja soittovälineitä 5,511: 05 markkaa sekä muita menoja 3,947: 90 markkaa.

Kuukausitilien tarkastus. Musiikkilautakunnan voimassa olevan johtosäännön mukaan on orkesterin taloudenhoitaja velvollinen kuukausittain, viimeistään seuraavan kuukauden 5 päivänä, musiikkilautakunnalle antamaan kaksin kappalein laaditun tilin siihen kuuluvine todisteineen sekä vahvistetun kaavakkeen mukaisen, tuloja ja menoja osoittavan taulukon. Kohta näiden asiakirjain saavuttua toimittivat lautakunnan puheenjohtaja ja sihteeri kunkin kuukauden alussa tilintarkastuksen, ja havaittiin näissä kuukausitarkastuksissa tilien aina olevan kunnossa ja kassan tila kirjoin mukaiseksi. Kuukausitilit todisteineen toimitettiin heti rahatoimikonttoriin.

1925 vuoden budjettilaskelma. Syyskuun 11:ntenä päivätyllä kirjelmällä lähetti musiikkilautakunta säädetyssä järjestyksessä rahatoimikamariin vuotta 1925 varten laatimansa budjettilaskelman. Budjettiehdotuksessaan alensi kamari kaupunginorkesterin määrärahan 147,020 markalla, sillä perustelulla, että orkesterin miesluku oli kaupunginvaltuuston tekemän päätöksen ¹⁾ mukaan pysytettävä 69:nä ainoastaan syyskuun 1 p:nä 1925, minkä ohessa kamari ehdotti että puheenalainen luku mainitusta päivästä lukien vahvistettaisiin 52 mieheksi.

Rahatoimikamarin budjettiehdotuksesta antamassaan mietinnössä huo-

¹⁾ Ks. tätä kert. siv. 149.

mautti budjettivaliokunta kuitenkin että valtioapua kaupunginorkesterin voimassapitämiseksi vuonna 1925 oli myönnetty 500,000 markkaan korotetuin määrin, minkä määrän kaupunginvaltuusto oli selittänyt orkesterin 69 miehisenä voimassapitämisen edellytykseksi, minkä vuoksi valiokunta esitti että määrärahaa 1925 vuoden budjettiin merkittäisiin musiikkilautakunnan ehdottama määrä, tasaluvuin 2,249,000 markkaa. Kaupunginvaltuusto hyväksyi tämän ehdotuksen budjettikäsittelyssä.

Avustettujen sivistysyritysten valvonta. Lautakunnan toimenä olevan kaupungin avustamain sivistysyritysten valvonnan järjesti ja tehtävät tässä suhteessa jakoi lautakunta jäsenten kesken kuten aikaisemminkin.

Ulkoilmakonsertit. Vuonna 1924 asetti kaupunginvaltuusto 9,600 markan suuruisen määrärahan lautakunnan käytettäväksi ulkoilmakonserttien toimeenpanemiseksi. Tämän määrärahan jakoi musiikkilautakunta sittemmin siten, että musiikkimajuri A. Apostolille annettiin 4,800 markkaa ja Helsingin työväenyhdistyksen torvisoittokunnalle samansuuruinen määrä, ehdolla että kumpikin soittokunta kesän aikana toimeenpani 12 ulkoilmakonserttia.

Kaupunginorkesterille uusi intendentti. Sen johdosta että kaupunginorkesterin intendentti, J. H. Mörck kuoli kesäkuun 3 p:nä, määräsi musiikkilautakunta saman kuun 4 p:nä herra E. Pingoudin toistaiseksi hoitamaan intendentin tointa.

XXII. Raittiuslautakunta.

Raittiuslautakunnan vuodelta 1924 antama kertomus toiminnastaan sisälsi seuraavaa:

Lautakunnan kokoonpano ja toimihenkilöt. Lautakuntaan kuuluivat vuonna 1924 teollisuusneuvos F. A. Paloheimo, muurari O. W. Paananen, ylioppilas K. F. Kreander, lehtori K. U. Suomela ja neiti F. A. Tuliniemi.

Puheenjohtajana toimi teollisuusneuvos Paloheimo ja varapuheenjohtajana muurari Paananen.

Lautakunnan sihteerin tointa hoiti lautakunnan jäsen Suomela toukokuun 31 p:n ja syyskuun 1 p:stä lokakuun 15 p:än. Kesäkuukausina hoiti tehtävää lautakunnan jäsen Kreander ja lokakuun 15 p:stä vuoden loppuun toimittaja K. A. Loikkanen.

Raittiuden valvojina toimivat J. E. Leivo, F. F. Nyström ja H. Laine.

Lautakunnan toiminta. Lautakunnalla oli vuoden varrella 26 kokousta. Pöytäkirjain pykäläluku oli 229. Lautakunnan toimintaan kuului etupäässä raittiustilanteen seuraaminen, raittiusvalistuksen levittäminen ja kieltolain noudattamisen valvominen kaupungissa ja sen ympäristössä. Näissä tehtävissä oli lautakunta kosketuksissa m. m. sisäasiainministerin, sosialiministeriön raittiosaston, kaupungin poliisilaitoksen, oppi- ja kansakoulujen, erilaisten raittius- ja kansalaisjärjestöjen y. m. kanssa. Raittiustilannetta kaupungissa ja sen lähimmässä ympäristössä lautakunta seurasi sekä omakohtaisten havaintojensa että poliisilaitokselta määräaikaisesti saadun juopumus- ja kieltolakirikoksia koskevan tilaston perusteella.

Raittiusvalistuksen levittäminen. Toimintavuoden aikana järjestettiin lautakunnan aloitteesta ja myötävaikutuksella raittiusesitelmätilaisuuksia kaikkiiin kaupungin suomenkielisiin oppikouluihin. Syksyllä vietetyn yleisen raittiusviikon toimeenpanoon otti lautakunta osaa lähettämällä edustajansa viikkoa järjestävään toimikuntaan sekä raittiusviikon aikana pitämällä Helsingin raittiusjärjestöjen keskustuomikunnan avustuksella raittiutta valaisevia esitelmää. Sitä paitsi lautakunta avusti useampia raittiusjärjestöjä suurelle yleisölle tarkoitettujen raittiustilaisuuksien toimeenpanossa kaupungissa tai sen lähimmässä ympäristössä. Kaikkiaan pidettiin lautakunnan toimesta tai avustuksella 65 esitelmää n. 13,000 kuulijalle.

Lautakunnan toimesta asetettiin erikoisia raittiuskysymystä valaisevia tauluja Helsingin, Fredrikserin, Käpylän, Oulunkylän, Boxbackan, Malmin, Huopalahden, Sockenbackan ja Albergan asemille. Samanlaisia tauluja lähetettiin myöskin kaikkiiin suomenkielisiin kansakouluihin, kansakoulujen johtokunnan luvalla, opetusvälineistöön liitettäväksi. Joulun edellä toimitti lautakunta 10,000 kpl. painoksena erikoisen lasten raittiuslehden, joka jaettiin

kaikille suomenkielisten kansakoulujen oppilaille. Samanlaisen, ruotsinkielisten kansakoulujen oppilaille jaettavan lehden toimittamiseen lautakunta myönsi tarvittavat varat, mutta käytännöllisistä seikoista johtui, ettei lehtinen joutunut vuoden aikana jaettavaksi. Suomenkielisten kansakoulujen opettajille jakoi lautakunta nykyistä raittiuskysymystä selvittelevän S. Sireniuksen kirjan »Kansamme vaaran hetkenä». Raittiuslehtiä ja aikakausjulkaisuja sekä suomen- että ruotsinkielisiä tilasi lautakunta kaikkiin kansakouluihin, poliisi-osastoille ja yksityisten raittiuspoliisien y. m. luettavaksi. Suurelle yleisölle jaettiin vuoden aikana lautakunnan toimesta kaikkiaan 52,000 erilaista suomen- ja ruotsinkielistä raittiuskysymystä selvittelevää lentolehtistä. Sitä paitsi jaettiin, etupäässä työväestölle, 2,000 kpl. professori T. Laitisen kirjasta »Alkoholi ja sairaudet».

Vuoden alkupuolella muodostettiin lautakunnan toimesta erikoinen sanomalehtivaliokunta, joka otti huolekseen raittiuskysymystä koskevien kirjoitusten toimittamisen kaupungissa ilmestyviin sanomalehtiin. Valiokunnan toimesta toimitettiinkin vuoden kuluessa eri sanomalehtiin useampia artikkeleja.

Eri raittiusvalistusjärjestöjen toimintaa lautakunta seurasi edustajiensa kautta Helsingin raittiusjärjestöjen keskustuomikunnassa ja useissa tilapäisissä neuvotteluissa y. m. tilaisuuksissa.

Kieltolain noudattamisen valvonta. Valvontatyön ovat nyt kuten ennenkin suorittaneet raittiuslautakunnan palveluksessa olevat edellämainitut valvojat, ja mainittakoon heidän toiminnastaan seuraavaa:

Selville saatiin kaikkiaan 231 rikosta, joista saatettiin syytteeseen 199 henkilöä. Raittiudenvalvojain aloitteesta, vaikkakin — kotietsintäoikeuden heiltä puuttuessa — usein poliisin avulla, takavarikoitiin 26,405 litraa ja 703 pulloa väkijuomia. Sitä paitsi takavarikoitiin 1 automobiili, 1 moottoripyörä, 1 moottorivene, 8 soutuvenettä ja 11 hevosta. Syytteeseen saatetut henkilöt tuomittiin yhteensä 162,885 markan sakkoihin.

Vuonna 1924 koskivat, kuten aikaisemminkin, valvojain ilmisaamat rikokset alkoholipitoisten aineiden luvaton myyntiä, kuljetusta tai hallussapitoa, viimeainittua kuitenkin ainoastaan sikäli kuin alkoholi oli ilmeisesti myyntiä varten hankittua. Tästä ilmenee, että raittiudenvalvojain toiminta edelleenkin oli kohdistettuna yksinomaan alkoholin luvattoman kaupan harjoittajia vastaan.

Raittiudenvalvojat jättivät toiminnastaan päivittäiset yksityiskohtaiset selonteot lautakunnalle, pitivät seikkaperäistä tilastoa ilmisaamistaan rikoksista ja takavarikkoon saattamistaan väkijuomista sekä työskentelivät sitä paitsi muullakin tavoin lautakunnan tehtävissä, lähinnä sen puheenjohtajan ja sihteerin valvonnan alla.

Vuoden kuluessa kääntyi lautakunta, sellaisissa tapauksissa, jolloin se ei voinut omin voimin korjata vallitsevia epäkohtia, niiden johdosta muiden asiaankuuluvien virastojen puoleen. Niinpä lautakunta esim. Hernesaarella, kaupungin edustalla, tapahtuvan väkijuomakaupan johdosta kääntyi rahoituskamarin puoleen. Samoin pyydettiin edellisen y. m. kieltolain valvonnassa vallitsevien epäkohtien johdosta sisäasiainministerin toimenpiteitä niiden poistamiseksi.

Kahvila- ja ravintolanpitoa koskeviin anomuksiin lautakunta antoi maistraatille lausuntonsa.

Lautakunnan toimisto sijaitsi kesäkuun 1 p:n talossa n:o 15 Hallituskadun varrella ja siitä lähtien talossa n:o 4 Helenankadun varrella. Toimistosta lähe-

tettiin vuoden kuluessa 137 kirjettä, toimitettiin kirjallisuuden y. m. jakelu sekä hoidettiin lautakunnan juoksevat asiat. Toimisto oli avoinna yleisölle arkipäivisin klo 10—12 a. p. ja klo 6—8 i. p.

Lautakunnan määrärahan käyttö käy selville seuraavasta:

	Määräraha, Smk.	Menot, Smk.
Puheenjohtajan ja jäsenten palkkiot	6,600: —	5,340: —
Sihteerintehtävät ja raittiusvalvonta	66,000: —	66,000: —
Valistustoiminta ja toimisto	30,000: —	29,994: 39
Vuokra, lämpö ja siivous	13,000: —	13,000: —
Tarverahat	3,000: —	2,823: 03
Yhteensä	118,600: —	¹⁾ 117,157: —

¹⁾ Sitäpaitsi käytettiin 3,556: 80 markkaa kaluston ostoon, joka vietiin yleiseen irtaimistomäärärahaan.

XXIII. Urheilulautakunta.

Urheilulautakunnan kertomus vuodelta 1924 öli seuraava:

Urheilulautakuntaan kuului vuonna 1924 hammaslääkäri R. O. J. Stenberg puheenjohtajana ja verhoilijamestari V. K. Lähteinen varapuheenjohtajana sekä neiti A. S. Collan, insinööri E. von Frenckell ja postiljooni K. U. Rinne. Sihteerinä toimi voimistelunopettaja K. K. Soinio. Lautakunta koontui toimintakautenaan kaikkiaan 15 kertaa.

Lautakunnan toiminta jatkui pääasiassa samaan tapaan kuin edellisinä vuosina ja noudatettiin tässä työskentelyssä lautakunnan ohjesääntöjä. Lautakunnan käsittelyn alaisina olevista tärkeimmistä kysymyksistä mainittakoon seuraavat:

Uimahallikysymys oli useaan kertaan esillä lautakunnan kokouksissa. Komiteaan, jonka tehtäväksi tulisi tarkemmin laatia ja sittemmin rahatoimikamarille lähettää niin hyvin ehdotuksen aijotun uimahallin paikasta kuin alustavat luonnospiirustukset likimääräisine kustannusarvioineen, valittiin jäsenet von Frenckell ja Lähteinen. Yleisten töiden hallitus valitsi niinkään kaksi jäsentä, minkä lisäksi komiteaan kuuluu kaupungininsinööri ja -arkkitehti.

Hiihtourheilun edistämiseksi kouluissa oli kaupunki luovuttanut 10,000 markkaa. Näillä rahoilla ostettiin hiihtovälineitä kansakouluihin noudattamalla suhteellisuutta sekä kieleen että sukupuoleen nähden. Hiihtovälineiden hoidon kouluissa lautakunta vanhan tavan mukaan tarkasti.

Koululaisluistelun edistämiseksi saivat luistinradat 40,000 markan suuruisen avustuksen, minkä lautakunta jakoi eri luistinratojen kesken seuraavasti: Suomalainen luistinrata sai 17,269: 56 markkaa, Helsingfors skridsko-klubb 8,471: 32 markkaa, Työväen luistinrata 5,760: 70 markkaa, Urheiluseura Sparta 5,017: 77 markkaa ja osakeyhtiö Pallokenttä 3,480: 65 markkaa. Kunnan luistinalennusmerkkejä käytti yhteensä 918 oppilasta. 1,968 koulu- luokkaa kävi maksutta eri radoilla ja oli niiden yhteinen oppilasmäärä 54,548.

Ursinin uimalaitos oli luovutettu Helsingfors simsällskap nimiselle seuralle, Humallahti Helsingin uimareille, Mustikkamaa Helsingin Jyrylle ja Jätkäsaari Työväen uimareille. Kukin seura sai sitäpaitsi kunnallista avustusta 10,000 markkaa uimakoulun ylläpitämistä varten.

Lautakunta ajoi pontevasti kunnallisen voimistelusalin rakentamiskysymystä ja painosti varsinkin sen sopivaisuutta Sörnäsän työväenopiston yhteyteen.

Lautakunta huolehti kelkkamäkien järjestelystä ja hoidosta. Mäkiä oli kaikkiaan 9 eri puolella kaupunkia ja niiden työnjohtajana toimi edelleen puutarhuri F. F. Blomqvist. Nyttämmin on kelkkamäkien hoito lautakunnan ehdotuksesta siirtynyt kaupungin rakennuskonttorille.

Rahatoimikamarin ehdotuksesta laati lautakunta 5-vuotisbudjetin, jossa esitetään ne työt mitä kaupungissa lähivuosina olisi tehtävä kunnallisen urheilutyön alalla. Lautakunta teki ehdotuksen leikin ja voimistelun edistämiseksi luovutetun 10,000 markan suuruisen apurahan jakamiseksi sekä Eläintarhan urheilukentän vuokraamiseksi kilpailuja ja näytöksiä varten.

Lautakunta tarkasti tavanmukaisesti keväällä yhdessä rakennuskonttorin edustajain kanssa kaikki kaupungin urheilukentät ja teki ehdotuksia tarpeelliseksi korjauksiksi. Uimalaitoksilta ja luistinseuroilta, jotka saivat kunnan avustusta, pyydettiin toimintakertomus ja tiliote.

XXIV. Maatalouslautakunta.

Maatalouslautakunnan vuodelta 1924 antama kertomus oli seuraavansisältöinen:

Lautakunnan kokoonpano y. m. Lautakuntaan kuuluivat kertomusvuonna ylim. professori E. Hj. Ehrnrooth puheenjohtajana, johtaja V. A. Tanner varapuheenjohtajana sekä maatalousneuvos K. J. Ellilä, kaupungingeodeetti W. O. Lille ja luottamusmies V. Wiherkoski. Rahatoimikamarin edustajana lautakunnan kokouksissa oli johtaja J. A. M. Björkenheim. Sihteerinä toimi kaupunginagronomi A. J. Tamminen.

Lautakunta kokoontui vuoden kuluessa 10 kertaa. Lautakunnan pöytäkirjain pykäläluku oli 115. Palkkiona puheenjohtajalle ja jäsenille maksettiin 5,780 markkaa, josta puheenjohtajalle 4,500 markkaa.

Lausuntoja antoi lautakunta kertomusvuonna 21, joista suurin osa koski maanvuokra-asioita. Tärkeimpinä mainittakoon lausunnot kaupungin metsien arvioimisesta ja Botbyn tilan ostopista. Edellistä kysymystä ei ratkaistu vuoden aikana ja jälkimmäinen raukesi.

Kaupungin tilojen hoito oli järjestetty entiseen tapaan maatalouskonttorin lähimmän valvonnan alaiseksi. Taloudellinen tulos ja hoidon teknillinen puoli käy selville maatalouskonttorin laatimasta kertomuksesta.

Maatalouskonttorin vuodelta 1924 antama kertomus oli seuraavansisältöinen:

Toiminta. Konttorin toiminta jatkui samaan tapaan kuin edellisenä vuonna. Maatalouslautakunnan silmälläpidon alaisena hoiti konttori kaupungin Helsingin pitäjässä ja Oulunkylässä olevat varsinaiset maanviljelystilat sekä valtiolta vuokratun Vikin sotilasvirkatalon ja piti huolta näiden tilojen alueella tai läheisyydessä olevista vuokratiloista ja -palstoista.

Maatalouskonttorin johtajana toimi agronomi A. J. Tamminen, kirjjanpitäjänä A. F. B. Ullner ja konttoriapulaisena H. L. Saari.

Maatilat. Mitään muutoksia ei maataloihin nähden kertomusvuonna tapahtunut. Kaupungin viljeltävinä olivat edelleen Tuomarinkylän, Oulunkylän, Boxbackan ja Vikin tilat, jotka kaikki kaupunki omisti lukuunottamatta Vikin sotilasvirkataloa, josta kaupunki vuokrasi ainoastaan emätilalla olevat rakennukset sekä taloon kuuluvat pellot. Hertonäsin ja Kärbölen tilat oli kokonaisuudessaan annettu vuokralle pitkäksi aikaa.

Rakennukset. Kertomusvuotena rakennettiin Tuomarinkylään uusi kahden perheen hirsinen muonamiehenasunto, joka varustettiin sementoidulla kellarilla kolmea perhettä varten, sekä ulkohuoneilla, myöskin kolmelle perheelle. Sitäpaitsi rakennettiin kaksi latoa. Lähivuosien rakennusohjelmaan kuului

vielä muutamien latojen ja yhden muonamiehenasunnon rakentaminen, jotta paitsi harkinnan alaiseksi otettaisiin myöskin kysymys uuden navetan rakentamisesta, sillä entinen navetta on siksi huono, ettei siitä korjaamallaakaan saa käyttökuntoista.

Kustannukset uutisrakennuksista nousivat 106,124: 15 markkaan.

Boxbackan, Oulunkylän ja Vikin tiloilla suoritettiin ainoastaan pienempiä korjauksia. Näillä tiloilla ei tultane lähi vuosina tekemään muita uutisrakennustöitä kuin lantasaaliö Boxbackaan ja Vikin sikalan laajentaminen, viime-mainittu työ kuitenkin edellyttäen että sikalan pito osottautuu kannattavaksi ja Vikin tila jää kaupungin haltuun.

Kaikki korjaustyöt tulivat maksamaan 40,258: 80 markkaa.

Pellot. Kokonaispeltoala, 1,342.311 ha, oli käytetty seuraavasti:

	Pitkäaikaisella vuokrala, ha.	Lyhytaikaisella vuokrala ¹⁾ , ha.	Omalla väellä, ha.	Itsenautittu peltoala, ha.	Yhteensä, ha.
Tuomarinkylä	14,104	21,310	4,54	316,73	356,684
Oulunkylä	48,230	2,110	0,42	67,66	118,420
Boxbacka	146,936	17,841	5,04	202,39	372,207
Vik	—	—	4,48	2) 195,72	200,200
Hertonäs	196,300	—	—	—	196,300
Kärböle	98,500	—	—	—	98,500
Yhteensä	504,070	41,261	14,48	782,50	1,342,311

Itsenautittu pelto-ala, johon tässä luetaan myöskin osa lyhytaikaisella vuokralle luovutetuista pelloista, jakautui käytön mukaan seuraavasti:

	Kesäntona, ha.	Syysviljalla, ha.	Kevätviljalla, ha.	Vihantarehulla, ha.	Nurmena, ha.	Perunapelloja, ha.	Juuri- ja keittokasveja, ha.	Yhteensä, ha.
Tuomarinkylä	33,40	30,14	108,41	2,50	157,97	5,62	—	338,04
Oulunkylä	7,35	5,69	20,06	1,03	28,52	7,12	—	69,77
Boxbacka	11,85	17,27	43,82	4,51	115,03	4,30	8,16	3) 204,94
Vik	16,82	16,44	48,92	5,39	91,24	15,78	1,13	195,72
Yhteensä	69,42	69,54	221,21	13,43	392,76	32,82	9,29	808,47

Eri viljelykseen käytetty pinta-ala prosenttina koko itsenautitusta peltoalasta oli seuraava:

	Kesäntona, %.	Syysviljalla, %.	Kevätviljalla, %.	Vihantarehulla, %.	Nurmena, %.	Perunapelloja, %.	Juuri- ja keittokasveja, %.	Yhteensä, %.
Tuomarinkylä	9,9	8,9	32,1	0,7	47,7	1,7	—	100,0
Oulunkylä	10,5	8,2	28,7	1,5	40,9	10,2	—	100,0
Boxbacka	5,8	8,4	21,4	2,2	56,1	2,1	4,0	100,0
Vik	8,6	8,4	25,0	2,7	46,6	8,1	0,6	100,0
Yhteensä	8,6	8,6	27,4	1,7	48,6	4,0	1,1	100,0

¹⁾ Suurin osa lyhyeksi ajaksi vuokratuista pelloista oli nurmena, jonka niitty- tai laiduntamisoikeus vuokrattiin kesäksi. — ²⁾ Lukuihin on otettu 20,16 ha Boxbackan pelloja, jotka jo pitemmän aikaa on viljelty Vikistä käsin. — ³⁾ 15,29 ha lyhytaikaiselle vuokralle luovutettua peltoa ei ole tässä mukaanluettu.

Viljelysjärjestelmään ei tehty mitään muutoksia. Puutarhanhoitoa harjoitettiin, kuten ennenkin Boxbackassa, jonne myöskin sokerijuurikkaan viljelys keskitettiin. Huonotuottoisia, melkein luonnontilassa olevia nurmia kynnettiin edelleen; parin vuoden kuluttua tulevat kaikki nurmet olemaan viljeltyjä.

Ojitus- ja maanparannustyöt. Suurin osa tilojen peltoja on varustettu avo-ojilla. Tuomarinkylässä on kuitenkin 140 ha eli lähes 40 % ja Oulunkylässä 19 ha salaojitettu. Lähi vuosina ei salaojitustöitä tultane tekemään muualla kuin Oulunkylässä, jossa on aikomus salaojittaa noin 7.5 ha. Tällöin tulee Oulunkylän pelloista olemaan salaojissa noin 26.5 ha eli noin 22 %. Boxbackan ja Vikin mailla ei ole yhtään salaojitettua peltolohkoa, mutta on kummallakin tilalla hiekkamaata, joka ei kaipaa edes tavallisia sarkaojiaakaan. Tällaista ojatonta peltoa on Vikissä n. 10 ha ja Boxbackassa n. 6.5 ha.

Ojien perkauskustannukset, jotka tähän asti ovat muodostaneet melko huomattavan menoerän, eivät kertomusvuonna nousseet korkeiksi, kun tiloille ostettiin kolme oja-auraa: Paavo, Sampsa ja Kätevä. Syksyllä ostettiin vielä erikoinen piennaraura, jota ei kuitenkaan vielä ennätetty käyttää kuin vähän.

Maanparannustyöt supistuivat olojen pakosta jotenkin pieniksi. Tiloilla ei ole sammaleenottoaikoja, joten tunkkioiden pohjatkin on tehtävä ojatuksesta. Saveamista kaipaavia suomaita on ainoastaan Vikissä, mutta töitä ei aloitettu, koska oli epävarmaa, saako kaupunki vuokrata Vikin edelleen.

Vikissä on myöskin sellaisia maita, jotka olisivat kalkin tarpeessa, mutta on kalkitseminenkin yllämainitusta syystä jätetty tekemättä. Muillakin tiloilla on, vaikkakin vähemmän, samanlaista maata, mutta kun tiloilla yleensä viljellään vähän sellaisia viljelyskasveja, jotka olisivat erikoisesti kalkin tarpeessa, niin ei kalkitsemista ole toimitettu. Ainoastaan Boxbackan puutarhamaat on osittain kalkittu. Asiaan tullaan kuitenkin tulevaisuudessa kiinnittämään huomiota.

Lannoitus. Tuomarinkylään ja Vikiin ostettiin, kuten ennenkin, lantaa kaupungin puhtaanapitolaitokselta, nim. Tuomarinkylään 3,000 kuormaa ja Vikiin 809 kuormaa yhteensä 76,180 markalla. Oulunkylä sai tarpeeksi lantaa Käpylästä ja Boxbacka omasta navetastaan ja tallistaan. Apulantoja käytettiin 20,600 kg. norjansalpietaria, 77,000 kg. superfosfaattia, 40,000 kg. 20 % kalisuolaa ja 10,000 kg. 40 % kalisuolaa.

Kylvöt. Tärkeimpien viljelyskasvien kylvömäärät olivat seuraavat:

	Syysviljaa, kg.	Kevätviljaa, kg.	Perunoita, kg.	Heinäsiementä, kg.
Tuomarinkylä	4,590	21,360	13,930	610
Oulunkylä	1,155	4,470	14,840	150
Boxbacka	1,925	9,692	13,380	405
Vik	2,414	12,720	43,470	369
Yhteensä	10,084	48,242	85,620	1,534

Hehtaaria kohti olivat kylvömäärät seuraavat: rukiita n. 160 kg., kauvoja n. 210 kg., heinäsiementä n. 35 kg. ja perunoita n. 2,500 kg. Sitäpaitsi kylvettiin pienemmät määrät vikkeriä, sokerijuurikkaita, lanttuja ja puutarhakasveja.

Kun vuoden 1923 kaurat olivat kovin heikosti itäviä, oli kertomusvuoden

kevätkylvöjä varten ostettava melkoisesti kauransiementä. Kaikkiaan ostettiin n. 2,700 kg. siementä.

Sato. Vuoden sato arvioitiin seuraavaksi:

	Ru- kiita, kg.	Vehnää, kg.	Kauroja ja vik- keriä, kg.	Heiniä, kg.	Peru- noita, kg.	Lant- tuja, kg.	Sokeri- juurik- kaita, kg.
Tuomarinkylä ..	48,910	2,260	187,095	535,000	76,000	—	—
Oulunkylä	—	8,960	28,080	98,000	102,000	—	—
Boxbacka	32,865	—	78,265	330,000	63,000	—	71,384
Vik	9,027	7,780	69,220	175,000	196,000	51,000	—
Yhteensä	90,802	19,000	362,660	1,138,000	437,000	51,000	71,384

Hehtaaria kohti oli sato seuraava:

	Ru- kiita, kg.	Vehnää, kg.	Kauroja ja vik- keriä, kg.	Heiniä, kg.	Peru- noita, kg.	Lant- tuja, kg.	Sokeri- juurik- kaita, kg.
Tuomarinkylä ..	1,690	2,000	1,730	4,000	13,600	—	—
Oulunkylä	—	1,570	1,405	3,600	14,300	—	—
Boxbacka	1,900	—	1,790	3,600	14,700	—	14,700
Vik	980	1,075	1,415	2,900	12,400	51,000	—
Yhteensä	1,600	1,425	1,640	3,530	13,330	51,000	14,700

Sitäpaitsi korjattiin n. 3,000 kg. heinänsiementä, n. 180,000 kg. vihanta-rehua ja n. 700,000 kg. olkia sekä 60,000 markan arvosta puutarhatuotteita.

Rukiista saatiin tyydyttävä sato muualla paitsi Vikissä, jossa se oli keskinkertainen. Vehnäsato oli tyydyttävä. Kauroja tuli hyvänpuoleisesti, heiniä tyydyttävästi, melkeinpä hyvin. Perunasatokin oli varsin tyydyttävä, vaikka kukinta-aikana sattunut harvinaisen pitkä pouta-aika hidastutti ja lamautti kasvua. Eniten kärsivät poudasta aikaiset perunalaadut.

Kasvitauteja ja tuholaisvahinkoja ei kertomusvuonna sattunut erikoisemmin, mutta perin sateinen kevät aiheutti sen, että saatiin kovasti kampailla rikkaruohoja vastaan viljelyskasveja hoidettaessa.

Työväki. Tiloilla oli palveluksessa tammikuun 1 p:nä 4 työnjohtajaa ja 2 metsänvartijaa sekä 89 muuta työläistä, niistä 6 naista. Vuoden lopussa olivat vastaavat luvut 4, 2, 82 ja 6. 82 työläisestä oli 30 Tuomarinkylässä, 25 Boxbackassa, 7 Oulunkylässä ja 20 Vikissä. Tilapäistä työväkeä käytettiin entiseen tapaan tarpeen mukaan vakinaisen työväen ohella. Konttorin kirjain mukaan nousivat vakinaiset palkkaukset 1,037,723: 77 markkaan ja päivätyöläisille ja urakoitsijoille maksetut palkkaukset 326,355: 91 markkaan. Keväällä oli puute työväestä ja aputyöväen palkat nousivat sentkia n. 13 %:lla.

Työpäivän pituus eri kuukausina näkyy seuraavista numeroista: tammikuu—helmikuu 8 tuntia, maaliskuu 8 ½ tuntia, huhtikuu 9 tuntia, toukokuu—syyskuu 10 tuntia, lokakuu 9 tuntia sekä marraskuu—joulukuu 8 tuntia tai keskimäärin 9 tuntia. Työ aloitettiin klo 8 a. p., päivällistunti oli klo 12—1 i. p. tai klo 12—½ 2 i. p. välillä.

Hevoset. Vuoden 1924 alussa oli hevosten lukumäärä 102. Vuoden aikana myytiin 13, teurastettiin 4, kuoli 2, ostettiin 1 ja syntyi 2, joten hevosten lukumäärä vuoden lopussa oli 86, kuten allaolevasta yhdistelmästä näkyy:

	Nuoria hevosia.	Aikuisia hevosia.	Yhteensä hevosia.	Aikuisia hevosia 100 ha:ia peltoa kohti.
Tuomarinkylä	2	29	31	8.6
Oulunkylä	—	9	9	12.9
Boxbacka	2	21	23	10.2
Vik	3	20	23	10.2
Yhteensä	7	79	86	9.8

Kun hevosten hinnat vuoden kuluessa olivat alemmat kuin minään 7 viimeisenä vuonna, niin ei yllämainitusta 13 hevosesta saatu sellaisia hintoja, joihin oli totuttu, vaikkakin hinnat suhteellisesti olivat tyydyttävät. Myydyt hevoset olivat luonnollisesti tilojen kaikista huonoimmat. Lähivuosina ei liene kannattavaa kasvattaa hevosia eikä tiloilla sen takia oteta varsoja muuta kuin parista kaikkein parhaasta tammasta, jotka ovat osottautuneet erikoisen hyviksi emätammoiksi. Tiloilla olevaa hyvää raskastyypistä siitosoria Pedon-Purmoa on kahden vuoden aikana käytetty säännölliseen työhön, joten sitä on kannattanut hyvin pitää, vaikka sitä ei ole paljon käytetty siitokseen. Ori on paras paikkakunnalla ja hyvä työhevonen. Hevosmäärää ei ainakaan toistaiseksi voine pienentää muualla kuin Oulunkylässä, ja sielläkin vasta sitten kun talo on ensin saatu kuntoon.

Tallien koko kulutus nousi 287,645: 70 markkaan.

Karja ja siat. Karjaa oli edelleenkin vain Boxbackassa. Tarkoitus oli hankkia karjaa myöskin Tuomarinkylään ja oli menoarvioon sitä varten merkitty 105,000 markkaa, mutta siirrettiin tämä toimenpide toistaiseksi, kun tilan navetta oli, kuten jo edellä mainittiin, liian rappeutunut.

Boxbackassa oli vuoden alussa 2 sonnia, 56 lehmää ja 21 nuorta eläintä. Vuoden lopussa oli vastaavat luvut 2, 49 ja 24. Vuoden aikana kuoli 2 lehmää samana päivänä tuntemattomaan tautiin ja yksi oli aivohalvauksen takia pakko teurastaa. Koko karja rokotettiin vuoden kuluessa tarttuvaa luomatautiin vastaan.

Karjan keskitulokset olivat seuraavat:

	Lehmiä keski- määrin.	Rehuyksikköä vuotta ja leh- mää kohti.	Maitoa, kg. vuotta ja leh- mää kohti.	Maidon ras- vapitoisuus, %.
Säännöllisesti lypsäviä lehmiä	28	2,345	3,535	3.34
Kaikki lehmät	52.3	2,234	3,242	3.48

100 rehuyksikköä kohti saatiin 144 kg. maitoa ja 4.9 kg. rasvaa, vuonna 1923 olivat vastaavat luvut 128 ja 4.5. Koeolypsyjen mukaan tuli kertomusvuonna maitoa 169,602 kg., eli 32,323 kg. vähemmän kuin edellisellä vuonna. Maitomäärä vuotta ja lehmää kohti kohosi 592 kg:lla edelliseen vuoteen verrattuna. Kuusi lehmää lypsi yli 4,000 kg. ja paras niistä 5,698 kg. Kun Boxbackan karja on puhdasta käyttökarjaa, niin on sängen epäilyksenalaista, kannattaako enään kiristää lypsä korkeammaksi. Vuosivoittona Boxbackan karjanhoidosta merkittiin 91,269: 81 markkaa vuositilinpäätökseen.

Vikin sikalassa oli vuoden alussa 58 sikaa ja vuoden lopussa 66 sikaa, joista 1 karju ja 16 emakkoa. Porsaas pidettiin melkein kaikki itse ja myytiin sittemmin teurastettavaksi, kun teurastuspaino oli noussut 70 ja 80 kg. vä-

lille. Suurin ostaja oli Suomen karjakeskuskunta. Ruokinnan tärkeimpänä tekijänä olivat pienet perunat, lantut ja keittiöjätteet, jotka viime mainitun on saatu Helsingin työväenyhdistyksen ruokalasta. Kun ottaa huomioon, että sikalaa on pidetty vasta yhden vuoden ja että siat inventtauksessa arvioitiin melko halpaan hintaan, oli puhdas voitto, 4,124:70 markkaa, hyvin tyydyttävä näin pienestä sikalasta.

Irtaimisto. Eri tilojen kaluston, eläimet mukaanluettuna, kirjattu arvo oli seuraava:

	Tammikuun 1 p:nä 1924, Smk.	Joulukuun 31 p:nä 1924, Smk.
Pääkonttori	61,155: —	38,980: —
Tuomarinkylä	206,385: —	247,760: —
Oulunkylä	100,815: —	89,480: —
Boxbacka	331,512: 50	333,260: —
Vik	300,265: 75	281,640: —
Yhteensä	1,000,133: 25	991,120: —

Pieni osa irtaimistosta on vielä liian korkeaan hintaan arvioitu, että lieene syytä lähivuosien inventtauksessa tarkistaa hintoja. Vuoden kuluessa ostettiin irtaimistoa 96,735:86 markalla, jossa summassa suurimpana menoeränä esiintyy Tuomarinkylään ostetun Fordson-traktorin hinta, 31,392:50 markkaa. Kaluston ja koneitten korjauskulut tekivät 53,657:26 markkaa.

Varastot. Varastojen arvo oli tammikuun 1 p:nä 1,163,476:69 markkaa ja joulukuun 31 p:nä 1,401,117:25 markkaa, jakautuen eri tilojen osalle seuraavasti: Tuomarinkylä 634,874:55 markkaa, Oulunkylä 166,995 markkaa, Boxbacka 312,853:90 markkaa ja Vik 286,393:80 markkaa. Summat perustuvat suurimmaksi osaksi arvioimalla saatuihin määriin ja hintoihin, joten ne ovat kirjanpitohintoja.

Tilit. Vuoden 1924 kameraalisen kirjanpidon mukaan oli määrärahoja 3,295,590:10 markkaa, menoja 3,083,781:99 markkaa, arvioituja tuloja 3,092,114 markkaa sekä todellisia tuloja 3,286,343:33 markkaa. Yhteenveto maatilain liike-tilinpäätöksestä per joulukuun 31 p:nä 1924 ilmenee seuraavasta:

	Debet, Smk.	Kredit, Smk.	
Maanviljelystili	430,270: 51	Maanviljelystili	181,071: 20
Navettatili	50: —	Satotili	1,031,210: 54
Kalustotili	40,249: 86	Navettatili	91,269: 81
Kaluston kunnossapito	79,242: 51	Sikalatili	4,124: 70
Kulunkitili	187,436: 86	Kalustotili	1,800: —
Rakennusten kunnossapito ..	79,218: 56	Rakennusten tili	37,080: 35
Rasitetili	98,882: 15	Puutarhatili	30,560: 17
Korkotili	86,774: 96	Satulasepäntili	7,011: 14
Metsätili	2,773: 89	Metsätili	8,097: —
Vuokratili	73,791: 10	Myllytili	7,885: —
Traktoritili	13,906: 05	Bilanssi ja netto tappio	202,173: 14
Nettovoitto	509,686: 60		
Yhteensä	1,602,283: 05	Yhteensä	1,602,283: 05

Loppusumma, 1,602,283:05 markkaa, sekä voitto, 509,686:60 markkaa, jakautuivat eri tiloille seuraavasti:

	Smk.	Smk.
Pääkonttori	7,623: 49	—
Tuomarinkylä	329,539: 40	133,239: 67
Oulunkylä	241,155: 99	36,757: 22
Boxbacka	470,832: 14	279,128: 65
Vik	440,627: 07	—
Hertonäs	65,551: 31	33,630: 50
Kärböle	46,953: 65	26,930: 56
Yhteensä	Smk. 1,602,283: 05	Smk. 509,686: 60

Nettotappiosta, 202,173: 14 markasta, lankesi 7,623: 49 markkaa pääkonttorin ja 194,549: 65 markkaa Vikin tilan osalle.

Siirtotili päättyi 16,592,791: 01 markkaan, jaettuna eri tilille kuten allaolevasta yhdistelmästä lähemmin näkyy:

	Debet, Smk.		
Kassatili	78,983: 62	Hertonäsin tila	895,566: 92
Pääkonttori	194,626: 03	Kärbölen tila	493,798: —
Tilat	455,673: 12	Vikin tila	1,087,157: 68
Varasto	121,050: —	Oulunkylän tila	442,083: 47
Maanviljelys	374,300: —	Voitto- ja tappiotili	202,173: 14
Sato	900,767: 25		
Tallit	286,890: —	Yhteensä	16,592,791: 01
Navetta	112,410: —		
Sikala	34,490: —	Kredit, Smk.	
Kalusto	553,600: —	Pääkonttori	4,915,689: 22
Erinäiset velalliset	342,843: 90	Tilat	455,673: 12
Rakennukset	2,660,245: 89	Erinäiset velkojat	42,440: —
Puutarha	8,730: —	Rahatoimikonttorin tili	1,825,798: 35
Ennako	1,535: —	Kaupunginkassan tili	3,077,253: 58
Pääomavelka	612,477: 71	Pääomavelka	5,571,549: 11
Kiinteistöt	4,692,547: 55	Tuomarinkylän tila	194,626: 03
Palstat	4,976: 98	Vuoden tilierotus	75: —
R. Lindholmin tili	38,781: 60	Voitto ja tappio	509,686: 60
Boxbackan tila	1,997,083: 15	Yhteensä	16,592,791: 01

Eri tilojen siirtotilit näyttivät seuraavat loppusummat:

	Smk.		
Pääkonttori	5,097,752: 96	Vik	1,544,247: 80
Tuomarinkylä	1,744,187: 04	Hertonäs	2,671,047: 80
Oulunkylä	478,940: 69	Kärböle	520,728: 56
Boxbacka	4,535,886: 16		
		Yhteensä	16,592,791: 01

Liiketilinpäätös näytti siten puhdasta voittoa 307,513: 46 markkaa, jota voi pitää jokseenkin tyydyttävänä tuloksena.

XXV. Kansanpuistot.

Kansanpuistojen valvojan vuodelta 1924 antama kertomus oli seuraavansisältöinen:

Kertomusvuonna käsitti toiminta Seurasaaressa, Korkeasaaren, Mustikkamaan ja kauppaneuvos Henrik Borgströmin (Turholman) kansanpuistot, Korkeasaaren eläintieteellisen puiston, Turholman lepokodin sekä yleisen luonnonsuojeluksen kaupungin mailla.

Edelliseen vuoteen verrattuna kasvoi kansanpuistoissa käyntien lukumäärä melkoisesti. Numerollisesti ilmenee tämä kesäaikana puistoihin liikennettä välittävillä höyrylautoilla myydyistä lipuista. Kuitenkin on huomattava, että paitsi tätä kaupungin tarkistamaa ja verottamaa liikennettä ovat soutu-, purje- ja pienehköt moottoriveneet välittäneet varsin vilkasta henkilöliikennettä varsinkin Mustikkamaalle ja että Seurasaaressa kävijöistä suurin osa käytti maantietä ja mannermaalta johtavaa siltaa. Allaolevat numerot valaisevat höyrylaivojen kesällä 1924 välittämää henkilöliikennettä puistoihin ja sieltä takaisin, lisäännystä kertomusvuonna verrattuna vuoteen 1923 sekä kertomusvuonna saatua liikenneveroa.

	Myydyt piletit.			Lisäännys	Kaupungin
	Täysikasvuisille.	Lapsille.	Yhteensä.	vuonna 1924 verrattuna vuoteen 1923.	tulot liikenteestä vuonna 1924, Smk.
Seurasaaari	60,453	9,016	69,469	23,968	16,014: 85
Korkeasaari	305,505	61,261	366,766	43,905	82,502: 35
Mustikkamaa	284,931	40,032	324,963	93,512	75,235: 95
Yhteensä	650,889	110,309	761,198	161,385	173,753: 15

Kuten näkyy, oli kaikissa näissä kansanpuistoissa kävijöiden lukumäärä huomattavasti suurentunut. Suurin piirtein katsottuna nousi kävijöiden luku puoleen mainituista numeroista. Lukuisia kouluja ja koululuokkia sekä kaupungista että eri puolilta maaseutua vaelsi opettajien ja opettajattarien johtamina Seurasaaressa ja varsinkin Korkeasaarella. Sellaisiin koululaiskäynteihin nähden kaupunki luopui oikeudestaan liikenneveron kantamiseen ja höyryveneiden omistajain puolestaan alensivat huomattavasti lippujen hintoja. Höyryveneen perämiehen laatiman luettelon mukaan kävi Korkeasaarella vuoden kuluessa 177 eri luokkaa, yhteensä 3,659 oppilain.

Puistoissa vallinnut järjestys ei antanut aihetta muistutuksiin.

Seurasaaressa, tämä kaupungin kansanpuistojen luonnonhelmi, näytti saaneen takaisin yleisön suosion, minkä se niin hyvin ansaitseekin. Sijaiten syrjässä liikenteen suurista valtaväylistä, vaihtelevine ja kauniine luontoineen,

hiljaisuuksineen ja rauhallisuuksineen on puisto aina ollut kaupunkilaisten ja matkailijain vaelluspaikkana. Liikenneyhteyksien parannuttua sekä meritse että maitse kaupunkiin suuntautuvaan liikenteeseen nähden, höyrylaivavuo-
roja tihentämällä ja autobussiliikennettä vilkastuttamalla, voitane odottaa kävijäin lukumäärän voimakasta kasvamista.

Vuoden aikana teetettiin tavanmukaisia rakennusten ja siltojen korjauksia, johdettiin sähkövalo asuinrakennuksiin ja ravintolaan sekä pitkin pää-tietä mannermaasillalta höyrylaivalaiturille, minkä ohessa ravintolarakennukseen murattiin uusi keittiönliesi ja itse rakennus korjattiin perusteellisesti.

Korkeasaari, joka sijaitsee suotuisasti kaupungin keskusosien välittömässä läheisyydessä, eläinkokoelmineen ja hyvine höyrylaivavuoroineen, veti voimakkaasti puoleensa yleisöä. Tämä saari näyttää joka vuosi muodostuvan yhä suuremmaksi tekijäksi helsinkiläisten elämässä, ja lukuisat matkailijat nauttivat sen tarjoamasta vehreydestä, viileydestä ja sieltä merelle avautuvasta mahtavasta näköalasta.

Vuoden varrella tehtiin, kuten ennenkin, pienehköjä rakennusten, siltojen y. m. laitosten korjauksia, jota paitsi ravintola maalattiin ulkoa. Sen ohessa laitettiin monumenttaalisen Mineralia kohotasanteen ympäriltä puretun betonkiaitauksen tilalle uusi aitaus kalkkitiileistä ja koristeelliseen muovailuun sovitetusta galvanoidusta rautapelistä. Yksinkertainen, mutta vahvarakenteinen ja varmakäyntinen moottorivene ostettiin, jonka avulla voitiin ylläpitää yhteyttä kaupungin kanssa niinä aikoina, keväisin ja syksyisin, jolloin lauttaliikenne saarelle on pysähdyksissä.

Korkeasaaren eläinkokoelmat täyttivät vähälukuisuudestaan huolimatta hyvin tehtävänsä opettaa ja hauskuttaa, jota tehtävää ei ole arvioitava vähäiseksi. Yleisön suurta mielenkiintoa tätä laitosta kohtaan todistavat väkijoukot, joita kertyy häkkien ja häkikköjen ympärille. Työtä eläintarhan kehittämiseksi sodanedellisen ajan tasolle edistettiin määrätietoisesti. Lähinnä oli hankittava tarpeellisia, tarkoituksenmukaisia eläintenasuntoja. Vuoden kuluessa rakennettiin hyljehäkki, suuri kaksiosastoinen kotkahäkikkö, 10-osastoinen häkki jyrjsijöitä ja pienempiä petoeläimiä varten sekä yksi majavanhäkki. Parin vuoden kuluttua on rakennusohjelma loppuunsaoritettu, jolloin voidaan ryhtyä täydentämään eläimistöä suuremmassa laajuudessa, mikä vaatii suurempia määrärahoja kuin mitä nyt on tarkoitukseen varattu. Tois-
taiseksi ei tätä lisäämistä ole voitu suorittaa osaksi häkkien puutteessa, osaksi taas on ollut miltei mahdotonta saada eräitä haluttuja lajeja, näiden joukossa maamme edustavimpia muotoja, hirvi, ilves, susi, ahma, joutsen y. m., ja kun tämä joskus on onnistunut, on yhden ainoan eläimen osto niellyt suurimman osan määrärahasta.

Vuoden aikana ostettiin m. m. nenäkarhu, ahmanpentu ja muutamia karhunpentuja. Arvokkaammista lajeista hylje joutui pois kokoelmista. Vuodenvaihteessa oli lukumäärä:

	Laatujen lukumäärä.	Yksilö- lukumäärä.	Arvo, Smk.
Nisäkkäitä	30	105	81,535: —
Lintuja	34	125	19,905: —
Akvarium & Terrarium ..	3	7	850: —
Yhteensä	67	237	102,290: —

Mustikkamaan puisto osoitti vuodesta 1923 lukien suurta kehitystä, joka kaikkesta päättäen on yhä vilkastuva. Niiden etujen johdosta, jotka

kaupunki on myöntänyt Helsingin työväenyhdistykselle tähän puistoon nähden, sekä huomioonottaen kunnan varoin suoritettut tie- ja uimalaitokset kuin myöskin yhdistyksen itsensä toteuttamat alotteet on Mustikkamaasta toisten kansanpuistojen edellä tullut työläisväestön varsinainen kesäoleskelupaikka.

Vuoden kuluessa laitettiin sähkövalaistus pitkin päätienviertä höyrylaivalaiturilta ravintolaan, jonka lisäksi teetettiin pienehköjä korjauksia.

Kunnallisneuvos Henrik Borgströmin puisto, jota tavallisesti sanotaan Turholman puistoksi, oli niinikään joutuisasti kehittymässä, huolimatta siitä seikasta, että se sijaitsee syrjässä ja on höyryveneyhteyksiä vailla. Puistossa kävi sentähden pääasiallisesti vain pyhäisin ja pyhänaattoiltaisain tavallisesti perheitä ja suljettuja seurueita, jotka omilla aluksillaan ovat lähteneet kesä-lämpimällä nauttimaan luonnon kauneudesta ja viiheydestä. Kulosaaren kautta ylläpidettiin soutuveneliikennettä.

Vuoden aikana teetettiin toinen myyntikioski lähelle niittyä, joka sala-ojitettiin, jotta se paremmin täyttäisi tarkoituksensa leikki- ja urheilukentänä.

Turholman lepokoti. Vuoden kuluessa suoritettiin laiturin, jääkellarin ja vartianasunnon perusteelliset korjaustyöt, minkä ohessa päärakennus maalattiin ulkoa.

Luonnonsuojelu. Rahatoimikamarin tekemien päätösten mukaisesti rauhoitettiin eräs Siltavuorenrantakadun varrella kasvava vanha paju sekä eräs kaunis paju Salomoninkadulla; ja kaupungin yleisten töiden hallituksen toimeksi annettiin erinäisten tästä aiheutuvien toimenpiteiden suorittaminen. Niinpä edellistä puuta ympäröivä paikka muokattiin ja hiekotettiin sekä varustettiin penkillä ja eräs lähellä oleva, seutua rumentava katos poistettiin, ja toisen puun ympärille laitettiin suojus. Koristeelliset peltitaulut, joissa oli Helsingin kaupungin vaakuna ja kaksikielinen teksti, valmistettiin yleisön tiedottamiseksi rauhoituksesta.

Toivomuksenaan kansanpuistoihin ja eläintarhaan nähden esitti valvoja: että Seurasaarelta mannermaalle johtava silta uudestirakennettaisiin autoliikenteelle soveltuvaksi ja ravintolalle johtava päätie avattaisiin mainintulaiselle liikenteelle;

että Korkeasaarelle laitettaisiin uimahuone vuonna 1916 myrskyssä tuhoutuneen tilalle, että Hylkysaarelle päin oleva hietikko aidattaisiin yleiseksi kylpyläksi sekä näkötorni laitettaisiin kaakkoiselle vuorenhuipulle; pääsymaksua otettaisiin kustannusten peittämiseen ja virvoitusjuomatarjoilu järjestettäisiin pohjakerrokseen;

että Korkeasaaren eläinkokoelmaa varten parina vuonna myönnettäisiin suurempia määrärahoja tarpeellisten eläinasuntojen, kuten metsälintujen-talon, apinatalon, peurakarsinan, ketun- ja sudenhäkkien y. m. laittamiseen;

että Mustikkamaan tiestöä laajennettaisiin ja työ pellon kuntoonlaittamiseksi urheilu- ja juhlakenttätarkoituksiin aloitettaisiin; sekä

että kauppaneuvos Henrik Borgströmin puistoon laitettaisiin yksinkertainen kesäravintola puiston näköalavuorelle.

XXVI. Kaupungin yleisten töiden hallitus.

Kaupungin yleisten töiden hallituksen vuodelta 1924 laatima kertomus oli seuraavansisältöinen:

Kaupungin yleisten töiden hallitukseen kuuluivat vuonna 1924: puheenjohtajana varatuomari A. Palmgren, varapuheenjohtajana insinööri M. M. Muoniovaara sekä jäsenenä ammattijärjestön puheenjohtaja E. Huttunen, insinööri G. Idström, arkkitehti W. Palmqvist, arkkitehti A. Toivonen ja sähkötyömies O. W. Oksanen. Kesäkuun 11 p:nä myönnettiin varatuomari, sittemmin ministeri A. Palmgrenille omasta pyynnöstään vapautus hallituksen puheenjohtajantoimesta ja jäsenyydestä, sekä valittiin hänen sijaansa varapuheenjohtajaksi, insinööri M. M. Muoniovaara sekä jäseneksi ja varapuheenjohtajaksi insinööri E. Moring. Hallitus kokoontui 51 kertaa ja käsitteli silloin 1,070 asiaa sekä lähetti 527 kirjettä. Sihteerinä hallituksessa toimi valtioneuvos G. A. Gröndahl.

Asioista, joita käsiteltiin selontekovuonna ansaitsevat huomiota seuraavat: Munkkisaaren yhdistäminen satama-alueeseen; Makasiinirannalla olevan makasiinin keskiosan korottaminen yhdellä kerroksella; uuden sillan rakentaminen satamaradan yli Arkadiakadun varrella kuin myös sementtiputkijohdon rakentaminen avonaisen ojan asemasta Pakaan kadulta Sörnäsinsäkeyhtiön alueen halki ja Sörnäsinsäkeyhtiön satamaradan alitse pääviemärijohtoon; Länt. Viertotien laajentaminen Hakasalmen puistosta pohjoiseen päin ja sanotun tien kiveäminen Länt. Henrikinkadulta kansallismuseoon.

Vuoden kuluessa loppuunsaoritettiin vuonna 1923 alotetut 4 asuinrakennusta korttelissa n:ossa 584 sekä 4 asuinrakennusta korttelissa n:ossa 585 Vallilassa kuin myöskin työt Kaisaniemen kansakoulurakennuksessa sekä asuinrakennuksessa keuhkotautisia varten Loviisankadun n:o 6—8 varrella.

Lausuntoja annettiin selontekovuonna tonttipaikkojen luovuttamisesta keuhkotautisairaalaan ja Punaisen Ristin sairaalaan varten, Topeliuksen muistopatsaan paikasta ja Botbyn tilan lunastamisesta. Hallitus hyväksyi periaatteessa Vallilan ja Pukinmäen yhteiskuntien rakennussuunnitelmat, mutta epäsi kysymyksen hautausmaan varaamisesta kirkosta eronneita henkilöitä varten ehdottaen tarkoitukseen sopivan alueen varaamista seurakuntain nykyisillä hautausmailla.

Hallituksen alaisena on ollut rakennuskonttori ja sen tilivirasto.

Rakennuskonttori toimi kaupungininsinöörin johdolla 7-osastoisena, nimittäin: satama- ja rautatieosasto, katu- ja lokaviemäriosasto, geodeettinen osasto, huonerakennusosasto, kaupungin asemakaava-osasto, puisto-osasto ja varasto-osasto.

Allaoleva taulukko osoittaa työväen lukumäärän konttorin eri osastoilla kunkin kuukauden lopussa:

Allaoleva taulukko osoittaa työväen lukumäärän konttorin eri osastoilla kunkin kuukauden lopussa:

Kuukausi.	Satama- ja rautatieosasto.	Katu- ja lokaviemäri-osasto.	Geodeettinen osasto.	Huonerakennusosasto.	Puistoosasto.	Varastoosasto.	Yhteensä.
Tammikuu ..	327	294	—	292	30	54	997
Heimikuu ..	367	331	—	327	20	61	1,106
Maaliskuu ..	391	332	—	314	15	63	1,115
Huhtikuu ..	370	349	—	323	68	57	1,167
Toukokuu ..	362	460	6	354	178	59	1,419
Kesäkuu	290	473	6	344	141	62	1,316
Heinäkuu ..	252	566	6	327	139	56	1,346
Elokuu	289	542	4	329	98	69	1,331
Syyskuu	312	593	5	222	73	72	1,277
Lokakuu	334	555	5	190	54	58	1,196
Marraskuu ..	384	428	—	223	43	54	1,132
Joulukuu ..	397	341	—	273	34	55	1,100

Vuonna 1924 maksettiin työntekijäin palkat seuraavien tariffien mukaan:

A m m a t t i.	Tammik. 1— syysk. 30.	Lokak. 1— jouluk. 31.
	Tuntipalkka, Smk.	
Sukeltajat	14: 20	15: 60
Koneenkäyttäjät	7: 10—7: 70	7: 80—8: 50
Viilarit	7: 20—7: 70	7: 90—8: 50
Sepät	7: ——7: 60	7: 70—8: 40
Peltisevät	7: ——7: 40	7: 70—8: 10
Kirvesmiehet ja puusevät	7: 10—7: 70	7: 80—8: 50
Laturit	7: 10—7: 70	7: 80—8: 50
Kiviporarit	7: ——7: 60	7: 70—8: 40
Muurarit (harmaakiven) ja kadunlaskijat	7: ——7: 70	7: 70—8: 50
Torvenlaskijat	6: 50—7: 30	7: 20—8: —
Sementtityömiehet	6: 60—7: 30	7: 30—8: —
Aputyömiehet	5: 60—6: 10	6: 20—6: 70
Rusnaajat	6: ——6: 30	6: 60—6: 90
Puistotyöläiset:		
miehet	5: 40—6: —	5: 90—6: 60
naiset	4: 40—4: 60	4: 80—5: 10
Yövahtit	4: 60—5: 30	5: 10—5: 80
Ajurit	12: —	13: 20

Kesälomaa myönnettiin kertomusvuonna 850 työläiselle yhteensä 8,223 päivää, kuten seuraavasta yhdistelmästä näkyy:

O s a s t o.	Työläisiä, jotka ovat nauttineet kesälomaa:			Kesälomaa nauttineita työläisiä yhteensä.	Kesälomapäiviä yhteensä.
	4 päivää.	7 päivää.	2 viik.		
Satama- ja rautatieosasto	39	44	201	284	3,278
Katu- ja lokaviemäriosasto	75	50	128	253	2,442
Geodeettinen osasto	—	—	—	—	—
Huonerakennusosasto	81	78	52	211	1,598
Puistoosasto	36	4	10	50	312
Varastoosasto	3	15	34	52	593
Yhteensä	234	191	425	850	8,223

Tapaturman kautta vahingoittui 41 työläistä, joille maksettiin avustuksena 9,284 markkaa sekä korvauksena sairaanhoidosta 5,328:05 markkaa. Kuudelle invaliidiksi tulleelle työläiselle maksettiin korvausta ja suoritettiin heidän puolestaan elinkorkorahastoon yhteensä 110,530:08 markkaa. Sen johdosta että 9:n invaliidin elinkorkoja on alennettu on elinkorkorahastoa voitu vähentää 47,905:02 markalla. Työläiset ovat olleet vakuutetut Keskinäisessä vakuutusyhtiö Sammossa.

Satama- ja rautatieosasto. Satamarakennusosastolla toimi vuoden varrella osastopäällikkö ja apulaisosastopäällikkö sekä 2 ylimääräistä insinööriä ja yksi piirustaja, mikä viimeainittu erosi toukokuussa. Sittenkun osasto elokuussa siirrettiin rakennuskonttorista Kasarmink. 21 kaupungin taloon n:o 22 Mariankadun varrella ja sai siellä tarpeeksi tilavan huoneiston, otettiin syksyn kuluessa lisää yksi insinööri ja 2 piirustajaa. Yksityiskohtaisesta kirjapidosta ja rekisteröimistyöstä huolehti vuoden kuluessa 2 konttoriapulaista. Sitäpaitsi on syyskuusta alkaen yksi vahtimestari ollut osaston palveluksessa.

Suoranaisesta työnjohdosta osaston työpaikoilla huolehti vuoden alussa 10 rakennusmestaria, 5 työnjohtajaa ja 1 varastokirjuri. Kun Länsisataman satamatöiden ylläpidon rakennusmestari toimi kuolemantapauksen johdosta loka-kuussa oli joutunut vapaaksi otettiin insinööri hoitamaan näitä tärkeitä töitä. Samaten asetettiin paikallisinsinööri johtamaan Rahapajanlaiturin vaativia pidentämistöitä. Vuoden lopussa oli työnjohto 2 insinöörin, 9 rakennusmestarin, 5 neljännysmiehen, 1 nosturipäällysmiehen ja 1 varastokirjurin huostassa.

Työvoima oli suurin maalisi- ja joulukuussa, jolloin se nousi 391—397:ään ja pienin heinä- ja elokuussa eli 252—289 miestä.

Hallitukselle esitettiin 110 asiaa, joista 51 koski uutistoimenpiteitä tai rakennustöitä ja 59 henkilö- ja palkkakysymyksiä. Tätäpaitsi annettiin 4 kirjallista lausuntoa satamahallitukselle. Seuraavat työt suoritettiin:

Laiturikorjaukset käsittivät, paitsi tavannukaista ylläpitoa, suojeleusparrujen uudistuksen Hietalahden rautatien laiturin varressa, Makasiinirannan pohjoisosassa ja Etelä salaman Linnanlaiturilla. Sitäpaitsi varustettiin Keittohuonelaiturin uudella lankkukannella. Keisarinkarinlaituri, jossa oli huomattu painumisia, tutkittiin ja havaittiin että laituriarikut olivat osittain saaristolaivojen potkureista johtuvan virtaveden huuhtomat. Enemmän painumisen ehkäisemiseksi kiillattiin arkit ja kivi-penger täytettiin näiden juureen.

Osasto ylläpiti 52 purkaus- ja höyryvenesiltaa. Näistä rakennettiin Båtsvikin ja Toukolan sillat kokonaan uudestaan. Soutuveneit varten oli vuoden aikana 1,424 kiinnityspaikkaa 20 sillassa ja laiturissa.

Katajanokan kanavan ranta-alue korjattiin. Täytettä vastaanotettiin, paitsi satamarakennuksilla Länsisatamassa ja Katajanokalla, myöskin Taivallahdessa, Merisatamassa, Kaisaniemen ravintolan rannalla ja Kyläsaaren sillan luona.

Alasmenosiltaja jälle ei tarvinnut teettää syksyllä, minkä johdosta sitä varten myönnettyä määrärahaa säästy huomattavasti.

Ruoppausta suoritettiin kaupungin molemmilla ruoppauskoneilla. Tällöin ruopattiin Ruoholahdenrannan, Laivurinkadun, Neitsytpolun, Etel. Makasiinikadun, Linnanlaiturin sekä Siltavuoren- ja Hakaniemenrantakatujen varrella olevien likaviemärien suut. Sitäpaitsi ruopattiin Humallahden laiturin ja Taivallahden uuden laiturin luona, Laivanveistämön edustalla ja

Masut-sillan pohjoispuolella Sörnäsissä. Uusissa satamalaitoksissa ruopattiin Jaala- ja Laivarantojen sekä Rahapajanlaiturin luona, jolloin kustannus suoritettiin Länsi- ja Katajanokansatamia varten myönnetystä määrärahasta. Nostokauha-koneella puhdistettiin likaviemärin suu Lapinlahdessa. Ruoppauskoneella n:o I ruopattiin 11,000 m³:ä 93 työpäivässä ja ruoppauskoneella n:o II 40,000 m³:ä 160 päivässä. Ruoppauskone n:o II työskenteli 95 päivää Rahapajanlaituria pidennettäessä, osaksi erittäin kovassa ja kivisessä pohjassa. Kustannus itse ruoppaustyöstä, siihen laskettuna myös polttopuut, öljyt ja työnjohto, nousi 5: 90 markkaan ruoppauskoneelta n:o I ja 5₄ markkaan koneelta n:o II m³:ä kohti. Jos ruoppauskoneiden varustus- ja kunnossapitokustannukset laskeetaan mukaan kohoaa kustannus 10: 90 tai 11: 40 markkaan m³:iltä. Kuljetuskustannukset: nousivat 1: 75 markkaan m³:ä kohti, johon tulee lisää 1: 75 markkaa hinaajalaivojen kunnossapidosta ja 2: 20 markkaa ruoppausproomujen kunnossapidosta. Ruopattua määräästä tyhjennettiin 21,000 m³ Jätkäsaaren ja Saukon väliseen salmeen (Saukon- ja Mittarikatujen välillä). Loput 20,000 m³ nostettiin elevaattorilla ja täytettiin Saukonsalmeen Saukonkadun pohjoispuolella 4: 50 markan kustannuksin m³:ä kohti, johon tulee lisäksi kustannus elevaattorin kunnossapidosta 3: 70 markkaa sekä puolet elevaattorin muuttamiskustannuksesta 3: 90 markkaa m³:ä. Kustannus ruoppausaineen nostamisesta elevaattorilla suoritettiin Länsi satamaa varten myönnetystä määrärahasta.

Syvyysmittausta ja pohjantarkastusta toimitettiin m. m. Osakeyhtiö Ahjon tontin edustalla Hakaniemenrannalla, Munkki- ja Hernesaarilla, makasiinin n:o 4 luona Makasiinirannalla sekä läntisen pistolaiturin luona Sörnäsissä.

Eteläisen laiturihaaran pohjoisosaa rakennettiin uudestaan, jolloin ulomainen rantasilta oikaistiin ja suojelusparru uudestaan rakennetulla osalla varustettiin suojusraudalla.

Sörnäsän painolastilaiturin itäinen osa rakennettiin uudestaan.

Rantasilta läntisen ja keskimmäisen pistolaiturin välillä, mikä vuonna 1923 oli osittain kaatunut, rakennettiin uudestaan puuarkkuna. Rantasilta oli aikaisemmin tehty kivestä paalupohjalla, jota ei vanhemman kivenheiton tähden ollut voitu laskea kiinteään pohjaan. Välttääkseen tämän proomurantasillan aiheuttamia suurempia kustannuksia tehtiin se mahdollisimman kevyeksi, ja ainoastaan ne osat hajonneesta rantasillasta, jotka vähensivät vedensyvyyttä, poistettiin.

Sörnäsän keskimmäinen pistolaituri rakennettiin kokonaan uudestaan ja varustettiin 3 rautatieraitteella, mitkä naulattiin tarpeellisen etäälle toisistaan. Tämän johdosta oli tarpeellista tehdä suurempia lujitustöitä. Vaihteet hankki ja asetti paikoilleen valtionrautatiet, joka v. 1914—15 oli poistanut ne ja sulkenut liikenteeltä keskimmäisen raiteen.

Ruoholahden läntisin purkauslaituri n:o 1 ja purkauslaituri n:o 3 Sörnäsän rantatiellä rakennettiin uudestaan, jolloin siltakansi ja kannattimet uudistettiin ja jotkut paalut korvattiin uusilla.

Taivallahteen vanhan teurastuslaitoksen edustalle rakennettiin uusi purkauslaituri. Laiturin paalut ovat, jäävahinkojen estämiseksi, kuormitetut kiviarkuilla vedenpinnalla. Epäedullisten pohjasuhteiden, rakennusajalla muodostuneen vahvan jään ja kivienpuutteen tähden osoittautui määräraha riittämättömäksi.

Uutisrakennustöitä Länsi satamassa jatkettiin osaksi Makasiiniyhtiön uuden tavaravajan luona laivarannassa, osaksi hiilisatamassa Saukkosaarella. Laivaranta rakennettiin valmiiksi tavaravajan kohdalla, jolloin rautatierai-

teet korjattiin, varustettiin 2 kaksinkertaisella raideyhteydellä (aikaisemmin 1 yksinkertainen Murtajakadulla) ja pitennettiin aallonmurtajaan saakka. Laituriosa Murtajakadun luona laskettiin I:ma nupulakivillä. Samaten kivetettiin 6 m. leveä ajorata laiturista Hietasaarenkadulle sekä Murtajakadulla että molempien puusta tehtyjen tavaravajojen väliin, ja avonainen kenttä sepeleöitiin. Rantasiltavesijohtoa pitennettiin Tarmokadun jatkokon saakka ja yhdistettiin täällä Hietasaarenkadussa olevaan johtoon. Nosturinkisko rantasillalla tehtiin valmiiksi 200 m. pituudelta. Vesijohtolaitos ja makasiiniyhtiö kustansivat kaksi viimeainittua työtä. Rautatietöimiston eteläpuolella oleva osa Hietasaarenkatua kivetettiin prima nupulakivillä, minkä yhteydessä rautatieraitteet korjattiin ja lahonneet ratapölkkyt vaihdettiin uusiin. Yksinkertainen raideyhteys järjestettiin betonitavaravajan eteläpuolelle. Saukonlaiturin luona loppuunsaoritettiin vedenalaiset louhimiset. Tällöin tuli välttämättömäksi louhia noin 400 m³ enemmän kalliota kuin mitä alkujaan oli aiottu, koska kallio oli niin rikkinäinen että rantasillanperus oli laskettava satama-altaan pohjaan (9 m. 0-veden alle). Sittenkun 14.70 m. pitkä väliarkku oli laskettu Saukon länsipuolelle ja osaksi täytetty betonilla, laskettiin 42.25 m. pitkä lankuseinä Saukon edustalle. Tämän muotin takana betoneerattiin rantasiltaperusmuuri ja ankkuroitiin kallioon. Vuonna 1923 Saukon länsipuolelle upotetun 25 m. arkun etulokero täytettiin betonilla, jotapaitsi kaltevaa kallionpohjaa muutamissa lokeroissa tasoitettiin. Sittenkun aikaakuluttavaa ruoppaustyötä 30 m. pitkää läntistä arkkua varten oli jatkettu aina kesän loppuun asti, voitiin kivipenger täyttää ja laskea arkkua alas. 39 m. pitkä rantasiltamuuri 2 arkulla Saukon länsipuolella tehtiin valmiiksi, niin että ainoastaan rantasiltalista ja kiinnityslaitteet puuttuivat. Rautatieraitteita tehtiin 600 m:iä, jotapaitsi naulattiin yksi englantilainen ja yksi yksinkertainen vaihde. Saukonrannan ja Saukonkadun välillä (ent. Saukonsalmessa) oleva hiilivarastopaikka täytettiin Vaihdekadulta Saukon läntiselle niemelle siirretyn ruoppaus-elevaattorin avulla; noin 20,000 m³ mutätäytettä tyhjennettiin tänne. Sitäpaitsi jatkettiin täyttämistä kaupungilta tuodulla maalla ja kivillä, jolloin tulevien katujen paikat täytettiin kivillä. Saukon pohjoisniemekkeellä jäljellä olevan kallion louhimista jatkettiin ja louhitut kivet käytettiin täyteenä osaksi Saukonkatuun ja osaksi laiturin taa länsipuolella Saukkoa. Saukonsalmeen Saukon- ja Mittarikatujen välillä tyhjennettiin noin 21,000 m³ mutätäytettä, jonka kautta vedensyvyyttä vähennettiin noin 2.5 m:iin. Vilkkaan liikenteen takia Neptunkadun varrella oleviin hiilipaikkoihin täytyi Jungmanninkatu sepeleöidä ja osittain varustaa ladotulla kivipohjalla. Lastautajankatuun pantiin yksi yksinkertainen vaihde ja naulattiin noin 30 m. pitkä raide. Yhteensä naulattiin Länsisatamassa 1,025 m. rautatieraitteita ja asetettiin 1 englantilainen ja 10 yksinkertaista vaihdetta ja 2 raideristeystä. Muita rautatieraitteita ei voitu teettää syystä että sidekiskojen ja pohjalevyjen hankinta oli myöhästynyt.

Kappaletavaramakasiinia ja rautatietöimistöä korttelissa n:ossa 150 Katajanokalla, joita varten menosääntöön oli varattu määräraha, ei vuoden kuluessa teetetty, koska on ollut kysymys useampikerroksisen rakennuksen rakentamisesta, joten kallisarvoinen tontti tulisi paremmin käytetyksi.

Hiilivarastopaikkojen ja hiililaiturin järjestämistä Katajanokalla aloitettiin ja toimitettiin tällöin täyttämistöitä Linnakadun kaakkoispuolella. Veden johtamiseksi pois Linnakadulta ja valtion alueelta rakennettiin kaksi viemärijohtoa Kruunuvuorenkadussa olevaan likaviemäriin. Sitäpaitsi aloitettiin vuonna 1915 osaksi poistetun Rahapajanrannan äärimmäiseen pään purka-

minen. Ruopattiin ruoppauskoneella n:o II 9 m. syvyyteen koko uutta rantasiltaa varten sekä nosturilla Kanavakadun jatkoksa.

Rahapajanrantasilalle asetettiin 2 kpl. 2 ½—5 tonnin portaalinosturia varustettuna nostokauhalla hiilenpurkausta varten sekä 4 kpl. 2 ½ tonnin portaalinosturia, jotka ovat tarkoitetut ainoastaan kappaletavaraa varten. Nostureista hankittiin 1 kpl. 5 tonnin ja 2 kpl. 2 ½ tonnin nosturia Deutsche Maschinenfabrik A. G:lta Duisburgissa, kun taas toinen 5 tonnin nosturi hankittiin Ardeltwerkistä Eberswaldessa ja 2 kpl. 2 ½ tonnin nosturia Kone- ja Siltarakennusyhtiöltä Helsingissä. Toinen viimeksimainituista nostureista oli vuoden vaihteessa tekeillä. Nosturinraide tehtiin 120 m. pitkäksi. Kustannus maajohdosta, joka kulkee muuntajarakennuksesta Rahapajanrannalla nostureihin, merkittiin tälle tilille.

Tilapäistä purkauslaituria Neptunkadulla jatkettiin vuoden kuluessa 10 m:llä. Tämän kautta voivat pienemmät hiilihöyrylaivat, jotka laskevat laituriiin, purkaa lastinsa samalla kertaa kaikkien luukkujen kautta.

Kasvitieteellisen puutarhan rannalla suoritettiin ainoastaan pienempiä valmistavia töitä.

Määrärahasta rautateiden korjausta ja ylläpitoa varten käytettiin 59,000 markkaa kiveämiseen ja vaihdesiltojen kunnossapitämiseen satamaradalla ja Sörnäsän rantatiellä, kun taas ainoastaan 44,000 markkaa voitiin käyttää Ruoholahden, Vallilan ja Sörnäsän niemekkeen raiteita varten, joiden ylläpito kokonaan kuuluu kaupungille.

Satamaradalla laajennettiin leikkaus Marian sairaalan tuberkulosipaviljongin luona, jolloin suoritettiin maankaivuuta ja kallionlouhintaa ja tehtiin tukimuuri. Sitäpaitsi päätettiin, valtionrautateiden ehdotuksesta, rakentaa tilapäinen ulosveto-raide Jätkäsaaren liikennettä varten. Työ aloitettiin mutta oli se keskeytettävä koska valtionrautateiden omistamaa vahtikojua ei ajoissa siirretty pois.

Katajanokan järjestelyratapihan uudestijärjestelyä ei myöskään voitu suorittaa syystä että raideaine-hankinnat olivat myöhästyneet. Ainoastaan ulosveto-raide Rahapajanranta varten pidennettiin 120 m. Kanavakadun päähän saakka. Muuten suoritettiin ainoastaan kaivuutöitä, jota paitsi hankittiin kiskoaineita ja vaihteita.

Hertonäsän rautatietä varten määrättyjen pakkoluovutuskustannusten takuumäärää ei vuoden kuluessa maksettu valtiolle.

Neljän rannalle ankkuroidun virutushuoneen hoito ja jään avoinna pitäminen maksoi 34,000 markkaa, niitten kunnossapito 22,000 markkaa ja 7 pyykkisillan kunnossapito 6,000 markkaa. Kyläsaaren ja Toukolan pyykkisillat rakennettiin uudestaan 8,000 markan ja 5,000 markan kustannuksin.

Satamatyömiehiä varten rakennettiin 3 tilapäistä oleskeluhuonetta, joista 1 Katajanokalle, yksi Eteläsatamaan Laivaveistämön luo ja yksi Jätkäsaarelle. Tarkoitus oli pystyttää siirrettäviä työläisvajoja, mutta koska sellaisia ei ollut käytettävissä täytyi teettää uusia vajoja. Nämä rakennettiin kaksinkertaisilla seinillä ja katolla sekä varustettiin kamiinalla ja sähkövalolla. Kustannukset nousivat tämän kautta puolta korkeammaksi kuin mitä oli arvioitu, eli 50,000 markkaan.

Mustikkamaan uimalaitoksella puhdistettiin miesosaston edustalla oleva pohja kivistä ja tasoitettiin 4 pursikuormallisella hiekkaa.

Länsisataman kulkuväylän valaistukseksi pystytettiin kaksi linjamajakkaa, toinen Lauttasaaren koilliselle niemelle ja toinen Saukonkarilla oleville linjatauilluille. Aktiebolaget Gasaccumulator-yhtiön hankkimien majakkalyhtyjen

(Agaljus) hoidon ja ylläpidon on merenkulkuhallitus ottanut tehtäväkseen.

Kustannukset satamaosaston huoneiston talossa n:o 22 Mariankadun varrella vuokrasta ja polttopuista merkittiin tilille Arvaamattomat vuokrat ja vuokrankorotukset ja siivoamisesta, valosta y. m. rahatoimikamarin käyttövaroihin.

Hertonäsin satamassa ei nytkään suoritettu mitään töitä. Määräraha palautettiin vuoden lopussa kaupunginkassaan.

Hertonäsin rautatierakennuksella ovat työt supistuneet vahdinpitoon.

Pakaan teollisuusalueelle johtavaa rautatierataa varten myönnettyä määrärahaa ei ole vuoden kuluessa käytetty.

Salmisaaren kulkuväylän töihin ryhdyttiin syksyllä sittenkun kadun suunta oli määrätty ja ennakkomääräraha myönnetty. Työt käsittivät kalionlouhimista Salmisaarella ja penkereen eteläisen sivun täyttämistä salmen yli Lapinniemeen. Näitä töitä varten hankittiin veturi.

Kustannus osaston kaikkien erikoistyöaseiden ja työkonoiden kunnossapidosta merkittiin kullekin eri työtilille. Sitäpaitsi merkittiin sukelluskojeen 2 sukeltajaa varten, lajittelijalla varustetun kivenmurskaajan, kapearaideveturin, betonisekoittajan ja 2 sähkömoottorilla käyvän vintturin hankkimiskustannukset työtilleille.

Toisen viraston ja yksityisten laskuun osasto suoritti suurempia töitä kuin aikaisempina vuosina. Näistä mainittakoon kaivuutyöt rantasilta-vesijohtoja varten Laiva- ja Saukonrannoilla vesijohtolaitoksen puolesta, muuntajarakennus Rahapajarannalla ja kaivuutyöt voimavirtajohtoa varten ylimenopaikasta Saukonrannan muuntajarakennukselle, sähkölaitoksen laskuun sekä nosturikisko uuden makasiinin edustalla Laivarannalla Helsingin makasiiniyhtiön laskuun.

Satamaosaston menot, jotka nousivat 13,276,349: 25 markkaan jakautuvat:

Palkkaukset virkamiehille, työnjohtajille ja höyry-		
laivamiehistöille	Smk.	845,615: 50
Työmiesten tilitys	»	5,414,967: 26
Maksuja varasto-osastolle: tarveaineista	»	615,464: 30
» » » työpajatyöstä	»	782,347: 60
» » » vuokraa työvälineistä	»	3,817: 50
» rakennuskonttorin muille osastoille ..	»	47,031: 56
» kaupungin muille virastoille	»	102,355: 90
Muut menot	»	5,466,749: 63

Yhteensä Smk. 13,276,349: 25

Satamaosaston tulot toisen laskuun suoritetuista töistä ja hankituista aineksista nousivat 707,906: 45 markkaan.

Katu- ja lokaväli- osastoon kuului 1 työpäällikkö, 1 apul. työpäällikkö, 2 ylimääräistä insinööriä, 1 piirustaja, 2 vaakitsijaa ja 2 konttoriapulaista.

Osaston alaisten työpaikkojen suoranainen työnjohto oli 19 rakennusmestarin ja 4 työnjohtajan valvonnan alaisena.

Työmiesten lukumäärä oli suurin syyskuussa eli 593 ja pienin tammikuussa, jolloin se oli 294.

Kaupungin katuosien ja yleisten paikkojen korjausta toimitettiin 429,433: 22 markan kustannuksin jaettuna seuraavasti: kiveäminen 203,603: 92

markkaa, sepelöiminen 54,981: 20 markkaa, asfalteeraus 95,108: 17 markkaa, painuneitten katujen tasoitus ja täyttö 39,829: 30 markkaa, katukilpien ylläpito 6,832: 35 markkaa sekä työnjohto ja sekalaista 29,078: 28 markkaa.

Menosääntöön otetut katujen ja yleisten paikkojen kiveämistyöt suoritettiin vuoden kuluessa.

Uutistöitten joukossa oli myös uusi silta satamaradan yli Arkadiakadun varrella vanhan puusillan sijaan, joka oli huono ja tarkoitettu ainoastaan kävelyliikennettä varten. Kun silta avattiin liikenteelle voitiin myös järjestää raitiotie etu Töölöön mikä jo kauan on ollut tarpeen vaatima. Silta tehtiin rautabetonista ja betonityö oli annettu urakalle Osakeyhtiö Constructor aktiebolag-yhtiölle, kun taas rakennuskonttori suoritti louhimis-, maankaivu-, perus-, täyttämisen- ja kiveämistyöt. Sillan kustannukset nousivat 895,825: 89 markkaan.

Suurempia tasoittamistöitä suoritettiin Runebergkadulla Etel. Hesperiakadun ja Töölönkadun välillä, Helsinginkadulla Eläintarhantien ja Kristiinankadun välillä, Pengerkadulla V linjan ja Käenkujan välillä sekä Karjalankadulla Porvoonkadun risteuksen luona. Sitäpaitsi tasoitettiin Käpylässä ja Toukolassa uusia katuja 13,430 m²:n pinta-alalla 488,242: 55 markan yhteisin kustannuksin.

Viemärien ja laskuojien korjausten ja ylläpidon kulungit nousivat 352,334: 41 markkaan, jaettuna seuraavasti: johdot 36,216: 38 markkaa, syöksykaivot 156,526: 08 markkaa, ojat 115,781: 05 markkaa, työnjohto ja sekalaista 43,810: 90 markkaa.

Kustannukset Eläintarhan puhdistusasemien käytöstä ja hoidosta nousivat 76,076: 91 markkaan, joista Savilan aseman 74,380: 01 markkaan ja Alppilan luona olevan aseman 1,696: 90 markkaan. Voimankulutus Savilan asemalla nousi 24,462 kilovattituntiin ja on puhdistusteho siellä, kaupungin terveydellisten tutkimusten laboratorion konttorille jättämien tutkimusraporttien mukaan, ollut tyydyttävä. Alppilan luona olevaa puhdistusasemaa ei rautatiepenkereen painumisen takia laisinkaan ole pidetty käynnissä eikä konttori ole voinut ryhtyä mihinkään toimenpiteisiin aseman kuntoonlaittamiseksi koska on pelättävissä, että tapahtuu uusia painumisia.

Suuremmista töistä, jotka vuoden kuluessa suoritettiin mainittakoon sementtiputkijohto avonaisen ojan asemesta Pakaankadulta Sörnäs Aktiebolag-yhtiön alueen läpi ja Sörnäsän satamaradan alitse pääviemärijohtoon, Kumtähden alueella olevan raviradan läpi johtavan laskuojan syventäminen ja oikaisu sekä uusi rumpu 120/80 sm kulverttiputkesta Pakaankadun alle sekä viemärijohto Runebergkadulle Etel. Hesperian- ja Töölönkatujen välillä.

Uusia viemärijohtoja on sitäpaitsi teetetty Toukolassa ja Käpylässä 540 m:n pituudelta edellisellä alueella ja 150 m. jälkimmäisellä. Kustannukset olivat 282,934: 05 ja 36,604: 85 markkaa.

Sitäpaitsi teetettiin¹⁾ yhteinen kiviluvertti vesi-, kaasu-, sähkö- ja viemärijohtoja varten rautatiepenkereen alitse Eläintarhassa siihen paikkaan missä vanha alikäytävä I:sen linjan luona sijaitsee sekä alotettiin kulverttijohtoa vastaisen siirtolapuutarhan läpi Kumtähdessä. Kustannukset kulvertista olivat 180,355: 80 markkaa ja vuonna 1924 valmistuneesta viemärijohtoon osasta 165,855: 30 markkaa.

Viertoteiden ja teiden erinäisiä korjauksia varten oli vuoden menosääntöön otettu edellisiä varten 350,000 markkaa ja jälkimmäisiä varten 230,000 markkaa. Vaikka suurinta mahdollista säästäväisyyttä töiden suorittamisessa

¹⁾ Ks. tätä kert. siv. 53.

noudatettiin, eivät määrärahat kuitenkaan, harvinaisen pitkän kesän ja lauhkean syksyn sekä yhä kasvavan autoliikenteen takia riittäneet, jonka tähden rakennuskonttorille hallituksen esityksestä myönnettiin lisämääräraha. Viertoteitä sepelöitiin uudestaan yhteensä 26,800 m² pinta-ala 398,646: 88 markan kustannuksin ja teitä 27,900 m² pinta-ala 335,468: 62 markan kustannuksin.

Viertoteiden pintatervausta varten oli menosääntöön otettu 50,000 markan määräraha ja teki rakennuskonttori muutamia kokeita Lant. Viertotiellä, mutta lienee vielä liian aikaista antaa lausuntoa tämänlaisen päällystämisen kestävyydestä.

Menosääntöön oli lukuun Utistytöt otettu Lant. Viertotien laajentaminen Hakasalmen puistosta pohjoiseen päin, Lant. Viertotien kiveäminen Lant. Henrikinkadulta Kansallismuseoon, sekä tie Pitkästäsilasta Kaisaniemen ravintolaan. Kaksi ensinmainittua työtä suoritettiin, mutta kolmas jätettiin tekemättä, syystä ettei Kaisaniemen alueen lopullista suunnitelmaa vuoden kuluessa vielä vahvistettu.

Lant. Viertotien kiveäminen suoritettiin n. k. pienillä katukivillä ja oli katuosastolle hankittu kivenhakkauskone näitten valmistusta varten. Kone on asetettu Sturekadulle Vesisäilön alapuolelle ja on toistaiseksi toiminut hyvin.

Urheilu- ja leikkikenttien korjausta ja ylläpitoa on suoritettu menosääntöissä merkityillä määrärahoilla.

Raahekadun varrella olevalla urheilukentällä on täyttämistä ja tasoittamistöitä jatkettu 299,388: 60 markan kustannuksin ja Mustikkamaalla on salaojittusta suoritettu vastaista urheilukenttää varten 105,604:90 markan kustannuksin.

Paitsi menosääntöön otettuja tai aikaisemmin mainittuja töitä on niitä myös tehty sekä kaupungin muitten laitosten että yksityisten henkilöiden laskuun ja nousivat kustannukset niistä 2,511,532: 81 markkaan.

Geodeettisen osaston henkilökuntaan kuului kaupungingeodeetti, apulaisgeodeetti, 3 mittaus- ja kartoittaja-apulaista sekä 2 karttapiirtäjätärtä.

Rakennuskonttorin ohjesäännön 11 §:ssä mainituista, kaupungin geodeetin yleisön palvelusta tarkoitavista tehtävistä suoritettiin vuoden kuluessa 99 tonttimittausta ja uuden tonttikirjan valmistusta, 30 vanhemman tonttikirjan kopioimista, 37 kivijalan tarkastusta, 21 rajan selvittelyä, 1 vaakitus-toimitus, 355 maa-alue ja 3-vuotiskatselmusta, ja 151 n. s. tarkastuskatselmusta; annettiin 17 todistusta tonttikirjoista y. m., 59 karttapiirrosta Reimarsin, Käpylän ja Toukolan tonttialueista, sekä 67 karttapiirrosta muista vuokra-alueista kaupungin maalta, joista 54 rahatoimikamariin.

Sitäpaitsi on geodeetti mainitun vuoden kuluessa antanut 207 kirjallista lausuntoa erinäisistä asioista yleisten töiden hallitukselle, rahatoimikamarille ja rakennuskonttorille.

Muuten on geodeettisen osaston henkilökunta vuoden ajalla jatkanut edellisinä vuosina suoritettuja kolmioverkko- ja kartoitusmittauksia. Konttorissa toimivat piirustajattaret ovat valmistelleet yleiskarttaa kaupungin maista suoritettujen mittauksien perusteella.

Kulmamittaustöissä on vuoden kuluessa mitattu kulmat 28:ssä III:n luokan pisteessä, sekä 94 murtolinjaverkkojen kulmapisteissä. Kordinaatteja on tullut vuoden ajalla lasketuksi 126:lle kulmapisteelle.

Tilusten asema- ja korkeusmittausta on jatkettu Kårbölen kylässä sekä suoritettu sotalaitoksen ampumaradan kartoitus Fredriksperissä yhteensä noin 425 ha.

Osaston vuosimenosääntöön otetut määrärahat käytettiin seuraavasti: kaupunki ja huvila-alueiden jako- ja mittauksiin 30,000 markkaa, johon

sisältyy yksityisiltä kannettu apuripalkkio mitattaessa 2,250 markkaa, kolmiomittaustöihin 14,971: 77 markkaa ja kartoitustöihin 59,863: 32 markkaa.

Huonerakennusosaston henkilökuntaan kuului vuonna 1924 1 kaupunginarkkitehti, 1 apulaiskaupunginarkkitehti, 3 ylimääräistä arkkitehtia, 2 piirustajaa, 1 kirjanpitäjä ja 3 konttoriapulaista. Osaston työpaikkojen suoranainen työnjohto oli* 16 rakennusmestarin valvonnan alaisena.

Työvoima vaihteli 292 työmiehestä tammikuulla 273 työmieheen joulukuulla, ollen suurin toukokuussa eli 354 työmiestä. Työvoiman keskimäärä koko vuoden aikana oli 293 työmiestä.

Kustannukset kaupungin omistamien rakennusten ja tilusten korjauksista ja ylläpidosta nousivat 3,627,521: 87 markkaan, menosääntöön otetun 3,740,400 markan asemesta. Seuraavien töiden määrärahoja ylitettiin: Lumen kuljetus kaupungin taloista y. m. 29,958: 80 markalla, Poliisilaitoksen rakennukset 3,722: 92 markalla sekä Lämmitysjohtojen ylläpito 64,190: 43 markalla eli yhteensä 97,872: 15 markalla ja myönsi¹⁾ kaupunginvaltuusto yllämainittuja töitä varten lisämäärärahat. Muitten töitten määrärahojen säästö on 210,750: 28 markkaa. Jos säästöstä vähennetään vajaus jää 112,878: 13 markkaa, mikä summa siis on säästöä kaikista otsakkeella Korjaus ja ylläpito suoritetuista töistä.

Uutisrakennuksia ja muutoserakennustöitä varten oli menoarvioon varattu yhteensä 12,950,000 markkaa, mihin määrään lisättiin²⁾ 11,072: 40 markkaa korotettuja työpalkkoja varten, 710,000 markkaa asuinrakennusta varten keuhkotautisille, mikä määrä siirrettiin vuoden 1923 menosäännöstä, sekä 149,884: 32 markkaa etuantimäärärahana viimeainittua tarkoitusta varten, mikä määrä sittemmin merkittiin 1925 vuoden menosääntöön. Käytettävissä oleva määrärahasumma nousi siten 13,820,956: 72 markkaan, työkustannusten ollessa 12,367,766: 50 markkaa. Määräraha Kaisaniemen kansakoulutaloa varten ylitettiin 90,931: 35 markalla, minkä määrän kaupunginvaltuusto myönsi³⁾.

Määrärahansäästö muista töistä on, kun siiltä vähennetään 933,194: 13 markkaa, mikä määrä siirrettiin vuoteen 1925, 610,927: 44 markkaa. Jos säästöstä vähennetään vajaus jää 519,996: 09 markkaa, mikä määrä siis on säästö kaikista lukuun Uutisrakennukset otetuista määrärahoista.

Vuodelta 1923 siirrettiin määräraha varastohuoneen sisustamiseksi Marian sairaalan talusrakennukseen 10,000 markkaa, määrärahan säästö pukeutushuoneen sisustamiseksi vaatekaappineen samaan rakennukseen 5,823: 29 markkaa sekä määrärahan säästö Ryttylän kasvatuslaitoksen kuntoonlaittamiseksi 160,545: 51 markkaa. Kahta ensiksimmäintä työtä ei vielä ole suoritettu syystä, että talusrakennuksen muutosohjelma yhä edelleen on ollut epäselvä ja siirrettiin määräraha, 10,000 markkaa, vuoteen 1925 ja palautettiin määrärahan säästö, 5,823: 29 markkaa, kaupunginkassaan.

Ryttylän kasvatuslaitoksen kuntoonlaittamiskustannukset nousivat 250,462: 16 markkaan eli 89,916: 65 markkaa käytettävissä olevaa määrärahaa suuremmiksi. Kaupunginvaltuusto myönsi⁴⁾ lisämäärärahan.

Vuoden kuluessa suoritettiin sitäpaitsi töitä määrärahoilla yhteensä 2,443,230: 27 markalla, jotka myönnettiin etukäteen 1925 vuoden menosäännöstä, osaksi kaupunginvaltuuston eli rahafoimikamarin käyttövaroista, kustannukset nousivat 2,276,030: 20 markkaan.

1) Ks. tätä kert. siv. 48 ja 98. — 2) S:n siv. 73. — 3) S:n siv. 41. — 4) S:n siv. 49.

Paitsi yllämainituilla määrärahoilla suoritettuja töitä, suoritettiin erinäisiä töitä kunnan eri laitosten ja viranomaisten laskuun 185,255: 42 markkalla, mitkä työt tuottivat 25,596: 29 markkaa voittoa.

Huonerakennusosaston töitten kokonaiskustannukset vuonna 1924 nousivat siis 18,707,036: 15 markkaan.

Säästö kaikista töistä oli 592,051: 03 markkaa.

Vuoden kuluessa on vuonna 1923 aloitetut työt 4 asuinrakennuksella (96 huonetta) korttelissa n:o 585 sekä 4 asuinrakennuksella (96 huonetta) korttelissa n:o 584 Vallilassa, loppuunsuoritettu. Määrärahaa ensiksimmäinnettua rakennuksia varten oli 2,000,000 markkaa, kustannukset nousivat 1,993,370: 71 markkaan eli huonetta kohti 20,764: 28 markkaan. Määräraha jälkimmäisiä varten oli 2,000,000 markkaa, kustannukset nousivat 1,925,246: 48 markkaan eli huonetta kohti 20,054: 65 markkaan. Sitäpaitsi suoritettiin työt Kaisaniemen kansakoulurakennuksessa sekä asuinrakennuksessa keuhkotautisia varten Loviisankadun n:o 6—8 varrella loppuun. Kokonaisuääräraha Kaisaniemen kansakoulua varten oli 5,300,000 markkaa, kustannukset nousivat 5,390,931: 35 markkaan eli 90,931: 35 markkaa määrärahaa suuremmiksi. Koska rakennuksen kuutiossäilyys on 20,177 m³ on kustannus m³:ä kohti siis 267: 18 markkaa. Keuhkotautisten asuinrakennusta varten, jonka kuutiossäilyys on 3,690 m³ ja asuinhuoneitten lukumäärä 30, myönnetty kokonaisuääräraha oli 1,120,000 markkaa, kustannukset nousivat 1,119,884: 32 markkaan eli m³:ä kohti 303: 49 markkaan ja huonetta kohti 37,329: 48 markkaan.

Huonerakennusosastolla käsiteltiin vuoden kuluessa 285 diariota vietyä asiaa, joista annettiin lausuntoja osaksi Helsingin kaupungin yleisten töiden hallitukselle, osaksi rahatoimikamarille tai muille kaupungin laitoksille. Sitäpaitsi laadittiin piirustuksia ja ehdotuksia uutis- ja muutosrakennuksia varten. Niistä mainittakoon seuraavat: pää- ja työpiirustukset sairaspaviljonkiin Forsbyn kunnalliskodissa, sairaspaviljonkiin Nikkilän mielisairaalaassa, asuinrakennukseen keuhkotautisille, Loviisankatu 6—8, työväenasuntoihin Vallilassa korttelissa n:o 553, muutosrakennukseen Kivelän sairaalan paviljongeissa n:oissa IV ja XIV, ullakkohuoneen sisustamiseksi Nikkilän mielisairaalan paviljongissa n:o 7, pääpiirustukset asuinrakennukseen Pakaankadulla, koulukeittiön sisustamiseksi Annankadun kansakoulussa, ala-aseman sisustamiseksi sähkölaitokselle Kampintorilla olevassa palovarikossa, piirustusehdotukset työväenasuntorakennukseen, keittiörakennukseen sekä koulu- ja hoitolaitosrakennukseen Ryttylän kasvatustaloksessa, poliisivartiokonttoriin Käpylässä, porttivahtitupaan kulkutautisairaalaassa, pientenlastenkotiin Sofielundissa, verstasrakennukseen ammattikoulua varten, Pietarinkatu n:o 6, tavara-asemaan Katajanokalla, tontin n:o 7 Kasarminkadun varrella rakentamiseksi, työväenopistoon, ulkoasuunrakennukseen Toivolan lastenkotia varten, talousrakennukseen Oulunkylän lastenkodissa, pukeutumispaviljonkiin Brahekatujen urheilukentällä, katsojaparvekkeeseen Eläintarhan urheilukentällä, vahtitupaan Länsisatamassa, Mustikkamaan ja Humallahden uimalaitosten laajentamiseksi y. m.

Lämpötekniikka. Kustannukset lämmityslaitteiden korjauksista ja kunnossapidosta nousivat vuoden varrella 145,000 markkaan. Sitäpaitsi suoritettiin useita uutisrakennustöitä, joista mainittakoon: uuden höyrykattilan asettaminen raatihuonerakennukseen, joka kattila on tarkoitettu turvaamaan höyrynsaannin ent. Seurahuoneen lämmittämiseksi sekä täyttämään keskuskeittolan tarpeen; lämmityslaitos Kaisaniemen uuteen kansakouluun, lämmityslaitos Forsbyn kunnalliskodin uuteen sairaspaviljonkiin, lämmityslaitos

henkilökunnalle sisustettuun ullakkokerrokseen Nikkilän mielisairaalan paviljongissa n:o 1 sekä siellä olevien saunojen höyrylämmitys aikaisemmin käytettyjen uunien asemesta, jotka nyt poistettiin, uusi lämminvesivalmistuslaitos Kivelän sairaalaan, sekä kahden kylpyhuoneen teettäminen sinne, Suvilahden kasarmissa olevan lämmityslaitoksen muutos- ja täydentämistyöt, erinäisten asuinhuoneitten sisustamisen yhteydessä ensimmäisessä ja toisessa kerroksessa.

Sitäpaitsi toimitettiin joukko huomattavampia muutoksia aikaisempien laitteiden eri osissa ja valmistavia töitä suoritettiin lämpö- ja terveysteknillisiä laitoksia varten Nikkilän mielisairaalan vastasuunnitellussa paviljongissa. Samaten oli lämpötekniikko myös asianomaisten apuna selvittelemässä esiintyviä ammattikysymyksiä, toimitti loppukatselmuksia ja arvioimisia, sekä valvoi yksissä neuvoin Voima- ja polttoainetaloudellisen yhdistyksen kanssa kaupungin lämmityslaitosten käyttöä ja polttoainemenekkiä.

Kaupungin asema-kaavaosasto. Henkilökunnan kokouksessa ei ole mitään muutosta tapahtunut.

Vuonna 1924 laadittiin m. m. seuraavat asemakaava-suunnitelmat: lopullinen piirustus Vallilassa sijaitsevien kivitaloja varten varattujen tonttien järjestelyä varten; Boxbackan huvilayhdyskunnan asemakaavaehdotus; sekä ehdotus Kaisaniemen puiston ja Käpylän korttelin n:o 823 järjestelyä varten. Sitäpaitsi laadittiin koko se kartta-ainehisto, joka seurasi asemakaavakilpailua ehdotuksen laatimiseksi ratapihaan liittyvää kaupungin aluetta varten, sekä rahatoimikamarin asettaman liikennekomitean määräyksestä suuri joukko yleiskarttoja ja etukaupunkiliikennekysymystä valaisevia yksityiskohtaisia ehdotuksia. Osasto laati myöskin ehdotukset Senaatintorin järjestelyksi ja lokaviemäriverkon järjestelyksi Vallilan ja Vanhankaupungin väliselle alueelle, Kumtähden ryhmäpuutarhojen järjestelyksi, sekä useita julkisivukaavioita.

Allamainitut asemakaavamuutospirustukset laadittiin: tonttien n:o:jen 24 ja 25 Antinkadun varrella yhdistäminen korttelissa n:o 76, n:o:jen 20 ja 22 It. Viertotien varrella yhdistäminen tehdaskorttelissa n:o 289, n:o:jen 13 ja 21 Länt. Viertotien varrella yhdistäminen korttelissa n:o 525; sekä n:o 5 Merikadun ja n:o 9 Laivanvarustajankadun varrella yhdistäminen korttelissa n:o 130. Tontin n:o 10 Kirkkokadun varrella jakaminen korttelissa n:o 9; tontin n:o 6 Puistokadun varrella korttelissa n:o 135, tontin n:o 4 Länt. Brahekadun varrella korttelissa n:o 355, sekä tontin n:o 4 Merimiehenkadun (n:o 2 Pursimiehenkadun) varrella korttelissa n:o 112, sisäisten rakennusrajojen järjestäminen kortteissa n:oissa 331, 340, 343, 347, 350, 359, ja 362; sekä korttelien n:o:jen 37, 38 a ja 442 uudelleen järjestely.

Sisäasiainministeriö vahvisti paitsi aikaisemmin laadittuja kortteja n:o 20 ja 407 koskevia asemakaavamuutospirustuksia kaikki yllä mainitut muutokset paitsi tonttien n:o 5 Merikadulla ja 9 Laivanvarustajankadulla yhdistämisestä sekä tonttien n:o 4 Länt. Brahekadulla ja n:o 4 Merimiehenkadulla jakamista koskevat. Kahta viimeksimainittua muutosehdotusta ei rahatoimikamarikaan puoltanut.

Noin 60 kirjallista lausuntoa annettiin, useat niistä oheenliitetyillä karttaluonnoksilla valaistuina. Niistä mainittakoon lausunnot, jotka käsittävät tonttipaikkojen luovuttamista keuhkotautisairaalaan ja Punaisen ristin sairaalaa, Topeliuksen muistopatsaan paikkaa, Bothyn tilan lunastamista ja hautausmaan järjestelyä kirkosta eronneita henkilöitä varten sekä Antinkadun jatkamista korttelin n:o 175 läpi.

Puisto-osasto. Kaupungin puutarhuri herra S. Olssonin lokakuun 1 p:nä

erottua toimestaan hoiti vastanimitetty puutarhuri J. E. Blomquist lokakuun alusta mainittua tointa. Toiminta jatkui samallaisena kuin edellisenäkin vuonna. Syystä että kesä oli lämmin ja kuiva, vaati puistojen kastelu huomattavasti enemmän työväkeä kuin ennen. Pitkä, lämmin syksy aiheutti myös, että puhdistustöitä oli puistoissa tavallista runsaammin, jatkuen vuoden loppuun asti, vaikka ne tavallisesti loppuvat jo marraskuussa.

Kukkakasveja istutettiin kesän kuluessa seuraaviin paikkoihin: Kappeli-esplanadiin, Aleksanteri II:n ja J. W. Snellmanin patsaalle, Ritarihuoneen-, Katajanokan- ja Eiranpuistikkoon, Engelauealle, Hankkijan liiketalon edustalle, Henrikin- ja Arkadiakadun risteykseen, Marian sairaalan luo, Vanhan kirkon puistoon, muutamille haudoille hautausmaalla, Tähtitorninmäelle, kaupunginpuutarhaan sekä talvipuutarhan edustalla oleville pengermille. Istutettujen kasvien lukumäärä oli 23,383 arvoltaan 96,235 markkaa.

Vuosimyynä kaupunginpuutarhassa oli 271,215: 10 markkaa, joka vietiin rakennuskonttorin sekalaisten tulojen tilille ja nousi nettovoitto kirjanpidon mukaan 33,271: 25 markkaan.

Menosääntöön istutusten ja puutaimistojen kunnossapitoa varten otettu määräraha oli 850,000 markkaa, lisämääräraha 42,088: 42 markkaa. Kustannukset nousivat kirjanpidon mukaan 895,221: 26 markkaan, jakautuen seuraaviin eriin:

Kasvihuoneet	146,712: 64	Kallion kaup. kirjasto	1,458: —
Esplanadit	94,778: 70	Istutukset Kirurgisen-	
Kaivopuisto	72,972: 50	sairaan luona	8,240: 10
Tähtitorninmäki	71,892: 65	Kallion kirkko	7,095: 10
Kaisaniemi	52,338: —	Runebergin patsas	6,133: 70
Kaupunginpuutarha ..	46,151: 10	Ainepiha	6,076: 20
Eläintarha	39,888: 25	Istutukset korttelissa	
Punanotko	25,124: 40	n:o 127	5,773: —
Eiranpuistikko	21,615: 25	Tokantori	5,733: 40
Katajanokan puistikko	21,115: 30	Ateneumi	5,678: 70
Vanhan kirkon puisto..	20,943: 30	Suomen pankki	5,352: —
Hakasalmen- ja Hesperian puisto	18,870: —	Puistikko Kapteeninkadun luona	4,957: 80
Engelauea	18,008: 65	Puutaimistot	4,827: —
Liisanpuistikko	10,600: 80	Erottaja	4,743: 25
Haapaniemen istutus ..	10,416: 40	Koulutori	4,600: 30
Säätytalon puistikko ..	9,455: 30	Lönnotin patsas	4,103: 20
Lapinlahden puistikko..	8,815: 20	Istutukset V linjan luona	3,773: 80
Ritarihuoneen puistikko	8,552: 60	Puistikko Teknillisen	
Simon lehtokuja	8,390: 20	Korkeakoulun luona	3,091: 50
Haudat	8,317: 20	Istutukset Perämiehenkadun luona	2,213: 90
Ruoholahdenkadun tontilla n:o 13 olevat istutukset	8,246: 70	Aleksanteri II:n patsas	2,169: 10
Arkadia- ja Simonkadun väliset istutukset	1,894: 40	Puistikko Konstantininkadun luona	1,198: 20
Fredrikintori	1,626: 80	Sekalaiset	81,276: 67
		<u>Yhteensä</u>	895,221: 26

Korjaukset ja kunnossapito nimisen luvun muut menoerät oli laskettu 522,728 markaksi. Todelliset menot nousivat 424,582: 63 markkaan, määrä-

rahasta Kaisaniemen puiston kuntoonlaittamista varten siirrettiin vuoteen 1925 98,567: 95 markkaa. Menot uutistöistä nousivat 614,195: 30 markkaan, josta vuoden kuluessa käytettiin 361,895: 20 markkaa.

Varasto-osaston henkilökunnan kokoonpano oli sama kuin edellisellä vuonna.

Varasto-osaston toimena on ollut hoitaa kaupungin päävarasto sekä varastot Ruoholahdessa ja Hakaniemessä kuin myöskin konepajat Malminkadun varrella sekä rakennuskonttorin tarveaineitten osto.

Vuoden 1924 kuluessa ovat konepajoja käyttäneet rakennuskonttorin eri osastot ja yksityiset, joiden laskuun tehtiin töitä yhteensä 1,518,370: 15 markalla, kuten allaolevasta yhdistelmästä lähemmin ilmenee:

	Työainekus- tannukset.	Työkustan- nukset.	Yhteensä.
Satama- ja rautatieosasto	235,527 20	379,454 10	614,981 30
Katu- ja lokaviemäriosasto	52,796 95	108,498 50	161,295 45
Geodeettinen osasto	1,515 90	2,363 20	3,879 10
Huonerakennusosasto	140,871 60	327,430 80	468,302 40
Kaupungin asemakaava osasto	3,367 35	3,434 60	6,801 95
Puisto-osasto	11,233 25	27,118 30	38,351 55
Varasto-osasto	66,469 60	96,572 25	163,041 85
Tilivirasto	—	14,191 80	14,191 80
Muut kunnan virastot sekä yksityiset hen- kilöt	16,456 60	31,068 15	47,524 75
Yhteensä	528,238 45	990,131 70	1,518,370 15

Varastossa olevien rakennustarpeiden arvo oli tammikuun 1 p:nä 1924 1,598,026: 68 markkaa, vuoden kuluessa ostettiin tarpeita 4,051,479: 11 markalla ja käytettiin 3,362,426: 37 markan arvosta, joten säästö vuoteen 1925 oli 2,287,079: 42 markkaa.

Tarveaineiden kulutus jakaantui eri kuluttajien kesken seuraavasti: satama- ja rautatieosasto 832,842: 35 markkaa, katu- ja lokaviemäriosasto 1,473,421: 09 markkaa, huonerakennusosasto 494,136: 71 markkaa, puisto-osasto 33,330: 05 markkaa, geodeettinen osasto 9,550: 15 markkaa, varasto-osaston työpajat 403,019: 52 markkaa sekä muut laitokset ja yksityiset henkilöt 116,126: 50 markkaa.

Tilivirasto. Rakennuskonttorin tilivirastossa työskenteli vuonna 1924 sama henkilökunta kuin aikaisempina vuosina.

Yksi tiliviraston apulaisista hoiti rakennuskonttorin käsikassaa ja meni hänen aikansa kokonaan tähän työhön. Tilitodistuksia oli vuoden varrella 10,648 ja meneviä kirjelmia 1,084. Kirjanpitoerien lukumäärä on ollut 24,338 kpl. Tiliviraston määrärahaa säästy 14,952: 48 markkaa.

Kaupungin metsäin hoito. Metsänhakkuuta toimitettiin metsänpuhdistuksen yhteydessä Korppaan metsäpalstalla, rannikkoradan pohjoispuolella, jolloin saatiin 65 m³ sekahalkoja. Uusia katuja tehtäessä sekä erinäisiltä rakentamattomilta tonteilta hakattiin 26 m³ sekahalkoja, 40 peitekoivutukkia, 39 juoksevaometriä hirsiiä ja 52 j. m. parruja. Joulukuusia annettiin Koskenkylän kunnalliskotiin 30 kpl., lähetysyhdistykselle 6 kpl., Bulevardikadun varrella oleville sankarihaudoille 2 kpl. ja Fridhäll nimiseen sairaskotiin 1 kpl. sekä kaikki kuusenhavut, joita tarvittiin muistopatsaitten koristamiseen juhlatilaisuuksissa.

Metsänpalo tahi sellaisen alku sattui ainoastaan kerran, heinäkuun 23 p:nä Meilahden metsässä n. 700 neliömetrin alalla, jolloin kymmenkunta närettä ja muutamia pieniä mäntyjä kärventyi. Sammutus- ja vartioimiskustannukset nousivat 338: 40 markkaan.

Metsänhaaskuuta ei tapahtunut mainittavassa määrässä ja metsien ylimääräinen vartiointi ei ollut tarpeen.

Muutamien yksityisten puitten myynnistä saatiin 254 markkaa, kaikki kaadettu puutavara vietiin kaupungin omiin varastoihin.

XXVII. Puhtaanapitolaitos.

Puhtaanapitolaitoksen vuodelta 1924¹⁾ antama kertomus oli seuraavansisältöinen:

Vuonna 1924 ovat puhtaanapitohallituksen jäseninä olleet: talonomistaja J. T. Isotupa puheenjohtajana, lehtori M. Sergelius varapuheenjohtajana, toimittaja A. A. Aalto ja kauppias E. G. H. Paulig sekä itseoikeutettuna jäsenenä puhtaanapitolaitoksen johtaja J. A. Sjöholm. Sihteerinä toimi varatuomari W. O. Becker syyskuun 1 p:n, jonka jälkeen tointa hoiti nuorempi oikeusneuvosmies K. E. Furuhjelm. Hallitus kokoontui vuoden varrella 21 kertaa.

Hallituksen jo vuonna 1920 tekemää ehdotusta erityisen tililaitoksen perustamisesta, ei myöskään vuonna 1924 päätetty. Suurena edistysaskeleena voidaan kuitenkin mainita kaupunginvaltuuston päätös²⁾ kamreeritoimen perustamisesta puhtaanapitolaitokseen. Samalla määrättiin liikekirjanpito otettavaksi käytäntöön laitoksen kannattavaisuuden selville saamiseksi. Kamreeriksi otettiin sittemmin herra A. Sergelius. Konttorihenkilökunta oli muuten sama kuin edellisenä vuonna.

Puhtaanapitolaitoksen konttorista, missä laitoksen kirjanpito hoidettiin, annettiin 7,440 laskua yksityisille suoritetuista töistä, lähetettiin kirjekirjan mukaan 1,023 kirjelmää ja pidettiin asetustenmukaista tilastoa laitoksen työntekijöistä.

Toimintavuosi oli sääsuhteiden puolesta puhtaanapitolaitokselle erittäin epäsuotuisa. Runsaat lumisateet vuoden alussa tuottivat laitokselle huomattavia kustannuksia, suuria lumimääriä kun oli poiskuljetettava, samaten vaati sitä seurannut kuiva kesä katujen ja teiden tehokkaampaa kastelua mikä huomattavasti lisäsi kustannuksia.

Huonoon tulokseen vaikutti myöskin lannan pieni kysyntä. Vuoden päättyessä oli Malmin kaatopaikalle kertynyt noin 20,000 kuormaa vaikka lannan hintaa vuoden kuluessa kaksi kertaa alennettiin.

Vuoden kuluessa laajennettiin laitosta huomattavasti työpajojen muodossa ja lisäämällä työvälineitä. Laitoksen kalusto lisääntyi 416,952: 12 markasta tammikuun 1 p:nä 1924 872,954: 66 markkaan joulukuun 31 p:nä samana vuonna.

Myöskin puhtaanapitolaitoksen taaleihin tehtiin vuoden kuluessa tuntuvia parannuksia, mikä näkyy m. m. harvoista sairaustapauksistakin.

¹⁾ Muutamat kertomuksessa esiintyvät tiedot puhtaanapitolaitoksen tileistä on tästä jätetty pois; ks. läh. Helsingin kaupungin tilasto V. 9. 1924. — ²⁾ Valt. pöytäk. 7. p. toukok. 11 §.

Luottamus laitoksen työhön lisääntyi talonomistajien keskuudessa ja sellaisetkin, jotka aikaisemmin olivat sanoneet irti laitoksen kanssa tekemänsä välikirjat pitivät edullisena antaa puhtaanapitotyö laitoksen suoritettavaksi.

Vuoden kuluessa jättivät yksityiset talonomistajat laitoksen huoleksi talojen puhtaanapidon 1,420 taloon nähden ja katuosuuksien puhtaanapidon 206 talon osalta.

Työ oli, kuten aikaisemminkin, jaettuna kahdelle osastolle, joista toinen hoiti katujen puhtaanapidon ja toinen makkien tai talojen puhtaanapidon.

Katujen puhtaanapito-osasto piti vuoden kuluessa puhtaana 1,141,358 m² katua, toreja ja avonaisia paikkoja, 135,824 m² satama- ja ranta-alueita sekä 413,391 m² viertoteitä ja teitä. Sitäpaitsi pidettiin sopimuksen mukaan puhtaana 32,496 m² kirkkoille kuuluvia katuosia, 33,860 m² VI kaupunginosan yksityisille talonomistajille kuuluvia katuosia, 15,390 m² Kaivopuistossa sijaitseville huviloille kuuluvia katuosia ja 151,512 m² yksityisille, muissa osissa kaupunkia asuville talonomistajille kuuluvia katuosia.

Katujenpuhtaanapito-osaston palveluksessa oli keskimäärin 8 työnjohtajaa, 281 työläistä ja 24 hevosta päivää kohti. Koneelliset laitteet käsittivät 24 kasteluvaunua, 2 kasteluautoa, 14 lumensulatuskonetta ja 26 purgatorvaunua. Kasteluautot toimitettiin kuitenkin vasta vuoden lopulla, minkä vuoksi niitä ei voitu käyttää kertomusvuonna.

Puhtaanapitopiirien lukumäärä lisääntyi vuoden kuluessa yhdellä, ja oli niiden lukumäärä siis 6.

Ensimmäinen piiri käsitti III, VII, VIII ja IX kaupunginosan, toinen piiri I ja II kaupunginosan, kolmas piiri VI kaupunginosan, neljäs piiri IV, V ja XX kaupunginosan, viides piiri XIII, XIV ja XV kaupunginosan ympäristöineen ja kuudes piiri X, XI ja XII kaupunginosan ympäristöineen.

Kuivan kesän vuoksi olisi viertoteiden ja leiden perusteellisempi kastelu toisinaan ollut välttämätön ja kahden uuden kasteluauton hankkimisen kautta voidaan toivoa, että kastelu tulevana kesänä toimitetaan tyydyttävämmiin. Kuitenkin lienee tuskin huultavaa, että viertoteitä voidaan kastella ilman että muistutuksia esiintyy ennenkuin niiden uusi päällystäminen loppuunsaoritaan. Vuoden vedenkulutuksesta ilmenee kuitenkin, että kastelua toimitettiin tuntuvasti ahkerammin kuin edellisenä vuonna. Kesällä 1924 käytettiin nimittäin kasteluvaunuissa 39,947 m³ vettä vastaten 28,762 m³ vuonna 1923.

Menot katujen puhtaanapidosta nousivat 6,107,647: 38 markkaan budjettiin merkityn 6,113,590: 81 markan asemesta. Säästönä voitiin siis merkitä 5,943: 43 markkaa.

Todelliset tulot katujenpuhtaanapidosta, 1,380,534: 05 markkaa, ylittivät arvioidut, 889,837 markkaa, 490,697: 05 markalla.

Makkien ja talojen puhtaanapito-osaston palveluksessa oli keskimäärin 154 työläistä ja 60 hevosta 7 työnjohtajan valvonnan alla.

Laitos hoiti vuoden varrella 1,489 talon puhtaanapidon, joista 69 oli kaupungin omistamaa.

Varsinainen talojen puhtaanapito oli jaettu 6 osastoon.

Ensimmäinen osasto toimitti puhtaanapidon I, II, III, VII, VIII ja IX kaupunginosassa, toinen osasto IV, V, VI, XIII, XIV, XV ja XX kaupunginosassa ympäristöineen, (kolmas osasto X, XI ja XII kaupunginosassa ympäristöineen, neljäs osasto hajoituskaivojen tyhjennyksen öisin ja viides osasto yleisten makkien puhtaanapidon; kuudes osasto hoiti Malmin puhdistus- ja kaatopaikan.

Taloista kuljetettiin vuoden varrella 11,875 astiaa makkilantaa, 98,304

astiaa hajotuskaivojen jätteitä, 5,194 astiaa keittiöjätteitä, 5,543 kuormallista hevosenlantaa, 33,954 kuormallista lannaksi kelpaavia jätteitä ja 7,985 kuormallista roskia, rakennusjätteitä y. m., ja sitä paitsi kuljetettiin ja kaviettiin maahan 657 eläimenraatoa ja 14 kuormallista pilaantuneita ruokatavaroita.

Makki- ja keittiöjäteastiain pesun helpottamiseksi hankittiin kaksi sähköpesukoneita.

Meno- ja tulosäännessä oli makkien puhtaanapitoa varten otettu 3,448,103: 81 markan suuruinen määräraha. Kirjaan viedyt kustannukset, 3,432,570: 93 markkaa, näyttivät kuitenkin 15,532: 88 markan suuruisen jäänöksen.

Tulot makkien ja talojen puhtaanapidosta nousivat 2,792,580: 95 markkaan. Tulosäännessä olivat nämä tulot arvioidut 2,957,114 markaksi.

Työkalut y. m. Senjälkeen kun Länt. Viertotielle n:o 24 perustettiin korjauspaja lisääntyi työ tässä pajassa vuosi vuodelta. Siellä korjattiin kertomusvuonna kaikki laitoksen työkalut ja valmistettiin uusia, 2 uudet rikankuljetusrattaat, 6 lumiauraa ja 12 hiekkalaatikkoa. Sitäpaitsi korjauspaja hoiti yleisten käymäläin kunnossapidon. Pajassa kengitettiin sekä laitoksen omat että yksityisten henkilöiden hevosia. Kengityksiä oli yhteensä 700. Laitoksen hevosten ruokkimiseen käytettiin 166,437 kg. heiniä ja 17,836 kg. kauruja. Hevosten sairaspäiviä oli vuoden kuluessa 110, ja lääkäri kävi talleissa 30 kertaa.

Tämän osaston menot nousivat 590,751: 40 markkaan, arvioidun 593,500 markan asemesta. Säästöä oli siis 2,748: 60 markkaa.

ASIALUETTELO.

Aallonmurtajan rakentaminen Harakan ja Särkän välille	221
Aero-osaakeyhtiö, määräraha tulli- ja odotuspaviljongin teettämiseksi Katajanokalle sitä varten	263
Ahlqvist- ja Tempelikadun välille rakennettavat portaat	56
Aidan siirtäminen	59
Aitauksen muuttaminen	227
» teettäminen	221, 227
Ajotien, Unioninkadulta Tähtitorninkadulle, sulkeminen	216
Alaikäiset lainrikkokjat	52*
Alkoholipitoisten aineiden, denaturoitujen, myyntilupa	156
Alppilan hiihtomäen kuntoonpaneminen	60
» höyrykattilan ostaminen	223
» rautatieylikäytävän poistaminen	218
Aluelääkärille myönnetty oikeus asua alueensa ulkopuolella	283
Ammattien edistämislaitos, jäsenen ja varajäsenen vaali sen johtokuntaan	170
Ammattientarkastajanvirkain uudestijärjestely	144
Ammattikoulujen määräraha vuoden 1925 menosäännön mukaan	120
» valtionapu	129, 236
Ammattiopetuslaitosten evätty avustusanomus	108
» keskusjohtokunnan jäsenten vaali	168
Ammattioppilaslautakunnan antama kertomus	92*
» erinäisiin tarkoituksiin myönnetty määräraha	263
» jäsenten vaali	168
» kaluston osto	260
Ampuuna-aseiden kauppaan myönnetty oikeus	157
Ampumaradan avaamiseen myönnetty lupa	156, 204
Apteekkioikeuksien hankkiminen kaupungille	286
Arbetets vänner yhdistykselle myönnetty avustus	106
Arvonta, obligatioiden	230
Asetuskokoeleman, kunnallisen, toimittaminen	144
Asuinrakennuksen teettäminen tuberkuloosisille henkilöille	38, 66
Asuntoalueet, Kumtähden ja Käpylän uudet, niiden jaotuskaavat	8
Asuntolaivojen asettaminen kaupungin satamiin satamatyöläisiä varten	20, 204
Asunto-osaakeyhtiö Osmon rakennusyrietykset	9, 102, 86*
Asuntopalstoja Reimarsissa koskeva välikirja	176
Asuntopula, toimenpiteet sen lieventämiseksi	266—267, 83*
Asuntotarkastuksen uusi ohjesääntö	138
Asuntotarkastuskonttorin kaluston osto	260
Asuntotontit, Hermannin Ln, niiden luovutusehdot	8, 23— 27
» ja -alueet, niiden vuokraaminen	177

Asuntotuotannon, kunnallisen, jatkaminen	35—37
Autoaseman perustaminen	220
Auto- ja vuokra-ajuripuhelimista, kaupungin asettamista, kannettava maksu	219
» ja vuokra-ajuritaksaa tarkastavalle komitealle myönnetty määräraha	263
Autoliikenteen rajoittaminen	217
» raskaan, järjestely	59
Auton osto poliisilaitoksen tarpeisiin	93
» » rahatoimikamarin tarpeisiin	261
Autonkuljettajankurssin kustantamiseksi myönnetty määräraha	263
Autopuhelimien hoito	269
Autotaksaehdotus	162
Avustaminen, yleishyödyllisen rakennustoiminnan	66, 101—103, 237
» yleishyödyllisten yritysten ja laitosten	105—108, 87*
Avustetut, lahjoitettujen varain koroilla	35*
Avustuksensaajat, köyhäinhoidon	24*
Avustuksia ja eläkkeitä varten 1925 vuoden menosääntöön otettu määräraha	127
» kongresseja varten	100
» kunnallisen palvelusväen palkitsemisrahastosta jaettuja	257
» poliklinikoille	104
» suoranaisia, köyhäinhoidon myöntämiä	32*
Avustusanomusten epääminen	110, 111
» myöntäminen	111
Bengtsärin kasvatuslaitos, järjestelmän muuttaminen	43*
» » vesijohto sinne	219
» » virkain uudestijärjestäminen	146
Bensiinin varastointiin myönnetty lupa	208
Bensiinisäiliötä varten vuokrattu alue	188
Bensiinivähittäismyyntiä koskeva päätös	29, 208
Bertha Maria Tallbergin säätiön pääoman lisääminen	112
Blekholma Pohj., pitennetty vuokraoikeus sen palstoihin	29
Blomquist, J. E., ylipuutarhuri, valittu kaupunginpuutarhuriksi	155
Botbyn tilan myyntitarjous	174
Boxbackan alueiden vuokraaminen	177
» kaivon korjaus	219
Brehmer, A., Nikkilän sairaalan ylilääkäri, hänelle myönnetty ero	153
Brändön huvilakaupungin rakennus- ja terveydenhoitojärjestys	131
» ja Sörnäsän niemen välisen salmen yli vedetty voimajohto	9*
Bölestä vuokrattava huoneisto lääkärinvastaanottoa varten	212
Denaturoitujen alkoholipitoisten aineiden myyntiluvat	156
Diplomaatit, ulkomaiset, heidän palvelijansa vapauttaminen kunnallisverojen maksamisesta	234
Duodecim, lääkäriseura, sen käytettävissä olevain tonttien pitennetty rakennusaika ..	134
Eduskuntavaaleja varten myönnetty määräraha	99
Edustusmäärärahat, rahatoimikamarin myöntämät	262
Ehrström, W., kaupungineläinlääkäri, hänelle myönnetty ero	153
Eirapuistikon lisätty valaistus	97
Eknäsän tilan vuokraaminen	184, 197
Elatusvelvollisten maksuvelvollisuus	21*

Elinkautiseläkkeet, myönnetyt	110
Elinkeinomaksujen poistaminen	70
Elinkeino-oikeushakemukset	156
Eläinsairaalan perustaminen	286
Eläintarhan korjausten valvontaa varten myönnetty määräraha	257
» rautatiepenkereen alaisten putkijohtojen suojaaminen	53—55
» urheilukentän laitteet	227
Eläkemäärä, toimenpiteet liian suurena maksetun johdosta	111, 256
Eläkesäännöt, kunnan työntekijäin	109
» » viranpitäjän, muutokset niissä	78
Eläkkeenkorotuksista tehtyjen anomusten epääminen	110
Eläkkeet ja apurahat, niitä varten 1925 vuoden menosääntöön otettu määräraha ..	127
» kunnalliset, niiden järjestely	77, 109
» myönnetyt	110, 111, 255—256
Elänteelle annetut henkilöt, köyhäinhoidon	31*
» » lapset, lastensuojelulautakunnan	57*
Emäntäkokouksesta johtuneiden kustannuksien peittämiseen myönnetty avustus ...	101
Etelä-Suomen voimaosakeyhtiön osakkeiden merkintä	66—68
F onselius, Y. J., kansakoulunopettaja, otettu lastensuojelulautakunnan nuorison- huoltajaksi	155
Fredrikserin uudelle asemalle johtava liikenneväylä	57
G rånkullan lastenhoito-opiston johtajattarelle myönnetty laina	231
Greijuksen erään alueen varaaminen taimikoulua varten	216
» vuokra-alueiden rajain järjestely	194
Gustavson, K., filosofianmaisteri, otettu talonisäntösihteeriksi	153
H alkokonttorille kuuluvan tallin lunastus	46
Halkokonttorin liiketoimitteita	241
Hallintojaosto, kunnan työväenasuntojen	88*
» yleishyödyllisen rakennustoiminnan edistämislainarahaston	86*, 91*
Hammashoitoa varten myönnetty määräraha	94
Hammaspoliklinikka, kunnan, huoneiston hankkiminen sille	35
» » sen menosääntö	87
» » perustaminen	144—145
Hanaholma, lupa pitää bensiinivarastoa siellä	208
Hankinta, sähkövoiman, riitä siitä	240
Harakan ja Särkän saarten välille rakennettava aallonmurtaja	221
Haudan, Aurore Karamzinin, hoito	226
Hautamiseen, Seurasaaressa, myönnetty lupa	227
Hautaus- ja sairasapua varten työntekijöille myönnetty lisämääräraha	98
Hautausmaaksi ehdotetun alueen tutkiminen	264
Helsingfors pantaktiebolag yhtiön uusien osakkeiden merkintä	230
Helsingin anniskeluosakeyhtiön varoja koskeva lausunto	240
» kansallismielisen nuorisoyhdistyksen anomus saada käyttää erästä huoneis- toa kokoushuoneistona	132
» kaupungin rakennusosakeyhtiö n:o 1	102, 104
» kaupunki ympäristöineen, sen muodostaminen eri maaherrakunnaksi	285
» kaupunkilähetykselle myönnetty määräraha	107
» käsityöseminaarille ja käsityökoululle luovutettava tontti	210

Helsingin makasiiniosakeyhtiön kanssa tehty sopimus	71
» » osakkeiden merkintä	66
Helsingin—Risteen rautatiesuunnitelma	50, 171
» sokeainyhdistykselle luovutettava tontti	14
» yhteiskoulu ja reaalilukio osakeyhtiön eväty avustusanomus	108
Helsinginpitäjä, teiden ylläpito siellä	217
Hengenpelastusvälineitä ja -veineitä varten myönnetty lisämääräraha	98
Henkikirjoituksesta johtuvat kustannukset	237
Henkilökohtaiset palkankorotukset, niiden hyväksyminen	243, 248
» » niistä tehtyjen anomusten epäminen	81
Henkilövaakain pitämiseen myönnetty lupa	201
Hermann I, sen asuntontonttien luovutusehdot	8, 23-- 27
» » jaoituskaava	7, 88*
Hertonäsin alueiden osto	11, 172
» kesähuvilain vuokraaminen	211
» sähkövoiman hankinta	135
» vastainen käyttö	286
» vuokra-alueiden lunastamista koskeva riita	176
» vuokran maksamisen lykkääminen	242
Hesperian tehdaspalstan n:o 61 a vuokraoikeuden pitennys	30
Hiekan ottoon myönnetty lupa	205
Hiihtomäen, Alppilan, kuntooulaittaminen	60
Hiihvarastopaikkain vuokraaminen	195
Holhouslautakunnan jäsenten vaali	167
» laatima vuosikertomus	78*
Horelli, E. J., lääketieteellisensiaatti, otettu Nikkilän mielisairaalan ylläkäriksi..	154
Humaliston n:o:jen 4 ja 5 huvila-alueiden vuokraaminen	184
» sairaalaa varten vuokrattu huoneisto	212
Huoltokonttorin, kunnallisen, perustaminen	143
Huoneiston hankkiminen kunnalliselle hammaspoliklinikalle	35
» » lihantarkastusasemalle	35, 284
» » tyttöjen ammattikoululle	44
» » työväenopistolle	35
» raatihuoneen arkiston, laajentaminen	48
» varaaminen Kasvatusopilliselle taluskoululle	45
Huoneistot, poliisilaitoksen käyttämät, korjaukset niissä	48
» rahatoimikamarin vuokraamat	212
Huutokauppaliikkeen harjoittamiseen myönnetty lupa	157
Huvila-alueiden, Meilahden, vesijohto	53
» vuokraaminen	184
Hylvyn, Kruunuvuorenselälle uponneen, poiskuljettaminen	227, 6*
Hyvösen lastenkodin hoito	146
Hätäasuntojen järjestäminen Suvilahden kasarmiin	49
Högsandin parantola, määräraha sitä varten	118
» » tuberkelitautisten lasten kustantaminen sinne	93
Höyrypannujen, kaupungin, hoito	138*
Ikälisäykset, oikeus virkavuosien laskemiseen niitä varten	85, 244
Ilmatieteellinen keskuslaitos, lisämääräraha erään rakennuksen töitä varten	41
Ilmoittaminen kaupungissa, sen tarkastus	76*
Intendentiksi, kaupunginorkesterin, määrätty herra E. Pingoud	112*

Inventtaajien, kaupungin irtaimen omaisuuden, vaali	167
» » kassan, vaali	167
Irtaimistoluettelon laatiminen määrättyinä aikana	63
Istutuksen kuntoonlaittaminen	59
Istutusten kunnossapito	59, 140*
Itsehallinto, läänien, ehdotettu	162
J	
Jakaminen, kaupungin äänestysalueisiin, uusi	157
Jakotoimituksia	175
Jaoitus, valtakunnan, ehdotus sen muuttamiseksi	285
Jaoituskaava, Hermannin I:n	7, 88*
» ks. myös Kaupungin asemakaava.	
Jaoitusuunnitelma Kuntähden ja Käpylän uusia asutusalueita varten	8
Johto- ja lautakunnille, kaupungin, myönnetty vastuunvapaus	63
Johtojen ja raiteiden vetämiseen myönnetty lupa	202
Johtosääntö, asuntotarkastajan	138
» julkisivupiirustusten tarkastustoimikunnan	138
» kaupungin kassa- ja tililaitoksen, sen muutos	136
» puhtaanapitohallituksen kamreerin	100
» rahatoimikamarin lisäys siihen	137
» sosialilautakunnan siirtolapuutarhajaoston	21
» työväenasuntojen hallinnon, sen muutos	139
Julkisivupiirustukset, ks. Toimikunta, julkisivupiirustusten tarkastus-	
Järjestely, kaupungin katujen, tonttialueiden osto sitä varten	10, 172
» ratapihaa rajoittavien alueiden	5—7
Järjestyssäännöt palosuojeluksesta kansakouluissa	269
» satamatyöläisten virkistyshuoneissa noudatettavat	7*
Jäsenyys kunnallisten laitosten yhdistyksissä	270
Jätkäsaari, vartijatuvan rakentaminen sinne	46, 7*
Jään ottoon myönnetty lupa	205
Jäänmurtajain, valtion, sijoittaminen	8*
K	
Kaapelit, vedenalaiset Katajanokalla, niiden aiheuttamat haitat	6*
Kaasu- ja sähkölaitoksen myymäläin yhdistäminen	268
Kaasulaitoksen lisämäärärahat	96
» viranpitäjän luokitus	247
» ylitetyt määrärahat	97
Kaasulaitos, koksinsammutus- ja kuljetuslaitteiden hankkiminen sinne	56
» sitä varten vuoden 1925 menosääntöön otettu määräraha	122
» tulot siitä vuoden 1925 tulosäännön mukaan	130
Kaasumittarien vuokra	92
Kadunjärjestelyt	10, 11, 57, 172, 216
Kadut ja yleiset paikat, niiden kunnossapito	59
» » » » niitä varten vuoden 1925 menosääntöön otettu määrä- raha	124
Kahlaava nainen, veistos, sen vastaanottaminen	111
Kaisaniemenkadun uudestijärjestäminen	3, 10
Kaivon, Boxbackan, korjaus	219
Kaivopuiston erään sillan korjaustyöt	221
Kaivuu, kaupungin katujen, järjestyssäännöt sitä varten	139
» » » taksa siitä	139

Kalanjäädytyslaitoksen perustaminen	196
Kaluston hankkiminen kunnalliskotiin	94
» myynti	261
» osto kaupungin laitoksille ja lautakunnille	259—262
» sähkölaitoksen, poistaminen luetteloista	233
Kampin työväenasuntojen vuokramaksut	196
Kannanta, kunnallisverojen, sen maksuajat	115
» satama, liikenne- ja tuulaakiverojen, Länsisatamassa	70
» tuloveron, korvaus siitä	239
Kansainvälinen kaupunkiasemakaavaliitto, rakennuskonttorin liittyminen sen jäseneksi	270
» kaupunkiliitto, sen kongressi Amsterdamissa, kaupungin edustus siellä	170
Kansakoulujen huoneistojen vuokraaminen	212
» jatkoluokkien opettajakunnan palkkaedut	81
» johtokuntain jäsenten toimikauden pitentäminen	169
» muilta paikkakunnilta kotoisin olevien oppilaiden koulumaksut ..	90
» raittiusopetus	147
» ruotsinkielisten, johtokunnan jäsenten vaali	168
» » lisämääräraha	95
» suomenkielisten, johtokunnan jäsenten vaali	168
» » viranpitäjän viransijaisuuspalkkiot	254
» taloudenhoitajanvirkein yhdistäminen	268
» terveydenhoidon järjestely	284
» terveydenhoito	147
» valtionapu	129, 236
» viranpitäjän viransijaisuuspalkkiot	254
Kansakoululasten, varattomain, kesävirikistyksen kustantaminen	113
Kansakoulunopettajanvirkein luokitus	80
Kansakoulunopettajiston ikäkorotusten laskeminen	244
» neljännen ikäkorotuksen myöntäminen	80
» viransijaisuuspalkkiot	244
Kansakoulurakennuksen, Kaisaniemen, töitä varten myönnetty lisämääräraha	41
Kansakoulut, kuuntelu niissä	147
» palokaluston hankkiminen niihin	261
» sairaanhoitajattarien palkkaaminen niihin	152
» suomenkieliset, niitä varten myönnetty lisämääräraha	95
» » uusi apulaisveistonopettajan virka	152
» tonttien varaaminen niitä varten	14
» vahvistetut ohjesäännöt palosuojeluksesta niissä	269
Kansakoulutalojen korjaukset	222, 264
» vesijohtoputkien kuntoonlaittaminen	55
Kansalaisoikeushakemukset, Suomen	156
Kansan Näyttämön kannatusosakeyhtiö, tontin luovuttaminen sille	13
Kansanlastentarhain avustusten maksamistapa	238
» huoneistojen vuokraaminen	213
» johtajattarien palkkionkorotukset	82
» johtokunnan jäsenten vaali	169
» kanslia, lasku- ja toimistoapulaisen ottaminen sinne	153
» » sen lisämääräraha	95
» kesäsiirtolain avustus	107

Kansanlastentarhain	muista kunnista kotoisin olevien lasten maksun velotus	235
»	palvelijattarien ja apulaisten palkkausten perusteet	244
»	valtionavut	129, 236
»	voimassapito	95
Kansanlastentarhan	pihamaan kuivatus	227
Kansanpuistojen	höyrylauttaliikenteen kulkuvuorojen ja taksojen vahvistaminen ..	275
»	liikenne	125*
»	valvojalle myönnetty kesäloma	281
»	» ostettu moottori	261
»	valvojan laatima kertomus	125*
Kartta, Santahaminan,	maksun suorittaminen siitä	264
Kassa- ja tililaitos,	kaupungin, sen johtosäännön muuttaminen	136
Kassavaillingin	peittämiseen myönnetty määräraha	264
Kasvatuslaitos,	Bengtsärin, sen vesijohto	219
»	» » virkain uudestijärjestäminen	146
»	Ryttylän, korjaustyöt siellä	49
»	» koulu- ja asuinrakennuksen teettäminen sinne	43
Kasvatuslaitosta,	Sjötörpin, koskeva vuokrasopimus	197
Kasvatuslaitosten	maanviljelyksen kirjanpito	44*
»	toimintaa koskeva kertomus	48*
»	uutisrakennukset ja suuremmat korjaustyöt	52*
»	valtionapu	235
»	viranpitäjään viransijaisuuspalkkiot	253
»	vuoden 1925 menosääntöön otettu määräraha	119
Kasvatusopillinen	talouskoulu, huoneiston varaaminen sille	45
Katajanokka,	laivaliikenne sen kaakkoisniemen ulkopuolella olevalla vesialueella	6*
»	sen alueiden vuokraaminen	28
»	» satama-alueella olevien proomujen y. m. poiskuljettaminen	20
»	sinne rakennettavaa tulli- ja odotuspaviljonkia varten myönnetty	
»	määräraha	263
Katsastus,	kaupungin kiinteän omaisuuden	62
»	sen toimeenpaneminen kaupunginpuutarhassa	225
Katu- ja laituri- valaistusta varten	vuoden 1925 menosääntöön otettu määräraha ..	125
Katujen puhtaanapito	217, 144*
»	» sitä varten myönnetty lisämääräraha	99
Katukauppa	200
Katulaitureiden	teettäminen	216
Katutöitä varten	myönnetty määräraha	216
Katuvalaistus,	Käpylän ja Toukolan	98
»	sen parantamista varten myönnetty määräraha	220
»	» yllätetyt määrärahat	98
Kauppa kaduilla	200
Kauppahallien	myymälöiden vuokrat	199
»	viranpitäjät	281
Kauppahallit ja	kauppatorit, niitä varten 1925 vuoden menosääntöön otettu	
»	määräraha	126
»	» » tulot niistä 1925 vuoden tulosäännön mukaan	130
Kauppaopistoja varten	1925 vuoden menosääntöön otettu määräraha	120
Kaupungin sairaalain	yllihallituksen jäsenten vaali	168
Kaupunginasemakaava,	Oulunkylän, ehdotettu	215
»	ks. myös Jaotuskaava.	

Kaupunginasemakaava-arkiston perustaminen	99
Kaupunginasemakaavakilpailu, ratapihaa rajoittavaa aluetta koskeva 5—7,	215
Kaupunginasemakaavamuseon, kiertävän, aikaansaaminen	99
Kaupunginasemakaavanmuutos, I kaup. os. korttelia n:o 20 koskeva	3, 10
» II » » kortteleita n:oita 37 ja 38 a koskeva	3
» XIII » » korttelia n:o 407 koskeva	3
» XIII » » » » 442 »	3, 12
» XIV » » » » 479 »	17,
» XIII » » korttelin n:o 424 tonttia koskeva	211
Kaupungineläinlääkärille myönnetty ero	153
Kaupungineläinlääkäriviran hoidattaminen	154
Kaupunginkassan tilaa osoittava taulukko	64
Kaupunginkirjasto, kirjastokonttorin perustaminen sinne	66*
Kaupunginkirjaston haarakirjastojen huoneistojen vuokraus	212
» johtokunnan antama vuosikertomus	66*
» » jäsenten vaali	169
» kirjavarasto	71*
» lainaus	67*
» lisämääräraha	96
» lukusalit	70*
» tulot ja menot	72*
» viranpitäjän ikälisäykset	245
» » viransijaisuuspalkkiot	254
Kaupunginmuseon hallituksen antama kertomus	109*
» johtokunnan jäsenten vaali	169
» viranpitäjän viransijaisuuspalkkiot	252
Kaupunginorkesterin intendentiksi määrätty herra E. Pingoud	112*
» intendentinvirka	112*
» miesluku	121
» taloudellinen tulos	111*
» toiminta	110*
» valtionapu	129
» voimassapito	149
Kaupunginpuutarha, pesutuvan rakennuttaminen sinne	46
» puutarhatuotteiden myynnin lopettaminen	125
» tarkastuksen toimittaminen siellä	225
Kaupunginpuutarhuri, hänelle myönnetty ero	153
» ylipuutarhuri J. E. Blomquist nimitetty	155
Kaupungintalo, ks. Seurahuone, ent.	
Kaupunginvaltuuston kokoonpano	1
» kokoukset	2
Kaupunginvaltuutettujen ja tilintarkastajain vaalin aika	165
» palkkiot	88
Kaupunginvoudinkonttorin kaluston osto	259
» osittainen uudestijärjestely	140—142
» tarkastus	63
» viranpitäjän palkkojen vahvistaminen	142
Kaupunkikuntain keskushallinnon uudestijärjestäminen	157, 284
Kelkkamäen, Alppilan, kuntoonlaittaminen	60
» teettämiseen Käpylään annettu lupa	203

Kelkkämäkien rakentaminen ja kunnossapito	203
Keskushallinnon, kaupunkikuntain, uudestijärjestely	266, 284
Keskuskeittolan käyttämän irtaimiston myynti	262
» lämmitys, toimenpiteet sen hyväksi	223
» tarpeisiin vuoden 1925 menosääntöön otettu määräraha	126
» tulot vuoden 1925 tulosäännön mukaan	130
Keskuslautakunnan, kunnallisvaalien, puheenjohtajan, jäsenten ja varajäsenten vaali	170
Keskuspuiston alue	17
Keskussairaalan alueen käyttö	16
» komitealle myönnetty määräraha	99
» suunnitellun, käyttöohjelma	286
Keskusvankilan luona olevalla ranta-alueella suoritettavat työt	216
Kesälomavirransijaisten, raastuvanoikeuden, palkkaaminen	84
Keuhkotautisten tiedonantotoimisto ja poliklinikka, kanslia-apulaisen palkkaaminen sinne	93
» » » » sen henkilökunnan lisääminen	151
Kielilaista johtuvat toimenpiteet	136
Kieltolain noudattamisen valvonta	114*
Kieltolakirikoksista johtuneet toimenpiteet	196
Kiinnitykset, niiden myöhemmäksi siirtäminen	232
» » siirtäminen	232
Kiinnitys vuokraoikeuteen	198
Kiinteistön omistamiseen myönnetty lupa	157
Kiinteistöt, alueet y. m., niiden hallinto	6*
» evätyjä myyntitarjouksia	173
» kaupungin, talonisännöitsijän niitä varten laatima menoarvioehdotus	233
Kiinteä omaisuus, kaupungin, sen katseluus	198
» » » » katselumuistien vaali	167
» » » sitä varten vuoden 1925 menosääntöön otettu määräraha	126
» » » tulot siitä vuoden 1925 tulosäännön mukaan	130
Kioskikauppa	156, 200
Kirjanpito, puhtaanapitolaitoksen	100
Kirjansitomom, kunnallisen, perustaminen	115
Kirjapainon, kunnallisen, perustaminen	115
Kirjasto, ks. Kaupunginkirjasto.	
Kirkkorakennukselle luovutettava tontti	12
Kirurginen sairaala, tien kuntoonlaittaminen sinne	217
Kissojen ja koirien lopettamista koskeva välikirja	264
Kivelänkadun tasoitus	59
Kivelän sairaalan höyrypannuvika, toimenpiteet sen johdosta	48, 223
» » lisämäärärahat	94
» » luona olevan rakennuksen kuntoonlaittaminen	48
» » ompelijattarille hankittava huoneisto	210
» » viranpitäjän luokitus	247
Kivihiiltien yhteisosto kaupungin laitosten tarpeisiin	268
Kodifioinnin, kunnallisetustusten, julkaiseminen	269
Koirien ja kissojen lopettamista koskeva välikirja	264
Kokki- ja stuerttikoulun pitämiseen myönnetty oikeus	20
Kokoussali, lupa käyttää määrättyä huoneistoa siksi	132
Koksinsammutus- ja -kuljetuslaitosten teettäminen kaasulaitokseen	56

Kolmivuotiskatselmuksien toimittaminen	198
Komitea, apteekkoikeuksien myöntämistä kaupungille sairaaloitansa ja muita laitoksiaan varten käsittelevä	286
» auto- ja vuokra-ajuritaksoja tarkistava, sille myönnetty määräraha	263
» kansakoulujen terveydenhoidon uudestijärjestämistä pohtiva	147, 284
» kaupungin eri osain välisen liikenteen järjestelyä pohtiva, sille myönnetty määräraha	263
» kunnallisen uimahallin perustamista käsittelevä	116*
» kysymystä eläinklinikan perustamisesta pohtiva	286
» » kaupungin kulkuvälineiden parantamisesta selvittelevä, sille myönnetty määräraha	100
» » raatihuoneen omistusoikeudesta käsittelevä	285
» » uuden huoneiston hankkimisesta libantarkastusasemalle pohtiva	35, 284
» » valtakunnan muutetusta jakamisesta käsittelevä	285
» lunastuksen kantamista toimituksista käsittelevä	284
» puhtaanapitosäännön ehdotusta tarkastava	286
» rahatoimikamarin asiamiesosaston työtapoihin tehtävää muutosta tutkiva	285
» suunnitellun tavara-aseman korttelissa n:o 150 teettämisen tapaa pohtiva	285
» tekemään ehdotusta aviopuolisoiden Hyvösen testamenttivarain jakamiseksi	285
» » » Herttonäsin vastaiseksi käytöksi	286
» » » keskussairaala-alueen käyttöohjelmaksi	286
» » » lastenkotien hoidossa tarpeellisiksi muutoksiksi	284
» » » lausunnoksi kaupunkikuntain keskushallinnon uudistamisesta	284
» uusien alueiden luovuttamista omakotirakennuksille käsittelevä	285
» vapautus sen jäsenyydestä	166
Komiteat, jäsenten vaali niihin	166, 284—286
Kone- ja siltarakennusosakeyhtiön kanssa tehdyn vuokravälkirjan muuttaminen ..	32
Kongressiin, Svenska stadsförbundet i Hälssingborg-liiton järjestämään, osanottoa varten myönnetty määräraha	100
Kongressit, kaupungin edustus niissä	170
» niitä varten myönnetty avustus	100
Konttokuranttikorot, kaupunginkassan	233
Konttoritarvikkeiden osto kaupungin virastoihin ja laitoksiin	261, 266
Koristelu, patsaiden, sitä varten myönnetty määräraha	264
Korjaukset kaupungin rakennuksissa	222, 264
» niiden valvonnasta maksettavan palkkion vahvistaminen	257
Korjaus, kaivon Boxbackassa	219
» vesijohdon, siihen myönnetty määräraha	218
Korjaustyöt, suoritettut	47—50
Korkeajännitteisjohdon, sähkö-, teettämiseen myönnetty lupa	219
Korkeasaari, hevosen osto sinne	261
» hintataulu ravintolaa varten	275
» liikenne sinne	125*, 126*
Korkeusmääräykset, tontinrajain	134
Korko ja kuoletus, kaupungin laitosten velvollisuus suorittaa sitä	232
Korvas-Ruskeasuon siirtolapuutarhat	91*
Kortteli n:o 178, sen erään alueen lunastus	9

Kortteli n:o 198, sen luovuttaminen postitaloksi	5
» » 823 Käpylässä, sen tontin- ja sisäisten rakennusrajojen vahvistaminen ..	9
Korttelien, erinäisten, sisäiset rakennusrajat	3
Korttirekisterin käytäntöön ottaminen rikostuomioiden toimeenpanijan konttorissa	92
Korvauksen maksaminen kadonneista turkeista	264
» » ryöstetyistä rahoista, evätty anomus	239
» » tapaturmien sattuessa	256
Korvausvelvollisuus, virheellisen maksun suorituksen	256
Kouluhoitajattarien asettaminen kansakouluihin	152
Koulujohtosäännöstä poikkeamiseen myönnetty lupa	138
Koulukodit, lastensuojelulautakunnan	56*
Koulumaksut, muilta paikkakunnilta kotoisin olevien kansakoululasten	90
Kruununverojen maksamisesta myönnetty vapautus	234
Kruununvirkatalojen mahdollinen lunastaminen	173
Kuivattamista varten, Käpylän vesipitoisten tonttien, myönnetty määräraha	218
Kukkia rahatoimikamarin huoneistoon	275
Kulkuautisairaalan korjaukset	100
Kulkuautisairaalan korjaukset	48
» lisämääräraha	94
Kullatorppa, kylpyhuoneen sisustaminen siellä olevaan lastenkotiin	49
» lisätty henkilökunta sen lastenkodissa	152
Kultamarkan ja paperimarkan arvon siirtymisessä huomioon otettavat määräykset	22, 32, 176
Kuntähden ravirataa koskevan vuokrasopimuksen muuttaminen	30, 195
» siirtolapuutarha-alueen työt	60
» siirtolapuutarhan perustaminen	20
» uusien asunto-alueiden jaoituskaavat	8
Kunnallinen asuntotuotanto	35—38, 83*
» hammaspoliklinikka, huoneiston hankkiminen sille	35
» » menoarvio sitä varten	87
» » sen perustaminen	144—146
Kunnallisen asetuskokoeleman kodifioinnin julkaiseminen	144, 269
Kunnallishallintoa varten 1925 vuoden menoarvioon otettu määräraha	116
Kunnalliskertomusten julkaiseminen	269
Kunnalliskodin kaluston hankintaan myönnetty määräraha	94
» lisämäärärahat	94
» lääkärinhoito	29*
» toiminta	26*
» ulkopuolella oleva köyhäinhoito	35*
» » olevissa laitoksissa hoidetut	35*
Kunnalliskoti, sitä varten 1925 vuoden menosääntöön otettu määräraha	119
» toimenpiteet tilanpuutteen lieventämiseksi siellä	21*
» uuden paviljongin teettäminen sinne	43
» varattomain mielenvikaisten henkilöiden vastaanottaminen sinne 146,	20*
Kunnallisneuvosmiehenviran, avonaisen, ylläpitäminen	84
Kunnallisten työväenasuntojen hallinnon muutettu ohjesääntö	139
» » hallintojaosto	83*, 88*
» » huoneistoja koskevat välikirjat	139
» » lisämäärärahat	38, 99
» » luona olevan pihan tasointu	38
» » teettäminen	224, 83*—84*

Kunnallisten työväenasuntojen varaemännöitsijäntoimi	149
» » vuokralaisten verojen perimisen vaikeudet	238
Kunnallisvaalien vaalilautakuntain puheenjohtajan, jäsenten ja varajäsenten vaali	170
Kunnallisverojen kannannan jouduttaminen	115
» kannannassa käytetyt ylimääräiset kassanhoitajat	250
» myöhästyneestä maksamisesta johtuneet kaupungin korkotappiot ..	142
Kunnossapitoa varten, katujen ja yleisten paikkain, myönnetty lisämääräraha	59
Kuoletus ja korko, pääoman, kaupungin laitosten velvollisuus suorittaa sitä	232
» kaupungin teknillisten laitosten perustamiskustannusten	122
Kuolinpesälle myönnetty oikeus kantaa palkkaa	257
Kuponkien ja obligatioiden lunastus	229
Kymmenvuotisjuhlan viettoa varten työväenopiston suomenkielisellä osastolla myönnetty määräraha	264
Käpylä, viemäri- ja vesijohtojen teettäminen sinne	218
Käpylän alueiden vuokraehdot	177
» katuvalaistus	98
» korttelien tontinjaoitus	214
» korttelin n:o 823 tontin- ja sisäiset rakennusrajat	9
» tonttien osoitenumerojen vahvistaminen	215
» » vuokraaminen	28
» uusien asuntoalueiden jaoituskaava	8
» vesipitoisten tonttien kuivaaminen	218
Kätilönapu varattomille, siitä suoritettavan korvauksen korottaminen	93
Käymäläin, yleisten, valaistuskustannusten suorittaminen	233
» » ylläpitäminen	225
Käyttö, Munkkisaaren	195
Käyttöoikeus, myönnetty vapaampi	198
Köyhäinhuollon avustuksensaajat	24*
» elänteelleanto	31*
» jakamat suoranaiset avustukset	32*
» kassa- ja tillilaitos, apulaisen ottaminen sinne	152
» kokoukset y. m.	20*
» lastenhoito	23*
» menoja varten vuoden 1925 menosääntöön otettu määräraha	119
» päiväkodit	31*
» rekisteritoimisto	23*
» tulot ja menot	36*, 37*
» » vuoden 1925 tulosäännön mukaan	129
» virkailijat	19*
Köyhäinhuoltoavustukset in natura, sen jakamistapa	20*
Köyhäinhuollolautakunnan antama kertomus	18*
» apulaisjohtajaksi otettu hovioikeudenauskultantti I. Oppman	154
» apulaisjohtajalle myönnetty lisäpalkkio	88
» huoneiston vuokra	212
» jäsenten vaali	168
» kaluston osto	260
» kanslian viranpitäjän luokitus	245
» kansliat, työ niissä	21*, 39*—40*
» kassanhoitajan vapauttaminen korvaamasta häneltä varastetun rahamäärän	94

Köyhäinhuoltolautakunnan velvollisuus avustaa varatonta, ulkomaalaisessa lähetystössä palvelevaa henkilöä	21*
» viranpitäjän ikäkorotukset	245
» » viransijaisuuspalkkiot	253
Köyhäinhuoltolautakunta, eräille henkilöille annettu valtakirja edustaa sitä.....	21*
Lahjakirja Helsingin—Risteen rautatietä varten.....	50
Lahjapalkkiot myönnetyt	257
Lahjoitettujen varojen koroilla avustetut	35*
» » käyttö	113
Lahjoitus, amerikkalaisen apukomitean, sen käyttö	264
Lahjoitusrahastot köyhäinhuototarkoituksiin, niiden korkovarain jakaminen	20*
» lastensuojelulautakunnan, käytettävissä olevat	52*
Lahjoitusten vastaanottaminen	113
Laidunmaiden vuokraaminen	206
Lain, työsopimuksia koskevan, tulkinta.....	259
Lainaobligatioiden osto	228
Lainat, niiden myöntäminen	231
» » ottaminen	64—66, 228
» rakennusosakeyhtiöille ja -osuuskunnille myönnetyt	101—104
» valtio-, myönnetyt	229
» 1925 vuoden tulosääntöön otetut	128
Lainavarojen käyttö	64
» osoittaminen	115
Lainrikkajat, alaikäiset	52*
Laitosten ja yritysten, yleishyödyllisten, avustaminen	105—108, 87*
» yksityisten, hallitusten jäsenten vaali	169
Laivalaitureita varten myönnetty lisämääräraha	52
Laivaliikenne, Helsingin	11*
» toimenpiteet sen helpottamiseksi	51, 8*
Lämmassaaren vuokraaminen	197
Lapsiavustusten maksaminen	243
Laskuvirherahojen myöntäminen.....	264
Lasten kesäsiirtolain rahaston pääoman lisääminen	264
» toisista kunnista kotoisin olevain, lastentarhamaksut	235
» tuberkulootisten, parantolapaikat.....	93
» työkotiyhdistykselle myönnetty avustus	106
» » vuokrattu tontti	27
Lastenhoidon edistämisyhdistykselle, Suomen, myönnetty avustus.....	106
Lastenhoito, köyhäinhoidon	23*
Lastenhoito-opiston, Grankullan, johtajattarelle myönnetty laina	231
Lastenkodit, kaupungin, niissä vallitsevien olojen tutkiminen	284
» lastensuojelulautakunnan	56*
» niiden virkailijoille myönnetyt viransijaisuuspalkkiot	253
» niitä varten vuoden 1925 menosääntöön otettu määräraha	119
Lastenkoti, ehdotus uuden perustamiseksi	224
» Gustaf ja Maria Hyvösen, sen hallinto	146
» » » » sitä koskeva päätös	111
» Kullatorpan, kylpyhuoneen laittaminen sinne	49
» » sen henkilökunnan lisääminen	152
Lastensuojelulautakunnan ammattiholhoajan virka	45*

Lastensuojelulautakunnan	elättele antamat lapset	57*
»	» jäsenten vaali	166, 168
»	» kokoonpano	41*
»	» kokoukset y. m.	42*
»	» lahjoitusrahastot	52*
»	» laitokset	48*—51*
»	» lasten-, turva- ja koulukodit	56*
»	» menot ja tulot	61*
»	» nuorisonhuolto-osasto	59*
»	» paikallisasiamiehet	57*
»	» viranpitäjät	41*
»	» virkailijain ikälisäykset	245
»	» » lomaviransijaisten palkkiot	253
Lastensuojelulautakunta, kansakoulunopettaja Y. J. Fonselius otettu sen nuorison-	huoltajaksi	155
»	» sen alaisten laitosten terveydenhoito	62*—65*
»	» » huostaansa ottamien lasten koulumaksut vieraihin kuntiin	44*
»	» » huostaansa ottamista lapsista maksettavan korvauksen periminen	44*
»	» » laatima kertomus	41*
»	» sille myönnetty lisämääräraha	94
Lastensuojelutoiminta, sitä varten vuoden 1925 menosääntöön otettu määräraha....		119
»	» tulot siitä vuoden 1925 tulosäännön mukaan	129
Lastentarhat, ks. Kansanlastentarhat.		
Lausunto koskeva Brändön huvilakaupungin terveydenhoito- ja rakennusjärjestystä		131
»	» ehdotusta autotaksaksi	162—165
»	» » linja-autoliikennetaksaksi	162
»	» » läänien itsehallinnoksi	162
»	» » vuokra-ajuritaksaksi	162—165
»	» » kaupunkikuntain keskuhallinnon uudestijärjestämistä ..	157—162
Lautakunnat, ks. Vaali.		
Laversin koulusiirtolan lakkauttaminen		43*
Leikin ja urheilun edistämiseksi myönnetty määräraha		262
Lentosatamalle vuokrattava alue		6*
Lihakaupan valvonta		151
Lihantarkastusaseman aukioloaika		151
»	» lisätty henkilökunta	151
»	» tarkastus- y. m. maksujen taksa	90
»	» uuden huoneiston hankkiminen	35, 284
»	» viranpitäjän viransijaisuuspalkkiot	252
Liikemiesten tiedonantoyhdistys, kaupungin liittyminen jäseneksi siihen		270
Liikenne- ja satamamaksujen uudet tariffit		88—89
»	» tullikamarimaksut, niiden kannanta Länsisatamassa	70—72
»	» kansanpuistoihin, kulkuvuorot ja taksat	275*
»	» kaupungin eri osien välillä, määräraha kysymyksen järjestämistä pohtivalle komitealle	263
Liikennemaksujen kannanta		12*
Liikenneväylä Fredriksperin uudelle asemalle		57
»	» kaupungin ja Salmisaaren välillä	58, 216
Liikenteelle määrättyt taksat ja järjestyssäännöt		7*
Liikenteen, linja-auto-, harjoittamiseen myönnetty lupa		204

Liljeros, I. F., kamreeri, otettu satamakannantakonttorin kamreeriksi.....	154
Linja-autoliikenteen harjoittamiseen myönnetty lupa	204
» » taksaehdotus	162
Linjaloistojen rakennuttaminen Länsisataman väylälle	52
Lippujen teettäminen rakennuskonttorille.....	261
Liputus, kaupungin rakennusten, sitä koskevat määräykset	266
Luistinatorojen pitämiseen myönnetty lupa	203
Lumen ajoa varten myönnetty määräraha	98
Luokitus, viranpitäjän	244, 246
Luonnonsuojelu	127*
Luontoisedut, niiden laskeminen sairauden aikana	244
» viranpitäjille kuuluvat	249
Lupa asua alueensa ulkopuolella, aluelääkärille myönnetty	283
» harjoittaa ampuma-asekauppaa	157
» » huutokauppaliikettä	157
» » rohdoskauppaa	157
» » valokuvaamista	201
» » varisten metsästystä	206
» käyttää kaupungin puistoja y. m.	202
» myydä alkoholipitoisia aineita	157
» omistaa kiinteistöjä	157
» ottaa hiekkaa y. m.	205
» » jäätä	205
» perustaa ampumarata	156, 204
» pitää henkilövaakoja	201
» » luistinatoroja	203
» » ravirataa.....	204
» pystyttää moottoripolttoaineen vähittäismyyntiasemia	29
» » reklaamitauluja y. m.	201
» rakentaa rautatieraitteita	220
» teettää rakennuksia	206
» varastoida bensiiniä Hanaholmalla.....	208
» vetää johtoja ja raiteita	202
Lämpötekniikan palkankorotus	82
» toiminta	138*
» työaika	136
Länsisatama, linjaloistojen pystyttäminen sen väylälle	52
» muuntaja-aseman rakentaminen sinne.....	56
Lääkeaineiden hankinta kaupungin sairaaloihin	240
Lääkärinvastaanottoa varten Bölestä vuokrattava huoneisto	212
Lönnotin kuvapatsaan koristamista varten myönnetty määräraha	264
Maa-alueiden osto kadunjärjestelyjä varten.....	10, 172
Maan osto ajotien järjestelyä varten.....	11, 172
Maanmittaustoimituksia varten myönnetty määräraha	264
Maatalouskonttorin antama kertomus	118*
Maatalouslautakunnan antama kertomus	118*
» jäsenten vaali	169
» lisämääräraha	99
» määrärahat vuoden 1925 menosäännön mukaan	126
Maatilojen, kaupungin itsensä viljelemän, käyttö	62*, 118*

Maatilojen osto	173, 197,	10*
Maistraatti, sen huoneistojen hoito		281
» tarkastajan asettaminen sinne		142
» viransijaisuuspalkkiot sen viranpitäjille		251
» vuoden 1925 menosääntöön sitä varten otettu määräraha		115
Maitolaboratorin kaluston osto		260
Maitopisara yhdistykselle myönnetty avustus		106
Majakan rakentaminen Åransgrund karille		51
Majakkain pystyttäminen		8*
Majoituslautakunnan antama vuosikertomus		77*
» viranpitäjän palkkiot		88
Makasiinien ja fонтtien ostaminen		9*
Makasiinisustuksen ostamista varten Munkkisaarella myönnetty määräraha		263
Makkien puhtaanapito		144*
» » sitä varten myönnetty lisämääräraha		99
Maksujen palauttaminen		194
Marian sairaala, korjaukset siellä		48
» » lisämääräraha sitä varten		94
» » sairaanhoitajattaren asettaminen sinne		151
» » silmäpoliklinikan järjestäminen sinne		105
Matka-apurahat, myönnetyt	40, 257,	5*
Matka-apurahoja varten myönnetyn määrärahan käyttö		111
Matkakertomus, jätetty		275
Matkakustannusten peittämiseksi myönnetty määräraha		101
Meilahti, vesijohto erälle huvila-alueille siellä		53
Menoarvioehdotuksen, johto- ja lautakuntain laatiman, sisäänjättämisen aika		136
» laatiminen määrätyn ajan kuluessa		114
Menoarvioehdotus, toimenpiteet sen jouduttamiseksi		232
Menoarvion laatiminen		114
Menoerien hyvitykseen myönnetty oikeus		233
Meno- ja tuloarvio, vuoden 1925		113
Menosääntö, kunnallisen hammaspoliklinikan		87
Merholma, liikenneväylän järjestäminen sinne	58,	216
» tilusvaihto siellä		194
Merkitseminen, osakkeiden	66—69, 104,	128
Metsäin, kaupungin, hoito	225,	141*
» » palovakuuttaminen		264
Metsäystyoikeuden, Vikin, pitentäminen		206
Mielisairaiden henkilöiden, varattomain, hoito	146,	20*
Moottoripolttoaine, oikeus järjestää vähittäismyyntiasemia sitä varten		29
Moottoripyörän osto raittiuslautakunnalle		92
Moottoriveneen osto kansanpuistojen valvojalle		261
» » raittiuslautakunnalle		92
Muistolahjan ostoa varten kaupunginpuutarhuri S. Olssonille myönnetty määräraha		257
Muistomerkkien, kaupungin, hoito		226
Muistopatsas, Z. Topeliuksen, paikka sille	17—20	
Munkkisaaren erään tavarahissin osto		97
» käyttö		195
Munkkisaari, määräraha erään makasiinisustuksen lunastamista varten siellä		263
Museo, ks. Kaupunginmuseo.		

Musiikkilautakunnan antama kertomus	110*
» jäsenen vaali	169
» nuottikirjaston palovakuuttaminen	264
Mustikkamaan kansanpuiston aukioloaika	275
» liikenne	125*, 126*
Muuntaja-aseman teettäminen Länsisatamaan	56
Muuttovälineiden hankkiminen työnvälitystoimistolle	263
Myydyt rakennukset, rabatoimikamarin myymälät	224
» tontit	174
Myynti, kaluston	261
» palstain	14
Myyntiaika satamissa	269
Myöhemmäksi siirto, kiinnitysten, myönnetty	232
Mäkkyän kruununvirkatalon vuokraaminen	173
Naiskongressi, sen kustannusten peittämiseen myönnetty avustus	101
Naisten työtupain johtokunnan antama kertomus	103*
» » sulkeminen	268
» » tulojen käyttö	233
» » työntekijöille maksettavat n. k. lapsiavustukset	243
» työtuvat, eräiden naistöiden keskustoimiston tehtävien siirtäminen niille ..	269
Naistöiden keskustoimiston eräiden tehtävien siirtäminen naisten työtuville	269
Nikkilän mielisairaalan korjaukset	48
» » lisämäärärahat	94
» » lisätty henkilökunta	151
» » teettävä uusi paviljonki	41
» » uudet sairassijat	94
» » vedentutkimuksia varten myönnetty määräraha	218
» » viranpitäjän luokitus	247
» » » viransijaisuuspalkkiot	253
» » ylilääkäriksi nimitetty lääketieteellisensiaatti E. J. Horelli	154
» » ylilääkärin palkkaedut	81
» » » virkaacro	153
Normaalikellojen hoidosta maksettavan korvauksen korottaminen	264
Nuhteettomuus, eräiden vuokralaisten velvollisuus esittää todistus siitä	177
Numerolaattain hankkiminen vuokratuille varastopaikoille	261
Nuorisohuoltajaksi valittu kansakoulunopettaja S. Ojanne	154
Obligatioiden arvonta	230
» ja korkolippujen lunastaminen	229
» poistaminen kirjoista	265
Obligatiolainan ottaminen	64—66
Odotus- ja tullipaviljongin teettäminen Katajanokalle	263
Ohjesääntö kaupungin katujen kaivamisesta	139
Oikeus, ks. Lupa.	
Oikeusaputoimiston johtokunnan jäsenten vaali	167
» toiminta	80*
Oikeusavustajan apulaisenvirka, ehdotus sen lakkauttamiseksi	244
Ojanne, S., kansakoulunopettaja, valittu lastenhoidontarkastajaksi	154
Olanderin, M. Ch. lahjoitusrahastolle kuuluvan talon osto	10
Olaus-Petri seurakunnalle myytävä tontti	12

Olsson, S., kaupunginpuutarhuri, hänelle myönnetty ero	153
» » » muistolahjan ostaminen hänelle	257
Omaisuus, ks. Kiinteä omaisuus.	
Omakotialueiden järjestäminen	8, 85*
» rakennustoiminnan valvonta	150, 266, 85*, 90*
Omakotirakennuksille luovutetut alueet	285
Opetuksen kuunteleminen kansakouluissa	147
Opetus- ja sivistyslaitosten määräraha vuoden 1925 menosäännön mukaan	119
» » » tulot vuoden 1925 tulosäännön mukaan	129
Oppikoulun avustuksesta tehdyn esityksen epääminen	108
Oppisopimukset, ammattioppilaslautakunnan rekisteröimät	92*
Oppman, I., hovioikeudenauskultantti, otettu köyhäinhoitolautakunnan apulaisjohtajaksi	154
Osakeyhtiö Aktiebolaget Havsgatan ja kaupungin välinen vuokrariita	214
» Helsingin kansanasunnoille myönnettävä tilapäinen laina	231
» Hietalahden laivatelakka ja konepajalle kuuluvan alueen lunastus	9
» Kansankodille vuokrattavat tontit	27
Osakkeiden merkintä	66—69, 104, 230
Osoitenumerojen, Käpylän tonttien, vahvistaminen	215
Osto, auton, rahatoimikamarille	261
» Bolbyn tilan, siitä tehty tarjous	174
» erään alueen VI kaup. osan korttelissa n:o 178	9
» henkilöauton poliisilaitokselle	93
» Hertonäsän alueiden	11, 172
» hevosen Korkeasaareen	261
» kaluston kaupungin virastoihin ja lautakuntiin	259—262
» kiinteistöjen, evälty tarjous	173
» konttoritarpeiden kaupungin virastoihin ja lautakuntiin	266
» lainaobligatioiden	228
» maa-alueiden katujärjestelyä varten	10, 172
» maatilain	173, 10*
» maatilain, Sjötorpin kasvatuslaitokselle	197
» Mariankadun n:o 14 tontin	10
» moottoriveneen ja moottoripyörän raittiyslautakunnalle	92
» » kansanpuistojen valvojalle	261
» Munkkisaaren tavarahissin	97
» obligatioiden ja korkolippujen	229
» rakennusten	173
» ratsuhevosten poliisilaitokselle	92
» tonttien ja makasiinien korttelissa n:o 186	9*
» » XIII kaup. osan korttelissa n:o 449	11
Oulunkylän alueen vuokraus	28
» erään kansakouluntonttia koskevan vuokrasopimuksen muutos	183
» ja Vanhakaupungin välisen tien korjaukset	217
» lastenkodissa sattunut onnettomuustapaus	64*
Paikanvälityssiikkeen harjoittamiseen myönnetty lupa	157
Pakaan tonttien rakennusjärjestys	131
» » vuokraaminen	21—23, 28
Pakaankatuun asetettava vesijohto	53

Palkan, etukäteen nostetun, anteeksi antaminen	81
Palkankorotusanomukset, evätyt	79
» kaupungin työläisten tekemät	244
» myönneetyt	79, 82
Palkankorotusten, henkilökohtaisten, epääminen	81
» » myöntäminen	243, 247
Palkanmaksuaika, kaupungin viranpitäjään	77, 243
Palkat, rahatoimikamarin vahvistamat	248
» viranpitäjään ja työläisten, niiden maksaminen	77, 243
Palkka-asteikkojen, vahvistettujen, soveltaminen	75, 78, 243
Palkkakysymykset	244
» ks. myös Palkat.	
Palkkausjärjestelmän, kaupungin viranpitäjään ja työntekijään, muuttami- nen	74— 78
Palkkaussääntö, viranpitäjään, sen määräyksistä poikkeaminen	72— 74
» » siihen tehtävät muutokset	78
Palkkion kantamiseen kuolinpesälle myönnetty oikeus	257
» vahvistaminen korjausten valvonnasta	257
» ks. myös Palkka.	
Palkkionkorotuksia	82, 116, 117, 118, 119, 120, 123
Palkkiot, evättyjä anomuksia niiden myöntämisestä	88
» myönneetyt	88, 251
Paloaeseman, Kampintorin, käyttö	56
» Korkeavuorenkadun, pihamaan korjaustyöt	48
» rakentaminen Töölöön	124
Palokaluston hankkiminen kansakouluihin	261
» » kaupungin taloihin	261
Palolaitoksen kaluston ja irtaimiston arvo	17*
» sairaankuljetusvaunujen käyttö	16*
Palolaitosta varten myönnetty lisämääräraha	92
» vuoden 1925 menosääntöön otettu määräraha	117
Palomichistön terveydentila	16*
Palosaarella olevain rakennusten osto	173
Palosuojelus kansakouluissa	269
Palotoimikunnan jäsenten vaali	168
» laatima kertomus	14*
Palovahingot	16*
Palovakuutus, kaupungin metsäin	264
» musiikkilautakunnan nuottikirjaston	264
» rakennusten	224
Palovakuutusmaksuja y. m. varten myönnetty lisämääräraha	99
Palstain, Hertonäsistä lohkaistujen, osto	11
» Starensin tilasta lohkaistujen, myynti	14
Paperitavaroille myönnetty maksuton seisoma-aika	7*
Parantolapaikat, tuberkulootisten lasten	93
Patsaiden koristamiseen myönnetty määräraha	264
Pelastusarmeijalle myönnetty avustus	107
Periminen, kaupungin saatavain	230
Perunapalstain vuokraaminen	177
Pesutuvan rakentaminen kaupunginpuutarhaan	46
Pihamaan tasoituksen myönnetty määräraha	227

Piirustukset, kasvatustiluksia varten, rakennuskonttorin velvoittaminen lähettämään ne lastensuojelulautakunnalle	209
» rahatoimikamarin hyväksymät	208
Pingoud, E., säveltäjä, määrätty kaupunginorkesterin intendentiksi	112*
Pistoraitteen rakentaminen	220
Pitennys, vuokraoikeuden	29, 188
Pohjoisen Blekholman palstain vuokraoikeuden pitentäminen	29
Pohjoismaista emäntäkokousta varten myönnetty avustus	101
» naiskongressia » » »	101
Poisto, sähkölaitoksen kaluston	233
Poistot verovelvollisten henkilöiden tuloista	72
Poliisijärjestys, kaupungin uusi	138
Poliisilaitos, henkilöauton ostolle	93
» hevosten ostolle	92
» huoneistojen korjaustyöt	48
» huoneiston vuokraaminen sille	212
» kaupungin osuus sen menoista	237
» sen lisämääräraha	92
» vahvistettu menosääntö	237
» vuoden 1925 menosääntöön sitä varten otettu määräraha	117
Poliisivartiokonttorin korjaukset	222
Poliklinikat, huoneistojen hankkiminen niitä varten	35
» määräraha niitä varten	104, 263
Portaiden rakentaminen Ahlqvist- ja Tempelikatujen välille	56
Postitalo, korttelin n:o 198 luovuttaminen sitä varten	5
Pro Helsingfors säätiön pääoman lisääminen	112
Puhelinten, auto- ja pika-ajuriasemain, hoito	269
» » » » käyttö	219
» hankkiminen kaupungin virastoihin ja laitoksiin	262
Puhelinvaihderydän, rahatoimikamarin, laajentaminen	262
Puhtaaksikirjoituskanslian perustaminen raastuvanoikeuteen	139
Puhtaanapito, Sörnäsän sivuradan yli johtavan sillan	58
» vuoden 1925 menosääntöön sitä varten otettu määräraha	125
Puhtaanapitohallituksen jäsenten vaali	169
Puhtaanapitojärjestyshdotus	286
Puhtaanapitolaitoksen antama kertomus	143*
» kaluston hankinta	261
» kamreerinviran perustaminen	100
» kirjanpito	100
» määrärahojen käyttö	240
» tulot 1925 vuoden tulosäännön mukaan	130
» varasto	240
» viranpitäjän viransijaisuuspalkkiot	254
Puhtaanapitotöitä varten myönnetty lisämääräraha	99
Puiden rauhoittaminen	226
Puistojen y. m. käyttämiseen myönnetty lupa	202
Punainen risti, ks. Suomen punainen risti.	
Purkaus- ja laivalaitureita varten myönnetty lisämääräraha	52
Purkauslaiturin, uuden, rakentaminen Taivallahteen	52
Putkijohdot Eläintarhan rautatiepenkereen alla, suojuksilaitteet niitä varten	53—55
Puuajalkineiden jakaminen varattomille henkilöille	21*

Puutaimistojen ylläpitäminen	59
Puutarhatuotteiden kaupan lopettaminen	125
Päiväkodit, köyhäinhoidon	31*
Pöytäkirjakieli, kunnan viranomaisten	136
Raastuvanoikeuden erään osaston lakkauttaminen	268
» huoneistojen hoito	281
» kaluston osto	259
» lomaviransijaisten palkkaaminen	84
» puhtaaksikirjoituskanslian perustaminen	139
» viranpitäjän viransijaisuuspalkkiot	251
Raatihuoneen käyttöoikeus	285
Raatihuoneenarkiston huoneiston laajentaminen	48
Rahamäärän, ryöstön kautta hävinneen, tileistä poistaminen	94
Rahasto A. Holmgrenin, siitä jaettujen avustusten suuruus	113
» A. Uhlénin, sen käyttö	113
» Bergmanin aviopuolisoiden, sen korkovarain käyttö	113
» Boguscheffskyn » » »	113
» C. F. Ekholmin stipendi-, siitä jaettuja matkastipendejä	111
» G. W. Hyvösen, sen käyttö	111
» J. Gordien, sen käyttö	113
» kunnollisen palvelusväen palkitsemis-, siitä jaetut avustukset	257
» P. Sopsasen, sen käyttö	113
Rahastot, eräät, niiden pääomamäärän poistaminen	264
» ks. myös Lahjoitusrahastot.	
Rahatoimikamarin asianviesosaston työtapoihin tehtävät muutokset	285
» auton osto	261
» avustavan asiamiehen virkaan ottaminen	149
» edustajain vaali eri toimituksiin	283, 284
» huoneisto, kukkien hankkiminen sinne	275
» huoneistoon tehtyä varkautta koskevassa jutussa annettu päätös	239
» johtosääntöön tehtävä lisäys	137
» jäsenten vaali	167
» kanslia, kaluston osto sinne	259, 261
» kokoukset y. m.	172, 265
» puhelinpöydän suurentaminen	262
» valtuuttaminen määräämään eräiden yleisten töiden alkamisen aika	125
» viranpitäjät	278—280
» virkailijain viransijaisuuspalkkiot	249, 250, 251
Rahatoimikonttorin kaluston osto	259
» kamreeriosaston työnjako	62
» lisämääräraha	92
» nuorempi kaupunginkirjuri A. Aure valittu avustavaksi vanhemmaksi kaupunginkirjuriksi	153
» viranpitäjät	280—281
» virkailijain viransijaisuuspalkkiot	249, 250
Rahatointa varten vuoden 1925 menosääntöön otettu määräraha	116
Rahoitussuunnitelman viisivuotis-, laadinta	232
Railiotielinjan, uuden, liikennöimiseen myönnetty lupa	226

Raitiotielinjat, uudet, myönnetty toimilupa	33
Raitiotiet, oikeus saada vuosikortti	258
Raittiuslautakunnan antama kertomus	113*
» huoneiston vuokraaminen	212
» jäsenten vaali	168
» kaluston osto	260
» moottoriveneen ja -pyörän osto	92
Raittiusopetus kansakouluissa	147
Raittiustarkastajan, neljännen, asettaminen	151
Raittiusvalistustoiminta	113*
Rajasaaren huvilapalstan n:o 2 jakaminen	184
» vuokraoikeuden uudestijärjestäminen	30
Rakennukset ja talot, niiden korjaus ja kunnossapito	123, 222
» kaupungin, niiden käyttö	210
» » liputus	266
» niiden osto	173
» » palovakuutus	224
» » poistaminen	207
» » teettämiseen myönnetty lupa	206
» rahatoimikamarin myymät	224
» tontinrajalle, rakennetut, niitä koskevat sopimukset	225
» tullilaitokselle luovutetut, niiden valvonta	7*
Rakennus, sotasaalikeskuksen myymä, kiista siitä	224
Rakennusajen pitennys	134, 209
Rakennusasioissa annettu päätös	226
Rakennusjärjestys. Brändön huvilakaupungin	131
» siihen mahdollisesti tehtävät muutokset	131
» Vallilan ja Pakaan tonttien	131
Rakennuskonttorin geodeettisen osaston henkilökunnan lisäys	153
» » » toiminta	136*
» huonerakennusosaston toiminta	137*
» kaluston osto	260, 261
» katu- ja lokaviemäriosaston toiminta	134*
» kaupungin asemakaava-osaston toiminta	139*
» lisämäärärahat	97
» puisto-osaston toiminta	139*
» satama- ja rautatieosaston huoneisto	210
» » » toiminta	130*
» tiliviraston toiminta	141*
» toiminta vuonna 1924	128*
» uusi apulais-työpäälliköntoimi	153
» varasto-osaston toiminta	141*
» virkailijain luokitus	247
» » viransijaisuuspalkkiot	254
Rakennuslainain täytetakuut	103
» ks. myös Lainat.	
Rakennusmääräykset Vilhonkadun tonttia n:o 8 koskevat	133
Rakennusosakeyhtiö, Helsingin kaupungin n:o 1, osakemerkintä	104
Rakennusyhtiöt ja osuuskunnat, niiden avustaminen	101—103, 237
» » » » hallituksen jäsenten vaali	286
Rakennusrajat, sisäiset, Käpylän kortteleita varten	9

Risteen—Helsingin rautatiesuunnitelma	50,	171
Ritarihuoneenpuistikkoa rajoittavien katujen puhtaanapito		217
Rohdoskaupan harjoittamiseen myönnetty lupa		157
Runebergin patsaan koristamiseen myönnetty määräraha		264
Ruoholahden ruumisaseman poismuuttamisesta tehty ilmoitus		225
Ruumisasema Ruoholahdessa, ilmoitus sen muuttamisesta		225
Ryttylän kasvatuslaitoksella rakennetut koulu- ja asuinrakennukset		43
» » tehdyt korjaustyöt		49
» sähkötarpeiden omistusoikeus		240
» tilan arvo		233
Ryöstön kautta kadotetun rahamäärän kirjoista poistaminen		94
S aatava Saksassa, toimenpiteet sen saamiseksi		230
Saatavat, kaupungin, niiden periminen		230
Sairaala tonttipaikan luovuttaminen eräälle		16
Sairaalan tilejä koskevien eräiden päätösten tulkinta		233
Sairaalat, kaupungin, jäsenten vaali niiden hallitukseen		168
» » korjaukset niissä		48
» » lisämääräraha niille		94
» » lääkkeiden hankkiminen niihin		240
» » ks. myös Kulkutautisairaala, Marian sairaala, Nikkilän mieli- sairaala ja Kivelän sairaala.		
Sairaanhoido, köyhäinhoidon kustantama		35*
» sitä varten 1925 vuoden menosääntöön otettu määräraha		118
» tulot siitä 1925 vuoden tulosäännön mukaan		129
Sairaankuljetusvaunujen, palolaitoksen, käyttö		16*
Sairasavun maksaminen		257
Sairas- ja hautausapua varten työläisille myönnetty määräraha		98
Sairaspaviljongin rakennuttaminen kunnalliskotiin		43
Sairassijoja, uusia, Nikkilän mielisairaalaan		94
Sairaus, luontoisetujen laskeminen sen kestäessä		244
Saksassa olevain kaupungin saatavain periminen		230
Salmisaari ks. Merholma.		
Santahaminan kartan lunastuksen maksaminen		264
Satama-alueet, niiden aitaaminen		221
» sekalaisten tavarain poiskuljettaminen niiltä	20,	6*
Satamahallintoa varten myönnetty lisämääräraha		92
» » vuoden 1925 menosääntöön otettu määräraha		116
Satamahallituksen antama vuosikertomus		5*
» jäsenten vaali		167
» virkailijain viransijaisuuspalkkiot	250,	252
Satama- ja liikennemaksujen uudet tariffit	88—	89
Satamakamreerintoimen, avustavan, perustaminen		150
Satamakannantakonttori, haaraosaston IV perustaminen	71,	5*
» kaluston osto sinne		260
» sen antama vuosikertomus		11*
» » viranpitäjät	281,	5*
» » virkain uudestijärjestäminen		144
» v. t. kamreeri J. F. Liljeros nimitetty sen vakinaiseksi kamreeriksi		154
Satamakonstaapelin luvun lisääminen		150

Satamaliikennekonttorin antama vuosikertomus	10*
Satamamaksujen kannanta	12*
» suorittamisesta myönnetty vapautus	69
Satamarata, Arkadiakadun kohdalla, sillan rakentaminen sen yli	57
» Länsisataman, kaksoisraiteiden teettäminen sinne	10*
Satamat, myyntiaika niissä	269
Satamatyöläisten asuntolaivan sijoittaminen kaupungin satamaan	20, 204
» virkistyshuoneet	46, 7*
Satamatyöt Länsisatamassa	52
Satamavirkailijain vaatetusapua varten myönnetty määräraha	81
» vahvistettu virkapuku	137
Sednigradskyn pientenlastenkoulun ja Marian turvakodin johtokunnalle myön-	
netty vastuun-	
vapaus	63
» » » » » johtokunnan jäsen-	
ten vaali	169
» » » » » tilit, niiden tarkasta-	
jat	166
Sekalaisia menoja varten vuoden 1925 menosääntöön otettu määräraha	127
» tarkoituksia varten myönnetty määräraha	263
Seurahuone, ent., korjaukset, siellä tehdyt	222
» » sen perustuksen vahvistaminen	47
» » uusi höyrypannu sinne	48
Seurasääri, liikenne sinne	125*
» sen ravintolan hintaluettelo	275
» sinne hautamiseen myönnetty lupa	227
» » johtavan sillan luovuttaminen ajoliikenteelle	222
Siirto, vuokraoikeuden	190
Siirtolapuutarhan järjestäminen Kumtähteen	20, 60
Siirtolapuutarhat	88*, 91*
Sillan rakennuttaminen satamaradan yli Arkadiakadun kohdalla	57
Silta, Seurasaaressa, sen luovuttaminen ajoliikenteelle	222
Siltayhteys kaupungin ja Suomenlinnan välillä, ehdotettu	221
Sivistyslaitoksia varten 1925 vuoden menosääntöön otettu määräraha	119
Sivuvirkain pitämiseen kunnan viranpitäjille myönnetty lupa	282
Sjörtorpin kasvatuslaitosta koskeva vuokrasopimus	197
Sokeainyhdistykselle, Helsingin, luovutettu tontti	14
Sonabyn tila Boxbackassa sen myyntitarjous	173
Sopimus, Helsingin makasiiniosakeyhtiön kanssa tehty	71
» rautatiehallituksen kanssa tehty	53—55, 57
Sosiaalilautakunnalle myönnetty määräraha	263
Sosiaalilautakunta, apulaissihteerin nimittäminen sinne	150
» arkkitehti U. A. Moberg nimitetty rakennustarkastajaksi	86*
» J. E. J. Varmanen nimetty apulaissihteeriksi sinne	86*
» sen antama vuosikertomus	83*
» » jäsenten vaali	167
» » vuokrajaosto	83*, 90*
Sotaväen majoituksesta johtuneiden menojen korvaaminen	235
Sotaväen ravinto- ja rehuannokset rauhan aikana	156
Starensin tilasta lohkaistujen palstain myyminen	14
Storkärr, alue, sen vuokraaminen	184

Stuertti- ja kokkikoulun pitämiseen myönnetty lupa	20
Suomen kansalaisoikeushakemuksia	156
» kenttäratsastuskubi, sen kanssa tehdyn vuokrasopimuksen muuttaminen	30
» liikemiesten kauppaopisto, kaupungin edustajan vaali sen johtokuntaan..	169
» museoliitto, kaupungin museon liittyminen siihen	270
» punainen risti yhdistys, tontin myyminen sille	17
» raviurheilunystävät, sen kanssa tehdyn vuokrasopimuksen muuttaminen ..	30
Suomenlinna, ehdotus siltayhteydeksi kaupungin ja sen välillä	221
» määräraha kansanlastentarhan ylläpitämiseksi siellä	95
» ulosottomiehen matkojen kustantaminen sinne	263
» vesijohdon ulottaminen sinne	218
Suoranaiset avustukset, köyhäinhoidon suorittamat	32*
Suruttoman alueen työväenasuntojen vuokramaksut	196
Suvilahden kasarmi, hätäasuntojen kuntoonlaittaminen siellä	49
Svenska stadsförbundet liiton kongressiin Hälsingborgissa osanottoa varten myön-	
netty määräraha	100
Sähkö- ja kaasulaitoksen myymäläin yhdistäminen	268
Sähkökorkeajännitteisjohdon rakentaminen	219
Sähkölaitoksen lisämääräraha	96
» näyttely- ja myymäläliikkeen kysymyksessä oleva lopettaminen ..	62
» oikeus poistaa kalustonsa arvo	233
» virkailijain ikäkorotukset	246
» ylitetyt määrarahat	97
Sähkölaitos, sitä varten vuoden 1925 menosääntöön otettu määräraha	122
» tulot siitä vuoden 1925 tulosäännön mukaan	130
» uuden ala-aseman perustaminen	56
» virkailijain luokitus	247
Sähkötarpeiden, Ryttylässä, omistusoikeus	240
Sähkövoimajohto Brändön ja Sörnäsän niemen välisen salmen yli	9*
Sähkövoiman hinta	90
» jakeleminen Boxbackaan	220
» » Hertonäsiin	135
» toimittamisesta syntynyt riita	240
Särkkäsaaren ja Harakan välille rakennettava aallonmurtaja	221
» käyttö	215
Sörnäsän niemeke, sen erään alueen vuokraoikeutta koskeva riita	198
» osakeyhtiön kanssa tehdyn vuokrasopimuksen uudestijärjestäminen	30— 32
Taideteollisuuskeskuskoulun johtokunnan jäsenen ja varajäsenten vaali	170
» kurssien uudestijärjestäminen	147
» voimassapito	96
Taimikoulu, alueen varaaminen sille Greijuksesta	216
Taivallahteen rakennettava uusi purkauslaituri	52
Taksa, kaupungin katujen kaivuutöiden	139
» lihantarkastusaseman tarkastus- y. m. maksujen	90
» linja-autoliikenteelle	162
» taksametriautolla ajelusta	162—165
Taksat ja järjestyssäännöt, liikenteelle määrätty	7*
Takuu, rakennuslainan	103
» sen merkitseminen	231
Tallin, halkokonttorin omistaman, lunastaminen	46

Taloussääntötoimen täyttäminen	153
Talot, kaupungin, niiden hoito	281
» » palokaluksen hankkiminen niihin	261
Taloudenhoitajatoimet, kansakoulujen, kysymys niiden yhdistämisestä	268
Talousskoulua, kasvatusopillista, varten varattava huoneisto	45
Tapaturmat, korvauksen maksaminen niistä	256
Tariffit, uudet, liikenne- ja satamamaksu-	88
Tarkastus, auto- ja vuokra-ajuritaksojen, määräraha sitä varten asetetulle komitealle	263
» » kaupungin tilien ja hallinnon, vuoden 1923	61
» » vakuuskirjain	265
» ulosottolaitoksen	63
Tarkastus- y. m. maksujen, lihantarkastusaseman, taksa	90
Taulukko, kaupunginkassan tilaa osoittava	64
Tavara-aseman, suunnittelun, teettäminen	285
Tavarahissin osto Munkkisaareen	97
Tavaralavoja y. m. varten myönnetty lisämääräraha	98
Teatteritalolle luovutettava tonttipaikka	13
Tehdaskorttelien, Hermannin, jaotus tontteihin	8
Teiden kunnossapito	59
» » Helsingin pitäjässä	217
Teknilliset laitokset, kaupungin, lisämäärärahoja niille	96
» » » niiden hallitukselle myönnetty oikeus myöntää palkankorotuksia	243
» » » » hallituksen jäsenten vaali	169
» » » » kirjoihin vietyjen pääoma-arvojen poista- minen	122
» » » tulot niistä 1925 vuoden tulosäännön mukaan	129
» » » vuoden 1925 menosääntöön niitä varten otettu määräraha	121
» » » ylitetyt määrarahat	96
» » » ks. myös Vesijohtolaitos, Kaasulaitos ja Sähkölaitos.	
Teollisuuskoulun johtokunnan jäsenten vaali	170
Terveydellisten tutkimusten laboratorioin viranpitäjien viransijaisuuspalkkiot	252
Terveydenhoito kansakouluissa, sen uudestijärjestely	147, 284
» lastensuojelulautakunnan alaisten laitosten	62*— 65*
» lisämääräraha sitä varten	93
» sitä varten 1925 vuoden menosääntöön otettu määräraha	118
» tulot siitä 1925 vuoden tulosäännön mukaan	129
Terveydenhoitokunnan itseoikeutettujen jäsenten palkkio	88
» jäsenten vaali	168
» virkailijoiden viransijaisuuspalkkiot	250, 252
Terveydenhoito-ohjesääntö, Brändön huvilakaupungin	131
Testamentinvalvonnasta johtuneet menot	265
Testamenttivarain käyttö	285
Teurastamojen tutkimista varten myönnetty määräraha	101
Teurastamon alue Sörnäisissä, erään niilyn vuokraaminen	193
Tien teettäminen kirurgiselle sairaalalle	217
Tiilihankinnasta johtunut riita	241
Tilain, kaupungin, hoito	118*
» » käyttö	62*
» » määrärahan ylitys	61

Tilasto, kunnallinen, toimenpiteet sen parantamiseksi	4*
» rakennustoiminnasta	269
Tilastokonttorin julkaisujen toimittamisen jouduttaminen	269
» julkaisutoiminta	2*
» järjestely	2*
» kaluston osto	260, 261
» menot	4*
» valtuuttaminen julkaisemaan kunnallisen asetuskokoelman kodifi- ointi	144, 269
» viranpitäjän luokitus	247
» vuosikertomus	1*
Tilien, kaupungin, 1923 vuoden, kertomus	61
» » » tarkastus	61
Tilinpäätöksen tekeminen määrättyä ajankohtana	61
Tilinpäätös, vuoden 1923	61
Tilintarkastajain vaali	165
Tilitaseet, rahatoimikamarin läbättämät	64
Tilitys sisämaahan osotettujen tavaroiden tuulaakikannannasta	10*
Tilikka 1 B, sen vuokraaminen	185
Tilusvaihto Merholmassa, suostumus siihen	194
Todistus nuhteettomuudesta, eräiden omakotialueiden vuokraajain velvollisuus esittää	177
Toimikunta, julkisivupiirustusten tarkastus-, määräraha sille	263
» » » » sen johtosääntö	138
» » » » jäsenten vaali	167
» » » » laatima kertomus	75*
Toimiluvan myöntäminen uusille raitiotielinjoille	33
Toivololan turvakoti, lisärakennustyöt siellä	49
» » opettajanviran perustaminen sinne	152
» » paloportaiden hankkiminen »	261
Tontin luovuttaminen Helsingin sokeainyhdistykselle	14
» » kirkkorakennukselle	12
Tontinjaotus, Käpylän ja Vallilan korttelien	214
Tontinrajat, Käpylän korttelien	8
» niiden korkeusmääräykset	134
Tontit, niitä koskeva rakennusvelvollisuus	132
» rahatoimikamarin myynät	174
» rakennus-, Hermannin I:n, niiden luovutusehdot	23—27
Tontteja, Lääpivurinkadun n:oita 1—3 koskeva sopimus	225
Tontti n:o 7 Kasarminkadulla, sen rakennuttaminen	45
» » 8 III linjalla, sen vuokraaminen	27
» » 14 Mariankadulla, sen osto	10, 15
» » 14 Merimiehenkadulla, sen julkisivu- ja tulisijanmuutoksiin myönnetty lupa	226
» » 8 Vilhonkadulla, sitä koskevat määräykset	133
Tonttien ja makasiinien osto	9*
» jakaminen	4
» korttelin n:o 449 osto	11
» luovutus	175
» osoitenumerojen vahvistaminen Käpylässä	215
» sisäiset rakennusrajat	3

Tonttien, Vallilan, rakennusjärjestys	131
» » vuokraaminen	21—23, 28
» » vuokraehdot	184
» varaaminen	174
» » kansakouluille	14
» vesipitoisten, kuivattaminen	218
» vuokraaminen	27, 28
» yhdistäminen	4
Tonttipaikan luovuttaminen Kansan näyttämön teatteritaloa varten	13
» » sairaalalle	17
Tonttiäyrien maksamisesta myönnetty vapautus	234
Topelius, Z., paikan luovuttaminen hänelle pystytettävää muistopatsasta varten	17—20
Torpan lunastuskysymyksiä	176
Toukola, evätyt anomus eräiden töiden teettämisestä siellä	226
» katuvalaistus siellä	98
» siellä olevien alueiden vuokraehdot	177
» vesipostien teettäminen sinne	218
Tuberkuloosisairaalan paikka	15—17
» rakennuttaminen	38—41
Tuberkuloosiset henkilöt, asuntorakennuksen teettäminen heille	38, 66
» lapset, parantolapaikkain varaaminen heille	93
Tukkilauttojen sijoittaminen	32, 204
Tulipalot	14*
Tulli- ja odotuspaviljonki, Katajanokan, määräraha sen rakennuttamiseksi	263
Tullikamari- ja liikennemaksujen kannanta Länsisatamassa	70—72
Tullilaitoksen huoneisto Länsisatamassa	70
Tulo- ja menosääntö, vuoden 1925	113
Tuloa tuottavat oikeudet 1925 vuoden tulosäännön mukaan	129
Tuloveron kannannasta myönnetty korvaus	239
Turholman lepokodin hoidokkeja koskevat määräykset	275
Turkeista, kadonneista, maksettava korvaus	264
Turvakoti, lastensuojelulautakunnan	56*
» Toivolan, opettajatoimen asettaminen sinne	152
Turvattomat lapset, lastensuojelulautakunnan osasto heitä varten	52*
Tutkijalautakunnan jäsenten vaali	167
Tuulaaki, sisämaahan osotettujen tavaroiden, niiden kannannan tilitys	10*
Tuulaakimaksut	69
Tyttöjen ammattikoulun huoneiston hankkiminen	44, 212
» » lukukauden alkamiseen hyväksytty aika	138
» » valtionapu	236
Työaika, kaupungin virastojen ja laitosten	135, 275—278
» lämpötekniikan	136
Työlaitoksen toiminta	26*
Työnhakemukset, työnvälitystoimiston	96*
Työntekijät, kaupungin töissä olevat, heidän eläkesääntönsä	109
» » » » » palkankorotusanomuksensa	243
» » » » » palkanmaksunsa	243
» » » » » palkkajärjestelmänsä muuttami- nen	74—78
» » » » » lisämääräraha heidän sairas- ja hautaus- apuaan varten	98

Työväälitys, ravintolahenkilökunnan	95*
Työväälitystoimiston johtokunnan antama kertomus	95*
» » jäsenten vaali	167
» muuttovälineiden hankinta	263
» työnhakemukset	96*
» valtionapu	235
» viranpitäjien viransijaisuuspalkkiot	252
Työolot Helsingissä vuonna 1924	100*
Työsopimuslain tulkinta	259
Työt, ks. Yleiset työt.	
Työväenasuntojen, Kampin ja Suruttoman, vuokramaksut	196
» rakennuttaminen	224, 83*— 84*
Työväenopiston huoneiston hankkiminen	35
» johtokunnan jäsenten vaali	168
» ruotsalaisen osaston johtajaksi valittu ent. kansanopiston johtaja J. Österholm	155
» suomalaisen osaston kymmenvuotisjuhlan viettämistä varten myön- netty määräraha	264
» toiminta	240
» valtionapu	129, 236
Töölö, vapaan vesipostin teettäminen sinne	218
Uimahallin, kunnallisen, perustaminen	116*
Uimalaitosten, kunnallisten, käyttö	211
Ulkoilmakonserttien järjestäminen	112*
Ulkoilmavalokuvaamiseen myönnetty lupa	201
Ulosottoapulaisen ikäkorotuksen laskeminen	245
» matkoja varten Suomenlinnaan myönnetty määräraha	263
Ulosottolaitos, sen kassahallinnon kirjanpidon valvonta	140
» » virkailijain viransijaisuuspalkkiot	251
» » virkain lakkauttaminen	141
» siellä toimitettava tarkastus	63
» sitä varten vuoden 1925 menosääntöön otettu määräraha	116
Urheilukentän, Eläintarhan, laitteet	227
Urheilulautakunnan antama kertomus	116*
» jäsenten vaali	167
Urheilun ja leikin edistämiseksi myönnetyn avustuksen jakaminen	262
Uudestijärjestely, kaupunginvoudinkonttorin	140—142
» kaupunkikuntain keskushallinnon, ehdotettu	157—162, 266
» rikostuomioiden toimeenpanijan konttorin	139
» virkain	141, 142, 143, 144
» vuokraoikeuden	30— 32
Utisrakennustoiminta, kunnallinen	83*
» vuonna 1925	73*
Untistyöt, ehdotetut	224
» ja suuremmat korjaustyöt, kasvatuslaitoksissa tehdyt	52*
» lastensuojelulautakunnan alaisissa laitoksissa	43*
Vaali, avustavan vanhemman kaupunginkirjurin	153
» johto- ja lautakuntain jäsenten	166—169
» kaupunginpuutarhurin	155

Vaali, kaupunginvaltuutettujen ja tilintarkastajain, sen aika	165
» kunnallisvaalien keskuslautakuntain ja vaalilautakuntain puheenjohtajan, jäsenten ja varajäsenten	170
» köyhäinhoitolautakunnan apulaisjohtajan	154
» laissa määrättyjen lautakuntain jäsenten	170
» lastenhuoltotarkastajan	154
» lastensuojelulautakunnan jäsenten	166
» Nikkilän mielisairaalan ylilääkäriin	154
» nuorisonhuoltajan	155
» rautatiesuunnitelmaa pohtivien edustajien	171
» revisionikonttorin avustavan revisorin	153
» tilintarkastajain	165
» työväenopiston ruotsinkielisen osaston johtajan	155
» valiokuntain ja komiteain jäsenten	166
» vanhempainneuvoston	169
» yksityisten laitosten ja hallitusten jäsenten	169
Vaalilautakunnat, kunnallisvaalien, puheenjohtajan, jäsenten ja varajäsenten vaali	170
Vaatetilausten, valtion, jakaminen	269
Vaatetusapua varten satamavirkailijoille myönnetty määräraha	81
Vahtituvan rakennuttaminen Jätkäsaarelle	46
Vakuusasiakirjojen, kaupungin, tarkastus	265
Valaistuksen parantaminen Eiran puistikossa	97
Valiokunta, työväenopiston tonttipaikkakysymystä pohtiva, sen toimikauden peruuttaminen	131
Valiokuntain jäsenten vaali	166
Valkonauhahdistykselle myönnetty avustus	106
Vallihaudat, anomus saada räjäyttää ne	227
Vallilan kortteli n:o 584, työväenasuntojen rakennuttaminen sinne	224
» korttelia n:o 555 koskevan välikirjan muutos	32
» korttelien tontinjaotus	215
» kunnallisten työväenasuntojen lisämäärärahat	38
» tonttien rakennusjärjestys	131
» » vuokraehdot	184
» » vuokraus	21—23, 28
Valmistava poikain ammattikoulu, sen valtionapu	236
» » » työpajan rakentaminen sen tarpeisiin	44
Valtionapu, ammattikoulujen	129, 236
» kansakoulujen	129, 236
» kansanlastentarhain	129, 236
» kasvatustaitosten	235
» kaupunginorkesterin	129
» lastenkotien	44*
» työnvälityksestä	235
» työväenopiston	129, 236
Valtionrautateille, Suomen, luovutettu alue	215
Valvoja, kansanpuistojen, hänelle myönnetty kesäloma	281
» » moottoriveneen osto hänelle	261
» » palkkio hänen sijaiselleen	250
Vanhaankaupunkiin Oulunkylästä johtavan tien korjaus	217
Vanhempainneuvoston vaali	169
Vankeusyhdistykselle, Suomen, myönnetty avustus	107

Vapautus komiteain ja johto- ja lautakuntain jäsenyydestä	166
Varastoalueet, niiden vuokraaminen	185
» vuokratut, numerolaattain hankkiminen niihin	261
Varastopalstain tarkastus	199
Varat, kadonneet, niiden korvaaminen	239
» kavalletut, toimenpiteet niiden johdosta.	239
» ryöstetyt, evätty korvausanomus	210
Varatut tontit	14, 174
Variuksien tappamiseen myönnetty lupa	206
Vastuunvapaus kaupungin johto- ja lautakunnille	63
» Sedmigradskyn pientenlastenkoulun ja Marian turvakodin johto- kunnalle	63
Vedenkantaja, veistos, sen paikka	226
Vedentutkimuksia varten Nikkilän mielisairaalassa myönnetty määräraha	218
Veistotooksen, lahjoitetun, vastaanottaminen	111
» paikan vahvistaminen	226
» tarjoaminen kaupungille	270
Velat, kaupungin	115
Venäjän valtion kiinteistöjen vapauttaminen tonttiveron maksamisesta	234
Verojen perimisen vaikeudet kunnallisissa työväenasunnoissa	238
Veromäärän, perityn, suorittamisen laiminlyöminen	275
Verot, ulkomailla oleskelevien verovelvollisten, niiden periminen	242
» ulosmittaviksi annetut, niiden tilityksen kiirehtiminen	234
Verotus, tulot siitä 1925 vuoden tulosäännön mukaan	130
» verovelvollisen henkilön, siitä tehtävä poisto	72
Verotuslautakunnan jäsenten vaali	167
» tulo- ja omaisuusverotuksen, jäsenten vaali	170
Verotusvalmistelukunnan antama kertomus	107*
» kaluston osto	260
» uusien virkain perustaminen	150
» vuoden 1925 menosääntöön otettu määräraha	117
Verovelvollisille henkilöille, ulkomailla oleskeleville, pantujen verojen periminen	242
Veroäyrien suuruuden vahvistaminen	234
Veroäyrit, verotusvalmistelukunnan panemat	108*
Vesi- ja viemärijohtojen teettäminen Käpylään	218
Vesijohtoon korjaukseen myönnetty määräraha	218
» teettäminen Bengtsarin laitokseen	219
» » eräihin Meilahden huviloihin	53
» » Pakaankatuun	53
» » Suomenlinnaan	218
Vesijohtoja varten myönnetty määräraha	58
Vesijohtolaitoksen lisämäärärahat	96
» tulot vuoden 1925 tulosäännön mukaan	129
» viranpitäjän luokitus	247
» vuoden 1925 menosääntöön otetut määrärahat	121
» ylitetyt määrärahat	96
Vesijohtoputkien kuntoonlaittaminen kansakoulussa	55
Vesijohtotunnelin teettäminen rautatiepenkereen alle Alppilan luona	53
Vesipostien teettäminen	218
Vesirakennusten y. m. kunnossapito	7*
Viemäri- ja vesijohtojen asettaminen Käpylään	218

Viemärijohtoja koskevia tietoja	275
» varten myönnetty määräraha	37, 41, 60
Viemärijohtojen, keskusvankilan edustalla olevain, pitennys	216
Viertoteiden kunnossapito	59
Viisivuotisrahoittamissuunnitelman laadinta	232
Vikin kruununvirkatalon erään alueen luovutus	196
» » ottaminen vuokralle	196
Viranpitäjät, kunnalliset, evätty anomus heidän palkankorotuksestaan	79
» » heidän palkkainsa maksaminen	243
» » » palkkausjärjestelmänsä muuttaminen	72— 78
» » heille myönnetty palkankorotukset	79— 81
» » » tulevat luontoisedut	249
» » » oikeus asua kaupungin ulkopuolella	283
» » » kesälomaan	283
» » » pitää sivuvirkoja	282
» » rekisterin laatiminen heistä	282
» » uusi eläkesääntö heille	78
Viransijaisuuspalkkiot, myönnettyt	84, 85, 244, 249—250, 251—254
Virastot, kaupungin, niiden virka-aika	135, 275—278
» » niitä varten 1925 vuoden menosääntöön otettu määräraha	115
Virastotalon rakennuttaminen	45
Virkaloma, oikeus siihen	259
» viranpitäjain, sen järjestäminen	283
Virkamiehet ks. Viranpitäjät.	
Virkapuku, satamavirkailijain, vahvistettu	137
Virkavapauksia, myönnettyjä	155
Virkavapaus, oikeus kantaa palkkaa sen aikana	82— 84
Virkavuosien laskeminen	85
» » evätty esitys oikeudesta siihen	86, 256
» » myönnetty oikeus siihen	85
Virkistyshuoneiden järjestäminen satamatyöläisille	46, 7*
Virutshuoneiden aukioloaika	275
» viranpitäjät	281
Virutshuonetaksan vahvistaminen	25
Voimajohto Brändön ja Sörnäsän niemekkeen välisen salmen yli	9*
Vuokra, Hertonäsin, lykkäystä sen maksamisessa	242
Vuokra-ajuripuhelinet, maksun kantaminen kaupungin asettamien käyttämisestä	219
» » niiden hoito	269
Vuokra-ajuritaksan ehdotus	162—165
Vuokraaminen, Vikin kruununvirkatalon	196
Vuokraehdot, eräiden Vallilan tonttien	184
Vuokrajaosto, sosialilautakunnan	83*
Vuokramaksut, Kampin ja Suruttoman työväenasuntojen	196
» maksamattomain velkominen	194
Vuokransäännöstelyn mahdollinen pitentäminen	266—267
Vuokrantarkkailulautakunnan antama vuosikertomus	106*
» arkiston säilytys	268
» kaluston osto	260
Vuokraoikeuden kiinnitys	198
» pitennyksen epäminen	190
» pitennys	29, 188

Vuokraoikeuden siirto	190
» uudestijärjestely	30
Vuokrariidan ratkaiseminen	214
Vuokrasopimukset, irtisanotut	193
» Kuntähden siirtolapuutarhoja koskevat	20
» muutetut	30, 183
» niiden leimaverotus	239
» peruutetut	184
Vuokrat kauppahallissa	199
» rahatoimikamarin vahvistamat	210, 238
Vuokratiedustelun järjestäminen	269
Vuokraus, alueen bensiinisäiliöitä varten	188
» asuntotonttien ja -alueiden	177
» Eknäsin tilan	184, 197
» hiilivarastopaikkain	195
» huvila-alueiden	184
» laidunmaitten	206
» maa-alueiden	28
» niityn	193
» ravintolain	212
» Storkärr alueen	184
» Tilkan 1 B	185
» tonttien	21—23, 27, 28
» varasto- y. m. alueiden	185
Yuoreneimo, T., lastentarhanjohtajatar, lainan myöntäminen hänelle	231
Vuosililintarkastajat, sihteerin ottaminen heille	63
Vähittäismyynniasemain, bensiinin, perustamiseen myönnetty oikeus	29
Välikirja koskeva koirain ja kissain lopettamista	264
» ks. myös Sopimus.	
Vävarsin sotilasvirkataloon kuuluvan alueen käyttö	225
Väylän aukipito talvisaikaan	8*
» Helsinkiin johtavien, valaiseminen	51—52
Väärinlaskurahojen osoittaminen	264
Yhdistäminen, tonttien	4
Yleiset paikat, niiden kunnossapito	59
» » niitä varten vuoden 1925 menosääntöön otettu määräraha	124
» rasiukset, niitä varten vuoden 1925 menosääntöön otettu määräraha	117
» työt, luettelo teetettäväksi suunnitelluista	225
» » niiden hallitukselle myönnetty oikeus yksityisten kiinteiden palkka-	
» » » sopimusten tekemiseen	243
» » niitä varten myönnetty lisämääräraha	47
» » rahatoimikamarin valtuuttaminen määräämään niiden aloittamisen	
» » ajankohta	125
» » sen hallitukselle myönnetty lisämääräraha	97
» » » hallituksen antama vuosikertomus	128*
» » » » jäsenten vaali	169
» » tulot niistä vuoden 1925 tulosäämön mukaan	130
» » vuoden 1925 menosääntöön niitä varten otettu määräraha	123
Yleishyödyllisen rakennustoiminnan avustaminen 66, 101—103, 237—238,	86*
» » » edistämislainarahasto	83*, 91*

Yleishyödyllisten yritysten ja laitosten avustaminen	105—108,	87*
Yleisten rakennusten ylläpidon ja julkisivupiirustusten tarkastustoimikunnan välinen yhteistyö		75*
Ylityt määrärahat	61, 96, 97,	98
Ylitystä kaupungin virastoissa maksettu korvaus	135,	214
Yritysten ja laitosten, yleishyödyllisten, avustaminen	105—108,	87*
Äransgrund, kiinteän majakan rakentaminen sinne		51
Äänestysalueet, kaupungin jakaminen uusiin		157
Österholm, J., kansanopistonjohtaja, otettu työväenopiston ruotsinkielisen osaston- johtajaksi		155

Julkaisuluettelo.

A. Helsingin kaupungin tilasto.

- I. **Terveyden- ja sairaanhoito.** Helsingin kaupungin tilastokonttorin julkaisema.
1—12. 1910—23.
- II. **Ulkomaan kauppa.** Helsingin kaupungin tilastokonttorin julkaisema.
1—10. 1916—25.
- III. **Merenkulku.** Helsingin kaupungin tilastokonttorin julkaisema.
1—2. 1915—23.
- IV. **Helsingin kaupungin teknilliset laitokset.** Helsingin kaupungin teknillisten laitosten hallituksen julkaisema.
1—10. 1916—25.
- V. **Kaupungin tilit ja tilinpäätös.** Helsingin kaupungin rahatoimikonttorin julkaisema.
1—10. 1916—25.
- VI. **Opetuslaitokset.** Helsingin kaupungin tilastokonttorin julkaisema.
1—5. 1916—24.

- B. Helsingin kaupungin tilastollinen vuosikirja.** Helsingin kaupungin tilastokonttorin julkaisema.
5—11. 1909—15.
12—19. 1919—26.

- C. Kertomus Helsingin kaupungin kunnallishallinnosta.** Helsingin kaupungin tilastokonttorin julkaisema.
21—37. 1908—24.

- D. Helsingin kaupungin kunnalliskalenteri.** Helsingin kaupungin tilastokonttorin julkaisema.
1. 1911.
 2. 1914.
 3. 1919.
 4. 1922.
 5. 1924.
 6. 1926.

- E. Helsingin kaupungin kunnallinen asetuskokoelma.** Helsingin kaupungin tilastokonttorin julkaisema.
1—3. 1923—25.

- F. Helsingin kaupunkia koskevat asetukset. Kunnallinen käsikirja.** Helsingin kaupungin tilastokonttorin julkaisema.
1 vihko.
2 ”

